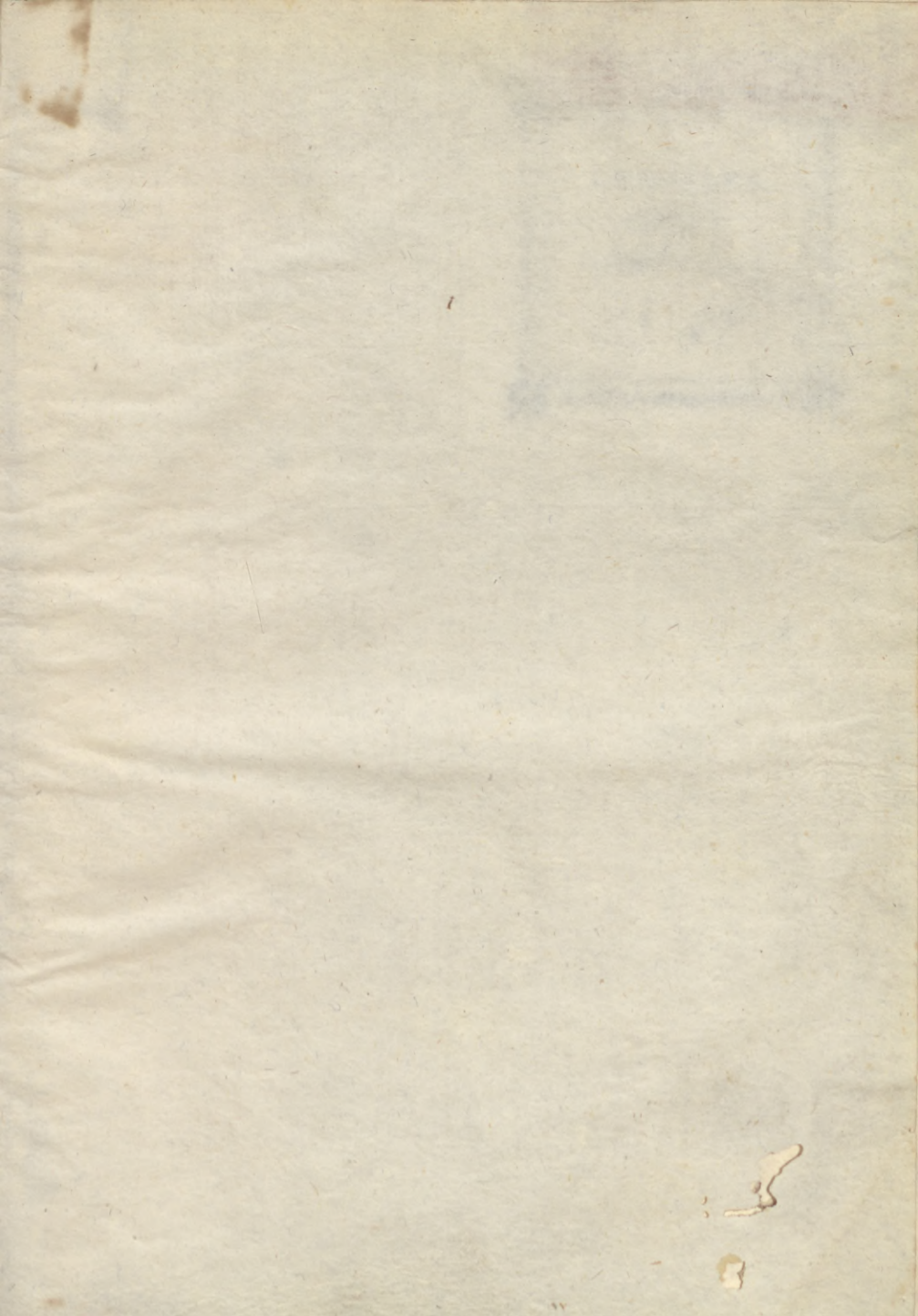

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 27.

17 Igeret Samuel
(Sehr selten)

אב/ה

הנהגות המנהל הכללי של משרד החינוך והתעמולה

ספר אנרת שמואל

ודוא ביאור טגילתרות חברוהחכם השלם כמ'הר שמואל אחיזה גרין
ועל יכיעולסערוולתומכו פירושהרכהגדול ארוןהכפרשים
הלא הוא פירוש רש"י וצ"ל

כדכפ ככית ובאותיות הנכרת המעטורה עמדת סוסם והמעלה מ'ריוכה מכת
אלמנת הדוכום פד וגדול כישראל דון יוסף הכפיש זל"ס פה בכפר
קדורנ'שמי הסמוך לקושטאכדיכח העיר הגדולה אשר היא סקת
פעולת סמלך הגדול וסאדיר פולטן מקמד יר"ם

על ידי הסניף והקטן יוסף בן לא"ל יבסק
אסק לוכי ככ - וסיה זס
הש עמי ארכעה ועפרים לחדש אדר סנת מקטע
לנים ואלס מאות יסממים ושבעה
לינירה

הקדמה

המחבר ראשית דברי ואחרית אמרו אהלל בקול רנתי ותודה לא כורא בשיר שכתב והודא
 אשר הובא כי לאויר העולם והביאני לחיי עולם על ידי למדי התורה הראשון ראשון
 לכל דבר שנקדושה מורי זללה ואחריו כל ישרי לב נאמי לב למוח בין ברכי ירכיח חכמי זכיה אמונת
 עתי חסון ושוועות בעיר גפת תוכב בכל לבב שמי מנמות פני להיות וצא זכא בהויות אביי ורבא
 שמתנתא ליבא להלכתא אגב חדא תרתי אחר טזיכבי ה' להיות מרביץ תורה ברכי נקהל קדוש אשר
 אינו משתופק בכלל שמדתי לדרוש בכל שבת ושבע ומכיכא דיומא בחוק החכמים ומקטיב לקולו וכל
 העדה כלס קדושי והיינו כותב מגילת הפירוש עד תום כל השנה זה היום לרבי כל הימים עד שנמא
 בודי חבור והנורים ראשית גבי פירוש מהכת אבות קראתיו מדרש שמואל ויכני ה' להדפישו ומגילת
 לא שפוט בכל העולם גס חכרתי שפר קראתיו על שם המאורע פירע ומר היה לנו בענותינו
 שאכרב בית המקדש עם כמה קדושים שהרנו כמורה הכי קראתי שמו להם דמעה וכה מרפויס
 שותו בעת בעיר ויכיא גס חכרתי פירוש מגילת רות זה לי ארבעים שנה שיותי בעיר הקדושה
 שפת תוכב לא יבאני אנה ואנה רק זאת העפעס שיבאתי על נד הכרח לא יבאני ולא יבאנה הנה
 שמי לדרך פעמי אחר ומן פעויות הגבור כחן ובעלה השר הא אשר ישר בכל עיכיו הדבי כר
 שלמח די פירוש כע כדויות יען כל ימי חיי פור כחן מהונו לישיבתי הרמת ויז וסרכס דומסורה
 לא יחסר כל בה ואחר שכתבש בשיכה של מעלה הסר הנו כע כלאתי בשוא פול הישיבה עד
 שזכרתי לנא על פתחי הכרבים ינו' פה קוטטאכדיבא יעא יפירוש ממומנס בדנה לקייס איתת
 על תלה והלית אכה לידו גדר ככולא חכס שלס בשכמה ובעויות אחי הוא וראשיהוא הלל הוא הכס
 קבעה לשפוטוב ולתלתא כה' אברהם אנאזי כרו יאיר וזוהיר כוזהר הקייס הוא איש המודות
 שאכשו המעלה והמודות על אחת כמה וכמה מעלות טובות רמות וכשאות זאת המצודה גדלה על כלם
 נכסוף ככסף לתפ טאמונות אברה אבינו ע"ה להכניס אורחים וביתובית ועד להכניס העוברים ושבים
 עלס רבים וכוכים לביתו והחכס הנו יא' מקלסם בהפר פנים יפותתשיו ידות וכן אידע לי עמו כמכסנו
 בטוב ויטוב ה' לוכי כן קרנבו ויהי אחר חוק וכוטרא אקרבליו ועדק כעשו ככעס וולכנו פס לכבי וירן
 לקראתי וינהגו בכבוד לביתו ועש פמי אשד כן יעשה ה' לו ותהי שלמה משכורתו הנה קנת שכרו את
 מגלגליו וכות על ידי וכאי שזיכניה להדפיס פפרי סיבורי ומגילת רות כל זמן שכתבתי נביתו
 ראיתי מעשה הדפוס פה קוטטאכדיבס ונאלכתי להדפישו להראות לכל יודעי דעת ומביני מדע את
 טוכו זאת ויפיו גס כתבתי והכרתי בו קנת פירוש ספיריאמרו פירוש השכמים השלמים אשר מנאתי
 ספריהם מודפס ונמס מכתיבת יביאתי בעקבותיהם ללקוט שפנים פרי מגדים כרדים עם כפריש
 אשר הוכח מפליהם מרוקים כתבתיס הן הספירושים אשר הכאובי כדי לזכות את הכבוש וקראתי שם
 הספר **אגרת שמואל** לבין מה שכיוון שמואל הרמתי ע"ה שתהיה מגילת רות ביד כל ישראל
 באגרת אגרת ומסופכת כדי שידעו כל ישראל ויפסו דוד הע"ה על
 כחך לכן אחת ויניב וכחך הכוז וימן לקרא עם ספריזה לכל שואל אגרת שמואל כי שמי בקרבנו
 לא אנה שאים יהיה בעורו ובעצרת כל ישראל ובעיני כל העדה - כאשר המחבר הכעיר שמואל דיקודים

וידי

ורשי

בימי שפוט השופטים למכי מלך
שאלו שקיו הדורות וממכרנים
יכל ידו שופטים וכימו אכנן היה שאל רבי ינו
אכנן זה נבו . . . וילך איש עשיר גדול היה

וערס הדור וינא מארץ
ישראל לחנה לארץ מכי
פרות העין סתיתם עינו
פרה בענייה הכאים ל
לדואקן לכך כעס . . .
אפרתים האונים וכן בן
שמו בן סף אפרתי א
אכניוה דהא הציבות
שקרי השיא עגלון מלך
וואב את בתו למחלון
דאמר מדות בתו של
עגלון הימה דא אפרתי
בית לסם קרויה אפרתי:

וידי

הרשא

בימי שפוט השופטים הנסי כיד
לדסו אותי לנכלי או שהיו שופטיו
נרופין להספט או שהיו שופטים שופטים
בקות שלעולם הפית רונה שייסברו כשחקן של
ישראל ורנה הקצה לזכות

בימי שפוט השופטים
ויהו רעב בארץ וילך
איש מבית לחם יהודה
לגור בשדה בואב
ושני בניו : ושם האיש אילמלך
ושם אשתו נעמי ושם שני בניו
בחלון וכליון אפרתים מבית ל
לחם יהודה ויבאו שדרה בואב
ויהיו שם :

אח ישראל לכן כל מאי
דמנין למדכסיי לשבת
דרשין ליה . וזה נמא
שמנינו שחלל . שהרעב
שהיה בימי יוד היה רפוי
לכא בימי שאלו דק כחיו
שדו ודורו כיו ראויים
לעמוד נכסין הרעב ולא
יבעטו בארץ חמד לבאת
ולכרות מארץ ישראל לכן
הכילו בימי יוד . יקן
אפשר לומר שזה הרעב
שהביא הטי עתה בשכיל

דור של נדיקיה ראויים לעמוד נכסין הרעב שלא לנעוט בארץ חמדה ולא היו דור שכל אחד עומד דין
לעצמו וכל דליליה נבר דין היו נשמעים לשופטיו והם היו עומדים המשפט ואין מוקה בידם כי על פייהם
יהיה כל ריב וכל נגע דל ויהי בימי שפוט השופטים שהשופטים היו דכין וכל העם נשמעים אליהם אז
ויהי רעב בארץ והביא בימיהם הרעב לפי שידע הפי שיפמדו נכסין ולא יכרחו ויבעטו בארץ חמדה
וכן היה שכלם עמדו נכסין ולא יבא מארץ ישראל רק חמד היה ופרשמו הכעב . ושם וילך איש כלומר
איש אחד חמד לבד הלך הוא אלימלך : וראוי לכתוב לחם הפסוק בחזרת המקום כן
ישוורת הכפשות וכך הלל וילך איש
אבוא לא היה כרוך לחזור ולומר מלת הוא אז הלל וילך מבית לחם יהודה איש ואשתו ושני בניו וכו' ולמא
שפסוק מבית לחם יהודה נכתב : וראשון
מאניהם חזקן ורע היה בעיניהם המעש
לפי שבימי אבותיהם מפיל לכן שלישל ולכן הכוזב והלכה מבית לחם לא הזכיר רק לזכרו לפי
שהוא היה המולין מארץ חמדה ועל כרפס היו נבררים אחריו ושם וילך איש מבית לחם יהודה ולכן
בבחיבת הניויה מבית לחם לא הוזכר אלא הוא לבדו אמנם בבחיבת מקום אשר הלכו פלוי כיון שראו
אשתו ובניו שהיו מוכרמים לבת עמו ולבאת מארץ ישראל אז תיעבו כולם כאחד לאויה מקום ולבו
יצה כולם השווו לענה אחת ללכת לגור בשדה בואב . מואב הוא ואשתו ושני בניו שכלם
כתייעבו והשוו בענה זו לפי שראו פאחה אותה ולסין אשר ולכו לגור שם יהיו לבופת וגם לחרפה וגם
ללגן וקלם לבחיבותם בארמם חייך בתאכור אכוריות גדול עם בני עמו להפיל לכן נפיות האיש ההוא
גדול מכל בני קדם ובידו וכלת ליון את עמו עשר שנים ותקף כנא שנת הרעב ברחה מפניו העניו
והאכזבים האכזשים לחם ואין ולכן כתייעבו וכהרו ללכת לגור בשדה בואב כדרי עין כמו שאמר
ישעיהו על דבר אשר לא קדמו אדם כלהם ונמיס וכו' חל ירע בעיניהם מה שעתה אלימלך וזר
אף אם בבחיבת וביאתם מבית לחם אשתו ובכח לא השוו בענה ובבחיבת הליכותם לגור בשדה בואב . וזה
השואו הוא ואשתו ושני בניו : ובעל המפרס אמר שאם שני וילך איש לא וילך איש מבית לחם . וזה

הוא וילך איש מציית לחסד יהודה ותכונתו להשגיח על עממם ואלו ימלך מכנריו ואלוהו כי כל אשר נפתח
בקהל אחד וזה שהיה עמדם פירש מאשגו אפילו כיוון שהיה מכוון להדבק בהם אלף שא"ל כעצתו בנת
החזירה כמו שאמרנו אל כמה שאמר וילך איש עבית לוי ויקח את בת לוי דסינו שהחזירה אמנם אליו מלך
היה להפך שאפילו בזמן הרעב שהיה מנה לפדות מאשתו וכאמרם אל בעשוק וליסף יולד שני בנים
צטרם עבד שבת הרעב מכאן שאמר לשמש מטתו בשבת רצון אף בזמן הזה אליו מלך לא פירש מאשתו
וזהו שאמר וילך איש כי הוא ואשתו ושני בנים ואלו פירש מאשתו הכי כלל הוא וכיוצא בשאר וכמו שכתבנו
בזה בכיבושי אל התיבה כאשר בא אשה ובכרך ואשתו וכשי בכרך כו' עכ"ל פנאמר בשאר בשמים המטע
ובכבושי כאשר בא מן התיבה אשתו ואשתו ובכרך וכשי בכרך וכו' עכ"ל שהאמרנו בתשמיש המטה ואם כן
בכרך דודן דליו מלך כיון שאם הוא ואשתו שמוכה ליו ולא הפסיק במלת כיון בתשמיש כראש דלא פירש
מאשתו שהך וילך איש מביית לוי כדאמרן : **ובמרש** אמר ר' פריה באותה השעה הוה
קנה דן את העולם וכו' של מעלה עומדן **והקנה** אשתו פנאמר וילך איש
עמדה מדת הדין והזכירנו שבאמר ושם הוה אליו מלך מיד כגור עליו ועל כיון מה כתיב בפירוש ויפת
אליו מלך וכו' ע"כ **הוקשה** להם כפל הפסוק כי כן הלל וילך אליו מלך צבית להם יהודה ונעמי
אשתו ומלוקן וכליון כיון ולמה תבי והדר מפרש על כן אמרו כי הפסוק הראשון הוה דכרו מדת רמיה
במלמדת עליו וכות ומוסמיו והכתוב טעמי דברי מדת הדין שהקטרוגת עליו ומזכירו **ועל**
פיו דרכם אל אפשר שיוסמיו הכתובים כן התחיל ואמר כי זה האמורע אשר בא להודיענו
היה כן כי היו כל מ' מעלה עומדן לדון את העולם וזהו ויהי בלתי פסוק השופטים על כל של מעלה
אמר הסופטים **אל** מכלל מעלה היו דכין את השופטים של מעלה על סלף היו כהן שורם אמר
דכר מלכות מלפני כל של מעלה ומגורם גורה על רוב פשעים ואש ויהי רעב בארץ ומדת רמיה
למה זכות על יבית אליו מלך כן אמרה וילך איש מביית לוי לשם תורה לומר כי איש אחד היה המלך
משם לכדו והו' איש כשאר אנשי ארצו וכמו שאין ראוי לתפוס בהם משאר יושבי ארץ אם יבאו ממנה
בשבת הרעב גם אין לתפוס לזו כי רעב בעיר סוד רגלך ואף כי ארבעים היו ולא איש אחד אין רא
למת לב גם לזה כי פשעים בגררים אחר הגדול שבהם וזהו שאמר הוא ואשתו הנדרת אחר בעלה כי
הוא ימשול כך כתיב וגם שני בנים כופלים אליו ומחייבים ללכת אחר עמו ולשמוע בקולו ואין ראויים
לעונש כלל וזהו ידויק מה שחזר לומר מלת הוא וגם עוד טענה אחרת שאינם ראויים לעונש לא
הוא ולא הם שלא הלך להשתקע אלא לגור עם בני ארץ ויהי כמשלש ארשים ישוב אל ביתו ואל
מקומו הראשון ולא יתושב בחוכה לארץ עמדה מדת הדין וקטרוגת עליו וכמוכחה עם מדת רמיה
ואמרה לכו בן וביכסה למה אחרת וילך איש כאלו הוא אחד העם אחד הרוקים ושם הוה שאלמת
וילך איש אליו מלך שמו שהוה גדול הדור האושר אבי ואפסי עוד ואין כמוני עשיר בכל הארץ עד שעל
כן נקרא שמו אליו מלך שהיה אומר אל מלכות לוי כשה להיות מלך על רוב חסדיו ופשוטי והיו
ראוי ליהם כמוהו לפרנס כל יושבי ארצו ולא להפיל להם וראוי להצניחו להחיות אדם חזק וגם
האשה אשר אחרת כי אשתו היא ובגדרת אחריו היא גם היא רחיה לעונש גדול כי אם אשתו כעמו
ונקראת שמה כן על שם שיהי צניחה בעצמה כמאמרם אל ולכן כיון שפחה יראת ה' ונדקת גמור
היא ראוי לרקקת עמה כעושה הצורה כדף ושכיבו כשצרה מאד והיו לה לפיתו בדברים אולי
יפותה ויוכל לו לעכב בודו ולא צמדה והכניס אשר אחרת כי שמון בקול אביהם כי הם טעלים
אליו גם עליהם והיה הקצף כי שם שני כיון מלוקן וכליון וכל אשר עשה חסד בפני עמו ולו שם
בגדולים אשר בארץ שהם ואם אפרתים ותרגם דושיין שמו גדולי הדור ולא היתה מעלתם
וגדולתם אחרת באתם מארבעם אל אפרתים היו מביית לוי והוהם מאז בהיותם בבית לוי היו גדולי
ואזכורם אם כן גם הנה היו יכולים למחות ולא יחיו ולהורות על מה שאמרנו חוד פסח שנית
לומר מביית לוי יהודה אחריו אומרנו וילך איש מביית לוי יהודה כי היו גדולים ואפסי מומן היוסם

כפית לחם ולא מקרוז נתגדלו * וגם אשר אמרת כי נר בארץ הוא וישו עור לכינו ולל מקום
מאכן כנודו הכה הכס יושבים ומתעבים שמה זש ויבאו שדי מואב וישו שם כי עשו מוסכם והוייתם
זקננו דירתם בשיר מואב ועל כל זה לא אפקוד ולא תפנקם כעשוי * **אז** כמי אמרה ויבאו
שדה מואב דרך תימה במקטרת שלא היו ראויים לכא בשלום עד מחו **אז** תפנס זש וכי
ראוי היה שיבאו עד שדה מואב ולא מתו בדרך ולא די שנבאו בשלום אין שטן ואין פנת רע אלל שהם
בהויק וקיים וכי ראוי היה לשכסם הללו להיות עדין בעולם מיד כבואם היה ראוי לקבצם מיד
בגזרה גזרה על כולם עליו ועל בניו וימת אלימלך וברוב רחמנו ותמדיו ית' כשאמה היא ושכיביה
אף כי היו ראויים למיתה כולם כאחד בטארו ליתר הפלטה ואפשר שזה כיוון ר' חנינא שאמר
כעשית היא שיירי מכחות וכוונ שאלל על שני בני אהרן הנותרים שנס הם היו חייבים מיתה רק
שמתו וכן אמ' בכאן ותשאר היא ושכיביה כי נשארו לשארית וליתר הפלטה אולי ישובו בתשובה
ולא שבו מדרכס הרעה ויסיפו עוד לחטא לו וישאו להם נשים וכו' וישבו פס עד כשר שנים ולל
זכרו אל ארץ חמדה לשוכ להם חורם מדת הרין וקטרגה פעם שנית וימותו נס שיהיה ותשאר היא
בדחמים גדולים כשארם גם כעפעם הזאת כי לא הוכיחה את בנייה לשונם לאדמתם באופן כי משגי
קטרוגין כשארם ונשתיירה לשיורים וליתר הפלטה האחד צמות אישה ג' מדת הרין הייתה מתוקה
גם עליה ותשאר ואפשר שזו היא כונת ר' חנינא שאמר ותשאר השאק כעשתה שיירי שיירים וכו'
דיוק שפיר מה שחזר עתה לומר ומאישה ועתה כתבה בלכה כי ס' כפעם השלישית הקבץ יהיה
עליה זש על כן ותקם היא ופלותיה וכו' * **אז** כמי אמר ויהי בימי שפוט השופטים לפי
שאקרו מות יהושע עמדו שופטים על ישראל ככתוב בהפך שופטים והיו עם בני ישראל
יראים את ה' כל ימי השופט הרועש ונתמעו לקולו שהיה מדריכס בדרך ישראל ובמות השופט
היו מקבצים לפניהו ית' ואיש כל פירש בעיניו יעשה ככאן אשר אין להם רועה וכמעלת אשר הא
מועלים בנות' היה מופר אותם לחד ביד אויביהם עמו ומואב ופלישתים ויבאים' וזכר להם היו
עבים אלי' ית' וישלח מלאך וישיעם והיו מוכסיו אותם וגם כל ימי השופט הוא המושיע אותם היו
הולכי בדרך השופט שהם מוכסיו בדרך ה' עד מות שפוטם הוא באופן שלל היו סרי מאחריו ית'
אלל בין שופט לשופט להיוסם משולטים מבלי רועה אבל כהיות השופט עליהם לא יטו מכי בדרך וכן
אז שם ויחסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני ה' ואהוד מת לומר כי מיתש אהוד משיעם המורה להם
את הדרך ילכו בה זאת הייתה כביה לרעתם ועל כן היה מביא עליהם חרב וגותן אותן ביד אויביה'
עד כי צבר להם ישחרוהו ולל כן היה בימים הללו כי ווי והי והג' וקיימים היה דרכם ומתלליהם אף
בימי השופט ועמנו והרעו לעשות בימי שופטים ולא היו בשי' מקם ולא זשמעו לקולם ועל כן הוכפל
עונשם וסי רעב בארץ ולא חרב כי מכה קלה היא מן הרעב כי טובים היו מללו חרב מחללו רעב *
אז כמי לפי פנדיק האדם לסלק עצמו מן הדיון עד שינתשב דעתו עליו כי הנס לבו בחוראה
שומה רפעוים רוח ורבים חללים הפילה כ' על כן אמר ויהי בימי שפוט השופטים כלומר
כי רבו דיוים בלטי הגוים בכל עבר ובכל פנה על כן נזה עליהם הצרה הזאת והיו רעב בארץ *
אז כמי רלל אמרו דור ששופטיו בריכוך להפסד הדיון אומר לאדם טול קיסם מנין שיניך והוא
אומר לו טול קורה מבין עיניך וכוונו לתרץ מלת שפוט יתירא ולפי דרכם אפשר לדקק
מאי ויהי שכי פנמיים כי כשהדיון ובשופט אשר והיה בימים ההם הוא דאי והגן בדיק מושל ב
בידאת ש'ם והקלה גור והוא עומד בפדך לפני ית' להשיב סמתו מעב עמו ומבטל הגזרה ואם ספ
השופטים בזמן הרעב הוא אגשי אמונה היו בלשים ככח מעשיהם ודוחים מעליהם את הגזרה ההוא
כי טרם יקראו הן בעינים וודעים לעמוד ולרכות אלל ווי וכי היה בימי שהשופטים עצמן בריכוך
להפסד ולא כהו בשורה כי מזה נמשך כי הייתה מקום והיה לגזרת הרעב להמקיים שלל כמפ' מ
מכולם מי שיסיה ראוי שכוונתו יתבטל הגזרה וזהו שחזר לומר ויהי רעב שהיתה הויק לה שמי' און

אחרי להיות הנורה היא מעליהם : **א** נמי לפי המתרגם שהרעב הזאת לא היתה כי אש
 בחרן ישראל לבד אפטר שמדד להם מדה כנגד מדה כי חפץ שכל השפת והטוב והחיים
 לזה העולם בחרלה היא כזה בארץ ומשם יפרד חונה לארץ ושם באמר המיון מער עלפני ארץ זה ארץ
 והר וסולת מים על פני חיות ואם ארץ ישראל לא ירד השפת עם היות כי עיני הארץ כה מרחשית
 הטבה ועד אחרית שנת כל שאל רד לטובה לארץ והיו בכל הארץ משפטי שאלם נבירה לקוח שפחה
 לא כלם ולפי זה היה ראוי להיות רעב בכל הארצות ועל שהטוב אחר משפט עד כי השופטים
 הזכירו להשפט ומקום המשפט שמה הרשע תחת זה והיה רעב בארץ כדוק והיו בארץ הדועה והיא
 ארץ ישראל כי נפתח הולת מובלעת הא הידועה וככל הארצות היה להם ומקום הנרעה שמה כזה ש'
 את שקללה ובמקום העומה מים עד העולם : **ועוד** דרשו רז"ל דור ששופטים אש שטטיו
 היה אחד מישראל עובד ע"ו והדיון מבקש להעביר עליו מדת הדון היה הוא כל ולקוח
 את הדיון אחר מה שנקש למות לו עשיתי לו וגם לא דרשו מלת שפטו יתורח ולפי דרכם אפטר
 שאל הכתו ליתן טוב טעם והתנכלות ליובאת אליהם בארץ ישראל כי חזרו דמותו כי אף גם נהייתם
 שלום ושקט ואלה שכתו אלה עליהם בתמים מלאים כל טוב איש כל הישר כשיוכי ועשה ואין מוחה בידם
 ביו אש יבא הדיון למחות בידם וכו חותו על שלחו והם ישפטוהו במשפטי קצמות כ"ט כנול עלוהם
 פרה ובקש מכת העכו"ש עיון כל כריה כרה בחברתה שאם יקומו ארשים בני כליעל כנר דוחם ובמר
 כפסם גככים וסודדי לילת הלח יגככו כל אשר לו ולא ישאירו גם כדור ומי יאת להם מה תעשה כיהדיון
 ירא וחדד מפתחן על פניו יוכיחו ועל כן בראותו הרעב בארץ מיד יולך איש וכו' ואלף הלך לו
 בורח תכזיבהם ין יקחו את ממזכו מידו כי היתהו מתמול שלסום למיש חיל וקון רב ומיד נהדר להם
 ילכו ויבואו בתינו לחפש ככרות ולא ישאירו עוללות ומה שסוד לומ פעם סני' והיה הודיעו כי כלכתו
 משם עשה היות הרעב בארץ כי עד צתתהו ישראל בט נשים עליו אשר אמרו נכלו כמיה שיכול לפדפם
 שמדוכה עשר שנים ועתה כשראו אתו הולך ובורה ונא לכם וישרדו איש אל אחיו ויכבד הרעב כי יביאם
 ולהם השירוש וילך איש בו דקאמר הוא ענה לויה רעב בארץ דקאמר כי כשיבנת הליכתו נעשה היות
 ארשה לרעב בארץ : **א** נמי הודיענו דעת האיש הזה וחסאמו כי כדלה מאד כי לכבוד השיל לא
 הלך לו מתוך הפשיכה האכמים החטאים ההמה כנפשותם שהיו שופטים את שופטיהו וגם ישפוטיו
 בדין להשפט ולכבוד שבו ויש כבוד לרון אורח חלף הלך לו מפני ולעפות רעב וכמו שהיה עכוון
 פלגם נכבדה כי אף שזיכל כניס רחל מדן ועד באר שבע הולכין על דבר אמת ועמה נדקעל כי
 כלה עשו בני בנימין וכן לא יעשה אף גם זאת כפלו לפני בנימין עד השלימת ואלום כעבור זאת כי
 לכבוד כשרדם מיומין ולומיד עליהם ולכבוד המקום לא עשו ולא עשו ככל המדרש הזאת כעכוון
 פסל מוכה וכמו שאמר אל ש' אשמדו להם הפושעים בפסל ההוא ושפמדו כפרך כעון שכן איש
 להחיר ויבן בן לא כתמה בידם עד הפעם השלישית ואלו סימין הכתוב באומרו ויהי ויהי מלכות
 אפים הים בדרכס ובמעלליהם במים ההמה עד כי שפוטיו כריכין להשפטו והחטא היה שופט ומלכה
 אל הדיון והלומך לא טר מעל אהלו האכמים ההמה ולא כרה מסכרת פריבים ויטכנתוך עם טמא
 שפמים ולא נחל חסד כנפשו כי רעה גדולה היא לו היותו בין רגשת פועלו אין כי בהתחברך לרשע
 פרך האת מעשיך אבל כנא עליו כרה ובקש סמוע אל הגוף כי בא רעב בארץ מיד ויקן כישן וילך לו
 אבות לים יהודה : **ואמר** וילך איש מכות להם יהודה לגור בו וראוי לדקדק למה לא אמר
 כמו שכתב בויק' : וכברה סיבאה וההלוכה דכתיב ויבא יעקב מבאר שבע ואח"כ
 הוכר ההלוכה א המקום אשר היה כולך באומרו וילך חרנה וכן הוה ליה למכתב ויבא איש מכות להם
 יהודה וילך לגור ביה מואב ולמה כלל במלת וילך תרואתו המקום שממנו ויבא ומקו' אשר אליו הלך
 ואפטר לית פיתרון עם מ' ז' ויבא יעקב וכי הוא לבדו ויבא והלא כמה חמרים וכמה גמלים ויבאו אלף
 פאון שהקדוק בעיר הוא הודה ק' ו' ויהי הוא הדרק ויבא משם ענה ויהי ענה הדרק ועשה רגשם וביאתו

בעיר וכו' ואלו שיצאו יעקב מבאר שבע שלא היה באותה יציאה נדמו ענינה עשתה רשעים ויציאת איתנו
הנדיק מהעיר וכאלו בצאתו יצא הדר כל העיר אמנם באלימלך שיצאה זו היתה ענינה בידו אחר
שהם שנים ויבא מארץ ישראל בורה מלפניהם לעניים זאת היציאה אינה רומה ליציאת הנדיק מן העיר
ולא עשתה רשעם בהדר וכיוון העיר כי לא היה הוא ויו העיר כיון שככל כמה שככל ולכן דוגל מלת
ויבא לרמוז שלא עשתה ויציאתו רשעם ליו העיר וכלל יציאתו מבית לחם והליכתו לגור בשדה מואב
תרוויחו במלת וילך אה"כ מבית קרוב לזה בשורש ישי : **ועוד** אפשר דתרוויחו בלשון מתאם
מהתכונה לקיים זו לזו כי שנים רעות עשה ה' ויציאתו

ישאל סרי הטא אה"כ בבחינת מה שממנו ועוד הטא שבי בבחינת מה שליו והוא המקום אשר הלך לו
וזהו כמה שהלך לגור בשדה מואב שאילו היה הולך אל מקום אחר לא היה כהשכח לו להטא כפול אבל
ענה סיפר בנכותו בהודיענו המקום אשר הלך אליו והוא לגור בשדה מואב אשר השי' פנא הויתם ונזמ
לא יבא עמוכי ומואב בקהל ה' עד עלים ושיים בפרשה לא תדרוש שלומם ונזמם כל יסוד לעולם
והוא הלך לגור אלמלא אשר בבקר ובערב מקדים להם שלום או לפחות מחזיר להם שלום שפסוק חובה
באופן כי שתי עבירות בידו אחת ממה שממנו ואחר למה שאליו כראמון ולקשון שקולה זו כן כל
תרוויחו במלת וילך : **אמר** עוד הוא ואשתו ושני בניו הוסיף עוד למסד בנמנו של אלימלך
כי אף אם קנינו רעב בעיר עוד רגלך עם כל זה היה לו לרשות כי לא היו לו

טיפול רב מבנים ובנות ונשי בניו וכני בניו כאשר נא יעקב ממרים שבנשים נפש או באבן זה רעב
שהיה עם בבית לחם יהודה והיו לו שלשים כנים ושלשים בנות וגם שלשים חמשים הבוא לבניו מן החוץ
באופן שהטעם שלו רב והרעב כנר בארץ ועם כל זה לא מאס בארץ חמשים ומלימלך הלך לו עם היות
שלא היה לו טעם רב רק הוא ושפתו ושני בניו בלתי נשואים בחורים ורווקים ועם כל זה ברח מארץ
ישראל וכל זה נבחי הוא לו ללמלך : **ואפשר** עוד לומר שהשמיענו דמ' ש' ועם האים לילמך
וכי ש' ע' שהלך לגור עם ודים

ולא כעמנו בהם רק כשמוכן הוא ולא שבו את שמועה רכובי לומר שכל מה שהיה מורה שמועם עד עתה
כן הוא עכשו ואם ועם האים אלימלך ר' ראו להקרא אלימלך כמו שהוא היה אומר לו תבא מלכות
ועם אשתו ג' עתה כעמנו ר' כשיועם במשעיה ולא למדה כלל ממעשיהם וכן שכי בניו מהלך וכליון
אפרתים מבית לחם יהודה ר' שהיו נכרים בשם יהודים כי הם ירע בדרך ה' והיו קוראים אותם על שם
מקומם שהיו מבית לחם יהודה וזהו לא קשה מודי אמהי הוד ופטר שהיו מבית לחם יהודה ואת כל
זה היה במקלת ביותם אמנם אה"כ למדו ממעשיהם בהמסך הוון לכך אמ' ויבואו שדה מואב והיו עם

ר' כל זה היה אחר ביאתם לשד' מואב והיו עם שם בהויה גבורה ועם כל זה לא כעמנו בהם כלל
ועיקר ולא שבו את מעשיהם הטובים ואגב שדה הוד יעבו תרתי והשמיענו מעלת הרחמנות על פניו
ישאל ושמחות האכריות כי להיות שנת' בור על עבני ישראל והפיל לכן כמה שהלך לו כל זכיוויו לא
עמדו לו כנגד העון הזה ולקח בנפשו ונמנו במחשבת לקמן : **ואפשר** לומר שכתב
שכחו חסד וא' והמות כי הוה אחרו משפט והיו שופטיו בריבין להשפט כי

הוודין דין מעוקל ומעוות ולכן שפט הוא אה"כ הדין והמשפט שהיו לדין סיס חסד ונרשם ולכן גם
להם קראם שפטו חסדים כי גם השפטים דכתיב הוא חסד וא' והם ודיכיהם חסדים : **ועוד**
אפשר לפרש מה שכתבנו חסדים עם מה שאל כמדעם היו לגור שמתקבל במדה תני
ד' הויה לא תעשו עול במשפט דין עם לדין כנר אומר הדין א"כ למה קאע' במדה ובמשקל
עבירות לא למלך שהמורד בקד' דין ע"כ וראו לדין מאי קאמר בכחיתו קראשוכה דקאמר
לא תעשו עול במשפט דין כי עול ירע כי עירשו של משפט הוא דין וכך הלל' לא תעשו עול כי שפ' א
עם לדין כנר אומר הדין כי : גם נרין לפרש כונת אומר וכנר אסור הדין : עוד מאי קאמר עם כן
למה קאע' במדה במשקל ובעבירה דמאי א"כ דקאע' דכר' אה"כ קאע' חסדו ואלו עבדויו שפ' לעיל

ועוד מאי קא נקשה למה כאלוהי בתרם במשקל להזויר על שמדות ועל המשקלים : ואכשר דכונת
 הכרזתא היא דמעיקרא מפני הקושיא שיש בסמוק שאם באלהוירכו על דין שלא יעשה הדין עונת
 הדין הרי כבר אמור במקום אחר לא תטה משפט כו' והיינו אמור מפני קושיא זו כי תטה הכא משפט לא
 על הדין כי אמר לה אלא על ענין ההרניה ויאמפט וכקמה הכעשית למומתים שלא יעשו עול אז
 להקל מעליו מחשפט וממיתת ממורה לקלה או להקפך ופירוש משפט דקאמר הכא היא המיתה וחזרו
 בו כאשר משפטין לקרן כו' באופן שנתהרס או בככסיהם הסודנים וכלעו גיליט שלא יפנו את מעקדם
 לעשות על כמותה המיתה או להורגם באכזריות סימיהוטף קף לראתם שלא מבואסן בעיביהם
 ולאפק למומתים אין רק יהיה דבר השנה לכל כפש ובה לא תוה קשה אם הדין הרי כבר אמור לכו ר' טייל
 פכיה הכנה ראשיה ואמר לא תעשו עול במשפט בדין כלומר אין לשנות קרא משפטיה ופסטיה דקרא
 בדין משפטי ועתה בפירוש זה קשה אם לדין והוא אזהרה לדין הרי כבר אמור בדין פתסם וכדרך
 פתל לכל הדינים שפעולם אם כן למה נאמר במדה במשקל ובמשורה כלומר כי כפי פירוש זה שהכתוב
 מדבר על הדין אם כן פירוש הכתוב יהיה כך כי כאשר וביאו לכינוי עובד ונתבע על תביעה שמדד אז
 שקל לו חסר לא יעשה הדין עול אלא ידון בויהס כפי הדין האמיתי אם כן למה פרט בפרטות ענין
 תביעה זו שהרי לדין כבר אמור בפתסם כמולל לא תטה משפט שהוא כולל לכל התביעות פל למה
 נאמר במדה במשקל ובמשורה ואין לומר דשפי אזהרות הן אחד לדין כמ"ס לא יעשו עול במשפט ואחד
 למורדים ולשקלים שלא ימדדו חסר וזה לא כוס קשה אלא הקושיא הא' אם לדין הרי כבר אמור דאם
 ען הוה ליה למיירי וכמרה בולא אלא לאו דקרא אזהרה היא ואם כן דקרא קושיין לדוכתן אם כן למה
 נאמר במדה במשקל כו' ועתה כזה שתי קושיית הוקשה לו לרבי טייל האחד אם לדין הרי אמר שנית
 אם כן למה נאמר במדה במשקל כו' ומידן אלא מלמד שהמורה קרא דין וכולס מדא אזהרה היא
 ובמורה משפטי קרא ומה שלא אמר לא תעשו עול במדה במשקל כו' והזכיר מלת משפט שכוונת
 להודיעו שהמורה קרא דין ודי בוס לביאור דברו שאמר והכלל העולם מזה שמאמר וגם מואארוס
 אחרים שזכיר שם במדה שפעון סהיה כימי שעות השופטים הוה שהמורה והשוקל אכקרא שפטי
 היה מורה חסר ואכשר דלהודיע דמאודדום חסר משפטי קרא כמד לכו חסרוס ואכשר דדיין עוד לפי
 שהשופטים אומודדים הם שלמה או במדה או במשקל או במשורה וזה רמז כפסוק באמרו שעות חס
 השופטים תרו פלטה : **ואפשר** עוד שסיפר לנו הדעות אשר הוה לאבותינו לפני מלך
 מלך לבני ישראל ולא היה להם אלא שופטים לבד ולמכה זו סיה להם זה שאילו
 היה להם מלך לא היה להם שום דבר מזה ראשונה אמר ויהי כימי שפוט השופטים כלעוד כי למכה
 הוה הדור מתפרכם על ודי שופטים סיה ווי וכהי לכל הדור וזה במה אראונו בפרט שופטים כו' הוה מ
 משועבדים ומרוב תחת הניס אשר בנימתיסה וכל עת וכל רגע הוה לוחים אינש והפכה היתה
 אם בדרך טבע שלא היה להם מלך אשר אשר יבא לפניהם ואשר יבא לפניהם ללחם מלחמותיהם
 ולהכריתת כולם לבאת למלחמה כולם אחוי הדב וגם למכה אחרת מורכבת שלא הוה כי בימים
 ההם אין מלך בישראל איש כל הישר בעיניו יעשה ואם סיה להם מלך כאשר האדם סיה עונד עבדו
 היה המלך מייסר אותו בשופטים וכעקדוים בהורעויה דמלך וכל סענש יעשו ויוראו ולא יודין עוד
 ואז היה הדין מתרבה ברמיהם עליהם ועל זרעם להפיל פניהם על כל העמים ולא שיו באכרס כוונת
 אחינים קסום כאשר כמדו עתה בוד פוטר אשאר ארובים קפוש וכל פכה ופכהיה הוה היתה כימי
 שפוט השופטים על כלפי הוה מלך בישראל ועוד שכיית רעה חולה כי על סוית כוונת שפוט השופטים
 ולא היה מלך על ישראל זה היה פכה שכייתה הוה וקיום לאותו הרעב שנא ומכדד ותסוק הרעב בארץ
 והוה שמור לוח מלת ויהי כלום שהיה לה הוה וקיום ואם סיה מלך בישראל כולאי סהיה יכול להקל
 מעליהם הרעב משע וזה במה סהיה עכרות לבעלי האזרות שאוברי אונדו שמעט שכי דין וכל אובל
 סהים הטובים שישתחו את אונדויהם וישכרו לכל עם הארץ וקמלך הוה קסום וקונכ להם אפ

קמלך

פשעו ושלח והיו רשאים להפקיע עשרים אמהם עתה שהיה בימי שפוט השופטים שמתפרנסים
 על רמס לא היה כח בידם להכרחם לפתוח האונות וכולם מייקרים את השערים ברכוס
 והענס ואין דובר אליהם דבר ולכן ויהי רעב בחרץ והיתה הויה לרעב ועוד שלישיית שאם היה
 בזמן מלך מלך בישראל כאשר היה רובה אלימלך לבא ולברוח מן הארץ בעושרו הגדול בודאי
 שלא היה מניחו כי הוא היה בדאי לפרנס את בני עירו עשר שנים אמהם עתה לסיבת היות לפני
 מלך מלך רק בימי שפוט השופטים וילך איש מבית להם יהודה ואין דובר אליהם דבר כי אין מי
 שיהיה כח בידו לעכבם לא כן היה אם היה מלך בישראל ובששתין רמון לסוף ווי בראשונה
 נהי בימי הדי ווי א' הב' ויהי רעב הרו ווי שבי השלישי וילך הרובם כן מקטיל בוו שלישי כי
 ווי היה בהליכתו שלא היו יכולים לעכבו ובהיות שמו אלימלך מורה ששם אדם לא היה יכול
 לעכב כי הוא היה אומר אלי תבא מלכות אמהם אם היה מולך מלך עליו והוא משועבד תחת ידו
 בודאי שלא היה הולך ולזה שמך ואמר ושם האיש אלימלך כן : **ובמה** שאמר והיו תרי
 זמני אפשר ברנה לפטר קנת מה כשנח אלימלך ולמעט הנגאי
 תקף בעליהת הרעב רק אחד זמן שהכניד הרעב בארץ והיה לרעב הויות וקיום וזהו ויהי רעב
 דקאמר אז וילך איש ולא קודם לכן אפילו שכבר התחיל הרעב לבא ואפשר שלא כיון המתרגם
 ד קאמר וזהו ככן תקיף בארעא והיותו תקיף מי אמרו לו אם לא דדיש מלת ויהי יתירא וכן
 פסוקם דבריו אמר וכד הוה כפנא הדיו תקיף בארעא דישאל כפן נברא רבא כו' משמע דכד
 הוה תקיף כפן הא עד דלא הוה תקיף לא כפן והוא שכן קנת לאלימלך : ושם האיש אלימלך
 כו' אפשר לומר עוד פסוקים וזמן לכו כי שמא גרים ומודה על מה שיארע להם והנה האיש
 שמו אלימלך ונכונה שהיה מתגאה הוא בעצמו ומתהלל הכן יוכלל זר ולא פיד ומא היה אומר
 על עצמו שאתה מלכות וכתגאה וזה סייב לכל וכל אמהם אשטו שמה כעמי שהיתה כעמיה
 בזמנשים נדקת נמורה ולכן כינולה ושם שבי כביו כשמש כן בא להם כי שם הא' מחלון וכן כימות
 תן העולם ושם האמד כליין וכל כליין חרון עליו ומתוגם שתיים באופן דקטיון דשמיא גרים
 ולכן הודיעו את שמותיהם וקרו לזה כמנא ברזל : **והנה** דאל אמרו עשרה מיני רעבון
 בארבעים אחד בימי אדם הראשון א' בימי למך וא' בימי אברהם וא' בימי יצחק ואחד בימי יעקב
 בו זמנה והולך גם א' בימי שפוט השופטים והנה כל הראיות שמביא ככולם הם ברורות לפי
 שנינו שבכולם הוזכרה הרעב כפי אמהם בימי אדם מולך כי הראיה שמביא בעל התאמר דהיינו
 ארורה האדמה בעבורך כראה מפשטיה דקרא דלא קאמר על רעב שנגזר בזמנו בלבד אלא
 בעל שם הים מטבע בראית העולם להוביא הארץ תבואה רכה ופנימה במשל אלף חטים
 מחטה אחת נתאררה שלא יוניא כל כך וזאת הקללה היא נמשכת לכל הדורות בקללת בזעת
 אפך תאכל לחם כי היא קללה תמידית לו ולדורות וכן כי עפר אמה ואל עפר תשוב כי היא
 קללה תמידית וגם אפשר שהיתה הקללה באיכות גודל התבואה כי אפשר שהיתה כל חטה
 וחסה גדולה ככוליא כמו שפסיד להיות למתיר לבא כמו שאמר הכתוב עם חלב כליות חטה
 נבאשר נתקללה כנתמטטה חסטה וכשארה כקטנותה שהיא עתה וזהו זה ולדורות ולפי פירוש
 זה ג' הראיה שמביא בעל התאמר א' בימי למך שנאמר מן האדמה אשר אררה ה' מוזן אדם
 הראשון שנאמר ארורה האדמה כו' : ואפשר לומר דבעל התאמר מוכר הארץ מלבד הרעב הראשון
 מכרהה שמביא עהרעב שהיה בימי יצחק דקאמר קרא ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון
 אשר היה בימי אברהם פראוי לרייק למה האריך ודי שיאמ' מלבד הרעב הראשון ומדקאמר הראשון
 נעירש איות דראשון ואמר אפשר הויה בימי אברהם מכלל דראשון אחד שיכא שלא היה בימי אברהם

יצוראו שבתאן גולה למ כי מ' ארורה הארמה כו' כאמר על הרעב דאם לא כן מאי אשר היה
 בימי אברהם ויתרא דקאמר אלא לאו מכלל דאיכא דשאן אחר פלא כיה כומו אברהם לא כומו
 אדם הראשון וכיון שארורם דקאמר האדם בככרם הוא שהוא רעב נס מה סכאמר בלחך אשר
 אררה' על רעב קאמר וענין מכוזר בראערן: **ומצאתי** כתיב כביאור רוע
 לרב אחרון לא ידעתי אכזה וזכתי מה שאמרתי **שפיטו ודרכיו**
 להשפע ולא קיימו מ' א' פרץ חוקי שבתים התקשו וקשו קשע עמך ויא' ח קשע א'ת
 אחרים וכן אמרו ז' בר' נבא' דהוה כתיוב אכבא דאכולא כל דין דאתקרי לדין לאו דיינא הוא
 אמר להו' אלא משתה אשא אויב' דעלמא ומוזין ליה לדויב' פשליה אלא כל דין דמתקרי
 לדויב' ומפקי מיניה ממוכא בדויב' לאו שמים דויבא כתיבוכי ברש פכי דיקוראי אמרי' כו' וז' עפ
 דר' נבא' הגיה בדבריהם עם כל זה הנותן את פלגם ולא מסקוהו אס מפכי כוודם ואס שדעמס
 לומר דלא מבעיא דכעין דין דלא לפקו מיניה ממוכא בדויב' אלא כעין כומו דכולי עלמא
 להו' מפויסין מיניה בענין ממון ואפילו תביעה של חכם לא לופוק עליה וז' לרוב פמלמול
 שרקי' להיות כשפט: **או** ידעה כומוס שהשפיעים פיוכהונים עמאם במשפט ולא היו
 עושים לפניהם מפורט **דין לעשות חסד כלל** וכן אמרו ז' אלופינו מסובלם

כשעה שהגדולים טובלים לקטנים אין פרץ ואין יונת: וכיוצא בזה כתב בשורש ישי כשם
 הסמירי פ' יונה יעבן זלס' שפוט השופטים ע'ר הא דאמר רבנן לא חכיה ירושלם אלא
 מפני שלמו בה דין תורה ואפיקא שפעמידו דכריהם על דברי תורה ולא עשו לפניהם השורה
 בהיותם שופטים בארץ יקוב הדין את השר ויהי רעב כו' עכ'ל: **ורקק** הכתוב לומר
 א'ס להודיע כו' גדול הדור הו' וקרא' בשם א'ס: **ורקק** **עוד הכתוב**
ה ביל רעת אלימך כו' כחיות של' הלהך מביט

ארץ ממנה וכל לחם דבדקינן בשמא וכד' מאיר בפ' וכן א'זל בפ' ד' דברכות מאי דות' א'ר ויתנן
 שזכתה ויבא הממנה דוד שדוהו להקכה בשירות ומושבות ומבא לן דשאל גרים א'ר לעזר דאמר
 קרא לכו חזו מפעלות אליהם אשר פס שמת בארץ כו' השנית לגור בשדי מואב ניו קוטא אשר לא
 קדמו ישראל בלחם וכמים וזה הלך עם להכלמן הרעב: ה' הלהך הוא וביטו עמו בלבד ולא
 הולך עמו אויביו עמו וזה הודיע שחיון במחשבתו מחשבה רעה לכרות מעשות חסד באופן
 שכלל הכתוב שגכה בכחיות המעשה במה הלהך עבית לחם יהודה לגור בשדי מואב כו' ובכחיות
 המחשבה בש' הוא ואשתו וסבי כניו יסירי ונ' רדום כמכרי: **ושם** הא'ס כו' הזכיר שמות
 כולם להודיע גדולתם כי כולם חסובים בפני עמאם כזכרים וככרים בשמותיהם להגדיל החטא
 כי החטא הקל לא'ש ככד' גדול השש: **עכ'ל** **והרש בא** הלוי כתב כביאור
 בפפרו ש'ס ישי זה לשונו ויהי בימי שפוט השופטים

דמונה א'ר לוי ואפ'י' ר' ויחן דבר זה מסורת בדימו מאבותינו מאנשי כנסת הגדולה שכל
 מקום שכאמר ויהי אויב' אלא לשון כבד כו' והיונן ושקלינן וער' ינן בקראי אחריו ומסיק דכ' א'ס
 ויהי אויב' הכי ואיכא הכי ויהי בימי יודאי לשון כבד ע' כ'נב' וככ' פ'מ' וכו' ויחן דבה פ'א
 א'ת רבי שמואל בר כחמן ועכר פלגא ככל מקום שכאמר ויהי שמש' נרה ויהי שמש' עכ' :
 וידוע היות תיבת ויהי כח'ת לפניהם ויהי ושיהם לשון סני : **וכבר ר' שמואל בר כחמן**
כראה ליה דהכי פירושו אחר שתיבת ויהי היא מלה אחת וכתב מ' עתיד לעכר כו' יהי הוא עתיד
והוא מהפכו לעכר אין וה'ספק כו' והוא מורה כבד א'ר שמה שהיה עתיד אמרו עליו שכתב
היה והספק כתיבת ויהי כיהיה הוא עכר והוא מהפכו לעתיד זה יורה על שמתם והוא מכוזר
עכ'ל :

אומר שנס אפטר ל' לומר טעם החר הוא כי ידוע שהדקדוקים לעולם תחלתם ויבורין
 ובפסם שלוח והיה דהפיתם מועד והחרותם יסגא מחד וכאשר עברו הייבורין והכרת
 חלפו למו א' א' א' ל' עתיד ג' ל' ו' ו' כלל הפסוקות כותבין בלשון ויהיה שהוא לשון עתיד
 פי הוא ו' מהכבו לעתיד ועוד נובל לדקדק שכן השמחה העתידה לבוא על הדקדוק הוא ע"י היסוד
 שכל היגויות שהיו לו לשעבר נהפכו לו לשמחות לעתיד. אמנם הנער כיון שגא בתהלה ונרע
 חלף ועבר לכן נקט לה כלבין ענר דהיינו ויהי שהוא לשון עבר כי הוא ו' מהכבו לעבר וגם בוא
 כובל לדקדק עוד כי רמז בלשון העבר באמר ע"י היסוד הוא כי מלת ויהי הוא עתיד להורות כי
 תש"ת הוא רב חבד מטה כלפי חמד בעל דמיוס ואף אם כפי הראוי והדיון היה עתיד עדיין עוד
 לבא על הדקדוק הזה נרה ונקה הקב"ה מהכבו לשעבר ומסתפק במה שכתב עבר עליו ומעלה
 עליו כאל הפילוסופים שדיין היה עתיד לבוא עליו כפי הראוי מהכבו לשעבר כאל כרז בא ועבר
 עליו ואינו מביא עליו ויבורין עוד ואפטר לדקדק שהוא שיהא אמת אהתמשמו ית"ש דהמיוס
 מרסם על זה והפכו לשעבר כדאמרן ומג"ס אם אמתו האדם הוא שלם שלם פגם כלל במקום
 שרמוז הוא ו' ו' א' והוא ו' מהפכו לשעבר כדאמרן :

ועוד

אפילו אחר גור דין אכפס
 ידוע הוא פסם ה' ה' ע"ת נזור ש"ב רעה על האדם
 שלא תבא שפסם יעשה תשובה או ע"י תפלה אפטר שמתבטל הנזרה ולא תבא כי יבטל ע"ל הרעה
 אשר דבר לעשות לכן אין שום רעה ודאית לאדם אלא הרעה שכבר באה ונכיתה לא העתידה
 ולכן לעולם הרעה מככה איתה במלת ויהי שהוא לשון עבר ולא במלת עתיד אמנם אם הש"ת נזור
 איזו טובה שתבא על האדם לעולם לא יחל דברו והוא יקיימה אפילו שהאדם לא יהיה ראוי אליה
 ואינו מתמדת כלל מהשמחה העתידה לבוא כי אפי' העתידה היא ודאית ולכן נקט לה בלשון עתיד
 שהוא לשון ויהי שהוא לשון עתיד כיון דהוא הוא שמהיה ותפקיים לעתיד והנה הנגויה לכניך שתי
 פעמים להבדלת שמואל בר כהמון ופניהם ככוכים :

ורבעין

אפטר ל' לומר שמואל הכביא שכתב המגלה אותה רמז לנו כרמז הקבלה שמהרו לנו אנשי כנסת
 חגדולה כפי שכתב רבי לוי אז רבי יוחנן שכל מקום שכתב ויהי איכו אלא לשון נער ובן סבת רבי
 שמואל בר כהמון כדאיתין בעילואף אם רב אשי אשיק כי ויהי גרודתא איבא הכי ואיבא הכי אב"ל
 כל ויהי בימי ודאיו לשון נער הוא אפטר שהכתוב דייק כהכרת רבי יוחנן ורב שמואל בר כהמון כי
 עין ויהי בימי ויהי גרודתא כולם לשון נער הם והנה הפ"א הנער הוא ברור שקיה ארעב ולכן
 נקט הכתוב ויהי בימי וגם חזר ונקט ויהי גרודתא כאלו עתה מתחיל לדבר במלת ויהי גרודתא
 להורות כי בן ויהי בימי ובין ויהי גרודתא כולן לשון נער הם :

והר

הוא שמואל
 תאקדיו ולכתב כי טעם שפוט השופטים גדול השופטים ועל
 כי יתואר הדיון בשפט על משקל שומר ועל משקל גדול כמו שפוט והפמכו יאמ שפוט השופטים
 פמו להי טלבים ודאיו האדונים ע"כ. וכדומה כתב הראב"ע בשם מדקדק אחר והמפרש
 פדאם שכן כותבו שכתב והוא ביומי נגיד נגידיו :

והר

ויהי ויהי קרובו מלימך היה המאוד
 לגלותו פה אצל הטעם והעונש מלימך לכבודו כי זכר דיוק לזכר ולא ויכיר הכד יקי דנקיים
 פישועה באשר הזכיר ה"ב באשר נזר כעמי אל ארמת הקדש ע"כ וכוון הוא :

ובבררש

אמר וכה תביא בשעת דבר נכס רגלך בשעת רענ עוד רגלך ולמה נענש לפי
 שפסיל לנך של ישראל משל לבוליעוס של מלך כו' כך אליעלך מגדולי הדוקים

ומפניו הדור היה זכיון שכלו שכי רעבון אמ עכשו והיו כל ישראל מסובין בקופתן על פתחו וזה בא
 בקופתו וזה בא כפי פתו מה עשה עמד וכרח מפניהם הדא גרמא ליה שכאמ וילך איש מבית לאס
 יהודה ע"כ **וראיתו** לרש"כ הלוי שהקשה ואל הן אמת לא שמענו מהמקרא שיהיה
 על שכאמ וילך איש ואולי הלך לקיים אומרו ול רעב בעיר פור
 זאת ענתו
דגלך והדרא קושיא לדוכתה ע"כ והנה הוא הלך בשניה אחרת בתירוק קושיא זו :

זלדירי אין כאן קושיא כי העונש יוכיח כי לא עליו כאמ רעב בעיר פור דגלך והוא גם
 הוא ידע שלא עליו כאמר ומה שהלך לא היה אלף בורח מפני העניים שזה בא
 בקופתו כו' כי בדיוק ישר הוא ית' דאי לא תימא הכי למה כענש כמבא שהעונש הוא ההכרח שלום
במכוון : ועוד סביון שהיה מגדולי הדור שהיה כ"כ עשיר אשר לכך נקרא אלימלך
 כלומר אלי תבא מלכות א"כ ודאי כי לדיריה לא היה מעלה ומיריד כרעב

דק ברח מן העניים : ועוד אפשר לומר כי ממה שאמ הכתוב וילך איש קא דרשי
 זה וכן אמרו הדא גרמא ליה שכאמ וילך איש וכו' וזה יוכן כמה שאמ ר' אבהו
 להלן במדרש כתיב להלן סוסייהם וסמוריהם ונמליהם כרס הכא וילך איש גדרום ע"כ והנה אם
 היה יוצא כפי מ"ש המקרא רעב בעיר פור דגלך ועל פי הדיוק יבא למה הזכירו וילך איש גדרום

ולא הגיד העתק האיש הזה מפניהם וכו' אשר לו כי בודאי באו ונקר ועבדי וישפוט היו לו
 אלא ודאי לפי שהיו באה היתה בעבירה והוא כמה שהפיל לכן של ישראל ואת עכשו והיו כל ישראל
 מסובין בקופתן כו' ולכן ברח מפניהם לכן חזירו ויודי כאשר הפסוקים וזהו כוונת דל' במ"ש
 הדא גרמא ליה שכאמר וילך איש כו' ולכן אפשר שהקדמו אל בדכריהם ואמרו שאלמלך מגדולי
 הדור ומכרכי היה להודות לנו ההכרח שלהם כי לכן לא היה ראוי להזכירו באחד שפסוקים
 אלא ודאי לא הזכירו כך אלא לפי שהפיל לכן של ישראל כו' **והר' יוסף** באקוין ול כתב
 לגור בשדה מושב אמ שלא יבא להשתקע לא לגור שם וזה

הוראה וסויע לאומרו
 זה כי יבא להיות עימו ברה בעניים וואלי כי לזה לא בא לאחד מערו המכרס פן אמרו וידעו
 איה מקומו וילכו בעניים אחריו כי אם באת עריהם דהא פנטה אהלו בשדה מושב ממש ע"כ
 וכתב הר"ש הלוי ול דלפי דבריו לכך ככתב בשדי כ"ד כי מפחדת ומן העניים היה הולך ממקום
 למקום ע"כ :

ובמדרש ויכאשדי מושב ויהיו שם בעמלה באו להם בעיירות
 מבאו אותם פדונים בעבירות אה"כ באו להם בכרכים מבאו אותם
 מדרוקים במים ואח"כ חזרו להם בעיירות ע"כ וראוי להכין מי אמ' להם לר"ל שלא נתישבו
 במקום תהומות בתחלת ביאתם ואפשר דדיוקן מ"ש ויהיו שם שהוא מיותר דבדאי כיון שכאמ שם
 שהיו שם כל ימיו שעדין לא הודיענו הכתוב כויעתם ועוד דלקמן הודיענו הכתוב בעירו וישבו
 שם כעשר שנים וא"כ ויהיו שם למה לו לא מדקאמ ויהיו שם מכלל דאיכא ביאה אחרית שכאמ שדי
 מושב ולא היו שם ולא נתישבו שם לשיטתו מחודרים משדות לכרכים עד שעתה כביאה שנית
 יבאו וכו' ויהיו שם ונתישבו שם ולפי דרכם ול דיוקן כמי אמי דקט שדי כ"ד ולת כה"א :

ואזכרו הוא ואשתו ושני בניו אמרו אל במדרש שהכונה לחייב את כולם כי הכל סג פרו
 מהר תהדרך הטובה אין ואומר השב וכן אמרו בפסוק ושם האיש אלימלך שלא
 עיכב אחד על חניו ולכן חלה הגזרה עליהם ע"כ וה' דיומן דקדק כן מדלג קאמר ויקח את
 בעמיו כמו שאמר הכתוב ויקח אברהם את שרי אשתו או מכפכ הוא ואשתו ארי שאמר וילך איש
 למה עוד הוא אלא שהמונה שכלם לזכר אחד כתבנו ע"כ : **והרש"ב** הלוי אל
 כתב אם כתן רשות לשפר בגנותן אחר שמתו בארץ חמדה אומר

כי אל תמלך לא שמע לקול מופתי החודה שאמר ואתה לא תלך לשמש ממנו נשכי רבובין כחמר
 וליבוף יולד שכי כבים בערב תנא שבת הרעב והנה ר' יוחנן דרש כ"ק דתעביה שנאכרו נה ורכע
 בתשמיש המטה כנביכתך לתיבה מדלא קאמר ונאית אל התיבה היתה והשתך ונניך ונשי נרך
 כדקאמר בניויה אלף הזכיר הזכרים כולם בישד והמרויך הנקבת והם כן פה שרשינו שכמוך
 האשה אליו הוא והשתמוש מעלם נכטער בענר הנכור ולכן לא ראה בעונה כשפכת הכר דשים
 מן הנכור בעת נדחם עכ"ל: **ושם** שכי בניו נמוקוי החסיד הר"ר יובך יענן זצ"ל
 כתב פה די ופע בניו אולי רמז כי לא היו שומעין זה לזה כינא דנפשי בני אררן והשרו זל דלמד
 שלא נטלו ענה זה מזה עכ"ל: **והרשב"א** הלוי זל כתב ואני אומר להודות כי שניהם
 שוים בנדולה עכ"ל:

ראני אומר שבעה הדב"ר יוסף יענן זל לא הרגיש הייתור של שכי אלף בזה הכבוק דקאמר
 ונשם שכי בניו מחלוק וכליו והוא לפי שכיון שהזכיר שמים ואמר מחלוק וכליו למה ופע בניו מחלוק
 וכליו ואנא ידענא דתריכיניהו אכל בפסוק דלעיל שלא הזכיר שם אלף אלא ופני בני לא קשה
 מודי דאין יאמר ובניו ולא ידענא כמה הם לכן הזכיר לעיל מניינא דשכי אמר נכבוק דשכי
 הקשה לו זל ופע זה ינא לי תירוץ נאה אחר לקושייתו שכיון שידענו נלמנה שנדרי הכבוק הדאבון
 היוד דרי מדת רחמים ודברי הכסוק השכי הם של מדת הדין שעמדה להתנווכח ולפתור כל דברי
 מדת רחמים אחד לא חד למונא השכיין וכדכתיבנא לעיל בכס רזל אם כן כל דברי מדת הדין היו
 דנקט להו לכלל דברי מדת הרחמים ומשיג השגה עליהם למותרם ועלייהו קאי וכך אמר לה
 למדת רחמים ופע האים דקאמרת וילך איש בשם שמו אלימלך ופע אשתו דקאמרת הוא ופע
 פתם נעמי שמה וכדכתיבנא פירושא דמלתא לעיל וכן נמי הפכה בדברי מדת רחמים שאמרם
 לעיל ושכי בניו ופע לא קשה כלל אמאי קאמר שכי כדאמרן וכך אמרה לה ופע שכי בניו דקאמרת
 לעיל ושכי בניו פתם ולא פירשת את שם אני אשרשם והם מחלוק וכליון אפרתים מכית להם
 הודה וכדפירשא לעיל כוננת מדת הדין כזה מה היתה ובה לא קשה מידי כי שכי בניו דקאמר

והר

הכא מדת הדין הם הדברים שאמרה מדת הרחמים לעיל: **והר** יוסף נאקין זלה"ה
 כתב אומר אפרתים מכית להם יהודה אחסוב שכא להודיענו ייחוסן שהיו מנבי
 יהודה הדרים כבית להם יהודה מאותם שבאו ממשפחת מרים הנביאה הנקראת אכרתה אשר
 הכטיחה ה"א ל' בעשות לה בית מלכות כו"ש זל ופע להם בתים כו' ובני יהודה אחרים יושבים
 בבית להם שאינם מורע מרים כי אם מאותם אשר נשאו נשים משבטים אחרים ולכן נקראו כאן
 אפרתים כי הם היו יתד מיוחסים מכל השבט וברוך ליה אמת שתתן פני דבר אמת כי א"כ מנאסתי
 בעסק ודוד בן איש אפרתי שא"ל שהיה בא מורע מרים הנקראת אפרתה עכ"ל: **והר**
 יוסף יחיאל זל כתב אומר אפרתים מכית להם יהודה הנראה לי בזה הוא כי בארץ

ישראל היו מקומות הרבה נקראים בשם אחד כמנהג בכל העולם וכן היו כמנביא מקומות משתנים
 הנקראים בשם בית להם ולהיות בית להם יהודה הנכבד מהם להיות כי יהודה נבד באחיו לכן
 תארו הכית להם שלובתואר אפרתה כאומרו ואתה בית להם אפרתה והוא לשון כורה ראש ועליון
 וכאשר אמר להלן ופע חיל באפרתה וקרא פס בבית להם וז"ל אפרתים שר"ל מיוחסים מכית
 להם יהודה שהוא הכית להם המיוחס והנפלה עכ"ל. ואני שמעתי פה נפת תוכ"כ מפי מגידו
 אמת דתרי בית להם איכא וכן העיד הרשב"א הלוי זל בעפרי שכתב ודבריו כבים כי בלכתי
 להשתטח על קבר הנדיקים עליתי אל הר הכרמל וכאשר יודתי ממקום המזבח ללכת אל נפודי
 מקום קבר איש האקים דבניו הקדוש עליו השלום פגעתי בעיד אמת ושמה בית להם וזה קאי בגליל

ההכנתת על יד הכנאי שמואל ע"ה היא בארץ יהודה מקום קבוצת רחל ראוי עיני ושמה לכו עכ"ל :
 והיו שם כתב הרש"ל כל הלוי אל בעשרו בשם אבותיו כי כנאוס שמה היתה להם היות
 חדשה כי גם הם נזי עין כמזאב על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים :
 הסטור הר"ר יוסף יעבץ אל כתוב ויהיו שם לא אמר וישא שם כמו להלך להגיד
 כי היתה היתה להם שם ולא היו דואגים על באתם חזרץ ישראל כי יבא בו היתה

לפיכך מתו עכ"ל : והר"ר יוסף יחיאל אל כתב עשר הכתוב אשר עליו באתם גור
 דיבם והוא כי המעשה היה יותר רע מחמת שבה כי מחמתם נכבאתם מארץ
 סקדושה היתה לגור כשדו מואב וכאשר באו שמה לא עשו כן כי כתייבנו ויאחזובה והוא אומר
 והיו שם לפון היתה כאשר ראינו שיטבו שם בעשר שנים עכ"ל . וכיבא בזה כתב הר"ר יהודה נתן
 פרוכיכאל והטיבו את אשר דברו ע"כ : ואני אומר ששם למה בכאן אמר ויהיו
 ולא אמר וישבו כמו שאמר למטה ואפשר שרצה הכתוב לרמוז ולמו תירוץ לקושיא
 אחרת שיש להקשות כמה שאמר וימת אלימלך איש כעמו שהיו קיימאלן שאין בעל כרחים
 כשרע מן הנפשות מתלס וכמו שמיכזבא יוב כו ונתחלה הוכה בכל ממוכו וכאשר תם הכסף וכל
 אשר לו ספו תמומן בלהית אז הכה את גופו בשחין רע וקשה דבאלימלך לא התנהג כך לא בתלס
 הוכה בגופו וימת אלימלך כו אבל עש מ"ש ויהיו שם ולא וישבו ויתורץ כי קטטיין כי כל לשון ויהי
 לשון בער וברה ובהכרח כן פהיה מלת ויהיו לרכוס ולכן אמר ככאן ויהיו שם לרמוז כי בתלס
 סוכו כלס ככה ובהיה כמה שכתרו שנו וכדלדלו וכל עשרם חלק חלק לו ועם כל זה לא כתמו ל
 לקור לארץ ישראל ולכן אותם הכו אח"כ בגופו וימת אלימלך איש כעמו כו :

הר"ש וימת אלימלך איש כעמו ותשאר
 הוא ושני בניה : וישאור להם
 נשים מואביות שם האחת ערפה
 ושם השנית רות וישבו שם כ
 בעשר שנים :
 וימת אלימלך איש כעמו ותשאר
 הוא ושני בניה : וישאור להם
 נשים מואביות שם האחת ערפה
 ושם השנית רות וישבו שם כ
 בעשר שנים :
 וימת אלימלך איש כעמו ותשאר
 הוא ושני בניה : וישאור להם
 נשים מואביות שם האחת ערפה
 ושם השנית רות וישבו שם כ
 בעשר שנים :

והיא טפלה לו לכן נעשה כו מדת הר"ר
 ולא כה :

הפכיר עיניו מראות כדע ומהשתכל בהן ואחר עיניו לא הלך לבו ועד יום מותו לא היה לא איש
 לכעמי ולא לאחדת ולא כשא אשה אחרת עליה ו"ש וימת אלימלך איש כעמו כי עבד עת מותו לא
 נתיחס אליו לא איש כעמי לכד והיא גם היא נמלתה טוב ולא רע כל ימי חייה ולא נבאת לאחד
 ולא כדוגמה לשום אדם אחרי מותו והיה וימת שר היה וסכי בניו כי לא היה לה חברה אחרת לכד
 בנים : כמזאב כי בעזר אביהם אלימלך חי חק גם זאת בהיות בניו ים לחופה
 ראויים : לישא אשה אביהם אלימלך וכעמי שיהיה לא הכיול שכי כיהיה ליבא
 למואביות כי היה כודש בה לחמות כהם להותה שנים ככד שנים אבל כמות אלימלך איש כעמו
 בלג"ה הולך כענתה כי אביהם היו בענתה אמת שלק להכיתה לישא קשים מואביות ולכן וישא איתו

לזאת נעמי ותשאר היא ושני בניה כלומר הנשארה אחד כנגד שנים לא הייתה כח נידה למהות
 בידם כקניטוכים השנים מן האחד ולכן נקט ושני בניה ולא אחי ובניה לפריות על האמור וכן יושא
 להם נשים מואביות וזהו להם דאמר להודות על שהיו צדיקתם ולקחו נד רבון אדם וכהלא
 נשארה בה למחות בהם : **והנה** אפסר שפסד נכמות נעמי שלא נסבה לה לא מאשרם
 ולא שדואה אדם שיסורין באין עליו ויפסד נעמי וישן כי מדת רחמינות
 לימן יד לפושעים ולקט לו לאיש המובה הקל הקל תפלה אולי יעור מפנתו אם יוכין נפשה לה
 ולא פתה לכה גם לזאת בתחלה וימת לימלך ולא חשבה מוספה כי הרעה הנאה עליה הייתה על
 פאתם מארץ חמדה ותתן לב לשוב לא מאיכה קחת מוסר ותשאר היא ושני בניה נשארו שם ולא
 שמו ולא הטות אובס לשוב לארץ חמדה ואין אהל מה שסם על לב כי על הימים המונה לארץ
 באה עליהם חנה הואת ולא די שתיסנו שם לא הרעו לעשות עוד וישאו להם נשים מואביות
 כי ועל כן וימותו גם שניהם להתרות בה פעם שנית על רעתה כי גלה וחטאתה כי כנדה מאד
 על הייתה בארץ העמים ולא פתה לכה גם לזאת ותשאר האשה שם במקום ההוא אהר שכתרו בה
 בשמים התראות אחת נשכו ילדיה בנות שני בניה והתראה אחרת מואיפה בנות אישה וגם אחר
 כן כי קמה היא ובלתייה ומשבו מדי מואב לא כיוונה לשמים לשוב לא ארץ ישראל כי לא שבה בי אש
 באשר פוטע נשדה מואב כי עקד אית עמו למת לכה לחס וקודם שתשמע זה לא שבה ועוד נס
 מחזקת בדרכה וזה כי שפדה כמו באשר שפדה כי פקד אז שבה והם לא שמעה לא שבה :

דאפשר

עוד לומר ודיווק כי בכף אמ ותשאר היא ולקחו אה ותשאר קאכה והכוונת כי בנות
 לימלך לא ספר מונחם כי אם בשל לבד וזהו שאמר איש נעמי כי לא חבר ממנה
 לא בחיבת איות לה איש ועל אמנם שדין כל כבודם במקומם ותשאר היא בהיותה בכל עשרה
 אבל אחרי כן ירדה מכבוס וקא קלון על כבודה עד שלא נשארה בהיותה כי אם באשה עוונה
 ועונת דוח וזהו ותשאר אשה כאילו היא אשה אחרת וזהו נכרה מרת נפש :

אין

כמו אפשר שנא להודיענו גדול עונש המתאכזר עם העניים ומכובדים החכמים להם
 ואין שהרי נעמי שהיכה בדת ומסידה וכעויה במעשיה ועם כל זה לא עמדה זכותה
 ללימלך אישה להביל ומסמות וכמו שראינו שרחב הזוכה כנילה את כל משפחתה וגם אם בנות
 אלימלך נתאלמנה נעמי והגיע אליה נזק מזה והיה ראוי שזכותה תעמוד לה ללא תתאלמן עם
 כל זה על שהפיל לכן של ישראל ברחו מבית להם יהודה על כן באה עליו הצרה הואת וימת
 אלימלך עם קיוותו איש נעמי והלואי שהספיק זכותה להתגבל היא ושני בניה וזהו שאמר ותשאר
 היא ושני בניה ודיווק עוד ששני בניה היו ראויים לעונש על שחלק להם ולזה אמר ושני בניה
 עתה די שואמר ובניה כי כנר ידענו שהם שנים אלא רמו לנו כי לא היה אחדות ואהבה ביניהם
 אלא לעולם היו שנים בחילוק הלכנות ולא כינולו לא בזכותה ולזה אמר ושני בנים כלומר על הימים
 בניה כינולו וגם אפשר דדיווק מה שאמר ושני בניה לפרש לא אמר בפסוק אני מלאה פלכתי נעמי
 הלכה מעוברת והודיענו שגם איות העובר מת חלק חלק לו ולא נשארה אלה היא והסכים לכד :

אין

כמו עם מה שפירשנו לעיל בשם הרשב"א הלוי אבל הוא ואשתו שלא פירש מאשתו כשמי
 רעבין שאהר בהשמים המטה אפשר לומר שאם הפסוק בבאין פי זאת הייתה מנה למותו
 וזה וימת לימלך איש נעמי לומר כי הנת מיתתו הייתה להחיותו נעמי ונא עליה אף בשכי רעבון
 כמו לפי המפרשים שפירשו שנייהם ולא בשלמות כי מת אלימלך ולא היובד של שלשה
 לנייהם כראוי וכהלכה אפשר שזהו שאמר וימת אלימלך כלומר שאם בחיי אניהם היו
 כישאים אותם כיו וכולים לגיירם כדן שהיו שלשה אבל אהריו מותו ותשאר היא ושני בניה כלומר

וצאשה אחת ושני אנשים היו שלשה ואין האמה ראויה להזנות בזמן כל ועל כן כשנשאום אנו
 שני יורשים עדיין בשנים מואכיות הן שאין אפשר להם לניירם כראוי לפי שלא כשאררה רק היו ושני
 זכיה ולא היה עם כל של שלשה אנשים: **וישאו** להם נשים מואכיות חזר כי אף גם
 זאת היות בידם צדן אחר לא כחתם נור דיוסם אלא על מחסם בארץ חמדת
 נהו שאמר וישאו להם כי אף שני יורשים כדת וכהלכה מואכיות היו ועדיין היו ככלל לא יבא עמומי
 ומואכיות לפי שצדין לא כשאררה חלכה עמומי ולא עמוכית והם לא ידעו זה ולפי אסורה מיהא
 איכיוו ארבע שלבסוף כשאררה הלכה באופן שלא חטאו למפרע מ"א בעת שנשאום עם כך
 ששאום אף אם היו אכורות לכוח קהל וזהו להם מיותר דקאמר כי אכלם בעת לקיחתם אומתם
 בשנים מואכיות ואכורות היו וארבע כן לא היו כעכשים אלא על שיבאו וכתעכמום כעשר שנים
 וז"ל לקמן וימותו גם שניכם לרבות כדומה מיתה דומה למיתת אביהם וכפס סמיתת אביהם הים
 על הדבר הזה כן מיתת הנכים היתה על מחסם בארץ חמדת כדלמחרן:

ובבשרו

ומת אלימלך איש כעמי תביא הכל למות ויבטל למיתה ואשריו לאלהם שיבא
 בשם טובמן העולם מש האיש מי מחסרו אלא אשתו שבאמר וימת אלימלך
 איש כעמי ע"כ: **באר** עמתי מאי האי דקאמר קבל למות והכל למיתה שהכל דבר
 אחר ונראה שהוא כשל ענין כמלות שזכות ועוד קשה שהוא כמלו שזכות
 שהיונו למית שיינו למיתה ולמה טיבה **ואפשר** לומר שהכונה על שתי מיתות שכל
 אדם מופתד איהם האי היא המיתה שמת ונפטרמן העולם ואיכיו ולא
 יכירנו עוד מקומו ועל זה אמר הכל למות ר"ל למות ולהפטר מן העולם ואומר והכל למיתה הוא
 על מיתה העתידה כע"כ כי אפי' כדיוקי' בנהיכס ים להם שלקו כן וקראה בשם התואר ואמ' והכל
 למיתה כי אם אינו מש האדם שאילו היה מת בנהיכס אף אמרו משפטר רשעים בנהיכס יב חדש
 והלא בשעה אמת שיבדף ימות לא הענין הוא שמתדבק אל המיתה לטעום ככל עת טעם מיתה
 שכל תפק חוררי' ובוראים הותו כריות חדשה כדי שיסוור ויטעום טעם מיתה ולכן אמר הכל למיתה
 ולא למות כי לעולם איכות ונתן להם חלק בואת המיתה ולכן אמר והכל למיתה לא שאם
 זכה כיולו ובוטל חלקו וחלק חכרו בנתן והרשע בוטל חלקו וחלק חכרו בנהיכס ולכן אמר ואשריו
 לאלהם שיבא בשם טובמן העולם: **אך** אפשר שהכונה עש מיה שאמרן אל כמקום אחר סוף
 אדם למות ואלהם למה לשחיטה הכל למיתה הם עומדים ע"כ והכונה בכך היא זאת
 מה שאמר הכל למות היינו מה שאמר דמוף אדם למית והכונה היא דמוף סוף אשילו שיאריך
 ויחם בימי מתיב' של סוף למות ועוד רעה חולה כול לא ידע האדם כמה יחיים ולא ידע מה יולד
 וזה כי בכל שעה וצעה הוא מציתד ועומד אל המיתה והמות כשדרי ויווהו שאמר והכל למיתה הן
 עומדין ואל זה נ"כ כוונו בכך כמ' והכל למיתה כלומר מציתד אל המיתה אף אם לא ימות הוא
 מציתד אל ים ולכן בדין שיבא כיום שמה ימות למחר ולכן שייס דבריו ואמר ואשריו לאלהם שיבא
 בשם טובמן העולם ואפשר שכונה המאמר בזה לומר ולבנות לא לימלך שלא יבא בשם טובמן
 העולם על אחר לא וכר עשית חסד וברח והפיל לכן של ישראל ופספר של זה סוף ואמר את האיש
 מ שאמרן אלא אשתו והכונה כי עתם כל איש אשר ימות אינו מחסרו אלא אשתו כי היא לבד
 דרשת בחסרונו ומציתדו ולא אחר לא כן מי שהוא בדין גמ' כי כל הדור מחסרו כי כדיוקי' אבד
 ו' ד' אבד וביה אפ' ש' חזר עמו הכתו שנס אלימלך מת כאח העם שלא הרגים בחסרונו ולא חסרנו
 כל אשתו ולא נשא דוים מיתתו כלל בישראל ולא לדור אבדוה לפי שכסאו מת על שמהם
 כפרן חמדת עם שלא עמל על עניי עמו וז"ל וימת אלימלך איש כעמי כלומר שלא מת אלא לעתה
 ואשילו

יתעשר יהוה ויטבי כביה בלומר עשה כחמים בגולה אחכס כעמי היתה בחסות בגל ככפי אישה ועתה
 בשמותו סר בילה מעליה ולהודיענו זה חמר הכתוב איש כעמי יתרח' אה' כמבאתי בהר שבא בלוי
 זל שכתב בפירוש הכתוב כדפריש' י: **ובב' ש'** וישאו להם נשים מואביות אפטר
 לומר שאמר וישאו ולא חמר ויקחילי

כי אין קיחה אלא כהספק קידושין כמו שאמר הכתוב כי יקח איש אשה והכי גמרוין לפי במהכת
 קידושין חין קיחה אלא כהספק ונמר לה קיחה קיחה ששדה עפרון ונגויה לא שייך בה קידושין לזה
 לא חמר ויקחו' ואמר מלת להם שהיא מיותר להודיענו שלא היה הזוג הזה לשם שמים רק
 להקאתם: ולטובתם ולהתענג ולהתעדן בהם ולא לקיום המין שהרי יודע הוא כי בכך הכא' מן
 הגויה יחיב קריו נכך אלא ככה וכדלוי שלא להם יהיה הודע ולא היה כובת ויונס אלא לתאות המסגל
 לבר ויכיה שזו היתה כובתם לפי שהיו נשים מואביות ונזויות גמורות וכדאמרן ואמר גם האחת
 שרפה כו' לפי שדרך מי שמענייד משכה את שמו ממה שפיה ויקרה שמו בזכר אל לשם שם כי גר
 שכתבניי רקטון שכולד דמי' והלו הנשים כהיות שלא גיירום לא שיכו את שם רק גם האחת שרפה
 כו' וכיון שלא גיירום זאת היתה כפיכה שיכבו עם כעשר נשים שכיון שהיו נזויות לא היו רגושים
 להפטר אשה שכית אשה' ועל שפעלו כל זה כגור עליהם מיתה וזו שאמר וימותו גם שכיסה כו'
ובצאתי יכתוב לרב אחרון זה לשוכו ימת הלימלך איש כעמי בלומר שלעולם היה איש

כעמי ובה' ללמד שכעמי טוב לא נשאת כלל שישיחם עם הלימלך מהיות אישה
 אלא לעולם היה הלימלך אף כי אחרי מותו איש כעמי והוא על דרך מה שאמר שלמה על אשת סויל
 גמלתה טוב ולא רע כל ימי חיותו ואמר רז' וכי אפשר לאשה לנמול טוב כל ימי חייה והלא אה
 שזו מש איכה גמלת אותו כל ימי חייה לא זאת האשה שמת בעלה ואיכה רונה להודו וזו עם אחד
 אבל נרחית בחילו היא כשואה לעולם עמו: **ותשאר** היא ושכי כביה אפטר שכתב
 להודיע בדת מסלון ופלוין שאף שמת אביהם לא כתבנו להיתכד לחמם

ולהסירה מגבירה רק לעולם היא היתה בהיותה והם ככעמי' לים ככמי כבים ע' כל'
ורש' יגורו שפינה דלעיל קאמ' ויהיו עם וכאף כתיב וישבו עם ככד: כתיבתי בו כעכוכ דלעיל
 ואפטר לומר עוד טעם אחר והוא שלימלך מה שכתבם ומת היה על יביתו מארץ
 המדה והוא המוביא את כולם כי אשתו ובניו טפלים איו ולכן כיון שהעונש היה על היבויקה תכס
 בהגיעו אל שדה מואב בהגיעם ובהיותם עם עיכף וימת לימלך והוא שאמ' ויהיו עם כלומ' כיון שיש
 והגיעו עם תכף וימת וכו' אבל כניו לא היו כענפים על היבויקה כי לא היה בידם למחות פהיו ט
 טפלים איו ולא נעבשו לא על העבכה שכתבנו ולא חודו לרצון חמדם ולא יישבו עם כעשר
 נשים מלשון ותשבו כקדש ימים רבים שהם לשון עיכוב כן אלו כאשר ישבו ופתעכבו כעשר נשי'
 או כמולאת סאתם וימותו גם שכיסה: **ובביאור** לרב אחרון כתיב זל וישאו להם

נשים בו כמד' ר' מ' אומ' לא גיירום ולא פטבילום ולא היתה הלכה
 להתקדם עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית ולא היו כעכשין עליהן ולמדוהן מדדיון קדא
 ובתב נשים מואביות כלומ' אף כשעה שכתבם מואביות היו ומקרא מבייש דאי כתיבירו בתתלה
 אין היתה כעמי דוקה אותן לשון לסורן גם מה טעם לדות לז' צמך כעמי וליסוף לפי גם כיוצ'
 את ותלכי אל עם אשר לא ידעת כו' אשר באת לחכות כי עם שאפטר שגיירום ועם כל זה שכתב
 כעמי שכתבנו וירדו לאפנת בעליהן ואפנת פתלויה כדבר פכמל כעכנל הדבר ואסדי מות על ליקן

לא יהיה לכן שלם ולכן היתה אומרת להן שתפסו כל נפש וזו תפסו עמך עמו וסכסכו כוננו כאשר אוכיר
בע"ה : רז"ל דרשי סס האמת ערפה שהפכה עורף לחמותה ופס הפנית רות

בראתה בדברי חמותה - רבו לנו שבא הכתוב להודיענו העמיד ולזה הוכיר
שמותיהן דאי לאו הכי מאי נפקא מיניה - עוד אמרו שם דשתייהן נמות עגלון מלך מואב היו
ופיימו דהוכיר הכתוב שמותיהן להודיע כי היו נכרות לעולם בשמותיהן להיומן נמות מלכים :

עור כתב במה שאמ' וישבו שם כעשר שנים וקרא קרוב למה שכתבת לעיל וזה לשונו וישבו
שם כעשר שנים אמר ר' יוחנן וקרא אחרי מות אביהם וישבו שם עשר שנים ולפי

שנת זכרון שם עשר שנים כענשו הם על אשר היו או בכחירתם והיו יכולין לחזור ולא עלתה להם
ישנית ח"ל לשינה כדושיענשו עליה לא כתב שלום עשר שנים וכדאמ' ז"ל על פסו מקץ עשר שנים
לשבת אהרם כו' ולפי דרך זה אמר אבי שגידו את הנשים ונקדושה נשאום ולא כענשו על הנשים
דק על העבכה והכתוב שיפר דדר הענין ואמר שלהיות שנשאום נשים מנמות מאב כשגידוהו
והטבילום וגם קראו להם שמותיהם דכתיב שם האמת ערפה כו' ולזה הוכרחו להתעבכ שם
ולשפתקע וישבו ומן ראוי להקרא ישבה ולזה כענשו אבל אם היו נושאום הנשים והולכים להם חל
ארץ מולדתם לא היו כענשים והיו רומחין ואמר וימותו גם שכיחם כו' כלומר וישבו שם ולכך

וימיתו גם שכיחם עכ"ל : והחסיד הר"ר יוסף יעבץ ולה"ה כתב כנימוקי א"ת
כעמי כי היה חשוב בהבטרו אליהם וז"ל א"ת כעמי ולא כוכרה בשם מקומו

אשת אלימלך - ולחשיבותה כאלו לא מת כי נשארה היא כחשיבותה עכ"ל : עור
כתב כנימוקי וישאו ולא ויקחו כי הלקיחה מורה על פתיה משועבדת אמנם

כאן נשאום כי היו חשובות מאד ואמר להם כלומר לא בענת אדם או לתענוגם מואביות כי
לנשיאותם לא הכדוהו להתגיד עכ"ל : וע"ה דרך זה אפשר לו לומר ולדיוק מ"ס
ישאו ומ"ס להם שהכה שלא קיימו מה שאמרו ז"ל מית דרגא ובח איתתא לא אלו נשאום נשים כלומר
שהיו נשים חשובות כנשיאות להם כלומר כי אפ"ל להם ובערכם היו הגנה חשובות וכשיאות מהם לפי
שהיו נבות עגלון מלך מואב וזו וישאו להם : ולענין א"ת גידוהו א"ת לאו הם אמר
ודבריהם אמת דתיבא ר' מאיר אומר לא גידוהו ולא הטבילוהו ולא הביאו להכש

לפחדם עמוני ולא עמונית ע"כ באופן דשתיים דעות עשו אחד כהם שלא גידוהו ועוד דאפי'
היו מגידים אותן עדין איבא לאו דלא יבא עמוני כי לא נתדפסה ההלכה עדין - וכן במדרש
לקח טוב מואביות כדתם הביחום ולא גידוהו ולא הטבילוהו ע"כ והראב"ע כתב לא יתכן שיקטע
מסלון וכליון אלו הנשים עד שנתגידו והעד אל עמה ואל' אליה ודבריו בטלים לגבי דברי ר"ל
ועוד מעד שקר העד שהביא כי מ"ס שנה יבאחד הכונה לעישה היא גם היא אמרה כי אמת נשוב
לעמך כנדרה שנמחשתה היה להפגיד ובערך זה ישו' שכבר נמחשתה בימקם מעמה ומלשה
ועמה חורה בה ושנה כבת מלחם א עמה ואל' אהיה : והר"ר יוסף גאקון רנה לפטר
עשרה שנשאום כאבוד ואח"כ גידוהו והעד כי רות

ע"ל : וכתב הרשב"א הלוי על דבריו ז"ל כבודו כנימוקו מונח כי עד מוכחש הוא
יבוס כי כוננו ומסלון לא היו אהים אבל היו שכי כעני כבודו וזנין

נאין כאן ובעו אבי אפרם כמקומו בע"ה דר בר גאה ומתקבל ע"ל : וב"ש כעשר שנים ככף ולפי
א"ת עשר שנים אפשר שלא היו עשר שנים שלמים כי אפשר

שדשים והוא על דרך כחשלת שדשים : ואפשר שלום כווננו ר"ל במדרש שאמר

וישנו עם בעשר שנים בשלשים בארבעים או חסר או יתר ע"כ וראוי להבין מאי קאמ' בשלשים
 בארבעים והיה דו' פיהם בעשר שנים או חסר או יתר והיה מונח שכל לדרוש הבק' דבעשר שנים
 דלא כתוב עשר שנים ואח"כ נקט בשלשים בארבעים ועוד ממאי דילג' מבי עשרים ולא חמד
 בעשרים בשלשים אבל כפי טע' דכוונת בעל המאמר שהרד"ש קושי' הבק' ונא' לתרץ שלא היו עשר
 אמש אלא או חסר או יתר ולא קפיד קרא למקט הענין בדקדוק כמה היה כיון שהפדעש הוא
 צפחות ויתר מטע' חסכום העשר נקט לה הכי והמ' בעשר שנים וז"ל זה מן התימה שכן דרך
 שמקרא ועל פי שנים עדים יקום דבר הלא הם כי פסוק אחד כתי' בשלשים בכף והוא מ"ש הכתי'
 בשלשים ופטה איש ועוד כתוב בארבעים בכף כמו שאמ' הכתוב בארבעים א"ף חלוצי שבא ודק'
 שמקרא למקט מנין גדור א"ע פיהיה או חסר או יתר :

<p> ד"ס ע"ש שניהם משה נס צתחלה לקו בממונס ומתו נמליהם ומקניהם יאמ"כ משה נס הפ' </p>	<p> ד"ס וימותו גב שניהם מחלון וכליו והצארה האשה בשני ילדיה ובאישה : ותקם היא וכלותיה ותשב משריו כואב כי שבעה צשרה כואב כי פקד ה' את עמו לתת לחם לחם : </p>	<p> ה"פ"א וימותו גם שניהם וכו' כבר פירשתי איתו ע"ש הפסוקים דלעיל ועכ"ל אפי"כ ידו שנית עליו ואזנור בוי אמר מלת נס ועוד חזר והזכיר עתה </p>
--	---	--

וימותו גם שניהם וכו' ומיתת אישה באמרה ותשא
 ראשה משני ילדיה ומאישה ומיתת אישה כבר באמרה בפסוק וימת לימלך כו' לא הודיענו שנס
 עתה עת לימלך מיתת שניה כמה שמו בניו כחודים ולא כשאר לו לא כיון ולא כבר בעמו וכוה הוא
 ליה כאילו עתה ונת אישה ולא כיון כמלת גם לרבות לאימלך דהוא ליה כאילו חזר עתה ומת
 פעם שניה ולא ותשארא האשה משני ילדיה ומאישה כי הוה ליה כאילו שלשתם כאחד מתו ביחד :
ואפשר עוד לומר שהודיענו שנס היית שעיך עיכסם שנעשפוהיה על שישנו עם
 בעשר שנים ומאסם בארץ חמדה עם כל זה גם סייעלה שנישם חילוק הלכות
 ולכן יאשמו ח"ש וימותו גם שניהם כלומר גם לסיבת היותם לעולם שנים מחולקים ולא היו
 באהבה ואחדות גם על זה מתי' וגם אפשר דרבי כמלת גם לעזובה שבהם כעמי מעזבת כמו
 שאמרו אל תפסוק איבי מלאהם שלכתי וריבה בחלת גם לאותו הולד שנס הוא אחרי שילדה אותו
 שת גם כן : **דאחר** שאמר מלת שניהם חזר ואמר מחלון וכליון לומר שנתקיים
 בהם שורת שם מחלון מלשון כמות וכליון מלשון כליה כמותו וכלו
כעין כלו ושא' גרש : **ואמר** ותשארא האשה כו' לבפר כסכת ערפה ורות
 בלתיים שלא עזבה לשוב אל
 בלה בחמותה כי עם עמו ותשארא האשה מבלי חדרת שני ילדיה ואישה אבל ערפה ורות לא
 פלכו מעמה ויתפכו עם עד קומה לשוב הל' ארץ יהודה וקמו גם השה ללכת עמה ותקם היא
 ובלתיים : **ובמדרש** דבי חובי' ורבי יוחנן בר רבין ור' זבדא חתניה דר' לוי
 לעולם אין
 מאיב כשאמר' וכלאך נא אל אייב ויאמר הנקד היו' כזר שית' כו' ואמ"כ ויקח לו חרש לפתגד' כו'
 א"ף כמגדים כן היה וכן נפנס ותקנתם ואמ"כ וישגד לברד בעינים ואמ"כ ויך כל כבוד נמנדים

ואף כנענים כן בתחלה הן באים על בתינו כו' ואף במחלוקת יבואו כד' הישג בתחלה עתה
קוסויהם חמוריהם גמליהם ואם כ' וימת אליהם וז' וז' וימותו ג' שניהם ע"כ :

דאח

גם ראה שהראויים שמביא שהביא ראית איוב כראשונה והוא מדכרו קבלה
והיחד ארבע הראיות הכתובות בתורה לפי שראית איוב הוא יותר ברורה
ומתורפת שאפילו ייפגרו הנזק אשר אין בהם חיות הכפש דהיינו ויקח לו פרש להגדר רבו אפילו
זה לא התחיל בו תחלה ואם כ' הביא ראית מכרים לפי שאינה ראויה חזקה כראית איוב לפי
שהרי אנוכי שחובה עליהם ועל גושם ייסורין קודם שהביא סדר שהרי מכת הכפשדעים היו
בכפשים בגושם והשחין גם כן היה בגושם ובאיוב איחד אותם ובמכרים הקדמו ויין ראיה המכרים
רק ממה שאיחד מכת ככורות ועצם הפיכוי הזה מאיוב למכרים הוא לפי שייסוריו איוב היו על כד
הכפין כי הם יופר היה על כן אפי' השחין שהיא ייסורי הנזק איחד אותם אמנם במכריש שהיה
הצנין על כד הנקאה לכקום קחמת כמי ישראל וכמו שאמ' הכתי' וגם את הנני אשר יעבודו דן אנכי
די להם שירקם כפשות כלכד ויאחד מכת ככורות וענין הנעשים שהיו באים על ישראל ובאים
תחלה על בתינו ואח"כ בגדר ואח"כ כנשר וזויו באים על עין אשר חטא עם כל זה לא דמי לענין
המכריש לפי שבמכריש היה הדבר להקסם כדאמרן אמנם כנענים שבימים על החטא לא היה
כונתו ית להקסם מהחטא רק לעוררו שישוב כתשובה על כנעם עליהם היו מרחמים שלא להביא
הנזש בגושם תחלה אף אם לא היה בזה סכנת כפשות אבל במכריש די להם במה שאיחד להם מכת
הכפש באופן שבוה הזשון שלשתן שאין בכל הרחמים כפרע מן הכפשות תחלה וזה לא אמר אין
פעל הרחמים כפרע מן האדם תחלה לפי שראית מכרים לא הושה ביה ומה שאיחד ראית
הנזש על לבדוק עם היותה פוח לראית איוב לפי שאינה ברורה בתורה שנתורה הגדר הוא הכפף
כי בתחלה כתב נגדי אדם ואין הכרח כי גם כנענים היה כן אלל על פי הפתי ראיות מאיוב
ומכרים ועל פי שנים עדים יקום דבר לכן הקדים אותם ועצם למקרה למה היפך אותם הפך
שחאורף אדם נגדים יתבאר לקחן בע"ה וז' חסר הכל הביא ראית מחלוקת וכליו לפי שאינה
ברורה כי היא באה מרבויה דגם ומהראוי שמיביא מתיב יס לדרק איך רמזו ית' הש רחמים
פאטוס שאפילו בשמיביא המכה בממון האדם מביא חותה מן המועט אל המרובה סכן מביא
שבת שלה באם בבקר ובאיתנות שהיו המועט מן הכל ואח"כ בבאן שהיו שבעת אלפי באן ואח"כ
בשלושת אלפי גמלים שהם שנים ממון רב ואח"כ כנפשות נכמו ואח"כ בו ויקח לו פרש להגדר רבו
על כן הביא אותה כראשונה וגם אפשר לדרק זה בדברי האמר דקאמר ואף במחלוקת וכליו
כך בתחלה מתו ג' וסויהם חמוריהם גמליהם וז' נקט להו כמדד הוא כראש דכפדר סוק מתו והבום
איוב נאשם ולעבודה חלק אסמם סום הוא לרכיבה ועל המסס היה לכל איחד מהם סום אחד קו
פנים לרכוב עליהם שהיו דבר מועט ולכן התחיל בהם שהוא המועט וימתו סוסישם שהיו דוככים
עליהם ואח"כ אתו חמוריהם שעל המסס היו רבים לפי שהם לעבוד ולמסא ואח"כ מתו גמליהם
שהם יותר טובי ולפי זה מן הראוי היה שיאמ' בעל המאמ' ואם כ' מתו חמוריהם וזה עתה גמליהם
אלל במקום שהמדרו לקצר אימו דשאי להאריך וקיבד כמותו : והרשב"א הלוי אל
צתב באומר שמיביא בייקרא רבה והוא קרוב לזה שהוא במדרש
לפניו לפי שהיו בדין הכאים לעולם יתחלקו לשלושה חלקים הביא ראיה על כל אחד מהם כנגד
שכאים לכמותן הביא ייסוריו איוב אשר באו על זה הדרך וכמו שאמר אליפו הכמה דבר בו וכנגד
שכאים לכמותן הביא מכתו מכרים ותחלואים כמודע כי זה היה להקסם מהם וכנגד עובדות על

פון זה יתחלק לשנים על עון שנין אדם לחיורו הכיז ענין הנצנים הנאזר רובם על זה פירר
 זאת תהיה תורת המצורע המנוביל שם רש וכה אחר לו הנית מי שחיחד ביתו לו כדאיא פרקיש
 בערכין וכנגד עין שבינו לקומו הכיז דבר שניהם בניו אלימלך כיעל ספאוי כשים ככריות ומתו
 וכמו שתרנס המתרגם והנה אפשר שלקו מתהלס בעושר כחאמרם ז' וגם לקו ככבוד כי סודש
 בקלון הומר זה כאמ' באומרו מחלון וכליון הכחמ' פה ללא בורך ויהי כבואם שמה קראם מחלון
 וכליון אפרתים כלום גדולים ועתה אמ' מחלון וכליון כללך כי כבר הזמן כבודם מעליהם הפסיע
 ולא נקראו בשם גדולים רק בשם מחלון וכליון ואחרי כל זה קנרו ימיהם כדברי המתרגם וכראת
 פדרש זה המאמ' ממני ולמים כראת שערין הוילדים ע"כ : **והנה** כל שערין ראוי
 לתור ולסדן ולתת לב לענין הראיות שמכיא מנצני' שחמ' סכתחלה באים על ביתו ואח"כ על כנרו
 ואח"כ על גושופקה לזה שם אם האמת יהיה כן למה בתורה לא נקט להו כסדר הזה לא נקט להו
 מן המאמר לא הקודם והמאמר שהו האדם בהתחיל ואמ' זאת תהיה תורת המצורע והנית שהיא
 ראשונה באה לא נקט לה באחרונה **ואפשר** לומר שכונת התורה כמה שהקדים ברעת
 האדם הוא להרדן ולהיפיר את פאדש' שייב בתוכה מצבירות שכונו ולכן הסדירו שם אם
 על כד הרמתי הנגע באה תחלה כבית ואח"כ ככנר ואח"כ ככשר עם כל זה ראוי הוא לאדם ייביר
 שזוהו על כד הרמתי' אמנם אין הדין ומן הראוי היה שיתחיל הכרעתו בו וכנשרו ומה שמאחריו אותו
 ומתחילין מן הכית הם רחמי' מאתו ית' ולכן כרי סודש הקדם ויכיר את' ז' וישנן לא לחיו סדר חת
 הדברים כפי הקדם והמאמר שהו אצפ שאיכו בא : **ואפשר** לומר עוד טעם אחר
 והוא כהיות שנגעו בתים לא היו כוהנים כל בארץ ישראל ואחר כיכוס וחילוק שכן כתיב וכתינו נגע
 ברעת כבית 7 ק' אחרותם אחר שהיה כל אחד מכיר את שלקו ואת אחותו . ונצני' בנדים
 לא היו כוהנים לא בארץ ישראל וכמו שכתב הר' מנח' זל' וכן חמי חושב כנצני' הנבדים שלא יכהנו לא
 בארץ ולא הוכרז למעט מהם חונה לארץ ע"כ . ולפי דבריו זל' אין סכר' לומר שלא יהיה כוהנ'
 ברעת הכנר רק אחר כיכוס וחילוק כי מה ענין כיכוס וחילוק לברעת הכנר לא ודאי שכרעת
 הכנר היה מוטב תקף ככניסאן לארץ קודם שסכשו וקודם שחלקו ונעם זה יבא לכוטעם ככין לסדר
 התורה כי פסי אותו הזמן שהיו דור המדבר ולא ככשו לארץ כל פני שקודם ומהו בזמן מקרים א'
 אתו ולפי זה ברעת האדם שהיה כוהנ' גם במדבר וכמו שאמ' הכתו' והנה מרים מצורע בת כלל
 לכן הקדים אותו אבל נצני' בנדים ונצני' כתיש לא היו כוהנים עדין וכשכנסו לארץ תקף היו
 כוהנים נצני' בנדים כי אין סכר' לומר שלא היו כוהנים עד אחר כיכוס וחילוק כי מה לכנר עש
 כיכוס וחילוק ולכן כיון שהיו כוהנים תקף ככניס' לארץ כתב אותם קודם נצני' בנדים לקודם
 נצני' בתים לפי שנצני' בתים היו מאחרים בזמן עד אחר כיכוס וחילוק ולכן איחר נצני' בתים
 לכנוף . וגם אם כאמר שנצני' בנדים כוהנ' כח' עם כל זה לא קשה מכנר כלל לפי שהכנר
 לעולם היה באמצע או יתחיל מנצני' בתים או מנצני' האדם ולא קשה לא מנצני' בתים לנצני'
 אדם וכבר הוא מתורץ כדאמרן : **ולענין** מ"ם בעל המאמ' והך במחלון וכליון כך
 היה במחלון מתו מוסיהם חמוריהם נמליהם ואח"כ יומת לימלך ואח"כ יומותו גם שניהם כראת
 לי דמ' ואח"כ יומת לימלך הוא טעות סופר ולא גרסי' ליה - חדא דהוא בעצמו התחיל ואח' והך
 במחלון וכליון כך כראת דבמיתת מחלון וכליון משתבז' ולא במיתת לימלך ועוד ראית שכן נקט
 בתחלה מתו מוסיהם כי נקט מוסיהם לפני רבים כראת שכל ממונם של מחלון וכליון קאמ' שאמר
 שישו מאניהם כאחד המזון תהלס ואח"כ מתו הם

ועוד

לעד רזיה דאריבא מחילן לה לארי רשא וראי שהא ממלת גם יתרא דקאמר וימותו גם שביהם
 ריבה מיתת פוסייהם כו' שמתו בת זלה וגם אפשר שבאיבוד נכסיהם ריבה מיתת להם לפי שאני
 חסוב כמת וכמותת לימלך לא באו וימת גם לימלך לדרום ולומו שבת זלה ירד מכסו ואח"כ מת
 זמן לפני כבאור המגלה זה לשונם שביהם מהו גם בת זלה לקו בממונם ומתו גמליהם ומקניהם
 ואח"כ מתו גם הם ע"כ והדבר ברור צדור פכרה מהם שאמרו ז"ל בויקרא דבה פיו הדיאו
 זה המאמר כשר' חנינא ור' יהושע בר אבין וכו' וכשמיבא דאיהו מכדון דירן כתבו זה לשונם אף
 כאן וימתו גם שביהם לאחר שירדו מנכסיהם ע"כ הדרי כפירוש שלא הוצרכו לא לצדקן וכליון
 ולא ללוימלך אבל עדין כדון ליתור ולהבין מה נשתנה אלימלך שמאכזר בעצמו תחלה ולא ממזונו
 שמחלוק וכליון כפרעו ממזונם תחלה ואם הוא כלל שחין בעל דחמיהם כפרע מן הכפשות תחלה
 שהיו לו לשונות דבר השנה לכל כפול אשפר למו שכפרעו ממזונם תחלה לפי שהם התחילו בעבור
 עתלה להיות מואם בארץ חמדה ולא דשיבא הוא אלא הוציא את אשתו וכינו עמו והם היו טעלים
 ליו ולא היה כבודם לאמות ועוד שלימלך כענם על אשר טעא בקום עשה לבאת מארץ חמדה
 וכינו הטויי כעב וחל תצעה על שכתובו וישכונם כצער שבים על זה וימותו גם שביהם ועוד כי
 שמים דעות עשה לימלך והוא שנס העיול לכן על ישראל כשראו אותו כורח משני ולעשות רעב לפי
 שהיו כעומים עליו שהיו היה יכול לערכהם לשפר שבים על כן לא עמד לו שום וכוח וגם היו ית
 כתאכזר לעומתו ויביה את מהגנו שאין בעל דחמיהם כפרע מן הכפשות תחלה לשכות האמרות
 ולכן לא באמר וימת גם אלימלך לא וימת אלימלך וכבר כתבתי למעלה עם זה עתם ככון למה
 לעיל כקצ' ותשאר היו ולמטה קט' ותשאר האשה לפי שלביל כאשר בחייתם וכלל ממונם ולמטה
 ששאה כאשה חסרת צבוקת רוח ורקיות מכל טוב : וחר' שבא דלוי כתב וז"ל
 ועדין היה לכי כומה לי למה כעשה פתגם הרעה לאלימלך במהרה
 מבלי לטלו עד שד' יתי' במדרש רבתי דעות ואף במחלוק וכליון כרתיה בתחלה מתו פוסייהם
 שמוריהם גמליהם ואח"כ וימת אלימלך ואח"כ וימותו גם שביהם ע"כ : המה שפעת גמלים פוסיים
 וצחודי' שמתו בתחלה ולא שב' ח' ע"כ ומה מאד תמהתי עליו איך נחה דעותו בזה ולכן כלתני
 מה זה כי הוא בעצמו יורד דחמלת גם דכתיב במיתת מחלוק וכליון מביה קא דריש שירדו מ
 מנכסיהם והרי במיתת לימלך לא באמד גם וגם לא משתמש ממלת גם שכאמר בכינו שנס הוא
 העני והדרכה חיל' נזמר כלימלך אפשר שהיה משעב שנס בכינו כשחרו עביים לא ירשו מאביהם
 כלל ועוד טעמים אחרים שכתבתי לעיל דמשמע מביה דמתי דקזמר במדרש רות ואח"כ מת
 אלימלך טעות הוא אכפל בהפירוש ואם לכו הומה לו למה כעשה פתגם הרעה לאלימלך במהרה
 מכלי לזא לו כבר כתבתי טעמים נכוחים וישירים ועוד חשיכה ודי שפית כעצם ככון אמר לכ
 כל אדם לא יקמה עור על זה והענין הוא לפי שידוע הוא שמה שאין כפרעין מן הכפשות תחלה
 הוא על כד דחמיהם כיוון הרין היה שפרעו ממנו תחלה וכן אמרו ז"ל כלשונם חין בעל דחמיהם
 כפרע מן הכפשות תחלה וגם הם כשאר עבירות חין כפרעין מן הכפשות תחלה כחן חין ראוי שירשם
 השית על כפם לימלך בלתי הכות איתו כיון שהאל לא ריחם על כלפשות בניו ית' אלא בתאכזר
 עליהם וכד' והשיל לכן על ישראל ולכן מדד לו חס' בה מדה כנגד מדה וגם הוא לא התכתו עמו
 ככזל דחמיהם אלא על מידקין וכפרע ממנו תחלה ועם זה יובן מ"ש הכתוב וכתן לך דחמיהם
 ודחמך כליון יתן לך הש' טעם ש' דמתי לשפתיה דחין על העניינים ואו ודחמך כי הא בהא תליא
 אכלאם לא יש' לך דחמיהם על דחמיהם על דחמיהם גם הוא לא ירשם כל' קט' וס' דרשית' כשאוכל קושיא

וז ואין רחי לכמותה בשפעת גמלים הכפך כמו שכתבתי איתה הרש"ה הלוי באומן דשאני מדינה
 וז של אומלך מסאר עבירות שבתורה שכתוב אין בעל הרחמיכ כדבר מן הנפשות תהלה מן המ
 מן העשם שכתבנו ועם זה ויזן מה שאמ"ה כתוב גומל בפסו"ה אים חסד כלומ כי מיי שחזר אים חסד
 ורחמי עוזה חסד עם נפשו כי ג"כ בעל הרחמים לא יפדע מנפשו תהלה אהנס עובר שחרו אים
 אכורי כלומלך כי יפדעו מנפשו תהלה : **ובפשת** הכתוב אפשר לומ וימותי נש
 שניהם משמע שפניהם כאחד מתוכים א' והגוס שניהם לרמוז שלל מתו
 בזה אחרם בומינים מולפסי : **וגם** אפשר דגם שניהם דקאמה לרבות במיתות כי מלכד
 מיתה והפגד גוסם גם מת ובאבד שמש מן שארץ והוה שחזר להזכיר שמש מחלוק וכליון שמש שני
 לומר כי מלכד מיתת שניהם מתו מחלוק וכליון ונכרת שמש מן הארץ כי לא יזכרו ולא יעלו על
 לב עוד כי לא נשאר בה אים האשה יחידה שכולה ונלמודה ונביט לא היו להם שאם היו להם נביט
 מעולם לא היה נכרת שמש מן הארץ ומה גם כי לעולם אומרים פלוגי רן פלוגי לא כן עתה כי מית
 גם שמש מן הארץ ולוה קראם ילדים וקרו בו לוח הדרך פירש מורי ז"ל : **ואמר** ותפאר
 האשה מפני ילדיה כו' קראם ילדים להורות על חסידותם כי עם היותם הם אכמים
 חסידים בתכלית חסידות וכמו שקראם לעיל אפרתים ומי רופילין וגמל לגבי אים היו חסידים
 עננים כילדים קטנים ומקטינים עננים לכל דבר לגבי דידה להיויב כדים א משמעתה וסומעים
 לענתה שלא לבור מאשר מגיד להם ועוד קראם ילדים להורות שהיא היתה משמעתה ככה
 כאילו היה כל אחד ילד עשועים שהקטן כשהוא ילד אביו ואמו משמעתם גם כן ועוד אפשר
 שקראם ילדים על דרך מ"ש הכתוב כן שכה שאל במלכו ואמרו ז"ל כן שכה לשתא להורות על
 חסידותו ואפשר שא"כ היו נדויים כילדים שאין בהם חטא ולא כמבא בהם דק העיכוב
 שכתבנו שם כעשר שנים כאשר נשאו אותם הנשים אשר על כן כעכשו אהנס ככל שאר הדברים
 שיו נדויים : **ותקם** היא וכלותיה ותשכוכו' אי אפשר לומר ותשכ ממש שהיו
 כתוב א"כ ותנא מן המקום אשר היתה שמה לא הכוונ שכה כמחשבתה
 ומה על לכה לשוכ ומסוס דקיימא לך שמשכה עיכס הק"ה מנרפה למעשה לכן כתב ותשכ כי
 מעתה מפלה עליה הכתיב כאילו כנר שכה : **ובברדש** כי שמעה נשדה מואב
 שמעה מהרובכלין המסודין בעיירות ומה שמעה כי פקד ה' את עמו לתת
 להם לחם כתוב אחד אומר כי לא יטוש ה' את עמו וכתבו אחר אומ' כי לא יטוש
 ה' את עמו כעבור שמו הגדול א"ר שמואל בר כחמי פעמי שהוה עושה כעבור עמו וכלתו ופעמים
 שהוה עושה כשכיל שמו הגדול א"ר חיכו בשירא ובאין כעבור עמו וכלתו ובאין ישראל ובאין
 כעבור שמו הגדול ורכן אמרי בארץ ישראל בשכיל עמו וכלתו בחונה לארץ כעבור שמו הגדול
 שכלל למעני ע"כ ראו להיכן מנא להודמה וכלין שמעה דילמא מבכי מואב
 כי כלי ספק מהם היו הולכין לארץ ישראל ואח"כ היו חוזרין לשדי מואב לא בתיהם ומהם שמעו לא
 מהרובכלין כי כפי משמעות לשוכ משמע שהיו רובכלין ישראלים באים ומחזרין כשדי מואב שהם
 בקראים עיירות וכמו שדרשו ז"ל כפסוק לגור כשדי מואב ומהם שמעה ונבא לכו סכך היה
 ועוד מהו שאל בדרך שלא מה שמעה כי אין כאן מקום לשאל כלל דפשיטיה קראת הוא כושמעה
 כי פקדו כי נס יש לדעת אסר' אינו ורכן אי פלוגי או לא פלוגי כימא דפלוגי באוה דבר פלוגי
 מחלוקתם : **ואפשר** לומ' כי שאסון דברי השמועה דקדו ר"ל שרובלי ישראל
 בעיירות עהם שמעה וז"ש ומה שמעה כלום שהדברים אשר

ומה שמעה כלום שהדברים אשר

נשמעה חסד יכיר ופדע כי כיום דבריו שמהרוב כלים ישראלים שמעת וזה כי מה שמעו כי עקד
 ה' את עמול לתת להם לחס וכדי להבין פירוש הכתוב הזה הקשה ורמזו תרי קראו כתוב אחד
 אומר כי לא יטוש בו וכתוב אחר אומר כי ות רך שמואל כר נחמתי פשמים שהו עוה זכ'
 ופעמים שהו עושה בו והנה ר' איבו ורבינו פליגי לרע פירוש חלו העמים מחי כיהור איבו
 אמר כשישראל וכחין כעבור עמו ונחלתו וכשאין ישראל וכחין כעבור עמו הנדול וכה פליגי ר'
 איבו כי נרמאי דקאמר קרא כי לא יטוש ה' את עמו ונחלתו לא יעזוב פירוש עמו ונחלתו ה'
 כאמר על ישראל כי קרויים עמו ונסקרויים נחלתו סכן מניחו דכתיב כי חלקה עמו ועקב
 הכל נחלתו הרי שישאל קרויים נחלתו והם כן עמו ונחלתו דקאמר קרא על ישראל קאמר
 וכתיב אחר אומר כי לא יטוש ה' את עמו כעבור שמו הגדול והכיבוד כן מן ישראל וכחין
 ונדויקום ורמזים לוקרא נחלתו אז כעבור שמו ונחלתו ועל זה אמר הכתוב כי לא יטוש ה' את
 עמו ונחלתו לא יעזוב וכשאין ישראל וכחין אז כעבור שמו הגדול וזהו משתעי קרא דכילא
 יטוש ה' את עמו כעבור שמו הגדול ודייק זה דכוס שפסוק לא קראם נחלתו:
ורבנו
 סברי דקרא דכי לא יטוש ה' את עמו ונחלתו לא יעזוב תרתי קאמר עמו הם
 ישראל ונחלתו היא ארץ ישראל כי שם היכל קדשו ונמקום מסכן ככורו ועיני ה' בה מראשות
 השנה בו ובארץ ישראל עושה בשביל עמו ונחלתו כלומר כי בעבור שמים אלה הוא מרמז
 בשביל עמו ובשביל נחלתו שהיה ארץ ישראל והוא פירוש פסוק כי לא יטוש ה' את עמו ונחלתו
 לא יעזוב שסוכה בשביל עמו וגם בשביל נחלתו שהיא ארץ ישראל ולפי זו דייק שפיר מה שמעו
 הפסוק שבי גזרות מחולקות ומחוקקות זו אזה אחת לא יטוש ונחלתו לא יעזוב ושמע דתרגו
 קאמר כי לא יטוש ה' את עמו היינו ישראל ונחלתו לא יעזוב היינו ארץ ישראל וכאמר ישראל הם
 בארץ ישראל עושה בשביל עמו ובשביל נחלתו וקרא דקאמר כי לא יטוש ה' את עמו ובכור שמו
 הגדול היינו כהם בבחי' לארץ ולכן לא הוצרכו נחלתו בזה הפסוק: **ועתה** זה יבא לנו
 פירוש לקרא דייק דייק כר' איבו שהפקודה היתה לשי ישראל חזרו **כתשכ ויהיו**
 אז וזכין ובשכילם פקד וגם כי פקד ה' את עמו כראה שהעם הוא העיקר ובשכילם פקד לא
 בשביל ארץ ישראל וזה דייק חלת להם דקאמר מיותר כלומר לתת להם בשכילם כלומר כי ראויים
 הם לתת להם לחס וזה למה שעמו משונה והיו זכין ולכן אמר נעל המאמר ומה שמעו כלומר
 מן הדברים ששמעו ורמז כי פקד ה' את עמו לתת להם לחס הדברים הללו עדים שמהרוב כלים
 שמעו שהיו בנים רובלים ישראלים וספרו לה חזק חזרו כתשכ ויהיו זכין וריפס ה' עליהם
 אמנם אם היה שמכני מוחם שמעיה מי היו יודעים הם אם חזרו כתשכ ויהיו זכין אם לאו אלא
 לאו מהרוב כלים שמעו: **ובפשט** הכתוב אפשר לומר לפי פשוטו כי בשימעה כי
 פקד ה' כמדת רחמי
 פס בני ישראל ופקד אותם לתת להם לחס כמדתה מכלי היותם ראויים לטובה כלל מיד שמע
 לדרך פעמים ותשג משדי מוחב אשר מדת הדון היתה מתוזה עליה שמה ומאמר כלכה חלכה
 ואשונה אל שקומי הר' ויהיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' כמדת טובו אל עמי ואל מולדתי גם
 לא גם להם ויהיה חף שזכין ראונה לטובה כי במקום ההוא מתנהג ה' כרמנים פשוטים וז' פקד
 ה' שמורה על רחמיים ונס לתת לשון מתנת חסד **ואומר** ותקם היא וכלתים
 כי אפשר כי נשא לין אותנה לפונ משה מוחב **לשתי זכות כמדת**
 מה שמחו ומה שחלו ועל כנת מה שליו חת כי שמעה כי עקד ה' את עמו לפת לחס לחס

יכין

ענין שפסקו עמה כהפכה וגם כלתה כפשה אל צמה ואל מולדתה ואל אלהיה לטוב כי שמה תרנים
 ותחבא לה מכות בארץ מולדתה הארץ אשר חפץ בה המלך הקדוש ית שמו והיה לה לזהים ותל
 פכת מה שממנו אמר ותנא מן המקום כלומר מסכת המקום אשר היתה שמה כי ברה ויגון ואנחה
 מכאן לה במקום ההוא מעת בואה שמה מיד מת אישה ואחריו בניו ובקשה לברוח מן המקום
 הרע ההוא המוכן לפורענותו : **ומה** שאמר כי שמעה בשדי מואב תרגם יוכתן כי
 באמר לה על פום חלחלה דה' ואפשר לומר לפי האמורים כי הרעבון
 היה היה כולל בכל הארצות ולא כפע אלמלך מצית להם אלא לברוח ממקום שהיו מכירים ברוב
 עוונותיהם אל מקום שלא יכירוהו כי אמר אלכה לי מן המקום הזה כי יסובו על פתי כל העם מקנה
 לשאול איכה לפעם כי יודע כל שר עמי כי יש בידי יכולת לזון את כולם ובהיות כי גם היתה
 רעב בשדי מואב אז הכינס ברעתה כי פקד דשא רעמו ויהיה כי שמעה מלשון הנכה כמו וישמע
 אברהם אל עפרון ויהי כיראעה שדי מואב בבאות דשא רעמו ורעבנו אמרה מסתמא כי כן יהיה
 בארץ ישראל וערוח עפרות תגל ערבה ואלך חלכה וחשובה ואל יתשב משרי מואב כי שמעה והכינס
 בשדות נבות ופרדסי אשר במואב המקום אשר היתה שמה רחמה אותם ירעפון דשא ויגל גבעות
 תמונורה ומהם שמעה והכינס כי פקד ה את עמו כו' : **ואפשר** לומר כי לפי ששמע
 בשדי מואב כי פקד ה את עמו כו' לא שמה שאלו לא שמעה זה לא היתה
 שמה לפי ששמות ברעב ויתאכרו עמה לפי שהיא כ בתאכורה היא ובעלה נכרחה מתי וזלעפו
 רעב ולכלתו רחם על אביו עמו וכן לא שמה עד אשר שמעה כי פקד ה את עמו לתת להם לחם
 ועם דרך זה אפשר ל' לומר דמאי דקאמ' להם על כעמי וכלותיה קאמ' והכוונה כי פקד ה את
 עמו באופן שייכלו עמו לרחם עליהם ולתת להם לחם לחיוב : ואימון השימה דהוה ליה למקום
 להן כיון לשי שברכו מבימוקיות רבים שאז ככחו מה על הככות והעד ותלככה שתייהם עד
 ביאנה בית לחם . אשר נבו שתייהם את בית ישראל . באמרם המלך אחשוורוש כו' :

ובמה שאמר רזל וימותו גם שניהם כי מתחלה ירדו מנכסיהם וזה דיוק מלת גם שניהם
 אפשר גם זה לומר מ' שיתאזר חסמה משני ילדיה ומאשה כלומר שלא הרגישה ולא
 שמה לכה א איבוד המעין כי ירעה שהכל הכל וחס כפשה דאכה הוא על שני ילדיה ועל אישה וחס
 משני ילדיה ומאשה לא מן המעין . **אח"כ** מבאתי למורי ול' הה שפירש כן
 שביאור לרב אריון כתוב לחמר ונתאר האשה כו' א"ר חביבא שריו

פירוש . ולי יומד כי ברות אחרונות הזכירו ברות ראשונות לנעמי וזה כי בחיי הנכים קיפת
 מפשטות הנכיה ולא היתה זוכרת מיתת בעלה אך ברות כיה אז בדמה לה ששלשתן מתו באחד
 בעלה ושני נכיה וזה ע"ד שדרשו רזל בפסוק יבא חיינו ושמעון יאבנו וכו' אמר להם כתלם
 כשהיה כנימן אכלי היה דעת מיושבת עלי ובכשו דומה לי כאילו שלשתן לקחשם ביום א' ע"כ
 וגם הרש"כ הלוי כתבו ועוד כתב וכמדדש לקח טוב משני ילדיה ומאשה ברות אחרונות
 משכחות את הראשונות לביקר הקדוש ילדיה לאישה ע"כ : **עוד** כתב הרב אהרן
 ונקם היא וכלותיה כו' לומר שבעת כפיעתם מן העיר לא מדע שהיה הולך מן ה
 המקום לא היה לבד וכלותיה היו הולכות עמה בחזקת לוויה לא ללכת מארץ מולדתן ולכן אמר
 ונקם היא וכלותיה ותשב כלום לשוב אל ארץ מולדתה וההליכה שמה תקרא ההכה וחודה לנעמי
 שיבאה משם אך לכלותיה לא תקרא חודה אלא הליכה : **כו** שמעה בשדי מואב כו'
 שיער הקוב ששרישה נעמי בשופט המתיש שנעבשו על

כך עד מות בניה כי מיתו יחדו ועלאום ככו' ואו' תכנה את לכה לטוב אחר שאין לה סיבה להתעכב
 והיה שמעה קודם לכן כי פקד בו' ורואיה היה לטוב אחרי הוסרה סבת היביאה משם - א"ל למר
 הכתוב שלא נדחה בעמי משה מואב בזכותה שלא תראה כרעה שכלותיה יסמו לזרים כדרך
 הפנים המקנאות רק ששמעה כי פקדו' ואין לה טעם להתעכב בח"ל א"ל כיון לומר שאחרי
 שמעה כי פקדו' חורה למקומה כילוולא כן לא היתה שורת פן תוכרה לומר על פתאי הכדוים
 ורואיה יקמו ממנה באומרים כי כמדד לה מדה כנגד מדה עכ"ל :

והתר' יובט'

פתיה זל כתב וזה לשונו אבל האשה שצד פה לא חטאה לשיטה מוכרתת
 מהאנשים ואמשיצד תלאב וכנים לא מתה וכפזרה עכ"ל :

והר' יבדוק נתן

פרוניכאל כתב ואנלי ותשאר מגזירת שאר רינה לומר קידוב
 דים פארניטארק בלשונו כמ' ודסנואת המוכס פירושו הוא הסרת הרשן עכ"ל :

ובורו

זלס' כתב כפי דברי המתרגם שתרנס ומיתו אף תרויטון מחלן וכליון בארעט
 משאנתא יבא לכו מלת גס שמרנה כדרך אחרת ופיה מיתה אחרת שהמת מוכס

ובח' שאמר תקסו

לארץ מת פתי מיתות וכדמשמע כמסיקתא על פשחור עכ"ל :
 פיה כי ותשב בו' והכל לשון יחיד אפשר לדרשו לבאוי על כלותיה
 קמה כלב שלם לשו' אלא בעמי והיא לכה נמרה כלכה לטוב כי כלותיה עדיין משפא להו והיה
 הדבר אין ולקורפויא בריויהו עד אחר' שכל אמת מהם נמרה כלכה מה שנמרה כימת תקושה
 כל אמת לדרכה פנה זו לעונה וזו לרעה כמאופר לקיין אבל בתחלת המשנה לקום ולשוב אל
 ארץ יהודה לא היטה אלא בעמי ולכן לא אמר אלא ותן אלא ותשב לשון יחיד :

ואפשר

לדרשו לשבח כלותיה כי בתחלת המשנה קודם שיבוא הדבר לרדי נמר
 ולמעשה כולם היו כלב אחד כאיש אחד וחסכו לטוב עמה ולפיתוס שלשתם
 עלב אחד אמר על שלשתם ותקם היא וכלותיה ותשב כי שלשתן כחד חטיבי בעת המשנה אכל
 באשר בא הדבר לרדי גמר לרדי מעשה כי גדול כשיון עשות הדבר בפועל ומעשה אין בתחלקו לבוא
 בכלות לשתיים אחת הנה ואחת הנה וז' ותבא מן המקום אשר היטה שמה ושתי כלותיה עמה כי
 בעת שיביאה בפועל ובא לרדי גמר אז ושתי כלותיה עמה כי עתה כעשו שתיים מחולקות וזו
 אכל כפסוק הראשון דיוק דלא קחמר היא ושתי כלותיה אלא וכלותיה אכל עמה כעשו שתיים כי
 חלק לכה מענת רות עד שלא היו שוות אלא בהליכה כדרך לפנים וזהו ותלכנה כדרך כיבוא
 שתייהן שוים כי ערפה היתה כושף להפכות צורף אל חמותה ולכה לא ככין עמה ומפני הכושה
 ותלכה כדרך לשון אל ארץ יהודה וכעמי ברוח כי כנה הכירה בפני ערפה כי לא מלכה היתה
 הליכותה עמה והכרת פניה עבדו' ופניה לא היו לה עוד כי היא עובדת רוח על פדויתה מעתה
 מחוללתה כי מנין רשוי עיני האדם כיבר אס' זר מעשה והוא ככל עבדו' וככל כפשו' עובד עבדות
 ועל כן בראותה כי שתיים הנה ואין לכה שיה וזהו ותאמר כעמי לשתי כלותיה דיוק מלת לשתי
 דקחז פשם שנית והתחילה לדרך איתן ולדחותן מעליה להעביר מסוה הכושה מגל פניהן ואם
 תדבר לערפה בלבד כי היא אשר עבית וועפים אמר תאמר כי לכה ככין עמה יותר מרות ויעלם
 עשן באפה על כי דמתה אותה לכה ועל כן דברה לשתייהן יחד לכה שוכנה כו' עד כי העביר
 שמה סבוסה מפל פניהם וערפה כשקה לחמותה ורות דנקס כס כלקמן

והתעכב

27

ישיב

הרשעה

ותצא

ותצא

מן המקום אשר היתה שמה

מן המקום למה בקמ' הרי כבר צאמ' וקטע משדי מואב ומיהיכן תשוב אל לא תבא מן המקום שהיתה שם לא מגיד שיבואת יצדקימן המקום כיכרת ועשה דושה פנה וזה שנה הדרה טנה שבהם של

בן למה שכבר כתבנו לעיל בפסוק ותקם היום וכלותיה כו' כי נעמי נכעה משם אם מצד מה שממנו והוא המקום אשר ממנו יוצאת

ועתה יבא יעקב מבאר ויבא יעקב מבאר שבע :

ותצא בן המקום אשר היתה ושמה ושתי כל ותיה עברה ותלכנה בדרך לשוב לארץ

וזה נכבשת מה שאלנו וזהו המקום אשר אלף הולכת ולפי שאלו השתי פנות נדקו יחדו לנעמי וכדאמרן לעיל אבל לשתי כלותיה שלא ראו אימיהן חרץ יהודה לא יתפשו בה ואין אבלן פכת

ועודרה : והאמר נעמי לשתי בלותיה לכנה שיבנה ואשה לבית אבה יעשה העמכם חסד כאשר עשיתם עם הבתים ועטרי :

יפה שאלנו טנה כלל אין עוד להם אלא סבת מה שממנו כי נש' עליהן עבר כו' הנהגה כמות ועליון כחורו ממד במקו' ההוא ויבקשו להסתיר פנים ממנו ולא תשובנה לראותו עוד עד עולם ילכן אמ' וסתי כלותיה עמה כבדתה וכשם שכעמו היתה מתאוה לשוב אל ארץ יהודה מק' ימים ירדסטון מקום מנוחתה ומקום משכן כבודה גם שתי כלותיה תלכנה בדרך כלו סיה אבלן השכסו יפלוכתן אל ארץ יהודה ואף גם שלא ראו ארץ יהוד' מעולם כל כך היתה תאוהן וחספן ליה באיבו ויהי מקום מולדתן עד כיום אגם עליהן שהולכות לסוב אל מקומן הרחוק כי היתה חביבה ארץ ישראל בעיניהן עד כי בלכותן הראשונה ליה היה בעיניהן כליהן פכות ליה ולא הולכו בתחלה ועוד לפרשו עם הספוק דלעיל דקאמ' ותקם היום וכלותיה הגיד לנו כי לא קאמ' ואפשר

היא וכלותיה ושמנו לדרך פעמיהן לשוב עיר אל ארץ יהודה לא יתפשו ממנו משרי מואב וכו' וימלך כרי שלל ידענו העבדים והאביונים חיה מקומו נכבס מדר לפנים ממדר וזהו בנתן שדה ובעל בן חם שדי ביוד' לטון רכיס כי בא בנתן טדות הרבה ועמה קמה היא וכלותיה ויטע ממנו ימותם השדות ומשה לא טע ולא מהרס ללכת דרך ארץ ישראל על כי שמעה כיפקד ופ' את פמו ולא שניתן להם כבר להם לשוב כי לא נפתחו ארובות השמים להריק עליהם לחם יסן השמים לא הפחול לבקוד אותם נגשמי רוכן כפתם ונתללי ברכה ובהמשך הזמן יותן להם ולחם וזהו לתת להם לחם דקאמר שעדין לתניתן חלל פקד לתת אחר זמן ועכשו בתחלה לא נפתה עוד אלא וכתב מן המקום אשר היתה שמה היתה נכ' שהיה כהמע' שדי יתחב' וסתי כלותיה עמה ותלכנה קו לקו ועיר שם ועיר שם הולכות ומתהלכו בדרך לחטם והיו בדרך מיותר דקאמ' להורוש שהיו הולכות לחטם בדרך לשוב אחר זמן לארץ יהודה בזמן שיכתן להם לחם : נמי באומרו ותבא מן המקום הגיד לנו גודלת אותה לסוב אל ארץ ישראל עד שלא המתיבה שירא ללכת בחכרת אנשים מפני פחד הדרך אלא היא לבדה וכתב מן המקום אשר היתה שמה והם תאמר ומה פחד יש באשה וקנה כדברים שחמרה בי זקנתי מהיות ליש ומותית ראל וזה אמר וסתי כלותיה עמה בחורות יפיעית עמה בחכרתה לא היה להם חננה אחרת לשמדם מאורב בדרך אלא הוקנה בלבד כאיש מן ולא היה דרכם נמקום ישוב אלא מקום צום ושעמה דרך לא שבר בה איש והיו ותלכנה בדרך לך משלכו רכבים אשר פ' א

פחזקת פכנה וכל זה מרוב השקט ומאויים לשוב אל ארץ יהודה מרוב חובתן אל הארץ הקדושה
לא ככנסם פחד בלכן כלל: **רז"ל** אמרו שהיו הולכות יחפות כדרך יבא להם מתיבת
שיאמר ותלכנה לשוב אל ארץ יהודה מאי בדרך
אלה להודות שלא היה דבר מסוים בין פרשת דגליהן לקרקע הדרך כי יחפות היו:

א"נ אמרה נעמי לשתיה בליתיה לאחד משתי פנות אפשר שאין אתן רובות להתפרד
מעלי אס בעבור שלא התנהגתי עמכם בחמותה ככלה שכאמר עליהן אס נר
אזב עם כבש כן יודו כלה בחמותה ודרך העולם הוא להיות בין שתיהן איבה ושנאה ופתרות ואכזב
בוייתי לכן כחיי בעליהן לאם ואהבתי אתכן ולכן בחרתם שלא לעיוב אותי אס בעבור זה יוער
עוב לכן ללכת אל בית אמון כי היא אמון האמיתית כי אף אס אחי לכם כאס יותר באמת היא
אמכם לכם לאם ממני וזהו שזכרה אשה לבית אמה ואס מה שאין אמת רובות להפרד ממני היא
לשמה אחרת וזה אשר הרביתם לעשות טובה עמי כל ימיכם וכראה בעיניכן כי אס תצונו אותי
יחודה ונלמודת אתן מעמידות ומאבדות כל מה שעשיתן עד עתה ולא תזכר ולא תפקד ולא
תזלזה על לב עוד כל העוונה אשר עשיתן עמדי עד עתה אשר שכחשת הנודך כי ראיתן אותי
שכולה ונלמודה כשדרתם ממני ותצונו אותי וכדי שלא להפסיד החסד אשר התחברתם עמדי
במה שצבר באתם עמי עתה כאשר בר לי זאת לא זאת כי אצט שלא תלכו עמי ויעשה ס' עמכם
פחד כאשר עשיתן עם המתים במה שעבר ולא תפסידו שכר עם שעשיתן עד עתה אס לא
תלכו אתם עמי עתה ואין אתם בריכות ליעשות עוד:

ובמדרש ותבא מן המקום אשר היתה שמה ותבא וכי לא יבאת משם אלא היא והלא כמש
גמלים יבאו במה חמרים יבאו ואת אמרת ותבא ר' עזריה בשם ר' יהודה בר

ר' יוחנן גדול שבעיר הוא העדה הוא זיוה הוא הדרה והוא שכהה פנה משם פנה וזיה פנה הדרה פנה
שכהה וכן את מובא בעיקב אבינו כשיבא מוכר שוב פנה וזיה פנה הודה פנה הדרה פנה שכהה
תמן לא הות אלא אותה בדרך ברה הכא לא הוה יבחק תמן אלא אר' עזריה בשם רבי עזריה
בר מיוון לא דומה זכות בדיק אחד לזכות שני בדיקים ע"כ: **ראו** לעבור רחשוכס
כי אשרי שכבר בקרא ואמ ותבא מן המקום אשר היתה
לומר וכי לא יבא משם אלא היא מלת ותבא דקאמר עוד בנתיב: **ועוד** מאי
האי קרא מתמה והלא כמה חמרים וכמה גמלים יבאו כי מה יש בזה ואפילו

וכי תיסק אדעתין שהיה לו לעסוק לכתוב יבואת החמרים והגמלים כהאר כתב וביאתה:

ועיר קשה כי רש"י אל כתב ענין המחמר הזה כביאורו לרית זה לשונו ותבא מן המקום למש
באמר הריכבר באמר ותשכ משדי מואב ומתיכן תזכרם לא תבא מן המקום שהיתה
שם אלא מגיד שיבאת הנדיק מן המקום כיכרת ועשה רושם פנה וזיה פנה הדרה פנה שכהה של
עיר וכן יונק ויעקב מוכר שבע' והנה בזה קשה לי שהרי בעל המחמר שדרם מבין שיבואת
הנדיק עשה רושם לא הרגים קופית רש"י אלא הרגים וכי לא יבאת משם אלא היא והלא כמה
חמרים וכמה גמלים יבאו ולא דרם מוכר שכבר באמר ותשכ משדי מואב כמו שאמר רש"י אל ואין
לומר דשכי הכרפיות הן ומר אמר חדא ומר אמר חדא כירש"י אל אין לו לזון מדברי רז"ל הקדושים
גם ראוי להכין למה סור ואמר זאת אמרת ותבא דכראס מיותר והיה לו לקצר במונח עוד ראוי
לדעת מאי האי דקאמר ארבע חלוקות שאשמעותן ענין אחד וכראה כפל ענין דויום והודת
חדה ושכהה הכל דבר אחד ובמר מנייהו סוסה סני עוד מאי מלת הוה דקאמר בכל אשד

29

דכחא אחר הנה בני ז'ים הכי הוא ויוס הורה והדרה ושנחה • עוד מה שאם וכן את מוצא ביצחק
אכינו ולמה עשה עיקר לדרוש הדרשה כבעמי שהם דברי קבלה ואם כ' כמובדך טפל לרש עבין
יצחק שכן אמר וכן את מוצא ביצחק ולמה לא דרש בפסוק המורה ולווא חס"פ וכן את מוצא
כבעמי • עוד רמז להכין מאי קא מתקשה מיין לא הוה אלא איתא הכדקת כדס הכא כו' כי מילא
ידע טירוף שאינו דומה וכות דניא אחר לזכות שני נדיקים ודקארי לה מאי קארי לה יאם באמר
שאף על פי כן הקשה שם כן יקשה לנו מה תירץ לו המתקן: **הביאור** אפשר לומר
כי באומרנו מלת ותנא אחר שכבר תבשר לשון הכתוב היא

שמתיאם כלומר ותנא יתירא למה ל' כי קרא יתירא הוא כיון שכבר כתב לעיל ופשוט תשרי תואב
נאי אפשר למוסר אם לא שתנא והוא ההכרח של דס' זל ואם כן מלת ותנא היא יתירא ואומרנו וכי
לא יבאת מלשם אלא היא ותלא כמה גמלים כו' וכיתו תיא זאת כלומר ואף אם תרנה לתרץ ללאו
ותירא הוא לראב"ד לרשמי צנו גורל השקה ותאית' עם ארץ ישראל עד שלא העמינה לנאף
עם שירא אלא היא לנדה יבאה עם שתי כלותיה וכל זה החסך ושאלה עדיס לה לשונם אל ארץ
וקודם זה אי אפשר שכונת הכתוב היא זו לפי שאם לא היה אומר הכתוב אלא ותנא היא וטעם
כלותיה עמה ותלכנה בדרך לשונם ארץ ישראל היא אפשר לומר שכונת הכתוב להודיענו שיש
בנאף ימידים מרוב החסך של ארץ ישראל אבל באומרנו מן המקום אשר היתה עמה יבדק שכוין
לומר ותנא ימידים מן המקום אשר היתה עמה כי זה פקר כי מאותו המקום לא יבאה היא לנדה
שהלא כמה גמלים וכמה חמרים יבאו אלה מפנה ואלם זה למירא וזש למעבר ויך רבם
להודיענו במלת ותנא שהיא יבאה ימידים ארץ מן המקום אשר היתה עמה מנגד לכונה זו כי
לא יבדק זה עם זה והוא שאר ואמר ואת אמרת ותנא כלומר אף אם עתה כונתו שיבאה ימידים
עכ"ל שירא ולא לשלול שלא יבאו ארזים מן הציר עם כל זה אומר ותנא עם ש"ס מן המקום כו'
תשוב כי שירא וזהו שפס' בעל האמר בתחלת דבריו כל הפסוק באומרנו ותנא מן המקום אשר
היתה עמה שאינו לא הוה אומר אלא ותנא בלכך היה אפשר לתרץ ללאו קרא יתירא כדאמרן
וזהו מ"ס וכילא יבאה השם כי דיוק מלת הפס' ר"ל כי על הייתומים מקום על זה קס' דודאי הוא
גילוי שאין כונת הכתוב להודיענו שיש יבאה יחידה מרוב השקה ותאית' וגם כן הדרש קושיין
לדוכתין כי ותנא הוא קרא יתירא כיון שכבר כתיב לעיל ותשכ וכדפירש' ש' זל כדאמרן ולכן
לא כתב ר' ש' אלא ההכרח פוס שהיא האמתי כי חס' שאמר והלא כמה חמרים כו' אינו זל דיקון
לפירוש אחר שהיה אפשר לפרש כרי לתרץ מלת ותנא וכיון שכדחה פוס אין לפרשו והדרש קושיין
לדוכתין למה באמר ותנא: **ותירץ** ואמר גדול שבעיר הוא ויוס והוא סודסכו

פקט בני ארבעה לשיני אפסר
גשמי והעמיל תלמעהל למטה מן היותר חשוב ותוא השכר הפיקרי דמפועל לחיי העולם הבא
והוא כדקיים יושבים וכתבים מויו השכינה וכומן שהנדיק בעיר המדריך ומיישיר את אכסני העיר
בדרך אשר ולכו כה וכתבים אשר יבפון במצא שהוא מוצא איתם לחיי העולם הבא ליהנו מויו
השכינה כמנא שהוא וזה שצל ידו וזכיס לוויו ועוד זכיס לשכר אחר רוחני שהוא הסוד והסוד
פקרא ע' מה שאמר הכתוב ונתת מהוך עליו והוא כיכרת בכבים כי הכמת אדם תאיר פניו וכן
פניו שאמרן זל מתיכון וזהו משק לקרנו הסוד הרי שלוהר פניו קרא הוד ומאותיהסוד שפכנוהו
ידאים ישראל מנשט ליו וכמו שאמר הכתוב ויראו מנשט ליו ואל זל הוא ורשא כמס גדול כחשפ' ל'
הכירשעסר שלט פטו ידויס כעכירש מהו אומר **ומראש**

ומראה כבוד ה' באש אובלת בראש ההר לטוב בני ישראל ואינן יראים ולא חודעו עינים ומשפחה
 את העגל חף מקריבו הודו של משה היו מרתיעים ומודעו עינים והשמיעו שבזמן שהצדיק בעיר
 על ידי מה שמרדיבם ללמוד וללמד לשמור ולעשות זכרים על ידו להודו ויקר עד שיצאו ויודעו
 אמות העולם מנסת אליהם להרע עמהם כיוצא בזה עמי הארץ יבא שם הנקרא עליה ויראו
 איהם וכל זה בטנת הצדיק ולכן ראוי לומר עליו הוא הודי אמר עוד הוא הדרה עתה ביהרד
 ישכר הנשמי והסדר הוא הסדר וההדר הוא הוקנה ע"מ מה שאמר הכתוב והדרת פני זקן כי
 הוקנה היא מהדרת וגם הכל מהדרים אותה ואמר שזכות אותו הצדיק שבעיר כולם יראו
 ימים וימותו בהודו של זקנה וח' ל"א ים הו' אנשים שמודי דאש זקן וזה כמה שיבידו המהסכל
 המוליכ' מדיומכרים הרעים בזכות אותו צדיק י"ם הוא הדרה : **אבר** עוד הוא
 שבה הוא שרר נשמי אחר והוא אחרון פחות מכולם וזה כי שנה

יחמד על שנה מזוונותיה שהיא משובחת בהם על דרך שאמר ז"ל שבעת מיניו שנסתבחה בהם
 ארץ ישראל בראש דשנה העיר מתקדו ענייני מ' וזכותו וצוון הצדיק בעיר הוא שנה שזכותו
 הקלה מנכרה נמשית רנן וזכי אחרייתה חיים ושבע ועליו יחמד כי שם צוה ה' את הנכרה ברכה
 והמומת חיים עד העולם הוא ענין ההדר והוקנה וארבעת הפנים האלו זכרים אנשי העיר
 בזמן שהצדיק בעיר : **ואבר** ימלת הוא בכל חדר וחד ולא אמר הוא אחד לכלם
 להורות כי כל טובה יטובה מאלו שזכרים בשבילן מעלה הקב"ה בחלולת
 הקדים לתת טובה אחרת בשבילן אלא זו היא הראשונה וכאילו נתנה הוא מתחיל ואומר הוא הודי
 כי ליתום בראשונה הם צדיק לומר מלת הוא ולכן נקט מלת הוא בכל חדר אלא זו היא הראשונה
 וזה כל טובה וטובה מאלו היא צאה צריכו מכל צדדים כולל לפי שמעריכים אותה כאלו עדיין
 לא עשו טובה בשבילן אלא זו זכרון ראוי שתהיה צריכו עזוב ובהצדיק הולך משם פנה זיוש

פונה כפי חסינות השכר כן הוא שהירות איבודו שלא יוכלו להשיגו ולכן נקט בראשונה שנה
 זיוה כי הראשון שנבחר מהם הוא זיוה שנבחר דמה שלא יהיו הגוים נכמתה מתקדו ואנדו שלא יוכלו
 להיות כאיתם שישנים ועטרתיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה וא"כ פנה הודי כי בראש
 מעלה והיה כ' פנה הדרה כי ח' נרמאם ומותו אנשים כי אין עוד זמית קלל חטא זמית וא"כ
 יהיה רעב במרח ומייהרם נרעב ובמחא ובחושך כל בחוכן שפנה שנה : **אבר** עוד
 מתן לה הית חלה אותה הצדיקת ברהיבא הא הובי יבחק מתן אלה א"ר
 פונה הנח המקשה בודאי שידע שהיכו דומה זכות צדיק אחד לזכות שני צדיקים אבל חשך שנה פרש
 שניניה היה ככללים לכד נמשל ש"ב כשיהיו שני צדיקים בעוד יהיה במשל מרה קויות של וזו
 והוד והדר באשר יבא הצדיק הוא חד ישאר המשים ולכן הקשה דבשלמא מתן במושב לא הוה אלא
 א"ר וינדק ב' א"ר שזבחה משם פנה זיוה זמנה הדרה לפי שזמנה העיר ב' א"ר מאפליה מתקדו
 הארץ ברה הכח לא הוה יבחק מתן והכונה שכיון שהיה יבחק מתן לא יבדק אימרו כנס זיוה פנה
 הודי כי ב' נראה שכל זיוה וכל הודי פנה זיוה היבנה ש"ב פנה לא פנה אלא ח' זיוה ושני הודי זמנה
 הדרה כי הגוי האחר נשאר כיון שעדיין נשאר יבחק עם ולא שייך למימר פנה זיוה פנה הודי
 פנה הדרה כו' : **והר"ן** אלא א"ר עזריה לא דומה זכות צדיק אחד לזכות שני
 צדיקים הכונה אין הדבר כמו שחשבת שהיית מראה הזכות שחשבת

שהיו שנים שחש כשים צדיק אחד יב' צדיק שיעור חש' ה' שיכורים של וזו וקוד והדר כשיהיו שנים
 ישימקו שיעורים של וזו וקוד והדר וזכר על דבר בשם פיון שנתכיל צדיק אחד ופ' חש'

שימורים של ויו ב'כסבול סני גדיוקים והיומאה שאם היה הדבר כן האמת אמר דלל סייך למיזם
 פכה ויוה כו' כי עדיין נכשר חלקו של ויו של הכדוק האמר ולא ככח אלף הגו ויוה כדמארן אכל
 בדבר הוא עולה כמו האמרו בלעז אלגאל'ארין שאם כשני כדוק אחד בעיר יש כמשל המסום
 שימורים של ויו כאשר יהיו סני גדיוקים לא יכיה שזה זכות שנירם אל האמת וזה גמה שיכפל היו
 למאה שימורים אין הדבר כן אבל יעלה כמדרגה גדולה לחלק אלפי שימורים של ויו והודוהדר
 וכן היה בכאר שבע כשהיו סני הכדוקים הם כי היה והיו וההודו בערך אלגאל'ארין ועתה כאשר
 יתא יעקב מבאר שבע לא כשאר אלף בנין אחד וכל אותה מעלת היווה עלת אלגאל'ארין ככת
 החלק לה ולא כשאר אלף החמשים שימורים של ויו באופן שכתי שיעור היווה וההודו שפכה וחלק הלך
 לה ירק לומר על העיר פכה ויוה כאלו כל ויוה הלך כי מה שנשאר אינו בערך לכלום כפי ערך
 מה שהיה לה עד עתה ונדקתי באומריפכה ויוה כו' ולפי דבכדוק דידן הדרשה היא פשוטה משום
 דלח הית אלף היא אמנם יעקב אינו כרוז כל כך משום דהא הוה סס יבחק לבן בקש לה להרשא
 ככעמי ויא'ח' סודיעמו וכן יעקב אף אם אינו ברור כל כך ומילא אינו דומה זכות גדוק אחד
 לזכות סני גדיוקים כו' וכיון דככעמי הדרשא היא מוכרחת מחמת עממה זה יהיה קצת הדרש
 שנס יעקב באולינה לנשטה וודרשינן ליה הכו' אה'ב מבאפי כבדראשית דנה דדריש ר' עזריה
 פענמו הדרשא כיונא יעקב ואח' כאמר דכונתה ותבא וין השקום אשר היתה שמה דייק דלא
 קאמר וכן כדקאמר הכא במדרש הית בראיית יעקב לפי טראיית כעמי היא פשוטה ואדרבא היא
 הדרש שנס יעקב דרשינן ליה הכי ולזה אמר ליטבא דדכוייתיה כלומר אל יקשה בעיניך מה
 פדרשתי כיונא יעקב דדכוייתיה מינוי כעמי וסס אין לפקסן בדבר וכן ממבא כבדראשית דנה
 כשמיבא דרשתי ונא יעקב דריש לה ר' עזריה כסס רבי סימון וכשמיבא דכונתה יתבא מן המקום
 אשר היתה שמה דריש לה כסס רבי עזריה כסס רבי סימון ונס כסס רבי שמאל בר
 רבי יבחק בזמן שפדוקי בעיר כו' ואח'כ' כאשר מקשה כיונא מן דלל הוה אלף היא כרה הכא כו'
 תירץ ר' עזריה כסס ר' סימון כראש דר' עזריה דקא דריש לה רבי כיונא יעקב כמי הונך לתרץ
 אינו דומה כו' אבל ר' המן אפשר דלא דריש לה לא ככעמי לבד משום דלח הוה מן אלף היו וכן
 דיוק ספיר דכדראשית דנה כאשר מביא ראית כעמי בקט לע בלישנא דר' כותה וברות כאשר
 מביא ראית יעקב אמ' כן יעקב : ואפשר לדיוק כפסט הכתוב שאורו אשר
 היתה שמה על דרך דרשתי רל' שהודיעמו גודל הדקס שפסקת
 פביאתה בעיר כשפארק כר'ך מאפליו והוה שאנו ותבא בלוי' יבאת ויוה וין המקו אשר היתה שמה
 שאורו מן המקום אשר היתה שמה כלו' מן המקום אשר היה לבדכ היתה שמה דלח הוה מן לא
 הוה וברואי שביאתה דשכה בארץ לח כן יעקב שנס אים פכה ויוה משום שאינו דומה זכות
 גדוק אחד כו' כפי כל זה הא מיהא כאשר בעיר ויו יבחק אמנם הכא ותבא מן המקום אשר היתה
 שמה היא לבדה היתה שמה ונס אים כעמי כליתוה אפשר פהיה לרם שום ויווא הדר כי ככדכרש
 למדו איזה דבר טוב ככעמי ולפחות דות טובה יוכיח עלתה לתה פהיוה לרם משום טובים הפילו
 אלו לא כשארם סם אלף ופתי כליתוה עמה באופן שנפארק העיר מבני ויו כלל עקב וערפל פ
 שביבותיה ונס אפשר לדיוק מלת היתה כי בקטיון והיה לשון שמהה ויהי לשון בער כמחמר'
 אל ונס יהבא פנאקום והיה לומר יאמר היתה לבקבה והכל לשון שמהה וסכח ולכן אמר אשר
 היתה שמה כי היא היתה שמה העיר כולה וכיוצא שמה העיר היתה ככלה ושמה כיוקס
 שמה ויוה והדרש ועתה כשפארק העיר דוש ובאנס :

ובמרש

ותלככה בדרך לשוכ אל ארץ יהודה אשר רבי יהודה אמר רבי ויחנך עברו על

סורת הדין והלכו ביום טוב ע"כ :

דאנני

לדעת מנחם להו

עובד ופסגה למ'

לראו לחסד אותם שעברו על סירת הדין וסלכו כיום

כי קרא יתרא קח לרש דמות סני דלוימא הכי ותנא מן המקום אשר היתה שמה ושפי כלותיה
עמה לשוכ אל ארץ יהודה ואכא ידענא דכשום היו הולכות בדרך דאי אפשר בלא הכי לכן הודיענו
סכות הכתוב שהוכיח הליכות הדרך להטמינו שם היות שהליכותם בדרך היתה נמנעת על פי
סורת הדין וראוי שלא ללכת ועם כל זה הכה ותלככה בדרך ואין לה שם שגאמר שהלכו ביום טוב
דכשבת שהיא חמור כוני האי לא חשירו וביום טוב הלכו שהוא קל וקילא להו מלתא ומתוך נמתן
למדנו שכן כי באות כפשו לשוכ אל ארץ יהודה פקל בעיביהן ההליכה ביום טוב וזהו שפייס
הכתוב לשוכ אל ארץ כו :

ועוד

במדש ד"א ותלככה בדרך מלמד שהולכות יחפוט
וגופן כוננות בארץ וכתב הרשב"א להו זל זה הדבר אפשר שירש כי

תכל נעמן לארץ הקדוש ונאוי ויחפוט להורות עונם התשוקה ואשר יראה יותר אמיתי כי הדלות
ושפלות גרם זה ולכן ותלככה בדרך יחפוט וגופן ר"ל רגליהן כוננות בארץ וגם זה שכתב הוא
לכן והיוותן לכבודם רבו ושפלות אשר לא כשתה כף רגליהן הגב על הארץ שהתענג ומרוך
ועתה כהיום כשתת חכמת ארץ ישראל הולכות יחפוט ותתנפנה רגליהן באנכי ורגבי הפלעים
לכה לשם ה' ע"כ :

והנה הוה זל העיר כי הדרך האמיתי הוא השמרן והדבר פשוט אבל רחמי
לדקדק בכרי העצמ' למה כפל ואמר שהולכות יחפוט וגופן כוננות בארץ כי כאמרו שהיו
הולכות יחפוט כדרי שהיו גופן כוננות בארץ אבל אפשר שאילו אמר יחפוט בלכד תוה סליק
ארעיתן אזו יחפוט לגמרי מכלי מבעל וסכל כלל לכן אמר שלא היה ענין בן לפי סתן היה
כוננות כתכלית הכוננות וכבר כקטיון דעפח באשה עדום וכשרט במקום שדרכו להיות מכוסם
לכן הודיענו שיש יחפוט שלא היו יחפוט לגמרי אבל היו לוכסים מבעלים כלוים כל כך עד
שלא באר מהמבעל כי הם הבישו העליון שהוא מכסה את הרגל אפסם כמות רגליהן היו כוננות
בארץ כי היו כלוים ומרוב עפיות אין להל ידש לתקנם והיה גופן כוננות בארץ דיינו כמות
רגליהן והיו אומרים זל יחפוט וגופן כוננות בארץ באופן שהיו הולכות בכוננות גדול אין רוחם
וכשרט עד מדרך כף רגל ומה שדרשו זל דרשא זו הוא מקרא יתירא דותלככה בדרך דאש לא כן
אש כח ללמדנו וזה דייק במה שאמר בתלמית דכריו מלמד כו כלומר דלוי לא תימא הכי מה כח
ללמדנו :

ובמרש

ותלככה בדרך עסקות בהלכות גרים לשוכ ארץ יהודה לשוכ אל ארץ יהודה לשוכ
בדת היסודים ע"כ : אם כן מתיבת לשוכ אל ארץ יהודה דרשוהו ואמרו בדת היסודים כראה
שדרש סוכת ארץ כמו שדרשוהו ר"ל כב"ר פ"ג מן הארץ היא יבא אשור מן הענב היא יבא
אשור כיון שראה אותם בחיים לחלוק על הקב"ה שנה מארנו ע"כ : הנה שתיבת ארץ עכיונה ענה
נדבדי התורה בולם עבות מרחוק להסכיל לפיטוב לאדם עכ"ל

דאנני

אומר דודאי

דאדרש רות ומרש לקח טוב לא פלוגי אלא שכאדרש רות קיבר וכתבוים שני הכרסיות לדרשא
זו היא אומרו ותלככה בדרך מיותר והוה סני דלוימא הכי ותנא כו ופתי כלותיה עמה לשוכ אל ארץ
יהודה כי מודמי אי אפשר לשוכ אם לא פילכו בדרך ועם גש טאם שיה רוכה להוכיח סהליכות

לימא

אמת ותלכדה לשונ אל ארץ כו' מלת כדרך למה לוי
 ארץ יהודה דלא הוה ליה לסימור אלא לשונ אל
 שציר היה בית לחם והכינוי שלה הוא יהודה כמו שאמר לעיל ויך איש מניף לחם יהודה ואם כן
 למה דילג השם העיקרי ונקט הכינוי סטעל והנה מצינו דלקמן כשאחזיר ביתמן נקט ומהנה נתי
 בית לחם בתחלת קרי שערות ולא אמר ומהנה נאו ארץ יהודה כדאמר הכא זאם כן למה לא
 נקט הכא לשונ אל בית לחם והנה במדרש דית לא הניא אלא ההכרח הא וקינר ובמדרש לקט
 שוב נקט השמי הכרחיות כפידוש והכונה כי דרך יאמר במקומות דברים על דרבי התורה והאמת
 זכמו שאמר הכתוב והודעת להם את הדרך ולכו בה ועתה אלו היו הולכות ומתעסקות בדרך
 אשר אמתו הדרך היה לשונ אל ארץ יהודה כלומר לשונ בדת היהודים דהינו הדרך אשר ילכו בה
 שהמכות וההלכות של הגויים מנייתן לגידות ועתה מה שאמר הכתוב לשונ אל ארץ יהודה
 אין הכונה על כינוי המקום אלא הכונה אל ארץ אשר בונים דם יהודים וו היא בוכת מלך
 יהודה דקאמר עד מ' מהכתוב איש יהודי היה בשאון הכירה דלאו משנע יהודה שמש סיה דאיש
 יאויכו הוה ומבדמין קא אתי אל עירוש יהודי דקאמר הכונה נכרא ספירא ובמו שפיראם המעשר
 וכן מנימוס אמרו ל סבל מיו שפירא בעצמקרא יהודי וכן קאמר כסביו מושאל זבדיוס שאלמר
 פליהם איתי גוריון יהודיון והששם למה כל הכופר בעצמקרא יהודי שפירא כביאורי למגלה
 אשאר דורשאו משס וכן מה שאמר כהן לשונ אל ארץ יהודה הכונה אל ארץ שכולם יהודים זכונים
 דנת יהודית ולפי שאלו הנשים היו באים צתה להתגייר ולשונ אל דת יהודית ולכפיר בעל על כן
 אמר לשונ אל ארץ יהודה כדאמרן : עורר
 יאחזרו אל ארץ יהודה כי יימו בעמאן
 שטא פ' נתן סכר לססי ועוד וכן אלה על כל חפס זמסע היו אומרות לשונ אל ארץ יהודה כד
 לעת סכר לססי ועיתותין באמור עב' ל' : וזו אפשר לומר לפי דרך זה שהיוט ביבסם לנדון ויאל
 ושאף לא היה להם איש להראותם הדרך ולכו בה עד שהיו צריבות לשחול אל כל יהולכי דרכים
 אשר תמנאן איווהיא לדרך לשונ אל ארץ יהודה ו' ויתלכס כדרך לשונ אל ארץ יהודה כי בכל
 שדרך לו היו כדריסם לשונ אל ארץ יהודה באיוה דרך יהולכים : עורר
 יהליו אל זה לשונ ועוריראה לשונ אל ארץ יהוד כי מטבע
 א ארץ מולדתו אמר בו שהליכה זו כולה לשמים ואין בה מלך ככריזור ולא לבא לבית לחם עיר
 מולדת נעמי היתה הכונה דק לשונ אל ארץ יהוד באיוה עיר שמהיה : יאמנה אפרו רואו
 יפצויות עד בואכה בית לחם כראה שמנמת פניהם המקום הבוא ואם כן אמרו לשונ אל ארץ
 יהודה ד' לבית לחם וגם זה אדרש למכ כי מטבע בני ארץ אשר ירדו מבניהם ללכת
 ולהרחיק נדוד למקום שאין מודיען אותם כי בהתהלכותם פניהם בראותם ארשים אמר מהמו
 יאבותם לשית עם כלבי באדם עוליס מעלם מעלה אמנם האים הירח את דבר ה' ימור כמקומו
 ישכנו משמתיים כראותו בני עבל גם בני עליהם עוליס למעלה והוא יורר וטה להיות זה לכו כופר
 פכשו וכן עשתה הנדקת נעמי באות נפשה באה ומורה למקומה ללמד דעת את העם כי פדוק ש'
 הכל דרכו ונמו שהדיקה עליה את הדין נגד המעש באמרה זה פנה כי ורמה להמלכ
 ולתכתובים עמה במקום אשר מעלה למען תהיה לה כפרה גמורה ובוה ענין אמיתי ופלא עד
 יפחד עב' : ונבואור
 ופטרפם פכיתם הולכת הלא בעשו בלבד ו' ו' א' : ארץ

הכרח שני מה שאמר
 בית לחם לשונ עיקר שם
 עורר
 עורר
 עורר
 עורר

המקום היא לכה אף כלותיה הן הזכות עמה בחזקת לווה ולכן לא אמרה כתיב ליהן דבר בנאמן
 מן המקום ותלכנה בדרך כי כיון לומר כעמי לא דנה לכלותיה כל עוד שלא הגיעו לפרשת
 דרכים אשר מכהם המלוים לשוכ משם בחשנה סלמותיה היו ונזכרות ללוותה אף כשהלכה בדרך
 לשוכ אל ארץ יהודה כלומר שהגיעו לפרשת דרכים ללכת אל ארץ יהודה ובלויתיה עוד הזכות
 עמה אז אמרה ליהן לשוכ : או אפשר לומר שעד באותן אל הם הדרך לא תקמו
 כלותיה עממן ומלוותיהן בדרך כל הלכי בדרך ולה לא הרגיפה כעמי שהם
 דכות לשוכ עמה אף אחרי הגיעו אל ארץ הן תקמו עממן כהולכי בדרך והיינו דקמא ותלכנה
 בדרך לשוכ אל כו והיוו דעממן שככותן היתה לשוכ עמה אז השיבה אמרה ליהן : ותאמר
 כעמי כו לפרוש הא שכתבתי השיבה כעמי ואמרה לשתי כלותיה לכה שוכנה
 כלומר עד כאן תחום העוליים מאין ואילך שוכנה כעמי והאחילה לדרך אותן כמכהם הנפטרי
 מחברו ואמרה יעשה עמכם חסד כו ולפירו' השני אמרה ליהן כעמי עד כאן שכתבתי שכוונתן
 היתה ללוות אותי עתה שאיני רואה שתקנתם עמכם ללכת עמי רואה אני כי הוא מנח בשתכן
 לעזבני ולא תרבו אמן להתחיל העונה לכן הריני מתחלת בדברי העינה ואומרת לכה בנותי
 שוכנה וכן הן לכן על אהבתכן . עוד כתיב זה לשוכ ומורי פירש כי אמרו אשה לבית אישה
 להיות שהבחרות האלה כשחלו לאנשים אשר לא מעמם היו וכל כל פניה היה זה שלא רבין אביהם
 על המוקלט דק כרכון אמותם או כרכובם מנד ששק אז דבר אחר והאב אכזרי והזקן הלב מרסם כן
 שלבו המורד בו והנשים רחמניות למרחמיהן כדין ושלא כדין ולכן אמרה כעמי אם כוונתכן לשוכ
 עמי ליראתכן משום בית אביכן כי לא יקבל אתכן הנני מייעצת אתכן שתשוכנה אשה בית אמי
 וזהם תרחם עליהן ואם שתייהן היו בנות צנזון כדברי חז"ל בדרך לומר כי נשים רבות היו לו
 בן מלך הוא וכל אשה עומדת כהיכל הלכות לכה כמכה כשיהמלך . יעשה ה'
 עווכן חסד כו כלומר יטיב ה' עמכם טובה בשופע בדרך חסד כלומר יותר מדאי כאשר עשיתם
 עם המתים ועמדו כלומר כל מה שיוסף ויתן הק' כש בדרך חסד הכל כדאי לכן ושיבו מותרת דק
 כן עשיתן אתם עם המתים טוב יותר מדאי והראוי ועמדו אחרי מות אישכן ולכן נבשתי אומרת
 שיעשה ה' עמכן חסד אינו חסד באומ' כי אין דבר מיותר כי כל מה שיוסף ויתן הכל כדאי לכן
 כפי שעולמתן הטובה ע"כ : ובורי זלה"ה כתב ותאמר כעמי לשתי כלותיה כו
 אמרה ליהן אפי' שתיהן פרודתכן ממני באופן שתקרא הליכה והוא שכל
 למקום שמעולם לא הייתן בו ראוי לכן ללכת ולהפיר ממני כי אין לכם בחברתי שום תועלת כל
 שכן לשוכ כל אחת לבית אמה שהיא קבל לכם ואם הכונה לעשות עמי נזילות חסד והוא שלא
 להיבחי ויודע ונלמדה חולשות ללוותי מה שפיתן מה שפיתן עד עתה כו רב. הוא ישיב רבין
 שיעשה ה' עמכם חסד כשיגור מה שעשיתן עם המתים ועמדו כי כלי זה ישיב לכם שיש בוכדי
 שיתן ה' לכם כו ובעם יעשה רחמים מלא בהא וקרינן יעשה חסד אפשר דמשום דהחמד הנזכר
 בפסוק הוא ענין נופני בעולם הזה הורה הטובק שהיתה כוכת כעמי שהיתה חסד מסר ועטל את
 כן כי שיגור יהיה קיים לע"ה : ואוברר עמכם ועשיתם נאם ויהיה ראוי להיות בנות
 כי נכות הנה אפטר לפי שהנה בחרו בדרכיהם לעשות כמעשה נבר
 להשפיע לאמריו לזון ולפרכה כעמי וגם לומר הכתובה כאילו לא היו נכות אשר ליהן משפט
 הכתובה ולכן אמר כאשר עשיתם נאם שהוא סימן זכרות וגם בתפלתו עליהם אמרה יעשה ה'
 עמכם כמם לומר שתהרע טוב זה חסד אשר יעשה ה' עמכן כענוה רבה בהשקט ושלוה מבלי
 ששפכדות וטריקא יעירא כמעשה הנשואות לבעליהן וכאילו לא היה דשות

דעות אחרים עליהן ומה טעם יתן לה' לכתוב בקרא דתורה ותורה מדה כדת מדה עבד
ראפשר

לי לומר עוד שכונת לכנה שוכנה הוא לפי שיש אומרים שגידום ואל"כ כשאו
ולכן אפשר שאמרה בעמי לשתי כלותיה הפרדו בא מעלי וזה באחד משתי
אופנים אם תרצו לעמוד כגרותכן ולא לקווד ולשוב למורכן אם כן תקרא חזרתכם לבית אבכם
עליכה לבד כי אינכם שבות למורכן הראשון וזה הוה החלוקה הראשונה שראוי שתעשו ואם לא
תתפנות הוה הוה רח' תרבו לשוב בעמם לקדמותכן להיות נזוית כגראשונה הרשות בידכן
וזה שאמר שוכנה אשה לבית אמה כי ו תקרא שוכנה ממנו ואמר יעשה עמכם חסד כאשר עשיתם
כאלוהי בן אם תלכו לבית אבכם ומבלי שתשובו למורכן הראשון ובין שתשובו למורכן הראשון
הריני מתפלל לה' שיעשה עמכם חסד כאשר עשיתם כי וכתוב יעשה וקריבן יעשה לרמוז על השתי
אופנים של שוכנה אשה ולכן לבית אמה אבכם לא ישובו למורן ולגיונתן לזה רמז יעשה מלא כי כוזה
שאופן חיתה מתפללת שיעשה להן ה' חסד רב ולזה כתב יעשה מלא בה"א לרמוז שיהיה עשוי
מלאה אבכם אם ישובו ויחזרו למורן לזה התפללה שאפילו הכי יעשה עמכן חסד כאשר עשו גם
הנה אבל קרובן יעשה כי אלא יהיה עשוי מלאה וכריכויו אלא די להן עשוי חסדה:

א"כ

אמר לכנה שוכנה כלום גם אם היה מבאן לבית אבכן מראש רב עד שינתקך הליכת
ללכת שמה היה ראוי שתלכו לבית אבכם ותיבאו אותי וזה לכנה דקאמר כ"ט שאין בדין רק
שתשובו לא חזריכם ארבעים פסיעות חלו שהלכתם עמי ללנות אותי שוכנה אשה לבית אמה וכן
א' אל שארבעים פסיעות הלכתי ערפה עם חמותי ואמר אשה לבית אמה ולא אמ' אשה לבית אביה
אפשר כי לא היה להן אב' או הזכיר האם לפי שכאשר תתאלמן הכת האם מרממת על הכת
עתר מן האב כי עלוה מוטל להשיאה ולפרנס אותה כגדוניה וכל ברכיה ופילו כשהיא בתולה
דרך האם שמרממת על הכת ודרך האב לרסם על הכן ולכן כקט אשה לבית אמה או יאוס
כמו שאמרנו אל שאין אב לגוי וכונתם אל לפי שסתם גויה זוכה ולא כיכר לה אב כי אם האם:

א"כ

ראוטרן כאשר עשיתם עם המתים ועמדו אמרו ז"ל עם המתים שנאפלתם כתכריכיהן
ועמדו שויתרו לה כתובותיהן ע"כ דרשו ז"ל שכשעלו בתכריכים מדקאמר עם
המתים ולא קאמר עם בני כראה שכל החסר שיעשו עמהם כאשר היו מתים אמר ואין זה ודאי לא
שכשעלו כתכריכיהן ודרשו ממאי דקאמר ועמדו שויתרו לה כתובותיהן שאין לומר שהיה על
שעשו עמה חסד בכל העשר שמים שישובו בשואות עם כניה דאם כן הוה ליה למימר עמדו קודם
שיאמר עם המתים ומדקאמר עמדו נתר עם המתים כראה שאמר חסדה שעשו עם המתים
שכסד מתו עשו חסד עמה ואין זה אלא כמה שוויתרו לה כתובותיהן:

וצריך

לחקור ולכאורה משמע שאלו נפארו כרלי ללות שכן אמרו ז"ל בותלבכס
בדרך שהיו הולכות ונפוטו משמע שהלכות והשפלות גרם זה ואם כן כיון שמכלין וכלין לא הניחו
פכסו אם כן ממאי שויתרו לה ששבור כתובתן לא היה על בעמי אלא על כסמי המת וככס' ליתבחו
פראמרן וחסר לומר שבעמי ונחש ערכות על כתובתן ועתה ויתרו לה על הערכות או
אשר שאמר מתו מחלוק וכליון הניחו בכסו והן לא רבו לבנות את כתובתן רק ויתרו לה את
שיתבתן ונכחו את בעמי בכבודה כאשר חיתה בתחלה וישובו שלשן כאמת עד אשר תם הכסף
מא ויתבא מן החקום אשר הייתה שמה ועלכתי בדרך ובאו ונסוטי או אפשר שאמר הלכו איתן
ככינו עבית להם ויודע לגור כשדי מואב כשארזו להם כפיה וכאלת שדש וכרס כבית להם יודע
שולך בודאי שהיו ששפכדין לכמותכן והן ויתרו לה לעמי וכן כראה דלקמן כתיב קרא חלקת

א ב

שמה אשר לא ימירך מרצה כעמי בראש ששאר להן בחלה עדיין כביד לאש :

ובאומר

יבנה עמכם ספר כו אשפר לומר עם מה שאמר אל כו נפש הנר כצולם הכל
 און לה לבוש כדו שמתלבס כולכא לראות ולהשתחוות לפסיוות כשאר הסגות
 ואי אפשר לה להיותה ערומה לעלית לראות והשית עושה חסד עמון שאלכסן כנסות הסדוקים
 ופולות לפס הארון ה נבאות ולכן אמרה להן כעמית עש העמכם חסד שי לביט חת נשמתכן
 בלבוס איס נקי ודקין מדה כסדר מדה כאשר עמית עם המתים שהלבשתם את נפש בתכריכין
 כן לביט שם את נשמתכן בתכריכין דמתיים ודוקים כראמרון לביט צדי אונת הלבוס וזכית
 לעלות במעלה רמה וכאחא לחיות כנועם ה' ולכפר בהיכלו ולכן נוס כן כחשד אשר עשיתם
 שמדי שויתרם כמותכם כנגד זה השפלה ואמרה יתן לכם כלומר אף אם שיתרם על
 בעיתכם ועמיה און לכם ממון כלל להכניס כבתינה למי שישיא אתכם יתן לכם כלון חותיפ
 לזה כסף ולו הזהב והוא ירוק לכם כדכס יד שמתכנסו ולבעליכם כמנהג מרונה באופן שמתאכנס
 מנהג אשה כית אישה וירופ הוא שהאשה שכת נפשה ערובה יש לה מכותה כביט אישה לפי שאינה
 יכול לרדסה כקבל באותה שכינתה מחשבת ולכן אמר יתן ה לכם כס כדכס שמתכנסו כביתכם
 תמורת מה שיתרם לי וכזה שמבנה מכותה אשם כית אישה כראמרון וכדי שיתעסקי חסדי
 פללו שיעשה ה' עמהן תמורת מה שיעשו הן עם המתים וענה הספר הוא שכר רומכי אשר און לן קן
 שכול הוא תכריכי כשמייתן הן לעולם הנא תמורת התכריכוס שכמו למתים והאמר הוה שכר
 נשמי תמורת מה שויתרו לה כמותן כראמרון על כן כתיביעשה קריון יעשכי כנגד השכר
 שדומכי כתיביעשה מלא לפי שהשכר הוא מלא ואון לן קן ונבול וכנגד השכר הנשמי פתוש טווס
 וכסדר קריון יעש לפי שכדאי הוא עשית חסרה כיון שזהכר הוא כלה וחדר :

ואמר

עוד לומר שמה שאמר ועמדי הכונה שהיא התגלות לכל שיעשה ה' עמהם חסד
 לתקן להן לבוש כשמותיהן לעתיד לבוא ואשם שהיא כחיותה להיותה כשמהם
 לבוס כשמותיהן ועל ידה יעלו לרמות וזה שאמר ועמדי ר"ל ימי רבון שזה ההפך שיעשה הש"ת
 שמכס לה לבוש כשמותיהן שיהיה עמדי שאכי יהיה הלבוס לכם ועל ידי ועמדי תעלו לראות אש
 פני ה' וזהו ועמדי דקרא באופן שגם אם עתה תתעדרו ממני לעתיד לבא תתחברו עמדי שהיא
 פתור האמת והקיים לעולם : **ובמדרש** א"ר ועיר מגילה זו און כה לתומאש
 ולא טהרה לא איסור ולא היתר ולמה ככתבה ללמדך כמה שכר טוב
 לגמולי חסדים פ"כ וראוי להכין מאיקאמת אייכה לא תומאה ולא טהרה כי מה תומאש
 וטהרה שיון במגילה וגם מאי קראת לא איסור ולא היתר אלא אשפר למ' דלקושיית למת
 נכתבה מגילה זו הית אפשר לתקן אחד משבי תירוטס או שנאח שרות ברוח הקדש באמרה על ידי
 פמוח הדואה ואון טעם כדכונן ית לומ למה ככתבה כמו שאין להקשות למה ככתבה כל הספורים
 צדכר שופטים וכספר חלבים לפי שכולם ברוח הקדש באמרו זה אי אפשר לתקן כן לפי שספר
 שופטים ומלכי פשוט הוא לכוני עלמא שברוש הקדש באמרו וכולן מטמאים את הידים למרותם
 כמו שכל כתיבי הקדש נורה כבאים וכתובים מטמאים את הידים לפי שברור הוא שנאמרו ברוח
 הקדש ולכן מטמאין את הידים הכל הנלה זו און שום גילוי מתוכה אם באמרה ברוח הקדש
 מטמא את הידים אם לאו באופן שנגלה זו און כה לא תומאש ולא טהרה כדור מתיבה
 אם נאש שלכס אחרת ככתבה שלא היא שפוא פסק דין על דוד ה"ה וכל זרעו און שחזר
 לכך כקסל אג דמרוש הטובים קא חתי שפוס דעמוני ולא טמאנית טובי ולא טמאנית גסא

אלו כי מנלה וזאת נלנו חסדה לרצונו של דוד לא ללא חסד ולא ללא חסד לא חסד לא חסד לא חסד
 כך היה ואין למה לך רצונו של דוד כדעתו הוה שדרי ראה ראינו סמוך שאל כסת יקו על דוד
 אם היה כזו לבט כקל וכמו שאל על שמו כן מי זה העולם ומכח כל הכחו קושייתו לא עני
 פליטו חזק ואשתיקונו לאכריו פליט דוד שאמר לבט כקל לולי עתה כן יושע ישרא
 כישע צלי וכתיב וישראל וזה רב מלמד שזר חרבו כישע בלי וזה כל מי שאינו מושג הלכה מ
 יקצר כמדך כך מקובלני חכית דיו של שאל הרמתי עומי ולא עמויות חמאי ולא מואבות דרי
 ענינו כי מן הנגלה הואת אין מוכח שזנלנו לרצונו של דוד לא איסור ולא חסד
 אשר צוד ולמה נכתבה ללמדך כמה שבר טוב לגמלי חסדים הכופה כי מכל המזרעות שצטר
 בה וידע כמה שבר טוב לגמלי חסדים ראשונה מזרעונו של איתלך על שתי אכור ולא גמל
 שפר שם עניי עמו אשם וידע כמה שבר טוב לגמלי חסדים כי פדה טובה מרובה על מדת פ
 עוצמות וגם מה שאת יופי ה' צדקם חזר כאשר צדקת עם חסדים בתחבובן ועמד
 כוונת הכתובים כח אמתם אל או כמו שתרנם חסד יתנו וצמי חסדן ופועל יתו ועל זה וכתב
 שיבא עליה מצה וגם לערפת על אלת את סאותה והלכה עמה מפיטיות כלה לבנה
 מ'יום וכן מהנמלות חזר שצדקה כונו עם רופ ויכנס לה קלי ומכל ומשבע ומתיר על פן
 זכה שיבא חסדו כל מלכות בית דוד ובנמוקי סחיד הרר יוסף יעבן אלפה
 סיה דולת לכלותיה אבל הכופה כי כהתסבר שמיס בכונה אחת איש
 אל אשיו יעוררו להוביא מה שבכסה לעובל על פן אש יתת מרכבת לכל אשר אולי לא יאיתו על
 כן דכרה למתיון יחד על כל : ותר' שבא : הלו כתב שסכונה לחרות כי דכרה
 לפתיון ביתר של ת' אמת שאל דכרה לרופ דכרים המושבים
 את הלב באהבת אהבה מלצדקה ולכן כתקדקתה ונבחרתה ו רק לאתי כלומיה כי כולן שוות
 בעויות ולמתיקן דכרה דכרים חסדים : עור כתב זה לשמו נצור עבדתי כתוב כלשן
 שזו וזאת עבדתי ליה ליה ליה קודם שכתבתי חביתן יוש ליה ש' אילו היתה
 אומרת וזה כתיבן אולי עבד הכתרת כיוצא בזה לא היו עובדות אותה לעי שלא היו יודעות טורח
 סדרך ולכן הכיפה אותה שתלכנה בדרך כתי שתייגעה ויגיע ללכן עובדת מקומן כדי ש
 שתתאמה וזו אהבה להן שתאכנה וזהו שאל ותלכנה בדרך ואחר כך ותאמר כעמי ע'ל :
 ובא ישר' לכה זוכה כתב הש' כל הלו אל יקשה להיומן תמועות העניות כי הפליכה
 שיה תכונה בכחית אל מה שאליו ושוכה היא תמועה הפכיות והמורה אל מה
 שמתנו ולא תדקדקת מחכמות והויתר כראה אלו שהיה ענינו שתלכנה עמה ער בית להם
 פאחרי כן שוכנה למקוון והוילכנה שוכנה ואחרי כן לא חת בו אש שוכנה פעמים ושוכנה לנו
 שצונו באו אכרה כתבתי היתה לכונתה לגיוון בדרך הדקדקויה אהם מגיירת את הכושים
 שלא להכס ותלכנה בדרך עסקות בזלכות גרים כי דעתה ומעיינה להכניס אהבת ס' ללכן אך
 אהבה על דרך הירדות כמו שיבא שאל הושה וימין חקדקת ולכן בחרה שתלכנה כתי שצויהן
 תראוכה תעדרת ישראל ות' חקדקת יוצו המורה והמכיס כלכותן ולכן צדקות עמסם בהלכו גרים
 למצן דעת דקדקת כי ש' ת' אזהרות הויתר על הנר וכיוצא בהלכה הדכרים והכלות הדכר
 בעצמות דכריות לכנה שוכנה אשה לבית אמה למען לא אלך יחידה שכלה ונלמדה לכנה עמי
 וזה ש' שוכנה אשה לבית אומתה ובנמוקי סחיד הרר יוסף יעבן אל מאמנו
 כמובל לכה שוכנה לפימה משוקת פן ומרעמו אהבה כלשונות הפכיים ע'ל :

עיר

כתב הרש"כא הלוי וז' יעש ה' עמכם חסד מפאתי כתוב במדרש לקח טוב ועש ה'
 עמכם חסד מלמד שאין הגר טמא בעולם הזה וכן חז"ל במסכת יבמות מפני מה
 יסורין באין על האומות ואפי' טעמו עמך להקטיר וכי' שיתמלקו ועומתים ירשעו וכו' לכך
 קרי יעש וכת' יעשה * ואף גם זאת מרדכי הגי' לומר כי יעשה עמך חסד אך חסד לא
 כפי כבוד לרבות הועמדו דבריו ותאמר יודיעו אמו ואין אמו כדאין לכך כדרכי חסד :

ובמדרש

דנות מחסד כתוב לאמר יעש יעשה כתיב את רה להם אם יעשו להם כסם עמת
 דגליהם כי ואלא לוי יעש חסד ה' והדבר מחסד כי ה' אחרונה היא שכינה
 מלא בפיו כלשון הזה כאשר עשיתם עם האתים יראה כי כפי ציטון
 אותו כתי' כפי לא היה חסד כי אולי מתורכס עשיתם אבל מה

עיר

שאת העשות עכשו הוא חסד עם האתים שעשה כדאשמה הנה לכן עמם אמת וחסד
 וחסד עשות חסד עם בני ישראל יעל : **ואמר** עמכם כתי' וכן כאשר עשיתם
 כתי' ואלא הוא שיתן וברותו לא כפינות **כתב הרש"כא הלוי וז' יעש**

הינה כי ער העת היה הלב עמך מ' פשיעית כדאריקן במדרש רמי כרביה כשם רמי ובחן
 אלקים באיכות הלכה ערפה עם אמותה ובתלה לבנה מ' יתם שאמר וינש הפלשו העכס
 זה זרע ויתכב ארבעים יום ע"כ * ובחיותה כבת דבלי דלות ולא מאחד ידה דו השכ להן נמולן
 אחרת כי בעל הנמול ינמול להן סכר טעמו ונת החכה כי ארבעים הנה ולכן אמר יעש ה' עמכם
 חסד וכן עשיתם כי כפינות אחרת על התפריין ועל ויתור הסתכות במדרש ובפתום
 הדיעה ש' פשיעית פשיעית תשוכה ופי הנה ש' פשיעית ארבעים פכ"ל :

והמתרגם
 תרגם כתי' בעלתיו עש כפינות פשיעית דרבתן למי' נכריין כתי'
 פשיעיתן ואף אם יראה כי לא למת אש תושב ארץ או יעשה או יתען עם מה שהיו אלו כפי
 סוחר עש השכ אתר כי כמות האדם מלי רוח אחד כללן אש תוון הכסף לפני אפיהם
 כסאו עליה יביל רוח ארץ כפונת וז' יעש למ' זיתן שיתן יתן כחש וכלמאז איש כחשו עד
 דנשח לך רוח ואנש יתים ולכן כאשר האש שכת' אלמנה לא תנשא עוד חריו עשה
 עם העם בעלה חמת כי הרוח תמות בקרבה וכאן דברי המתרגם על סוף * ודרש"כא הלוי וז'
 האריק כות הכי אורז וכו' אכל דברי הסבא כפינות דרשו משם כי מקום שאמר לקצר איני
 שאיל להקרי' וכמה שכת' כתי' לכן וכר' אבאר דעני כפינות הכה כתי' :

הפס

את ה' לכה יצאנו מנחה אשה בית איש וישק ל'תן
 את שאנה קולן ותבני' : ותאמרנה לך כי אתך
 נשוי' לעצך :

פירוש בלתי : ובל יקצר הסכר את יעש ה' עמכם חסד ובל המתנה את יתן ה' לכם שיתחור ויתן
 לכם ויתן את ה' לכה באת : וזוהי צדקת אביא' ויתן את הראוי לכם :
 א' אר כי חסד עשה ה' עמכם לא היה כדרך שצ' עשיתם אש עם פתים וצדדי
 כי את העול דעם וצ' עשיתם חסד עמנו אבל חסד שיעשה ה' עמכם כסדר זאת לא
 ישים אר כקר דעם חסד שיעשה אנה איש אחר עמכם כי מתכתב תעושה ומקפסם תדוכס אל'
 ויזיל דעם יזו עשיתם על כל חסד עשיתם וזו יעש' לכם הוא ולא חסד :

נאמר ומבין מנוחה אשה בית אישה שדלקה המצפון לפרשו ברכו ודרשו ויין ה' לכה אשה בית
 אשה ומבין מנוחה : ולי עירשו לפי שטעם עמהם במים אחר תכריבי גמלים ועוד מה של
 הכתובה לה ועל מאי דבליק מיניה שהיה מה שטעם עמה מדר יתן לכה וכן תכריבי גמלים
 אמר שיהיה להם מדה בנגד מדה וכמו שהכינו נפש בעליהן הרדי מהן נקטרו ונקות להם
 תכריכים בידוע שמנוחה גדולה היא אל המת לילך לבוש ולח טרום עד ששל זה היה בוכה וימק
 אכינו ע"ש על כן באומר כתובת בני כלומר הנה הכתובה ויהא נשאר טרום ועוד כתיב שלל

זכה לקבורה כי היה רשע שכלתה וקבורת האור נקבר במנה שנתכרוכים הניחו את נפשו
 ובכפר המנוחה האשה תמצאן מנוחה אשה בית אישה בחיובין בעולם הזה ואחר שביימה דברים
 לומר תשכנה מאחריה לא נשאר ב"אם נשיקה שלא פרישות כדרך הפרושין מהדברים וכי יפדד
 איש מאחיו שמשקין איש את רעהו ואולי יבואו נזופת הנה לושק ולהכן הקדימה היה ומשק להן
 ותמארה קולן ותכניכה : אמר בשכדויק למה דבריה נמ"ס בלסין זכר
 ואמרה ועש' העמכה כאשר עשייתם יתן ה' לכם כו' והכונה נכיות שהיא ראתה

שהן עיטבו עשר שנים נשואות ולא ילדו והאשה שפיתה עשר שנים ולא ילדה הוא בימין עקריות
 כי עקרה היא וכן מנינו ברבקה דכתיב ויעתר ויבק לה' לנכוח אשתו כי עקרה היא ואיתו היא
 קריבן היא וכתיב הוא ואבלי הכונה יובן עם מה שאמר דכרחמן נגמ' אף ה'בן דרשונן מאי אילנות
 דבורנימא כו' תרגום איל דכר וזה לפי שאינה יולדת בוכר קובאים איתה אילנות כלומר דבורנימא
 לטין זכר ובלסין לעו' מאגורא ולכן ברבקה כאשר הודיענו שהיא עקרה בתיב הוא כאלו היא ב'כר
 אינו יולד וקריבן היא כו' סוף סוף נקבה היא ולכן נכדון דידן כאשר ראתה נעמי ששכח עשר
 שנים ולא ילדו אמרה בלבה אולי עקריות הנה ולכן כינה אותה נכס כוכר ועל זה נפנמו היתה
 תפלתה עליהם ע"ד ויעתר ויבק לה' לנכוח אשתו ועל זה אמר יטע' העמכה המד תמורת מה
 שנעשית עם המתים ועמדי ובשכר יביה זה שיתן ה' לכה ונאמרה מנוחה אשה בית אישה והכנין
 הוא כו' כאשר האשה אינה יולדת אין לה מנוחה כלל עם בעלה אבל מבקר לערב יתקוטטו זה
 עם זה על דבר הנשים ולכן אמרה להן אמה שאכי נראה נכס סיומן של זכר רבוי שכמדומה ש
 שאתם עקריות יתן ה' לכם והיה מלמ לבס נכס יתן לכם מהנה טובה באופן שמתבארה מנוחה
 אשה בית אישה וזה יהיה בתת ה' לכם נכסם ויבקוד יתכם כאשר בקד לאמהות : אמר

אשר לפי שנאמר רים מטכת פוטת אחר ריש לקיש אין מוויין ליה לחדר אשה הלל
 לפי מעשיו ומותכיון עליה דהא קיימא לן דארבעים זמ קודם יבית הולד חומרים נת כלוני
 לפלוגי אפילו מעבר לים ומסקינן כהן בוונ דאחיין כהן בוונ פני באופן כי יווי שכי הוול לפי
 מעשיהו לכן התפלל קעמי טנאם אס מעשיהו לא ימותו ככ' למנא דנר הכן כנפ' לרגן לפי באו
 שנוסה אשה בית אישה התעללה ללא טעם ויתן לרס ה' כדרך מינה אף לה לא תהיינה רביות
 לפי מעשיהו יתן להם הוא ית ויחשב כאלו הוא הוונ דההשן ככר בידו ית בן גס טחה אף רס
 חוונ שכי הוא יתן לכם חוונ טוב וכו' וכו' באופן שמתבארה מנוחה אשה בית אישה :

ובמדרש יתן ה' לכם א"ר ויפי כל חותן הטובות והגממות שמתיר הכ' דר' ליתן לסלמה
 דכתיב' כהן חכמה לסלמה והיו מכם דרשו זה לפי שדברי הללו הם מכלי
 גידה שאמ' יתן ולא פירש מה יתן שאם על המנוחה דלפיה קאמר הכי הל' יתן ה' לכם מנוחה
 ומדקאמ' ומבארה מנוחה שרי המחיל במלת ומבין להורות דמלתא אפריתי היא ברכת המנוחה
 לכן דרשו דיתן ה' לכם היא גידה אהת נכדה ושה קאמר יתן ה' היא הודעת העמיד והכוכב

פדכרים שפתיך שיתן ה' לפלמה דכפי' ויתן ה' חכמה לפלמה יהי דצדק שיהי החלק וביה לכת המלך
 לכס היא הנורה ומלת יתן ה' הוא הולעת מה שפתיך ליתן **עוד** במדרש ומכאן
 מנוחה מצדן כתיב אחת מנוחת שמים לא מנוחות דאין
 ידעה שחמת מנוחת שמים לא מנוחות אח כן בשאמרם יתן ה' לכת ודמות העונות שפתיך הקכס
 ליתן לפלמה וסיו מכס אח כבר ידעה שחמת לבדה מנוחת למה חמרה לכת וכלל את שתייהן
 אפטר לומ' שבדמי' שהיא ידעה הכל ודומה דבר בה אבל דעתה שלא לענות בדברם בלשון יחידים
 פאילו מדברת עם רות לבדה ומקרבת אותה כי חששה לבכור ערפה ולכן דרדה לשתיהן כדי יבזר
 אחד בשוה ולכן כאשר חמר יתן ה' לכת לא היתה יכולה לומר לך כיהיתה מוטלת קנאה לכן חמר
 לכס אבל מלת ומנוחה כי הקס הקדושה היא מאתיות הגרון ותיכס בדבשם בקריאה כי אין אח
 יקמרו ומכאן בה' ה' ה' ומכאן בלא ה' ה' אין בקריאה שם הפרס ואין ההפרס אלא בכתיבה על כך
 שודיענו שהיא כבר ידעה הענין שחמת מנוחת ובהשארם ומנוחה כוננה היתה קשר ה' אלא
 במלת יתן לכס אי אפשר לשנות במלת לכת ולכן הוכרחה לומר לכת לפק דבית נס אח כבר ידעה
 היא שלא חמת יתן ולא לשמיהו **עוד** במדרש אשה בית אישה מכאן שאין קורת
 דוח לאשה אלא בבית בעלה עב' פשטן של דברי אבואר שהכונה שהאשה חת
 לה מנוחה אלא כשיש לה בעל שאם תשכח אלמנה אצ' יהיה לה עשר ונכסיה לדון ואשר תחונות
 שתענוגי העולם עם כל זה חת לה מנוחה והכל בלא חשיב בעיניה כי אין לה מנוחה אלא עם בעלה
 ולכן דרכם בדרכה וזאת חת מנוחה אשה בית אישה כי זאת היא המנוחה ולא אחרת **עוד**
 לומר עזר כי מלת בית אישה קא דרשי כי הכי ה' לל אשה עם אישה מאי בית אישה אלא
 שחין קורת דוח לאשה אלא בבית בעלה כלומר בבית בעלה ממש כלומר שהיא בית של
 נכחלתו ולא כשכירות וזה כי ידוע שאין בית אלא אשה ושיקר הבית שיסבך האיש שרין שיהיה
 בעירובונה וחסן האשה ובאשר הוא דרש בבית אחרים כשכירות אשר רשות אחרים עליה אין לה
 קורת דוח לאשה אלא בבית בעלה ממש על כן כתב אשה בית אישה ולא אמר אשה עם אישה:
והמתרגם אל דכה לתרגם כי מה שאמר יתן ה' לכת חת לר' ויהי ואין לומר כי ומכאן ממחש
 היא הנורה כיהחך לעיל דאם כן יתן ה' לכת מנוחה ה' לל על כן תרגם פי
 בגזרת היא בבית ואמ' יכ' ה' לכת חת שלים על טובותה דעברתה ליו ובההוא אדר תשחך גישה
 על חת וחדא לבית בעלה ואלו דרבו כונת שכתוב היא כך יתן ה' לכת דוב טובה עד שבחיתו דוב
 שטובה שהיה לכת מנוחה מנוחה אשה בית אישה לפי שהשוכים שבעיר ונכדי ארץ יקבעו
 עליו כן לישא חתך כדאיתנה הטוב וסעושר שיש לכן כידבר הוא וכתמכסאו לגדולי העיר הנה זאת
 היא מנוחתם **והדר אבע** כאשר תרגם כי הנורה חמרה ככתוב יכתב יתן ה'
 לכת בעל עכל **ואפשר** עוד לומר לפי שהפרס שח' יחמרה
 מנוחה בכד הייכושאות לבכך ובהם
 בלומיה לה אם לו חתך ה' היתה לנו
 שחמה היה יכול היתה להכיה אותנו באופן שאלו שרשיותן הראשונים ויכיומו על החמרים ט'
 פולמו גרם הרעה היתה לנו לכן חמרה להם בעמי שחם הכשוחן פראשונים לא עלו ולא בתקוות
 שיימו לפי שלא היה זונגן מאתו ית' וכפרט לר'ל שאמרם שלא גיורום וגם אם באמר שגיורום לא
 פשאים אלא להחמם ולטובאם והוא שאמר הכתוב וישאו לשם וידוין מלת להם מיותר שהכונה
 פיה הוא היה שחם כשאו לשם לה שפ' התיאם ולכן לא עלה לטובול בתקיים **אמנם מכאן**
 שאלף יתן ה' לכת כי שח' היתה טמונה אפ' כן חתך שבוש שמוכנה מנוחה אשה בית אישה כי

שח

שוא ית' לכל אחת אומן שהיה בן זונה אמש וזהו בית אישה במפיק ה' להורות שיהיה אישה וכן זונה
 ממש המיועד לה וזהו בודאי שתמנאכה מנחה בענם ויהיה דבר של קיימא : **והר**
 יבסק עארמא זל סרס הכמוב כללו אמר יתן ה' לכם אשה בית אישה ומנאן
 שמוחה כי נכיות כל אחת נכית אישה יהיה להן קורת רוח כדכרוהם זל ע"כ . וכבר בתנתיב
 אין בודק נסירים : **והרש בא** זל סתב אס תדע לכיון את הרומות כתי מה
 שהקדמכו רוח האיש הראשון מכשכש במעלה כל יב אדם ולכן
 איכנה רוחה קורת רוח בצעלה השכי כמדוכד וכראות כפמי כי הן ממפחות האדמה שטטה כי לא
 היו נכיה בני זוגן ולכן לא עלתה זוגן ויהו וכרסה אותן יתן ה' כעל היונין הוודע זוג איש ואשה
 ומנאן מנחה כי לא יהיה עוד רוח מכשכש במעיקס דק שתבחו ויומין לכם אלה בית אישה
 בלומר זוג הכיתן לה עשו הולדת ולכן אמרה לכם במס ולא כיון כמשפט הנקבות לרמוז אל
 שאמר רב יהודה אמר רב מ' יום קודם וצורת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת שלוני ללבוני והיא
 אומרת סתם וכך ותשק להן לחדקא רוחא ברוחא כמואר בספר הוהר במקומות רבים ובייחוד
 בערש תרומה וצפרי השידוש ובספר התקונים וזה תבוס עלהן הנרכה אשר נרכה אותן :

ועוד ירנה כל מילה שהמנחה מהמנטרף והוא שתקדם אליה היגיעה ודומה לו ויכח ביום
 השביעי הפליגה כדכרתי שתהיה המנחה דרך מביאה הבאה כהיפה הדעת כדתיא
 בפרק חלק שלשה באים בקיום הדעת אלהן משה מביאה עקרב ע"כ . ואכלי מה שברכה
 במנחה לפי שראתה והכירם שמיום שהיו נכיותה לא ראו מנחה והכנה כי לעולם היה כל יום ק
 קללמו מרובה משכרו לאחור ולא לפנים הן כאיבוד ממון הן כאיבוד בשפית באופן כי רכס היא
 מוגיעה והאכחה אשר באה להן עד עתה על כן כנגד איבוד הממון שעד עתה את יתן ה' לכם
 מכנה איבוד הכספות כמות בעליון במדין אמר כרן חותן ומנאן מנחה בית אישה ולא ת
 תעלמן ולא תמנען עוד שום אשה מסך רץ וכוחו כל אחת בית אישה . **ובביאור**

לרב אחרון כעוב לאמר יתן ה' לכם ומנאן כו' בלות עם היות מנחה הכסים
 במיתת בעליהן תמנחה חמותיהן שכליתיהן לא תבשאל ואם תבשאלה שתבשאלו לאיש רש מעללי
 שד תרבוה ותעבבה על בעליהן הראשון עם כל זה אני אומרת הפך זה כי יתן ה' לכם ומתו יכנה
 במנחה אשה בית אישה ושעם יתן ה' לכם עירוש יתן לכם בעל : **עוד** כתב זל
 ויורי עירם יתן ה' לכם הכסים וכבוד א"ע שעתה אין בידכם כל **מאומה**
 באופן שכתבשאלו לאכסיה יהיה לכם מנחה בבית בעליון ותהיו טעמות מעשיית המלאכות
 טעמויות על השעה לעבוד את בעלה וזה על דרך מה שאמר רזל בכתבו פרק ח"ב ואלמלאכות
 שהאשה עושה לבעלה עוסקת ואופה כו' הכניסה לנשעה כו' באופן שכפי מנין השפחות שהיא
 מכנסת לבעלה כן תמענה המלאכות וזהו אומרו יתן ה' לכם כספים וכבוד ותלכי שפחות לכות
 בעליהן באופן שתמצעו מלאכותיהן ותמנאו מכותיהן ותשק להן כן כשיה של עריות ותשאל
 קולן כדמרו החמותיהן לקולה לא נכיה של עריות רץ אמרו לה כי איתך נשוי לשמך כלומר את
 שוסתת שכותבו עד הנה ללוותך עד הנה איכו כן דק כי איתך נשוי עד עתך והרצון כי כשמה
 דפך כאשתך ולא כעובד הנס כי תלכי לעמך עכ"ל : **ותאמרנה** לה כי איתך
 נשוי לעמך אשאר לומר כי כדכרוהן אלה ביוכה כל אשת הנס
 אשה רש כיונה לוח' כי לשמי שכותבם יחד היתה כותב לכתה טמה אס ללכת איתך וזהו כי איתך
 נשוי ואם כדו לשמך ולא לשמך לשמות אשת הכפיו ושיתן לעיובת ומה לא היתה אלה אשת

שפתי הסכות הללו היה כה די ללכת עיך כ"ס דאיכא תרתייהו וצדפה כוננה לוחי כי הסכה תפסיה
 עיקר תפסיה היתה לעשות טובה עמה וכדי שלא לעזוב אותה כי רחמה כחברתה עד שכסביל
 הסכה תתנייר ויפסוק לא עמה ול אליהאף כי אין כלבה להתנייר לא כפבור כבוד עמה תפס ואת
 וזהו כי אתן כל עיקר הכונה היא ללכת אחר וכעבודך כשוכ למעך הרי שפה אפס ודברים אחרים
 וכמויות בהם פטים ועדיין אחרי הדברים הללו היתה נעמי במקומה כי רחמה דבריהן תלויין ויש
 להסין בכונת ערפם כדאמרן שכל עיקר צוונתה היתה מאהבתה אל חמותה ולכלתי הערד ממנה
 וגם יש להסין כי עיקר מנתן היתה מאהבתו וית לחסות תחת כנפיה ויטפול לזה סיו רוצה
 ללכת אהה כחברתה והעיקר לשון אל עמה ואל אלהיה כי לא עלתה ברעתה כי על שתיקן יחד
 היתה הכונה ככונת דות כדאמרן ועל בן חורה לומר להן טובנה נכתי כי שעמה חלקי הסותר
 ואמרם אם כל צוונתם לעשות טובה עמי שלא להסדר מאהבתיה הנכי מואלת על כבודי ושוכנה
 נכתי ואם הכונה לחסות תחת כנפיוות למה תלכנה עמי בחברתי שלא טוב לכן ללכת וזלתי
 פדו שלא יחדו אתכם שחטני הנושה שלא לעזובי בהתם להתנייר ועל כן טובנה כו' או לכנה
 כדאמרן לעיל ואמר שהעבירה חסוה הכונה מעל פניהן והפנידה עד כוש אונלת כל אהת
 שנפוכו לכה יתפק ערפם לחמותה ושנה אל עמה ואל חלטה ורות שהיתה כוננה ללכת ולדא'מכ'
והמתרגם אל תרבו ואמרנה לה לה לכת טובה לעמבא ולדא'מכ'
 ארום אל-הין עמך טוב כו' רנה לטמוס מלש כי שלא יכרך בחלת
 פדכרים לכן עירם שהיה ליה כלמו כתיבה הכי ותאמרנה לה לא כי אתך נשוב בו והכינה לה באוב
 אל עמה כאשר חמרת כי אתך נשוב כלומר חלת אתך נשוב וישמש כי כבאן במקום לא שהוא אחד
 טסימונים שלו: **ואתפטר** עוד לוח לפי שהיא אמרה להן לכנה טובה אשה לבית אישה כו'
 ופירשנו לעיל שמה שהחית משתי חלוקות או לכנה אתן לבית לחם יהודה מכלי חברתי כי שילוב
 תקרא לאהם או אנושוכה אשה לבית אמה ועמה הפיכו לה תשובה לפי דבריה ואמרו לה כי אתך
 נשוב למעך כלומר כל כך תקושה אהבת היהדות והאהבת עמך בלבבותינו עד שזכו סלך עקרא
 פיכה וחורה לפי שחית שנה אל עמך ואל מולדתך אשר מהם נברדת גם אחכנו כל כך היא האהבת
 שיש לנו עם עמך עד שאמר תלכו כי אתך נשוב למעך וגם למה היא פיכה וחורה כללו מעיקרא
 היינו מהם ועמם ופתה שזכו אליהם וזה מרוב אהבתנו אותם כי בעינינו כלו מקטכימינו כנגדלנו
 עמם: וכאשר נעמי רחמה תוכן דבריהם כי אטינו אשר דברו לכן אולת לה לאידך גיסא
 ואמרה טובנה נכתי למה תלכנה עמי כלומר אם כדבריהם כן הוא טובנה לבית לחם ויהודה אתם
 ללכתן כי אין כל העולם יעידון יעידון כי כדבריהם כן הוא ופיכה תקרא חלובם כיון שירחו אתרן
 ללכתן חלכות לבית לחם יהודה לדת יהודית זה יורה על האהבה המלעת כמו ששכח על עמו ואל
 שהיו חמנם בנאוכם עמי או לא תקרא פיכה דק הליכה כי יאמרו כל העולם כי בניבית הליכתי
 ואהבתי הלכתן עמי לא מאהבת עם כני ישראל ואם כן אתם גורעו כמה שאהבתי עמי שתקרא
 פיאכתן הליכה וזהו שאמר למה תלכנה עמי: **אן** אפשר לפרש מלת כי כמו כאשר
 ונכרו כי יתה הליכו כי תכלה לעשר והענין לפי שנעמי אמרה להן טובנה נכתי למה
 כו' עמכם סדר וכוונתה כמו שפ' לעיל שאמרה להן תפס מה שדברנו או לכנה לבית לחם או
 טובנה אשה לבית אישה כי בין הכי ובין הכי ואפי' שישובו לבית אתן וישפיה עמך חסד ויתן להן
 נפומה אשה בית אישה כי לא יתפח סכרן ועתה השיבו לה כי אתך נשוב למעך כלומר כל הפרכות
שאצרת אפשר שיקיימו כאשר אתך נשוב למעך שכל אם לך נשוב כל עמך תפסו סוף שלם

תקיימו לפי שהשית מטיב לטובים ולרשעים כלכותם ולאומם שהם גוים ודיום ארורים לא ד
 שלא ייטיב אבל יגמור בא רע רשעים ומה שאמר כי בין הכי וכן הכי ייטיב לנו וטובו מילנו
 בעלמא כינה ולכן הכרח הוא שנסוב לעמך: וכו' זהו הכתב כי אחר נשוב כו'
 ירנה הכוכה ללכת בהכרתך הוא לפי שישך לנו מועל תכשיו גדול שכסוב
 לצמך להיות מכללם כי בסנת דכרין והדרכתך והיישרתך וכנס יראת פנים כלככו קו לקו מעט
 מעט עד אשר כחפון וכרחה להיות מכלל עמך דכלאו הכי אין כמו השערה והשכלה לכא לידומה
 זו ושיעור הכתוב ותמרה לה כי אחר דל כלכככו אשך ובכרתך ימך שנסוב לעמך
 שכהפרד ממך אין לכו תקום לום אפילו תהיה כונתיכו לטובה עכ"ל:

<p>דע כי זקמתי מהיות לאיש שאכסא לו ואוליד כנים מתכסאו להם שאיכנס אסורין להם משום חמת אחיי שלא היה בעולאו שאיך זקוקה ליכס לפי שלא היו למחוק וכליון קדושין בהן שכלתו היו ולא כתיירו ועכסו הן באות לסתנייר כמו שכאמ' כי אשך נשוב לצמך מעתה כסוף לעם אחד לו לבי יש לי תקוה ליהא עוד וללדת כנים ונס היותי סלילה לאיש ויותרתכן אפני רישי הלילה זכרים וגם ילדתי כנים אז אפילו ככר ילדתי כנים הלתן תשכרחה כתימה שא לא להן תכשיכה עד אשר יגדלו לפון שברו על ס'אחי עענכס לפון אסור כלא כמו עג עונה ועמד בתוכה ויש פותרין לפון צינון ולא יתכן שפ' כסיוס לו ליבנד סנון דגס או לכתוב סני כוכין</p>	<p>ותאמר נעמי שובנה בנותי למה תלכנה עמי העוד לי בנים בכעני והיו לכם לאנשים: שובנה בנותי למה בוזקנתי מהיות ל לאיש כי אמרתי יש לי תקוה גם היותי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים: הלהן תשברנה עד אשר יגדלו הלהן תעננה לבלתי היות לאיש אל בנותי כי מר לי מאד עכס כי יצאה ביד ה'</p>	<p>דע ותאמר נעמי כו' העוד לי ככי כמעני אין הכוכה לום שלא היתה הרה כי עיניהן הרזות שלא נכתה בטעה לא העוד מעני ראונות להרוץ ולהיות כנים בהן והכפו הוה הוא תקדח והדר מפרש לה כי פי' העוד לי כנים כמעני הוא אומר ככסוק הכ' כי זקמתי מהיות לאיש כלום ואין מעני ראונות להרוץ ופי' וסון לכס לאכנים הוא אומר בכתו' הן הלפן תשכר' עד אשר יגדלו וכי אפס סיהיו לכס לאכסי' ואתן תמתיכו עד אשר אמר נדלי כיון שאיכני הרה אי אכסר פתמתיכו עד אשר אשעבר אשכר פתמתיכו היה בראותכם אחי מעוברת והוה שאמר העוד לי כנים כמעני כדי שתמתיכו ואף גם אם הייתי מעוברת אין לכם לפתמתי כו' אולי לא ירנו הכנים אשר אלר להיות לכם לאכנים כי לא ירנו לישא כשים גדולות מהן זקרוכ להיותן זקמת או לכס שלא ירנו לישא כשים מאכניות אע"ת פמן הדין הן מותרו כי מואבי ולא מאכנית עס כל ז' אכסר שמה לא ירנו לפסוק על לום ולא יתלקו הין זכרים לבקבות כי אפי' הסכבות יחסכו אותן כאילו הן זכרים לענין איסורא ולזה כתב לכם באם כובר להורות כי אולי יחסכו בעיניהם כזכרים לענין איסורא וסון והיו לכם לאכנים כלומר וכי אפכה ידעתן שירנו לכם להיות לכם לאכנים וכו'</p>
--	---	--

תגדלו: אמר נדלי כיון שאיכני הרה אי אכסר פתמתיכו עד אשר אשעבר
ואם תוה: אשכר פתמתיכו היה בראותכם אחי מעוברת והוה שאמר העוד לי
 כנים כמעני כדי שתמתיכו ואף גם אם הייתי מעוברת אין לכם לפתמתי כו' אולי לא ירנו הכנים
 אשר אלר להיות לכם לאכנים כי לא ירנו לישא כשים גדולות מהן זקרוכ להיותן זקמת או לכס
 שלא ירנו לישא כשים מאכניות אע"ת פמן הדין הן מותרו כי מואבי ולא מאכנית עס כל ז' אכסר
 שמה לא ירנו לפסוק על לום ולא יתלקו הין זכרים לבקבות כי אפי' הסכבות יחסכו אותן כאילו הן
 זכרים לענין איסורא ולזה כתב לכם באם כובר להורות כי אולי יחסכו בעיניהם כזכרים לענין
 איסורא וסון והיו לכם לאכנים כלומר וכי אפכה ידעתן שירנו לכם להיות לכם לאכנים וכו'

הדיוק של אמר ותקווחה להם לכנסו לכו שחף את אתם תרצו להיות להם לכנסים הם אולי לא ירצו
להיות לכם לאכנים ועל דרך זה אפשר גם כן לדיוקמה שמרר לכם במס שהיה
שכונה כלומר אולי הכנים ויסיה להם שישאוו בלכס

לומר שאתם איילוכיות כוכר שאינו יולד כן אתם עקרות שפרו שהיתן עשר שכי בשואות למחלון
ועליון ולא ילדתן ולכן בקט לכם לשון זכר לומר שחף לא ירצו להיות לכם לאכנים בשופנס שאתם
בכשיות הזכר שאינו יולד וזכריות אתם

ראפטר

כאשר תשפז שמייתן יהיו באתנו הזמן כל אחת מהן בת ארבעים עשר

ונכנים לו כמעט שהאפס היא זכנה ואיכה ראויים לולד וזה אינו דקוק כי אולי בששאו למחלון
שכליון היו קנה כל אשת בת זו או בת זו כנים ועשרה שנים שיטבו בשדי מואב כמו שאמ הכתוב
ישאנו עם כעשר כנים פרו כן שנים וזו אחרים שגריף להמתין לכנים אשר תלד עד אשר יגדלו

הרי הם אז כנות ארבעים שנה ולכן בקט מלת לכם במס : אג כנות הכתוב בואת
שוכנה בנותי הסתכל כי באמירה הראשונה אשר ומאשר

קראם בנות וענה וגם בפסוק השני קראם בנותי לפי שבראשונה עדין לא פכחכה משכיות לכן
מה הוא ופכחה אולי עדין עם עונפות כבוד ברית אהיון ונביתן הן עומדות אבל מכאן והלאה
אשר דאתם עורף לבריתן האומרם כי אתך נשוב לעדך ודאתם בבריתם שמונות על כל פנים

להעניין על כל מהן והלאה שראון למתן כמות אשר כך נכאשו להרשף שחיו שכתב כן וגם כתבו
בשם הסודי הדר יוסף יעבץ אל ועם כל זה לא נכנסה מלדחותן ולמו להן שוכנה עד שלשם
פעמים כי כן הדין שלשם פעמי' דרוחין את הדר וגם אמרה מלת בנותי כלומר לא תחשדונו

שעצמי זאת אליכם היא להרע עמכם כי שאמת אפילו שינויור שהיותם בנותי ממש כך נכנסו
היותי מיעבת אתכם

ואמרת

למה תלככה עמי הכנה לכו שהיא אמרת שוכנה בנותי דקאמ ואם תאמרן שאתם רובות

להתניור על כל פנים לזה אכיראומרת לכן למה תלככה עמי כלומר מה לכן להרע עמנו ולהעניב
אותי להיות בעצבון כל ימי כו שהיותנו בולבו בעיר אחת וארצה אעכן בשואות לאכנים ורום ש
מכנסו במקום בני בודאי שאסיה עונות רוח כל ימי והרי עדימת ועיירות רבות בישראל תלכו

שם אתם תרכו להתנייר ואל ארצה ברעתי ואם כן למה תלככה עמי ואם היה עולה דעת סלך
יחדו היה אם היה אפשר במכונות לחזור ולהתחתן עמכם כי אולי לא ירצו שאלא אנשערי כי אררכם

תהיה תרופה למלתי אבל זה הוא מהנמשע כי העוד לי כנים במעו והיו לכם לאכנים וכיון שכן
למה תלככה עמי אל מקומי ול ארצי יותר טוב שתלכו אל ארץ אחרת ושם תנפאו לטוב בעיניכם

ובמררש

העוד לי כנים במעו והיו לכם לאכנים וכי יש אדם שיש
עמי לא תראתה : שלא היה בעולמו עב : הם אל הרגישו ויתורא

שוכם אשת אחיו דכאמי דקאמ והיה דו בשואמר העוד לי בניים והיו לכם לאכנים - אלה הכונה שאמרתם להם הדין
כלום אילו היו להם כנים אחי שהיו בתוך מעי ביון שכבר הוא בעולם אשת אחיו וקוקה לו וממתין

עד שתלד ומיינם לכשיגדל אבל אם לא היה בעולם ואפי' בתוך מעי אמו לא היה אין לו ליינם
וזכר שאמ העוד לי כנים בתוך מעי כדו שיוכלו להיות לכם לאכנים וכיון שלא יש כנים במעו כבר
לא יוכלו להיות לכם לאכנים כי אין לאדם ליינם אשת אחיו שלא היה בעולמו :

ועל

דרך זה יאמר הכתוב שלאחריו שוכנה בנותי כו בלום חף אתם תאמרנו לא יש לי
כנים במעו אם אכשא ואלך איככם מקורין להם משום אשת אחיו שלא היה בעולמו

לפי שלא היו למחלוקת וכליון קדושים דבטל למוטל ניידיאמכס או צפא אפ כמלך בני ירושלים לא היה
עולה בדין לפי שלא היו בדין דין של שלשה לניירם כי כבר עת אליהם וכוה ליה כמי שלל ניידיוס
עם כל זה שזכרה בנתיבי כי זקנתי מהיות לאיש בו

עוד

במדרש שזכרה בנתיבי לכה ד שמואל בר כהנא זבט דבי יודן נר הכינה בשלטה
מקומות כתיב כאן שזכרה סיבכה שזכרה כנגד שלשה סכמים שדוחין לה נר
ואם רעדית ויתר חובלן מקבלין אומיה ד ינחק דחין לא ילין נר לעולוביאה אדם דוה בשמאל
מקרב זמיון **ראוי** להבין למה האריך ואמר בשלטה מקומות כתיב כאן כו זכיה
די כסיאמר כתיב שזכרה שזכרה כו שזכרה כנגד שלשה פעמים כו ועוד כמו

שזכרה בשלטה פעמים שזכרה למה לא זכרה שני פעמים לכן דקאמרה ואפשר שכל שזכרה
סאריך רנה למרן זה וכוונתו כי אפילו לפי פעמים שאמר להם לכן או שזכרה וכויל הוה פטס ארית
בחד השיבו וסדה דחיייה מתקרי אמנם אחר אשד ישיב הנר דנריו על הדשיוס הראשונה ויתאמץ
ויתמזק לבוא להמנייד כאשר ישיב הישראל אמריו ליו לדחיתו עוד זאת תקרא דחיייה שנית ומפלו
שיאמר לו אלף טענות לדחיתו כולה סדה דחיייה היא וזהו שאמר בשלטה מקומות כתיב כאן
שזכרה כו כלונו זמקומות מחולפים שהיו בפעם הראשונה אמרה לכן שזכרה בנתיבי לכן והכל סדה
דחיייה היא ואת כהשיבו הן כי אסך נשוב לעמד וחזרה עשה שנית לדחותה ומאמר נעמי שזכרה
בנתיבי כו ונתנה לכן טעם בעוד לי בניים כו ומדחודה לומר עוד שזכרה בנתיבי לכן שהוא מיותר
שהיה לה לשמוך כל פעמייה לשזכרה בנתיבי למה שלככה עמי דקאמרה

וזלמא הכי שזכרה בנתיבי למה שלככה עמי העוד לי בניים כמעני והיו
לכם לאנשים כי זקנתי מהיות לאיש כי אמרתי כו ומדחודה להתחיל כבתהלה לומר שזכרה בנתיבי
כו נראה שנפעם השניה כאשר דנה דבריה לא הייתה בזכותה לדבר אלא עד והיו להם לאנשים
אם באולי בזה תשובו לרצונם וכאשר ראתה שאולי רמזה לה ככתף סודרת שלא היו רונות לחזור
אף אם לא לדרו פוס דנד בסיבס לחכימא כרמיה ונעמי כבינה דרמיזותיהן שחיק רונות לחזור
לסודן או התחילה כדחיייה הנ וחזרה לומר כבתהלה שזכרה בנתיבי לכן ויורה על זה היית דברים
אלו ראש פסוק להורות סהא תמלת דבור מופסק מהדבור הקודם וזה בשלטה מקומות כלומר
מקומות מחולקין זה מזה וצמה שאמרו כסיבס אמלי לא קפשיט שני פעמים לכן דקאמרה

וראהבין

דברי ד יצחק דקאמר כחוק לא ילין נר לעולם יהא אדם דוה בשמאל ומקרב
זמיון משיכן קא מפיס לדשא זו מהאי קרא ואפשר לומר שנגד לא המ דלתי
לחוד האפתח כי הנר לא היה מקרב אותו כל כך להכניסו מן דלתי ביתו וערך זה יקרא שמואל
ד זהו גם בערך שלא הוה מניחו טלין בחוק בדרכות קרויה רק אולי היה מזהו לעדושי שיטתו
בנית אפת שדי טלל ולין בחוק זהו ויזין מקרבת ועמה יבא פי הכתיב על כהן הנד לא ילין בחוק
אבל גם לא היה לן בחוק דלתי ביתו זה היה לגר לפי ששמואל דוה ונימין מקרבת אבל לישראל דלתי
לאורה אפתח וקרובי מקרבו בנתיבי כתיב דלתי ביתי ואת ועיני כנאמני ארץ לשבת עשירי
ראשון עוד לומר במה שחט העוד לי בניים כמעני כלומר אף אם ראה דאינו מקרבת
ילרות וכן זקנות כי הזכות גורם שיפסק להן גם והאשה יוכיחו עם כל זה
אכי און לי זכויות ותשם כמי כקכה וכו' ודאי שלא יעמר לי ה' וכמו שזכרנו ברבקה שכלאמר ויעמד
לו ה' אלל לו ולא לס וגם אף דל כמעני טעם לומר אינו דוה וכות דרוי כן דרוי כלאמר זה
לפי שלא עבאו טעם מדרוש אלא הוא לפי שאן קודם כתיבת התורה איש ואשה שנים בענין השבות כו

פלא אינם מצויים ועושים אבל אחר נתינת התורה אינו דומה וכות הדריך ולבנות הדקת לפי
 שהק"ה הרבה לחדם תורה וכות עשה שמוין גרמא ולכן אמרם מלת לי סיוורת ולא אה' העוד
 בנים במצי להורות כי לם שהיה אשה עשה ככה ככקה וכה זכותה עשה ככקה וכמו שאמרשם
 לו זלח לה גם ככהן לוי יעמד לה ה' וחסו העוד לוי דקאמ' אמרה עוד וסיו לכם לחכמים כלומר ואפילו
 הם חלד בנים מיו יודע אם ימותו בעודן קטנים קודם שיזכו להיות לחכמים ראויים לכסף והוהוהו
 לכם לחכמים דקאמ' : **שובנה**
 היתה לי ערכה והייתי הלילה לחיפ וילדתי בכים וכי
 לים כם באחרי כמותי

התן תמצאכו כל כך ותמתיכו להם עד אשר יגדלו ואם תאמרשם אין אשן רונות להנשא עוד כי אשם
 לגמול חסד עם בעליבין המתים שיקרא שםם עליכם אף אחרי מותם ותשבו לאמות נצומות ככהרש
 כל ימיכם איכיו רונק בו וזהו שאמר הלבן תצננה אם כשביב המתים תצננה לכלתי חיות לחיפ
 כל ימיכן עוד לעולם וזהו שאמר הלבן הלבן שבי פעמים כי יודע די כשאמר הלבן תשכרנה
 ותצננה עד אשר יגדלו חלל הכוכה כדחמרן שלהן תשכרנה על הכנים אשר חלד הלבן תצננה
 על המתים שכבר מתו' לא כמותי כי בדבר הזה אינו מחשיב אתכן ככמותי וכפם שלא הייתי רונת
 בכמותי שיתצננוכל ימותם כן איכיו רונק ככם שמתצננו ולא תשאו עוד ועד לי עכר הזה
 שתצננו רוע עלי המעשה מוד יותר ממה שירע לכן ואכיו מטערת בכעדיכן זה יותר מכם כי
 אין חסם מועילות ומשיכות עמדו בדבר הזה כשלא תודינו עוד לחיפ אחר בו כבר יבאם בי יד' ת'
 ואחר טענה פתגם רציתי מה הוא התופלת שיגעי בעיניו שלכם האם יזכו המתים שכבר מתו
 עוד לביתו בעבור מה שחתם עושות שלח תבשאו לחפרים : **אג'** לפי שהיה אפשר
 שיעלה בדעתן שזה שפיתח חמותה דומה אותה כשתי ידים היה באמרם כי

הצרה והיוגן אשר מנאם במיתת כבים היה כשנת אשר כשאו להם כשים מואביות חסר לה מבני
 ישראל הנה ועל כן היה דומה חותנה כי תן הנדומות מיתת כבים וכמו שער כעשה כן הוא לה
 דלות פתיון על כן אמרם להן אל כמותי כי מר לי מאד מכם כלומר לא יעלה בדעתכן שאני
 מוצפת כי המר שהיה לי מתד נתינת כבי שהיה מכם מסכתכם מפני שששאו אשכש ועל כן איני
 אומרת לכם שת' לכו שמייכי לה עלתה על לבי דברוש' ש' ואלא צוונתי גרמו רשעי וחסאי כי יבא
 פי יד' ה כשלו הכער הגדול היה ועונותי העו' אלה : **אג'** אמר אל כמותי לא יעלה בדעתכן
 בכותי כי זה שאני אומרת אליכן לשוכ מאשרי היה מפני שאני קכה בראות פניכם
 בחשבי כי כשיוגן רע ככנסתם לכיתי ועת כרה היתה לי השעת השלי' כי מתו בני כי אדרבה בעת
 מותם גדלה מאד אהצתי ומר לי מאד על שאכדתי אשכן מלהיות כלותי ככתהלת וסומוכם מסינת
 פרודתכם גדל מאד חמרורי וכחתי בעת ש' יבאם בי יד' ה בעת פטירת כבי וזהו כי יבאם כשיבאם בני
 יד' ה גדלה מאד אהצתי מכם על כי יתפרדו ממני כלות טובות במיתתכן : **ואמרה**

כי זקנתי מהיית לחיפ כלומר אין לכם כלל מאכרתי שאם תשעבו שאכשא
 ואלד בכים שינשאו לכם לחכמים זה אין השכל סובלו לפי שמעולם לא ראינו אשה גדולה בכנים
 במוכי היום שתנשא לחיפ וז' כי זקנתי מהיית לחיפ ומלת היות הוא מלשון ויבאה והיתה לפי
 אשר שהו לשון קידושן והוה לצג וקלם שמנשא חשה לעת זקנתה כמובי היום ואם תאמר שאני
 פעמי שאמר הכנים כי היתה יפה ובעיניה כרה כחמה והיא כפ מאה כבת צעדים ליופי ושמא
 יוכיח בליט פנמי הוא לשון כעיוות ואם אמר הכנים לא יש להן תקוס לילד כאשר גויעו לעשים
 שכמותי איכיו לי תקוס וז' כי באשרי יש לי תקוס **דייק**

דיוק מלת לי מיוצרת בלומר לי יש תקוה גם אם לאחרות אין לי תקוה כאשר אמרתי הלוייה זאת
 וארצה להנשא ולא זו בלבד אלא גם הלוייה ואחרת אילו כבר נשאתי והייתי הלוייה לאיש דיוק מלת
 מיושפי לשון עבר בלומר גם אם כבר הייתי הלוייה שבערה לאיש והייתי ולא זו בלבד אלא גם
 אילו הייתה מלוקה אחרת הלוייה היא וגם ילדתי נשים בלומר שכבר ילדתי הנשים וכבר הם בעולם
 שכנים שכבר ילדתי אותם יבוא דיוק מלת ילדתי לשון עבר ולא אמרה וגם אלד נשים בחיוב
 ששלשה מלוקות אע"פ וכל חדא נפרדת מחברתה ולי אחרת מלגנא בכל חדא ולא כיוול
 לתרוויהו במד גם לשורותי מלוקה בפני עצמה היא והתחיל מהבוסאוף אילו היו ואילו כבר היו
 ואילו כבר ילדה כי שלם הלוקות הן ואפילו על איתה אשר אלוהיה במוכס שכבר ילדה אמרה נבא
 שנימ' הלהן תשכרנה כי כלות לשון תקוה ואפקיה בלשון תשכרנה לפי שתקוה כזו שצדקן מתבים
 היא וכן מ"ם הכתוב שברו על ה'אחי פירושו מקומו על ה'אחי ואפקיה בלשון עבר לפי שנס כן
 אפשר שהיה פירושו לשון עבר והכונה שמוכל עבר על עבר והוא על כוה והכל על קירוש ה'והו
 על ה'אחי דקאמר על דרך כי עליון הוצגו כל היום באינין שכל לשון תקוה דאפקיה בלשון עבר
 הענין הוא לפי שיש לפרשה לשון עבר ממה ומשה ודומה לשמי הלשון ואמרה הלהן נבין ומקראו
 היה להיות כ"מ שהיה בינו לזכרים אפשר לומר לפי שראו דאינו בומיכוי יה שכל הנישואין
 הנעשים בעולם האדם גדול מהאשה בעשר שנים או פחות או יומד והאשה היא קטנה מראש
 בשנים ואולי גם באותו פומן היה המבנה כן ואברהם ושרה ויכיוו דרמי' הלהן מהאשה ילד ואם
 שרה הבת ששנים שבה כראש שאברהם היה גדול משרה עשר שנים ולכן אמרה הלהן תשכרנה עד
 אשר יגדלו כי כיון שהם קטנים ותסתעבנה יגדלו גם כן הוא הפך ההפך כדרך הנשים
 להיות קטנות והאנשים גדולים ובאין כהפוך הוא אשר הם הקטנים על כן בינה איתם כיון
 ששנים ואמרה שתי פעמים הלהן לפי ששם שתי תמיהות האחת גם אם היה במונה שהיו עדיין הכת
 בתולות שמעולם לא נישאו היתה תמיהה אף תשכרנה עד אשר יגדלו ממתינות ומאחרות ליבשת
 עד שתהיינה כל אחת בת חרבעים שבה כ"מ שנים תמיהה שנית על האשה אשר כבר נשאת וטעם
 טעם תשמיש אף מוכל לסכול ולהתענג לכלתי היות לאיש כי כבר טעם טעם תשמיש והוא ענין
 ועיניו מליה וכן דלל שאמרו במקומות רבים משום עינא תיקלורבנן הכונה באשה אשר כבר
 נשאת ומת בעלה ובה שייך לשון עינא ולכן אמרה הלהן תשכרנה דיוק שאמרה הלהן שתי פעמים
 ולא כיוול הכל במד הלהן להורות ששתי תמיהות נפרדות הם לא ראי זה כראוי זה ואמרה אל נכונתי
 בלומר נכונתי אל תעשו דעה כי הני מקשרת שלא לכד בעון העינא הזה שאחך תשכרנה נכונתי
 ודי הרע המר שהגיע לי מכם וכשנזכרם והוסיף שאמר כי מר לי מאד מכם כי נשנזכרם יבאה ניד
 ש"כ ששנה נעמי אולי מתודניה על שחיהרו לי שא נשים מואכיות ולא המתינו עד שניידים
 יטענילום דיון וכהלכה ועל זה ומתו ולכן אמרה נעמי עד עתה מר לי מאד מכם ונשנזכרם כי
 בשביל מהירות שחיהרו לי שא איתכם נעשנו ויבאה ניד ש"כ ואיני מפחדת שום עד פתה קטרני עין
 מההירות עתה יקטרני עין שעינא והאיחוד גם זה לעומת זה ולכן חל נכונתי בלומר אל תעשו לי
 דעה כזאת ולא זה אפשר שכוננו דלל שאמרו אל נכונתי כי מר לי מאד מכם כשנזכרם כי יבאה ניד
 נכונתי ובעלי יד הפ"י ולפי זה מ"ם מכם מהיה מ"ם הסיבה לא מ"ם היתרון : **ופשט**
 דברי דלל הוא שאמרה להן אל נכונתי בלומר איני רוצה עוד להתחתן עמכם
 גם אם אחך תשכרנה עד אשר יגדלו לפי שמר לי מאד מכם כשנזכרם כי שניעשכם היתה לי מר
 כלפניה כי מיום בואכם נכונתי ונשונותי יבאה כיון ש'אחך אשתחך עוד עמכם ודיוק מלת לי שלא

ליגש בכבודו כל כך אמרה שם אם פניעתו אפשר שתהיה טובה לאמרום לי היתה לרעה ולכן
 אל כמותי לא שתחתן עוד עמכם לכן טובה כמותי לכה והופשט דבריהם אל אה כדי לשפר בשבש
 פעמי שלא בענה בכבודו לומר להן כפייהן שפניעתן רעה לכן אינו רחוק לומר שכוונתו דל לאה
 שפירשתי וסוף סיחיה מה שנשאר ליוון כדבריו דל הוא אומרה כי וכבי וכבי עלי וכל זה כנסת
 היתחכות עמהם כי זה אינו כי לא נשאום רק שמי מית בעלם חלושך ו אפשר לומר כי כחיו
 אלימלך קדשו אותם בליקומין וקידוסיין ואחר מיתתו נשאום וכנסום לחופה כי אירוסין לחוד
 וכשואין לחוד וכמו שמרדו אל המסכת קידוסיין ביאה אירוסין עשה יא כשואין עשה ולכן לא אמר
 במכוח ויקחו להם כי הליקוסין כבר נעשו כחיו חלושך ואחר מיתתו נשאום והכנסום לחופה וכל
 שממר וישאו להם דקאמר וכו' יבדק בענם אומרה כשכילבם יבאש יד ה' כי וכבי וכבי עלי שם
 אלימלך נענש על ידכם כחאמרן : **וחרשבה** פלוו אל תרין לזה כי נענש חלושך
 על שלא השיאם פומן למרדן כן
 למרדן ויותר אחרי שהיה להם שם על פני חזן אפרתים גדולים וכמו שמערו אל חלושך ומחלין
 וכליון גדולי הדור היו ואחריו שלא השיאם והכניסם שמה נאותה חס כן הוא גרם להם עין בישואים
 פלו ולכן היתה יד ה' בהם וכאביהם עב' : **א** כמו אפרה כי זקנתו מהיות לאיש כז'
 לפי שפני מיכי וזונם יש כאשה ביום אשה שנס שידרפת שאיבה דאיה לילד ואין
 לה תקוה עם כל זה היא נשאת אם לפי שפעמים היא נתאזה לתשמיש וגם אם ישכנסים והם
 להם ולכן רובה להיות לאיש לכן אמרה לשלול זאת כי זקנתו מהיות לאיש כלומר פי אפילו ממרה
 א כבר נבדק כי אבי זקנה ביותר וזקנתו מהיות לאיש כי כבר אינו אינו דאיה לנזאה כלל ונולד
 דמה נ"כ כחמרה כי זקנתו מהיות לאיש לומר כי כל כך זקנתו כי אפילו שאתרבה חיו לא יוכל
 איש שתרבה שאיה לו לאשה כי יוקן נפשו להיות כזקן לאם הזקנה כמותי וגם דכנה לרבות
 המין הוונ השבי והוא פמודנות האשה לפי שיש לה תקוה לילד כנים ונכות ולפי שחזוהו הראשון
 שאמרנו שהיה האשה שאיבה דאיה לילד כאשר ישאלו לה להש נשאת אין לה פס להשיב כי בוגה
 היא לה לומר שבתאוונה לתשמיש או שיכנסו שנים ויחם להם חמם האשה שראיה לילד שתנשא
 כאשר ישאלו לה למה נשאת אף היא תשיב אמרה יש לי תקוה לילד ובעיני מרס ותניא ולכן
 אמרה כנאת החלוקה מלת כי אמרה לפי שהיא טענה טובה ותעסק שתשיב האשה לכל אשר
 ישאלה למה נשאת ואמרה עוד גם הייתי הלילה לאיש וגם ולדתי כנים וראוי להבין גם פני
 דקאמ לעה כי כודאי מה שאמר גם הייתי לאיש וראי שכונתה היא לוח שתהיה לאיש ועל
 כי מאי איכפת מהכניסה אם לא כדושתלד וכיון שכולת שרא חלוקה היא שלל הכל כחרא אחת
 ולפי הכי גם הייתי הלילה לאיש וילדתי כנים כי כונת היות לאיש הכונה היא על העיבור לא על
 הניאה מחלי עיבור : **ו אפשר** לוח כי דכנה לנלות ולדחות שתי חלוקות גם הייתי
 פלילה לאיש ותתבאר ים ששק אשר כי ייודע אם יבא לירי גשר ואלד אן
 אולי ככל ש' עומן יהיה וגם אם כאשר סיכוא לירי גמר הלידה וילדתי אותם כי עפלת לא שכוח
 חלקן כי לזה אמר וגם ילדתי כנים מלת יבא להורות על הדותי של גם הייתי הלילה לאיש
 דחוק זמנא לדתי כנדה רעד עתה כשתצדק עולי לא תבא לירי לדה : **א** אפשר
 שם שש' לירי כי כ' גם הייתי פלילה לאיש כונתה לומר שאלר עם כל ז'
 דמת' ש' לירי יבא גם לפי אפילו שתהיה הלילה לאיש ותתבאר ואלר עם לא תלד תאמיש
 ל' י' אכרע שם אכרען אחר שתצדק ש' שבישו ואלו אפילו סלק לא תבאקנה כי תשיש

שתיים אותיות בכסף איש יהודי ואת אומרת כולו שלי ואת אומרת כולו שלי לכן רכבה ואחרת פ
 ילדתי נשים כי ברכה אבי בזה ההרדון שחלר שנים ומיעוט דנים שכים והרו כל זה הוא שבקאנעש
 על זה גם אם חמור שיהיה הדבר כן עדיין יש תמיהא בדבר הלהך תשכרה בוי אח"כ מנאמי
 להרשב"א הלוי זל שפירש בן. וגם הספר שכמלת וגם רצה לרבות ספק אחד שיש והוא אולי תלד
 צנים ולא כמות וזהו שאמר וגם אם בניתי כמובט שילדתי בנים ולא בנות הלהך תשכרה עד אשר
 יעזלו ומור הלהך תענה לבלתי היות לאיש ר"ל כינכה להוליד ספק אחד כי גם אם כניס
 פמוכס שמתכרנה עד אשר יגדלו עדיין יש ספק ומי יודע אם ימותו בנשים ולא יוכלו לחיות ולגדל
 ומה גם כי זה הספק הוא קרוב לודאי אם הם תאומים כדאמרן לעיל כי בתם פמוכס איכס
 שוליים לקיום לבנות כיוצא מבתן ומהריון רקים ופרזים כל אחת וצד ארבו וזר רחבו ולרמוז
 הספק הוא אמרה הלהך תענה כלום מי יודע אם להך תענה ותשארו אלמנות לעולם לבלתי היות
 בראשונים כחוקן שאלו האמרוכים הם סבה ששכנין תענה ותשארו אלמנות לעולם לבלתי היות
 לאיש לעולם כי בתתי היא חוקה חוקת קטלניות כמוכן כי בשנת חלו האחרונים אשר חסם
 מקוים יאמרו וכולכם משו כי קטלניות אתן נמצא שכנין תענה לעולם לבלתי היות לאיש
 ולכן אמר הלהך תעם שנית כי ראשון בה"א התימה זהשני בה"א השחלה שהיא בשאלת ומפתקת
 גם בספק אחר: **ואמרה** אל כמותי כי מר לי מאד מכס כלומר אל שתבחומואל
 עאמרו פכרנו זקבילנו ליכנס ככל הספקות שללו כי תבוסמו במס
 שאתם רשות פאטינו פניצו לכם כל אלו הספקות ותענה לבלתי היות לאיש עוד עם כל זה מר
 לי מאד מכס וכדאמרתם בוי יותר מר הניצ לי מכל אשר יניע לכם אף אם תענכר לפי שינאה ביוז
 ה כבעלי וזכני ונכותי וכל אשר היה לי והכני בעש פכולה וגלמודה אל כמותי לא שתבחומוכס
 באמרן כי בכר הניצ לי יותר מכס אפילו שיהיה ודאי ששענה כ"פ עדיין הדבר כספק אולי
 מכא לדינמר אל תבוסמו ואל תשכלו כוח דק שוכנה לבכה ותבאן מבושה אשה בית אישם וכן
 תבנו שאמר דמיה הכניא ע"ה מה אעידך מה אדמה לך הכע ידושים מה אשוי לך ויבחוך כו
 תזמע שאם היה מוכא רע אחר שהניע לאשרי' שה אל רעתה היתה שתבוסת ולכן אמר כעת
 אילי רבה שתבוסתו כמה שכבר הניע לי יותר אמה שיניע לבשגם אם תענה כי דעמור דעת
 מיתת בעלה וכני והנה לא דאזה אף ראוי שתבחומו כזה. וגם אפער לומר עוד עם דרך זה כי
 מה שאמר כי ינאה בוי דה הכונה שרמה שתי מיני נחמות שהיא אפער שתבוסמו בהם הא' כי מר
 לי מאד מכס כדאמרן וגם תבוסמו אף אם תענה לבלתי היות עוד לאיש כדאמרן ועוד אפער
 שתכשו להתנחס כנחמה אחרת כי תאמרו שפילו שכניו נמאכ פיומותו שכניו אשר אתם
 עומתי כיום עם כל זה לא תענה לבלתי היות עוד לאיש כי לחן קטלניות אתן כזה למי שינאה ביוז
 עומתו בדבר באמרן לוי כל מקום שבאמר יד' חכת דבר היא ובכך אב לבולס הנה יד' ה' היתה
 באקבן וזהו שתכולו לומר שאיכס קטלניות כי יש פכר' מי שאומר שאין האשה קטלנית עד
 פיומותו שהיה מיתת טבעית אמנם אם אחד מהם מת בניתה דברית אין האשה קטלנית עם
 כל זה אל כמותי א שתבחומו כזה כי בולס תבוסמון של הכל כי רוב האנשים כולדי לא יבוסמו לכר' א
 ו ותהיכה עגובות כל ימיכם לכן שמעו לצנתי וסוככה כמותי לכן: **ורפי** ספקש
 ששאר שכי פממים הלהך כוכל לומר כי פירוש הלהך הא' הוא כי לכן
 תבאן אתם ממתיכים כדי ליקח אותם והלהך השני פירושו שכנין תענה ומדכדי העמרנש
 רעתו כן דבמלת הלהך פראשן תרנס דלתא לפי' אתין אתינן ובהלהך השני תרנס חבדילסון אתין

שתכן תצונו כראש שכוון לתרץ ככל שתי פעמים הלכה: **וּמִשׁ** כי יבאה בו יד ה' דחוי להבין ההל' כי היתה בו יד השכן כתיב קרא וגם יד

ואפשר לתרץ כי בהיות שגם יבא קטרונ על כצמי כמו שאמרו אל עמדה מידת הדין וקטרונה מאמרה ושם האיש אלימלך כו' נמצא שכל כולן קטרנה אלא שעל אלימלך וכיוני כתיב הדבר כפועל ועל כצמי אף אם יבא הקטרונ גם עליה עם כל זה לא נהיה הדבר כה פועל וכמו שדקדקנו לעיל מה שאמר הכתוב ותשאר האשה משני ילדיה ומאשה כי משני קטרונים בותרה וכשאררה כשיריים והוא שאמר כי יבאה בו לפי שנה בעצמה וכנראה יבאה ה' אצל לא היתה בה יד ה' כי היא כינולה: **וּמִשׁ** עוד שאמר כי יבאה בו יד ה' כלומר כי יד ה' כתאכרזה עליה כל כך עד

כל כך ולכן נקט יבאה וגם אפשר לומר כי גם מהדברים המצויים ומדאיכוס אותה הוא כי יבאה בה יד ה' כלומר כי אלו היה מתחיל ויבא מכת הדבר בשאר אנשי העיר ובתיבא היום ממים גם צניו לא היתה לה כל כך מרירות לב אבל גדולה מרירותה על כי בה שתחילה לבא ולקחתנות יד ה' והיא הדבר והוא שאמר כי יבאה בו יד ה' כלומר כי התחילה ביד ה': **וּחֲרָשׁ בָּא**

הלוי אל כתב שוכה בכותי לכן כלומר שוכה בכתי ולכנה לדרכם וכן תרנ' המתרגם תוכבא ברתי מכתרי אזלנא לעמכון וכל עין עוכס תראש ההבדל רב ועצום כנין הפסוק הזה לפסוק של מעלה כי למעלה אמר לכנה שוכה ועם אמר שוכה לכנה כי למעלה כיונה שעתלכנה עמה כדי ללוותה ולשוכה אחרי כן ועם כיונה שלא תלכנה עמה כלל רק שוכה כתב מאשרי לכנה לבתיכון ויחסי לרבותי ימי הקדושים שדרשו אבל ומכאן מכונה מפני שאינו כתוב כנין כפועל זה"ל אחריה ויאמר ומבאה אלא ומכאן כנין פשוטו לכפוש אמרו אחת תבא ואחת לא תבא וכאילו התכוונן רוח הקדש בדבריה ואיזה אנכי אשית לבי כי עתה כמי לכן כנין פשוט ולפי לכנה כנין כפועל זה"ל אחריה כמו שכתב למעלה לכנה שוכה אשה לבית אמה ועל כן אמר כי גם כזה רוח ה' הדבר בה ואמרה לכנה אחת הולכת ואחת אינה הולכת עכ"ל: **עוֹר** כתב הרשב"א הלוי אל אומרה הלהן כנין במקום מ"ם פירש אבא מאריזל

שפך אסר אולי תהינה בקנות ולא תועילנה שום דבר ומבאתי כתוב כלשון הזה מנין הלהן מימים דהיינו תעשים יום ישב רדית בלא בעל שהם שלשה חדשים עכ"ל: **וּהֲרֹק** אל פירש וכתב בשרש ענה זה לשונו הלהן תענכס בעלם אשר לא תעשיכ

וענינו שתאחרה ותעבכנה והנכון והישר כענינו בואת המלה שפרש שגון כמו שנפתחמו רז"ל הרבה בזה הסודש כמ"ם תנוכה לאשה היושבת בלא בעל ועוד אמרו ובלבד שלא יבא שפנוכה שכהן של שים יום כלומר שלא ישהא אותה הנהמה שלקח באחרונה שלשים יום וכן אמרו מדר את הגם והוא הענין ותיב ר' חייא לו ענובין פלה וכן הוא אומר הלהן תענכה והן סקרדומים הגדולים שקושרים אותה כמגלים ומשליכים אותם בים להטמיד הפטיכה והוא שקורין בלשון אבקוראש ומרגום וסוגרו על מסגרי ויתענון כבית עינוכה ולאשר כהפך הגלו לדענובין וכתיב כלאים אחכחו וכתיב יוסירין ענוביו וחסרה כון השורש לפי שאם היתה כון הפרש ככפלת עש כון הרבות ותיבן אומרים תענכה הים ככד על הלשון ולחסרון כון הפרש היתה כון הרבות ראוייה להדגש וכן הכא תמורת הדגש כמו שכתב גם כן במקומות רבים ולפיכך הגימל נקודה כדרי כמו שהיה אש הים שלם תענכה ואלו היה שרשו פנה היתה נקודה בגול כמו ש"ן תענכה ושדומים לו עכ"ל:

וּבַפְּשֵׁט שכתוב אפשר שכוין כמ"ם הלהן תענכה בו לפי שצמי ראמה שאם שתאמרש

כל כך זמן עד שגדלו הנכים שילדו עתלכן ראשה ויהיו זקנות לכלמי היות ראוות עוד למפכה
איש זש הלח תענה ותעפכה כשכילן עד זמן שתקומו כל כך לכלמי היות לאיש כלמי שתהיו
בלמי ראוות היות לאיש להנשא עוד וזה ליבו מן הראוי לכן שוכה לכנה : ואומרה
אל כנתי כי מר לי מאד מכס אפטר פסכוכה שאמרש איבי רוכה להתקן

עמכם והטעם לפי שיש לי מרירות מכס כלומר מהרעה אשר אבי יודעת שתבא עליכם אם
תאזרו ותתחמכו בהטעם לפי שיבאה בי ידי ועמה מרת הדיון מנוסה כננדי וכו' ואלו שהתקן
שמינם עליו תצבר כוס פי כהדי הונא לקיח כרנא . אש' כ' מבאמי למורי ולס' ה' שכתב כן ועוד
הוסיף זה לשוכו ולפי דעתי בפירוש שזה אפטר שכפרש אל כנתי פסכוכה לימר איבי רוכה שתקראו
בשם כנתי כי כמי הנכים גם בשם כנתי יקראו לכן והטעם במיאוכס זה הוא כמדונר לעיל :

והר יבסח עארמא וזה' הפנכ כי שר לי מאד מכס לפי שיבאה בי ידי' לעכז מפני
שוית ברעש אשר מנאתנו כי מר לי מאד מכס לפי שיבאה בי ידי' לעכז מפני
שעמתי מה שלם היה כן אליכן כו' אפ' שאמרו שימות האיש כמול השמש ודלו לא אמרו שימות

בעונה כי אין האיש נכרר אחריו כזה כמו שהיא נכררת אחריו שכל' : **וכתב**
שרכב' הלוי אל עליו ופ' לשוכו יותר ככן פירכה כי דעת החומות

נכרותיהם הנה הנש מהמערכה ומין ראוי לדאוג ולהפענכ ליהן כי על כן פרו מאחריה' באומרה
כי סכל כודי פמים וכבליהם ואין מבוא להנכל מהם כאשר אין מבוא להנכל מאזקנה וכמו שאין
ליירא מן הרעות הכחות אחריו שכן מוכרשות ומסודרות מהנרשים השמימיים ועם כבי שדאל' עש
מדת ה' כלכם יחאיכו כי אין אדם מוקף אנכשו ולמטה אלל' חס כן אבריון פליו למעלה ועל כן
עשו ויהיו חנקורות וז' כי מר לי עמד יותר מכס כי יבאה בי ידי' או סדבר כננדי ר' ז' ועמוד על
זה עכ'ל' : **ואני** אומר ביעשות הוא שרעותיהן אינן שוות שבעמו לקפה ככפלים

בפכול ואלמון אלמנה מבטלה וסכולה מכניס ומבנות אשר שוילה ומתנו
פולם ורוע וערש' הו' לעבות אבל חפולם לא יתנו לפש לא כרס ולא כנתי וזה פשוט לוי שרעותיהם
אינם שוות ועל זה אמר כי מר לי מאד מכס : **ועוד** אפטר לימר כי בעמי נכפס

ערה לל על כי ראתה שאירע לך בעצמה הרעעים כי הרעעים
שספכים להם מדת רחמים למדת הדיון אמנם הנדיקים הוא להפך שפספכים מדת הדיון לרחמים

ואל זה אפטר שכיון דוד המלך ע'ה באמרו סכן ה' נדיק ולא יבו מרחם והכונה כי מדת רחמים
סוף שם הקוים מדתו היא להיות רחום וסכן ה' ועם היות שמתו לחיות סכן לפעמים
שוא נדיק יותר ואיבו מרחם כלל וזהו נדיק דקא' והיינו לרשעים שמהפכים אותו לדיון ולפצאים
שוא להפך שאעילו מדת הדיון שהוא לקים הוא מרחם וז' ולא יבו מרחם וסיימי לנדיקים שמהפכים
מדת הדיון לרחמים ועמה נעמי נפשה מרה לה כי ראתה כי יבאה כה ידי' וכרפס לה מדת
רחמים למדת הדיון ורבו אותה כזה כאשר דנין את הרשעים ועל זה אמרש' כי מר לי מאד מכס
לפי שאבי יודעת ומכאן ענין זה כי יבאה בי ידי' ה' אמנם אתן אינכס יודעו מהומדת רחמים ומהו
מדת הדיון ואינכס מרות אלל' על כמות הרעה ואבי ערה על כמותה ועל איכותה על היות איד' ש'

וזתו שאמרש' כי יבאה בי ידי' ה' : **וכתב** הרשכ' אליו ז' זה לשוכו מבאמי בפוכ
כוונתן כי אליו סדברים היו דברים שיוכמ

כלסון הזה שנה כעמי לל הכיכס
על הרכה פכים ולכן השיבה לכן דברים רכים כדי ששיכ כלל מה שכונו לואו זה שכוונתן כי אתך
שכוב לעמן שיק דקא' אפ' משתי כוונות סל' כשוכ ללוות אותך כדרך עד שתגיע לעמך הספית

אהרן בשנת לעמך ושם נכד עד שתלדי בנים אחרים וזמן אומרות זה רה היו חושבות שנים תלד בנים
 אחרים כי תהיה הן זקוקות ויקחול הן בהכרח לקיים מצות ייבום ואף אם לא יהיה בדרך ייבום
 מזה האהבה הקדומה שהיו בלתי נשואים כעכרה יתגמ נעמי לפי לאנשים הג' אתך נשוא
 לעמך למנומך ולכל אלה שכובות חשיבה לא אחרת שוכנה כמותי למה תלכה עמי אם כוונתכם
 אינה אלא ללוותי אחר שמותי כעלי וכבימה כבודי בזה הלוייה לב' אמרה העוד לי בנים כו' ורצה
 איתן חושבות שנים יהיו לי עוד בכ' במצוי שיהיו לכם לאנשים כמותי ייבום לא תחשבו כן לבי שאין
 אדם מייבם אשה אחי שלא היה בעולמו ושמלן וכליון לא היו בעולם אם כן אפילו אם יהיו לי עוד
 בנים לא יהיו לכם לאנשים ואפילו אם לא תסמוכו על הייבום אבל תסמוכו לטאכתי אעשה זה
 שענין מזה האהבה הקדומה גם כן לא תחשבו זה כי האמת כבר זקנתי עשויה לאיש ולכן שוכנה
 צבתי פירוש אחר העוד לי בנים כמעני ירבה כדאי מכהן ישראל שמואים לשאת נירות ולא
 תנחמו מי שישא אהבן ואלו היו לי בנים כשמי מתוך שסורגלתי עמך לא הייתי מוכנס מכם אבל
 זהו לכם לאנשים ולכן אחר שלא תנחמו מי שישא איתן שוכנה ולב' אמרה ואף אם כתיב לבי
 תקוה ושכחו הילוליה היה אפשר להיות לאיש וכלילת עממה היה אפשר לשוליד בנים ואין תחשבו
 שאין איבי אמתם בעבור שתעשו נירות אשר כתיבה זו תמתיכו להם שידלוש יהיו לכם לאנשים גם
 זה אל כמותי א' תנחמו זה כי אע"פ שבבואו לשמות תסת כפי השכחה לא הייתי מוכנת לכם יותר
 בנים ונתתם פטעם ליה ואמרה כי מר לי מאד מכם ירבה בעבורכם עתו כבי כי לא רניתם
 להענייר ואם כן בעבור זאת הבהם מתו כבי אע"פ שאמרה תבשו ונתחורזו לטיות נירות כיון
 שבראשונה לא עשיתן ונרמתן כל כך רעה לי גם עתה אין רבוכי לתת לכם כבי כי אשם תעשו וזה
 שזכרו לי אמתיו וכשעשיתו זה ושתשאת קולן ויתכביעו עוד ויתקאמה שכו עד עתה כי תלה עליהן
 ששטח מתיית בנים עכ"ל : **ובביאור** לרב אחרון כתוב ויתקאמה שכו עד עתה כי תלה עליהן
 כו' כלומר אם הרובוק היה שיש **אפשר** שהתאדם היה עין הכוכן ללכת עמם
 אך דיבוק זה קמנע ההתמדה כי נכבחה ועד בוחן וזה כהיות שאמרה מוכרחות להכשיל לאנשים
 ולא תתפרדו תאמי בהכרח כי האמנם אם היו לי בנים כמעני להיות לכם לאנשים ותהיינה כשואות
 להם הנה היה דיבוק מתמיד אך אחרי שאין לי כבי לוא מה יסבין לכם דבקותכם לבי כואת אשר
 נכבחה יסמך כמעני ומן ולכן שוכנה כו' ואין סברא שאמרה ואלד בנים כי זקנתי עשויה לאיש
 אש אמרתי יס' לי תקוה ואחרי בלתי עתה לי עדנה הנה בריך לקיים זה שבי תנאים כל אשר
 תהם מוסיק ודרי זה דומה למעק ספקא דליכא לחיית עליה תלד אמה כי בריך תבך וטויד שאנשא
 לאיש זהו אומרו גם תייתי הליילת למיש ועוד אחרת ששאלר לא חלד ככות כי אם בנים ז' ואנש
 ילדתי בנים ואני הכותב כבר כתבתי לעיל ענין זה דונם ילדתי בנים ושעמתי כאשר אה' מכתתי
 אונתי וביאור הרב ז"ל : **ובתב** עוד הרב ועל כל זאת אם כתיב שפכס יהיה הלהן
 עשברה עד אשר יגדלו כו' אל כמותי כי מר לי מאד מכם כי יבא ה' ורס'
 יגאה כי כמותי שחין לה תמורה כי עינת כבי אין לה תמורה כהיות שלא יהיו לי בנים אחרים אך
 מכתכם עמדה לחי ולשהרפאת כי אם מתו בעליכון קנה תקחו לכם אנשים אחרים והכלל
 תינת הנכים אין להם תמורה אמתה הנעלה לה תמורה וזהו אומרו כי מר לי מאד מכם כי יבא
 כי דה ולא נכון : **ובורי** ולס' כתב ובמדרש פי ויבא פי יד ה' ל' לוי כל מקום
 דבר היא ונכין אכ' לכולם הנה יד ה' היום כו' והטעם
 שכתב יד ה' כתב **ע** דבריהם ויתאם תקוים מדכס שאותרו כי יבא פי יד ה' הוא כתיבת טעם לשכס למת שאמרה

אמר לי חלל חכם צמ"ט חיתרון ואמרה שהודעת זה היתה לפני שראתה שנתנה במכת הדבר אשר
 הוא חולי המתדבק בנוכח ועם כל זה לא יצאה אלא זה לא בכפר העם הפוכים במקום דירתה
 כדי מצד זה ראו לומר שמירות שלה גדול יהיה עד התכלית כי זאת הוזרת היות הרעות רודפות
 אפרים בכת עונותיה הנה מדויק בדבריהם מלת כי ספוח לעטט אפ אהרים : **עוד**

כאשר הלך תשכנה בו כלומר אף את תדבנה לשום את עצמן בכל הכסקות האחרות
 וירצו להמתין עד אשר יגדלו מ' כשאר ספק בעום כי מי יודע אם כרוב העבים אשר יפויס גדולים
 ראויים לקחת נשים ירצו לקחת אותן בראותם שכבר הן בחית נשים והמה זלדים במורי המס
 והשארנה כאשר תקנה כל מי אפשרי השיקון קרמות מכין ומכין זהו שאמר הלהן בו כלומר האם
 בשביל ספק שיאמרו הן שתכנה עד אשר יגדלו היאם בסביל הן תצננה כלומר משארו עניות
 לעולם שביני וכיני תאנדרו וזכבם ואמרי גדולם ככר לא תהיו דפויס להיות לאיש צאוסן שם הם
 לא יאכזבוכם לא יאנא איש עונה אליכם נפת הריא כאשר ונפישב בפירים זה אמרו הלהן כזון
 שיהיו ראוי לפיות צמ"ט ואמר עוד אל כנתי כלומר אם שאמרו כיל מה שבתי מה שבתי יביכם
 ותטענו כלומר אין רצוני ודפתינו להשאל כלל אחרי נפילת בטרתי ראשנו ושאמרו אלמנות
 שאנשים גדולי וחשובה מה לנו עוד ללכת אחרי כעלים אלא יש את נפשו לשבת עמן בריהן
 באלמנות כמוך לואת אמרם להן אל כנתי כלומר אין ראוי לכן להסתוות עמדי בענין זה כימר
 לי מאד יותר מוכח כי יצאה בני יד כאשר היתה בלי בספק מאפיות להכותי כי פיד שלמה ולא לקיפו
 באצבע לבד ואמר וען יען נפארה שכולה ונלמודה כעת שאין מקום לתקן : **עוד**

כתב אז ירצה הלהן תשכנה בו כלומר אפי את תרצו אתם להסתין להם
 ולהתעצן להם איני יכולה לשבול ונדבכם וימר פרויות ומה שקבלתי עד ככה ולא אוכל לרתיאפן
 ולשכול עוד ראיתי אתכם אבודים ונבונות כל ימוכן זהו שאמר א כנתי כימר לי מאד טוב כלתי
 יש לי מיריות הרבה בשביל מה שאירע לכם שנסתב מבדי ומנד עובותי כי יצאה ביד ה' ולפי
 דרך זה אמרו הלהן תשכנה הוא עד לו הוכח ולא על דרך עמיהא : **אז** ירצה אל
 בנתי כלומר איני רוצה שתבואו עמי בשום כד כימר לי מאד מוכח **שאר**
 לכם זה עמי בשון אשר יצאה בני יד ה' וכשאתי בעדכם ועדיה שאפי אין בידי וכלת לזון ולפרכס
 אתכם כפי כבוד היתים כמנהג האלמנות שהעובות עכ"ל : **והר"ם** אמר שנינו זל
 כתב שוכנה בנתי ביוקנתי בו ירצה פנר אה שוכנה בנתי

הזר ואמרה שוכנה בנתי מטעם שני ופוא שאפשר שתאמרו לי שתצנו להמתין שלא תבטאו
 לאיש עד אשר תשוב להיות לאיש ויהיו לי צבים אחרים ויגדלו כי בוא אתכם מבני כאשר יהיו לי
 צבים אחרים כמוך וא לא אדאג בנתי ואיכן כי כל אישה תדאג ותתעצב כשתבטא בלתי אחרי מות
 בבו כל זמן שלא יהיה לה בן אחר אף אשר שאוליד בן אחר ויגדל עד שיהיה כראשון אז לא תדאג
 כשתבטא בלתי והוא אמרו כי אודתי יש לי תקנה כונש ולרתי בניס הלהן תשכנה עד אשר
 יגדלו הלהן תענה לכלתי היות לאיש ירצ אף אם אודתי יש לי תקנה לילד והייתי חלילה לאיש
 עש ולרתי כפי ההלכות הם תשמיש עד אשר יגדלו לכאמרי שבעני ושתיים ההסתם לשלא
 תהיו לאיש עד יגדלוהם ולא יבטא להם קאמרה מאחר שאי אפשר כפי דין דבורה כי מאחר
 שלפי דעת רז"ל החם שלא נא לעולם וכן האם שאינה חסון האב אינו ראוי ליוכס אם כן איך
 אמרה כנתי העוד לי בניס במשי והיו לכם לאנשים ובלתן תשכנה לכלתי היות לאיש ועל כן דתקן
 שראשנו זל לומר שהיא כדרך סיפוח ושואו באילו אמר אף שיהיה אותה להקן תשכנה בו ורפי זל

תירץ דמאחר שלא סיו למחלוקין וכליון קירוזין בהן שהיו נכריות היו עתה מותרות לאפי המת והנה
 הוא נדסק לפרש זה על כד הדומק ויותר טוב ופיה חס אפטר לפרש הפקוסים מתיישים עם
 פורש הדין וגם אין למסוב שבכתיב הקדש יכתב דבר כנגד האמת לחיוב בעלמא ועם מה
 שאמרתי הוא מיושב כי מה שאמר הלשן תצננה לא ליכפא להם קאמר כי זה אי
 אפטר כפי דין העדות וכאילו אמרה כי חס היתה ההמתנה להיות להם לכפא שייכאויחא אכנס
 שימתינו ויתענו כל כך ויהיה תכליתן לכלפי היות לחיפ לכד מפני עצבונה זה לא ויאת מאחר
 שצבונה איכיה מחד כניה שמתילא מחד טחאפיה מלכד אגידת הנכים כי באגידת נביה כבר
 היתה מתמתנת היא עמהן שנס הן אכדו בעליהן אמנם עצבונה כוסף על עצבונותם במה שנצפה
 בה ידע שהיה כל זה בהשגחה להיות מחד טחאפיה ומוס לא מתקנס כשתלד עוד נכס אחרים וקוף
 אומרו אל בכותי כי מר לי מאד מכם כי יבאנה כבוד ה ירבה אל בכותי אל מתמינו לכל זה כי אים
 הוא לכל הפכוני עור המיתת נכו הנס יש לי עבון אחר מחד אחר ומרירות יותר מכם בשיכאנה נה
 ידע וסוף על דרך כפלה העטרת דאפיו אנו כל לנו כי טחאבו ידכס אין אכאכו מרנפיש נכילת
 העטרת רק שבת נכילתה שהוא היעטא : ואחר כי מר לי מאד מכם כי האשח
 כשמת בעלה היה הנשא לאחר ומכא
 בן טענה וסוף אומרו כי מר לי מאד מכם כי ירבה המרירות שלי גדול משלכם להיות שבי בעמנו
 ובה ידע במה שיכאנה נכני עס ערי נעויהם כנפיו וכשרי חמס לכס לא היו ענס וכשר רק
 זדים וכא אומרו כי יבאנה כי וחסה עם זה נתייכנו הכתובים מסכים לשרש הדין ביישוב כפלא
 בעיני אשכוב לא קדמי אדם בו עכ"ל : וביישוב
 שיהיה מסכים בפי הדין כתב עוד זה לשונו
 נכיס עתה במצוה היתכן שיהיו להן לאנשים וזהו אומרו העוד לי נכיס במצוה והיו לכם לאנשים
 כאלו אמר האם והיו לי נכיס במצוה היתכן שיהיו לכם לאנשים ואחר שאכנס בעולם ככו והיא
 תמיהה מפאת הדין ועל כן אמרה מלת וסוף שאם אינה תמיהה הית לו לומר שיהיו לכם לאנשים אז
 להיות לכם בו עכ"ל : ובראה
 לי נכיס במצוה והיו לכם
 בעולמו ומשמע מדבריהם שמתפרשים והיו לכם לאנשים כתמיהה כלומר וכי אפשר שיהיו לכם
 לאנשים ויהיה מייבש אשת אה שלח היה בעולמו ולעיל פירשתי שנס כפי דברי רז"ל אפטר
 לפרש מק שאמר והיו לכם לאנשים שהוא נכחותא עמוד עליו שנס הוא איכו דקוק בדברי רז"ל :

<p> סרפא כדדרש ותשנה קולך חכר אלף משש כחן מסלכות וזכות ע"כ דמוכז כי מדכת אפטר אף אין שרשו משרש כשא שלא מלשון קשות כס ותכירו כור ילך עשא מסוכה שפי שפיו מסלכות וזכות משש כחן ונס וס פבשה שיהיווק עם שאמר ככאן מלת עוף </p>	<p> ותשנה קולך ותבכינות עור ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בת : ותאמר הנה שבה יבמתך אעמה ואל אהיה שובי אחרי יבמתך : </p>	<p> דפי שכה שכה יבמתך זה שצמול למלחמתה הסף לעי שהאלאן עכר וכקד היא שכה שצמול למלחמתה ככית לצו שסוף לשון סווד וכן כל כיוצא בהם : </p>
---	---	--

ולטיל כתיב ותשאנו דלף ולא כתי' עוד לא לעיל שהיה נתחלת הכזיה עדיין לא השם כרן ולכן
כתיב ותשאנו בלף אבל נכרף הודיעו שלא פסקה בכייתן לא ותכניה עוד והיו מהלכות יזכית
על כן כתיב ותשנה חסר אלף לפון השיות כח' ואפשר שכוונת דול' שכל כן השם כרן כי לא
יכלול ישא קולן נכח באותו כי בהשיות כח' הוכר נכ' נקול ולזה כתב ותשנה קולן הכר אלף:

ועל דרך הפשט אפשר לומר כי למעלה שעדין לא נכנס כל כך מודך ולרדן אמ' ותשאנו
מלא באלף ולא אמ' עוד לא ותכניה כי אין שמשא קולן בקול מלא בחוליות לעורר
הכפי לא נכח בלא מעט וזהו ותכניה ולא אמר עוד כי לא נכנס לרדן אבל פתח אמרי שומען
דכרי נעמי שאמרה כי מר לי מאד מכס וכל דכריה אז נמס לרדן והיה למוס' עד כי לא הוברך
להתעורר הכביה בלא התעוררות מעט והיו ותשנה חסר אלף והתעוררות מעט זה גרס להס'

ותאמר

לככית הרבה והיו ותכניה עוד : כונה שבה יבמתך אחרי רחמה כי
שנה ערפה אמרה חלוי ותתנסן כוכתה לשוב לא שאתה ילי יותר

מערפה ומתביישת לחזור אם נעבור שלא יאמרו עליה כי היא כספיות עונה כטובת ובהכרת
המותה ועם נעבור שלא ישימו עליה הטאת על שחורה לבורה אחרי הוותה עפר פנים תחת
כנפי אלהי אמת ועל כן אמרה לה לא תגורי מזה כי הנה שבה יבמתך אל עמה ולא ליהי ואחר
שהיא העבירה ממה הכוונה מעל ענין טובי אחרי יבמתך ולא יאשימוך על אשר עזבתה כי יאמרו
כי כמו שהיית רוצה בחברתי כן היית רוצה בחברת יבמתך כי יאמר היינו בחברה אחת והיו אחרי
יבמתך דאמר ועוד כיוונה בא' אחרי יבמתך כלומר וגם לא תחזור לכורך אלא טובי אהריה לכך
להיות בחברתה ולא אל עמה ולא ליהי ולא לעשות כמעשהי וזהו לא יהיה עליך עין אשר מטא :

ואפשר

עוד לומר כי כאשר שמעו את דברי חמותה שאמרה להן כפידוש כי נשכילן לקתה
היא ולא למלא לא היו נכשאות לכניה לא יבאה בה דה' ומייס כוונה לביתה קיתה
פניעתה רעה ונשומען דברים אלו מפיה ויאמרו לכן ותשם כחן ולזה כתיב ותשנה קולן חסר וגם
והכביה עוד והכביה לככית עוד על שומען כשורה רעה כזאת שהיא היתה חופנת שפסלון
בנער הגדול הנא עליה ועל זה אמר ותכניה עוד דיוק מלת עוד שלא חסר כן לעיל וזאת היתה
הסיבה שנעדרה ערפה מהמותה כי עד עתה השנה ערפה לכניה לאה והיא היתה לה לכת ולכן
היא נס היא אמרה לה כי אתך נשוב לפיך אמנם אחרי שאמרה להן עתה שהם נכחו את כל
דעתה כי פניעתה רעה אז דנה נכלה כי אין לכ נעמי עמהן כחם אלא כחמות וכבר נודע מה
שאמרו אל כלה כחמותה ולזה קראם הכחוב עתה המותה והזהר פאמר ותשם ערפה דהיינו כפיקס
של פרישיות והטעם לכו שהשנה לחמותה כפי הדברים אשר שמעו מפיה אמנם דות דבקה בה כי
היתה כוונתה לשמים כדי לנכף לשבות אמת כנפיו ית לא שמה לכך אל הדברים האלו אלא דבקה

והרשבא

נה : הלוי אל כתב חבורן אלף שנמלת והשנה בה להודות על מרעה
שלא בכמה נעפס הראשונה אם נכמות ואם נכפיות כי אחרי שהמיתה

גלתה מקור' צרותיה שהיוהן ושלא מתחתן עוד עמהן אף אם היה אפשר לכן תקפה נכסה ממכה
ולא נכתה כהונ' כי אם דבר נעניו בראיות האדם נרת כן גילו אם לא שיתאכזר עליו וכדבר
דבקה שאנו כנה עמו אחיך משנחה לך לרדן' ויש לי רחיה אורה ושעידה על זה דברי דנותים
הקדושים ע"ה שתי נשים מכרו עצמן על פני יודת חמר היתה נופקת אל אנא ריקסמן הניע
עזה' דות כל פעה שהמותה אמרה לה לכו נתי היתה בוכה עתה ותשנה קולן כו' כ' והרחיק
שואש ומכורת טוף כי על שתייהן נחא' כי שתייהן נכפאי קול ותכניהם ואחרי הפסד שרפ' עננה קולם

מצדני דת ואם כן מאי אולמיה דתא תואת אלא ודאי על כשיאות קול הסנית דאמר שהוא חפץ
 להרוג על שלמות דת כמדובר עכ"ל : **וקטח** לי פל דבריו סתם דלל ביו אומרים
 דות כל טעה שמותה אפרה לה לכינתי **טיתה** נועקת הוה מתייב בירושו
 שחביון האלף שכלת ותענה קולן מורה שדות לכדה היתה נועקת כעצם ולא ערפה חבל כמי
 דברי דול שאמרן היתה נוכח הוה ראוי להיות הספרן במלת ותכביכה לכתיבה הסר יוד להורות
 שרות לכדה הרבתה בכיה : **אשר** על כן כרהא לי דודאו מכשיות הקול הסני
 קא מייטי דל רהי ותי קפיה **לך** מאי אולמיה דתא תואת מותי כי שתיקן כטאו
 קול ותכביכה וו איכה קושית בי טעמו של מקרא יוכיח על תחלתי דקאמ' ותשק ערפה לחמותה ורות
 דנקה בה ברהה שכיותה על ערפה היתה בכיה של פרויות כדרך המתערד מחבירו שוככה כעמ
 פרודתו ועד ותשק ערפה לחמותה אמנם בכית רות היתה להסך כי כתיבה ונפשה ארה לה על
 דברו חמותה שהיה אומרת שוככה נכיתי והעד ורות דנקה בה באופן דלינא לה ככיותה של
 רות מבכיותה של ערפה וככיה ושל רות תהיה נכין אב למוין לכל טעה שמותה היתה אומרת
 לרות לכי כמי שהיתה כוכה ומכתימה ככשחורה ואמרה לה הכה שנה יכמתך אל עמה ואל חלהיה
 שובי אחרי יכמתך שם כן ככמה חלה שדכתיב לה חש לכתיבו דלאו כדוכל ליוול ולתיבי כי בתידי
 הויה קוקה סכן היתה נעשה בכל פעם בכיה גדולה ורבה עד שהיה אפשר כי מרוב בכיותה תבא
 כעשה ותמות וכמעשה דר' אלעזר בן דורדייא פסס דפשו ביו כרכיו וככה עד סיבא' כעשו ומע
 ועל כן אפשר שאמרן דלל פתי שכיח מסרו עמקן על שבת יהודה וכשלחא תאר מנינו שהיתה
 צועקת אל הכה ריקים מן הכיתיה הוה עד פראיכו שמורה עמה למיתה על זה וכמו שאמר הכתוב
 הויה וית צדק ואם לא שיהיה קודש חת הנהוה ולא בוש היתה כפרת אמנם ברות אים חבובו
 שהיתה כוכה לה חנו כי שטורה עכמה חלה לחו כי כל כך היתה הככיה רבה וגדולה ועצומה עד
 שכתבט שהוה חזר שחורב הככיה תבא כעשה ותמות * ועם זה אפשר לפרש מה שאמר הכתוב
 ותאמר רות אלתי גבי כי לצורך לשון מאמרן ודברי כעמי לרות ותכתימה עמה אפקיה קרל
 בלשון גביה ויאפשר שזהו לשון לך פגע בו שהוא לשון מיתה וכונתה לוטר לה ערנה למותה
 בדברך שזת אומרת לי לכו כמי כי ככל פעם ופעם שמת אומרת לי כך אנו מוסרת עכמי למותה
 בככיה רבה כי דברתי שטוב מיתי מהי אים אצורך ואם כן אים חמת כנמא שמת מתיסת אופי
 בדברך חלו ולכן די מיה שכתב חמת ומכין והלמה אל עמותתי בדברים כאלה שאתאמר לי
 שאצורך חיה אחר אשפעי כל יונך לשוכי : **ובמררש** ותשק ערפה לחמותה
 כל כשיקה של תעלות כד מתלת כשיקה של גדולה וכשיקה של פרויות של גדולה
 וכשיקה של פרויות של גדולה דכתיב ויקח שמואל את עך הסמן ויבוק על דאמו ויפקוהו כשיקה של
 פרוים וילך וינשנהו כד ה'אם יושק לו כשיקה של פרויות ותשק ערפה לחמותה עכ"ל :
וברב הר' טח הלוי אל זה לשונו הלא אמרתי לך למעלה בפסוק יתן ה' לכם ומנאן מחמת
 כי הכשיקה הוא התדבקות רוחא כרוחא כדברי האהיים כמפרס הוחר וכפרת
 תרומה וכמדדש שיר השירים ועל כן כאשר כתיבה גדולה והוה איכנו ראוי אליה ברוך כשיקת הככיה
 להחיל וימן עליו מרוחו ויכלה לחלובה כמפרס הוה דנר שמואל אל שאול כמסחו אותו כי כל קומי
 אשר היה לך עלי ישראל שאול היה וכי המחלכה ככונה כעכש יהודה כדברי אכזבו הזקן לא יסור
 שבע מיהודה ומה שיימירך על דברי אלה כי לא נשק שמואל אל דוד כאשר נשמו בקרב אחי להיות
 השתלכט אמרת על כעלי * **תהעעם** הוה כעמא הכשיקה בהתאחד דרשוים וכפדריס לשון
 להיות

פהיות לאסרוס ורזח אחר לכל ועל זה כדרך הכרזת איש מעל אחריו נקפו זה את זה לחכר הדוא
 הכלק ע"ד אחרם אל הכפטר מהכירו אל יכטר אלא מתוך דברו תורה שמתוך כך וכרו זהו
 מכור עכ"ל: ואני אומר דאפשר לומר עמו אהרלמה נקט לספול כעמסה ולק
 עסק לרוד בשמקו לפי שהגדולה הנאה לקדם כאשר היא גדולה גמורה נכפה
 ממך שהחבר אשר היא גדולה נקראת כמוכר כפטר הוא ראו לישק על אותה הגדולה כי
 מבינה היא בהזתה כאשר פשוט ולכן הגדולות של שאול היה חסד פשוט גדולה פשוטה ואין
 גדולה וזין מעורב בה לפי שאול וכל שאול לא היה שום מלך אחר בהמה מפניו על כן יאות לכתב
 לאחכר אותה הגדולה חלל כאשר עסק את דוד היתה בחזתה הגדולה גדולה ונכורה משותפים זה
 עם זה שאם היתה חסד לרוד היה דין לשאול על כן לא נקפו ביניהם היתה כל כך מבינה בעיני
 אכדעו היותו חסד משאול שכן אמר ושמע שאול והרגניו: וכתב עוד הרש"ל
 על עדיין יש לדקדק מפני מה הכי טוב והמפסוק ותשק ערפה להמותה ולא
 מפסוק הקודם ותשק לכן להפדר מעליון לכן אמר כי הוא ראיה לדברי שבבתי למעלה כי
 בוכת כעמי היתה לקרב אותן כעט היתה וכמו שבבתי כלככה שוכנה אשה לבית אמה ועל כן
 נכנסה היתה ויהי וזכה שנים אכנס עתה ערפה כעקף חזנה. לטובה שאמר חסד
 הדעת והמכתמה להפדר עשה ולכן לא נקפה כעמי אותה כי לא מלכה היתה הפרידה האת
 פי כל דבריה היו נכונים וערפה לא עמדה כנפיון וכמה לידו בזין ורזח ש זמדה כנפיונה דקפדה
 עכ"ל: ואני אומר כי גם אם באמר שבבתי ונכפה שנים כפרידה עם כל זה לא
 היה יכול להכיר ראיה לשיקה של פרישות ממה שאמר הכתוב ותשק לכן כי אין
 שוכחה כעלוב כי אותה נשיקה היתה נשיקה של פרישות כי אפשר שמה שבנקה להם היה כדי
 שלא יפסדו שמה נשיקה דומה אותן היה על כן היתה לטובם טובא ושכחה עמהם כדרך כל
 שמוע עם כלתה שבמהלמכה מנכה כי עלולים לה שחטה עמה להכנס כי יודעת שתלך ותנשא
 לאחר ונכחה שתלך ותנשא בניד חסרת ולא תראינה בעיני והיא אפשר לחושדה לבעמי שכתב
 שוכחה ונכחה ואם היתה דומה חסרת על כן היה אפשר שבנקה לכן להורות כי לא היתה אהבתה
 עמוק כממות בכלתה אלא אהמה וכתה וכשיקתה וורה על החיוב שהיתה מחבבת אותו ולכן לא
 שכיחו משם ראיה לנשיקה של פרישות אמנם מפסוק ושק ערפה לחמותה היא ראיה פשוטה לפי
 שכליכת ערפם לא הוזכרה בכתוב כאשר הוזכר דנקות רות וכן הל' ותלך ערפה שהיא מקביל
 לאמרו ורוב דקס בה זמלקא אחר ותשק ערפה במקום הסליבה והפרשות נראם דכפוכירו
 שבנשיקה הוה ליה כאלו הוזכר הפרשות כיום נשיקה של פרישות: ועוד כתב הרש"ל
 פלו' ז' את אמר הכה ענה יכמתך בו אחרו שהם כחיותיך להמתניו ככנן
 פי אשך נשוב לביך הנה בודאי יקראו עתה שבות אל הדת אשר יבאו ממנה כבר ולכן יגדך הכה
 שכה יכמתך אל עמה ואל אליהם לא כמו שחשב הראב"ב והר"ב פנתניו וכדי מואב ושעתם
 גתלגלה חוכה פי הדקת האת ששכה ערפה לטורה ונמדרש ההשנים יכמתך אל עמה ואל
 אליהם בזין ששכה אל עמה שנה אל אלהים ע"כ. השיבו אשר דברנו מיהוד לבעמי שלא מכה
 דת יפדל מוחים הוה ותלפת ערפה ארשיש כלל עליה להתנייר לכן אמרו כי מידך ששכה אל
 יתה שכה א אליה ביה החיבור עומה דומה גדול כי על כן כתיב לא יבאו בארץ פן יסעיאו אותך
 לי עכ"ל: ואפשר שכותבה במה שאמר שנה שנה יכמתך פלו אמה א תאשימה
 שאני עכרת בך ששכח לעצך ארשי אשר את רונה להחיותיך

פרשת יצחק נש כן אמרה בתולה כי אתך נשוכו לעמך ועם כל זה הנה עתה שנה אל עמה ואל אהיה נראה כי לא חלבה אמרה כן אתך נשוכו רק לפניכם ומני הכונה ואם כן יש לחוש אולי גם פסוקים אחרים כמוה לכן שוכו אסרו וימתך :

רש"י

לפני שתי כו' אל אשר תלכי אל עמך אמרו רבותינו נר שאל ל להפגיו מודיעין לו עקבת עוכבין שאל כח לחזור כו' ויחזור ש עמך דכרית של רות :

ותאמר רות אל תפגעו בי לעובר

לשוב מאחריד בו אל אשר תלכי אך ובאשר תליני אלין עמך עמי ואהיך אהי : באשר תמותי אמות : ושם אקבר בה יעשה ה' לי ובה יוסיף כו' המות יפריד בני וביניך :

הר"ש

ותאמר רות אל תפגעו בי לעובר כו' יען אשר ד דברי כעמי סיו שחשוב לבית אמה ואם לאו לא שרונה לתפגיו שיתך סיו לנדס מכלי חכמה כדאמרן לעיל אבל לכך

אשה לעד מה אמרה לה צמי אפור למ לעאת יחך לתחום בשבת אמרה לה באשר עלכי אלך אפור למ להתייחד קצת עם זכר שאינו אישה אמר לה באשר תלכי אליך עמנו מוכלים משאר עמי כתרין מכות עמך עמי אפור לנו על אהיך אהי ד מיתות כמסרו לכה באשר תמותי אמות עמו קרובים כמסרו לכה אחר לכפס ליקו וכו' ואתה לכתרגין וכחקיין אמרה לה ושם אקבר כה יעשה לי אם באשר העתה לה לדע עיבא יירו להמית אישו ולירד חכביו וכה יוסיף אם יפריד בינו וביניך כו' אם המות :

שוכבם אף היא עשוכ אמרתי לה על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון עלמה שאשרת שאלך אככו לכדי מעלי חכמתך לטוסף דכר אלי עוד בדבר סודי ואל תפגעו בי לעובר כו' לא אעובר כו' בשרתי הסתופף ככלך להכב שכלך לחיות עמך ועל מה שאמרתי שאשוב אל בית אמו אל עבדך עוד דכריך אלם לשוב מאחריד באשר שנה וימותי כו' באשר תלכי אך ובאשר תלכי אלין אתך בחכמתך כי באלה חכמתי וגם לא אשוב עוד לשורי סיו אל בית אמו כו' עמך עמי ואהיך אהי אב כמה שתרנס יונתך ל תקיטני כו' אפטר שאמרה לה רות אל

תאמרו בלך אכבתי שנה גם כעם בעבור שרעויה עד שתשוב מאמרו וזהו שאמר אל תפגעו בי אל תקיטני ויהיה כוכת הכעסך לי לעובר לשוב מאחריד כו' אף אם תבעו פני לא אשוב מאחריד ולא יעלה עשן באפי טל כל הקטנות כו' אם באשר תלכי אלך אשר עבתך לא אשוב ממכה וכל אשר תאמרו אעשה אם כה תאמר ותשיח חזק לאור ואעשה כדגם אלו לא אטה מדרךך יען וישאל אל ובאשר תליני אליך שאם כוכת בחכמתך לא יעשה אלא לאחזקתך אפטר הוה כו' כדבעיתך אופיעהייתו בודח אבל אין כוכתי זאת לא עמך עמי ואלהיך אלהי וכדי לחסות עמך כפי דמיון אכבי עולבתי וא כ איה אף אם תכבי בשנט לא אשוב : אמר אחרם אל תפגעו בי כי העלכות גרם הוא שלל לדמותם בנתי ידים כו' אם שמו ברובו הפכר בהם לדמותם יפודו למורס ולכן אל תפגרו בני להיותו באה להתגורר ולחסות עמך ככתי העכבה ואין מך סדן ולא מך הראוי לדמות אותי בנתי ידים ואף גם אם תבעיד עלי דכריך לא יסיה לרכשאר הנדש ש' שחשוב לסודי כי לא אשוב עוד מעולם כו' אם יתשך תרובו

וְהַפְּנֵי הַיָּם שֶׁלֹּא יִהְיֶה זֶמֶן הַמַּצּוּדָה בְּעֵשֶׂת עַל יַדְךָ כִּי יִהְיֶה סוּכָה רִבּוּי הַהַצָּר לְמִתְנַחֵךְ לְפָנֶיךָ
 מֵאֲחֵרֶיךָ וְלֹא אֵלֶיךָ חֶמְדָּתְךָ וְיִזְכְּרֶיךָ לְבָדוֹ לְהַתְנַיֵּד וְלִכְן אֵל תִּפְסְדוּ יוֹתֵר מִדְּאֵרְכֵי סוּכָה
 סוּכָה לְעוֹבֵד וְלֹשׁוֹב מֵאֲחֵרֶיךָ וְלֹא יִהְיֶה מִצּוֹד וְזֶמֶן עַל יַדְךָ כִּי אֵל אֲשֶׁר תִּלְכֵי אֵלֶיךָ שֶׁלֹּא לְבִאֵת חוֹן
 לְתַמּוֹם אֵלֶיךָ אֲכֹרֵי לְבָדוֹ וְלֹא יִסּוּב בְּחֵרֶיךָ וְכֹאֲשֶׁר תִּלְכֵי בְּלֵי יוֹמוֹד אֵלֶיךָ גַּם אֲנִי כִּכְפִי עֲבָדוֹתֵי
 עֲמִידָה וְאֵלֶיךָ אֲלֵכִי וְלֹא אֲסוּב עוֹד לְסוּדֵי אֵי הַלֵּל זֶמֶן בְּלִבְדָּה תַּעֲשֶׂה לְךָ לֹא תִּהְיֶה תַּשְׁפָּרְתֶּךָ
 עַל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֵלֶיךָ אֲלֵכִי לִבְדוֹ וְלֹא תִּהְיֶה כִּיֹּן שְׂרָאֵתָה כִּי בְּכָל לְבָבְךָ וְכָל תַּעֲשֶׂה בְּאֵה
 לְחַפּוֹת תַּחַת כִּכְפִי הַסּוּכָה וְכָל דְּרוֹשׁוֹת שֶׁבְעוֹלָם לֹא יוֹזוּוּ מִמֶּךָ וְכִי אִהְיֶה כִּי יוֹרְאֵתוּ יִתְקַוּוּוּ
 בְּלִבְךָ וְכָל מַה שֶׁיִּהְיֶה מִתְּמַחֲמַת כְּדִרְשׁוֹ לֹא יִהְיֶה דִקְלָלְכֶת אֵתָה בְּחִמְרָתָה וְהוּוֹ שֶׁאֵתָה כִּי מֵאֲחֵרֶיךָ
 שׂוֹא לְלִבְתָּה אֵתָה וְכָל הַדְּאוּלָּן לֹא יִהְיֶה אֵלֶיךָ לְלִבְתָּה אֵתָה אֲבָל מֵאֵתָה הֵיא בְּאֵה בְּאֵה דְנָה לְהַתְנַיֵּד וְאֵתָה
 יִשְׂיֶה בְּחֵרְתָה חוֹלָא יִשְׂיֶה וְעַל כֵּן זֶמֶן דְּלִבְדָּה לִיֶּה: **וּבְנִמּוֹקֵי** הַסְּמִידָה דֵּה ר' יוֹסֵף
 יַעֲבֹד זֶל כְּתוּבֵי אֵל אֲשֶׁר תִּלְכֵי גַם אֵל תִּלְכֵי אֵל **מִקּוּמָךְ אֵלֶיךָ שֶׁלֹּא**
 תִּשְׁחַד אֵתָה וְכָל שֶׁלֹּא חוֹלָא כְּתוּבָה הֵיא שֶׁלֹּא עֲבָל: **וּבְמִרְרָשׁ** עֲמִידָה עֲמִידָה אֲמַרְשׁ
 לֵה כְּעִמּוֹ שֶׁ מֵאֵתָה וְשֶׁלֹּא עֲשֶׂה מִכְּזֵב יֵשׁ לְכּוֹסֵיךָ עֲמִידָה
עֵם קִי הַרְגֵשׁ מֵאֵתָה וְעֲשֶׂה וְאֵתָה דְּעִמְךָ הַרְוֵת רִבְנֵי אֲמַרְשׁ לֵה רוּחַ עֲמִידָה עֲמִידָה וְאֵלֶיךָ אֲלֵכִי כָּל
 כָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה עֲבָל: **עוֹר** אֲחֵרוֹ רָזַל אֲמַרְשׁ לֵה אֲסוּד לְתַמּוֹם שְׂכַת כֹּאֲשֶׁר תִּלְכֵי
אֵלֶיךָ אֲסִיר לָן יוֹמוֹד כֹּאֲשֶׁר תִּלְכֵי אֵלֶיךָ עֲבָל: **וְהַנְּהַ** מִכִּיבוֹ לְרָזַל
 אֲחֵרוֹ גֵּר שֶׁאֵל לְהַתְנַיֵּד יוֹדֵיךָ לֹא מִקְבָּת מִזְנוֹת קְלוֹת וְחֵמוֹדוֹת וְאֲפֶסֶר
 שֶׁבְחֵרְשׁ כְּעִמּוֹ לְהוֹדִיעַ מִזְנוֹת שְׂכַת כְּפִרְטוֹת לִפְנֵי שֶׁעִיָּר אֲמוּנָת הַאֵל יִתְאֲחַדוּתוֹ וְכָל מִתְּלֵוֹ
 בְּמִנּוֹת הַשְּׂכַת לִפְנֵי שְׂעִיָּן הַשְּׂכַת מִזְנוֹת שֶׁהֵיא כִּרְשׁ אֵת כָּל הַעוֹלָם וְשֶׁמִּזֵּן וְכִיֹּם שֶׁכִּיֵּי שְׂכַת וְיִכְשֶׁם
 יִכְיֹן שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמוֹ הוּא אֲדוּכְוִיבוֹ הוּא מִלְּכָבוֹדוֹ אֲדוּ לְקִיֹּם כָּל אֲמַרְשׁ וְכָל בּוֹיוֹ כֹּאֲסוֹן שֶׁעִיָּר
 וְיִסוּד מוֹסֵד לְכָל הַתּוֹרָה כּוֹלָה הוּא בְּשׂוֹיֵת הַאֲדָם מִקְבַּל עֲלֵי מִזְנוֹת שֶׁפִּתֵּי: **וְעוֹר**
 אֲכַשֶׁר לְעוֹר עֲבָל לְמַה בְּחֵרְשׁ לֵה יִשְׂמַת שְׂכַת יוֹתֵר מִכָּל הַשָּׂר
גֵּוֹשׁ כּוֹפֵל לְעוֹר שׁוֹ אֲוִכֵה קוֹפֵי אֲבֵר שֶׁאֵל מִכִּיֵּהוּ כְּקִטָּא לֵה עֵם כָּל זֶה אֲפֶסֶר לְעוֹר דְּכּוֹחֵה
 מִכּוֹחֵה קִטָּא לֵה זֶה הוּא לְפִי שֶׁבְתֵה שׂוֹיֵת שׂוֹיֵת שְׂמוּת לְדֶרֶךְ עֲשׂוּיָהוֹן לְלִבְתָּה לְבִית לְחֵם וְאֲכַשֶׁר
 כֹּאֲשֶׁר תִּכּוֹן כְּעִמּוֹ כִיֹּם הַשְּׂכַת יִרְעַ כְּפִיֵי רוּחַ בְּאֲמַרְשׁ שׂוֹיֵת שׂוֹיֵת טוֹכֵי לְכּוֹנֵם כִּיֹּם הַשְּׂכַת כִּיֵּי שֶׁתֵּם
 דְּרִכִּים בְּחֻקֵּי שְׂכַת יוֹתֵר טוֹב טִילְכוֹ בְּמַהֲרֵי שׂוֹיֵת לְדֶרֶךְ עֲשׂוּיָהוֹן גַּם כִּיֹּם הַשְּׂכַת לִכְן אֲמַרְשׁ
 לֵה מַעֲשֵׂה זֶמֶן עֲכָשׁוֹ דְּעִי כִי אֲסוּד לָן לְמִיֹּד יוֹתֵר מִתְּמַחֲמַת שְׂכַת וְלִכְן אֵל יִרְעַ כְּעִיָּר כֹּאֲשֶׁר אֲמוֹשׁ
כִּיֹּם שְׂכַת: וְזֶמֶן שְׂמִנּוֹת הַקְּלוֹת יִתְפַּסֶּה כְּעִקְוֵי יוֹמוֹד שְׂמִנּוֹת שְׂכַת כִּיֹּם כְּדוּדָה דְּרוּחַ
שֶׁהֵיא אֵתָה יִפֶּה בְּתַכְלִימָה עַד שֶׁאֲחֵרוֹ זֶל בְּכַסּוֹן וְיִקֵּר מִקְרָה שְׂכַל הַרוּחַ
 אֵתָה הֵיא רוּחַ אֵתָה קְרוֹי וְעַל כֵּן הַזְּוִירָה אֵתָה עַל שׂוֹיֵת שֶׁלֹּא תִּתְיַחַד הַעֵם שֶׁמֵּם אֲדָם לִפְנֵי שֶׁאֵי אֲפֶסֶר
 שֶׁלֹּא יוֹעֵל עֲמָה לְשֶׁכַּח אֲבָלָה לְהֵיא עֲמָה: **וְזֶמֶן** עֲמִידָה עֲמִידָה וְאֵלֶיךָ אֲלֵכִי אֲפֶסֶר
 שֶׁכְּעִמּוֹ אֲמַרְשׁ לֵה בְּדֶרֶךְ לְכָל פִּיֵּם עֲשׂוֹד מִזְנוֹת
 אֵתָה כִּיֹּם אֲדָם לְחִיבָרוֹ וְהֵם בֵּין אֲדָם לְמִקּוֹם וְכּוֹלֵם קְנֵלֵם עֲלֵיֵם וְעַל אֵתָה שְׂכַת אֲדָם לְחִיבָרוֹ
 אֲמַרְשׁ עֲמִידָה עֲמִידָה עֲמִידָה אֵתָה עֲמִידָה עֲמִידָה גַם אֲנִי וְשֶׁלֹּא מִכּוֹחֵה שֶׁהֵם בֵּין אֲדָם לְמִקּוֹם שֶׁהֵם
 וְאֵלֶיךָ אֲלֵכִי וְהַכָּל סִכְרוֹת וְקִלְמֵי עֲלֵי וְעַל כְּפִי לֵה חֲסוֹר יִמִּין וְשֶׁמֶחֶל: **בְּאֲשֶׁר**
 תִּמְתִּי אֵתָה אֲחֵרוֹ רָזַל אֲמַרְשׁ לֵה כְּעִמּוֹ כִיֹּם בְּחֵרְשׁ יִכּוֹ אֲרֵב מִנְּהַת
 עַד שֶׁפִּילָה שְׂרִיפָה קִדָּה וְסִקָּה וְשֵׁי קִבְרוֹם אֲשֶׁר לְכַסְקֵיךָ וְאֲחֵר לְכַסְרֵיךָ וְשׂוֹיֵת אֲמַרְשׁ כֹּאֲשֶׁר

פחותי אמות ופרונו תפלת עניני כל זה וזה אקבר וצפן זה אצטר לומר שאמרה עוד דות צאצא
 שאני מקבלת כל המיתות הללו והי רבון מלפניו ית' שכה יעשה ליה וכה יוסף להגדיל חסדו עמו
 בדבר הוה שלף וביאני לדי כסיון ולא לדי ביון כדי שאבוא לדי חיוב א' ארבע מיתות הללו אל
 המות הודעה והמורגלת לכל העולם היא תקיה אש' יפריד ביני וביוך ולא אתחייב עום מיתת
 מותם הארבע מיתות כ' כ' אף שאבכו מקבלת על עצמי המותות האלה אם אתחייב בהם ית'
 רבון מלפניו ית' שלא אתחייב : א'

אלו לפי הפשט שהיתה אומרת לה שהיתה רוצה בהכרעה ללכת אתה
 מהדברים כפשוטן אל תקום אשר יהיה רבוך לילך ארך את השמאל ואם הימין ולא אטה מהדרכי
 ימין ושמאל ועל הדבר זה כי הוא תלוי בבטירתם ללכת אל העקום אשר לבה ספץ לא הונכחה
 להתפלל אבל עליהם שאמרה באשר מותי אמות וזה אקבר כו' בדבר הזה אויביו בידה כי רגלה
 דבר בש' אויב' שדכין ביה להוליכו אל עקום קבורתו על הדבר הזה התפללה ואמרה כה באשר
 דברתי יעשה ה' וכה יוסף להגדיל חסדו עמי וכן יהי רבון מלפניו שאעזוב במקום הוה במקום
 אשר מותי וקבורתי תהיה פמוכה אל קבורתך באשר המות יפריד ביני וביוך יהי רבון מלפניו

ית' כי שט' עמוך לקבורתך אקבר : א' במדרשם אל שקבלה עליה ארבע מיתות
 ד' אמרה כי לא דברוד הוא לקבל היכולתי כול לעשות לה זה יותר וכותן כשמש ליושבי הארץ יכול לדון אותם כ' מיתות הללו אף גם
 זאת בהיותם עובדי אלוים אלמים ולא קבלו עליהם הארבע מיתות האלה אשר בידו כפש כל הא
 ורוח כל כשר איש ואם כה יעשה ה' לי כלומר בדבר הזה יוכל לעשות לי וכמשפט הוה יוכלת בידו
 לעשות לי ואף גם יוכל לדון אותי במיתה המורה מכל ארבע מיתות אלה והוזהרה יוסף ופירש מה
 התוספת כי המות יפריד ביני וביוך כלומר בדברו וברוח טפסיו ויכול להמיתני עמה בעת הוה

פרצו ויש לאל ידו לעשות כי המות יפריד בין שנינו עתה בתוך כדי דבור אף אם לא אקבל עלי
 פורותיו ועל כן ראוי לי לקבל עלי גזרותיו אשר שיש בו יכולת להקיאם עלי אכלי קבלתי כול
 שמשלה והמלוכה ומושל בגוים לתת לאיש בדרכיו : א' אשר שקבלה עליה כ'

מצייתת המורה ופרצו מיתות וזמרה בלכה להתגויר
 שישל את רבונה ויבא הדבר לידו גמר והוה שאמר כה יעשה ה' ליהוה יגמור בעדו וכה יוסף
 להפליא חסדו עמדו לקרובי לעבודתו ושאחמה תחת כל כפיו כי עתה בעת הוהת שאבכו ככרית
 המות מפרדת ביני וביוך לפי שהגוים הרשעים כחיייהם קרויים מיתם ואתם הדבקים בה אלהיכם
 חיים כלכם היום וכהיותי ככרה מחיבת שות יפריד ביני וביוך כעודנו בחיים כי חיי אינם חיים

אלא מות וחיך הם חיים אמתיים לכן יהי רבון מלפניו ית' לגמור בעדו ויוכי להמגויר ולחסות
 תחת כפיו שהיו חיי חיים : זבבי אור לרכ אחרון כתוב ותאמר רות אל תגעש
 מאחרוך בלשון היורה ויקים זה הדברים

בי כלומר אל תבקש ממני לשוכ
 אלה אלו כפגעים ועקובות וזהו אומרו אל תפגעו בי לשון לך פגעו כי באיני לא היתה כונתי
 להראות לך אהבה בלמי ובקרני ארבי לשוכ אל מקומי וכמעתי לנגלות מלפניו לסקת הכוונת
 כאשר שפנת כי הכני בלכ שלט וכפי לכן כי אל אשר תלכי אלך וטעם לעורך פירוש עייכא
 כלל כי גם שאבא לאיש עמך אחיה תמוד או לפחות אם זה יהיה כמעט עם כל זה לשוכ מאחרוך
 אל בית אבי אל תפגעו בי כי זה לא אעשה ונעזר הכתוב אל תפגעו בי לצורך אגילו שעה אחת
 או לפחות לשוכ מאחרוך בהשלט כי לא אשר תלכי אף אמרה כי לא יקשה העינים לכתת עתה כשם ש

פסוקים לא מצד אחרת וזו דעתה וזו דעתה וזו דעתה מקרוביה ומקצתה וזו דעתה
 בעירמה בדתה ולא מצד השנית שזרע עול הכנתה הרעים ולרמוז אל כל אמרה באשר תלכי אלך
 וכן לא תשפדכי לומר טכונתי להפקיר עצמי ולכן אני יונחה מארצו כי אני רונה לעשות כן
 במקומו שכני מצפה אחרת כי לא אליך במקום אחר וזאת עמך וזו באשר תלכי אליך ולרמוז אל
 הקרובים עמך עמו ואל הדומה אליך אלהי ואל מנוקת הדרך באשר תמותי אמות אע"פ שיהיה
 בהיותם ובגאיותיהם עמך אקבר וזכתי כשפצית בה יעשה לי ככל הדברים שאמרתי ואקבר וקח
 יוסיף לעשות זה באופן מנוכח פסוקים ישרים ופשוטים ואל שפירוד בין שכיבו אך כל עוד כשפירוד
 שוים באפיקו יקדו כחיה : אמר כמו אמרה כי יעשה כו"ט המות יפירוד כלום שאפילו
 בשמות אובי רונה לספוד
 ולנהיגם אך יסודפיהם גם כמות וזה כי כל שאמות בעולם הזה מעורבות זו כוונת אשדות אך
 כמות יפירוד אלה למי עולם כי כל יפירודים להם חלק לעולם הבא ואלו לדרואן עולם ולמי
 מלת כי ישמעם במקום אים ע"כ : אמר כוונת הכתוב היא לפי שפירוד אמת לא דברה
 דות אלא בדברים הטובים בהיותם
 אמרה אל אשר תלכי אלך ובאשר תלכי אלך אמנם היה אפשר באשרי עוונות כעמך תלך דות אל
 שאקום אשר תחפון ואם תרנה פקוד דירתה משם ותלך למקום אחר לכן יוסיפה עוד ושמרה
 כי אפילו אחר שתמות כעמי היא לא תזון ומאותו המקום וזו שאמר באשר תמותי אמות כלומר
 במקום אשר תמותי שם אשב עד שאמות אני שם לפי טכונתי להקבר שם הוסיף קבורתי שם
 קבורתי וזהו שאמר וזם אקבר ועל זה נשבעה ואעשה כי יעשה לי וכה יוסיף כלום באשר
 השויל עד עתה להרע עמדי להמית איש וילירי מככסי בה יעשה ובה יוסיף להרע עמדי אם השוית
 יפירוד ביני וביניך כלומר אם מייתך באשר תמותי יהיה סיבה שיפירוד ביני וביניך וסאלך למקום
 אשר אחר עיתך כי אפילו אחר שתמותי שם אשב וזם אמות כדי להקבר אצלך ואלו להפירוד
 מדרך לא בחיים ולא כמות : אמר כמו אמרה באשר תמותי אמות כלומר במקום
 אשר תמותי אמות ולא זו
 תהיה אצלך וזהו שאמר ושם אקבר ולעשותם אלו העפלה לאל על שתיבה למוט בליתו כדאקור אשר
 עמות כמי על זה אמרה כי יעשה לי ששאפר עמותי אמות וכה יוסיף עוד מנין קבורה שאקום
 להקבר אלה והוא מה שאמר ושם אקבר ועל האמור אני משפלת שלסחות הגופים יהיו בחבור
 כי המות ידעתי שיפירוד ביני וביניך כי מי אני ומו בית אבי שתיבה להיות עמך נחמיכתך בעולם
 שאל להחיות בזה העולם כהיה בחבור אפי בקבורה שאזכה להקבר אצלך ואפישך
 שאל הכל העפלה לאל ית שתיבה להמתיר פאה לעולם ועד בעולם
 שזה ובעולם הבא ועל חבור העולם הזה אמרה אל אשר תלכי אלך יפירוד תלכי אלך באשר תמותי
 אמות ושם אקבר ועל זה אמרה כי יעשה לי כי אפירוד שכל זה יעשה אמות כן נבטיל זכותי
 שכלתי לשנות יתח כענין ית ודויות מלת לי עש זה ועל כל חבור בעולם היה אמרה כי יעשה
 לי ועל חבור העולם הבא אמרה וכה יוסיף כי שאמות יפירוד ביני וביניך כלומר וכה יוסיף הוא ית
 מדליה לעשות החבור הזם כאשר המות יפירוד ביני וביניך כלומר באשר לא אהיה ראויה כי אין לי
 זכות לי שם עמך כמייתך וקמות יפירוד ביני וביניך אז הוא יוסיף בדרך עיפפת ודרך חסד
 לשון אומי עמך כמייתך : וזו יבטל אפרא ול כתב זה לשוכי המות
 וזו יפירוד ביני וביניך ולא אחרת

וירר

ש'אומתם שאין לכם דת אלהית ודאי מקרש אחר לכל ואין המות משריר ביניהם שכולם הם אמתים
 בפניהם וטאותם לא כפרו כי עותרם מן הכהמה אין כי הכל הכל אמנם הנדקים בעלי כרית
 לא יזכו אשר הם מקוים לפעשותם התעבות כדל כמעשה וציון הכה שהבמ' שאי אפשר שלא
 יפיו גדלים באעליתם הזויהם וכמו שאמרתי אעשה מחובה בפני עיניו אהן מחינה בפני ענאוכן
 בכפרה המות יפירד ביניהם לחיות כל אחר באדרגתו מתחלפת מוזן למדרגת חבורו פלגרת
 בכדלום וכמו שאמרתי אין כך כל נדק ונדק שאיכו כמות מחמתו של חבורו לכל ושפתים יסק:
 והר' יואל שצובק אל כפירות מאמר שבינו בתם שעינינו יעשה ה' לי השוכב בעיניו כי לא

יפירד בינו לבינך כי אם המות: **ירבשם** הרמב"ל כתוב שציון

באש כי כל הדברים הכאמרים לא עשה אספר
 השתדלות ללכת עמה וללון המלוכה ולהאמין באמונתה ולמות כמותה לא כן להקצר בקבורתה
 כי אחר מותה קוי יפירד לה שתקבר שמה על כן התפללה על הדבר הזה וחמרה בה יעשה ה' לי
 וכה יוסף שאקבר בקבורתך וככדוך פאשר המות יפירד בינו ובינך ובי כאמר ואמורדכוס כי
 ישמע כי אשמור ע"כ: **ואביו** של ה' שלמה ה' אלקאביז הלוי אל מירש כי תקנה עשה
 דות עזותה כמ' באשר תמותי אמות הקדושה המיתה לחמותה לכן חזרה

אמרה זה במחמרה בה יעשה ה' לי וכה יוסף כי המות יפירד בינו ובינך בלומר חבו דברתי בנדך
 טכעו ומחגו של עולם כי את זקנה ואבי בחורה אבל בדרך רגובי בה יעשה ה' לי ככה יעשה ה' לי וס
 תחסד שהמות יפירד בינו בתחלה ואח"כ בינך ועל כן לא אמר בינך וכיניכ' כמ' באשר תמותי כי
 והר' יוסף נחמן זל כתב שהוא לשון תפלה אחריו שכונר בורשם הרמאים בה יעשה ה' לי

ואינינו לשון אלה כמו בה יעשה לי אלהים: **ירבשם** הר"ר יוסף
 עייש'אנך אל כתוב לאמר בה יעשה ה' לי בלומר את מאוימת ומפחדת אותי בפני פנים ומיתות
 נ"ד בה יעשה ה' לי יודעת חבי טככה בכל העונשים והמיתות הכו ויותר מפמה יוסף אב' תהיה
 אמות כפרת וכדלת זכוי לזינוך שמתאיתי את דת ישראל ואני דת אחרת ולכן אפשר דת ישראל

עם כל חומרותיה ועבר עלימה: **והר'** יסודה כתן פרוכינ'אל אל כתב ואבלי
 טעמו כי אעשה עמך חסד לשלמך תמיד וככל מקום שמתאכ' אם ואני
 בכפרתך והחסד אשר אעשה עמך יעשה ה' לי וכה יוסף באשר המות יפירד בינו ונכך כלומר
 שיהיה שכרי מססדים שאני עושה עמך לעולם הבא אשר המות ע"כ

רש' ותהל לדבר אלה
 ואתה כי מתאמצת היא ללכת אתה
 ותחרל לדבר איה: ותלכנה שתיחם
 ער בואנה בית לחם ויהי כבואנה
 בית לחם ותהום בלהעיר עליהן ו
 ותאמרנה הזאת נעמי:
 ואתה כהה חכוכן הגרים
 לפני ה' ה' כהן שמתכה דעתה לתת יור השום אותה שכתוב לפני
 ותהום כל העור כשנית המים כל העור כולם נתקננו לקבור אשתו
 של כיצו שמתה כו ביום ע"פ פואת כעמי פ' קודש אשך עשני

ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה
 ותחרל לדבר איה: ותלכנה שתיחם
 ער בואנה בית לחם ויהי כבואנה
 בית לחם ותהום בלהעיר עליהן ו
 ותאמרנה הזאת נעמי:
 ואתה כהה חכוכן הגרים
 לפני ה' ה' כהן שמתכה דעתה לתת יור השום אותה שכתוב לפני
 ותהום כל העור כשנית המים כל העור כולם נתקננו לקבור אשתו
 של כיצו שמתה כו ביום ע"פ פואת כעמי פ' קודש אשך עשני

במקום

מקום

תהיה תמונה הזאת כצמח שרובו לבלות דברים ובעליו
שזיתים הם עלתה לה על אשר יבא לתמונה לארץ ע"כ :

בחווק שלא אחרת רק כי אחר
בשוב למחך ובאחרונה אחרת
תענינו כי באשר תענינו אמות

כז' ונתחזקה עוד בפברתה ולא בא מורך בלבנה כלל וכיון שראתה כן בעמיתיה חלל לדבר אליה :
א ראתה צמחי כי אם עלך רות לכית לחם מקום שאין אדם מכיר בה יחידה וג' ולמודה
מכלי חכמתה אין אדם שידרוש שלומה ועובתה והגיע לה צמר גדול מזה וחס תלך
במכרתה תתאמץ רות והיה לה אומץ וחווק לפי שנקום ההוא הכל מכירין לבעמיתו וישאלו בשלומה
וגם יאמרו שמה קרובים ומיודעים ויודעים לפניהם ויכללה ישמחו נ"כ על רות וכיון שראתה כי
עתא ונת רות וקובת אומץ ללכת אשה כלומה בשביל לכת אמה כי בלכתה אמה לא תחשב כורס
וכיהיה עם במקומה במכסה ותחדל לדבר אליה עוד כדי שתלך אמה והיה הסוב ההוא אשר ייטיבו
היובת לה טוב עם מה והיא גם כן מטיב עמה :

א

באמר אל תפגעו בני לעונך לשון מאמרך כי
בכל תעניתה של רות לא
היתה לה תאמץ שלא היפה רוצה לשון אל עמה ואל אלהיה כי זה כנה היה דבר פשוט הכלה ללכת
להתגיייר ומה שהיתה מתאמנת בדבריה לא היה אלא בשביל לכת אמה והיתה חפצה להתגיייר על
ידה ולא על ידי וולתה וזהו האמר ותרם כי מתאמנת היא ללכת אמה וכל האומץ לא היה אלא
ללכת אשה ולא עם וולתה אבל ענין הגירות היה כדבר פשוט הכלה וצ' ושבטך לה תאמץ כלל
על כן ותחדל לדבר אליה ר"ל כי כל דבור הוא לשון קושי ונהגה הודיעה מקצת ענינין שבמורה אולי
תתכסה ולא תרצה להתגיייר וכמו שהיא דין שמודיעין לה מקצת עונשין שבמורה כי אולי בשמעת
לא תרצה להתגיייר אבל עתה כאשר ראתה בדבריה שאמר לעונך לשון מאמרך וכל האומץ שלם
לא היה אלא ללכת אשה אונס הגירות היה כדבר פשוט הכלה שכונתה להתגיייר בכרה סתמילו
שלא יתקו על ידה על כן ותחדל לדבר אליה עוד עונשין שבמורה כי כבר הכירה כי הכל תקבל
על עמה : **וברהר**
דוחה כמה שמודיעין לו מקצת עונשין שאם בא לחזור
להתגיייר שמאל

ב' ויחזור וגם ימין מקדמת שאם קבל עליו העונשין אם כ' וידועו שכל עולב הנא קצוץ לבדיקיש
כדי שיבאמץ ויבסוף אומץ וחווק בגירות וביהדות ולא יהוה לבורו והנה דאח דאיו שבמנה
הודיע לה מקצת העונשין ואיה לה להודיעה גם כן השפר כדי שלא תחזור בה על כן אמר ותרא
כי מלאש היא מתאמנת ללכת אמה על כן ותחדל לדבר אליה ענין שכל המצות כי אין צורך ברות
להיות ימין מקדמת כי היא מעצמה מתאמנת ללכת אמה על כן ותחדל לדבר אליה שכל המצות
שהיא חלוקת ימין מקדמת : **ובביאור**
לדבר אחרון בסוב ותרם כי מתאמנת כי
בעוון מעשים ושמה לדרך פשמה באופן

שדכריה באו לעצמה ותחדל לדבר אליה כי לולי כן כבר היתה חודרת לדבר על לבנה בחושבה
שדכריה רות היו דברים בעלמא כמכנה המערכים וסיומו דקאמר ותרם כי מתאמנת כ' א"כ
וכן כתב מורי וזהו : **וחרר**
יבחק שארמא אל כתר ראתה שבתאמנת בהכשת
ששיבדה ממנה ותחדל לדבר אליה ע"כ :

וחרש בא פלוי אל כתר בשם רכז כל כי תיכת מתאמנת מוכבת לבעמיתו כי היה לה אומץ
וחווק גדול כלכת רות עמה אחרי סיוף אשת חיל ולבה לשמים בכל מכל כל
וכן כל אשר יקרב אליה יתולל בכל וקושה וזהו כי מתאמנת שיהי ללכת אמה ותחדל לדבר אליה ע"כ :

ותלכנה

שתייהם עד בואנה בית לחם כו' הו' יעזבו אומץ לברות להחנייד שנים היות

שכל כמה שהם הולכים בדרך ומתרחקים מהרדף מואב מארנה ומולדתם

מדרך טבע היה שלכנה ילך וישבו בקרנה כמשנה בעמה וכמולדתה איך כפרדם מהם ולכן

השמייעו כי לא כן היה רק שתייהם הלכו כלב אחד וככוכה אהת וכמו שכתבנו היתה חזרת כלב

שלא על עמה ואל מולדתה כן היתה רות ולכן כמלת שתייהם השהו אותם וילוו: **עור**

אפשר שהשמייעו כי כל כך היתה תאוותן לשבו אל אחי. יהודה עד שלא המתו כלל

לנא עם שירא רק שתייהם לבדם שמו לדרך פעמייהם לנא בית לחם. ועם זה אפשר לריוץ מלת

שתייהם היא במ"ס והיה ראוי שיכתב שתייהן כנון ככינוי הכקבות אמנם בהיות כי הנשים אין דוכן

ללכת יחדות בדרך ואפילו שהיו עשרה כ"ש שתייהם אמנם בהיות שאלו עשו כמעשה האנשי

ללכת שתייהם יחדות וכלו שירא לכן קטט להו במ"ס: **ואפשר** לומר שכיון שהיו

הולכות יחדות בדרך שומרת לבושהין כדמות לבוש האנשים כדו שלא יכירו

אותן עוברי דרכים שהיו נשים ולכן כתב שתייהם במ"ס ויולו היו אנשים ממש היה ראוי לכתוב

שתייהם כי מלת שתי יחמר על הכקבות ומלת שני לאנשים אמנם ככאן שהיו נשים מלובשות כדמות

אנשים על כן ארכבא אפדו רפשי וכתב שתייהם כי שתי כוכו לנככות ומה שכתוב במ"ס כינוי

לזכרים על כן כתב שתייהם: **ואפשר** עוד לומר כי במלת שתייהם שהיא מיותרת

ששמייעו הנם אשר עשה להן לעזורים ולא נשים נעשה להן גם כי בעודן הן הולכות בדרך הפטית הישית עובר ושבו כרי שלא

יודעו אליהן שום אדם כלל וזהו ותלכנה שתייהם עד בואנה בית לחם ולא אחר ותכנה בית לחם

להודיעו כי עד שהיו בית לחם לא פגעו בפגום אדם רק היו הולכות שתייהם לבדם עד בואנה בית

לחם לא כן אירע לערפה כאשר שפס אל עמה כי באותה הלילה הגיעה מאה ערלית ערלים וכל

זה מתפדיון שכתב להן גם שלא פגעו בשום אדם עד בואנה בית לחם: **והוא**

לומר ויהי בבואנה כי לחם שכראם מיותר והיה די שיאמר תקף ותהום כל

העיר עליהן כו' אפשר שיוכן עם מ"ס כמדרכ כי אשעו של בועז מתה היום ההוא שבאו לנתי לחם

שכתבנו כל ישראל לגמול חמד עמו. והאמת שכראם שובא להם זה ממזוי דקאמר ותהום כל

העיר ומי קנעם יחד כלם שאמר כל לוא שכתבנו כל ישראל לגמולות חסדים לגמול חמד עם

אשת בועז: **ואפשר** לומר שככתוב מהרמב"ם יותר שאמר ויהי בבואנה וידוע היות

חלת ויהי מורה על בער והטפר וסו שאמר ויהי כו' כלומר ווי ונהי

והספר גדול היה בעיר בבואנה שמה כי מתה אשת השועט ויבאו כולם לגמול חמד עמה וכדמות

הנשים הללובאות אז ותהום כל העיר עליהן וכתוב כנון כי הפעיהא היו איך מלאך לבס לפתי

נשים ויחרות לשום לדרך פעמיהן ותאמרנה הו' את כעמו כלומר כלום האם בולוי זאת היא כעמו

שהיתה כעמיה כמעשה וכתרת ולכן סמכה על זכותה לכל יוקרה אותה מקרה ועגע שפסא אפרת

עודאו שלא יתלכנה לכה לכה יחידה בדרך **אז** כמו אחר ותלכנה שתייהם עד בואנה

אשר הכירוה למעט ותמיתם היתה זאת בואה אל בית לחם מקום אשר ידעו אותה תמול שלשום כי היה לה ללכת מקום אחר ויהי שחור לומר ויהי כבואכה בית לחם כי אחר אומר כי באו לבית לחם מיד הל' וזהו כל העיר ומה לו להזכיר עוד בית לחם פעם שנית אלף להורות על מה שאמרו כי כל מה שעתה עליו היתה בואה לבית לחם מקום שמכירין אותה ועל בואה אל בית לחם ותהום כל העיר וזהו אמרו וז' ל' היתה נצמי כלומר כי גם כשתית צורתה ונפד עורה על עננה עד שכמעט בפתית בורתה כאלו איכה ואת נצמי ולכן אמרו היתה נצמי: א"ר

המה דרו אותכה ותפוט וז' ל' בנות אמרו וט' וכלווי שחכות בטל' יעל גדי טלחי בקן יתמה וטור שאמר ויהי כבואכה ולא אמר כבואכה כפי' על אופן בואכה נתמהו כדראתם אהן כמו שהיו בלות ערומות ויחשבת ומהם כל העיר עליהן על דראיתם אהן ככף רגליהן של הארץ ולפי שכצמי מקדמות דכא היתה יפה ובעיניה רבמו שאמרו אל היתה מנהגה שת הפו בוניה ופתח בבואה היו פניה מורקות וזו פניה נשנתו ורית הבאה עמה היתה עכשו בעת בואה ופה עד שכל שרואה אותה היה רואה קרו כאמרם וז' ל' אהל וקד מקרה וכדראתם לכעמי פניה מורקות ובהרתה הבאה עמה יפה אלמרו אולי אהן ואת נצמי כי אם האחדת היא כעמי וצ' ל' כסורה נה אליהן וכראתם אם כתי' חלף לבנות כנעמי וזהו ומה מרכה הזאת נצמי היו מורים באכזב אל דות ז' אומרים היתה שהיא יפה היא נצמי: א"ר

בנימי בראת נצמי העיר מרחוק פתים נשים באות וזהו שכוונה כ"ף ולא בנימי כי צדיון לא באו אלף צדיון היו רחוק שאר מן העיר ונכדראו אל פני העיר מרחוק וזהו כבואכה ככ"ף ומהם כל העיר על ראותם פתים נשים יחידות מבלי חבצות הנשים כלל ובעד מקרובה אליהן ותאמרה היתה נצמי מורים באכזב וביניהם לרכס הנשים יבטו ואמרו ככדאה בנימי כי אחת מהנה היא נצמי שהיו מכירים אותה וזהו ה"א של הולת ולא את ואת נצמי כי להיתם דקוקות מאד מן העיר צדיון לא היו רואים אותם צדיון לא כמה תפקין היו אומרים הזאת נצמי: וז' ב"א

כל העיר עליהן ותאמרה כי כלומר תמהו משתיהן ומחובות מלכות מרזפת אים אל רעשו אן מכשמי נתמהו אפי' יפיה וזרעה ומוז דכרובפה ואמרו היתה נצמי ע"כ:

ואצרי שתי תמיכות תמהו אחת כוללת לשתיהן וזהו שאמרו ותהום כל העיר עליהן וזה תמיהה איהן איהן מלחן לכן לשתי נשים לבא יסודות ומה תמהו כל העיר אנשים ונשים ביחד אהבם על נצמי שהיו מכירות אותה דכא נצמי תמהו עליה כי פתח בשמית בורתה לגמרי ולכן אמר ותאמרה כלשן בקמת הנשים דוקא כי הנשים גם מקדמת דכא מעולם לא הבתכלו ביניהם על נצמי כד' נצמי תמהו אפי' בורתה ולכן לה תמפו לומר שזאת נצמי חלף הנשים לכה: וז' רש"ב

בית לחם היו שתיהן שוות וא"כ בקול תמונה ככדאית מכל הפיפור הכו ע"כ וענין אומר ותהום כל העיר דמשמע שכו' כולם מקובבים יחד ולא ידעו על מה חלוקות יש אומרים אותה היום קביר העומר איה דתיכון תמן כל העיריות הסמוכות לשם ומתכנסות לשם כד' שיהיה קביר בעסק גדול יש אומרים אהן היה משיא את בנותיו ויש אומרים אשתו של נצמי ומה כנסו כל ישראל לצמילות חסדים ונהנה ההכרח הרמזין מקדא חלף הוא ומה באו בית לחם בעמלת קביר שעורים ואמרו אל כל מקום שכלא קביר שעורים בקביר העומר

שכמו כמדבר ואחר דרש מלת יהי כמלאכה כו' מלשון יהיה וקידושין כן מ' יהי כמלאכה הכונה
שהיה הוייה וקידושין כעיר כאשר בלא בית לחם וזה שהיה אכזב משאית את בנותיו ולפי שהיה גדול
שדור בתקנתו כל הגיר לכבודו ויש אומרים אשמו של בועז ממה דרש מלת יהי מלשון כהי
ונקיה וזה כמה שמתה אשמו של בועז וכראמרן לעיל :

ותאמר אליהן אל תקראנה לי נעמי : רש
קראן לי מרה כי הטר שרדי לי באר : מלאה הלכת בעשור
אני מלאה הלכתי וריקס השיבני : ובנים עכה כי העור
למה תקראנה לי נעמי והענה בי פלי שהרשעשי לעניו
ושרירי הרעלי :

כי בראותם הכרות אשר סבבו וכתהוה אמרו בלבן בודאי שאלם זאת היתה עדין כעיומה כמעשהיה
בודאי שהיתה מגיבה תליה שלא לכא לרדי עוכי כוה' ואולי היתה מגיבה גם על ככיה ועל אישם
זלזה תזהו ותאמרה הוזה כעמי כעיומה ועודה מחזקת כנדקתה יבאו עליה ייסורין
כאלה אלה לאו אפשר שסיא גם היא מטאם וכעשית כעורה כמעשהיה ועל כן באו עליה כל הכרות
פלו והשיבה כעמי ותאמר לישן קראנה לי נעמי כלומ' החמת אתכם שאין ראוי לקרות לי כן
ואל תקראנה לי כעמי רק קראן לי שם חדש ותקראו לי מרא וזה למה שאבי רואה שאפילו שם של
שדי שדרכו ומתהנו לומר די לכרות לרדי כהפך לי לחיוב ול' אמר די לכרותי אלה מתו בעלי וכו'
והעושר חלף הלך לו אבל כרדי שלא תחשדו כי שתינו על כל מעשה הטובים ועל כן אפילו שם שדי
האר לי מאד אומ' לכם העון שעשיתו אשר על כן באו עלי הכרות האלה ולא היה מקום לשם שדי
להליץ טוב כעדי ופירש העון מה הוא ואמרה אני מלאה הלכתי כלומ' כהיותי מלאה מכל טוב כ
בנבים ובכמות בעושר ובכספים בנבים ובכרדים ואלכתי מארץ ישראל כי אף שאמרו רעב בעיר
שור דגליך באמר על אחד משאר העם אבל מי שהיה יכולת בידו לפרנס כל אנשי עירו עשר שנים
לא היה לו לילך ולהעיל לרדן של ישראל ואש' מלאה מכל טוב הייתי והלכתי אם כן ויתר מהבא
עלי היה ראוי לבוא עד שאפילו ריקס לא יש' וכו' הסי' אל ארץ ישראל כו' אם שמה יקברו עש בעלי
וכיוצאם ריקס וכיוצאם יכני אל ארץ כחלתו היה בהחמי' וכו' שהוכיר שם בן ארבע המורה על
שפסד והדקמים ואם כן איפה כיון שעון הזה היה כל כך כבד עד שאפילו אם היו כל שאר מעשי
ככף מאובס' וזה ככף שבים הכרית את כלם אם כן למה תקראנה לי נעמי כעיומה כמעשי כיון
שכולם לא הכריתו כנגד העון הזה אם כן הוה ליה כמאן דלימכה ואם כן למה תקראנה לי נעמי
כיון שאמת רואים ישי' וזאת שם כן ארבע ענה ביוש שם שדי הרע ליעם היות דרכם לרחם ולומר
די לכרות ועם כל זה לא עמדו לי זכותי האחרים כנגד העון הזה אפילו למדת רחמים ומה תעשה
מדת הדין אם כן הוה לחו כמאן דלימכה לזכות ולכן למה תקראנה לי נעמי קראן לי מרא :

אני כמי כהיות בי בראותם אותם שבה לארץ ישראל ובעלת ונכיה מתו ויאמרו בודאי כי
האשה הוזה כעיומה כמעשהיה ופקת כי מי אשר טמא מת כעוכו כניה ואישה והיא
שלא טמאה חיתה על כן ותאמר אליהן אל תקראנה לי נעמי כי אינני נדקת כרדי שיגדק עלי שם
וד שקראן לי מרא כי ית' שאתם חושבים שהוא טוב לי הוא רע לי וכמה שהקיה את כעמי ואמר די
שאר לי מאד ועם שדי פאוער די לכרות כני האדם לפנאתם ולעונתם כהפך עלי לרעמי וכאמרו

די לברותי המור לי ויתר כי אחרי היותי מלאה דברים ונבנות כשהלכתי מכהן וריקס פסידתי
 למל לי עוד קיים טוב וחייתו מחיי ואם כן איפה למה תקראכה לי כעמי וברקת על שהחיה את
 בפני כי קוי חכם סיים ושם שדי בזה שמורדי לברותי והשאירני הרע לי בזה יותר כי בחסדי
 מות מחיים אחר ד' איתו חת עבמי דפנית מכל טוב שהיה לי: **ו** כעמי שמהר ושמה

א תקראכה לי כעמי קראן לי מרא לצי שהיה אפשר שיקראו לה
 הראשון במקומו עומד ומכונה בשם מרה על מה שהמר לה ה' על כן אמרה היא כי דאף לשלול
 לברתי שם הראשון וכל ישאו שמה ה' על שבתם ולזה אמרה דרך שלי לה תקראב לי כעמי כלל
 אלא קראן לי מרה לבר ובהיות כי סם נעמי הוא שם טוב מורה על נביות וכס קורא האדם השם
 טוב קורא אותו בכה מלא וימלא פיו תהלתו על כן כתי תקראנה מלה ה' אהמם מרא שהיא שם
 מורה על מריות וכס קורא האדם השם רע קורא אותו בשפה רפה על כן כתי קראן חסר ח' ו
 וכתבה טעם למה רצתה לשלול שם נעמי לנמרי לפי שלא נפאר לה כלל מהנעמויות וז' כי המר
 שדי לי מ' אד ופירשה איכות חמירות מה היא ואמרה אימי מלאה הלכתי וכמאמרם אל שיבאם
 מעצרת ושיבאו אותי ועוכר לא נשאר לה וזהו שאמר וריקס השיבני ה' ואם כן ראוי לעקור שם
 כעמי לנמרי וז' למה תקראכה לי כעמי ואמרה זה ענה כי כ' כלומר וסמתי לא היה ככד מאד
 פי לא היה שטח מסורסם לכי אדם כי נס אס יבאתי מארץ ישראל מפני הרעב אין ביה עון מאד
 העא כי הדין הוא רעב כתיב פזר רגלך אהמם לא היה מי שיביד על יבאתי שהיה כחאס כי אסיה
 שהיא יודע שהשבות האדם וידע כי כונת יבאתי היתה כדי לברוח שלא לרחם על עביו עתה
 זה ענה כי הוא היה אשר העיד עלי ועל מהשכחתי ומלשון לא תעש כדעתך ועם היות שלא היס
 עון מגולה ומפריכם ולא ידע אותו כי אס הוא לברו ועם כל זה ושרי הרע לי ועל כן ראוי הוא שלא
 תקראכה לי כעמי כלל: **ו** כתב

שמות יקותי הכבוד כי הנועם **ו** חתב
 ג' ימים ומקומו ולחם פתרים יכעס עכ"ל וטוב פחד: **והרר**
 ורבה חסם כעמי הוא בקרר מהו התימא לומר הואת
 שאת לחם או רחל ואם הוא בל זרמבע ימות הכה התימא הוא על דבריך שאמן קוראות אוקי בזה
 פתס כיון שפרה כעמי קראן לי מרא המורה על המדות כי המר שמי לי מאד אני מלאה הלכתי
 או חתב על שם כעמי חכל אהרי שריקס השיבני ה' למה תקראכה לי כעמי: זה ענה כי ראשונה
 לשוכ חת שמי כעמי אהמם אחר כך שדי הרע לי כי הצי שרו עמדי עכ"ל: **והרשב**
 הלוי אל כתב ששמי בבמרותי קראן לי מרא שהוא כתוב בל' ק' יששכר

בה ח' שלשון מרא והביא וכתובה הקולדת בעלה ונכיה: **עוד**
 הוא מרא בל' ק' משני שכתרו לה ארבעה דברי בעלה
ע"כ: **והרשבא** הלוי אל כתב כי כיונה לברו רזל כמסכת יראת חטא בוקר ג'
 אשט יהי בצינך הרבה ואמרו או לי שחטאתי ונמעט מחובותי ונבנתו
 אשכול על ידי אס הרעות הרבה ויהי בעינך מעט וזמור או לי שחטאתי ונמעט מחובותי ונבנתו
 והלא הרבה יותר מכהן הייתי שיהי וזאת כונת נעמי הכה חננה שהעונם יודע הקטא ואקרו
 שאתם רואים העונם רב ועצום ראוי שתכחינו היות הקטא גדול ורב מעט והנה עיניך רואות כי
 אני הלכתי מלאה ככעל דברים נכונות מעוברת מלאה בעושר וכבשים וריקס השיבני ה' אס כן
 לקס אשט עוברת אש פ' ס ביה שאתם קוראים אותי נעמי זה ענה כי כ' ונדע לכל באי ערש

ופירוש כי זה ככל מקום פנינו הוא וצוית דינו ואמרנו בויקרא פנה ה' נאמן זה לקח א"ר מרן חיון
 שכתב ברחמים נתן וכיון שלקח ברחמי לקח ולא עוד אלא שבנתן לא כולך בכרוס וכשלקח כולך
 בכות דינו. ובספר הזהר ערשית א"ר כי כחכול באמר לחיים בשל מקום ובסדרים באמר זה האטור
 של פדום כי במחול היה לשיבא מולא וזה שאין כן בסדרים ולכן באמר בסדרים זה לבקר מדת
 רחמים במדת הדין ובמחול הכל במדת הדין וכדע כמו כן כו שם שרו הוא שאמר לעולמו די לפי
 שהיו במתים והולכים ואיכיו הזקן אמר מן שאמר לעולמו דיואמר די לבדני והכונה כי במח
 שהוכר לומר די לעולמו למה שפתיים היו במתים והולכים לפי שהפעולה מערך אל הפועל
 שארי שהפעול הוא בלתי בעל תכלית היה מן הראש שהיו כן השמים והוא ית במדת טובו ראש
 לתת להם סגולה כן אף אם כמו החטאים והעונות הנפעלים למלך מלכי המלכים בלתי בעלי
 תכלית שהיה מן הראש שהיה העונות בלתי בעל תכלית הוא יאמר להם די. וכך נבוא אל האש
 שנזלה הוצת נדברה דברה אל אמה אל אמה וכפס כשם שהיו ית אד אליו חייב כפול ורעוב באמת
 כי חסך למעט מעובתו כי להעיד על עונם ששאתי לא אנה שהיה בשם אלהים הפועל בחוץ אל
 זה במדת רחמים ומדת הדין וכפס להעניב כמו כן לא היה בשם מדת הדין לא בשם שרו האור
 דו"כ"ל והר"י יובא נאמן אל כתב זה לשון ברע אומר שדי ובסוכה אמר ה' כלות
 ברחמים. התבאר עמי בהשוכן לארצו אע"פ שחשתי ריקנית חסד הוא שלא

לכהיות כו"ה ענה והתרה כי כשמת בעליו והיה לו לשמו אור וכפס של דיין קדעלי
 במיתת בני ע"כ. : והר"ה שלמה אל קאבן הלוי אל כתב שפניו חתמה של ארץ
 ישרא"ל אמר כן ותחשבה לוית נדקה שהפכה לארץ הקדושה ואפילו
 שבחה ריקנית גדלה בעיניה ושיבחה של ארץ ישראל ביוכמכים ומבנות ע"כ. : ובביאור
 לרב ארון בתוב ועומר אליהן אל תקראנה לוי כעמי קראן לוי מרא ובתבה פנה
 לשמו בדמים אלה לקריאת שם אמה דליק מניה בתבה פנה ואמרה כי אחר שדי לי מאד כי הלא
 אראו כי אנו הלבנת מלאה ופנתו רקבות הים מקורות יותר מזה ולבליקן שם כעמי בתבה פנה
 שאמרה למה תקראנה לוי כעמי כי הנה שם כעמי הורפת על עונ מעליו וזה ודאי לא כמאמר כי
 שפסיד ה' ענה כי ופדיה דע לי על רוע מעללי ע"כ. : ובכורו זלה"ה כתב ותאמר
 אליהן אל תקראנה לוי כעמי כו' הכונה כי הנה עברתי : שכל המדרה שחדרת
 עליה לא היה כו' כשכיל שהכירה מקודם בחפנות נמרץ ועתה ירדה למדרגה התחתונה
 גדלי דלות וכח"ם הזאת כעמי והיא אמה להן שברותיה ומכותיה הו' כל כך באיכות וכמות
 שאעילו באשה אחרת אשר לא היתה מעיקרף חשובה דאוי באמת להתמרר עליה כלב וכפס וזהו
 שאמר אל תקראנה לוי כעמי בשום גדאילו כפיותף שם מרא כדי לחזק שם שפדירות אלף קראן
 לוי מרא כי אחר שדילי מאד ודיבוי הכרות ימרו את לב ששועים וטרואים אעילו שלף יבכת
 בכחית השוכה קודם ונתוהב בזה כשל אל עקראכפ לוי כו קראן לוי כו :

<p> דע"ה בתחלת קצור שעור' בקצורת העונ' הכתו' מדברי מודע קדוש כן אפיו של אליהן ארזל </p>	<p> ותשב נעמי ורות המואביות כלתה עמה השבה משרה מואב והסת באו בית לחם בתחלת קציר ש שעורים : ולנעמי בודע לאישת </p>	<p> הר"פ ותשב נעמי כו' הנוד לפ כשנת רות כי כש פ שהיתה כימת כעמי אל בית לשם באה ובכפת דנת </p>
--	--	--

60

אמר לו למולך ואלו חכמי
 בוצו ופלוני ופלוני פגול
 ואלו כעמי כולם ככי
 כששון בן עמינדב שיי ולא פועלו לנס זכות אבותם בנאמתם הארץ לל' **אב**
 רנה על ששנה לארץ
 יסרא ארץ קדושה
 ונס אל עמה כן
 היתה דות בלתי
 בסכראו וזהו אל

ממותה כי לכה חפצה בדירת ה' עד שיבדק על כואתה אל בית לחם לטון סינה כאלו יבאת ומפס
 ואל' כ שנה כמו שיבדק על כעמי לטון סינה כן היתה ביאה ראשונה של דות אל בית להם כעדר
 לכואתה פניה וזו היא ביאה זו היא שיבת מרוב השקה ומאוויה לכוא שמה וה' גם שיבאת משוך עמה
 ומארץ מולדתה ונאם אל עמ אשר לא ידעת כוא שמה כלוהיה ארץ מולדתה וזהו שאמר השנה
 שושדי מואב: **אב**
 אמר כי אף שפון הראוי היה לסוב אל עמה ואל מולדתה אחר
 בואה שמה עם המותה אם כל כונתה היתה לאהבת המותה ולכלתי

עצוב אותה די טעמה עמה ויותר מערפה כי ערפה באה ללוותה מעט לאהבת ממותה וקבלת
 שבר על הקוד הקוא כמבואר בדברי הבותיחן ורות כי צוה אהבתה אל המותה היה דילג שכלת
 ללוותה עד שונה אל ארמיה בין קרובים ומיודעים ואשר כן היה לה לסוב אל בית אמה על כן אמר
 ותשב כעמי כן כי אף אהרי שונה אל ארץ מולדתה והיתה בין יודעיה לא עונה אותה ולא נטשה
 לא רות המואבית בלתי כפארה שמה והטעם כי לא היתה כונת בואה לאהבת ממותה לא לאהבתו
 ותברך ולחכותה תחת כנפיו וזהו שאמר השבט שושדי מואב כי כל סוף המשפחה היה לסוב ומארץ

אמר מוכן עובדי פי: **אב**
 אמר ותשב כעמי כי אמר זה אהרי אומרן שכבר באו
 פסיוטכי הצויכר הפיו לפי שהיא פייקה את שמה
 ואמרה שלא תקראכה לה כעמי כי ארה שמה אמה עמה הכתוב כי שבת להקראות בשמה הראשון
 וזהו ותשב כעמי כי שבת להיות ראיה להקראות בשם כעמי על פינת דות בלתי עמה כי היא
 טובה לה מעשרה נכים ושור הלכה ללקט בשדות לכלכל את שיבתה פרו בזה כעמיות לנפסה וגם
 היה לה כעמיות לכפפה ותשב כעמי כלומר ליקראות כעמי על היות דות המואבית עמה השבת
 שושדי מואב דוי זכות זה ששבת עמה וכתבירה על ידה לשפוט ליקראות כעמי כלומר כעמיה

כעמיה: **והמה**
 דפסיה שיהא פיהל
 באו בית להם בתחלת קציר שעורים תרגם יונתן כמעלי יומא

תחלת קציר השעורים לפניות העומר ועל פי דרכו יתורץ מש
 זה ועל מה זה לא יבא לקראתן כועז מודעתן לשחר עניןן ולגמול הסד עם כעמי קרונתה הפכה
 משדי מואב פכולה ולמורה עניה ומרודף אלף להיות ערב פסח אשר כל ככי ישראל המה טרודים
 בשחיתות פסחיהן ובאפיות מנותיהן ולפיכך לא יבא וגם יתורץ מה קשר יס ליה הכבוש בכאן
 שאמר ולכעמי מודע לביאה כי אין זה מקומו כי כבר אמר אותו למטה בתקומו אבל יתיר מהרה
 חלקת הפדה לבועז אשר חמשתת אליו מלך אלף הכוכה לומר כי אף שלא יבא אדם לשחר פניהם
 ולגמול אתם חסד לא היה בעבור שלא היו לכעמי קרובים שמה כי ולכעמי מודע לביאה כי כוונתו
 שכועז היה יונא לקראתה וזו היה רואה אותה יונא ולא יבא פד מה שעשו ליתרו אבל להיתמו טרוד
 בערב הפסח לא יבא אפילו בועז לשחר ולהקביל פניהם ולכן רות שידעה היות לה שם קרוב אמרה
 אלכה בא הפדס דיוק מלמא כאלומר עמה לפי שעה שהכל טרודים ואין אחר מקרובין יכולים
 לבוא אצלנו אלכה ולקטטה כשכלים כי אהרי זאת ידוע ודעמי כי יבואו קרוביך לעשות טובה עמך:
 ולכעמי מודע לביאה כי ולא אמר ולא יבא כעמי מודע להורות על מה שקטעורו ל' **אמר**

כי שלמך אהב של כבודו ואלו מלך ועליו אלמוני ואכיה של בעמי אהיה היו ועל כך אמר מודע
 באמנו להחיות כדעם לפכיו ולחרייו לומר כי כבודו היה מודע לבעמי ומודע לאלו מלך איהם גם כן
 ואמר שהיה ברוך נמור וגבר חס כי איהו גבור הכובש את יברו ומשפ כן היה עמל לאלו מלך
 ומתוהם כפינו מה שסמך אליו מלך שהיה אליו מלך גדול מאנו ומשמו כבודו שסעו אמתו היה בו לכבוד
 את יברו : אהרן שפכזה להשמיענו שכה בעמי ורותו להיות חסדן רב וגדול
 לכא לחרן ישראל לח המתי כו עד בתתקן שיירא לבאת אלל הן לכדן שבו ויה
 שחור ותש כעמי ויבית בעמי היה כשהול לשוב אל ארץ ישראל ויום כן היתה כוננת רות והיו
 ורות המואבים כלתה עמה כשהרה ויום כן נבכת המקום מה שליו שבים שהיא ארץ קדושה אמנם
 ברות כסף שכה וחרת והיא מה שממנו שהיו המקום שיבאת ממנו כי היתה רובה לבאת מאותו
 המקום אשר היו שם כי שם לא היתה יכולה להתגיייר מפני שהיו שם בית אהיה ועמה ומולדתם
 ולזה אמר ברות השנה מזדו מואב כי מלכד חובת המקום מה שאליו הולכים כסף כרות חופת
 וביאת המקום מה שממנו יבאה ולזה אמר בה השנה משדו מואב ואמר ועמה באו בית לחם בתלית
 קביר שעורים הודיענו שאין מחזיבין על המכות רק ועשנה במהרה וכשכר זאת ויבכה שבתא לדו
 תכף מכה אחרת ע"ד גבורי כח עשוי דברו לשמוע בקול דברו כלומר הסגבורים לשמות דברו
 צמחה וכמרכה כדי ששכר זה יוכן למנוח אחרת והוא לשמוע בקול דברו וכך אירע לבעמי ולרות
 שאילו לא היו באות הן לכדן רק היו ממתיבין לשיירא לא היו חכות להיות במנאס מבית קביר
 העומר של שעורים והיו שאמר ותשכו כלומר כשכר ששכו הן לכדן ולא החמיכו בכיאתן על כך
 זכו שכלו בית לחם בתלית קביר שעורים והוא קביר העומר ואילו כתאסרו אפילו יום אחד לא
 היו וכותי להנכח כמכות ויהם הם דברי התבא שמהנה נזרת עניה ואף אם הכפוס עטורות ממנו
 זו שהיא מבית עשה שהזקן נרתח עם כל זה וכואלות כאלו היו אכשים המסוייבים בה ועל כך אמר
 וסתר כח"ס ולא אמר ותכה ככין : אהרן אשר שאלו והמה במ"ס לפי שעשו כמעשה
 האכשים לבוא שתים נשים יקרות בדרך שזה הוא דרך של האכשים לא הדרך
 הנשים : גם אשר לומר שבעמי לא היה משמיה את עמה כשכנה לשוכ יקדם
 אבל ותשכ בעמי כהיות שרות המואביה כלתה עמה לא פחדה כלל מהכנות
 קדרכים לפי שכל אותה התחום שהיו הולכים בו היה שדי מואב ואם השנה משדי מואב ורות היתה
 מואביה מלשיבן כמה כמיהם וכדלתי ברחות אשה מואביה מלשיבן עמה לא יווקן לה כלל זם ורות
 סמואביה כלתה עמה ולזה כינה אותה עתה מחדש כשם מואביה ולעיל הזכירה כשם רות פתח
 במ"ס ורות דנקה בה וגם ותאמר רות אל תגעני ביוסף אמר רות המואביה לכה שאמרנו ועוד
 היום שמענו שיש מקומות שאפילו אשה אחת מלונה שיירא אחת בתחום עמה ולשונה ובהיותה היא
 הולכת עמה לא ירים חיס את ידו ואת רגלו כפגד השיירא וכל אותה התחום שהיו הולכים היו שדי
 מואב ותכף נבאת משדי מואב באו בית לחם ואין ביניהם הפסק של אומה אחרת כלל
 אהרן אל כתב ותשכ בעמי שור הכתוב לומר כן להגיד כי גם שכל העיר תמהו עליוהן
 וכיחור על בעמי אמרו הושת בעמי והרו זה חרבה לה בהיותה כנזית בעיני יודעים
 ומהידיה וטוב לה לשבת בארץ כנריה אשר אין לה מכיר לזה אמר הכתוב כי עם כל זה שכלכות
 של בעמי גבר עד ששנה כלומר שלא חרס לה על שונה אלא כשכר ענים יפות סנדא וקבילת גם
 רות לאהבת זולתה עמה כהרה בגיירות עם היות ששנה משדי מואב מקום מולדתה והמה באו
 בית בו התחיל להגיד סדר המאורע אשר קרא מראשיתו עד לא לתליתו שהיו גישווי כבודו

דות וזה הניד כי בלתי ביה להם בתחלת קציר שפורים אסף במשך מזה שהלכה ריח ללקט בשדות
 וכתב לגלו הדברים על האופן אשר יזכיר ולכעמי מודע לשיטה כי מניד שם היות לכאמי קרוב
 מזה שמשפחת בעלה גבור מיל ועשיר לא לקחה מידו מאומה רק חיייתה חי כבר והוכרסה דות
 ללקט בשדות גם אפשר לוא שכונת העלים עיביו ממנה שלא יחסדוהו סיהיה שולט ממות לרות
 בתוכנה שהם לכעמי כי הוא כפוי והיא פנויה וחסד המין קדוה וקרא כפוי והיישם נקיים מה
 ומישראל ע"כ: **והרר** שלמה ז' חלקיף הלוי זל כתב ותחמר כעמו עם היות פסוק
 ויבטף הודר חננימה אשר פוסר למסלה וכנסה להתחיל ענין
 תולדותיו ומקרו אשר היו לו מצרים וכן הענין הכה כי כשרה דבר זה להניד טכין רות וכו' וזה
 הפסוקים כל המפרשים כמי נעם עוד יראה לי שבא להניד פני דברים הם מה שפקדמתי
 בפסוק ותלכנה שפיהם כי בדרך היו שוות עיין עליו הניד פה כי על כל פנים העיקר היתה כעמי
 ורות כלתה כעפלת אלוה וזהו עמה ולא אמר ותשובה כעמי ורות כלתה ושוב מבאשי בכמוקי
 ההסיד הר' יוסף יענין ז"ל כי כדברי ושמחתי ב' אומרו שפכה משדי מואב ביד לכוות כי
 בוונתה מתחלה ועד סוף לעונן ארצה ומולדתה ולבא לשם ש"זם כי כבר אפשר שידומה היות
 פחלמה דרך ארץ לכוות לחמותה הכאה שכולה וגלמודה הם שנתכיים לבא עמה על הניא
 אותה למקומה ואח"כ כבועם דברי כעמי נתעמתה והסוכמה להתנייד ומתן שלא לשמה כתיבה
 אלה לשמה לכפוף באופן שאמז בסכימה בדעתה להתנייד תקרא שבה לא מהעת הראשונה לכן
 העיד עליה ששכה מכל גבול ארץ מואב שכה ושעת כתקן כפות רגליה מארץ מואב גמרה בהתנייד
 וזהו השכה משדי מואב ע"כ: **ובמר רש** והסכ כעמי ורות המואביה כלתה שמה
 השכה משדי והיא ששכה משדי עואב ע"כ כונתם זל לדונ קרא
 יתראה דשכה משדי מואב כי כבר הודיענו במ' ש' וששכ כעמי ורות המואביה כלתה עמה הרי כבר
 אמר שנס רות שכה עמה למה חזר לומר השכה משדי מואב לכן דרשונו הוי ששכה משדי מואב
 כלאמר שער עתה לא כתיבירה אשה אחרא מואבית אלא זו כלכל וטכין שכה לפי כיוונם זל
 שכה כתיבירה וכתניידה ועם למה עדעתה לא כתיבירה סוס אשה אחרא משכה ששכה שלא
 יתחבנה כסם משום שכאמר לא יבא עמומי ומואבי ולא ידעו ההלכה עמוכי ולא עמונית מואבי ולא
 מואבית ורות באות כעשה להתנייד לא השפה אם תתבנן או תשפא: **ואפשר** ג"כ
 לפי דרך ר' לשרפו לתרין מלת השכה דשלא כעמי שייך מלת שכה לפי
 ששכו אל מקומם הראשון והוהו וששכ כעמי אמנם רות מעולם לא היתה בבית לחם כדי שיבדק
 עליה לומר השכה ולכן דרשוהו על ענין הירדות שנתניידה וכו' ונדק הישג מלת השכה לפי
 שידוע הוא ששכס הגר מקום קדוש חובכה וכתיבה בלא כנוף אים יהודי כי מני ישראל הים סל
 לרוע מעלליהם כדחית אל מקום הקליפות ולפחותה אז במקום הקליפות כדור בגלגל ליהוה הילוס
 הוכרח שתבא בכנוף אשה גויה ואח"כ כאשר נתנייד ותחזור לבת יהודית כנחא סאי הוי שכה אל
 מקומם הראשון בי מקום קדוש היתה וכדחית למקום אשר ועמה שכה מאותו המקום לתיבדה
 וכזה יבדק אומרו השכה משדי מואב וזה הוא שאמרו ז"ל והיא ששכה: **ואפשר** ג"כ
 לומר דר' ל"ה יתראה קא דרשידה כי הל' ורות המואביה כלתה עמה
 שכה משדי מואב אלא באומרו השכה כה"א היריפה הוא כאלו מורה באבניו זו היא ששכה כו' ויונן
 במה שאמרו ז"ל למה נזהר לומר אל תבא את מואב וכן בכבי עמון ל תתגר בה מלחמה אמר הקב"ה
 שמי שירדות טובות יש לילה ויא מהן הלא הן רות המואביה ונעמה העמונית וזהו שאמרו והיא
 שכה כלום והיא אותה שירועה שיענה שכה משדי מואב וכו' משוככת כ' יתירם:

ובנמוקי

שסמור ה"ר יוסף יצחק ז"ל כתוב לאחר בתחלת קצור שצורח ולא קצור חייטוס
כי בחירו לשבת בחיץ ישראל חף כי ינטרלו לחכול למש שצורח ע"כ:

ובזרי

זל"ה בתי בתחלה הזכיר הכתוב השבתך דרך כבוד וצפי שדר דרך ארץ להזכיר
את כעצמי קודם ואח"כ את רות טפלה אליה לשתי מיכות אם לא מיכות כעמי אשר
היא בת ישראל ורות מאבות שביית היות מאות וכלה וראוי שתהיה השמות עקר וכלתה טפלה
אל"ס ושתי הסבות דיוק קר"ה דכתיב ותשב צעמי ורות המואביה כלתה עמה ואח"כ ביאר השלכות
שלענין התפלה גם רות היתה עוקר לא טפלה וזהו שאמר השבט משה ויאב"ל לומר שרות שבה
בהחלט השד"מ חכ"י היתה את טבע מקומה ומולדתה והוא ענין הכרות עין באשור לשול"ג
ענין הזכות המוטבט למותב מתחלת שרשן כבודש באופן ששתייהן יחדו כחמות בכלל לשוני אשר
המה לאובית למס לעבודת הגורף ופגעו בעסק יוכוח תפלה והוא קצור שצורח ש"הכונה על
קצור העומר וכמאמר ז"ל ע"כ: **ורבנעמי** יתודע לאישיהו כי כתב ה"ר שלמה ז'
אלקאכ"ה הלוי ז"ל בא להורות עינים

כי עם היות לבצמו מודע לאישיהו חש בצור מול והיה האישי ההוא גדול לא השליכה והכה עליו וכתמו
ולא הודיעו דבר ורות גם היא הטתה שבמה לשכול את אשר לא כתתה כי כתמך היא וכלל ז"ת
ששליכה בשמה ממנה להחיות בשמה ובכח חזותה: **דפרה** מקום שפס אבינו קטן והוא
כהיות בונו איש גבור מול ודא חלשים וסר מרע א"ך

בכסים השתמו והשתללו עד שהורכה רות ללכת על כל גרנות דגן והוא הציד שקדמו לו ודועה
בכשרות רות וטובתה כמו שאמר הונד הונד לו כל אשר עשית את המונח וגו' וכ"כ בהיות מודע
לשלימך כן אפי' והיאך התבאר אליו וצויה אלמנתו וכלה באופן הזכרחה למכור חלקת השדה אשר
לך כי לא תפסיק את אשר לך עד לכל כרכו יחסינוכן אמר להן חלקת שדה אשר לא יחייב
לחלימך מוכרש נעמי וחס היה טרם לכת למותב הים המוכר אליה לך לא נעמי כ"כ כי לא יעלם
על הדעת שלימך ומכור שדהו ודעתו לשוב לאדנו כנראה למגדו כשרו מואב לגדור ולא תשעף
כ"כ שהיו לו כסף וקבר וגמלים שהולך עמו למואב כמו שכתבנו בש"ד ז"ל ולא היה מוכר השדה
ומולך התקנה באופן שאין שפק כי בכא נעמי ורות ממוכה עליו והמה יחפז דגל לוכשות כלונו
השחכות וכמו שקדם למעלה שהזכרחה נעמי למכור חלקת השדה לכמות אשר ערונן והש"ף
תאכלנה מעט מעט עם תה שתהיה רות ורות נשערה בכשפה כי לא יפסיקו דמי השדה לחול
ולשבת נבית כדרך כל כבודה בת מלך סוגרחה לכנף דגליה בשדות ללכת אחרי הקוצרים ומכל
זה חזא בוצ' גדול ורכ עד שאינו דחוק שחומר כי על כלתי התצוררות זה כיון הכניא בשכתב
מודע ב"ד ולא ב"דו בקדמינו להורות כי התבכר חלונו ולא כודש כעצמי היותנו חסוי כמש"ע
לחולבי חס לחוס על דל ואינון ומכשרו לא יתעלם ואלמונתו לא תכבדה: **והתר**

שמרות האיקרתי ז"ל חש שתתחמד עמה וכי ככאן לבית למס חלק להקביל
פניהם כחמה כדרך הקרובים ופי על כן אמר אשר לא עזב את החיים ואת המתים כי נחייסן
בתחמד עמה ודברים כאלה הפאמרי כדרך כנאסה **והתר** יבאק אחרת ז"ל עתה
על שפס הוה והתירוה לשוויקשה איה גשילות
גבור חיל מתשפת חלימך להתעלם ונכשרו ושחבא כלתו ללקוט אחרי אקובים באחת השכלות
יכל יעזובל חכמו שלא יגערו בה ובאחת היה דאנו להוסיכה כיתה ולכלכלה שם עם שמותה
שכבוד כמו שפסית לששוע לאייה ענין טובים: **יש לומר** ששפתתה כשראה אותה והונד לא

גורי קוים

חכמותיה וקדושתה וריוותה מיד ככמה בלכותן פניו בה להטותה כתיב לא שררה לכירקם
 להכיר דסיטב בהמשך הוון לצי שיא ככרית ויה לטו ולכן כוח לה שלא תלך לקומו שררה אשר
 ומאז צי ישובתה עם ככרותיו ויה צנה ככרית מאד ונולי רוח הקדש כורק ככרית למה שאמר
 בתעבות אלה הכריתים תרעו מאמתי תן בעיך להכירני ואמר זל אלמד סכנותיה בעמק שדות
 מכירה בתעבות יצור עם המדרש גושי הלום למלכות כד"ל כיה כתיב ונפתי עד הלום ויהו שאמר
 עמי ככריתם שלא יוצו תודעתו אשר היית עם ככרותיו כלומר לבי הקורבת לא היה לרי שיתעבו
 עם ככרותיו לא ככבוד עמי ככרית רך איון להכירך היטב ולזה השיאית צנה ככובה לבי עניינה
 ועמיהו ככרות רותו מצל ככרית ויה שכתת ככרית כהתחבר כל אלה' עם ונס להטות
 על ידיו והפך הפרי ע"כ"ל . הן אמר עם היית הדעת הוה כהחלת הפיון טוב ויפה כאשר יוכח
 בכור הספכל והכונה כד"ל היינו יתשיק וכמעט אמר בלתי כאות וזה כי כמחל לפי וי
 בקת ככרית ופחדו עם רות כצן כקר וקרוב לחתן יותר מדרך אחרו סתן עיניו בה להכרית
 ככרית ולכרית ויה יפה היה עושה עמה מה שצד ועל כן אמר לה שלא תלך ככרית אשר וכרית
 כלה בלתי ראויה לכבו הדיוק וכככריתם עין מזה או כיפא או ככריתו מתוך חובן כי לכרית
 ארית ילכין עמי ככרית ואלמנה לא יטיב : **והנראה** אלו ככרית זה הפסוק הכה פוא
 חכר קדם לכו דעת ר' יצחק בנמרד פירק
 שכאת רות המואביה לארץ ישראל מתה אשתו של כובו היינו דאמרו איכזי עד ללא טכיו שכבא
 קיומא מנו כתיב וכן כפ"ן ככרית והא כובו אלמון שכבא חלמנה ואין ספק כיה היא הייה אשת
 סיל בת ג' נוליס וכפשו מרה עליה וככרית ככרית ורות בעת ההיא עת רעה לא היה לו לכובו
 להטפל ולפקר ככריתיהם כיה הוא היה צמק כהספרו בחובן שלא ראו אהיה והיכללת ככרית
 אכלה תלך ככרית לחלקת שדהו ולאם שהיה מן הראוי שהקורבים יקדמו לו שלום מחד ככריתו וכוונת
 בעל שדהו להיותו עדיין אכל לא שאלו כרית וכהלכת הוא שאל כללום אחרים ששורין בשלים
 אחרים א"כ שאלים בשלמו דקין לו שלום ויה טעם ויאמר לקורבים ה' עמכם ובמו טיבא ככרית
 וככרית כובו בא ככרית וראה את רות חלקטת אחרו הקורבים שפט ככרית ככרית קיימה בעמק
 ופואת חכרית יחיה ושהיה לה שרה וזכרבים אחרים כמו שכלה מוסקו כי קטיב את כל אשר
 לא לומר ואת כל אשר לכלמן ומלמן מיד ככרית אשר יראה שהיו להם שדות וכרמים והשכל עתיב
 שלא מכו מהם רכד כי לא הותר להם למכור כדאדריבן ככרית מנין שאין אדם עשוי למכור
 שדהו ולהניח אפוקדתי וליקח בהמה וליקח לו כלים וליקח לו בית אלא אם כן העני וכן ככרית
 כדאוי שככרית עדיין הלכו בעושר ולא ה' תר להם למכור כמדובר ואחרי שהיו לה שדות ולא
 רכשה למכור וראה ש"ז לה על מה שתממן ויהיה זה כמו כן תפונה לטוב הנולד הקרוב שהתוכב
 על דרך לח טוב ולא חמל עליון וכן לכל ככרית יהיה כי פרים רבים וככרית המ' ס' דבר רובו
 הכרית שש שהיה לככרית על מה שתממן למחלה וכי אין חזונות רות עליה שלשה על פני השדה
 לקוש אשר אשר תמנה תן ככריתו ואחרי שאין מדעת ככרית ליהנות ככרית לו חינו מן הראוי
 להכרית מדעתה וגם לרות אינו מן הראוי לשלוח לה שום דבר תן יהיה לכו אחרו שחול אלמנה
 שהיא אלמנה ויה והותר להכרית לה עיפת ככרית ע"ה הקורבים וככרית הויה זל פחדת כובו
 מהשך כפשוט אל יודע כי כאה האשה הנורן אמרו כל אונת הליגה היה כובו ששעו על פניו ואמר
 רכון העולמים גלוי יודע לשכך שלא ככרית כיה יהי רכון מלפניו אל יודע כי כאה האשה הנורן
 מלא יתחלל עם פאים וכך יפה כובו כדיון ככרית כדבר סדא לפי פיזורני . הגם הלום אחרי ככרית

דברים הללו ראיתי אמרי ה' יוסף וזהו המכרים עם מה שכתבתי ושמתיו כ"ל :

דלוי נראת

לדרך קשיא זולתו כוצו הכרוק התכבד ליהן והניחן בחסור כל של שהוצרכו
 דות ללכת ללקוט לקט פסחה ופיהה כדילונין את כעמי אבל אשאר שהכתוב
 בעצמו תירך זה כי אילו לא הייתה באה אל כעמי לכה בודאי שלא הייתה מניחה בוצו אל לא היו
 מוכיחה לתוך ביתו ומיטיבה בקתדרת וזה מה שזולתן וכסא ואמרה כי עצמו וכסרו היא ונכשרו
 לא היה מקבלם וזכור בעצמו מה שאמר הכתוב ולכעמי מודע לאישים בו כלומר אילו לא הייתה אל לא
 בעמי לכה בודאי שמודע וקרוב היה לה ובודאי שפיה מכיפה לתוך ביתו בקרוב וכשרט כהייתה
 איש נבד מיל מעשית אלמלך ושמו בוצו ולא העלים עין משתיהם אל לא כדי שלא יחסדו אותו
 פכתן עיניו ברות והעד לאמת השדה שישלה להם ככל וים מתנות ומנדכות וכדי להכיל מהשאר
 העלים עין משתיהן אף מנעמי כי כדיו הוצא לקי כדוכא וכאשר ראית רות כי בשלה הבער
 שדול היה גם על נעמי כי לא חשבה שמפני השאר התכבד אליהן אל משפיה כי נעמי הייתה באה
 בשקרה איש זרע וככריה על כן העלים עין משתיהן כי לא רצה להראותן לשתיהם על כן ותאמר
 דות המואביה אל כעמי אלכה כה השדה ותלקטה בשבילים אסר אשר אמנא חן כעמי כלומר אם
 כעמי בוצו לא מנאמי חן כלל עד שנשכילי ריחק גם אותך וכשלי הבער היה עליך אם כן עלי
 מוטל הדבר הוה ללכת ללקט אחר האיש אשר אמנא חן כעמי להביטי ללקוט כשדוולכן כאשר
 אמר לה בוצו אלמלכי ללקוט בשדה אחר וגם לא תצבורי מזה חוה שפיכה לו מדוע מנאמי חן כעמיך
 להכירי ואכני ככרתי כחשכתי כעמיך עד עתה ולהיות לו נשפת לומר לא ממלכתי כדילונין שלא ימנעוהו
 נמנע מלהביאם לך חן ביתו וגם לא שלא אליהם שום דבר שלא ממלכתי ולא מלכתי כדי שלא ימנעוהו
 האכני ללכת וזה ולהיות לו נשפת לומר לא ממלכתי חוה שפיכה לו מדוע מנאמי חן כעמיך
 אחרים ויאמר לה אומר הונר לי כל אשר עשית את חמויך וכל זה כעורכא פרוה ושיאק לדבר אשר
 ולדבר על לכה על כל קטובה אשר עשית ושהפית ישלם לה פעלה ומשכורתה :

דע

אלכה בא השדה לא
 מודע אכני העיר
 אחרי אחר מה שאמר
 אמנא חן כעמי שול
 יצר כי ואלקטה
 בשבילים אחר אשר
 אמנא חן כעמי אחר
 מן אשר אמנא חן
 כעמי : ותלך ותבאית לקט כשדה מניכונמדל'
 דות עד לא חולת אמת סהו חומר יתח ואחר
 ותלקט אל שיהיה מחבת הדרכים קודם
 שכתבם לשדה ותלכה ונכה וחורה לעיר כדי
 לעשות שימכר וזכורים חלף מטעם שכלים
 ודע לשוב יקר מקרה לכה בתלקט השדה
 אשר לכונו :

ותאמר רות המואביה אל נעמי

אבה נא חשרה ואלקטה בשבילים
 אחר אשר אמנא חן בעיני ויאמר
 לה לכי בתי : ותלך ותבוא ותלקט
 בשדה אחרי הקוצרים ויקר מקרה
 חלק השדה לבועז אשר במשפחת
 אליבחר :

הרש

כהיות שלמעלה את
 ולכעמי מודע לאישים
 ואפשר שכוה לומר כי
 מיד כבואן שמה אשר
 הוה בתחלת קניד
 שצורו מיד מודע לכעמי
 מודע ונכה מעשה
 קרוב ויבא לקראת
 להקביל פניה ולנמול חסד עמה ויהי כיראת
 רות הקרוב הוה לכעמי מיד אמרה אלכה כל
 השדה הכוה לשדה בוצו קרובך ואלקטה
 בשבילים אחר אשר ידעתי כי אמנא חן כעמי
 להיות קרובך וכשרך ותאמ' לה לכי בעי ואתר
 למו הפעו כי לך הונכרם לפאול אינו שייך דרך

שדה בועז וכו' שאלהים אינה לידה מבלי שאלה כלל והוא יוקר מקדש חלעת השדה לכונו:

א אמרה לא חשפה נפש שנופים כל המלקטים בשדות כי קודם שימצאו חן כתיבוי בעל
השדה לוקטים ולפעמים אחריהם חילם ללקוט מנופים חן כתיבוי ולפעמים ארופ
אונאין חן כלל לא בתחלה ולא בסוף ולכך אמרה בילא התחיל ללקוט עד אשר תמצא חן תחלה
פעמי בעל השדה ואחר כך תלקט והוא ולקטתה אחר אשר תמצא חן כתיבוי לא קודם מציאת החן:

א אחר שאמר א תלמי ללקוט בשדה אחר וגם לא תעבורי מזה וזה חן כתיבוי לא יעברו
בה חן לא הביאה את אשר לקטה עם השכלים אל ביתה כי אם שמה בשדה ותחננה
את אשר ליקטה ויהי כאשר שגורים אבל עתה אמרה ולקטתם בשכלים עם שכליהן לקטת ואני
א הבית ואחר כך אחבוש חותוכיך הבית: **והאפשר** עוד לומר בכונת הכתוב ותאמר
רות המואביה אלכה כח בולא חשפה כדרך

שהולכות ומלקטות למטה כדי להתעכב בשדה זמן רב אלא אלכה והכניי בכה תכף ומיד והוא כח
דקאמר להורות על המהירות בזה וגם לא ארך משה בשדה אחר כדרך אשר המלקטים כי אם אל
המקום הראשון אשר ארך עם אהיה ומאנו אשוב אל הבית ויהי השדה דקאמר לומר כי לא תלך כי
אם אל שדה אחר וגם לא תלקט יותר מדיכוי כי סכי שכלין לקט שלשה אינן לקט וזה שאמר ולקטת
ששכלים מיעוט רבים שמים: **א** כמו אמרה אלכה בא השדה ולקטתה ולא ארך עם

צני אדם שאינם מהנפיש אלף
אלכה ותתלה כדרך עד צניא אל השדה ללקוט
עם בני אדם מהנפיש וכשרים וזהו אשר אשר אמר חן כתיבוי ארוכ ענותותי עמואלך וכן עשפ
הולכה ובה אל הדרך והיתה רוח אכמים שאינם הנזקים ושורת לביתה עד כי ראתה אכמים
הנזקים ואשריהם הלכס בחכמתם והיו שאמר ותלך ונבא ולקטת כי הלכס ונבא עד כי האלקים

הינה לידה אכמים כשרים שמתלנה אהם וכוח ידיווק שלא אחר ותלך ותלקט ונבא:
א כמו אשר ותלך ותבא ונבא ותלקט ולא אשר ותלך ותלקט ונבא להודיע גודל כניעותה כי
כדי להיות עמיד שיהי אחרי הקוצרים כדי שלא ימאכלו בה ויתכן דברים כס היתה
שולכת ונבא כי חף סיים היתה ולקטת אחרי הקוצרים ע"ל לפעמים הקוצר מחוד עצמו אל בד
אחר לקוצרה סככדים ופונה לבאן ולבאן והיא ביתה מוכונת בזה כי בשפה הקוצר מחוד פניו
סוכסע המקום למקום לא היתה יושבת במקומו כי אז יוכל לראותה אלא שיתה הולכת ונבא תמיד

כדי להיות אחרי הקוצר ואת עתה עצמה אחרים: **א** כמו אמר זה להודיע גודל
פריצותה שיהיה ולקטת קלאמדה כל כך עד שהיתה
אל הקוצרים כי חף שיהי עם מורה גדולה אל קוצרים היא היתה הולכת ונבא כל כך בוריות עד

שהיתה ולקטת הנשאר אחרי בלם כי היתה הולכת מאחור זה לאחור זה וכן על זה הדרך אהיה
כולם ואחר כך חורת ונבא א מקומו הראשון ומלקטת הכסדר עתה אחרי הקוצר הראשון והולכת
א אשר הקוצרים והיו שאמר אחרי הקוצרים כי סיבת הליכתה וביאתה היתה כדי ללקט כל הנשאר
אחרי כל הקוצרים: **א** כפי אשר כן להורות על דרכות לבו של בועז ביהיה בדב
פריצות יען כי דרך

כל בעלי השדות לכוות את פועליהם הקוצרים שיטנו לב
לכל יפחמו הרבה בי אחרי שפעל מאתם יעברו על לאו לא תשוב לקחתו ובעו הגדיק לא היה אכנס
כן אל קוצרי שדה כי הוא חנף שימחו הרבה כדי לשמח לכה העבים והאנזמים ועם זה בגן ימש
שאמר הכתוב לחלן וגם שול תשילי לה לא אמר ותאכלנה כי זוהי כבוד היו אכזבים כן מנעו שישול
אל המכמים בני מיהוס לקט הרבה לעניים אבל עתה בריות בוש להם עוד מיושבו פכחה שרבה

ועוד שכל ואמר ברות וגם של תחולו לה באופן שבראה מכאן שבוצו היה חפץ שיטכחו הרבה כדי
 לשמח לב העניים ואמר הסמוך כי כ"כ היתה הלקט והשכחה שהם כשדהו כי חף שלקטו בהליכ
 חף בכיאתה כדרך אשר הלכה בה בדרך השדה היתה אוכפת ללקט עזר וזה מרוביו הלקט הכתוב
 בשדה אשר קרה וקרה ללכת שמה אשר היה לבעו הכריק אשר היה משפחה אליהו לך שלבולם
 שיה ענוה את קיברו שיטולו וישכחו מן הכתמים וזהו שאתר ויקר מקרה הלקט השדה לבעו בו :

א"י

במי חמ ותאמר רות המואביה אל בעמי כלומר צם היות מואבים ודרך המואבים לפי
 אבותיים וכפרש בענין המואב כמו שאמר הכתוב על דבר אשר לא קדמו אתכם
 פלחם ונחמם ורות עם היותה מואביה דמאס על בעמי המותה ורנתה לרחם עליה לזון ולפרנס
 פועל חף את שתבה היא ללכת ללקוט בשאר עבוי ישראל ולא עוד אלא שחילתה את פני חמותה
 שתען לה רשות ללכת וזהו שאמר אלכה בא השדה ואין כא אלא לשון בקשה ובאילו אמר בא אלכה
 השדה יאמר ולא לקטו בשכלים כלומר ולא בעמרים כי אולי ירע בעיני בעל השדה או בעיני
 הקוברים ויכלימו ועל כן מבינו לקמן שהזהיר בעו לקוברים גס בנין העמרים שלקט ולא תכלימו
 אכל היא כבאתה אחר לבעמי שלא תלקט אלא בשכלים וממרה אחר אשר אמר חן בעיני כלות
 שאתר אשר היה האופן שאמרתי בראי אמר חן בעיני ולא יגער בי : א"י
 שאמר אחר אשר אמר חן בעיני כלומר לשמות בין כל הקוברים אשר
 יתבא איש אחר כיביתו אשר יהיה איש כשר והגון ואבי לא אלקט אחר כל הקוברים . דן ארוא
 ואתין הקובר אשר אמר חן בעיני ולא ירע לו בלקיטתי אחריו אלך כלבד ובין שאמר לה כל
 שתכאוס הללו ידעה כי אשה כשרה היא ולא אלכה היתה ונבאת רק על בדה הכרח על כן אמר
 לה לבי בעי כלומר ידעתי והכרתי שאת כדקת כאילו את בתי על כן אמרה לבי בעי :

ואמר

ותלך ותבא ותלקט לא אחר ותלך ותלקט ותבא סוף ההליכה לביאת לקיטת
 ומקיש ההליכה לכיאה כי כשה שהכאים בעת בואם מהשדות כופאים בר ולתם
 שאין ששים ושמים כביאתם אתכם בהליכה דואגים כי אינם יודעים אם יביאו שום דבר או יגער
 עהם או לא ומכאן אמר עתה ברות כי כך היתה שמחה בהליכה כמו בביאה . כי אשר שמן השמים
 כיאותה לירי מדה זו הכל קבלה עליה כבשר פנים ופוח ותלך ותבא ופיתקש ההליכה לביאתה
 והכל כשמחה ונטוב לב ותלקט בשדה אחרי הקוברים הבוכים כי עם היות שהיא שמחה שהלוח
 בכל הקוברים ממנה אחד שהיה ראוי והגון כרו שתלך אחריו ושלא יהיה רע עין וכמו שאמר
 אחר אשר אמר חן בעיניו ועתה מנבאה את כל הקוברים הגוים וכסודים באופן שלקטו אחרי כל
 הקוברים ולעיל אמר אחר וכאן אמר אחרי לפי שחילו לא היתה הולכת אלא אחר קובר אחד לכד
 ללקוט השכחה שהוא שוכן בנקל היה לה ללקוט שכחת קובר אחד ובידו שלבולם מהיה הולכת
 עמוך אל הקובר לכן אמר אחר דכל אחר הוא סמוך אמנם עתה שמנבאה חן בכל הקוברים והלכה
 ללקוט אחרי כל הקוברים שכחת כולם נודאי שבין הזמן שהיא עמוקת ללקוט שכחת כולם יתרחק
 מקוברים ממנה כי הם קוברים והולכים ועל כן אמרתי אחרי כי אחרי הוא מופלג ונתן טעם למת
 הלכה אחרי כל הקוברים לפי שקרה וקרה שהלכה בשלקט השדה לבוצו אשר ממשפת חלומה לך
 נקטו חן רחם למקומו על דבר שקר כל משרתי ורשעי הו לדרב אמת כל משרתי בדיקים ולכן

כיון שראתה שהיו כולם נדיקים הלכה אחרי כל הקוברים כדאמרן :

ובמדרש

קאמר

ויקר טקתא ירשן כל פדואה אותה מדיק קרוי דרשו זה מרלל

קאמר קרא ותיקר מלקת הסדה ב' זכיה ל' ותיקר ע' אל רות ז' ומה אמר ויקר לטון זכר כי נש
 פונדך לומר ויקרה ע' וכן כינוי ויקר שהוא לטון זכר אל המקרה זכאילו אמר ויקר במקרה שלם
 מלקת הסדה ב' זכיה ל' ותיקר ע' וכן דרשו כי ויקר ע' אל ה' וכן
 שזכר הדואה אותה שהיה מרע קרו והכונה ויקר האיש מקרה בסוביאה אבל עדן כרין לרפת
 איך נמשך עם זה בוף הכסוף דקאמר מלקת הסדה לכונו ב' ואפשר לכונו ר' ל לא מסקן
 קרא ומשטה ומשמותיה הלא מדכי קרא ואמ' ויקר מקרה כדאמרן רמז ברמז אותה הרשע
 בכל הדואה אותה ב' גם אפשר כי לבי שכל הדואה אותה מריק קרו על כן הלא אכה לידה
 מלקת הסדה לכונו שכל משמתי היו בדיקים ולא יבנעוה בדה אחר פן ומעללו בה * וכוד
 אפשר שהשמיענו שכל הדואה אותה מריק קרו ואפילו הקוברים אשר היו במלקת הסדה שבדקו
 היו בדיקים כל הדואה אותה מהם היה מריק קרו לרוב יופיה ומתואדה :

דבורי

זלחה כתב אומריו אחר אשר אמרן הן בעיניו הדבר קשה כי היתה אומרת בפיה
 שהיתה מכנה ורצה לקיטת הפנלים כמעט כמו אמתק הדביאות הן * ואפשר
 שמלת הן מצאנוהו בכל מקום מזה הטוב לא מזה הרע כדכתיב כי לויית הן בו ומצא הן וחסכל טוב
 בפני אים ואדם זכויינה רות בדבריה שלא תלך ללקוט כי אם אחר האיש אשר ממנה שיש בעיניו
 הן ר' שמשמתי בעיניו בעבודתה ולא כראייה אבודה שאם היתה רואה אותו משתדל להניח
 ולהסתכל בה הרי יוכר היות בעיניו רשע לא הן והיתה בודחת מאנלו וסדרם מאחריו הרחק כ
 כמעטוי קשת ע' כל * ובמדרש * ותלך ותנא עד כדון לא אולת זאת אמרת ותנא
 ר' יהודה בר סימון אמר * התחילה משיימת את הדרכים * לפניה את הדרכים *

ובמדרש

זכונתה אל שנפת לבתה היתה משיימת את הדרכים לצורך כיאמה כדי שלא תטעה בביאתה
 להציל טדרך ופשוט הוא * וכן פירש מורי זלחה וכתב שכן נראה לו ויקר * גם כתב
 שאפשר שהיה כינאם שאחריו בהלכה האדם לבוא בכל הדרך שהוא כדי לפי שיש את הדרכים ואחר
 כך מורה ללקט ע' כל * עיר * כשב מורי זלחה סימך לומר על דרך העסט כי
 בחזון מלקת הסדה לכונו * סיתה המוכה לעיר יותר משדות אחרים ואלע
 סויות תכף וייר פנעה במלקת היא מכל מקום הלכה עוד מסך והלאה אולי ימצא אחרים כ
 במציאות הן יותר וכמו שהיה הנטיחה אחר אשר אמרן הן בעיניו ולכן הלכה שדות הדנה ואס"ה
 חזרה ובאה ללקט במלקת אשר בנייה כי לא מצאה הן כמו במלקת היא ויקר מקרה במציאות הן
 מלקת הסדה לכונו ע' כל : **ורב** * אחרון כתב אחר אשר אמרן הן בעיניו כלומר
 בעיניו בעל הסדה והכתוב קצר * ותלך ותנא ב' ר' ל דרשו עד כדון לא
 אולת זאת אמרת ותנא ר' יהודה כ' ר' סימון אמר התחלה משיימת לפניה הדרכים * ואפשר לומר
 שהגיד הכתוב מריבות הנערה שלא עמד הנכטלנית אפי' * אך לפנעוה היתה הולכת ובה כתיב
 הסדה ומלקט * ודקדק הכתוב ואמר אחרי הקוברים לכונו מה שאמרו רבינו ז' ל
 במדוך לשי בכערה ב' שאמר כיון שראה אותה בנעו התחיל שאל כלות כל הנשים שישקופ
 שם הקוברים וזו מכנעת עמיה כל הנשים מלקטות בוף העמרים וזו מלקטת מן הספקר ושיימ
 אחריו הקוברים ולא עמיהם שלא ללקוט בין העמרים ולא לנחוק עם הנערים ע' כל :

חזר שבא

פלא זל כתר דע שלמינו ית' שמונ' ברא' חוטרים הרדודים בעם הכ' סקרא' רופ' רעו

חכמי החקת קליפות והם בקראים רעה וכל זה כחמד לא תאונה סליך רעם
כלום תהיה שלם תכלול עליו הקליפות הנקראת רעה עליונות ברשע ותאונה לשון תואנה כך
פירשו בספר הוהר ברשע וישלח יפק ונפרש יהיו בשלח ועל זה באו ים רעה חולק כי הקליפות
הואת הנקראת רעה שולטת בלשון הכילי ההוא ומחזקת אותו לחולק ואיכה מוכתת אותו לחולק
באופן שאם משליחה אותו כך דקוהו בספר הוהר ברשע בשלח ושם באמר כי על זה אמר הכתוב
פוער שמור לבעליו לרעתו כי הרעה בהחמרת השמרת הפוער ההוא ואיכה מוכתת אותו לעשות
פוער ולא תבכות מאדם עד סיכה בעליו של הפוער ההוא כי איך אשר יאכלנו הכלל כיון קליפות
הואת נקראת רעה וגם בעליו נקרא רע עין ושלמה בושא תלמדת לחם רע עין כי הוא מרשות
הקליפות ועלכן הסודיה התורה ולא ירע לנכך כמסך לו כי סדקת היא מנד הטוב ולכן אין
לערכ רע צמה ולכן היה פתחה נכבא אשר אשר שמכח חן בענינו כי לא יפיה רע עין אכל שיהיה
טוב עין עכל ותאמר לה לכו כפי כתב הסוד הר' יוסף יעבץ זלחה כמאוקיו

לא תפכי מינוט
וזה טעם בתי עכל ותלך
כל הימים כי תזוד כל
הטעם עכל והה' יפסק צראת זל כעם ותלך מכיתה ומכא השרה ותלקט

והר' ש
קליפות הליו בתוך זה לשון וזכי שם גמי שיצרה כחה מהלך היתה יכולה ללכת
וכנה עז לשון הנכבא ופוער חזותה ותלקט כוחם היתה חולבת ותלקטת סודיה חולבת ופוער
ומאשה על בניה וכוז על השורחיו תלך עד סוף הגבול ותזכבאם היתה עלקטת באופן כי
פחות תהיה אכר וכוז מן קלות מה שלא יתעלה עכל : יאמרנו

כעב ה' יוסף נאקין אל למדנו מוסרה שלא לקח אפילו
הקונרם כי אם תמה וזכיתם שכר זכיותו לרעת חוכת ייאשו וממנו כדו שלא יתעלה כחה
לא הלכה כי אם אפודים עכל : ויקר
זל ויקר מקרה כעין אכר בדרך
לכדוקם כלשון : ומרדע כל הרואה אותה מרוץ קרי שהיה קשה בעיניהם ליוחס עניניה
א המקרה ורעוה ליתמי עכל : ובמרדע לקח עוב ויקר מקרה תלמד שאלתך חליבה
כעין סבאמר ויקר חלימים שלכלשם עכל ועם זה אפשר שייקרא
פוער הכתוב ותלך ותכא ותלקט כי כיון שהתלך חליבה כיון שמה לדרך פוערם ללכת חסך
כחה אל השרה כהרף עין על ידי התלך שהחליבה וכוז ותכא ותלך ליקטת :

שירא

וחת ביני בא מבית לחם ויאמר לקוצרים

ה' נמכס ויאמר לו וברכך ה' : וזהו בועז בא מבית לחם וכיון שראת

אותה חיה רעה קרו באחרם זל כיוקר מקרה כולכן ויאמר לקוצרים ה' עמכם להטילכם מיכר
שרע וכל יצוה אעם בור מיכס רעז חזמת אעם ליתן ציוכים בלשון הוהר ויאמר לו
יכרם ה' כי גס לך ברוך הוהר וזאת חזפתא חזרו לו כי לו לכדוקיך כרחה ואל לחם לעי
שהו זלמן ויחיו דומע מיז לו שיתכאלו לעי שזין לו : והלשון זל כעס ויתא לקוצרים

ש' עמכם לעזור אתכם בצעור שהם עמלים • וברכך ש' מימן כרכה בקצור עכל :

ראני ואמר שאפשר שחס אמרלו וברכך ה' לפי שהם כתאלמן מקרוב ואפשר שמיזם

שמתה אשתו לא כל לשמה כי היה אבל ולא כל לא באומה היום ולפי שלמדנו ראל

בי השריו בלא אשה שריו בלא ברכה על כן אמרלו וברכך ה' כלומר יביא לך אשה הנזנה כדי

שתהא שריו בנרעה : **אנ** אמר להם ה' עמכם כהיות שמנות רבות תלויות בענין

פקידה אש בעוב עומר שחאו שלא לשכח לקחתו ועם בלקט ונפאה שלא

לנעור בעניני הנאים ללקט רק לקבלם בסכר פנים יפות וכיוצא על כן והקדים ואמר להם

הזכרו באופן שהיה ה' עמכם ולא יתלקט מנימכם ולכן הוא זכירין לכלתי שתשאו רק קיימו כל

המצוות התלויות בקצירה בסכר פנים יפות וכיון שראו שכהיות הוא בעל הקציר ובעל המזון עם

כל זה היה נותן בסכר פנים יפות ומזכירם על הכתיבה אם כן מי שהיא טוב עין הוא ינודך ראו

הוא שזיבורך ולכן נרבוהו ואמרלו וברכך ה' כלומר יברכך ממין וכמו שרדשו'ל כעבודך ברכך

ה' וישמרך : **אי** נמילפי שבוש באומה שעה כענה כו מדת הדין וזאת הלאים ומתה

אשתו על כן לא עבא ברכה יותר משבוס מוזהתפלל עליהם שלחולם לא יתנה

עשהם במדת אל' שהיא מדת הדין לא עם ההווה שהיא רחמים הוא יהיה עירם ז'ם לרם ה'

עמכם והם השיבו ואמרנו וברכך ה' כלומר יאמר די לנרועיך ולא יתנה עשך עוד במדת הדין

מדת אל'ם אלא במדת רחמים ז'ם וברכך ה' שהיא מדת רחמים • אח"כ מנחתיו קרוב ליה בהר"ם

לקנין שליו ז'ם **ורב** אחרון כתב והנה נעוה בא כו מגיד גדול השגחת השמים שנס

שבוש קיה אפשר שלא היה הולך עם אותנו פיוס עכ"ל זכות הכדקת הזמינו הק"ה

עם והיבנו דקאמר והנה כעוה בא כו ויאמר לקוברים כו אפשר להעיד למה לא הוכיר הכשו' טראס

כעוה את דות ואס"כ של עליש לא אמ' כעוה לנעורו כו כוללת הגדת ראייתו אות' ולכן אמר דאפשר

דכעוה הכין מרחוק כשדעו והכיר במילוי עיניו שהיה עם כערה שחודשת בלתי רגילה ללכת עם

השכר שח' יחיה בלב הקוברים דבר בליעל אשר לא כעוה ולכך הכפא אל השדה מחק אמר להם ה'

עמכם ע'איש מתמים על דבר זר שאומר עם זאת לכם ה' עמכם יהיה והם השיבו וברכך ה' בכל

משלח ידך כי אין פרץ ואין יובאת אשם : **והר"ש** ה' אלקאבן הלוי ז'ל כתב האמת

כי עתה שלמו לו ימי אכלו שבעה ימים ועדיין הוא שואל בשלום אחרים

ואחרים אינם שואלים בשלמו ולכן הונרך הוא להתחיל בשלה תשלה ויאמר לקוברים ה' עמכם ע'כל

ע'כל וקדוים דבריו לדברי כפירושי ראשון שפירשתי :

רפ ואמר בועז הנער הנצב על הקוצרים למה הנערה הזאת : ועינ הנער הנצב

על הקוצרים ויאמר נערה מואביה היא השבה עם נעמי בשרי : ותאמר

אלקטה גא ואספתי בעמרים אחרי הקוצרים ותבא ותעמור מאז הבקר

וער עתה זה שבתה הבית מעט :

ועתה עינך כדו שלם תשח' רות עדיין כריך אס"כ לשאל למי הוה בעמיו קו' סכסכ

הר"א
ויאמ' לנערו הנצב על
הקוצרים למה הנערה
זאת : ועינ הנער
הנצב על הקוצרים
ויאמר נערה מואביה
היא השבה עם נעמי
בשרי : ותאמר
אלקטה גא ואספתי
בעמרים אחרי
הקוצרים ותבא ותעמור
מאז הבקר וער עתה
זה שבתה הבית מעט :

הר"א
ויאמ' לנערו הנצב על
הקוצרים למה הנערה
זאת : ועינ הנער
הנצב על הקוצרים
ויאמר נערה מואביה
היא השבה עם נעמי
בשרי : ותאמר
אלקטה גא ואספתי
בעמרים אחרי
הקוצרים ותבא ותעמור
מאז הבקר וער עתה
זה שבתה הבית מעט :

הר"א
ויאמ' לנערו הנצב על
הקוצרים למה הנערה
זאת : ועינ הנער
הנצב על הקוצרים
ויאמר נערה מואביה
היא השבה עם נעמי
בשרי : ותאמר
אלקטה גא ואספתי
בעמרים אחרי
הקוצרים ותבא ותעמור
מאז הבקר וער עתה
זה שבתה הבית מעט :

הר"א
ויאמ' לנערו הנצב על
הקוצרים למה הנערה
זאת : ועינ הנער
הנצב על הקוצרים
ויאמר נערה מואביה
היא השבה עם נעמי
בשרי : ותאמר
אלקטה גא ואספתי
בעמרים אחרי
הקוצרים ותבא ותעמור
מאז הבקר וער עתה
זה שבתה הבית מעט :

פלו זל כתב בערה מואכיה היא כלמו' אף אה כאמר שהיה מודע להם חידוש
 הלכה דעמוכי ולא עמוכית מואכי ולא מואכית לא משנת חסידים היא ואיכו
 קראו שמי שקוה לבאת ממנו שבט מושלים יסא עמוכית או מואכית ואף הם תהיכה מותרות
 שלא תרחה הגורל פלכו חלמוכי כמה ברם מזה כמי ששכבו כחם ולמה יקחנה בעו שהיא גדול ממנו
 בתורה התמו כנות ישראל הכשרות אשר הורמן ולידתן בקדושה ועוד השכה עם כצמי משדי מואכ
 עינתגלה בין כרי עין אשר לא יאות לחים כחך כדוב על כדיובות יקום והנה חליתור ענד אכרסם
 עקס לינחק בערה מורגלת כדיובות והיה הכערה אשר קומר אליה הטי כא כרך ואשתה כו ואמרם
 שתה כו איתיה הוכחת לעכרך לינחק ואחריו שוו הורגלה בין כרי עין ודאי תהיה מורגלת כדרות
 עין ונה גם כהיותה מואכיה אשר הכרות עין עכמי להם באופן שתהיה כרת עין כשכע ובהרנל
 ע"כ כל: אמר לא אמר מי הכערה הואת חל לאמי הכערה לפי שבכו בראותו אשה
 עינת יפה כלככה כרה כחמה אמר בלבו בודאי הגמור כי אחד מהקבורים

קדמה ככר כו אי אפשר שלא יתנו עיניהם בה וכפרט בער הכנכ על הקינרים שהיא יושב ובעל כו
 תקנרים שהם ערודים במלאכתם אפשר שלא היה להם פנאי לראותה אבל הכער הכנכ על
 הקינורים אפשר שהיא קדשה אותה לו בשוק פדושה ועל כן שאל ממנו למי מכולכם מקודשת הכערס
 הואת וכיון ששמע הכער הכנכ על הקינורים דברו לדבוי שהיה חושדם שקדשו אותה ואם תהיה
 פנויה עדיין ישאכה לו כי חשק ביעיה עד כי חמד אותם שלא היה אפשר שלא קדשוה ככר לרוב
 פניה והתחיל לדבר בנכותה ואמר כי איכה חונכת לו כי היא בערה מואכיה והיא מהעם אשר שאל
 איה וגם מולדה רע עד בלא כשאר לכעמי מכל כניה ונמיתיה כו אש היא לכרה כי מעת אשר באה
 אל ביתה ברה ויגון מבנה לה וכסימן רע באה וכמולה הרע הרנה את בעלה והוא שאמר השכה עם
 בעמי לכרה כי לא כשאר לה אלא היא לכרה באה עמה וגם היא מעם הפרונים כעריות והוא משדי

מואכ וכאומרם זל שהיו פרוכים בעריות ובהכרח היא גם כן תהיה פרוכה בהם: אמר
 אשר מפריכותה כו בשלמא כצמי שהיתה אשה וקנה שתבח כדרך לכרה לא תפחד
 דלל כי מייכות כפניה אבל אשה כחורה ויפה בזאת הפכה עם כצמי פתיהן לכרה כדרך וממרחק
 דב כו משדי מואכ בודאי אשה פרוכה היא שאלמלא היתה כנכונה היתה משפחת שלא יפגעו בה
 אכמים שאינם מהונכים ויתגללו כו ואף אם כאמר שקרה מקרה שלא פגעו באדם והיא לא נעמאת
 מ"מ אם היא לא היתה פרוכה לא היתה שמה לדרך פעמיה עם כצמי לכך בלא חכרת אנשים כל
 זה מורה על רוב פריכותה ואף גם זאת יש לה שהיא עגלמית ואיכה חכמה אלא לשינות יושבת
 פנטלה כל היום כי באה אל השדה יתאמר אקטה כדבור פיה לכך ולא עשתה מצנה כלל הבעיות
 לצעות ולא עשתה יתבא ותעמד עומדת וכעלה מאו הכקר ועד עתה ועל כן לא אומר ותבא מאו
 הכקר ותצמד עד עתה כי אין הכונה שעמדה שמה ען הכקר חלל שעמדה בטלה ולא לקטה דבר
 מאו הכקר ועד עתה כל אלו הדורות הרצות יש אשה חזקת היתה לה כי כחרכה ביתה כיון מועט
 על רוב פשעיה ומיד מת בעלה כי פדויה התנוכות נרמו לה מולת הרע והוא שאמר זה פכתה
 שכינת מצע כו בכל הרע הזה אמר אשה מהפריכות ויתר הדברי שאמרתי נרמו פתשכ כפיתה ומן
 מועט ועכר ביתה כו אולי כידותה הרסכה: מי
 אחריו הקינורים רחוק מאד מהם
 בחיור ולכה יקבוץ חן לה כי אמרה אלקטה
 להראות שאכי כנכונה ועל כן יתבא ותעמד מאו הכקר ועד עתה להמתין שיתרחק מאכלה ואו
 שיעל ללקטה כדו שלא כהעכל בה ויטי בן פשעה כאשר ואת היא בוכתה כי אם כונתה להעמק

כפרה הרכה כי מדתה להיות אשה אשר בביתה לא ישכנו רגליה ואינה רוצה לישב בבית כי המות
פיה וסודרת בביתה לא ישכנו רגליה וזה זה שכתה הבית מעט כלומר זה אין זה כי אם רוצ לב
שדונה לשבת בית מעט ולכן המתינה שנתרחק מעצלה ולא מרוב נתינותה אלא מפני כי שבתה
הבית מעט ובביתה לא ישכנו רגליה - הנה פירשתי דברי הכבוד לנכחי של רות :

מנחתי להר שבה הלוי שפירש כן כמה שאמר הכבוד זה שבתה הבית מעט ועוד
אמר כי עד עתה דבר בנמויות טבעיים אליה היותה נערה ומעט עמא ומתן לת

פס בלתי הנזנים ואלה הנמויות ואם הם רבים אינה היא שבתה ועתה דבר בנמויות הרגליים אשר
היא שבתה ואמר ראשונה פירש לה עין רעה לא יספיק לה כל השדה כולה וזה יראה בלקיטה הש
בכמות ואם באיכות ואולם באיכות אמר אלקטתה בא ואספתי בעמרים מה שאין בו דין לקט כי אם
בשכלים והיה זה מהמניד שקר מעורבם כמו שגראה מאמרה אלכה בא השדה ואלקטתה בשכלים
אזכר זה להביא דנה עליה אמר הפך מאמרה ואם כמותי בדברי רש"י פירש שבי דברים לקט
ושכתה נס זה יורה על הנאמר כי לא תתפייס בזה או בזה לא בזה ובזה ואענם בכמות אמר ותכל
ודעמוד מאז הנקר ועד עתה כי לא יספיק לה שעה אחת או שתים אבל כל היום כולו וכיען בעת
פירש עדין לה היתה עת האוכל כנראה מהמסופר לפני הפליג בקדימה ואמר מאז הנקר ולא
אמר מהנקר כולו רנה בזה שהיתה מעוררת השחר ובערם יכיר איש את רעהו היתה בזה וזהו
מאז הנקר ועד עתה ע"כ -

והנה

עד עתה פירשנו על דברי הכבוד הנכב על
אשר דבר הכבוד על דות הכל שוא ודבר
הקבוצים לנכחי וכל הדברים

כזו וגדול עמו ממשוא אם לכך כיון להעליל על אשה כשרה דברים אשר לא היו בעולם והמש
מהנכחי אשר המשורר ע"ה כתרעם על משפרי לשון הרע במומר הושיעה ה' כי גמר חסוד וכדי
שימרו משפרי לשון הרע יראו ויקחו מוסר אחר פי המומר שאמרו דעו כשהיה בורח משאול
והיו הולכים ובאים לשאול לגלות אזנו היכן דוד שריו כענין הושיעם שאמרו לשאול הלא דוד מ
מבטת עמו ואלו היו מראים פנים לדוד והיו מנעוטים אותו שישב ביניהם ולא ימסרוהו ביד
שאול עד שלכך הנירך לשאול באורים ותומים היסגידונוי אנשי קצילה ויאמר יסגידו וזה בודאי כי
אנשי קצילה היו מנעוטים אותו שימרו אותו ולא יסגידוהו ולכן שאל אש ימרוהו בדבריהם אז
יסגידוהו ואמר לנו שלא יבטח בדבריהם כי יסגידוהו ולכן אמ הושיעה ה' פי הרובי קרוב לעית
שימותני שאול כי כולם רובים להסגירני ביד שאול וזה כי גמר חסיד ועל עבמו ואמר כן בענין
שאמר שמה כפשי כי חסוד אני ולכן אמר הושיעה ה' כי גמר זה חסודי כמצע שימותוהו שאול
ואנשי ודרי הוא הולך למות לפי שפשו ואתמו חמוכים מכני אדם ואין איש חמת בארץ שהרי כולם
מנעוטים אותו וכרעם ישימו ארנם להסגירני ביד שאול ושוא ידברו איש את רעהו בואמ' כי כ"כ
הורגלו לדבר שוא ודבר כזב עד שאינם מדברים איש את רעהו כשפתמיהם רק בלבבותם כי כשפה
מדבר יודע חכרו כי שקר הוא מדבר ושהדברים הם הפך ממה שמוציא בפיו וזה משיבו דברים כפי
דבריו וגם בתאובתו יש בלבו הפך מה שאומר בפיו וחסודי מכין כי בלכנדבר אדם הפך ממה שאומר
בפיו באופן כי בלבו ודבר זה מכין לכו של זה וזה מכין לכו של זה וזה הם מדברים בלבו ולא
בפיהם : **א"כ** כיען כי ברוך לאדם להפך יכרו הרע ליכר הטוב ושיפכומו שניהם
לעבודתו ית ולא הכה אותו כענין ואהבת את ה' לדין ככל לבכך כשני ינריך
אמ' כי אלו הורגלו כ"כ לדבר שקר עד שאף יכרם הטוב הושווה והסכים ליכרו הרע לדבר שקרים
אש בלבו ולב ידברו השוא והשקר כה הלכנותי וכשני הינרים הם מדברו כי כספר יכרם הטוב לינריך

שאמר יכרת ה' כל שפתי חלקות לא לבד המדרשים אלא השקר ולשאלו האמת אלא אף המדרשים
 לי האמת ולשאלו הסקר גם אלו יכרתו לפי שאלו אומרים שפסית לטובים יעלו במעלה גדולה
 וז"ל אשר אמרו ללשוננו נגיד ויעלה במעלה בסיבת לשוננו כי כבר דברנו טוב עם שאלו וכן עם
 דוד באופן כי זה או משניהם שימליך על ישראל ייטיב עמנו וז"ל שפתינו אמתו כבר שפתנו הכין
 לנו הכנה לעלות במעלה או מהסיבה שיהיה מדון לנו וז"ל מי מדון לנו כי מוסיחה מדון לנו
 שימליך על ישראל יהאוב אחתנו כי שפתינו הכין לנו להוייתו אהובים כפיני שניהם וניין כי נוסע עיניו
 לכדיק לא טוב וזמ"ש דוד במקום אחר על און פלע לנו באף עמים הורד לים אשר המפרשים
 שירשאו בתמיה על און פלע לנו ואני אומר כי אפשר לפרשו בכיחוסא כי נוסע עיניו לכדיק לא טוב
 פלא היה רובה שיבט שכבוד האון שעשו לו כן אמר על און אשר פסולי איני טובע בעת עלבונני
 אלא בעידן דיתח שיהיה לך אף בעמים אז הורד לים אותם אשר עשו לי און בעידן דיתחא יענשו
 אונ אחרת ולכן אמר כאן און איני און כי על הרעה הזאת אשר הם עושים לי שמשקרי כי יכרתו
 רק משוד עיני ומאנקת אהובים שכבר הם חייבים ממקום אחר על אמתו עין יכרתו ויהיה עתה
 כי על פי דרכו אכל נוסע עיניו וז"ל עתה אקום ואמ"ה על מה שהם חייבים מקראית דבא עתה
 אקום כי על פי דרכי שאקדם מהא אשית נוסע עיניו את זה המסיד כי תמיד הונה בתורתו יתח ולילה
 וז"ל אשית נוסע עיניו לו אמרות ה' כלומר על פי דרכי אושיע את דוד שיפיה לו תמיד אמרות ה'
 כלומר שיהיה תמיד בתורה וכן שהזכיר התורה סיפר בשבחה וז"ל אמרות ט אודות ויין כמ"ה זל
 אנונינו עיקס הכתוב שנים ושלש תיבות פלא להנביא דבר מנונה אפיו שכ"ח הבהמה אשר איבנה
 עבודה וז"ל אמרות ה' כלומר אם תראה בקורות ה' אמרות רבות אל יקשה בעיניך שיהיה יכול לדבר
 עלסוף קנרה ולומר בהמה עמאה דע לך שאין זה עיקום כי אין בתורה עיקאכית וז"ל עיקום שם
 סייונו כדי פלא להנביא דבר מנונה אפיו ולומר עמא דק דנה לומר אמרות טכורות אהכס הקמת
 כי תורה היא ככאף ברוף בעלול לארץ וז"ל תקשה ותאמר ממקום שפאת משמע שאינה ככאף
 ברוף שהרי שם כתוב גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ובקבה זאיכה למודק אמאי לא ערביניה
 פלתיכהו כהמה ועוף כחדא חמתא ולכתוב הכי חבל הבהמה הטורה ואעוף השמים תקח לך
 שבעה שבעה איז ואשני וזו הוא כתיב הכי לא פיק בריך לתור ולכתוב אפס אחרת שבעה שבעה
 זכר אקבה ותו איכה למודק כי היכי דקטע בהמה חלוקת טורה ואשר לא טורה אמאי בעוף
 זכר כלל חלוקת אשר איכנו טהור וז"ל באמר כי לא הוכרך להזכירו אפס דממילא משתמע מן
 חלוקת בהמה טמאה אס כן גם חלוקת עוף טהור למה כתובה דהא הוא משתמע ממחלוקת בהמה
 טהורה דמאי פלא באופן כי לכאורה משמע כי מה שחזר ואמר גם מעוף השמים תקח לך שבעה
 שבעה הוא מיותר הכי שבעה שבעה לכך הודיענו המסדר כי גם אותם שבעה שבעה דקטע בעוף
 אוקק הוא אית שבעתם והוכרח לצוות חלוקת בעני עכזה בעוף ולא לצרכיהו בהמה וז"ל
 כי ידוע הוא כי קרנן עוף הוא קרנן העני אשר אין ידו משנת היה מביא שתי תורים אז שני בני
 יונה וזכה ידוע הוא מה שנת הוא ית להניח שבעה שבעה מן הבהמה הטורה היינו כדי שיהיה
 לו לכת לביא מהס קרנן וז"ל היה מערב קרא העוף צם הנהגה שטורה הוא אמאי דודאי מש
 שנות ה' שבעה שבעה העיקר הוא שכתוב קרנן הבהמה שהוא קרנן חסוב ומתנה הרמיה ל
 להתכבד אמנם העוף כי כשהם לשחות כדי פלא לביני גם קרנן העני אמנם הייתי אומר כי
 עיקר בון שבעה שבעה לא היה פלא משני קרננות על הבהמה לכך רצה הק"ה לבלות כי כך
 משום בעיניו ות"כ תורים של העני באו הסקר של העשיר ולכך עשה מהעוף חלוקת כפני עכ"ל

שמוק צבתי עמנו כזויותו שפירוש ויקח מהם שכחה שבעה וז"ל פסוק צבתי עמנו ונחמנו
 להורות כי שקולין הם ויבואו שניהם וז"ל גם מצוק הפאים שכחה שבעה ולזה לא ערכוהו אלא
 נפש פה פה פה חרות שבעה שבעה להודיע כי שיהא הוא לפכו ית קרבן העבו לקרבן העשיר ולכן
 לא עשאו טבל לערכו עם טהרה וכתב בצוף לחודים פנים אחרת שכחה שבעה וז"ל
 מווק שכעתים כי צפי הטעם שאמרנו גם אותו הפכתים שכחוב שכי פתאים הוא מווק
 להודיענו כי לפכויות משוב קרבן עבי לקרבן דעשיר ומטעם זה שאמרנו אלהי דכתיב
 עפרשת ויקרא כי בקרבן העשיר כתיב אם עולה קרבנו מן הקרבן וקרבן העשיר כתיב ואם מן
 העוף עולה קרבנו ולזה לא אמר ואם עולה קרבנו מן העוף אלא כותבו להודיענו האמור גם
 תעמלה אמר אם עולה קרבנו מן הקרבן כלומר ידעתי כי העולה העמיתית אשר היא שש
 צדיון היא מן הקרבן כי היא היותר עולה השוכה אמנם חכי כאשר למדך כך כי אם יהיה מן העוף
 עולה קרבנו ומלך עולה קרבנו היא נידרה כי אפי' שיהיה מן העוף אפי' מחשיב אותו לעולה שליטה
 ואם עולה קרבנו וכחודר לעכייכו כי לכן קטע גם בעוף שכחה שבעה בלחודיהו להשוות קרבן
 העוף לקרבן בהמה וז"ל כבאן מווק שכעתים ואמר פשיפר בשבח התורה משום כיון שהודיע
 שיכר בשבח חור לעכיו הרמפון ואמר אתה השמרם כלומר ואם אתה הפך על כל אלה אשר
 עשו לשמרם ואין אתה הפך להמיתם וז"ל אתה השמרם כלומר אם אתה לסינות בעל הרמחיים
 כי כן מורה גם זה אתה אומר לשמרם על שמות הילם מירם ואם ערכנו מן הדור וז' לעולם והנכח
 של ערכנו היא דביה והוא כנו אל היחיד הזכר אשר אמר עליו אסית בישע האיש אשר יפיה לו
 ויהנה כאמרות האמרות טהורות לפתת את תרבה לשמור את הדור ואתה השמרם לפחות
 ערכנו לזה שיפיה לנו אחרות הערכות כלנו מן הדור ולעולם וכ"כ כי למה והועל מזה וזה יהיה
 עולם קבוע תמיד כרום הגלגל כי ראוי הוא כי כפי הגלגל הוא שמור בעולם כי לפעמים המרם
 כרום המעלה ולפעמים למטה למרץ עבי ואכיון כן יהיה ג"כ לשי' הפעמים כי יחזור גם הגלגל
 חודר חלילה ולא יהיו קבועים במסורות במעלתם וז"ל סביב רשעים יתהלכו ראו שיתהלכו
 יחזרו חורים חלילה כאשר בני אדם ואם כראם ולות לבני אדם כלומר כמו הרום והולות והקולות
 שכיית לבני אדם כי לפעמים הם כרום ולפעמים הם כולות ועובי כן ראוי שיהיה גם ללא פעמים
 כן ופעמים כן וסביב סביב יהלכו גם המה ושיהיה הגלגל חודר גם עליהם ולכן היה מתפלל דוד
 עליהם שיפלו במחמדות רשעים על היותם כבלי לשון הרע כי שוא ידבר איש את דעהו ושפת
 חלקית בלב ולכן ידברו כי לשון הרע הוא שקול כגוף ולפי צדויות ושפיכות דמים כי ככל אחת מאלו
 לא כאשר לא גדול כשפיכות דמים גדול עובי מכאף וכעריית ואיך אתה הרע הגדולה כי וכעף
 אלא העם הזה מעלה גדולה אמנם במדרג לשון הרע כאמר כי לשון רבים כמשה לשון מדרג
 גדולות ואם הכער כיוון כדבריו להוכיח עליה שם רע ודאי גדול עובי מוכסוף ולכן אפשר לדרוש
 כל דברי הכער הכבד על הקד רבים לכך וכות לקיים מהם הפתח והווי דין את כל האדם לכך וכות
 לפתחם שלא ידבר אלא בשבח של דות ואמר ויען הכער ויאמר בערה מואביה כו'
ואפשר
 כלומר ואת היא ראוייה הליך כי היא בערה ראוייה לילד והוא אמתו כל בניו ודריך
 מלא יפא אשה אלה שתהיה ראוייה לילד לא וקנה ואמרו מואביה היא כלומר אין עליך לחשוף את
 שם הכתו לא יכא עש כיוואחיבך ה"ה כי למרתכו רכבו מעובי ולא מעובות מואבי ולא מואכית
 ואם בערה מואביה היא ועוד תראה את טוב כובתה ושכנתה לשה שמים כי שכה עם כעמי עש
 ויהיה קנים עבולתם ולמודש כעידוש וכחומר כל ועלש תרשח ואיכין שכה עארסה ומעולדת

משדיו מוא ועצה את אביו ואת אמה עם היותה בת מלכים ושנה עם נעמי עם היותה בחסד כל
 זה וזה שלא כתבנו אלא לשם שמים ועוד יש בה מן המוסר ודרך ארץ כי אפילו ללקט
 מהעורה ויכתה לה בו לא רנתה ללקט אלא כשאלת רשות ובלשון בקשה וזם ותאמר אלקטתה נא
 בחלואיך ותאמר נא אלקטתה ואין צא אלא לשון בקשה ואף גם יאמר כי אפילו הלקטת מהמורה
 ויכתה לה בו לא רנתה ללקט כי אם כשכר טורחה ועמלה וזו מהאמר אלקטתה ולא כשכר אפי
 רונה ללקט אלא כשכר עורחי ועמלי שאטטרה ואפספתי בעמדים אחרי הקבורים והענין כי מהנה
 הקנרים לקבור ולעשות עמדים עמדים ומכיתים אותם במקומם ואחר כך מאתפסים הם אף
 אחרים כל אותם העמדים למקום אחד ועושיב מהם תל צבוח כלם במקום א' ולכן אמרה הנהניני
 בא ואלקטתה כלקט וגם אפי אעשה וזאת לכם ואקל מעליכם טורח חסיפת העמדים א' חסידים חסיד
 כי אפי אלך אחרי הקבורים ואטטרה ואפספתי בעמדים אשר יקצרו אפספוק חת כולם אל מקום חסיד
 פרי שלא רנתה אפילו כלקט כי אם כשכר טורחה ועמלה ואמר ותאמר יתעמוד מאז הנקד ועד
 עתה להורות על הדיוותה כי להם עבלות לא מאכל ומאז הנקד ועד עתה לא יעשה למה לא
 עמדה עומדת על עמדה וטורחת וזכו שאמר ותאמר יתעמוד כלומר שלא יענה לכוהן לא יתיר
 מאז הנקד ועד עתה ואומר זה שנתה הבית מפט אפסר כי שם כשדה היא בית אשר שם היו
 בערות בעו יושביו ואותה השעה אשר היה הנער מרדד עם בועז על ענין דות כשכר בתימה
 דות יושנת לכוהן שם בבית עם כערות בעו ולכן אמר הנער לבעז חף רב היתה רואה היתה יושנת
 במין הבית לא מפני שהיא עזלה כי עתה הלכה לשנת נבית למוז מעט וז' זה שנהה הבית מעט
 כלומר שמה מעט ופי' יש פסיחה אבל מחו הנקד ועד עתה יבנה קרובים וזה שמהה האקטרי' א' :

דרינה

קרובים דבריו לדברי והכני מני'ם לפנין זה לשונותיו לבעז הנכבד על הקבורים
 למי הכערה הזאת כי בראות בערה מחודשת בלתי רגילה לכא סויה השכר ליונה וחולי מההכערי'
 הכיאה שמה ועל כן אמר של מי מהקבורים הקלה היא הכערה הזאת והוא רסינו לא אדיוני א' יפת אל
 לבו חטאת לבער מהנערים כי בערה מואיביה היא השנה כיואם כיונתה היתה לדבר נכלה לא
 ביתה באה עם המוות רק היתה כשארית בארנה והנה מאז הנקד באה חלינו לא רחינובה פרות
 דבר כי הנה בראה בעניינה שאמרה אכה ללקוט העומדים קברי דקברים ילח אמהם או לפניהם
 ולהסדר מכל דבר דע גם מאז הנקד שנאה עמדה פה לפי'ן כל ולא נכתרה דפוינו ולא זזה ידה
 שמתן ידיו ומה פשינך רואות כי היא יושנת כפסת נבל כיבת הקבורים מפני זמן הוא פיספה
 וטעם בית במוסוכה וכן כתב הרמב"ם אף לכשר שיה היום יושב סניפי הוא לביית רות
 ונעמי היה ובו ביום יצא בעז מאבלו ולהפיו צמדו ינח חל השדה כי בוביוס המחילו
 הקבורים לעשות במלכותו כי קודם זה היה אבוד להם ולהיות כי בטרם זה היה נע' הסוד נשאלת
 שלום ובעניית שלום הניד כי היום הזה בא ונתן להם שלום והחזירו לו שלום ושלל לבער בת מי
 הכערה הזאת וענין כי אין לה חב וזם בארץ הליויההפה קרובה לו וכהילו רפה לראו לו שהיא
 באושה לו וזה דבריו מכוסים וערום יבין לאשורו וזהו שאמר כשדה פואינה היה כלום כערה ינת
 בבית היא גם מואינה ואין לה אב ואם וקרובים כלות הוא וכמה מהאכפיים חפסם לקחת בת ימיתה
 גם היא פטנה עם נעמי ורמו לזכור הסודותה וטוב מינה שנתה להבות תחת כנפי הקט' גם
 שהיתה קרובה לנעמי ואפואלה הוא גם שהיא מפתלת ועובקת וכנועה וטובה כי כסף

כי סכה לטויתת עכוב ומרודה לעת טרף לפעשה מוכרחה לכאת השונה ודקדקה ללקוט וללסוף
 אחרי הקוברים ולא עמשה כמו וקנה עמדה על רגליה כעסק מלאכה מאו הכקר ונראה מזה
 ששכתה ככית מעט כלומר כי כשהיתה בכיתה שוכנת ממלאכה מצט הוא ירחה מזה כי היא
 חרונה במשפלה ע"כ : **והרר** ינאק צארמח אל כתב כערה מואכיה היא הסכה
 עם כעמי ומסירה כירה והכה ירוש פאמש כאף העירה ותכא ותעמוד
 פאו הכקר וגד עתה אם כן זה שכתה ככית מצט שלא עמדה בכית יום או יומים לכוס מיניצת
 הדרך וזה יורה זריזותה ועם פקילות שמא יכתיסכה ככיתו לשם שירות פשוט והיתה חרונה
 במעשיות מתר ע"כ ודומים לזה דברי הרלב"ג ז"ל : **והרר** יוסף נאקין אל כתב
 מאו הכקר וגד עתה הורה זה לענש השפלותה כי
 זו סכה שלקטה משד כרי שלא ישדוקה כי כעכור יפיש כתחסד עמה וכתן לה מפל כעז ע"כ :

<p>הרשא זואמר כעז אל רופ הלח שמצת כתי דברי הכער הלז שאמר כי לא תחפז לשכת בית כי את יבאיות ועל כן השערי והזהרי מ מאד לא תעשה כאופן שיאמרו דבריו ותהיה</p>	<p>דשי זמנית והלכת א הכלים פאם תמתי אל תכלמי מלכת ולשתת מכלי ה סמי אשר ישאבון הכערי את הנערים לבלתי נגער וזמנית והלכת א הכלים ושתית מאשר ישאבון הנערים :</p>
---	--

פקיה מה ואישרא ולכך אל תלכי ללקוט כשדה אחר כי יאמת ויקיים דבריו כלכתך בשדה אחר כי
 יאמר כי להיתוך רונה לילך פעם כחזן פעם כדמוכות על כן הלכת משה או אל שדה אחר זכוש
 הריאת מקיימת דבריו שאמר זה שנתה הכית מעט שוכנתו לומר כי ככיתה לא ישכמו רגלים
 זכדאמרן לעיול ועל כן הצנה הכסוכה לך והכפו מדברי הכער היא זאת כי לא תלכי בשדה אחר
 ואת עוד אוסוף על זאת ולא אכא משתכניתי ולא אכוא לא א שדה זו ולא אל שדה אחר ויותר טוב
 הוא לי שאמות כרעב בידכתי ביתי ולא לילך להתכוות לביכי ככי אדם אשר חרפתם מרובה ולא
 יכזו אותי כדרך שבוה אותי הכער לז וגם לא תבבורי מזה הסדה ותשכות ככיתך כי אין זו עשה
 עושה אלא כואי לכתן ותלקט וכה תדבקין עם כערותי וכונתו שתכא ללקט אם כרי שתזנה היא
 משדותיו וגם כדלוכות את עממי כי יותר מזה שכתה הכית עושה עם העמי העמי עושה עם כעל
 הכית וכשה עשית עד עתה שהלכת א חיותן מרחק רב וההנהגת כעמך מדת הבניצות כן ע
 תעשה גם כן מכאן והלאה ותן עיניך בשדה אשר יקטורין וחרויתומו לקנור כל השדה והלכת
 אחריות רחוקה מהם ולא מורא חולי יגנובך חני אומר לך שתלכי רחוקה מהם כי אם מפני
 עניניות אכל הם לא יגעוך כי הלח בויתים לכלתי כגעד ואם נמית לא תלכי את לשאוב כי הוא
 עריות גדול שתאחי כפייהם ואינו כבודך א והלכת א הכלים ותשתי מאשר ישאבון הנערים -
דאשר לערשו לפי הדרך שפירשמו שדברי הכער היו כולס מקשרים בשכחה של רות
 וכתו שפירשמו לעיל עתה היו דברי כעז אל רות מווסדים על זה ויאמר לה אל
 שיעצת כתי כלומר קרי בכר שמצת כתי כל השכחים קללו שפיתת אותך הכער ולכן ראוי הוא לך

שלא תלכי ללקוש בשדה אחר כלומר בשדה של אחר שהוא אחר אנכי כי בודאי לא יקדוך ולא
 ישבךך כאשר עשו לך פה וזהו שדה אחר דקאמר הרי טענה אחת שאין ראוי לך שתלכי ללקוט ב
 בשדה אחר ועוד טענה ב' שלכך זו והוא אומר וגם לא תעבדו מזה והכונה שאפשר שכל שדות
 של כושי היו קרובים לעיר יותר מכל שאר כל השדות וההולך לכל שאר השדות היה בכבוד שהיה
 פוגע בשדות כושי בתחלה והיה עובר מעליהם ללכת אל שאר השדות אשר היו יותר רחוקי ולכן
 אמר וגם לא תעבדו מזה כלומר גם אם באמר שאפשר שגם כן יקדוך בשאר השדות וכן ישבךך
 אין ראוי שתעבדו משדותי אשר תפגשו בהם בתחלה ותלכי אל שדות אחרים הרחוקים מזה והנה
 שאמר וגם לא תעבדו מזה הרי שתי טענות שבשכל כל אחת מהן ראוי שלא תלכי אל מקום אחר
 ללקוט כש בהתחבר שתיהן וזהו מלש וגם דקאמר שאופיך טענה אחרת על הדעה שיהיה אומר עוד
 טענה שלישית והיא וכה תדבקין עם נערותי וגם נערותי כלומר כי בשאר השדות לא יש עם נערותי שיתלכי
 להדבק בהן אמנם פה נשדתי יש נערות וכה תדבקין עם נערותי אחר עוד טענה רביעית
 והוא אומר עיניך בשדה אשר יקדוך ואפשר שכל שדותיו של בעז אשר היו שתיים להגדו הכשר
 שכלם היו סביב סביב אל אותו השדה אשר היו עם נערות כושי ומשם שלטו בהו עינא לכל שדה
 ושדה אשר היו שתיים להגדו והפסוק הזה הוא מקישר עם הפסוק לעיל בכופו שררר וכה ת
 תדבקין עם נערותי מכאן מזה השדה הנך רואה בעיניך כל שדה ושדה אשר עמדין לקדור והנה
 שאמר עיניך בשדה אשר יקדוך אמנם שדות אחרים אפשר שיתללו בך לפי שהם בהתחבר ונמכתה
 שדה לפנים משדה אבל שדותיהם במקום אגולה כי הנה מבחן שלטו בהו עינא עיניך בשדה אשר
 יקדוך אמר עוד טענה חמישית והוא אומר והלכת אחריהן לדיק דכתיב מלת אחריהן כנן
 והיה מן הראוי להיות כתיב ב' אבל הכונה שהיה מעיד על נערו שכולם היו דיקין גמורים
 וכשתיהן הולכת אחריהן הנה באילו את הולכת אחריו נשים ולא אחרי אסמים וכמו שבאשר
 תלכי אחרי נשים אין לך פחד שיתעללו בך כי הן נשים כמויך כן כאשר תלכי אחרי נערי הנה
 ליה כאילו תלכי אחרי נשים ולכן כתב אחריהן כנן ולולי דמכתפינא הייתי אומר כי גם כאשר
 אחר לעיל וכה תדבקין עם נערותי על הנערים קאמר כי לא היו נערות לבועו בשדה אלא נערים
 וקראם נערות להחוש את לבנה שלא תפחד מהנערים שיתעללו בה על כן אמר לה שלא תפחד
 כלל שתוכל להדבק בהם כאילו היא מתדבקת עם נערות לפי שהיה יודע נדה שכולם היו נדוקי
 ובה אתי שפיר מאי דקאמר דת לקמן גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין ולא מינה
 שאמר לה כך אלא כן אמר לה וכה תדבקין עם נערותי ונמה דדפשיה אתי שפיר דלעולם כאשר
 אמר לה וכה תדבקין עם נערותי על הנערים קאמר וקראם נערות להודות על רסודותם כי
 עוכל דת להדבק בהם כאילו הם נערות מסכים למה שפירשנו במה שאמר והלכת אחריהן כנן
 וזה בעצמו דמזה לה נעמי באומרה לה טוב בתי כי אנכי עם נערותי וכו' הנערי שלו הנה ליה כל
 הם נערות ובה לא קשה מודי מהשינוי הנמצא בכיבוד הלו כי בועז המר לר וכה תדבקין עם
 נערותי והיא אמרה גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין אמר לה עוד טענה ששית כי
 מילכד הכיודותם אשר הזכיר ככל מה שרמזו דיקים עוד בוכף על זה כי הב מוזכרים ומינייהם מכת
 לבלתי נגוע בה כלל והנה שאמר הלא בוייתי את הנערים לבלתי נגעך המר עוד ונחית והלכת
 אל הכלים ופתיית וגו' הכונה אחר שראה שהכל מתוקן מבלתי הפשה כלל לא נשחר חסס כלל לא
 ממקום שאיבת המים כי אולי היה רחוק ממנו ממקום השדות אשר היו גם נערו ואלו הם מלך
 לפיכך ממקום שאיבת המים אולי יגע טענה אסמים שאינם מקושרים על כן לא הם במיתא והלכת

56 הכלים ועתה מאשר יאמרו הכתרים ולא תלכו לאזוב ממקום שאיבת המים :

וְעַתָּה

עוד לומר כמה שחזר עיניך בשדה אשר יקבורוך שהכונה לפי שראה דאינו כי שש
 סנה שבה והחזרת מהם עינים רמות כי העין הוא פרומו העני לה ולכן הוהירם
 המרה והמרה ולא תע רוח זרי לכבסם ואחרי עיניכם אשר אתם וזכים אחריהם כלום כי אם
 תמרו ורואי שגזרו וזכים וצוים מצד אחרי הרחיקה כי עין רואה ולב חומר ואח"כ כל המעשה
 צומדים ולכן חזר לה והרי עלה תרום את עיניך לא למצלה ולא לרמון הדדיון ולא תשתכלני
 אלא לכויר בעתך ולכויר תלכוך עיניך בשדה אשר יקבורוך לראות וללקוט השכלים של לקט
 ומסכה וצדו של דבר הרקת העין מראות כרע אמר ש"ה עיניך לכויר ויכוירו וצפיעיך ייפירו
 ענך אשר הרקן כי שיעשז כיו שהיה צוה רב צ"ה שלא היה מביט לעולם קוץ לארבע אמות
 גוף עיניך לכויר ויכויר כלום אשר לך קן תשא עיניך השמימה ויתראה כשים בעליוות ובעד
 סלכות רק לעולם עיניך לכויר ויכויר כלום לכויר דרכך ולא למצלה ואם לפעמים תבגש באש
 שיהי כמה ענך ולא כי אתה עיני הרי צפיעיך כי לכויר כוירו כדי שהם ייטירו את דבר העבודה
 הכחה ענך כי תצום העש צום על העין אמר עוד ולא זו כללך תצמי אלה והלכת אחריהן
 כלומר הוהיר ככמה ומכונת גלה תלכו לכויר הקבורים כי איולי וסתכלו בך ויכוירו לדי הרחוק
 עבודה אלה תתכוירי שלעולם ועד והלכת אחריהן ממש ומנכן כדי ששכנסו כל לא ויכלו לשתכל
 בך ועל כל חלו הכמות שחזרתי מוסף עליהם בויית את הכערים לבלתי נגעך כיד ליד לא יקרא
 דע ולכן לא יגעוך אחי באכסע קטנה והוילבלתי נגעך ולכן אחי מנך שאם כמות בעודך לוקטת
 בשדה לא תחלי מן הקבורים שיתמו לך הכלי של מים שים עמהם בשדה אשר הם קבורים אלא
 והלכת אל הכלים ושתת מאשר יאמרו הכערים ויכללו ההכמות הרי את כיבולת מכל דבר רע

וְעַתָּה

עוד שחזר עיניך בשדה אשר יקבורוך לפי שברוב הדברים שלט
 כהו עינא כיוצא והעין הרע שולט בכל דבר לכן בעצו בהכירו כי רות היא
 בדקיות ועינים הוא עין טובה וכל אשר תראה ותשתכל בעיניהם בוס הית הכרחה ועליהם
 באמר טוב עין הוא יבורך על כן כדי שתע רך תבואת בוס אותה שתשתכל בעיניה בשדה אשר
 יקבורוך כדי שתראה כרחה כש"ה עין אמר עוד והלכת אחריהן לפי שידוע שעינא וליכא תרי
 פרסורי העבודה והעין הוא הפרסור הראשון של העבודה כי העין העין רואה והלב חומר ועל כן
 הוהיר הכתוב צומרו ולא תמרו אחרי לכבסם ואחרי עיניכם ובהיות כי כוירו ראה והכתיב בדקת
 ישראל אל רות וליבלם עיניה תזויה מישרים ילכן אמר לה והלכת אחריהן כלומר חף אם כולי
 על זה חן רחמי יילכו ויטירו אחרי עיניכם חן את כמותם אלא את והלכת אחריהן כלומר אחרי
 עיניך תלכו ויטמו מלת אחריהן ש"ה אל עיניך דרושים דקרא ודקך זה רמון כוהר כפרשת ויקהל:
 חלני ול כתב זה לעזבו עיניך בשדה אשר יקבורוך פה השיא ענה טובה
 והגות אשר עוד דקך בדברי הכצר המוביא דנה עליה באמרו ותאמר

וְעַתָּה

אלקטת בא וחסתי בצמרים אחרי סך כרים אשר דכרו אחרי הקבורים אבל האמת דב דכרים
 ודקך על ידך ש"ה בוס וכוילו רבה לומר שהיתה הלכת אחריהן כחושבת מידם אשר על זה
 אמר לכוירי כמותי אותם שול תאילו לה אשר כל זה להקזית שני עד שקרים על כן הרבה
 לדבר לה דכרים טובים עיניך כשהי אשר יקבורוך כלומר לא תלכו עמם בעת היותם קבורים שלא
 עמם כראית באשפת חבל עיניך תחזיק עישרים השקת אשר יקבורוך וקטרו אשר יקבורו עלך

אחריהם

אחרים ילבו שמוס אפטר שומדך כי כלתה בשדה אחרו כלות הקוצרים לקצור יתעולל בה אחר
 מהעדרים מה שלא יהיה בהיותם בשדה כלם לבן אמר הלא בויתו את העדרים לכלתי בנעך אף
 אם תהיו ויודים בשדה הנה בויתו אותם בפרט עליך ואין ספק כי הנואה הזאת היא האמורה
 למטה בדברי הס"ר יצחק עארמא אל זכרחה לי כי לא בזה להם מקורם עד ידבר על לבה כי לא
 ידע חס תקבל היא דבריו או אם עשה תעשה לה בעמים ותרחיק כדוד מוסר אחרו שכבר דובר בה
 דבר כיבור ומה כעב כנואה זו אם היא לא תתרחם בזה ולכן לא בזה עד הקיראת לבה ונמית
 והלכת אל הכלים עוד הוסיף להשיאה וליענה ענה ככוכה עד מאד והוא פתרחיק ממנה לוית
 שפיתו וזה שאם היא יפלא לאחד מהעדרים שיפאכל לה לא תבא מקרי ספק כי יאמר האומר שיעיניו
 בתנה בו לכן יענה שתלך בין משאבים ושם תפתה מאשר ישאכן העדרים לא שיהי תאמר לאחד
 מהם לשאוב וכיוצא ברך וירח ככור שיש בו הפרין ככור כי הכיוון דבק בכפס כדברי הרב המורה
 ומה גם בהיותה כלילת יופי וקבל יוכלו לשאור אותה ושוכ מבאתי אל הסוד הה"ד יוסף יענך אל
 שכתב כמקומו ושנית מאשר ישאכן לא שיתנו לך הם כי זה התחלת הפריכות ע"כ ושאתה
 ע"כ: וזה אחרון המה הלא שיעיניו מה ששאלתי לבער ולא תפסח ששאלתי
 את פי חסד לחיות רב בעיני היותך לוקטת בשדה שלי כי אדרבה הכני
 אבוק שלא תלכי ללקוט בשדה אחר וגם לא תצבורי מזה כלום מוס הדרך ששכח העדר הנכב
 שאת אופת את אחרו הקוצרים ולא עמהם לא תעבורי ממנו וכשתרבי לדבר דבר לפסח שמלך טוב
 שתדבקי עם העדרות ורמו לה שלא תדבר עם העדרים ולא בשדה זו כללד אבי אומר לך שתלקטי
 לבי שאחרתי אל תלכי ללקוט בשדה אחר כי הנה כונתי היא שלא תלקטי בשדה אופ אחר אך אם
 יהיה השדה שלי לקטי כדונך כי עייך בשדה אשר יקצורו והלכת תמדו אחריו כלומר אחר
 העדרות כי שנה בויתו את העדרים לכלתי בנעך גם לשמורת נקיותך אבי רונה שאלתי עד הפאר
 כשתרבי לשתות רק תלכי אל הכלים ושנית מאשר ישאכן העדרים ועם הקצרים בשמית היום
 אשר עמנו בשאובתם הנה עם כל זה לא יפגעו בך וזה טעם הלא בויתו את העדרים כו' ע"כ
 וזה יחמק עארמא אל כתב לא תצבורי מזה ירכה שלא תלך לביתה עד כלות הקצור
 בדרך שזר שלקטות ע"כ: עד אשר תעבורי:

הדשא

אמר ותשול על פניה
 ושתתאו ארנה סנה רות
 דאשה את דכרי חכער
 מרים כלענה ודכרו בעז
 מתוקים מדבם על כן
 שפתה פני דכרי ספכיים

ותפול על פניה ותשתחו ארצה ותאמר אירמוע מצאתי
 הן בעיניך להכירני ואנכי נכרית: ויען בוועו ויאמר לה
 הנר הוגד לי כל אשר עשית את חמותך אחרי מות
 אושך ותעזבי אביך ואמך וארץ מולדתך ותלכי א עם
 אשר לא ידעת תמול שלשום:

כפלה על פניה מרוב שיחס וכצפה על דכרי הנער ותשתחו ארנה על דכרי בעז הכדיק אשר
 בראש אותה וידבר על לבה ותאמר אירמוע מכאתו חן בעיניך להכירני למול חסד עם דיו ודברת
 על לבי כזמרך לא תצבורי מזה וגם תדבקי עם כעדרותי ובויתו את העדרים לכלתי ועמוכי אין
 טעם למניית חן הנה כי אם כלבך העסור עשית זה כי לפי דכרי הנער טלו הנכב על הקוצרים
 שבו ככרוק עדין בארמו ומאובים קים עלי עורה משוקת כעמאפה ועדין היא גויה ואין ראוי כי

אמר זה וזכרו כמעשים אלה און בעיני על כן היא קא תמה ואמר מדוע מכאתי חן בעיניך
ואכבי ככרית לפי דברי הכשר: **א** אמר מדוע מכאתי חן בעיניך כחה שרית
לסירי ושאלת עליו למי הכשר
כשאר כל הכשים הבאות ללקוט כי הם ככריות ואין להם מכיר ואין שואל עליהן מיהן ומדוע
מכאתי חן בעיניך לסירי ולא עלי למי הכרה הושתו ויפן בעז ויאמר לה הכונה כי עכס
אותה על שאלתה ששאלה מדוע מכאתי חן בעיניך כו' וגם אמר לה אמירה אחרת ממודעת וזהו
ויפן ויאמר ופעמיה היא דרבי הפסוק הזה והאמירה היא בכתוב של אחריו במש שאמר לה יסלם
ש' פעלך כו' ועל שתיים אלה אמר ויפן בעז ויאמר לה ופירש העניות ואמר הנד הונד לי ככל ואמר
הונד הונד לומר שכל כך היא שדבר אשתו ויביב ומכורסם לרבים עד שהונד הונד לי מפי מגידים
דכיש מגיד אחר מגיד: **וגם** אכשר שרמוכשתי ההגדות שהונד לו היתה שלמה
ונדקת כמה שזין אדם לחבורו וגם הינד לו נדקתה כמה שזין אדם למקום
ועל הנדפה מה שזין אדם לחבורו ואמר כל אשר עשית את חמותך אחריו מות אישך והוא המבואר
לעיל בפיפור שאגלה ומה גם מה שאמרזל שויתרם לה על כמותה וגם הונד לי כי כלב שלם
וככש חסיפה כתיגירת ואין גויה וככרית ככרית הלו שאמר מואכית היא כי עדיין את
שוואכה וככרית רק ידעתי כאמנה כי טובת את אביך ואת אמך והכונה על דרך מה שאמר הכתוב
אומרים לעץ אבי אמה ולא כן את ילדתי וזהו שאמר ובעזבי אביך ואמך ותלכי אל עם אשר לא
ידעת כו' **א** כאי רכה לפרט סמך שעשתה עם חמותה כדי להגדיל אותה ואמר
כי לא עשתה כדרך שאר הכשים שהדרך הוא להיות איבה ושכאה בין כלם לחמותה
ואת לא כן ואף את עמא לומר ששכחו כשלוס כלה בחמותה כחיי בעלה אחריו מות בעלה היא אפשר
כי בחיי עמא כשלוס עם חמותה לעשות כחת רוח עם בעלה אבל אחרי מותו אין בכל הכשים מי
שלא עמא חמותה ואת עשית עמה אף אחרי מות אישך ואם לא היה לך אב ואם ותתחבר לה
להיותך וימנה לא היה ראוי להחיותך לך עונה כל כך כלהותך וידיעה ויתומה אהבת אמה ורנית
בה אבל אב ואם היו לך ותעזבי אביך ואמך ותלכי אל עם אשר לא ידעת כו' ועל כל אלה סכרך
שרבה מאד ועל כן אמר יסלם ה' פעלך כו': **וחרש בא** ה' יו' זל כעב מדוע מכאתי
חן בעיניך כו' פיה פתחה בכמהה כי אין חן
דקום להו לרכון שמתה גויה וזכה וזה גם כמות מואכ אשר זה דרכן להפיק ענין כמדוע ואדרבא
כשלאת היא מכוננו מדוע מכאתי חן בעיניך להכירני כי איני כמותה ככל דרכי והיותי מתם ככרי
וכן תרנס האתרגם ואכא מעמא מוכרה מוכרתה מוכרתה דמאכ ומעמא דלא אירכי למיעל בכי שמתא
ד' הכה כי הם שכי דכרדים מתמיהים הא' בהיותה מכבות מואכ המפקירות ענין מתחלה ועד
שוף כי שכרירה קדמה שמו מואכ לה כן הכעירה שאמרה בן עמי כדאימא עברך רביעי דכויז
וכך דרשת כ' והשכית כשייתה מהאסורים לכא בקהל וזה גם העמוכית שיה אכל כמות מואכ
כתייתדו לזכות וכאומרנו ויחל העם לזכות אל כמות מואכ ולכן אמרה מדוע מכאתי חן בעיניך
להכירני אחי כמותה ופרושה בחיותי מעם המיוחדים כמות מלכד היותי מעם אשר איניו כשר
לכא בקהל וכאילו כוחה הורתה כי אינו מן הפלא כי ידברו עליה רעות ואדרבה כמות בעו הפדוק
שדבר עליה טובות כפלתה היא בעונה ע' כל': **והחסיך** ה' יו' זל כעב מדוע מכאתי
כמאקיו התרגום אמ' הונד לי הלכה עמוכילא
דמו לה שת אשר עשית כו' כי נעלית שער ולא כתרסקו עמוך ומואכ לא על אשר לא קדמו כו' ע' כל'

ובאומר

ותלכי ט' עם אשר לא ידעת תחול שלמות לבד הרשב"א הלוי אל דברי רבותי
 שריון וקיימין כי זה להם שלמות ימים שנת חדשה ההלכה עמוכי ולא עמוכי
 מואכי ולא מואכותיהו לא ידעה מזו דבר אשר זה יודע גדול פרי לבנה לב טסור להתנייר מכלי
 פכות שלום דבר ע"כ: **רב**
 אחריו אל כתב ספר דות בשמעה כעלו פכיס והשכש
 בה ולכן הטיב עמה ורבה לדעת כוכב הטכותיו
 מה היתה וזה כלשון כח כחוד ושתחיו ותאמר מדוע מנא אתי מן בעיניך כו' והוא דרך מופר כשי
 שאומר הנדלת חסדך להטיב למי שאיכו ראוי וכדאי להטבתך אך חמרה זה כלשון שאלה קצת
 לנלות כי היתה רובה לדעת כוכב הדברי באומות או כעו הכין מאמרה והסיב לה ואמר הנה מש
 שהטכתי עמך הוא עעט מועד כערך מה שראוי לי כי הן אמת הונד הונד לי פני דברי אשר כל
 אשר עשית את מחוקי ועוד זאת שכית שמעתי נדקתך כי כתגיירת כפויט לאלך כלשון כטת
 בדרך בית אביך ואמר או לפחות בארץ מולדתך וכהיות לך כל אלה כי עזבת את כולך וכאת אל פש
 אשר לא ידעת זה יודע כי נס נר כק את ומאכנת השיט כתגיירת ולא לתומלת תקות דבר נופכי
 וזה הוראה כי את טובת המונ ועונת הנפש ע"כ :

<p>הרש"א שכתוב הזה יתפרש או בדרך תפלה או בדרך הנטחה וסיוס שכל אדם על הסוד אשר עסקה עם פ המותם כמבואר</p>	<p>ישלם ה' פעלך ותהי נשכורתך שלמה מעם האלהי ישראל אשר באת לחסות תחת כנפיו ותאמר אמצא חן בעיניך ארוני כי נחמתני וכי דברת על לב שפחתך ואנכי לא אהיה כאחד שפחותיך :</p>	<p>רש"י לא אהיה כאחד ש שפחתך איני חסוכה כאחת מן השפחות שלך</p>
--	---	--

ואמר ישלם ה' פעלך ואמ' מלת ישלם להודיע ולרמוז אל מה שאם הכתוב מלוס ה' חסדך כל כי מי
 שהיה חסדך לך זה היה ליה כאילו הלוה אותם המעות לפי ולכן הסי'ת נמוכו ישלם לו כאילו שלום
 לו ית' ואל ית' משלם את מוכו ואל ישלם ה' פעלך כי מה שאת חסרת עם חסותך הוה ליה כאילו ש
 הליות לפי והוא ישלם פעלך וכנגד מה שאם ותצו כי הן ואשך שהיא עובת העז כד"א קומרוס
 לעז אבי אמה על וס ותהי משכורתך שלמה כלום שכר הרכה שיון לו הספק כלל מעם ה' אלו
 ישראל כלום בעולם הנה להיות הרכה עצמו ממש וכענין שאמר נדקוים יסכים ועטרותיהם
 בראשיהם וכהנין איוו השכינה וזו על אשר באת לחסות תחת כנפיו וכתגיירת כלב שלם וכנפש
 חסנה מכלי פנייה חכיות כלל רק לחסות תחת כנפיו ית' **או** כמו שפליג לדבר
 בשבחה שכתעט וכנות גדול מוכותיו של אברהם ה' זה שהיו
 ולכן אמר ותהי משכורתך שלמה כי אף אם כאמר שכותו של אברהם איכיו יחסר בהמשך הזמן
 ע"ד מ' אל תמה וכות אבות עכ"ל וכותך ומשכורתך לא יחסר לעולם לא לעולם תהיה משכורתך
 שלמה מעם ה' אלהי ישראל והטעם לפי שלך יתר שאת על אברהם חכיו לפי שאברהם איכיו לא כל
 מחליו עד שהק' בה אמר לך מ' ארנך ומאולדתך ומכיות איךך וזו עזבת את אכיו ואת חמו על
 פי מאמר הא' ית' מאכס את באת מ' ארנך לחסות תחת כנפיו וזו אשר באת לחסות תחת כנפיו
 כלומר באת מ' ארנך לחסות תחת כנפיו וזה נס אשר כעמו הפנידה כה פשעוה אל צמח ואל אקוה
 השי' לא שטעה בקולך אלס כאס לחסות תחת כנפיו ית' :

ה' 3

כחות כונניות חסדים הו"א אחד שהדברים שאדם נופח אותם איכל מודמיוס
בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא ולכן על האדם אשר נמלה עם חמנות
אחר לא וסיה שצדק כיוסלם ה עצלך ומאכלי הפירות בעולם הזה והקרן יסיה שלם ויסארקייס
לעולם הבא וזהו שאמרתי ויסעוררך פלמח לעולם הבא כל הקרן כפלות חסדס ה' אפי ישראל
אשר כזה קצמילות חסדים שעשית וכית אשר כאת לחסית תחת ככפיו שתוכה להיות כחסות
לפעיד לבא תחת ככפיו ית והמלך ברחמי יסעיד אותך ותהיה ככפיו וכסמך אהלנו לחסות
וכמוסם ה' ולבקר בהיכלו ומוכה להיות כיוסיה עליוכה תחת ככפיו השוכסס : ומצינו

במדבר שהפליגו לדבר כשכרך של גומלי חסדים ואשרו כא זרחה כמה גדול כחן
אל ברוקוס וכמה גדול כמה של כדקה וכמה גדול כחן של גומלי חסדים שאין חסין לא בכל שחר
ולא בכל ככפיו ארץ ולא בכל ככפיו שאס ולא בכל ככפיו חסיות ולא בכל ככפיו חסות
כרסים לא בכל מי שאמר והיה העולם ככפיו יקר חסדך אלס וככפיו אדם בכל ככפיו יסחיון ע' כל
ראיית הכתוב מוכנת כפיו פשוטה אמנס כרסיו ביאורה עם כיואר הכתוב הקודם
דחנה להפליג לדבר בגדלות כדקתו וחסדיו ית עם כריותיו ואמ' בך קתך כהדרו

כלום שהיא רכה וגדולה ונכנס כהדרו לאהריוס הגבוהים ומפטרך תהוש רכה כליו להיות ככנתך
לעשות כדקה וחסד עם כל כריותך לכן כל הדיכין תקיפין וכל האקטרגון איתס משליך אותס כ
כנקבא דתהומא רכא וזהו שאמר משפטך תהוש רכה כלוע כל הדיכין תקיפין איתס משליך אותס
שתיחוס רכה וכזה ארס ובהמה תושיע ה' כלומר כין האדם השפוכ ופדיון כין האדם אשר בהשכ
כנהמה והוא הרשע אית כולם תושיע ה' במדת רחמין וחסדך. כי אין שטן ואין פגע רע שיש הרע
עליוס וא' עור עם יקר חסדך אלס כלומר אין ערך ורסיון להשדך שאתה מתחסד עם כריותך
ואין סוף לחסיות חסדך כמה וכמה הוא יקר ויעיד עליו הנמילות חסדים של כני האדם כי כני
האדם המתדמים לך לתיחוס גומלי חסדים וסיה שכרס כסמך שפסו כי בכל ככפיו יסחיון
בכל מי שאמר והיה העולם וגם וריון מדטן ביתך וכחל ערביך תשקס ואס חסדך של כני האדם
כל כך יקר וגדול כי משכרו ורע יקר שפארית גדולתו וזה עם היות שחסד כן אדם להכלל כחסד
כערך חסדו ית אס כן מוס יודע מה יקר חסדך אלס וא' וכני אדם בכל ככפיו יסחיון והוא כלומר
וכני אדם העושים חסד גומלי חסדים וזכוס אשר בכל ככפיו יסחיון א"כ זה לשד ולאות אשר מה
יקר חסדך אלס וכדאמרן : ותאמר

הכא תהיה עם האישות שרה ורכקה ורהל
ולאה החיוקה לו טובה בשמים אית כי כחמתי בנה שהכטחמתי שמי אוזמנת למיו הפולס הבא
עם האמהות וגם על מה שדברת על לב שפחך כחמך אל תלכי ללקיט לשדה אחר וסתיע ע
מאשר ישאכין הכעדים כו ואס כן איפה אחר שוכנאיק קנ כעיוך להכריכו בשמים לו לא אהיה כל
ימי כאת שפחתיך וקמיה לך לשפחת עולם : ואפשר עוד ככונת ואכני לא
אהיה כאת שפחתיך לפי שהיו הכטיחה סיהיס חלקה עם האמהות
ולכן אמרה לו אמכא חן בעיך כי כחמתי כמה שהכטחמתי אכל הריוו רגויה ומסוייסת אשר אכני
בלווי סאהיה ותהיה מחיכתי לעמיד כאת שפחתיך וזה לפי שהיא חסכה שאין לה חלק כלל
באוי ישראל מוסיס דכמוכ לא יכא צמוכי וכוונכי כחל ה' אכל עתה אחר אשר כחמתי סלויס
ואולי סיהיה חלקי כאת שפחתיך כי עי אכי ומי בית אכי שוסיס חלקי עם האמהות וסירוס לס
אדיס כפילו אמר הלואי שאהיה :

ואספר

ואפטר

עוד לומר כי בהיות שראתה עמד אמה מצאה הן בעיניו צמה שני אחיה ונס' דבר
 על לכה כי נוסחה בהכח חת שחר העולם הזה שאמר ישלח ה' פעלך וגם דבר על
 לנה כמה שהכניחה בשחר העולם הנא באומרו ותהי משכורתך שלמה כי על זה היו כל מחשבות
 לנה כל היום לא יחשה בחסדה עוד טובה לחיי העולם הנא אם לאו ואתה דברת על לבי ותוכחתי
 מן הספק אשר היה בלבי ואם כן אוביטה עוד אוביטה עוד לשאלו מאתך שהאבא הן בעיניך ואל תחשביני
 ותשניכי באחת שפחותיך כאשר אמרת ליוכה תדבק עם בערותי הלא הם השפחות וכאלו אמר
 אחר אשר נחמתני ודברת על לב שפתך אמנא הן בעיניך ואכבי לא אהיה באחת שפחותיך ואל
 תשניכי אחיהם לאמר שדכך עמהם וכן עשה בענין כי לעת האוכל לא הניחה שפתך עם
 בערותי ואל אמר לה לעת האוכל גופי היום במוסרתינו ואכלת מן הלחם ואל תשניכי בביבית
 בערותי וכן עשיתה ותפס מזד הקברים ויבט לה קלי והנערות אובלות לבדן :

דבר

אחרון ז' כתב אפטר לומר שאמר אמנא הן בעיניך כי נחמתני וכי דברת עם היום
 דעתי כי גם שברכתך תחול עלי אגיע להיות כאח שפחותיך וזה מנד הכרוך מקבל כדרכי ע"כ
 וכל כי זאת היא כונת מלת ואכבי כו' כלומר הסרוך מקבל הברכה אכבי :

וחר שבא

הלוי בתך ישלם ה' פעלך כלומר אל תדמי בנפשך שדכרתי הללו שדברתי לך הן
 שחר פעולתך כי זה יתמן אליו ותמה רב טובך אשר נען לך ה' אלהיך וזהו ישלם
 ותהי משכורתך שלמה ומה יתן שחר חסד עד שיצטרך לומר שלמה ובאמת יראה

ואומר

כ"כ מיותר עד שאלו במדרש לרש"י שלמה דמו לה שלמה יעמוד ממך :

ואפטר עוד שרבה להתנגל מונה מפני מה שדברה לנא ללקוט בשדות כמו שכתב לעיל
 אחרי היותו גואל קרוב ומנא ודו כזי גואלתו ויותר ולחנא אל התנגלות זה כפי שיעורי נבש
 מאמרתי מודע מאתה הן בעיניך להכירני ואכבי ככריס כאילו אמרה מה לו זך כי שאלת על
 אודותי והיום רבו הדלות האומללות ההולכות בשדות ובכרמים ואין דובר להן דבר ואכבי ככריס
 האם פיה לך איוון קורבה עמי סוב הדבר כודע אבל אכבי ככריס הבט ימין וראה ואין לי מכיר לא
 קרוב ולא רחוק ואפטר שכל זה באמת ככריס כי רחוק הוא שלא שמה בקול אישה או חמותה בהיותם
 בשדי מואב כי יש להם בארץ יהודה קרובים ככדי ארץ ראשי אלפי ישראל מהם ובבואה הנה באה
 אל שדה בענין וידעה מי הוא אלא שכינה בזה להוכיחו על כניו באמת ככריס ואמרם ואכבי ככריס
 משא בכרכו אותה רנה להתנגל מזה והמחיל הגד הוגד לי כי ידעתי בתי ודעתי מי את וכל אשר
 עשית מיום היותך עד היום הזה באמור האמנה לא עשיתי המוטל עלי בנאול להנאתך ולעונתך
 שלא למעט בזכותך רק שישלח ה' פעלך ותהי משכורתך שלימה ולא חסרה בנכותי ממך את
 אשר העת חלתי עמך אם היה דרך גמול על אשר עשית את חמותך ואכבי בהתלתי פנים ממך
 ביסן תהיה משכורתך שלימה כמו שקדם ע"כ :

עוד

כתב זה לשונו ועומר אמנא הן בעיניך כו' ואכבי לא אהיה כו' לפי פשוטו של
 מאמר אף אם דברתי ואמרתי על לב שפתך כאילו אני כדאית להיות שפתך דברתי במהגו של
 עולם שאין השמענות פחות וסמל מזה כי גם יודעת אני כי כפי גודל ערכך יקוטן ערכי
 בחיותי תכמת שיעורי עד שאני כדאית להיות באחת שפחותיך ע"כ : והשתדלתי תרגם ואמרת
 אשכח רחמיך בעיניך רבנו ארום נחמתני לאכפרתני למדכי בקהל דה' וארום מילתא פתחומין
 על לב אמתך דאבט חמתי למחכך עלמ דאתי היך בדרקות ואל לית לי זכ למהי לי חולקי לטל
 דחתי אפי' עם מדאן ען אמתך ע"כ : ודברתי וכו' ואין כדריך פי לבידעם :

והרב

מורו זללה כתב אפשר לפרש נ' פסוקי' לה בדרך קצר וכמשך והוא שרות בראותה
את כל המעשים אשר עשה עמה בנצח ואת דברי נחמוני חכמה בלכה שהיה אפשר

כל זה להצדק משתי נפשות או שהיה מדאגה מדבר שחא חס לא יקבעה בדברים טובים תחזור
למורה וכצנחן וההבטת את הגר או לטובה אחרת בשביל מה שצפתה את חמותה ולכן אמרה מרוב
מנאמתי קח בעיניך להיזכר אולי הפסקה היא בשביל שצדקן חכמי ככריה בעיניך והוא אמר לה הן
הטעם לא בשביל כי הגור הנודע לי כו' ואז השיבה היא אמרה הן בעיניך חדוני כי כחמתי כמה
שאתה מחזיק אותי לכבוד זיכר דברת על לב שפאתך מהטוב הנצחן חצב שאכסו מכתת את צנתי
וערכו שאני להבא הלואי ואפי' לערך אהת משפחותיך הנכרית ש'כל' והר"ם

למוטביו זל כתב אחר שפי'ר בנצח העובות שצפתה רוח אמר בודאי שאין
בוה ויכולת וחסדות בודאש אדם שלמס שצר פעולתך כי רבה היא בלתי לה לברו והוא אומרו
ישלם הפעלך ותהי משכורתך שלמה מעם ה' אלהי ישראל וביאר הטעם למה יבוא לה הפסד מאת
ית והוא להיות כונתה ככל פירוש' מעשיה אלה לבוא לחשות תחת כנפיו ית' כו' והיא גם היא שתיב
אמרה ותאמר לו אמר הן בעיניך חדוני כו' וירנה מקושר לשי דרכנו אהרה שכל' הסק שחא הן
בעיניו והוא אומרו ואכיל לא אהיה כהאת שפחותיך ר' ל' ידעתי כאמת שאמנא הן ושכחי לא אהיה
פאת שפחותיך רק כאמת קרובותיך * עור כתב אפטר שרמו לדרוש יקר הערך
הוא כי השפחות הן עובדות מוכרות
בלעי הקצפה מה שלאותה רק לקיימם כדי שלעולם בהם יעבודו אמנם האיש הישרלי העובד
את ה' הנה הוא עובד מחדש כן את האב שאביו ישלם לו מחד שלמותו שלא היה חייב לעבוד
במדת טיוב רק מחד אהבה ולא בעבד את ארוביו לכן אמר לו ואכיל לא אהיה כהאת שפחותיך
ירכה לא אהיה כעבודתי כאמת שפחותיך בעבודתם כפי כדכתך אשר ברכני מוסא משכורתי
שלמה מעם ה' אלהי ישראל כו' ע"כ : וי"מ אהה כחמתי ודברתי על לב שפאתך *
אמנם אכיל לא שיערתי בעיניך

רש"י	וואמר לה בעו לעת האוכל גושי הלום	הר"ם
ועלית פתך נחמוני	ואבלת מן הרחם וטבלת פתך בחומץ	וואמר לה בעו לעת
מכאן שחמוץ ופס	ותשב מצד הקוצרים ויצבט לה קלי	האוכל גושי הלום
לפסד ויכבט לה קלי	ותאכל ותשבט ותותר :	הר"ם יבאק עראמא
ויבט לה קלי לו דמיון		זל כתב כי איבוד
במקרא לא כלשון משה אחרים ומן הכניעה		שמוך לעת האוכל
		אמר לה גושי הלום

ואני ואמר כי אין בולך בהיותך אפי' כפי ההכנה הפשוטה כי הצנחן מוכן מתכנו כ"ס לדרודי מה
שאמר הכותב לעת האוכל איכס דברי כותב המגלה מודיע לבואימתי אחר כניצו לה גושי הלום
והודיענו הזמן שזת לש גושי הלום כו' שזיה לעת האוכל זה אי אפשר חלה שהס דברי מויער דמאי
איכבת לך חס בקרחה לאכול היה צת האוכל או לאו ודי כשיאמר ויאמר לה בנצח גושי הלום כו'
צוד כי על אהתם כין שקרחה לאכול עת האוכל היה ודאי ועוד שאם הכונה היא הודעת הזמן
אשר קראת הכי ה"ל כצת האוכל ככ"פ כלום כומן עת האוכל והיא צת ומכית או לא גושי כו'
אלעם כלפ"י אשר על בלן כרחה לוי כיתה שאע"ל לעת האוכל הם דכריצו באו אהת לא סודעת קומץ

שקראם כי אין צורך בו כדאמרן והצנין כי בועז וימכה את רות מהיום לכל שאר הימים לעת
 פיוסיה עת האוכל שתגששלום לאכול וזהו שאמר ויאמר לה בועז לעת האוכל גושי הלום הכונה
 סכך אחר לה לזמן סיוסיה עת האוכל גושי הלום מכאן והלאה ואלת וגו' ולא מבטרכי סיקראו לך
 בכל יום כי הרבו מזמן אותך ומעמך אני אומר לך כי לעת האוכל גושי הלום ואלת מן הלחם וזה
 אומר לה ודאי ביום הראשון ושכן תעשה בכל שאר הימים ואמר ואלת מן הלחם בס"א הדיעה
 ולא אמר ואלת לחם להודיע לה כדי שלא תתבוש כי אין לו בזה הכרח כיש ולא הובאה יתירה
 בעבודה רק מן הלחם הודיע אשר יש להם מאכל גם היא כי לא יבטרוך להרבות בשבילה כי ממש
 שיאכלו מאה יאכלו מאה ואחד באופן כי אינו מוכיח הובאה יתירה בשבילך ואם לא תרני לאוכל
 מן הלחם שלי כי תתשבי כי הוא הובאה יתירה לי לפנות מתן אשר הוא פת שלך אותו הפת שיש לך
 עטבו לאותו בחומץ שלמו כי אין בטיבול החומץ שום הובאה יתירה וכהו ידויק מלת פתך שהיא
 מיותרת ומה גם שהיה ראוי שיאמר וטבלת הפת בחומץ ומדקאמ' פתך בכני הכונה לרמוז לכדאמרן
 שם זה ודויק למה פניה אלשוכו דקטע בתפלה לשם זה לל וטבלת לחמך בחומץ אבל בהיות כי
 פעמי רוב הפעמים אין לו לחם שלם רק חתיכות חתיכות של פת על כן קטע פתך מלשין פמות
 אותה פעמים ובהיות שהכונה כדאמרן כי על פתה שהיה לה משלה קאמ' ועל הכתם פיו התי' פת
 לא לחם שלם על כן אמר פתך מלשון פמות אותה פתים כדאמרן : ואומר גושי
 הלום ומן הראוי היה שיאמר גושי הכה כמו שאמר שלמה המלך ע"ה כי טיב
 אומר לך עלה הכה אמנם בועז רבה להרחיק לזות שפתיים אמנו כי הכנת מלת הכה היא שמקרב
 אכלו ואמר לו עלה הכה אכלי כלומר פה ממך לי ובדאי פו בועז לא היה רונה שתגשש אכלו לאכול
 טעם ולזות שפתיים כרחק אמר אכל כאשר ראה אותה שהיתה חוז מן המסכה אחר לה גושי הלום
 כלומר גש הלחה במקום המטיבה ואלת מן הלחם וכן עשמה שנעשה אבל מכני הפניות לא
 כינשה בעצם לא ושם מכר הקונרים כלומר לבדי הקונרים ולא שיה ממש בשירה אשר היו הקונרים
 יושבים אלא ישבה מן הגד מפני הכניעות : וגם אפשר לומר כי בועז לא היה אוכל
 במהבת הקונרים רק הו משיתים לו לכדו ולהם לבדם ולכן לא אמר גושי
 הכה כי לא קראה שתגשש אכלו אלא שתגש הלום במהבת הקונרים ואפשר לומר כי
 דאל הוקפה להם כי הל' גושי הכה אס' הענין כפשוטו על כן אמרו אין הלום
 אלא מלכות : ויצבט לה קלי פירשו ויוסט לה כדפיר' רש"י ול' והכונכ כאשר ראה
 בעז כניעותה כי ישבה עמד הקונרים ולא פוה בשורקם עמדם כי היתה
 בוסה להוסיע ידה כבזה עם הקונרי' על כן הוסיע לה כעז בידו מעט קלי כי כן דרך הבעל הנית
 כאשר רואה שהאורח בוש לאכול מוסיע לו בידו מן המאכל ונותן לו וכן בעז ויצבט לה קלי כלומר
 ויוסט לה קלי : ובברש וינבט לה קלי קלילו ועיר בשתי אצבעותיו א' ויחא את
 מועת מניח מתתי או בדכה שרמה באצבעותיו ושל אותו בדוק או בדכה
 שרמה במועו של אותה בדקת דתמו' ותאכל ומשבע ותומר ובראין הדברי' שהכרחה שרמה במועים
 של אותה בדקת ע"כ דרש שמתן לה קלילו ועיר בשתי אצבעותיו מדקט לשון וינבט ששוח לשון
 הוסיטה ולא אמר ויתן לה קלי להודיע שלא היה במה שמתן שיעור כתיבה אלא הוסיט לה מעט
 מויער בדרך הוסיטה בשתי אצבעותיו והכריח דבראין הדברים שהכרחה שרמה במועים של אותה
 בדקת מדקאמר ותומר ולא אמר ונותר כי לפי האמת הנותר הוא כיתר מאליו אחרי שכבר שבע
 שארם מלקחול וקינו יכול לאכול עוד שאר המאכל כשאר אומר מקליו ולא שייך למיער ששאוכל

ויחיד הוא ואחמס להודיעני כי זה המותר לא מותר עליו כי לפי האמת לא היה באותו המאכל שפור-
 כה שנתבטע בו לא נתן לה לא קליל כשתי חכמותיו ואחמס לפי שאיבת מה שיותר היה היא שפרתה
 בדרכה כמשה על כן חזת ער כתיב על כיוון הכנה כאלו היה היה תיכף מה שמותר כי
 בכותה מותר ששניה כדכה נמציה וכן דיוק לקצן דקחמז את אשר הותר לה משכבה ולא אמר
 את אשר הותר מותר להודיעה המור שקיה הותרה אותו על ידי שפרתה בדכה כמשה של
 אותה ביקת: וזהו טבת הלויזל כתב ויאמר לה בעו כו' הסה רזל בקבלתה
 האמיתית קבלו היות תיכף לה רמיה של כמשה ואמר
 במסורת שלשה הם דלח חשיק ה' ויקד אלה כובח בשמו לכבות לה בית בחרן שכבר ויאמר לה
 עבדו כי וכמדדס רכתי דרות חמר לש ח' ויין את מן האמהות שלח מן האמהות וכובח הלך וילכוד
 את קבת ואת כבותיה וקרא לה כובח בשמו מלמד שלח עמד לה אותה השם וכבחה ויאמר אל
 לבכות לה בית בחרן שכבר מלמד שאין לשקר שאוב ע"כ. הסה פירשו תיבת לה כלא משיק
 כהלו כתיב לה בית בחרן ויכרת כובח להשיב לה כרי דות דברי כיומין כי אחרי שהיא מדוב עכוסמותה
 אמרה ותיב לה זהיה כחמת ששחתיק הסיכה כדרכו פונו ויאמר לה כלומר לא תהיה כואת
 שלח תהיי מן הזאת כי השכיחתי שלח באימות שכבו את בית ישראל וכן ויקרא לה כובח בשמו
 כאלו כתיב לה בית בחרן כי לא נמנה לה אותו השם וכיובל כובח את שתי בשם את הויף האמר
 בוכרה הכניתי ושל הכניתי האמתיך חכה תהיה מוליכות את הויף וסוה לו לבכות לה בית בחרן
 שכבר כתיב לה רעה לומר שאין לשקר משנה כי אחרי שהויף הואת היא איבת ריון מורה על
 הכניסה ונאות קרות אין ראו שתכנס ותהיה לה בית ממנה כי טוב לה יהיה לרעה ולכן כתיב לה
 כרש' כאלו כתיב לה בית בחרן כמדובר וכן כתבו התוספות בשם יא' קהאס מקדס וקדוה לוס פירש
 דכמו בחוץ שפרשת מעות: ואמר לה גושי הלום ואלכלת מן הלום הסה ממאמר ועכלת פתך
 בחומץ מוצג מוצג מוצג כוכית ואלכלתי מן הלום כמשה שלחם לבד שאם כן הוא היום לו לומר
 ועכלת חוץ בחומץ מלכד היות ויין זה קלה עד מאד לחבל פת לחם בחומץ ונזיבו כתיבת
 לפש הסה היא באצרת בתורתו על כל אכל אשר יאכל כשיורה להיות עיקר קביעות השעור
 על הלחם אשר הכתוב לחבל לחם חמת משה וכולאי ששורה גדולה היתה שם. מדוע לא
 בא כן יסויגם חזון גס חסר אל הלחם עד שגודת שלמה כשיעור קראת לחם דכתי' ויהי לחם
 שלמה כיוון ס' רש"ל כיוון מלת קהלת כשסוף לשחוק עושים לחם ויהי לשונו לחדות
 מעותי חתום ומלכים עם ששורה ושתם ששורה גדולה קרויה לחם כר' בלש אשר מלכא
 עמד לחם רש"ל וכן אמרנו שוב כדברי הר' יוסף וחי' ולקובץ ראיה מאמר בניוס סימו
 לחם כיל ויבין הסמור לחבל זה הצדדים לחם צ' כל וכניו הדברים כל כך פשוטים כי לא
 היה בדרך לחזקו קראות על ר' הירך: ובאמר: ועכלת פתך החומץ כתב עוד
 הלחם חלוזל שכן דרך הקוביח להיות עובלן פתך בחומץ בשעת
 הזר. כדברי רזל בוקרא רכה פ' לה ויהי זה מפני כי החומץ קשה הוא משקיע כמא' ותחוק
 שאכסורא ואמר כנדר היפושום כדברי הר"כ' ולומפי היות זה מלבים אשר לא כסתה כף
 רבלת הכה כפדות סתד פן יכח שכר שאם על כן יעשה עבה טובה ע"כ: והחסוד
 סה' יוסף יעבן ול כתב ויאמר לה גושי הלום כי כל מו שלח יהיה כשוי טובה
 יעשה קצתו יפתח לבו לעשות עמו יושר ולוח אמר מה שאמר רובו מה שבו ע"כ:
 ובאשרש' פ' יאמר מריון כח חזון למתך שאם קדם עושה חמוק ויפכה כלכלת שלח

שלח

שאם היו ראובן יודע שהק"ה מכתב עליו ושמע ראובן ויגלוהו מידם בכתפו היה מוליכו אל
 אביו ואילו היה יודע שהק"ה מכתב עליו וראך ושמע בלבו בתופים ונמחולות היה יונק
 לקראתו ואילו היה בנזו יודע שהק"ה מכתב עליו וינבט לה קליענות ממשומות היה מאכילה
 ע"כ: **וכתב** הר"ש ב"א הלוי ז"ל בהירא כד הוינא טלויא שמתתו בביאור מאמר
 זה דבר כאלוהו כי שלשה דברים מו"ח"ן את האדם מן העולם הזה הם
 אופני ש"ס בדבר ההוא טרח וירא מחוסה כי טוב ואיכתי רונה להשום שמו לבבול הטורח ההוא
 ועל כן יעב לו מנגד: ואם בשביל ש"ס בדבר ההוא חסרון כבוד אלו ובהיותו יודף אחר הכבוד
 בורה מהעדוותם בשביל ש"ס בדבר ההוא חסרון כבוד אלו ובהיותו יודף אחר הכבוד
 ימנע אדם את מבטו למת מאלה אחריו יודע שהק"ה כותב וקובע לו שכר וזכנד הטורח שב"א
 דבר ראובן שלא השיב אחר וימיו אף אם היו כולם מוכסאים לדעת א' לשכר את דמו והתעסק
 במהם עד התיקום מלאתה המחשבה ואם היה יודע שמתעשו כספר ככתבין היה עוד רב עמהם עד
 שבאו אותנו אל אביו: וזכנד הכבוד הכיח דבר אחרון בחירה שמוע לכניא לישאל: טרם זרות
 שמשולם אשה רבינו ע"ה כדאמרינן בשמות דבה ע"ה הכל שלם בא ביד תשלם ועכשו היה ביטל
 פגדו וימתן למשע וכל זאת שמת ואם היה יודע שזה ככתב פגדו בודאי בתופים ובמחולות היה
 יונק לקראתו וזכנד הממון הכיח דבר בעו הכדוקי כתי מלחמו לל ואם היה יודע כי טוב בעיני
 ש"היות זאת זכרון כספר ח"ן הפק שהיה מאכילה עגלות מפוסמות: והו הנשמע והגראה חלי
 עוד היות ברמזים פה שלשה מקורי שלמות מהשנה דבור ומעשה כדמו בפסוק כפיך ועל לבך
 ל נפשו ודרשו פה כמדד הכתוב כי על הדיבור שב"א דבר ראובן כי לא בחיל ולא בכח גבר על
 אחיו כי אם כרוח שפתי שפתי בדין וזכנד העמשה שב"א דבר אחרון דבר המפור לכל בדרכים
 וראך ושמע בלבו וזכנד המעשה הניח דבר בנזו שהוא עבין משש פד ובכשמו ובגראה עדין
 זממה לי לבי במרש בא הכתוב ללמדך שאם אדם עושה מחבה כו"ח אילו היה ראובן יודע כו"ס
 שיותם משמשים על זכות לקבל פרט וביעך לא כדבר להם שכר פעולתם לא עשו המחבה כהונן
 וזה דבר מתמיה על כעל משונה כראובן ועל חסוד בחירה ה' אחרון ועל בדין נגור כנענו: ולכך
 בראה לי שהק"ה ראה להלין בעד שלשתם בדבר מעשיהם הטובים כי הנה יראה דבר ראובן אם
 בטרמו אם בדבורו שלא עשה הדבר כהונן אחריו שיתן להשליכו הבור והבור רק א"ן מוס וא"ל
 מוס ח"ן כו אבל נחשים ועקרבים יס בו ומה זו הכלה ובודאי יראה כי כונתו ככונתם להימיתו רק
 שלא יתאכדו בדיהם כנגדו על כן הוא ית' הכוון לכ' וחוקר כליות העיד עליו למען הגיל אותם
 מידם ופירוש אילו היה יודע ראובן כלום א"ם היה יודע שהיה בדין הוא ית' להלין בעדו ולהכרית
 עליו שהיה כפי מהדבר הזה הוא היה משים נפשו בכפו והיה מוליכו על כתפו למען דעת הכל כי
 בונתו רבייה וכן דבר אחרון כי מי יודע מה בלבו ואף אם כאמר וישק לו א"ן מה ראה כי כאבא
 בזה כעשו וישקוה ואם כנגד לכן הוברך הוא ית' להשמיע תהלתו באומרו וראך ושמע בלבו וכן
 דבר בנזו אשר בראה בותן בעין רעה וברה שכתן בראש אכנענותו והוצרך רוח הקדש להודיע
 שכתן בעין טובה עד שהיה כדי שביעה: וכן מנצתי במדרש דכתי' דמות ואילו היה יודע בנזו
 שה'ה מכתב עליו ויכני לה קלי ותחבל ותעצב ותומר הנה שדרשו זה משיש דקרא דוקאכל
 ותפצע ותוטר ואם היו הדדקים הללו יודעים שהיה כדוך הק"ה להכילם משוט לטון היה הם
 מתאמצי לעשות מעשיהם מנומה ומחשד ולכן כל בר לבב יעשה מעשיו בלבב שלם בתכלית
 ששלמות להיות כקיומו ומישראל ע"כ: וא"ם הוא יודע ועד כי הדרך הוא אות באות עיינתו

אותו ולפי שקדמנו בו העתקתי אותו על שמו ואפריון כמטייה כי יפה שרש והוא ענין כחמד
 עוד אפשר לי לומר כי בנות בעל המאמר לסוד יעבנו שיעקר העבודה שלוחה בלב
 ורחמנא לנא בעי וכשעשה האדם המנוס במחשבה בלבד מעלה עליו הכתיב כאלו
 עשה בשלמות ומכתוב עליו שעשה וזש בעל המאמר א"ר יבחק בא הסתוב ללמדך שאם אדם
 עושה מנוס יעשה בלבד שלם כלומו כי בהיות הלכב שלם אישי מהמשה לא יהיה שלם מעלה עליו
 הכתוב כאלו עשאו בשלמות וראיה מראובן שהפועל היה פועל חסר כי אותה העצה אשר יעץ
 מהכל ימצא שאמר השליכו אותם אל הבור הזה אשר במדבר ואלמלא הק"ם עורו הים את כמאש
 אל מים אין בו אבל כשנים ועקרבים יש בו אבל כונתו היתה שלמה למען הניח אותו ולא מצע
 פנמו מלהרכיבו על כתפו להכניסו אל אביו אלא מפני שחשש אולי לא יעלה בידו ואלו אם יפסיד
 עמיהם להשיבו אל אביו ויהרגו את שניהם ולכן חשב כי אולי באותה העצה אשר יעץ יוכל בערמם
 להשיבו אל אביו ולזה בודאי אילו היה יודע ראובן שהק"ם מכתוב עליו ויבילהו מידם כי אם היה
 יודע אז אם בודאי שהיה מוכנס שיוכל להניחו וסמעלה בידו הסבלה ובודאי שהיה מרכיב אותו על
 כתפו ומכיון אל אביו אבל חשש אולי לא תעלה בידו הסבלה אם לא יהיה בערמם ובתחבולה ולכן
 יעץ להשליכו בבור כי שחשש אז יוכל להשיבו אל אביו ולא כן היה כאשר דומה אבל הק"ם ראה
 כי כונתו בלבד שלם היה לשלבו אף אם המעשה לא עשאו בפועל כתב עליו ויבילהו מידם

דרי ראיה אמת שכאשר יעשה האדם המנוס גם אם יעוועל יהיה חסר הלכב יהיה שלם עמו ית'
 ומעלה עליו הכתיב כאלו עשאו ועוד
 ראיה מאהרן שכתב ששוא לא מצע עבדו
 אלא מפני שהסוד והלכב אם היה יונא

בתופים ובמחולות אדרבא היום פרמום בדבר כל כך והיה מקיץ את הליינים הכרמנים בקול תופי'
 והמחולות יקיפו ובפרמום גדול כוש וכו' להסתלוצ עליו כי יאמר כי לא הוכיח התופים ומחולות
 אלא כדי שיחשבו האנשים שאין לוקחא מ'אחיו מרע'ה ועכשיו שהקב"ה כעדרת ומסתייה תעמוד
 שבהרת לכן חסר ויתר שלא לעשות סינוי כלל דשכ ואל תעשה שאני אבל אילו היה יודע אהרן
 שהקב"ה מכתוב עליו וראך ושאת בלבד כי אז כיון שהקב"ה היה מכתוב עליו זה היה יונא מן השעד
 ויש כסדר ובסדר פי דוכרי סקר בודאי שהיה יונא בתופים ובמחולות לעשות המנוס בשלימות אבל
 יעשה הפועל בשכ ואל תעשה לכאת כלל תופים ומחולות כדי שלא לתת מקום לבעל דין לחלוק כי
 שכיאל תעשה שאני והל"ם שירע שהיה לנו שלם כתב עליו וראך ושאת בלבד:

דאית סכית שאם יעשה האדם מנוס יעשה בלבד שלם אעילו מהמעשה לא יתית

שלם הקב"ה מכתוב עליו כאלו השלים אותו כיון שלא מצע עבדו אלא שנתן אלא לסיבת צבדות ה'
 וראיהו שלישית שהיעקר עליו בכובת הלב מכתוב וזה אילו היה יודע בנות שהק"ם היה

מכתוב עליו ויבטלה לו היה אכילה פטומות בלומר בנות בודאי שכתבו גדול
 בדתו ומקודמו ויתרונתו והרחמנות שלו בודאי שהיה מחביל אותה פטומות אבל כדי להתרחק
 מן השעד שלא יחמרו שיעיבו נתן כש ועל כן שינה אותה במחבלה להחביל אותה בגלות פטומות
 לכן כדי להכניח מן השעד לח עשה המנוס בשלימות אלא האכילה מאשר אכלו הנערים אבל אילו
 היה יודע בנות שהיה היה מכתוב עליו מה שהיה כיון לה כי בא תה הכתיבה היה יכול מן השעד
 כי כולם יעידו ויעידו כי כיון שהק"ם כה כתבו שהוא חוקר לכ בודאי יודע הוא ית כי לפס מנוס כתבו
 ולכן כתבו ואילו היה שמן מכה של הרהור עבירה בודאי שלא היה כתוב באופן שאילו היה יודע
 יעוועל הק"ם היה מכתוב עליו בודאי שאז היה מחביל אותה בגלות ועוועל כי לא היה מקום

כלל לחסדו אבל כיון שלא ידע זה ששם של חסדו ולא נתן לה לא קלי וסמי ראש טוהר לבנו וחסדו
 והכתיב עליו המכוה אשר עשה הגם אם לא היה עשירה בשלמות כי אם מצט קלי והכתיב הכתיבו
 כי רחמנו לבא בעי הרי על פי פלשה עדים יקום דבר שאם אדם עושה מכוה יבטחה בלבו שלם
 כי זה הוא העיקר: **ורב** אחרון אל כתב ופסד מחד הקיברים דקדקה לשבת מחד
 הקיברים ולא לפני הקיברים פן יכינו בה ולא להחריהם סן תביט באיש
 מהם ובעז נתן לה קלי ולא לחם בחסכו שהיה לה לחם אך קלי שהוא בישקונו בלעז ראוי ליתן
 על כל לחם והגיד הכתוב שזה הקלי שנתן לה בעז לדמות פינות שעל השבע אזה אכלה ושבעה
 ונשתה באופן שהתירה ע"כ: **ורורי** זה ה' כתב ויאמר לה בעז לעת האוכל
 גופי הלום כו כראש שהמתין לומר לה כן עד עת האוכל לפי שאם היה אומר
 לה מקודם הייתה מושמת את עכמה וממניינות ומסרהבת והיה כרוך לקרובה פעם אחרת ונתן
 של תרבה שיחה עם האשה ועוד שאם היה אומר לה מקודם היה מקום לחסד דשמה נתן עיניו
 בה ולפיכך המתין עד עת האוכל באז אם היו כולם אוכלים והיא לבדה אינה אוכלת היה כראש
 אבודות אם לא יקרא אותה ואז אמר לה גופי הלום ולא תשאמיני את ענבך כי אין ההואכה אלא
 לדבר מועט וז' ואכלת מן הלשם כו ע"כ **ובצאתי** כמוכ וטבלת פתך כחומץ
 לא קראה כדו שפאכל מן הלשם שהביאה היא כי אם לתת לה משלנו ואמר
 פתך לדמו כי הכל שלה ונדמות; כאילו יתאכל משל עכמה ע"כ **ותרגמו וטמישי פעדיך**
 בתכס ולא דאתבשל במלא ע"כ:

דמי **ונם שול תשולו שכה** **ת**
 תשכחו עשו עמכם כאו
 אמת שוכים מרגום של
 פגנה שלוש וכן על הסל
 ד"ל למון כי ישל זיתך
 בנתיב עומרים קטנים
 ויש דוגמתו בלשון משנה מאן בנתיב או כריכות:

הר"א **ותקם ללקט ויצו בעז את נעריו**
 לאמר גם בין העמרים תלקט
 ולא תכלימוהו: וגם שול תשולו
 לה מן הצבתים ועזבתם ולקטת
 ולא תגערו בה:

שלא לבד תלקט שדה במקום פנוי מעומרים כי אם גם בין העמרי' תלקט ולא תכלימוהו ולאמר
 להם זה כדו שיעשו כוכתו הוסיף לבנות אותם ויתר ואמר וגם שול תשולו לה כו כדו שאף אם יעשו
 כעמרים פחות ממה שאמר לא יחסר זה שתלקט גם בין העמרים וז' ויבן להם בואה כוספת
 והקדמה למה שהיה רובה לאמר להם פגם בין העומרים תלקטו להם והנאה היא זאת וגם
 שול תשולו לה כו ואם יחסרו מזה ולא ישולו לה לפחות לא יחסרו ולהניחה ללקט בין העמרים
אנ כפרם מלת לאמר שהיא מיותרת באופן אחר והוא כי לא היה בעז חוסד את כערו
 סיכלימוהו כי בודאי בועז שכדוק לא היה מקרב אליו לבעוד עבודתו אלא בדיקים
 ישרים בלבבותם כי מושל מקטיב על דבר אמת כל מפרתו בדיקו' ואם כך אין לוח' שחשדם סיכלימוהו
 כי בודאי יקושו שלל להלבוין פנים אלא חשם בועז כי הוא מעמדה בסינות מלקטת בין העומרים
 כעני כערו של בועז והס רואים אותה איפשר שתקבל בושם וכלימה עמם אף אם הם לא יאמרו לם

דבר להכלימה היא מצד הכלל ולכן צוה את צדו לחזק את לבו בדבריהם ושיאמרו לה שגם כן
 מעמרים תלקט ובהיות הרעות נעוטה מפיהם לא יסונו סיבה שהיא תכלס וזהו לשאר דקאשר גוס
 את כצדו ולאמר לה שגם כן ה' צארו תלקט ויאפך מזה שלא תכלימה כלומר שלא תכלס היא
 מעממה אמנתכם **אח"כ** מנאיתי להרב מורי וזהו שפירש קרוב לדברי אלה שמיים
 תכלימונה מהכיבה ששהיה אעירתם זאת לה כהנכב

ולא בקולות כשמעים פת תכלס ותנפס דות מהפועלים וכוזה אתי שפיר לישבא דקרא דאי לאו הכי
 ה"ל גם אם כן העמרים תלקט לה תכלימונה ע"כ : **ואומר** ותקם ללקט הורף
 לבוגדל וריוותה כי דרך מי שכלל ועבד והטן שרובה

האכילה וגם לייסן קימעה וזו לרוב זריוותה ותחבל ותשבש ופוער ולא דנתה לבוח כלל אלה תבך
 ותקם ללקט - אמ"כ מנאיתי לה"ר יוסף יחייא ז"ל שכתב בדברי זה לשוכו ותקם ללקט
 תבך אחרי אכלה כלה נקשה אמרה אחר האכילה לרוב זריוותה וכיו"פ לא לבא לירי אמנות ב

בשר וזה ע"כ : **וה"ר** יוסף גאקון כתב לא המתנה עד שיקמו חסודרים אכל
 פיד שאכלה קמה כחרובות וזו שלא בעבית אמ"כ וצו לבערו כו' ע"כ

וה"ר ג' אקנץ הלוי כתב הטעם לגם כן העמרים תלקט כי אחר שנחסדה כמה שלא
 היה בה והוא הליקט כן הצארו אשר לא כדת וכמו שהכער הכנב על הקוצרים
 מביא דכה עליה מאמרה ואפסתי בעמרים אחרי הקוצרים ותן הראוי פכאשר דובר עליה ועשה
 לפגם כן הצארו תלקט ולא תכלימונה עם היות הרבה הוא יונח מהקס העריו :

ואפשר שמהיה תיבת ותקם על דרך הכדרש כנ"פ פ"ב אכל יוסף יעקב רגליו א"ר אשא
 סוי כפרים לכ מרעא כיון שכתב שר בשורה טובה טעין לביה ות רגלוהי דא

אמרא כרוסא טעבא רגליו ע"כ וזהו ותקם ללקט כי אחרי שכתב שרה כשודות טובות שיאוש
 ביתה לא ותקם ללקט - ומנאיתי כדדרש כיון שכתב חקה אש' כוונתו לבערו גם כן העמרים
 והיה זה להחילו מהמוכר ונביבת דעת שלא יחשבו הכערים שהיה הדבר הוא פטומי מילי בעלמא

בעודם לבעיהם אכל אחר אשר פתר חקה אחר כעז כדברים האלה למען ידעו ויאמנו כי מלב
 נאנעש הוא אומר ועם היות דבריהם אמת אף גם זאת רואים אבי את דברי ה"ר יבחק צארמא ז"ל
 שכתב ויתכן כי המחמר הזה הוא מאוחר והוא מ"ס תהלה שלא נביא את הכערים לכלתי נענך

ע"כ וזהו יאמנו דבריו ולא הוביא סקר מצוי ע"כ : **ואומר** וגם שול תשולו לך
 צו הכונה שניה להם עוד שיעשו ועמם מוטעים וכשנתה היותה מידם

ישכחו עוד וזהו ע"כ על דברי העמרים שיעשו את עמם מוטעים לכן ככל שול תשולו וזהו מלת
 לה כלום ששהיה שכתבה לה ולא לחחרים לפי שפירש רבים מחזקין בשדה ללקוט וזוהו את כערו
 שישכחו עוד בכונה ויהיה באופן שהשכחה יהיה לה ולא לחחרים וזה שול תשולו לה ופירש לה

פירץ יעשו וזהו וצויתם ולקטה כלומ' הצוכן והשכחה אשר תצונו בכונה ויהיה באופן שתלקט
 אותו הצוכן היא ולא אחר וזה שכתב חס' רואים אותה באה מחד זה העובן שפועלו יתיה מחותת
 שנה שהיא באה בזוכן תלקטה היא ולא אחר וזהו חס תקם ויתר ויתר לא תעשו כה"ר :

וה"ר שבא הלוי ז"ל כתב מאמר ולא תגערו בה יראה דברי מותר כי אם עשולש שכתבה מזה
 שאיכבו שכתה והעירולה אגודות השכלין מירא בעי שלא יעשו בה - והכונה

אנלי כי הם שני נודות אחת גם שול תשולו לה טן הכנתיים כמ"ס והפנית ועצמתה ולקטה ולא
 נגערו בה כלועד שלא שתמרו אחרי שנתן לה מה שלא כיתן לפטרות זו לה ושתביא לקט השאמו

פזורה ליתר האלהות האשוללות מל כן אמר ועונתם ולקטת כלומר עונות אמתה ללקט בדרך
 שמלקטות היא חרות ולא תנערו בה לאמר שהיא רונה לזכות לכמה שולמות: ועוד
 וראה לי ענין ופזותם ולקטת כי להיות הכללת יופי דבר ועונתו כמדובר אחר
 כוננו שלא יפייסנו כלקטתה שלא יחסך מזה אליה עם רש' לבל יביתחזהו לפניה והוא עלקטת כי תמיד
 חשש על כבודה וענין ולא תנערו בה כלומר על שום דבר קטן לא תנערו בה ולא תדברו אליה
 קטנות כי בת אלק' היא כדכריהמדרש ע"כ: ורבן אחרין זל כתב גם כן בין העמרים
 כי גם שם לקטת בין מקומות קטני העמרים
 במקומות מתחלפים והמלקט עם אשפר שיפלט ידו גם אל העמרים היחוס והל פכלימות
 ונתחמו שלא תלקט במקום הסמו ולא ואלכד שכלים מפורדים לא אף כתיבתם שאין בהם דין טהרה
 עשו בשומן טהרם שוכחים קנת כתיבתם ועונתם ולקטת חותם ולא תנערו בה באמרכם אינה
 טהרה והוא שיעור דב ע"כ :

הר"ט

ותלקט בשדה עד הערב הוציא
 נדקתה ועונתה כי חף טהר
 מניסים אליה דרך טהרה כדי
 שתלקט שיעור דב היא הימח
 מרקקת ולא דבחה לטלוח ידה

זתלקט בשדה עד הערב ותחבוט את אשר לקטה
 דיחי באיפה שעורים: ותשא ותבא העיר ותרא
 חבורה את אשר לקטה ותוצאותה לרה את אשר
 הותרה בשבעה :

רק כמה שהיה דינה מה שהיה לקט לקטת ולא יומד כי שני פנלים לקטת ופנלה אינו לקטת וזה
 שתלקט דקאמר לא טהרה ידה רק בלקט ועוד שלא פלכה משדה אל שדה בדרך כל שאר השניים
 רק בשדה אחד באותה שדה שהיתה עם שדה לקטת עד הערב ולפי פיראש זה מדרך הטלות
 כי לא היתה ממהרה ללקט ולכן כתבנו ששדה לקטת וכך עד הערב לזה אמר כי גם
 הנשבות את אשר לקטת ועב היות שלא פלחה ידה רק כמה שהיה לקטת שם בזה סאת הכרדה והיה
 באיפה שעורים ועל כן כתבנו ששדה לקטת עד הערב כי לחבוט איפה שעורי נדון יתן דב ולא היה מעבלי
 שיהיה כב' ש' : ואפשר שהודיענו וזוהיה נאם שהכחה את אשר לקטת כי לא
 רבחה לשאת אותה כאשר הוא וכמו שהיו כושחות כל שחר הכשים כי רחיקה
 כי אין תופלת כמה שהיא עליה משא ומל של תבן וקטת ונבחה חבל הנט' אתו ולת שמה על שמה
 לא כד ולחה ומזון וישי באיפה שעורים ור' לואי שמוכל לשאת חותה ובזדהי בהילוי היה נוסף הותה
 נקטו ותבנו שהיה מחבדת שהיתה מיאה קט באקום שעורים לכן ותחבוט את אשר לקטת :

ואפשר

עוד שהודיענו שהיה איפה שעורים כי ידוע שהאיפה ש' פהין ומשא חדם ניכוס
 כשמש יפין אותו להרכיב ושהוא עליו הוא השם באין יגמורי טובל למדלי מיכוס
 על כתפו ומנעמו אינו אלא שליט משאו ומסוי ששם יפין אותו שהיה לרדוף דהיינו שיהי וזני
 נסמית של כחה וזהו מרוכבה ונבורתה עם היות מה שתלקטה בחיפה שעורים דהיינו שלש באין
 שיהי בענמה כשחמו על כחה ואם ותשא ותבא העיר כי לא הוצרכה לסיוע אחרים לישא משאה
 על כחה כי הוא לכה כשאתו : ואמר ותלקט בשדה עד הערב כי בהיות
 שהיו העמרים עובים לה הרכה כמבית אדוניהם ועושים את ענאם כמותים
 ושוכחים הרבה היתה מניחת כל כך ללקט כי יפכה בשדה אחד בשדה היות עד הערב והוא שאת'
 שתלקט בשדה אל לכה עד הערב ולהודיע לנו גודל חריבות כנענפיה את כיהף שהיה בין הערבים

כפי יראתו אבות הלקיטו כי עד שהיה צרכ עסק הלקיטו וצרכ פמדה מלקוט באותו
 הזמן המוצע וצרכ ממש עד הליכה מטה את אשר לקטו שהיה כאיפה פעורים ותפארה על
 כתף זכאת מן העדה עד העיר וצרכין היה שהיה כיום כדי שיוכל חמותה לראות את אשר לקטו
 לחור היום ויהי על דרך ממש שחזרו ר"ל אבל אסור לתמיד כמס ליבא ויודי כליה וזכרי אורח
 מקרה דבייב לבך לא ראם כוונת רש"ל ש חזרוו שילך בעוד שהיה אור היום ולא כליה וזהו לבך
 כי ראם בעת שאתה יוכל לראות שהוא בעוד שהוא יום כי כליה הסך יכסה ארץ לא יוכל לראות
 והוא שאמר כן ונתן חמותה בלתי עדיין היה השמש במרומים שכסאה חמותה כי ראתה חמותה
 לחור היום את מה שלקטו ולא הוברכה לחור חר ועם היות שהוברכה להתעכב בלקיטו עד
 הערב מרוב הלקט שהיתה מוכת מ"מ באותו הזמן המוצע ותכזב את אשר לקטו שהיה כאיפה
 פעורים ותפארה איתו וצרכ העיר וצרכין לא בא השמש מרוב מהירותה ונתן חמותה לחור היום את
 אשר לקטו ואמר ותיבא ותתן לה את אשר הותירה משכבה כי ר"ל אמרו על ויכבט לה קליפתה
 לה דבר מוצע בין שלשה אכזבתי לקח וכתן לה וזכרי יודע אם שרתה ברכה בידו של נדיק או
 במעיה של ברכת והם אל הכריחו ממקום אחר כי באציה שרתה הכרחה ואפשר למו לומר כי הכתוב
 כיון כן לוד ותפארה ותתן לה את אשר הותירה וקף שלא היה ראוי להשיב כי מעט היה מה
 שכתן לה מ"מ היה היתה המיכה שהותירה מסבת ששכב היא במהרה והוא משכבה דקאמר משבת
 שביעתה במהרה ששרתה ברכה באציה הותירה מה שהותירה ולראו לה שהיא היתה סיבת מה
 שהותירה לכן לא אמר את אשר כוונת משכבה וכדפרישכא לעיל : **ואפשר** לומר עוד
 כמה שאמר ונתן חמותה את אשר לקטו דנראה שהם דברים שאין להם לא
 טעם ולא ריח כי בודאי שכיון שהביאו לעיר שרתה אותו אע"פ שהיה פירושו מלקוט רואה
 אפי את דברי ארמון בלתי ראתה וישרה בעיניה את אשר לקטו שהיה בודאי כודיות גדול שאם
 היתה אשה אחרת לא היתה מלקטת החבו אמה שהביאה היא : **או** אפשר לומר שכיון
 שהביאה אותו מחובת משכבה את אשר לקטו אחר שהוא מחובת
 שהוא דבר מוצע מה שלקטו לפי שהוא בר ואמורה מתכן וקף ולא יוכל השכל לדון ולירע כמה
 וכמה שכלים כרוך לערוח וללקוט כדי לחכות אותו השיעור אמנם כעמי חמותה בטוב טעם
 ודעת שהיה בה ראתה והכחיכה בדעתה את כל אשר טרחה ולקטו בשכלים כמה שיעור רב היה
 צריך ללקוט כדי שתבא ממנו איפה פעורים וידעה ותכחיכה טוב הזריות וסאריכות שהיה בה *
 א"כ מכחתי כדברי ב"רש לקטן סלוי אל : **א"כ** גזרת ונתן חמותה את אשר
 לקטו כי הוא הכתוב הסמי שאומר ונתן את
 חמותה את אשר לקטו שהיה שיעור רב וראתה עוד שהביאה מאכל מחיקה אשר הותירה משכבה
 כי מתן לה לחבול ולכחכו ולוותר ועל כן ונתן את חמותה איפה לקטת היום סלה ממכה חומר
 כי לא איפה לקטת היום ואכה עשית שצאו עמך כל בכבוד וכל החמד הוא יהי רכון שהיה מכורך
 ברך כהמר היום אשר גשח דאך כל הטובה הוצת יהי רכון שהיה ברך כלומר שהיה ברך ולא
 ארור כי אפשר שהיה אחר מחבי כליה של כנתן עיניו כיופיך ועל כן התחמד עמך לפנים מן הסורף
 ולכן אמרה יהי מכורך ברך כלומר יהי רכון שהיה איש ברך וטוב עין ומכריכות לבו וטוב עזותו
 וכדקמו עשה לך כל וסולא על כנתן עיניו כיופיך וכיון ששמעת דית שהיה חוסר אותה שקבלם
 חמר וימי שאינו הגון עלה עגן כפשה ולכר אתה קשות ו"ס ותגד לחמתה דברים קשים בגידים
 כתי שפירם לה כל הענין כפרעות כהגדה ובהמשך להודיע עשיו של שאיש טעם

פועה כי בדין וישר הוא ככל מעשיו ואת"כ אמרה לו שמו וידו שאמר עוד ותאמר שם פלגים אפר
עשיתי עמו היום כעו : ואפשר נ"כ שאמר לה שם האים להודות שהיה חיש בדין
כי שמו יורש על מעשיו הטובים כי שמו נצו להודות שבו עשו ותעבדות

להתנער על יצרו ולת"ס כו על דרך מה שאמרו בנמר"א צמשה דכידור שהיה בקרא כידור ואת'
אופו החכם עליו כי דור תהפכות הנה כולו אמרה לו בדין הוא לה כלומר בדין הוא וברוך מפי
ה' כי הרשעים הם זרים ארורים מפניה אמנם זה בדרך הוא לה :

רב אחרון אל אופה שצורים כתב ותחבוט מהרה חושה בין שצדכים לרשעים אשר לקטט וזיה
ועל שיעור רב והגיד הכתוב את זריזותה שכוון הראוי ככל היום

בין הערבים גם לא רכפה להביא השעורים בשכלים כאשר תעשנה שאר המלקטות כי יהיו לה
למשא ככד רק מנאה נקיה הניחה וז"ה והשא ומבא העיר בלוא"ס היתה התבואה נקיה היום
מכאן אכלס להביאה העיר כי וכבר עליה משאה אך אחר שהנטה יכלה להביא את הזרע ע"כ

והרר יוסף יחיאל אל כתב ותלקט בשדה כו' פטר בצמחה שהפ שראמה היות בועו בדיב
לב והרגישה בדבריו נכוותו את כערייו את האמור לא רנתה ללקט בין העמרו ולא
בין הנכתיש רק לקטט בשדה בהפקר אשר הוא ממנת ה' לבעיניו ולכן הוכרחה לערוח בלקטט עד

הערכ מה שלא היתה טורחת כ"כ אם היתה לוקטת מן המוכן ע"כ * **וטעם**
ועתה כתב הר"ן לקנץ הלוי מנאיתי במדרש לקח טוב כדי שלא לעשות

העמרים על שכמה וזין הפס כי היום זה מאשה משכלת שלא להטרוח במה שאין בו בורך
גם מפני שראית העין יבוא כיון וכו' ובהרר החסיד הר"ן יוסף יוסף זלהה בנמוקיו ע"כ *

ובמדרש לקח טוב ותשא ותבא העיר מלמד שלא עמדה בשום מקום שלא תועד עם
הפריכים ע"כ ודייק באומ' מלת מלמד דאי לא תימא הכי מהבא ללמדנו :

והרש ו לקנץ הלוי כתב אפטר טעם שבוטו ככד דבר עליה דברים טובים ובוטו לבעריו
להשגיח עליה בכל זאת לא כעשה בהם כי אין אפטרופוס לעריות אלא והשא
נתנא העיר בפעם אחת כמי שפכו בחש סן יפגעו בהם אכמים שחכים מהונכים ע"כ *

ראני אומר כי אפטר שלטנה זו חבטה את אשר לקטט פלגם היתה מביאה אומו בקפיה
היתה נדיבה ללכת ולבא שרים און שלטה פעמי כדי להניחו כי לא תוכל שחתו בפעם
אחת ופלאי בשמים און בשלטה פעמים ופחדה אולי תפגע בדרך עם חשכים שחייב מה גבים לכן

נתחבטו ותשא ותבא העיר בפעם אחר : **והרר** ינחם עראמה אל כתב ותשא ותבא
העיר כי באת איתו היום לטוב רשות ממונתה להפאר מכין וזילך עם
בערות בעו ע"כ : **והרא** ממונתה כתב הר"ן לקנץ הלוי אל הכונה שרות לא
הראקה לה שלא להשאות ולהתייחר במדינות והיו ומתא המותם את אשר לקטט :

דע ותאמר לה רבונה איפה לקטט היום זאנה עשית יהי בכירך ברוך והגד
להמותה את אשר עשה עמו והאמ' שם האיש אשר עשיתו עמו היום בעו
: ותאמר נעמי לבלתה ברוך ווא
פתי וכירך ברוך כעל הסדה שפא וכתן לך פני ללקט נדסה *

הר"א ותאמר לה חמותה איפה לקטט היום זאנה עשית כו' אחר כה בני דברים אחר איפה לקטט היום

לה' אִישׁר לֹא יַעֲזֹב חֶסֶדוֹ אֶת הַחַיִּים וְזֹאת הַמִּתִּים
וְהַאֲמֵר לֹת נַעֲמִי קָדוֹם לִנוּ הָאִישׁ מִגֹּאֲלוֹ הוּא:

שֶׁשֶׁשׁ הַיּוֹם כַּעֲלֵה־הַשָּׁרֵף עִמָּךְ שֶׁנֶּחֱסֵה
וְזֶכֶר עֲשִׂיתָ שֶׁעֲשִׂיתָ אֶת פְּיֹכֶה עִמּוֹ
כִּי שָׂכַן דְּכִרִים כִּהְיֵה עִמָּךְ עִמָּךְ
יָגֵד אֶת עֲשִׂיתָ עִמּוֹ לְפִי שֶׁהֵעֵבִי

פְּנֵיךָ נִחַח עַם בְּעַל הַיָּמִים כִּי אֲתִכְרֹךְ כְּשִׁכְלֵנוּ וְזֶה אִיבֵה לְקַטְתָּ הַיּוֹם אִם עַל הַטּוֹכָה שֶׁקָּלְתָּ הַיּוֹם
וְעַל הַטּוֹכָה שֶׁשֶׁשֶׁת עַם כַּעֲלֵה הַשָּׁרֵף אָמַר וְאִכָּה עֲשִׂיתָ וּפְיֹכֶה דְּכִרִיהָ וְהַאֲמֵר לָהּ לְמַם אִכָּה אֲמַרְתָּ
וְאִכָּה עֲשִׂיתָ שֶׁאֵת עֲשִׂיתָ עִמָּךְ עַם כַּעֲלֵה הַשָּׁרֵף לְפִי שִׁיָּסִיָּה מְכִירָךְ בְּרוּךְ כְּשֶׁכָּר הַטּוֹכָה אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ
עִמָּךְ יִקְרָה בְּרוּךְ כִּי יִכְרַחֲנוּ לָאִישׁ וְלִכֵּן אִכָּה אֲמַרְתָּ שֶׁאֵת עֲשִׂיתָ עִמּוֹ וְתִגְדֵּן רוּחַ לְחַמּוּתָהּ אֶת אֲשֶׁר
בַּשָּׂפָה עִמּוֹ כְּלוּמַר אִיבֵנוֹ עִמָּךְ מִזֶּה שֶׁזְּכִי עֲשִׂיתָ עִמּוֹ לְמַם שֶׁעֲשִׂיתָ הוּא עִמְּיֹדְכֶן אִין לְהַזְכִּיר וְלוֹמַר
שֶׁהוּא עֲשִׂיתָ עִמְּיֹדְכֶן אֲלֵה הַכֵּל עֲשִׂיתָ אִכָּה עִמָּךְ כִּי הָיִים שֶׁכָּרִו גְּדוֹל וְהוּא שֶׁאֲמַר וְתִגְדֵּן לְחַמּוּתָהּ כִּי
לֹא הָיִים כְּכִרְוִיָּה דִּק הָיִים עִמָּךְ עִמּוֹ לְכָר וְלֹא הָיִים עִמָּךְ וְזֶה אִיבֵה לְמַם אֲמַרְתָּ לְמַם אֲמַרְתָּ שֶׁשֶׁ הַיּוֹם
אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ עִמּוֹ הַיּוֹם כִּי בּוֹ יִגְדֵּן כְּקָדָם וְהַאֲמֵר שֶׁשֶׁ הַיּוֹם כִּי בּוֹ הָיִים אֲמַרְתָּ אֲמַרְתָּ: **א**

לְפִי שֶׁרָחֲמָהּ כִּי הַיּוֹם כְּאִיבֵה שֶׁעִזְרוּם שֶׁהוּא שֶׁעִזְרוּ רַב וְיִתְדֵן מִן הַרְאוֹ לְלִקְטֵה אֲמַרְתָּ
לֹא חִיבֵה לְקַדְתָּ הַיּוֹם וְאִכָּה עֲשִׂיתָ שֶׁעִזְרוּ רַב כִּי בּוֹדֵאֵי שִׁיָּסִיָּה מְכִירָךְ בְּרוּךְ כְּלוּמַם הָיִים שִׁיָּסִיָּה אֲוִיָּךְ
לְוֵאֲלֵהָ וְיִכְרֹךְ בְּאִיבֵה בּוֹדֵאֵי שִׁיָּסִיָּה בְּרוּךְ וְהַאֲמֵר כִּי אִין וְזֹאת דִּק מְרֻב מֵהִירָחֵךְ וְהִירָחֵךְ
לְשִׁמּוֹת מֵאֲכַתְרָךְ כִּי אֲשֶׁת חֵיל אֶת וְשֶׁלֵּל לֹא תַחֲסֵד לְעוֹלָם וְלֹחֵם עַבְלוֹת לֹא תַחֲכַל וְיִהְיֶה בּוֹדֵעַ
בְּשִׁעֲרִים כַּעֲבֹד כְּשֶׁבָתוֹ עִם יָקָר חֵץ: **א** וְהוּא מְרֻב עֲבוֹתֵיכֶם אֲמַרְתָּ לְחַמּוּתָהּ אִין זֶה מִמּוֹכֵי
וּמִחֲרִיבוֹתֵי דִק מְעִיבוֹתֵיהָ דְּכַעֲלֵה הַשָּׁרֵף כִּי אִישׁ שֶׁכָּר הוּא וְזֶה וְתִגְדֵּן לְחַמּוּתָהּ אֶת אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ עִמּוֹ
כִּי מִטּוֹכָה וּמִבְדִּיבוֹת לְבֹ שֶׁהַתַּחֲבַּר עִמָּה וְיִתְדֵן מִן הַרְאוֹ הִיא וְזֹאת שֶׁלְקַטְתָּ הַרְכָּה וְלֹא תִזְרִיחוּתָם
וְזֶה אִיבֵה לְמַם שֶׁשֶׁ הַיּוֹם אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ עִמָּךְ הַיּוֹם כִּי בּוֹ חָלְתָהּ הִיא אֲמַרְתָּ עֲשִׂיתָ: **וְהַאֲמֵר**

בְּעִמְּיֹדְכֶן לְכַלְתָּ בְּרוּךְ הוּא לֹא כְּלוּמַר עַד עַתָּה הָיִיתָ אִכָּה מְכִירָתָהּ אֲוִיָּה כְּחַסְבֵּי
שֶׁהוּא אֲרַם הַסְרִיךְ לְבִרְכַתְּךָ אֲבָל עַתָּה שֶׁזָרַעְתָּ מִבּוֹ אֲמַרְתָּ זֶה אִיבֵנוֹ בְּרוּךְ לְבִרְכַתְּךָ כִּי בְּרוּךְ
הוּא לְהִירָחֵךְ הוּא וּמְבוֹרָךְ מִבּוֹ יִתְדֵן מִן בּוֹדֵה הַכְדִּיקָה הוּא כִּי דְרַבָּה עִם כֹּל הַעוֹלָם אֲשֶׁר לֹא עוֹב חֶסֶד
אֶת הַחַיִּים וְזֹאת הַחַיִּים תִּמְדֵן עֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם חַיִּים וְעִם הַמִּתִּים דְּכַל הַעוֹלָם וְכֹל מַעֲשֵׂיו הֵם אֲלוֹ
לְדִרְךָ אֲחֵר בְּגִיבֵלוֹת חֶסֶדִים דְּחַיִּים וְדַמִּים: **וְהַאֲמֵר** זֶה לְפִי שֶׁרָחֲמָהּ לְמַעֲרָסִים שֶׁהוֹקֵשָׁה לְהֵם
מִן הַיָּם חֶסֶד שֶׁעֲשִׂיתָ עִם הַמִּתִּים דְּכַעֲלֵה עִם הַחַיִּים עֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם דָּוָה וְעִמְּיֹדְכֶן אֲבָל עִם הַחַיִּים
אֲלֵימָלֵךְ וּמְחַלְקֵי וְכִלְיֵי מֵה חֶסֶד עֲשִׂיתָ עִמָּךְ וְזֶה אִיבֵה לְמַם אֲמַרְתָּ יֵשׁ לְהֵם כְּחַת רוּחַ אִין שֶׁעִזְבוּ
הַתְּנֵיגָה לְקִדְמוֹת הַחַיִּים וְכִין עֲשִׂיתָ בּוֹדֵה עִם דָּוָה וְזֶה כַּעֲלֵה שֶׁחַתְּשָׁם וְקָבֵל כְּחַת רוּחַ וְעִם
כְּחַת הַכְדִּיקָה הַלְלוּ וְשִׁמְחוּ מִתְּשִׁיבוֹתָם עִם כֹּל זֶה מִכָּל לֹאֲמַר דְּמַעֲשֵׂי דְקִאֲמַר קִיָּה אֲמַרְתָּ דְּכֹל
עֲלֵהָ כִי בְּכֹ הַדְּרִיק תִּמְדֵן הוּא עוֹשֵׁן בְּגִמְלוֹת חֶסֶדִים דְּחַיִּים וְדַמִּים: **וְהַאֲמֵר**: **א**

בּוֹדֵעַ לֹא עוֹב חֶסֶד אֶת הַחַיִּים וְזֹאת הַחַיִּים דְּקִאֲמַר לְאוֹרְבוֹעַ קִיָּה דִּק עַל
כְּחַת כִּי כַּעֲלֵה חֶסֶד וְהַחַיִּים הוּא וְזֶה חֶסֶד עִם הַחַיִּים כַּעֲלֵה הוּא וְעִם הַחַיִּים כַּעֲלֵה הַכֵּל
וְזֶה חֶסֶד בְּרוּךְ הוּא בּוֹדֵה לֹא אֲשֶׁר לֹא עוֹב חֶסֶד אֶת הַחַיִּים וְזֶה חֶסֶד וְכִין לֹא יַעֲזֹב חֶסֶד
וְיִכְרֹךְ אֶת בּוֹדֵעַ כֹּל הַטּוֹכָה שֶׁזֹּאת אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ עִמָּךְ כִּי אִיבֵנוֹ אִין לְמִי כֹלְתָה לְבַנְנוֹל חֶסֶד עִמּוֹ כְּאֲשֶׁר
הוּא הַתַּחֲבַּר עִמּוֹ: **א** לְפִי שֶׁאִין אֲדָם רוּחָה שֶׁתְּנֵיגָה אֲשֶׁמוּ בְּכִית דִּין וְיִכָּל שֶׁכֵּן
שֶׁאִיבֵנוֹ רַבֵּה שֶׁתְּנֵיגָה: **א** כַּעֲלֵה לְלַכַּת לְלִקְטֵה אֲוִיָּה לְכַעֲשָׁה וְלִכָּן אֲמַרְתָּ כַּעֲשִׂיתָ
בְּרוּךְ יִהְיֶה בּוֹדֵעַ לֹא אֲשֶׁר בּוֹדֵעַ הַטּוֹכָה עֲשִׂיתָ עִמָּךְ לֹא עוֹב חֶסֶד עִם חַיִּים עִמְּיֹדְכֶן וְעִם הַחַיִּים

שאיננו רוצים שמתבזה אשמו בשדות אפסו אחרים אשר לא ידעת מתמוול שלטום יבוא שלם
 הונחת ללכת אל שדות אחרים עשה חסד עם המתים חמך ובעליך הכונים שלא תתקום ועש
 הקיים ג' ולפי שהאמר לה רות וכי עתה כשדה הזו של כועושהלכתי לא כתבויתי כי חיש זר הוא
 אתי שלם ידעתיו מתמוול שלטום ויותר כבוד היה לי לשבת בביתי ובחמותי לכן אמרה לה כעמי
 ומה שהלכת אל שדה זו של כועו לא הגיע למתיב סוס צוין כי קרוב לנו האיש מנולאיו הוא ואש
 עבר שנית ותאמר לה כעמי אמרה שנית לתרץ קושיא שיש כל דבריה ואמרה כי קרוב לנו האיש
 וממנו אין שום צוין במשך **ובטרש** ותאמר לה חמותה איפה לקטת היום תני
 בשכר ר' יהושע יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני העני עושה עם
 בעל הבית סכן אמרה רות לכעמי שם האיש אשר עשיתי עמו היום ולא אמ אשר עשה עמי אלא
 אשר עשיתי עמו היום כעו הרכה פעולות והרכה טוב עשיתי עמו בשכר שהאכילני פרסה אחת
 ע' כל' ראו לדעת למה תפסו בתחלת הבסוק שהם דברי נעמי כיון שהראיה היא מדברי רות
 שאמרה שם האיש אשר עשיתי עמו ולא אמרה אשר עשה עמי ועוד יש להבין שגם מדברי נעמי
 ברא שהיה אפשר לדרוש דרשא זו וכי הים וכו' לומר מרקאמרה ואכה עשיתי ולא אמרה ואכה עשו
 עמך אלא ואכה עשית הרכה פעולות עשית עמו כו' ואפשר שראת הראיה רכה בעל האמאר
 לשלול אותה כי אין מדברי נעמי ראיה לדרשא זו ולכן תפס בדברי נעמי ואמר ותאמר לה חמותה
 איפה לקטת היום כלומר אילו לא היתה אומרת כעמי לדות לא אכה עשיתיהי דורש דיותר ממה
 שבעל הבית עושה עם העני כי מרלא קאמ' ואכה עשו עמך כדאמרין אבל כעמי אמרה שמים איפה
 לקטת היום ואכה עשית כראה שהסוה עשיתי העני עם מה שפשה בעל הבית כי באמרה איפה
 לקטת היום הרומה שפשה בעל הבית אמור ובאמרה ואכה עשית הרי מה שהעני עושה עם בעל
 הבית אמור באופן שהייתי אומר דשקולים הן אבל מדברי רות כשמי שיותר ממה שבעל הבית עושה
 עם העני העני עושה עם ב' סכן אמרה רות לכעמי שם האיש אשר עשיתי עמו היום כעו ולא
 אמר אשר עשה עמי כלומר ולא הזכיר כלל רות החלוקה אשר בעל הבית עושה עם העני זה היה
 להורות שיותר ממה שבעל הבית עושה כו' ובהיות שאיכו כערך כלל עם מה שהעני עושה עם ב' סכן
 לכן לא הזכירו וכו' מדיווק הכפל שבעל ר' יהושע שאמ' ולא אמ אשר עשה עמי כלומר ולא אמ' כעמי
 אשר עשה עמי ולימא הכי פש האיש אשר עשה עמי ועשיתי עמו היום כו' אלא אמ אשר עשיתי
 לנר וזה הוא הכרח שיותר ממה שבעל הבית עושה עם כו' **ואפשר** להרחיב עוד
 הפי' הזה והוא כי כעמי הקדומה הטוב שעשה הבעל הבית עמה **ואפשר** להאריך ל
 לקטת היום ואמר את הטוב שהיא עשתה עמו ואמ' ואכה עשית וכתב טעם לדבריה למה הקדומה
 לטוב בעל הבית ואמר יהי מוכרך ברוך כלומר המקדים לא יוסג וכשכיל שהכורך ראוי שיהיה ברוך
 וכל הברכות ראיות לו כשכיל שהכורך הוא ואין לך מזכיר וכשפמצה רות כי מיעטת כעמי הטוב
 אשר העני עושה עם ב' סכן לכן אמרה לה ודברה כלשון דברים קשים כנידון וזהו ותגד לחמותה
 והקדומ' את הטוב אשר עשתה היא עמו ואש ותגד לחמותה את אשר עשתה היא עמו ולפי שלפני
 היה מן הראוי כי גם אם לא הקדומה הטוב שעושה בעל הבית עם העני לחמותה היה לה לאמר אותה
 ולהזכירו בסוף דבריה ולומר שם האיש אשר עשה עמי כו' והיא לא רצתה להזכירו כלל ואפי' לבסוף
 ולכן לא אמרה אותו דרך הגדה וקושי על כן מלת ותאמ' שם האיש אשר עשיתי עמו כו' כלומר אעני'
 בסוף דברי איכו מזכיר שהיא עשה עמי לפי שאיכו כערך כטיפה מן הים מה שעשה עמי למה שקמו
 עשיתי עמו כי הרכה פעולות כו' כשכיל שהאכילני פרסה אחת וכמאמרם זל :

א"ן

דקדק ביותור לטובו שא"מ ולא אמ' אשר עשה עמו לא אשר עשיתי עמו דרכה פעולות
 בו אפשר שרבה להודיעו איך היתרון שיש לזה על זה הוא דבר שאין לו פיעור וזה כי
 שם היתרון היה דבר מובע ברדאי שדות לא היתה משכחת את עמנה שהיא עשתה עמו כהיות ש
 שהתקדים לא יושג וצ"ל אם היא גמ' היא עשתה עמו יותר מאה שכל עשה עמה כיון שהפדש
 היתרון הים דבר מובע היה מזכיר את טובת כ"ה כיון שהיא הקדים להטיב עמה או לעמית היה
 מזכיר את שתייהן אבל כהיות שלא אמ' אשר עשה עמו ולא הזכיר השלוקה הזאת כאילו לא היתה
 אלא אשר אשר עשיתי בו זה וזה שהיתרון שלו על זה הוא דבר שלא יושג חסו שפייס ואמר
 שרבה פעולות והרבה טובות עשיתי עמו ואמ' שרבה פעולות על טובות העולם הזה וקראן טובות
 פעולות להיות שהן כפעולות כעל לעין כל וכנגד טובות הע"ה אמ' והרבה טובות שהן טובות
 פשוטות לטובת הכל ע"ד מה דב' טובך אשר נכפת ליראך כי הן טובות אשר עין לא ראתה ל"ש
 זולתך והכל כשכיל שהאכילנו פרום אחת : ועם זה אפשר לפרש מה שאמרש

שאיך אשר עשיתי עמו כו' כיראה מלש' היום מיותרת לנארי כי כבר
 אמ' לעיל איפה לקטת היום כו' וידוע כי אותו היום היה הראשון שיכתה ללקט וגם אם היה רובה
 להזכיר מלת היום היה לו להזכירו כדריש' ולימא הכי ותגד לשמועה את אשר עשתה עמו היום
 ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו כו' אי כמי לימא הכי שם האיש אשר היום עשיתי עמו כו'בו
 אבל כיון שכונתה היתה לראות שהרבה טובות עשתה היא עמו לכן אמרש שם האיש אשר עשיתו
 עמו כו' כלומר כאילו הטובות אשר עשיתי עמו לעי האמת היום כדק עליו שם כו'בו לבי שהיום כ
 כפעטור בטובות ועו' ותעבמות כדאמרן באופן כי היום כדק עליו עמו של כו'בו כמה עשיתי
 עמו לא כן אתמול ולכן אמר היום כו'בו כלומר היום הוא כקרא כו'בו באמת :

והפשוט הכתוב אפשר לומר עוד שכעצור קצת הערות שיש בכתוב וכבר כתבם הר"ם
 הלוי אל הלא המה ראשונה כעל צרכיו איפה לקטת היום ואנה עשית כי איפה
 ואנה כולם שלת המקום ב'לקטת ועשית שניהם אמין אחד כי אין המעשה אחד אשר יעטון כי
 אם הלקיטה וכן כראת המה שלא השיבה כי אם אל המעשה ותגד למחמתה את אשר עשתה עמו
 ותאמר שם האיש אשר עשיתי בו וא"כ מה כעל זה ואם הוא לבירך למה לא השיבה לשתי השאלות
 א'ככל ותגד למחמתה את אשר עשתה עמו ותאמר שם האיש אשר כו' ולפי הכראה ייכו' את אשר
 עשתה עמו היינו שם האיש אשר עשיתי עמו ד'כי בא הא'כלשון הגדת והכ'כלשון אמירה ש'
 כי ותאמר הוא מיותר לגמרי כי היא המדברת ולא הפסיקה השויה ו'יתבת היום למה נודע
 בו זה לם יום אחד לבאת השדה : **והמסתבר** לי כזה הוא כי הנה דות עשת שמי
 תעשים קה' הלקיטה אשר הוא דרך כל הכה ללקט כי כזה וכתה לו

שתורה ב'עשתה ענין החכמה ותחבוט את אשר לקטה וזה שלא כדרך כל המלקטים כי אין דרך
 לחבוט אותו כשהיה של כעל הכית והיה כידושל כעל הכית למחית בידה על זה ושוליהכו' לניתת
 ופם תחבוט אותו ויש מקום לקטורא למחובערת דנפיק מניה חורבא לכל שאר המלקטים כי
 יפאעבו ולמדו לעשות כן והוא עיכוב רב וטורח רב כעל השדה ועל שתיים אלו אמרש על הלקיטה
 אמרה איפה לקטת היום ואמרה מלת היום כלקיטה לחודה ולא אמרש איפה לקטת ואנה עשיתי
 היום והיה שכמלת היום ללקיטה ולעשה שהיא תחכמה אבל אמרה איפה לקטת היום כלומר
 ידעתי כתי' ודעתי שכל היום נריך ללקוט השיעור הזה שהכתה וכלקיטה לברה היית מתעכבת
 על היום וכן היום כדכתיב ותלקט כשהיה עד הערב כדאש' דכל היום עד הערב היה נריך ללקיטש

ולכן אמר איפה לקטת היום ואמרת מלת איפה כותב לירע איה פה לקטת וזו היא מלת איפה
 אחסמה שאל ואנה עשית הכורה שתמחה על החכמה היכן החכמה חופו כי אין דרך שום ככל
 שדה להכין לחכום בשדהו לכן אמרה ואנה כלומ' איני יודעת לך באיזה מקום היכן עשית ולכן
 אמרה ואנה עשית וקרא החכמה עשיתי כי הוא התקין האחרון של התבואה כי הוא מוכן ומתוקן
 ועשיתי הוא לטון תקין כמו עושה אדם עשמו כו' ועל ענין שהכניחה לחכום שם אמר והי מכירך
 ברוך כי בודאי לא היה מביח לחכום בשדהו אמלא למי שהוא מכירו וכיון שהתכנה עמך כאילו היה
 מכירך ברוך יהיה ומכורך ולכן כיון שציקר התמים לא היה אלא לדעת איך הכניחה לחכום ולעשות
 ולתקן שם העשירים לכן השיבה לזה וממילא תדע איפה לקטת כי בכלל מאתים מנה ואם ותגד
 לחמלתה את אשר עשית עמו כלומר הגידה לה בדרך הגדה ובדרך פרט איכות האיש והעשירה

וזדקת האיש אשר עשית עמו וחכמה בשדהו ולא דבר לה מאומה מזה בראיותי וחסידותי אשר
 הכירה בו ולפי שהרגיש קושי אחד בדבריה שאת הכירה מדת האיש וחסידותו במה שבזה עליהם
 לקונניו ועזבתם ולקטתו כו' או במה שדבר עמה עיניך בשדה אשר יקוננו והלכת אחריון היינו
 כדי שתלך ללקוט במה שזכתה לה התורה ובה בעין יפה הוא כותן אבל בענין החכמה בשדהו מ'
 מאין ידעת שלא ירע בעיניו הדבר שמלאך לך לעשו' מה שאינו כהוג' כי המסכה ידו על התשוב'
 וכפרט במה דפיק מכות חורב' להנא' לשאר המלקטות שימשו וזמרו לעשות כלאמרן לכן אמר
 תשוב לקוטי זה שהיא בדכריות יתאמר שם פאיש אשר עשיתי עמו כו' כלומר אני בדקתי בשמו
 ששמו בעו' שמורה שיש בו עו' ותפירת ככל מעשיו ולכן בראומו את שמו ידעתי כי איש חסיד הוא
 ולכן מלאכי לבי לחכום שם את אשר לקטתי כי משמו שיקרא בו עו' ידעתי שאיש חסיד הוא ולא
 ירע כפיכיו הדבר כלל: **והרש בא**

פי אחר היעוץ כמנא
 כי פתי התיבות האלה איפה ואנה היומן מורות
 על שאלת המקום שתחלפנה בשמות ותר וזה כי תיבת איפה מורה על המקום הקרוב וזה מודע
 שהרכבתה כי היא מורכבת מאין ומעט ופירושו איפה וכן סו' פסוק מי איפה הוא הנד' ביד על דעתי
 זה כפי הנד' רש' כב' ויהי אך יבא יבא יעקב אמר ר' אייבו פוליונו של אייבו יבחק ממולש היה וס'
 יבא מכאן וזה בא מכאן רכיון אמרין כמין איש טרופומיטא הדלתות היו ככפלים לאחוריהם עמד
 לו יעקב אחר הדלת עד שבכנס עשו ויבא לוהס' אך יבא יבא יעקב כראה כיובא ואייבו ונא ע"כ
 כראה היות תיבת איפה מורה על קירוב המקום עד שלא טוב בעיניו כנך דברי רבי אייבו שהיה
 פוליונו של אייבו יבחק ממולש זה בא מכאן וזה יבא מכאן אלא שעמד לו אחרי הדלת ועל כן נעק
 מי איפה מי הוא ואיזה הוא שהיה פה עמי עומד כרגע הוא:

ואני

הטמנר כראה לי
 דאי משום בא לא איריח דעד כאן לא עלינו ר' אייבו ורבנן
 יבא יעקב דר' אייבו דרש בתחלה מלת אך דקאמר דקטיבן דאכין ורקין מייעוין הן והכונה שמיעוט
 בזמן שלא הסתיק יעקב לכת' כי מצט' היה שיבא' עד שתכף ומיד וטנה עשו אחיו בא מכירו ואין זה
 אלא שהיה ביעו' יבחק אייבו ממולש זה יבא מכאן וזה בא מכאן ורבנן דרשינ' כ' מלכד המיעוט
 של מלת אך מה זה הכפל של יבא יבא וחס' בדברי רבי אייבו היה די בשואמר אך יבא יעקב אמנם
 באות יבא יבא עירש לבי שמיעוט של מלת אך כמה היה וזה שעמד לו יעקב אשר הדלת עד שבכנס
 עשו ויבא לו וזהו שחזרו דכין ואמרו הס' אך יבא יבא יעקב כראה כיובא ואייבו ונא דברא' דרשי
 הכפל של יבא יבא עם מלת אך שהוא מיעוט שהכונה של יבא יבא הכוב' ויבא ואייבו ונא אבל במלת
 מי איפה הוא הנד' ביד לא דברו כלל ולקו' כקאי' שלונתישו' את סו' כשכתי' להרות דר' אייבו ורבנן

לכוננו ליוק מלת איפה ולאן בהאי פלוגמיהו ולא מפני שאכי מולק לומר דמלת איפה אינו מקום
קרוב כי ההכנה בעצמה של מלת פה כראיה שהיא פה ממוך וקרוב אכלו * **עוד** הכיא
דאיה הרש הלוי ול ממה שאז הכתו הגידה כלי איפה הם רעוים כי **להיות**
מרעיתם בשם אמר איפה איה פה במקום קרוב ויגיד עליו רצו בפעו מזה כלומר מזה המקום
אשר עליו שאל איפה הם רעוים וכן תיבת עשויה באמרת על האיפה בקצת מקומות כמו זת עש
הארץ בשבע שני השבע וכן על דעתי ועשת את התכואה לשלש השנים כי תאסף הארץ ככחה
אוכל לשלש השנים * ועוד בדרך לומר מה שכתבנו למעלה אכל ותרא חמותה את אשר לקטת
כי שיערה היות השיעור ההוא בשכלים רב ועמוס ולכן שפעה כי ממקום קרוב באה ולכן היה לה
ומן רב ללקוט ולהכיא העיר או שלא היה הענין לקט כדרך המלקטות אכל אתנה שניתן להגיד
גם הין העמרים תלקוט וגם שול עלולו לה מן הכתבים או בדרך אשר עד שהיה הענין איפה לא
לקיטה ולכן שאלה כנגד הנמיאות הראשון איפה לקטת היום וכבר הקדמנו כי תיבת איפה מורה
על שאלת המקום הקרוב ואמרה איפה לקטת היום כלומר איפה מקום כל כך קרוב כאילו הוא אחר
הדלת שלקטת בו עד שהשפיק ללקוט כל כך ביום זה וזה טעם היום כלומר אפשר שהיום לקטת
כל זה אם לא שיהיה המקום קרוב עד מאד על הדרך שאמרנו וכנגד המציאות השכי אמר ואכה
עשית ואי ואכה כו' ומקלל אינו ואמו ופירושו או אכה עשית כי אם המקום הוא רחוק עד שלא
יתווסס בלשון איפה אכל בלשון אנה או אפשר שיהיה לא א"כ יהיה באיפה ועלה קאי יחי מכירך
ברוך עד שיתר שתאספי כל מה שתיכלי מבלי שיהיה בדרך לקט וזהו רות מרוב צניעותה לא
דבחה להחזיק טובה לעצמה להורות חריבותה וזכרה אשר שרתה במעשה ידיו אכל אמרה שהיה
הענין איפה וזהו שאמר ותגד לחמותה את אשר עשתה עמו והוא מעצמה אמרה שבעל השדה
התחמד עמה לטעם מן השורה וכיוצא מזה שהוא אמר לכערוי אמרה היא לשאית ארבע שהיא
לא שפעה דבריו כמו שכתבנו אכל שלא להחזיק טובה לעצמ' כמדובר כי לכן לא הגידה דברי בעז
עמה הוגד הוגד לו כל אשר עשית את חמותך כו' שלם הפעלך כו' וכל הדברים הטובים ההם כתי
לברוח מהשורה ומהשתפאות בדרך השלמי ואחריו כלותה מרובה מהשתפוד עמה ואשר זכרה
למעודתו ויבבת לה קלי אשר כל זה ככלל בתגד לחמותה את אשר עשתה עמו שעל זה תפול ת
תיבת הגדה המורה על חידוש דברים אשר לא נודעו קודם לכן כמדוע אחרי כן אמרה שם האיש
אשר עשיתי עמו היום כועז כלומר שאספתי כל זה ביום אחד שהוא שיעור רב הנה הוא כועז אחד
מוחר שכעס וזה טעם היום כמו שבאמר בשכר ע"כ: **ותתחננו** מחד איך פירש
על רות שדברה כובים בשביל שלא דבחה להחזיק טובה לעצמה ומקרא
מלא הוא שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כוב ואיך אמרה שהיה הענין בדרך איפה או
במתנה או מן העמרים או מן הכתבים כענין שהיה איפה לא לקיטה ולא היה כן כי לא לקטת
אלא לקט בדרך שאר המלקטות וכמו שאמר הכתוב ותלקט בדשה כו': **ותחכם החסיד**
הר"ר יהודה פ' שטן זל כתב אחר שמינו בתורה עד אנה יבא בניו כו' וכן עד
אנה תשימון כו' עד אנה אשית עבות שפירושן עד אימתי אומר איני ששני דברים הם הא' כחיה
מקום לקטת והב' אימתי עשית זה כי הבמות הזה רב השיעור לומר מועט אשר בו היית והוא א'
אחת דברה שנים שפעה חמותה כי פוער לה את אשר עשתה עמו כלומר את האיש אשר עשתה
עמו ואמרה לוי כי שם האיש אשר עשתה עמו מלאכה מרוכה ביום קבר הוא כועז ע"כ: **ותחכם**
והחסיד הר"ר יוסף ועבן זל כתב במחקריו שיערה אחד מן דברים או שהיהו לקט
ושאיה הדכה או שסייעה היא או שנתנו לה מתנת חנם ואפשר כולם על כן אמרה שלמה לשמוע

איפה לקטת ואנה עשית והימכרך פרוך ע"כל . **עוד** כתב החמוד ה"ר יוסף יעבץ
 ותאמר כעמי ברוך הוא לה' כי בתחלה ברכו בנוסכיות
 כנפשמת ברוך הוא לה' כיון שידעה שכיוון לשמים ע"כל : **ואמרו** את החיים ואת המת'
 כתב ה"ר יצחק עראמה כי החסד הוא שפשה עמהן הוא את החיים כעבור המתים ע"כל :
וחר' אבע זל כתב לזאת אשר עשה חסד בתחלה עם לימך ועם כניו כי שופט היה ע"כל :
 ולפי האמת הם דברים בלתי אמתיים וכמו שכתב ה"ר הלוי זל כי בלא טוב

עוללות אלימך מבדיר בעונו וכמו שאמרו ז"ל שהפיל לכן של ישראל שהיו בוטחים בו ואין בדבר
 שמעטט גמילות חסדים : **ואפשר** לומר דהוד ואמר מלת ותאמר דכרית מוותרת
 ונענין הוא שבכרית אלה דמוה לה אמרה אחרת והיא שהוא גואל וזולי
 אחרון זל כתב בראותה חמותה את אשר לקטת אמרה לה כמות
ורב לפנות לקט ולכן לא ימנעו מהדא מתרתי אש שלקטת בשדה או
 כזה נמנע

שעשת מלאכה ונשכירות היום נתן לך כן וכספק זה כתחזקה לראותה שנתכו לה לאכול ולשנוע
 ולהותיר וז"ש איפה לקטת היום או אכה עשית מלאכה וכשכרת אבל בעל הבית וכלל אותן שיהיה
 יהיה מוכיך ברוך והיא השיבה לה לפי דרכה והגידה לה המלאכה שפשת והוא שלקט ויתר מהדאני
 וקרוי זה כדמות מלאכה כי הנחויבה בשכחת הנבתיים והיתה גם בן העמרים ותופיפה לומר לה שם
 האיש אשר עשיתו עמו מלאכה הוא איש גדול שמו בעו יוש לו רכבות נערים ונעדרות ואיכו ברוך
 לשכור . ברוך הוא לה אשר לא עוב חסדו בו כלומ' כי כל מה שפשה עמה היה אש לסיבת החיים

ורזל אמרו אשר לא עוב חסדו
 את החיים שון ופרכם את החיים ואת המתים
 כובתם זל שון ופרכם את החיים היינו מה שהתחסד עמהן וזוה עשה חסד עם המתים שנטפל
 בתכריכיהן הכונה עם מה שאמרו ז"ל בסוף כאשר עשיתם עם המתים שנטפלתם בתכריכיהן ע"כ
 זעמה במה שכתחסד בעונו עם רוע עם היות כי ככריה היא לו כי לא היה הקורבה אלא עם בעלת
 ואם התחסד עמה ביותר מדאי הסיבה היתה לפרוע לה קבת ממה שנטפלה היא בתכריכי המת
 זעמה כפרעו לרות קבת מהחמד שעשתה במה שנטפלה בתכריכיהן הוה ליה כאלו עתה בעונו
 כטפל בתכריכי המתים ועל כן אמר ואת המתים וזו היא כובת שנטפל בתכריכיהם :

ומצאתי כתוב קרוב לבו האיש מגואליבו הוא כלומר שגואליבו מלך המשיח עתיד לבאת
 ממנו : **ובפרדש** ותאמר לה כעמי קרוב לבו האיש מגואליבו הוא ח"ר שמואל
 הדור היה והאשה עשתה אותו קרוב שכא' קרוב לבו האיש
בר נחמן בעונו גדול

ע"כ הנה ר' שמואל בר נחמן הרגיש למה לא אמ' אבו קרובים לאיש לא אמ' קרוב לבו האיש אלא
 בהיות דקטנין מי כתלה במי קטן כתלה בגדול ורבת' כעמי להודיע לרות כי עם היות שבגדול
 הדור היה עכא יותר מעלה וגדולה היה לבו יותר ממנו עד שהוא היה מתייחס לקרובו והוא היה
 קרוב לבו ונתלה כמו כי ערכו קטן מערכו ואמ' כפי הפשט מגואלו הוא הכונה עד עתה הוא היה
 טפל לימו ועתה כהפך הדבר עד שהוא בא לגואלו ומגואלו הוא לגואל אותנו מעכוותנו ע"כ כי ימוד
 אחיך כו' והחוקתנו : **וברורי** זלה"ה כתב איפה לקטת היום כ"כ שיעור רב ביוסא וכשרע
 בהיות הענין חדש אבליך כי היום הוא ראשון ללכתך השרה וז"ש היום ואכה עשית באונו שנתכו לך
 לאכול לשפכה ולהותיר יהי מוכרך ברוך כי בלי ספק אנדיבני עם הוא ועל כריות וקום ע"כל :

ותאמר רות המואביה גם כי אמר אלי עם הנערים
אשר לי תרבקין עד אם כלו את כל הקציר אשר
לי: ותאמר נעמי אל רות כלתה טוב בתי כי
תצאי עם נערותי ולא יפגעו בך בשרה אחר :

הר"פ

ותאמר רות גם כי אמר אלי
כלומר אשה ברכת אותו על
פטוהו והחסד ששעה עתה עמי
גם ראוי הוא לברכה על כל דבר
אשר יאמר לי עם הנערים

אשר לי תרבקין וזה כמה שאמר לה לציל צינור בשדה אשר יקבורו והלכת אחריון וזה מורה על
רוח חסידותו שזיכו מקרב אכלורק אכשים כדקים וירוצים אכלוסהן יראו הטוה כי מוטל מקשיב
על דבר אמת כל משרתיו כדקים וכדפרישכא לעיל בפסוק צינור בשדה אשר יקבורו וכל אמת
אלי עם הנערים אשר לי תרבקין ולא תחוש כי בטוח אני כנערי שהם כדקים ולא יתנו עיניהם
בך על דא דלא ראו הוא לברכה ועוד על דבר אשר הוא ראוי לברכה על כי אמר אלי כי לך
לכד ליום אחד או ליומים אך חל שדהו ללקוט רק עד אם כלו את כל הקציר אשר לי וקוים כי
אמר חלוד קמור כלומר ראוי הוא לברכה גם על שכי דברים הללו על כי אמר אלי בו :

ותאמר

כצאי אל רות כלתה משכי דברים הללו שאמר לך כנעו האחד עשה ותאמר לך
תעשה וזה טוב בתי כי תצאי עם נערותיו כלומר על מה שאמר לך שתלך אחר
כנערים וכמו שאמר והלכת אחריון טוב הוא לך שתלך עם נערותיו ולא עם כנערי אצל על מה
שאמר לך שתלך לשדה ולת חל שדות אחרים עשה כדבריו בזה ולא יפגעו בך כשדה אית אחר :
אמר רות כי תצאי טוב בתי עם נערותיו ולא תלכי אל שדה אחר כי אין נערות
כי אם בשדה או ולכנענותך טוב הוא שתלכי עמיהן וגם שכשדה אחר לא יחלו פניך
שתלקט כמו שחילה פניך כנעו לה תעבדו מזה וזה ולא יפגעו בך כשדה אחר כלום שלא יחלו
פניך ללכת שמה כי אדרבה יכלומו וכו' וזה כללתי בגעגוע חילה פניך שתלכי אל שדהו ולכנ
טוב לך שלא תצבורי משם כדבריו יפגעו מלפון חילוי וכשעה : **ובסדר** אר
הן כר לוי כדאי מואבית היא זו שהוביאה צילה על איתו כדקין הוא

לש וכה תרבקין עם נערותי והיא אמרה לחמותה עם הנערים אשר לי תרבקין ע"כ וסנה ת
אל דקדוקו אחי קרי לי עתה מחרש מואבית וכבר כותב המגלה פסוק ועקר כנעו זה מוכח ולא
קראש לא רות עתה וכמו שאמר הש"ס ויארר כנעו אל דות הלא שמעת בתי ומה זה שצעה מחרש
חור לא חורו וקראש מואבית הלא קראש מואבית לפי שצעה כמצעה מואבית ולא כמצעה
ישראלית כי שארית ישראל לא יפגעו בזה ולא ידברו בזה והיא כרתה מלכה ע"ז שלא היה כנעו לא
אמר אלה וכה תרבקין עם נערותי והיא אמרה שאמר לשגם כן עם הנערים אשר לי תרבקין ו
היא הכנת דברו דול אכל עם כל זה כדקין לתת לרות סכרת מה להניין מה עלה על לכה לדבר
ולומר מה שלא היה ועוד כי כראש הסת ככלתי גזרה כי הכנת גם כי אמר אלי בו כראש הסת
האך הכתוב כך אף אם אמר אלי עם הנערים כי מלת גם פירושה אף ומלת כי פירושה אם
וכאשר שכשאר הכתוב בלתי גזרה וכפי עכש הלשון האמיתי כך היה לו לומר גם אשר אלי עם
הנערים כי אמנם רות עתה כהנה כמואבית לומר מה שלא היה וכונתה היתה להתקדד בעיני
חמותה וכלי גזרת הכתוב חסרה מן הספר ומזכרת בעלת גם כי דקאמרה וכונתה היתה לומר כך
גם כי אמר לי עם הנערים אשר לי תרבקין חבי לך אדבק אלא כנערות וכעמי חביבה עכף כונתה
בהשקלת במלת גם כי כי הגזרה היא שתדבק כנערות ולא כנערים על כן לא שנקת לעיני

למילמא ואמרה לה תחך ומיד טווב צתי כי תצא יעם כעדותיו כאשר אני הנבוי **מדברך אשר**
 אמרת גם כי אמר אלי כו' ואמרה עוד ולא יפגעו בך בשדה אחר דגמה נ' כ' להזכירה שלא מלך
 לשדה אשר ען לביבת רוב יפיה יתעללו בש כמה ריקים ופוחים לנא עליה לטמאהנה ואפיקים
 בלסון פניעה שהיא לסיין מיתה עד לך פגע בו כי אפטר שכל כך יתעללו בה עד שימיתה מרוב
 המפנים וכמעט שהיה כפגם נבגעה כי מרוב מה שהתעללו בה מאה כדכתי' והנה האשה בלגשו
 כועלת כמת צבית וידוע על הכף ולכן טווב צתי כי תנאי עם כעדותיו בשדותיו ולא יפגעו בך כו' **א**
 אפטר לבי שנתמי אומר קרוב לכו האיש מנאולכו הוא ורמזה בדרך רמז כי נאול הוא
 ואולי רמזה ליטא אומה ולכן התאחד אמה יותר מדמי על כן השיב לה דות להודיעם

כי הניכה את דבריה כי להכימא ברמזה ואמרה גם יש הוכחה וסעד לדברך שאלו נתן עיניו כי
 שאני דואה כי אמר אלי עם הכערים אשר כו' ואילו לבי שנתן עיניו בלא היה מתחדש עמי כל כך
 לומר לי שאשכ שם עד אם בלואת כל הקניז מה שלא אמר לפיכך אשה שהנשים המלקטות ולכן
 ראוי והגון הוא להתרחק מאיש הלז כי שם הוכחה שנתן עיניו בהסיבה נעמי אע"פ כן טוב
 צתי כי תנאי עם כעדותיו ולא יפגעו בך בשדה אחר כלום כי זה האיש גם אם יהיה שנתן עיניו בך
 הכה בכירור שהוא ומתן ליטא אומה על ידי חופש וקידושין לא כן בשדה אחר כי תחך יפגעו בך
 ויתעללו בך ותהיה אנוסה בשדה של איש אחר : **וההר** שמריה אל כתב ואמרה עם
 הכערים אשר לי אפטר שהיא אמר לה עם כעדותיו מפניו מאמר עד אם כל

את כל הקניז אשר לי ואין לקפיד כי הגברים ונכערוות כולם כפיני : **וההר**
 יבטח שערמא אל כתב ולדעמי היא אמרה כן לבי שהקניז היה מוטל על

הקניזים לא על הקניזות . אמנם לענין אעשה בידרוה ע"כ : **והחמיר** שהר
 יוסף יעבד זל' ההכתב כמאסויו עם הכערים אשר לי יתרנס המתרגם דניא
 ולא עולמיוא וכערומי עולמתי אם כן ירנה עם הילדים הקטנים אשר לי כיהם כמנודליס

כעערויהם כמזכות וכמעשים טובים תדכאי ע"כ : **והחכם** החסיד הפ' ד יאודה'
 מושן אל כתב הטענות דבריה אל דות ואמר לה קרוב לכוהאיש כי בן אחי

בצלה הוא וכן אחי אביה במא' שהוא קרוב להן כי הוא ובצלה של דות צני אחים הם ואמרה גם כן
 שגואלכו הוא כי אחרי פלובי אלונוי שהוא אחי ליאלך הכה לו משפט הנאולה לנאול כחלתיו ועמק
 ששפע רות דבריה שפע אובת ונתן לה כי מפני זה אמר אל תלכי ללקוט בשדה אחר ולא אמרת

כן מתחלה לחמותי כי אעשה כי אחרי שהיא נכריה צניכיה ואיכנה קרובה אל בעו לפי דעתה
 אולי תחשוב חמותי כי איש נכרי האומר לה ללא סיבה שתלך ותבא שם עד כלות הקניז לשמך
 דבר אמרה לה כן ועתה שגודל לה כי מפני קרובה אשר והיא היודעת שלא דברו ביניהם דברו

שבאי אמרה גם כי אמר אלי כלומר גם הנדיל חסדוכי כך וכך אמר . ויש כאן דקדוקי דברים
 כי הוא אמר לה וכה תדכין עם כעדותיו והיא שפנה דבריו עם חמותה באמרה כי אשר אליה עם
 הכערים אשר לי תדכין והנה נעמי חמותה מרגשת ואומרת לה כפי המשך דבורה טווב צתי כי

תנאי עם כעדותיו הסכימה דעתה אל דברי בעו עד שאכי אומר לפי הדרך הנו' כי גם בשאלתה
 דבריו בעו לא רתה לומר דבריו כי אולי תחשוב חמותה כי לולי שראה בה דבר הדומה או מניא ל'
 שדוה לביצור לא היה מופיעה שתיכח עם כעדותיו ולכן התחממה לומר שאמרה לה נעמי עם
 שבערים אשר לי תדכין וחמותה הסכימה אל האמת ונעמי כאתמהת ומזהרת לה כי ראתה כי
 שעתלס אפרס לה עם האיש אשר צימתי עמו סיום בעו וסיה ראוי לפי דבורה לומר עם לימים

שנאיש אנו קדוה לו אמרה לה עונותי שנתעשי כדבריו שלך וענונך העם בשדה אחר ויהיה
הדת דבוק עם כעדותיו לא עם כעדותי ע"כ : **והרשע** הלוי זל כתב ומאמר נעמי
לכלתה כו' אמרה לה רעיו כתיב כי אם הוא
לי תדבקו בודאי הנה הוא בקי בהם ובדיוק נהו שהם כשרים ובדיוק עם שאין סוס הפד לשבת
בחדתם ומה שאנו אומרת שהוא יותר טוב שתבאיש עם כעדותיו לא ששם הכערים הוא רע מאמר
שאנו הדיוק א"מ ששם טובים ועוד דקדקה בדבריה כי אמרו שבעו א"מ שתדבק עם כעדותיו אין ראוי
להפדר מהם לא על פד ההכרח ולא על היותו טוב כו' בודאיש פדיוקים אבל העכה שיענתה
היא ששם היות בעת היותה בשדה ראוי שתדבק עם הכערים בכל זאת בעת באתה מן השדה אל
העיר או מן העיר אל השדה הוא יותר טוב שתבאיש עם כעדותיו מפני הרואים כי אם הכערים הם
מוסוים לכשרו לנעוזה אינם מוסוים לכל רואיהם ולכן אמרה כי תבאיש ולא אמר כי תדבק ע"כ :
ו מצאתי כתוב אפסר שכעדות בעו לא היו כשארות נגודן אבל נאות לכתוב כשמשכימות
לפאת השדה קוראות לרות וזה טעם כיתבאיש כו'

הרשע ותדבק בנערות בעו ללקט עיר בלות קציר השעורים
וקציר החטים ותשב את חמותה : ותאמר לה נעמי
חמותה בתי הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך :

עם כעדות בעו כל הומון הזה שהוא ג' חדשים היה ראוי שתשאר עם כעדות בעו גם בלילית שלא
ילך ולשבו בכל יום כערב היא באה לבייתה ובבקר היא שבה אל השדה לכן אמר שהיא לא עשתה
כן כדי שלא לעזוב את חמותה ויחידה ובלמודה אלא ותדבק בנערות בעו ללקט לבד ביום אבל
מלילה ללילה ותש את חמותה שלא להניחה מאהבה אותה **א"נ** הפלוגה לפסד בשכחה
של רות כי עם היות שדבקה באונו הומון דבקות עמיו דבקות של אהבה עזה כי לכך
אמר ותדבק ולא אמר ונעמי עם כעדות בעו כו' כדקאמרה נעמי כי תבאיש כו' ועם היות כי דרך
טבע הוא להדבק בצהר עם בערות חמותה כי הוא מין במינו ואינו חושש ולא להדבק עם זקנה
וכפרע אם היא זקנה עובדת רוח וכפשה מרה לה או אין טבע הכערה להדבק ולשבת עמה ורות
עם היות כי כמד דבקה כפשה לבערות באותם הג' חדשים עם כל זה לא נפסקה מוש האהבה שהיו
לה עם חמותה אלא ככלות הקציר חזרה אל מקומה הראשון ושם ותש את חמותה : **א"נ**
הודיענו המדקוה של כעדות בעו אף אם היו בשדה שהוא מקום של עובדים ושבים
זה ויבא וזה בא עם כל זה מושל מקשיב על דבר אמת כל משרתיו בדיוקים ובדקויות היו ורות עתה
באשר דבקה עם כעדות בעו ע"כ כלית כו' רע לך שהו כא' לו היתה יושבת אית חמותה והוא שחמר
ותשבת אית חמותה וכמו שכאשר היתה יושבת עם חמותה היתה שמורה מכל דבר רע בהיותה עם
חמותה כדורך חיות כן גם כשהיתה עתה שדבקה עם כעדות בעו שהיו בדקויות גמורות היתה רות
שמורה עמהם ונזכרה כלא היתה יושבת אית חמותה וגם כזו הדרך דיוק מה שאמר ותדבק בנערות
בעו ללקט כי דרך של כל הנערות כאשר הם כשהם הם משאקות וזו עם זו ומשאקות כדברי שמואל
והיתול אבל הכא רות דבקה עם כעדות בעו שהיו דקויות כי כל העם סלכן לחיה לא
ללקט : **א"נ** כפר בשכחה של רות כי גם באותם השלשה חדשים אשר קיתה שם
ובדבריו מי שקמר שלעולם היתה בשדה ביום ובלילה עד כלות
קציר

הקפיד א"מ ש"ס היוט שהיתה שט בשדה עם בערות בנצח כל הנ' השמים ככל ארץ הזמן צויה
 ולכה וכל חסממה היה עם חמותה כאלו היתה יושבת עמה לא היתה מסת דעתה ממנה כלל
 פיתה וישנת עמה וזו מרוב הכבדה וזהו פאמר ותשב את חמותה באופן כי נופעה כשרה ועירום
 נלכה ומחשבתה שם יושבים עם חמותה : **והאמר** לה נעמי חמותה כו הכונה כי
 כלמה לאמנה איכה רונה שתכשא עם קרות מדרך השפה כשאת בנה ובפארש

לאמר הכל כמות חמה ובמחרה בנה למנה רובה שמכשא מור ולא משכ בלאחמה וכן אמרה
 לה חמותה עם סיומה חמותה שמרה לה אינו מחייב אותך ככלתי רק כנתי וזהו פאמר כתי הלא
 שנקש לך מנה ואכי רובה שתכשאי לאחר זמא אשר ייטב לך כלו' אף כי לפי הכר' כיון שאני רונה
 לה פיהך לנעו שהיא זקן יראה לך פלה ייטב לך כוונתה לזה אמ' הין הדבר כן רק אשר ייטב לך
 ופס לא לתענוגי העולם הזה ייטב לך לעולם הנא כהיותך אשה לאיש כדק ביה וכן מבינה לר' ל
 שדרשו בפסוק למען ייטב לך לעולם שכולו טוב **א"כ** אמרה לה נעמי חמותה כתי כו
 הכונה בהיות שדאל כי שחנה קרומה לבלה עם חמותה ודוע לא התקנה עם כנעמי

פאלו היתה חמותה לא כאלו היתה חמה והיא כנה זלכן אמרה כתי כו כלומר כיון שעד עתה
 שתכנת עמי כאלו את כתי וכנהו כמותי כבודי אהם מחבלי ומסקה כן כונתה עמי הפך
 שטנע אשר לכלה בחמותה וא' כר' ויוסא שאעשה כן אהי ואבקש לך מנות אשר ייטב לך כלו'
 עם היות שם ייטב לך ולא לי כאלות כלתי כשאשה עם אחר ראוי הוא ששקש לך מנות עם היות
 פייטב לך ולא לי ויזכור ויהי מדונן עם מה שאל כו כבודו והאיש עם חסמו רוחא שכונ
 בגוה ואשרי כן כמות האיש אשר הרוח בכתן השפה וכל עוד שלא תכשא השפה או יכחו לו הכל
 שאשר תכשא השלמה כמות האיש אשר הרוח אחרא בנה ודמי למסא קדמאה וכן

אמרה לה נעמי הלא חנקש לך מנות אשר ייטב לך כלו' אמר מרמז כלני לנקש לך מנות אפילו שלא
 ייטב כמותה הכוונת אין אלא לך לפד וזהו אשר ייטב לך ולא לכתי חמת ייטב כי רוחא דעיל בגוה
 פעלה השכי רוחא אחר הרשף עם כל זה אינו חייב מבקש אלא טובתך אשר ייטב לך וזאת היא
 שונתו לנקש לך מנות אפילו שלא יהיה כוונתו והיה איסור כי אז ייטב לך ולא לכתי עם כל זה על
 כל פנים חנקש לך מנות אמנם עתה בעת אכונה הכוונתין האלו כי הם טובים לטובם לך ועם לכתי
 זו ש' ועתה כלום בעת הנה הוא מוכן בג' אשר הוא מודעתמו וכהיות מודע וקרובו של המת תמות

רוחו של המת כו הוא וזו קרוב לייבוס להקים עם המת על כמלתי ורוחא דשכיח המת כגוה
 אכש בשא בקרבה והו מלש' עתה דקאמר כלומר עתה חנכה עיני הוואו הזה אולי יגמר רוחא טוב
 לך ולכתי אכל כונתי פנים הם לא יגמדו הכוונתין החלו חנקש לך כיון אין אחרים אפילו שהיו
 מחיי ש' אשר ייטב לך לפד ולא לכתי עם כל זה חנקש לך מנות ולכן אמר חנקש לך מנות ולא
 אמרה הכה נקשתי לך מנות אשר ייטב לך : **א"כ** בהיות כי לרונ' הפעמים הכוונתין והיונות
 בעש' חו' פייטב בעיני המונ' כי מחמיבים לפרבור המונ' או על פי הקדונים שלה

פאשר ייטב בעיניו ה' המונ' חנכה עתה כוונתה אמרה לה נעמי חנקש לך מנות אשר ייטב
 לך כלום שנס בעיך ייטב ולא על ידי החמכה שחמין כי שהו טוב בעיניו לא גם בעיניך ייטב :
והמתרגם ול כתב ואמרת לה נעמי חמותה כדתי ככונת' לך איני עוד וזן דפתנע לך כתי ה' :
 לה עתי פירש מלת הלא כמו מלה כי חמות' אה' עת מתאספת ה' כ' ל' אף
 וא' ל' כ' אידאי לה יאמא כתי לה הווכר ככתוב סבועה כלל ועיני השכונה היה כדי שלא יחשדו
 שלענים הית' אומר לה פנקש לה אה' לה שחיה לאיש חנכה לכה כל עמש לה שאיש לאיש כתי קווא

האמת שרובה פתחא כלתה לאחר מזה גם חיות הכשוףין על ידה אבל כל דבריה פטווי מיני
בעלמא כיחיו לכן נכבשה לה סיבאם לה מכוח כו :

<p>ועתה הלא בעו מודעתנו אשר היית עם נערותיו הגנה הוא זורה את גורן השעורים הלילה : ורחצת וסבת ושמתו שמלתיך עליך וירדתי הגורן אתורעי לאיש עד כלותו לאכול ו ולשתות : ויהי בשכברו יודעת את הקקום אשר ישכב שם ובאת ונלית מרגלותיו ושכבתו והוא יגיד לך את אשר תעשין :</p>	<p>רמ"ב פכה הוא זורה ונכסור בלתו פורה את האין הלילה שהיה הדור פ פרון בנכסה ונול היית ישן כרנו לשמור גרמו יופעת שמלתיך כנדי אל סבת יורדתי הגורן יורדתי כתיב זכותו תרד עמך :</p>
---	--

למי שהיא ממעטתה פתחה או אפשר שלא תרכה על כי חיכה יודעת האיש ההוא אם טוב ואם
רע הוא כי לא ידעה אותו מתמול שלשום לכן אמרה לה כעמי ועתה הלא כיוצא מודעתמי הוא
שמעפתתמי וקרוי לכונאיך לך שום ירידה ממה שהיית עד עתה ונס את ידעת טוב מדותיו אשר
עוית את כבודותיו וידעת אותו כי בדיקת תמים הוא ולכן אכתי מכוד שתעשי כל מה שאומר אליך
מרחבת וסבת כו וירדת הגורן כו : ואפשר עוד שאמרה כעמי הוונן הזה כאה ומתקבל
מכמה טעמים הא' בהיות איכות האיש ומסיבותיו רכ ועבוס וא' הלא כעו כלומר
נודע בשערום שמו ואיכות חשיבותו מודעת היא ככל הארץ ועוד שהוא מודעתמי וקרוי לכו פ
האיש ונולמו הוא ועוד כי אין את זרה וכבריה עם כל אנשי ביתו וזה כאה ומים שהכודך וההכת
פולס אחיך ועוד כי עת דודים היא כי הכה הוא זרה את גורן השעורים והוא שם ושמה בראותו
את הכרכה אשר נרכוה' כמעשה ידיו כי עד עת הזריה לא עורע הכרכה : אמרה לה עוד ורחבת
וסבת כלומר שתלך למרחץ ותרחץ גופה ואחר כך תסוך בשמן הטוב ובכסמים והנה יש פסק במלכת
ורחבת להודיע שלא תסוך את עצמה במרחץ כי יחפרוה הרואות בזכות כי יאמרו אין דרך אשה
אלמכה לסוך בשמן הטוב כיון שאין לה בעל כי לבורך מה תסוך ולכן בזה לה כי לא תסוך בעת
דחיבתה במרחץ כי בזה משיאת עליה טם רע כשכונתיה אלה יהיה הפסק מן הדחיבה לשיכה לכן
ירחבת במרחץ ואחר הפסק ומן שתבא לכימתך או וסבת ושמתו שמלתיך עליך וירדתי הגורן
ושמתי כתיב וירדתי כתיב כי אם הייתה יורדת לגורן בלא מלכוסים כאיש אלה כאשה אמנה ענובת
דוח בודאי לא היה פחד כלל אבל כהיות מלובשת בבגדי סבת וירדת הגורן היא
אפשר שיתפתו האנשים ואחריה לתפשה לשכב עמה לכן כתיב ביד בשמית המלכוסים וכירידת
הגורן לומר זכותי ילך עמך כי ע' שמית המלכוסים וירדת הגורן באה הסכנה ולכן נרין זכותי
יגן כעךך ואולי על כד הותר טוב כעמי כעמיה הלכיסה אותה כיו שזכותה יגן עליה ולכן כתיב
ביד ושמתו שמלתיך ואח' אל עורעלי לשים כלומר לאיש הידוע הלא הוא כיוצא ולכן לא כתיב לאיש
בשכ' תחת הלמד להורות שמדבר על האיש הידוע והוא כיוצא עד כלותו לאכול ולשתות כי אז
אחר האכילה והשתיה יהיה שמת טוב לכ : והר' יבאש עראמא זל כתב ורחבת וסבת
שמתי כו כותה להטור טעומתה ולהתקפא

ופלא שמכמה וילא תתכסה עם עד נואה שסכריו שלא יכירו בה ע"כ: **והחסיד** **הר"ר יוסף**
 יענין ז' כתב אומרו ועתה הלא נבזו בו הכונה על כל מכירי לה **אשקיע ולא**
 יאמרו עד אשר תבקש לך נמוח ועתה בשעת לפי עשה חכמה אם יבא הדבר הזה לפוע ע"כ. **וכן**
כתב הר"ר הלוי ז"ל **ובמדרש** **ועתה** וסכת ודעת מטובות ע"ז שלך וסכת לו מטובות
 ונדקות וסכת ממלותיך **עליך** וכי ערומה הייתה אלה לו נבדו שמתח ע"כ
 יוקמה וכי ע"כ עתה למה נסדרה דות מטובות ע"ז שלה **והלא** מעת ששכה עם נעמי נטהרה **ש**
ימטובות ע"ז ונתגיירה וכמו שאמ' עמך צמי ולא ידך לאי ועוד כי כחה מצית ונדקות יכולה היא
 לעשות כמותו היות והיא עמוקה בטהרתה בייכרוכה שמהיה טהורה לחששא אם בחולו ירצה בעז
 ליקרב אליה **והיינו** וכול לומר כי גם אם כבר קבלה עליה כל ימנות נהדרה וכל עונשיה
 כח ש באשר תמותי אמותי כו' עם כל זה אפשר שעדין לא הטבילה ב"ד **כי** תכף כיום הראשון
 לבואם מיד הלכה ללקט נשדות ועד בלות קציר החטים וקציר השעורים לא נחה ולא שקטה
 ואהלך ללקוט ולא אסתי יע"א מילתא להטבילה ככ"ד של שלשה עד היום הראוי ועל טבילה זו
 יאמרה ודעת מטובות ע"ז שלך **ואי** כמו **גם** אם כאמר שכבר טפלה ונתגיירה מעת נואה
 ואפשר שהרמב"ם שהזכיר פה הוא שמתרחץ לכה בתוכה מטובות ע"ז שלה בהיותה כופרת בע"ז שלה
 ואף אם כבר כפרה בה כשנתגיירה עם כל זה עמה מחדש באשר תחזור ותכפור בע"ז שלה ותקבל
 יאותה לכדקה תקשכה כאלו עתה מחדש כפרה בע"ז ורחנה מטובות שלה וכדי להרבות לה
 זכויות שזיכו בעדה והיא תכלה במה שהיתה הולכת לעשות אמ' לה ודעת כו' בדאמרן **וסכת** לו
ימנות ונדקות **וגם** אם לא היה לה כפאי כמותו היום לקיים ולעשות מצות ונדקות **הא** כקטיין **מן**
היום אשר נכתת את לךך להתענות וכיון שכיום הוא תחזור ותקבל עליה לגמור ולקיים כל המצוות
והנדקות הכתובות בתורה מעלה עליה הכתוב כאלו היום היא קיימה אותם וכולן ונימו עליה
ועדין אשר היטה הולכת וככות זה תנליח את המעשה אשר תעשה עתה **והרב** **מורי**
ובתב כיר ז'ל הנבנו כסבוק שפטי פשוטו כר שהיתה מומינה לזנות שחדן **ותתעדין**
במייני בשמים ותקטט במלבושים כדי להגביר תאוות של בוש וישכב עמה **וכן** לא יעשה בלא
יקדושין וכתובה וסכע נרכיש וכ"ס לאיש אשר כמותו ומה גם שדפריה האמורים לקקו והוא ויגיד
ולך את אשר תעשי מוכיחם שלא היטה הכונה שישכב עמה בלי להישא **וא"כ** למה סוגרובל
הקופות והטינוגן הלו **ולכן** פירשו שבנות המעשים קלו היו לרמו **זכות** אשר תסתמן עליהן
ולסוגר הדבר לפועל ותכלית וכות הפכוק להשם נאומרו ודעת וסכת כו' ידן רמזו על מה
שתעשה עתה **כי** בוקן מוטע כוה מאי מנות ומאי נדקות מני למעבר **ועוד** שענין טובות ע"ז
יבנה כדחנה מאנה קודם כאשר נחת עם נעמי **לא** כראיה שהכונה למה שיייע לך בעינין הוא
שה שרפנת מטובות הלו ומה שכתב בעצות ונדקות למעבר **ולפי** זה ווי דקרא מי התוספת
ופעט לך ווי הסיפוך ע"כ: **והרט** **הלוי** ז'ל כתבי כיראות נעמי היית רות מצויתת
לרכוש יתירא להיות אומה של **ימלכות** ראיה שעל כל בניו נהיה נכחת ונכרפת
לראיה אם היא כדאית למעלה הזאת **וכאמר** הוהר על ענין יוסף הנדיק כפרשת מנורע על
שהק ענו כבכל רגלו כו' עד עתא דכרו כו' וראתה נעמי כיי מעת התגיירה לא ימנה בה ערות
ידבר האמנה אפשר שימנא חנד עוברת על שבע מנות טרם תתגייר או על שלא מיהרה להתגייר
ומה גם אשרי היתה כושפת למחלוק ועיכיה ראות יהדות כתיב וכשרותה והיה דלוי שתתגייר
אפשר שתהיה זה לה קיערנו באופן שלא תזדקק נבותיה ומעשים השוכים אשר עשתה בו

יצדירה הככה תהיה כל עוד שלא כעדה אטמא אתה ולכן בותה שפטר מוטותיך על סלה באתך
 שברוכה תפונה על אבד ויהו ודמכת ואו יאירו המכת אשר עשתה ויהו וסכת אומנות ודקדוק
 על כל ובפשט הכת אפטר סכתי וירדתי כיוד להוכיח מלב רות שום הקדש שלי יחסד
 צפוט דכל לכחמר כי הפכה פינתי חיתך שפרד סנוך דעילך כי חילו כדודי
 שיהו הוי ענדל היות וירדתי חיל אל הרוץ לצפת המעשה שיהו על פי עמתי לך חלף הירד אשר
 אבו היותי עושה חילו כדודי הוי ענדל וזה וירדתי ביהו של הירדבר בעדו וכן לקחתי כתי יעליב
 שרנלתי וישכתי קרוי וכתי בתי כיוד להורות אל המוד כי גם בענין הסוכה לחי יהיה הדבר
 יר בעיניך כי אם כדודי היה המעשה הייתי שוכת ארנלותיו וזה ושכתי כיוד : גם אפטר
 שרמיה כומרה ושכתי כיוד כי חף אל נלית מרנלותיו ושכתי לא שפרד שחז יגע בך
 שו לא רע לך שהו חילוי שכתתי אבי עמך כי לא יבא כלל ולא עוד לא שחז יגור לך שם את
 אשר עמך : גם אפטר שהוכח באיורה ושכתי כיוד הסוכה ע"ה מה שחז במה שאר
 סנוך כתי כיוד לומר וכתי ירד עמך : גם כאלה ושכתי כיוד לומר
 וכותי ושכתי עמך : אה"כ מנתי כה"רש הלוי אל היה גם החקוק : גם החזירה איתה
 שהיא לחתת חיל לדבר כלל עמו רק ששכח לכד והוא יגיד לך כי כלות הוא יתעיל לדבר ויתע
 שמתיו עמך : והנה ים כזה שפן אינו קצין כי גם גדול ויבטו עד אחד : וזה כראותיו
 ייעצת לרות כלתה שובל אנוכה ה סוכה יעשה לכלתה ללכת
 לשכב מרנלות בוצו ולשם אותה כמסין גדול ביה אפרד דכיה חקף לפיות בשכנת באחת ה
 שכללות ומה גם ללכת לשכב אכלו ולנלות מרנלותיו והרי זה דומה למעשה הוזה וכמה שלמש
 שחוקה גו וסכה לו העוה פניה כו' : הלל טוב היה לה למעשות ולעמד הדבר על אמצעים
 שסוכים רבים וככדים אז מפיח אל בוצו תמתיק לו דבריה כי בול קרוב הוא ולו יאית הכהיות
 רות אשה כשרה והנחו כי הוא כצנחן היה חכירה וירדע כי אשת חיל היא ואם מה' בא הדבר פ
 במצו השת : לית היה הדבר כנר כי הוא מלאכת ה להחית מונן ונונים ומת רתה על ככה ומת
 פניו חלה לאשת הדבר כזה האופן הכללי כאת לזין כל : והנה כר' לנ אל כעבור
 בוש וצפה מהספק תובלת ואל התובלת הינ הוא כי כשהיה אפטר שיגיע תועלת

בשלח כחמכנות פועל מה ידומה כי קנת עוית הכה חף רחי שיאכד הטוב ההוא מפני בוסתו ה
 בעשיות הפועל ההוא חף ראוי שימנע עשיות בו כשי יכולת ולזה תנבא סלה נוכח רות
 מלשונות מה שאמרה לה כנמי ללכת לשכב כמרנלות בוצו אר עשתה זה כלט בדרך שלח ירד
 לחיב וצפת זה באופן שלח הרניס כביאה שם לשכב גם כליה לא שכב לכה להמיר עכמה חגלה
 מרה ולזה תמכתי לה ה עתה אר ספק שאל בענין מית עשתה לו בחכמה עכמה שכל לא
 בנות עוק אפתי : הנה שהיו אל עשה מהספק תועלת ובעין הספק מורד לא מעמם עיניו
 סמכותו שזו תועלת : ואם באמר שירץ לרות כמה שפעתה עבתי כנמי ולא אשרה לא חפכש
 לא תירץ לכנמי לה לא עשתה הדבר על אמצעים כדרך כל היונים שבעולם וקריו הדבר פ
 פינמר על אמצעי מה שיעמד על מעשה של פריכות לשכב אכלו להיות עמו : והרש הלל
 תירץ לות הקושיא כי בדרות כנמי לבו שכול וליהן ידעה כל חיל יא חן הגולש
 בלא כזה ולכן רתה שיבא הדבר הזה על רות הנדקת רגס כיהו כנר חמר לה לרות שהיה פ
 יומרת לכה בקבלו ופלוני אומרי לה ידע זה ורחתה בחכמה כי אם ידובר לכינוי של ידה או על
 יד אחר הכה תצונית כצנחן ומה שראוי נול קרוב ממני וראוי לשאול חת כיו ואלו הני לית
 פניו יעוץ רות ויפטר כדבר וכן וסוכה לכן רתה כי טוב פיעשה בדרך זה כי אינו כעמו

דמחוי עליה כי בהיותה שמה תתפרסם ופי כונתה פמה המצוה לא התענות ויהי כחיה מצוה לא
 נבאת ובלית מרגלותיו וסכנת והוא יגיד לך כי אשר היתה הכונה לרעיית שלם ועוררהו חסנתו לרנב
 לא יבין זה דרך של זכות לתפוש בהם וזאת בהיותה יושבת ודוממה ירפה שחן לרבה בדרך הכניסה
 המעשקו וכלמות בעו הדבר הזה נכמורד המחוי ודבר על לכה כמו שיבא ע"כ: ומהו חסות
 כי לביין כל התירוצי הזו דמחי מלוי כי ש"כ א"ס ידובר לכופו על ידיהו ע"י
 הנה תפוכת בעו גלויה יש גול קרוב ממני ודמחי לשל"ל חת פיו וזולו הגול יתן עיניו ויבין יושב
 וימרגה בדבר זה אינו כלום שהרי הגול גם עתה לא ידע המעשה אשר בעשה לירודתה לרג הן
 וכמ"ס הכתוב לא יודע כי בכה האשה בו ועכ"ל לח נתן הגול עיניו כה אנל לאחד לח אוכל לנחול ליתן
 אשחית את כסלתו: לכן אמר חס"י התירוצי הכרחי לי בקושיא זה הוא כי פנמי בכר ידעה
 כי דוד מלך ישראל הגול המשיח דמחי לבנת מכעז הבריון ולכן ראתה דות כי מחמר
 בכוונת הקדום הזה עתיד לבאת ממנו שרש ישי וכל מלכות בית דוד בהכרח הוא שיקטרט סטרף
 אחרת איהו קטרט עד שלם יבא לדיגמר על כן רבתי רות למחית עיני הקטרט בנת לחו חלק
 סוה בזה הוונ כדי שלא יקטרט עליו כלל ע"ד מה שניה הטית ביהם הכפודים אשר הוא יום אדיר
 וקדוש במי שבה ואותו היום כל ישראל כלם קדושים כלם עושים כחיה וירדח רצון קוניה הוא
 מוקא על קדושתה ומה שר שיקטרט עליהם על כן בזה הטית סימנו לו חלקו והוא שיעיר המסתלח
 לעזאול וכאשר נתנו לו חלקו באותו היום הקדוש או מתפייס באותו החלק סכר נתנו לו שוב אינו
 מוקטרט עליהם לפי שדרכי הלבנת אלכל דבר של קדושה לקטרט עליו ולכן כ"ל ליתליח חס
 אל יבא יסודי כלילה שחא יוחק והטעם הוא על הדרך האמור כי לעולם זה דרכו להדבק אל מקום
 הקדושה ולוליווק ממנו וע"ד זה אלל כי בנדיו של ת'חמתבלים במהירות לפי שהסטן מתחך
 בנדושה וזה מקבלתו שמקא בכל מי שמתכנה במנון קדושה ובל מנמחו לקטרט על כל דבר של
 קדוש ובמת לו חלקו באותו המעש' כזה מתפייס ושוב אינו מוקטרט עליו עד שיעיר עזאול בלחיק
 עכן בענון הוונ הקדוש הוא ראתה בעמי שאם לא יתנו לטמא חלק מה כי ויקטרט בודאי עליו לכן
 יעבה היות בעש' המעש' הוה בדרך פרכית כי זה הוא חלקו ותאיתו של במל' וסוד' לקטרט עליו
 ולכן אמרה בהיראנת וסכת בו וכת' גלית מרגלותיו כי כי רכיות כעשה בדרך זה סכר כשרינו
 בזה יתפייס עמל ולא יקטרט ויבא הדבר לדיגמר וכן תמכא ב"ג כ' ב'וונ סכודיני יורה ער תמר
 אשר כל תפארת מלכות בית דוד יבא ממנו הוכרח שיהיה לטמא חלקמה כי בהיותו יעשה דרך
 גנות כי כן כפי ויחשבה לזונה כולל מלל סנעס' הדבר כן לא היה כעשה הדבר ולא היה יהודה לוקח
 אותה וכן ביצק ח"בה שהיה מטתו שלם ל"כ סכטי ישראל הוכרח שיהיה כרא' באותו הוונ שמך דבר
 שדרכה בטובול במה שנשא פתי אמויות שעתיד ה"כה לאוהרן והק' אם נאותה השעה היו חותרות
 עכ"ל כרא' כשמך שיתול בדבר כיון שעתיד ליאכר אל הוכרח להיות כן להיות חלקו של טמא שהיה
 לו כחשו הוונ ולכן ב'וונ דות ע"ה ב'וונ כדי שיגמר בשלמת ולח יקטרט עליו כמל' רבתי לטוור
 את עיניו בהיות בעשה בדרך קבת מה של פדויגות כי זה חלקו הכל כמל' ויכעט הכמי כתב
 סודי' זלכה וד הכת' כי בניה היתה לרחוק אם להתקדש טוממתה חב לנקיית וכן רסיכה לנקיית
 ולעירוק כמכנה בימי חכמי התלמוד ואו' וסמת שחלונתך עלך לומ כי מלבד הלביגר תסדר אותך
 עליה באופן שדבר באות כי לב יתה שדורקה לכושים ויעו' לניסוח אשר תראה בהם זפת מרחם
 א"ע"פ שלל יהיו החלבושים יקדים וכנדים כי ידוע ימנחכה כשים חסר טס היומן יספיות לא
 יתייבכו מלכותיהן עליות עם היותן יקרי השערך ויש אחרות שהעפ' שלכופו בנדים קנים ומלבוש'
 יעריך מועט הן לוכבות אותן בנקיית ובדור ופה עד שיראה בהן כמות ויבות חס' וסמת שחלונתך

ושמענו טוה כמו אשר תשים לפניהם למתרגמין דתשר קרמיון וכוה יזקרקן אומרו ושמע
 שמלותיך לומר שפע שלח היו שמלותיך יקרו הערך שדמילת היו לכו המה בלו יחפית
 במאמרם אל ומאין יבאו לים המלכותים הטובים המן הגורן או מן היקב עם כל זס פיתה יודעת
 ביי כמידור שתשימם עליה תשיפה היא בהם יותר לכושה כמלבושי משי וכדויה וזכר וסמך לים
 וירדת הגורן לומר לה טענה אחרת כי לא תבויש אטמלכושה לא היו כל כך יקרו ערך וכפרט
 להיות הליכה לקביות בעל גדול הערך ושופט כל הארץ כי כיון שהיה מקום ההליכה לגורן און
 לחום ביי און דרך לכוש שמה הנגדים החשובים כל כך ומתפתק בסדר מלכושיה בדאחרון ויהי
 בשכנו וידעת את המקום בו טובים בשיני דברי המתרגם שפירש כייחיה בטכנו פירושו שכינה
 ושינה דלילו בפפטיה דקרא שהיא השכינה בלתי שינה ויהיה עדין קשה שאין יהיה מקום לגילוי
 המרגלות כי תקף ירגיש ולא יכח אותה כלל לשכב ועוד כי כזמן ההוא עדין לא יהיה האנשים
 אשר בגורן משוקצים כשינה וירגש הדבר והנה לכה וזאפטר ג' שהיהרהר שלא תשתדל לדעת
 את המקום אשר ישכב עם עד אחרי השכינה והשינה כי בהתחלת השכינה בודאי יסויו כל האנשים
 וזאכערגם בעודים בלתי יפנים ואפטר שיהימו בדבר דות בהיותם מחזרת בגורן הנה והנה לדעת
 מקום השכינה וזאפטר שתהיה הכונה שבעת השכינה כשהוא נוטה לשכינתשתדל לדעת המקום
 שהיומר לו לשכינה ביי או ננקלסיתוכל לדעת כל אשר יד ולחיתומגם כל כך אמנם אחרי הפקיעת
 בשכינה לא יהיה ניכר ונדע כי הם בקרוב אל האיש הישן ולמת עינית בו לסכיר אם הוא בעודו
 אחר ולפעמים אפשר שיתחלף לה באחר וטענה מסכת היותם באישן לילה ואפילה וכוה ובה הדבר
 לודי הרגשו וס' ויהי בטכנו וידעת את המקום רל שכינה כפסוטה שלישינה ואחר כך באשר יהיה
 שקוע בשכינה שמת ונלית מרגלותיו ודוק דכתיב ונחת ונלית בו ולא יכח ונלית בו להורות שתהיה
 הכיפה לגלות מהנלותיו אחרי כן לא בעת ידיעת המקום וכדי להפסיק כמת בלמת ונחת והרי שואת
 זו היא אחרי השינה בדברי המתרגם והכל בונה אחת לא שפירוש הפסוק הוא בדך אחרת פשוט שכל

ידע

ותרד הגורן ותפס
 יהיה אמר לה ורהבת
 יחפית ושמית שמלתיך
 יעליך וזמ"ב וירדת
 הגורן והיא לא עשת
 יכן לא אמר אם חרד
 כשהיה מקוטט הטוב
 יבי ודדחה חותי ואמר שאני וזכה לעיכך ירדה
 יבת חלף הגורן וזמ"ב קיטטה את ענמ כאמר
 יביתה חמותי וייטב לבנו עמך בעתה
 ותפס כלט ככתת :

ותאמר אליה כל אשר האמרו אלי

אעשה : ותרד הגורן ותעשככל
 אשר צותה חמותה : ויאכל בוועז
 וישת וייטב לבו ויבא לשכב בקצה
 הערבה ותבא בלט ותגל מרגלותיו
 ותשכב :

הרש

ותאמר אליה כל אשר
 תאמר לי בודייק דלא
 קאמר : כל אשר אחרת
 ילי אעטל הודיע שכתת
 של דות כי השינה
 לחמותה ואחרת להגם
 אם העניה היעונה כרס
 דבר זר לעשותה לא מפני זה אומע ענמי ו
 ימלעסותה ולא וזבלר לא נש אם תאמרו עוד
 דברים כהנה וכהנה הכל אעשה ולכן כתב
 תאמרו לסיך פתיד ואלת לי קרו ולא כתוב
 לרמוז שאפי אם תאמר אליה דברים כ כ ירום
 יעד שבעמיר בעתה מחתישע לומר לה אותי העכך כפירוש אבל תדבר אותי עם אחר והיא שמועת
 וכדי שתבין דות מענמה שכותב נעמי קים לומר לרוש קוקן הדברים שתעשה וכן כופתה לא אחרת

אלוהי כפירות אפי' אותם הדברים שתאמר ולא תאמר אותם אליו כפועל אלף ככתב דברת אומר
כדי שאפשר איתן ופעם אפי' אותי הדברים אעשה אותם ולרמוז לזה אלף קרי ולא כתיב כלומר
כי כפועל לא אמרת לוי הדברים אבל הם אמורות ככתב כדי שאכין שכל אופן הדברים הם אמורות
לי ואפי' שלא אמרת אליו כפועל שהוא רמוז אל הכתיב אלף ככתב הוא מונח שהדברים הם ככנדי
יחא הקרי הכל אעשה **אנ** תלת אלף הסדר ולא כתוב להורות ולרמוז כי אף אם עשה
זו איכה ככונה בעיני ולא
בדיראל לוי עם כל זה אבטל דעתי מפני דעתך וכל אשר תאמר אעשה **ואפשר** עוד
לזו כי רות אמרה לה לא שפיל דבר אחד מכל דבריך ארנה כי כל אשר
אעשה כלא מנרעת כלל אך זאת אעשה כי אסנה הסדר כי את אמרת לי לרמוז ולסוף תחלת
ואח"כ לירד לגורן ולא נהה לי לעשות כן שאם יפגע בני בדרך אחד מבני בעלי על ואני מקיושט
ומחובות יאשכני לאמת הנכלות ויבא אליו לשחק בני לכן לא אעשה כן רק ארד לגורן תהלה וזה
אעשה ככל אשר צויתני ארחץ ואסוך וזה יתרד הגורן תהלה ואח"כ יתעש ככל אשר בותה חמותי
ולכן לא כתבת אלת לי להורות על זה כי לא עשמה ממש כדברי חמותי כי סיכנה הסדר כלומר
זה כל אשר תאמר אבל לא כסדר שאמרת לי וזה הסדר חמת לי וזה הסדר חמת לי וזה הסדר חמת לי
ואפשר שהשמיענו הכתוב כי מחשבה טובה הק"ה מפרפה למעשה ומעתה ירדתי לגורן
כחשך עליה כאלו כבר עשתה ככל אשר בותה חמותי אף אם עיקר המעשה לא
היה אלא בחני שליח מעתה מעתה ירדתי לגורן כחשך עליה כאלו כבר עשתה חמותי את כל
בויה ולא ותעש ככל אשר בותה חמותי ותרד הגורן לעשות ככל אשר בותה חמותי
ואפשר לומר בזה מלת אלף קרי ולא כתיב לרמוז כי לא מובעין זאת העבה היעונה אשר
בולה היא בשיבול רות להנאתה ולעונתה לבקש לה מנוח אשר ייטב לה לא אפילו
עשה שלא תהיה אלי כלומר אל רב הכונע אליו ולזה מלת אלף לא כתיב כלומר אפילו שלא יהיה
דבר בא אלי ולהבאתי אעב כן אעשה אותה ומכל סכן שאעשה זאת אשר הכל להבאתי וילטוכתי :
ובב"ש יתעש ככל אשר בותה חמותי אפשר כי בכל מעשה ומעשה שהיתה עושה היתה
אומרת הריני עושה כמזות חמותי אשר בזה אותי כדי שזכותה וסייעתה יוגן
בפניה ודיוק עם זה כ"ף של מלת ככל ולא אמר כללהורות סך היתה אומרת רות הריני עושה
ככל אשר בוני חמותי : **ואכל** בעז וישת וייטב לכו כי לא אמר ויאכל וישת בעז להורות
כי בעת האכילה היה
משונה מעת השתיה כי בעת האכילה היה בעז אבל אחר
השתיה נשתנה לחיט אחר וייטב לכו וכאילו אף זה בעז כי ככנס יין בקרבונום כל זה ראה תראה
הפרש סבין ישראל הקדושים לאומות העולם כי ככאן אחר שאכל ושתה והיטב לכו וראה לו
במשכבו אשה וישת תואר מקושת מנוחם וטהור בטבילה ויגל מרגלותיו ועם כל זה נשבע לברו
שלא לכה עליה וכטארמם ז' בפסוק חי' ש' שכני עד הנקר ואחשדות הרשע כטוב לב המלך בייך
גלף שיה ושת' לפכו אמר להביאה ערומה להראות העמים והשרים שת יפיה לפי שכולם רשעים
ושטופים בומה המכדי' בין קדש לחול ובין טמא לטהור ולהודיענו שכולם של בעז הודיענו שאכל
שתה וייטב לכו ובס' כל זה לא חטא דאי לאו הכי מאי אתא לאשמועינן : **ובבדרש** ויאכל
בעז וישת וייטב לכו למה וייטב לכו שפירך על מונח - וקסם מאי רבותא הוא לחיט גדול כבעז
שכין ברכת מוזן והא תישאכל ושת ולא בירך על מונח לא תכבי ישראל הוא ו' כתיב רבות' דבעז

ואפשר

כי בהיות הכונה הכריכה המזוין רכה וגדולה וכמו שא"ל פנין הכנת חלב:
 כמו התעלה וברך עוד כמה דברים שהם תיקונים שברך על הכרכס וכל זה לא
 במחל אים שיעשה אית בולס בשלמות והעיר הכתוב על בניו הכריך שברך על מזונו בכל התנאים
 הכריכים ולא במחל כמוהו כי שם רוח אים בו שפלים כל הכריך חלף הוא לבדו: **אזי נמי**
 אפשר שיהיו הכונה כמה שאמר שברך על מזונו על ברכת המזון אלא הורה ושכח
 ללמוד כל כיון שיהיה עמו בפת לחם לחם ומזון כי בהיות שגד עתה היה רעב בארץ ועמם
 היה מין לפניו בריות בירך על המזון שנתן ה לעמו והיתה הכרכס ברכת הודאה על הטובה אשר
 עשה ה לישראל וכן מאז קנת מלשון המתרגם אל ויברך שירש זה ויקד לבי הנידחם שיש גורסין
 שברך הטוב והמטיב והטובה הוה ופת ברוח הודאה על הטובה אשר עשה לי ישראל והוה הטוב
 והמטיב הטוב לדידי והמטיב ללחמי וברכה באת לח כל חסם היה שמה כי עדין לא נתקנה
 ברכת הטוב והמטיב כימי ביום עד הדנו כי תיר והוה לבדו נתן לב לברך ברכה זו ולפי דגם זה
 דיוק שפיר וישב לבו שהיה על הטוב והמטיב והקשה בלשון קושית למה וישב לבו ולא אמר
 בלשון אלה אמר וישב לבו לברכות הקיפו שיש בסמוק חס וינן כפשוטו והוה כי אים כמוהו ולא
 היה דאי לשמות כל כך עד שיטוב לבו כיין כיוה הוה מכה השכורים הסוטים במדקויין ויש
 למה וישב לבו כלומר למה הניח עמוש השתיה שיטוב לבו כיין ולמו משכנת חסידים היה וולכך
 אמר כן על תומו ד"ה וישב לבו ששכל מוכי מתקנה אשר המזון שהיה מרגלת לשון עתה
 וכן דיון חלפת ויטב שמימי מתקנה הם שוכנים שהם משפירי עתה ומרגלת לשון עתה כלהאר
 מדגלים נהגים לזנות עתה חסר שכל מימי מתקנה והוה מענינו חכילה והשתיה אשר ובר
 ד"ה וישב לבו ששם עתה שפחד טוב לו תורת פירך לל במחל מימי מתקנה כי לא קרא טוב
 למה שהם שוכנים לבן ומתקנים לחך רק העוב הקמייתו הוא הטוב הכפשי והוה לעסוק בעתה
 ולזה קרא טוב ששם ע"ל כי תורת בירך מחלפי והב וכסף והכונה הפשוט הוה זלף כדאייתו במקום
 אשר חין צוב לא תורה שנתמד כולקן טוב בתי לכס להורות חסידותו של בניו כי בהיות חסידות
 הלילה היה ורה חת גרן הגדולים וברך על בניו הדרש כי בנותה הלילה מתצפיקס בוירוית
 פנין ופתח שבהניב ענה וכזה הכוונ לוי פדהו וכמה וכמה דברים ויברך חכל כוונ לא פנה אל
 דברים ושתי כ"ב כי טוב למה עתה מחלפי והב וכסף ולכן עסק בדכרית תורה ד"ה וישב לבו
 שהיה מתקנה חסה שפחד מכל חסה טוב לל כחך כשכרת הרא עונות שאמרות כיוה אינו
 מן השם ולא בנותה סלילה שהיה חת גרן הסעורים בלכד היה עושה כן רק בכל לילה ולילה
 היה כך דרכו ומתנה ומה לו לכותב השגלה לומר לבו בנותה הלילה חסה חכמה עסק כתיורה אז
 שכל מימי מתקנה בו זה דרכו בכל הלילות חלה האמת הוא כי באותה הלילה הדמורי דברים קו
 עם ויהי מחשב כקשמה שנקראת טוב ששם מפת חסה מכל טוב ומכף האים אינה לידו חסה
 סוכת לו ומכל בלל ותגל הגלותו ותשכב כו דרכו קח ויעשה כמבא כי מ"ס וישב לבו הוא מדבר
 בענין הוה דמפרש לה לקסן: **וההר** יבדה כמן פרוניכאל כתב וזלף בלע מן ורת
 וישו כן חרעומי חכרים בלשית
 ופתח כי חסם בפן היה יסן גרן לשיך דינחכו מהגרני כמה לח חלי ולס מרגשם גס הוא גס חסני
 שלם שמתו חסם הכהה קכה שפדחה ככה ישתמש חסם גס ונכס וסכה בני מות הש כי לא
 ישפדחת אשר לחדוכסם לכן אמר בלע כמו בלעוהם דרך דוהה וחיו כאה וכן בהיות שא"ל
 במדה וחס דוד ויכריתת ככף המעיל אשר לשקול בלע ולול: **בנותה** כשתם לשהים קיה וס
 פתיחת גדולה גדור לסינתו מסתכן על כל:

ואמר

דאָנר אומ' כ"י יום מעד לזוה' מ' ז' שנה קרא' דק' אמו' ויבא' לשכב זמא' אמו' ויבא' ויבא' להורות כי
 כמעט שעדין לא ס'סב' כי עדין לא נשקע בשונה כלל ולכן לא אמו' ויבא' וכיון שכן שחיו
 עדין כים ולא כים תיר' ולא תיר' בחילו' עתה הים בא' לשכב' וכודאי' שהיז' בשום מרגיש' דבר' אם לא
 שכלה דרך רואה' הוא' כו' כרא' כדק' כי שוף' והוא רמזו' במלת' כלט' בד' אחרון' **ובט' ש'** זייעב
 לבו' אפר' שבוין' לחם' שאל' שרפוי' לכל' אדם' כשהולך' למב' על' ממתו'
 מחול' לכל' מו' שבערו' ביום' ההוא' ויחמד' בן' שריו' ליה' מאר' ליה' דמזכרין' לו' ולא' יהיה' לו' טיבא'
 גלבו' ע' ש' שוב' אדם' וכעיד' הכתוב' על' בועז' הכי' דיק' שג' ע' בן' שמאל' לכל' מו' שביעד' לו' ביום' והוא'
 זייט' לבו' להיות' לבו' טוב' ושלם' עם' כל' בני' אדם' וא"כ' בא' לשכב' בקנה' הערומה' וע' ד' זה' אחר'
 דרך' המלך' ג' השלום' ויחדו' חטכנה' זמינן' כי' כש' אבא' ליסין' אז' אבי' מוחל' לכל' מאן' דמזכרין' לו' ואני'
 בשלום' עם' כל' העולם' וחדו' חטכנה' זמינן' **ובביאור'** לרב' אהרן' כתיב' לאמר' ספר'
 חכמות' שהפ'ט' סיכב' כל' הדברים' והניצן'
 בועז' לה' כח' ולסמית' ולה' טוב' לבו' ועד' ש' שיתקע' בשונה' ויתוכל' היא' לכל' כלט' לשכב' מרגלותיו'
 שתעבור' כחות' לילה' כש' כדי' ש' כספ' רגש' וידבר' עמה' לא' היא' אכפ' בערומ' כנודן' גם' מקד' הכ' ס'
 א' כיכבו' כד' שלח' קטערך' דות' לה' פעכב' זמן' רב' בטמנת' בנודן' כון' הערומה' ע' כל' :

ר"ח **ד'יהי' בחצי' הלילה' ויחרר' האיש' וילפת'**
והנה' אשה' שוכבת' מרגלותיו' : ויאמר'
מי' את' ותאמר' אנכי' רות' האמתך' ופרשת'
בנפ'ך' על' אכתך' כי' נו' אתה' : ויאמר'
ברוכה' את' לה' בתי' היטבת' חסדך' ה'
האחרון' מן' הראשון' לבלתי' לכת' אחרי'
הבהורים' אם' דל' ואם' עשור' :
ויחרד' האיש' כשכור'
אד' הוא' ובקש' לבעוק'
הוא' אחיות' ולספתו'
צורעותיה' וילפת'
ויאחז' כוון' וילפת'
זממון' והנה' אשה'
פתן' ידו' על' ראשה'
והפיר' שהיא' אשה'
כשרשת' כנפ'ך' כנפ' כנפ'ך' לכפוש' בעליהך' והוא'
לפן' כו' אפ' כי' בוגל' אשה' לנאול' כחלת'
איש' כוון' שכאמר' וזכ' גואלו' הקדש' אליו' גואלו'
והאיתי' ואני' כרוכות' למבור' בחלשותו' ועתה' עליך'
לקנות' קנה' גם' חותי' עמה' שיוכר' פ' המ' על'
בחלתי' כשאבא' על' השדה' ויאמרו' ואת' אשת' עמלון'
מן' הדאפ'ן' אשר' עשות' עם' חמותך' :
הק' ה' נכנס' עם' הדקיום' כנ' להשת' צפ' עמהם' כמבא' בספר' הזה' על' כן' בעת' וכעונה' הוא' ש' ויחרד' האיש' כלומר' היה' חרד' חרדה' גדולה' איך' יצא' דבר' זה' ויטעם' ללא' ולא' זוכה' הוא' להשת' צפ' עם' כנ' עם' הדקיום' שזוכים' בעת' וכעונה' הוא' ומכר' ויכרו' הרע' הים' מתגבר' עליו' והכו' וילפת' כמו' שאמרול' שבעשה' בשרו' כלל' שנתקשה' שהיה' אשה' שוכבת' מרגלותיו' הרי' פתים' מנד' אחד' שהיה' חגי' הלילה' והיה' זוכר' מעלת' הדקיום' היה' חרד' ומכר' אחר' היום' רואה' אשה' שוכבת' מרגלותיו' ומתקשה' ולא' היה' יודע' מה' לעשות' ומכר' אומר' דבעת' ללשול' מה' מי' את' מותרת' או' אסורה' ואם' ויאמר' מו' את' וכמו' שאמרול' שחם' לפ' שמים' כו' אסורה' או' טמאה' וכיון' שראתה' דות' כל' השאלות' הללו' חששה' אולי' היה' כותן' לכ' לב' שולח' מיד' כי' בכה' ויכרו' על' ולק' יכול' לו' ועל' כן' קמה' לו' אנכי' דות' אשתך' ונרשת' ככפ'ך' על' אמתך'

71

פלומר אף שאני אמתך וסרה אל משמעתך לא יעלה על לבך לנא עלי בלא ברכה וזהו וסרה
 ככפוך שמהו לשון בקים לשון כישואין כלומר קח אותי לאשה כנישואין ושבע ברכות כפיבור שהכניס
 לסיני כשם מהלך לזה העולם וזהו כי גואל אתה ולכן בריך קדושה רבתי כישואין וכל כד היתר
 פדי שבת על דרך כשמו של מזליו וכיון שמשם בוצו שהיא היתה מזרית אותי שלא לנא עליה עד
 אהס כישואין בריך אותה ואמר ברכה את לה כפי בודאי שהטבת חסדך האחרון שהיא החסד הזה
 סודותי שלא לנא עליה עתה קודם כישואין ויתר מן הראשון שהיא שלא רכיש ללכת אשתי
 הסודותי אפילו שהיה דל כי רובה אשה בקדושתו מקביות ופדיונות וכל שכן שהיה נאמא לך
 כמור כשיר על רוב יפיוך ולא כדאשתהם אלא כדאשתך עליון עליון עתה קודם
 כישואין וזהו ונתת דקאמר כלומר עתה לשי שעה קודם כישואין לא תיראיו אבל כל אשר תאמר
 אעשה לך אחר כישואין כי יודע כל שער עמי כי אשת חיל וכדקת את ואם כן אף יעלה בדעתי
 לחטא עמך ולקחתיו אשה בדקת כאותך **אנ** אמר הטבת חסדך האחרון ויתר מן
 הראשון החסד הראשון היה מה שנתנו יורה וכלא לחסות תחת כנפי השכינה ובודאי
 שהטובה הגדולה שראוי להחיות כלל גר או בורות הוא מה שהיא מתגיד ועוקר ענמו מעל וכל
 לחסות תחת כנפי השכינה ואחרי כן כל המכות והשוכות שיעשה הטעלות לזו לשי שכבר נכנס
 תחת עול התורה השיקריה היא הראשונה ואמר לה כעו חכא כי זאת היא חרונה גדולה כל כך שאף
 גם זאת בהיות הראשונה שנתנו יורה גדולה על היותה ראשונה וזו היתה אחרונה לא היתה ראויה
 להשכב כ"כ מכל מקו גדולה היא כ"כ כי היא גדולה אף גם שהיא אחרונה וזהו מלת האחרון דקאמר
 יותר מן הראשונה אף גם שהיא ראשונה וזהו אומרו מן הראשון והאחרונה היות זאת שלא הלכת
 אחריו כדאמר אש דל ואם עשיר ובחרת בו עם היותו זקן לתינו גואל :

אנ אמר ויהי כחבו הליכה כי בוצו היום בעור לעולם משכנתו וקם בחבו הליכה לעסוק בתור
 וכמו שאמר בן בני דוד המלך ע"ה חבית לילה אקום להודות לך וכן הוה מכהנו של בוצו
 זקנו ואם ויהי בחבו הליכה אשר בעור משכנתו לעסוק בתורה או ויתר האיש על כי ראה עכמו
 צביון גדול כי בעת הראוי לעסוק בתורה ובמשפט שמה הרשע ולא ידע אם יוכל לכנוס את
 יצרו שלא יחטא ולכן חרד תורה גדולה והתחיל ללכת עכמו ובהסך מחד זה אל כך זה כדי ש
 שיתרניס האשה שכבר הכיר בה בניו שהיא אשה וקורח ממנה ובהסך אל כך אחר ואלו בו תקום
 האשה מהכלו ופיר כי יניס רחשה שיון איה זה מאותם הרודפים אחר תאות המשגל ותלך
 לירכה כי לאו בעל דברים יודע הוא וסראם בניו שלא יזעיל כלל בזה לשתלך אבל חכה אשה
 שוכת מרגלותיו ולא קחה ולא זעה ממנו או רכה לידע חי ואת הנשכחה אשר כמעט כראש
 מה שיהי שתוכת חיותו כשה יעין ויאמר לה מי את ולא היא תשיב אמרה לנכנסו רבה ותאמר
 אנכי רות אמתך וקראה את ענבה אמתה לזו גם אשכני מוכרת את ערבי כי תלויי אשהיה כאש
 שפת תוך וזני חין ערבי לגבי דודך אלה להיות אמתך ואלעם כן הריכתי מחלה פניך שתערוש
 כבידך על אמתך וזהו לשון כישואים אמורים כלשון נקיה וקלה כי גואל אתה ואפשר דקרי שרופת
 כקף לכישואין שכן דרך התרגול כאשר רובה לנא על התרגולות הוא פורס את כפופו עליה וזהו
 דרך פוטו שפיימת וכאמתה אל על כן קרי לה לבריה פרושת כקף ודיוק דכפוף הוא חסד אור
 וכחיו ככפך והבונה שאמר לו ידע שכוונתי איכס להכאני אלא לשם שמים כדי שתגאל כשמותו
 של מזליו ותבואהו לזה העולם כי חיכו שאלת מוח לא ביאה ראשונה לכד ולזה קטו ככפך בלא
 אור שמוא לשון יסוד באמר על ככף אהרן אמנם ככפין בלוד הוא לשון רבים וזו אהרס איבי שאלת

יחוד אל אלה שרצוהו בקד אהד לכד וביאה אחת וזה לבינה כי גואל אהד ותואל כשמתפלל מחלוקי פי
 יאון כיכתי להכאתי אלה להכאתו ולטובתו של מחלוק אשר מת ובינה מנינו בדברי רזל ליעתה
 יאהם שני לטען כי כיון שהיה לא שאלה משכו אלה ביאה ראשונה כן היה שלא בא עליה בשני אה
 יאלה ביאה הראשונה בליה הראשונה לכד וכדברך אהד למחרת מת וכדאמרש אל שאמרש שלח חיה אלה
 יאותו היום שפאה לכד ודרשו זה מאה שאמר הכתוב ברוך ה' אשר לא השכיח לך גואל היום כלומר
 שפאל יום אחד שהיה לא השכיח לך גואל שאילו לא היה אותו היום היה שכח לך גואל וכאשר
 יראה ענינו כי כל כונתה לגמול חסד עם כעס מחלוק המת אהרה לה ברכה את לה בני והנה את
 יעשית שני מימי חסדים עם מחלוק החסד הא' הוא מ' לעיל יעש' העמכם חסד כאשר עשיתם
 יעש' האתים והוא מ' רזל שפאלו בתכריהן וכנה חסד החסד הוא היום חסד שפאל עס גוף המת
 יאלה בקבר ערום אלה בתכריהן ואהם זה חסד הארון שאת רונה לעשית עמו הוא יותר טוב
 יוחסובמן חסד הראשון כי חסד הראשון היה עס גופו וזה חסד הוא עם כעסו כמה שהכח
 ימלכת אהי הכחודים וליכא לכחודי יותר טוב היה לך לונשא לכחוד אפי' היה דל מליכא
 ילוקן כן שמוכים שכה וסוף דל דאמר וכ' שאת היות רונה לונשא לכחוד היית מונא כחוד
 יעשיר וזה עשיר וזה לרוב ויסיך ויאיותך ועס כל זה הכח הכל לכלתי לכת אהדיס וזכתי
 יאלה בשכיל שאפי' גואל ואגאל כעס המת וא' הטבת חסדך זה הארון שעשית עם מחלוק מן
 יחסד הראשון שעשית עמו וכדאמר' א' אמ' ויהי בסני הלילה כי כהיות השעה הזאת
 ידמי לילה שולטנו למיזקים אהד ועד שלא יהיה רוק אהד ומכד אהד ולכתי שבעש
 יכסרו בלפת כאומרש' ו' שפאל מהם שהנה אהה שוככת מרגלותיו כאתן שהיה מסופק אה
 יפית אהה כפיה שפאלה ממנה או אה היום שד כפי מה שהיה מורה שפעה שהיה חני הליה ולכך
 יכסר לפאל מאתה אה היא אהה או שד והוא אהד ויאמר מי את ועכנה ותאמר אכתי רוק
 יאתך כו' ובפדרש' העתילא ממשה בשצרה אהר רוחות און להם צער אהר להמית
 ירוח או אהה אהה שפיה או שפיה אהה לוי כהיה טמאה את או אהרה אהרה לוטורה
 יכה אהה טהורה מכל הכהים שוככת מרגלותיו כאתמר מאמר מי את ע' : **והרש'**
 ילוי' ז' כעס זה לשונו ואין ספק כי שאלת מי את רוק או אהה הוא כמו הככפת
 יכרום כיכבר את רוחות און לכן צער נשכ לא תשאלת מי את רוק או אהה אלה שזה כונתו
 ילהכעם עמה בדברים וכן מה שאמר ממשה בשצרה און ידורש' שראה שהיה לה צער דאם כן
 יהיה לו לומר ממשה כראה וראה שהיה לה צער אלה פי הדברים שמתממש כצער וראה שהיה
 יצער של אהה ולא של אה ולכן לא שאל אהה ואו אהה עכ' : **ורברתי** אל איכם מקורש
 יביניו לפי שאם בדכרוינהכר ידע שהיתה אהה ולא שד כיכבר ככתברתלוי ע' :
 יחמיאמו וכבר אהר רוחות און להם צער ומה ששאל להמי את רוק או אהה און זה לא הככפת
 יכרום כדי להכעם עמה בדברים קאה ליה למה כככם עמה בדכרום אלו ולא כשאלה אחרת אה
 את או אהה כיון שנה וכבר כתברתלוי ע' יחמיאמו הצער שהיה צער של אהה ולא של אה אה
 יכן יותר טוב היה שיככם עמה בדכרום כאומר לה אהה אהה ולא לעשותה רוק כיון שאין
 לו ספק לא כחם ולא כרוח יותר טובות היה ליככם עמה בדכרום של אהה אהה או אהה עלעשית
 ירוח פדארן' ועוד למה לו ליככם עמה בדכרום אלו יהי שיככם עמה כאומר טובות את או אה
 יאיה כי כאלו כסתק ולא ישאל דכרום אשר לא כסתק בהם ואין כורך ליככם עמה בדכרום
 יחמיאמו : **אמנם** קראתלוי בוק הוא כי רנה לרקק כצער ושכניו לל למאמם בשעה

ויהי לא תרגיש במישימום כי השם שהיא יסבה כדלמות בשינה וכזכת דברי המאמר הוא כך התחיל
 למשמע כשערה ורכה לשנות הכסיון במישימום השער לפי שאמר הוא בקרבן קודם שימשמשנה
 רוחות אין להם שער ולכן ע"י המשימום יודע הדבר ואין כסיון ככסיון המישימום שאמשמשנה ולכן
 שתחיל למשמע וי"ש בעל המאמר אמר רוחות אין להם שער אין הכונה שאמר המישימום אמר
 רוחות אין להם שער לא נתן טעם מי הכיניו למשמע לפי שאמר רוחות קיימין לך דאין להם שער
 ולכן אכסה במישימום וזו ארע אם היא רוח או אשה וכאשר דאה בעת המישימום והרגיש בה
 פסיה ערה ולא יפנה אמר כלבו אם אבי לא אדבר עמה פה לא פה לא אמשמשנה לכך תפסונו שאני
 ממשמש אותה לכונה רעה ליהנות מישימום שלה על כך תבך אמ' לך בפירוש מי את רוח או אשה
 פי לכך משמעי אותך להציר אותך לשאול לך אם את רוח או אשה וכיך שתחיל לדבר עמה
 והשיבה לו אשה שאל לה גם כן פכיה את או אשת איש אמרה לו פכיה טמאה או טעורה אמרה
 לו טעורה אמר עוד בעל המאמר והנה אשה טעורה מכל הנשים שזככת מרגלותיו כזככת היא
 לפי שהרגיש כי הוא שחמור הכתוב והנה אשה שזככת כו' הם דברי מותר כי כבר אמ' למשנה ותבא
 עליו ותגל מרגלותיו ותשכב והיה ריבויאמר וזהו בחי' הליילה ויחמד האיש וילפת ויארר מי את
 לכן דרש ואמר המקרא הזה פרטו ודרשו וכאילו מה שאמר הכתוב והנה אשה שזככת מרגלותיו
 עם כאמרים אחר שאלת מי את והם דברי כיצד המגלה שכתי עשובתה שהשיבה אותה הנה אשה
 טעורה מכל הנשים שזככת מרגלותיו : **וסיים** עוד בעל המאמר את דבריו ואמר שכאשר
ויאמר מי את וסיים זה המיטו הר"ש הלוי ז"ל ואפשר ששם שהוא במשך למה שאה"כ
 ותאמר אכבי רות אמתך אמר ר' ברכיה ארורים הרשעים להלך כתיב ותפתשו בני גד ותאמר
 שזכה עמי אכל הכא ופרשת כפיך על אמתך ע"כ והנה יבין הרואות ביר' ברכיה דברי רות
 קרא דרש שאמרה אכבי רות אמתך ופרשת כו וז"ש ויאמר מי את הוא סיום דבריו הראשונים
 והכונה שהוא אמר שאל לה שלט רוח או אשה אשת איש או פכיה טמאה או טעורה ומאין לך
 שלא שאל לה שאלה דביעית איש את או אשה לכן אמר בעל המאמר אי אפשר לומר שגם זה שאל לו
 לפי כי הלא תראה אופן שאלתו שאמר מי את ולהיות אשר היה ברור לו שהיתה אשה ולא איש על
 כך אמר מי את שהוא לטון קבנה ולא שייך להם תפק כתיבות אלו של מי את אלא אם היא רוח או
 אשה טמאה או טעורה פכיה או אשת איש דלא חשה אחרים לה כשתפק דהרי את קאמ' לה בכובי
 אשה ומה שלא כשתפק בזה הוא לפי שהכירה אפי' שהיה בחי' הליילה את זה הכור ורפה שלט
 הים מנכנת על ראשו כאכנה הנשים חלא על ראשה היה מטפתת כלכוס הנשים שזככות על
 ראשיתן וזה יוכר אילו כליה וכן אמר לקמן הני מטפתת אשר עלך כראה שהיתה כמטפתת
 שקורין כלבו ויחד וזה יוכר אפילו באישן לילה ואפילה ולכן לא של לה אם היא איש או אשה לא
 אמר לה מי את לדמי' אל השאלית הכי כדאמרן **ובפירוש** מלת וילפת יש שפרשו אותו
 לשון היתה כי כאשר הרגיש שיש אחר עמו הטה מבחו' לדעת מי הוא ואחרים
 פירשוהו לשון צער וזה מתרג' תרגם ותהו בראורית ואתרכיך כלפיה בשדרים מן ריתתא ועורשו
כמו הלפתת שהם רכים כן כתרךך נשדו מהפחד ומן המרה : **ובגמרא** סנהדרין פרק
כ"ג אמר רב שבעה בשרו כראש לפתות ופירש רש"י כשרו אבר איתו לכניש לכרשו כמו וירוש תולעים ויבאש לאחר ש
יתקשה ויאצט כן כש יכרו : **והנה** הר"ש הלוי כתב בזה וזל הן חמת זה דבר דו כי הכדוש
פיה מסיר הקופי' לא שתגרום איתו לכניש לכרשו כמו וירוש תולעים ויבאש לאחר ש
בכאש כחה זה ויחד האום לאחר שנתקשה ופיר הדבר ידוע הו' דתקון רבנן כפרק הרואה על
שככנס לישן על אמתו שקומר יהי רבן על פניך שתמן חלקי כותרתך ותרגלני לדבר מנוה ואל

תלמידי לדבר פנייה ותשליט בי יצר הטוב ולא תשליט בי יצר הרע ועל כן בצוע הנדיק אחר
 שכתב ליתן והוא טבע מדברי תור וראה ששלט בו יצר הרע עד שהביאו לידי קיושו וחרד מרדה גדולה
 וטעור הכתוב ויהי בחטיו הליכה כאשר הקיץ משנתו ויחד האים לפי שזאת אכר בר אשי לפחות
 ולכן אמ' ויחד האים ולא אמ' ויחד כועז כל זה להפליג החדרה וכהא' דאמרי בפ"ק דע' קשרי
 אים ירא את ה' אים ולא אשה אריכל אשרי שמתגבר על יצרו כאיש ובהיות זה דרכו כל הימים
 ועתה ראה יצרו מתגבר עליו חרד את כל החדרה הזאת ע' כל' ואני אומר כי חזק כורך
 לפתעו כמוו והיום תולעים ויבאש לאהר שכאש לא משממו כי בתהלה ויחד
 ויתר לבו ממקומו כי לא ידע מי היה שוכב מרגלותיו אבל אחר שמשמש וראה אשה שוכבת ע'
 מרגלותיו או בתגבר יצרו עליו וכמה כראשו לפחות שבתקפה אכרו כפרטי' וחס' וילפת כלות'
 שבתקפה כראשו לפחות והטעם לפי שראה אשה שוכבת מרגלותיו חס' והכה אשה בו
והחר יבחק ערומה ז' כתב ופרשת ככעך כו' יראה שהיא למדה איתם מו"ם הליה כועז
 ביום הא' ישלם ה' פעלך כו' אשר באת להפ' תחת ככעיו אמרה בן הוא האמת שבתו
 לחקות תחת ככעיו אמנם מדרך השגחת בגני מ'לה לגמול ולהטיב ע' ככעיו של מטה וז' אחר
 שאמה הגול הנה ככעין הן אשר הכין אליה ית' לעת בואת ע' כל' : **ואומר** בדוכה את
 לה' כתי' כתב החמיד ה' יוסף ועבד ז' ככר מ"ס ופרשת ככעין על אמתך
 את בתי לא אמה ע' כל' **והר לבג** כתב היטבת חפדך האחרון מן הראשון הנה חפרה
 הראשון היה שלא רפתה להכרד מבעמי וחסדה השני היה שכתרה להקפיד
 בגול כללה ע' כל' : **והר** יהודה ק' שטון כתב וכה אמ' או יא' מן הראשון שבתא לחסו תחת
 ככעיו שכתבו ית' כי אומר החמד שפאתו עם ככעיו ואי' לאיש נכבד מככעיו שכל כמת
 שכתרה כי להיותו זקן ואכיו מטעפת בעליך גם כי מ' יודע אס' באת מוכי בחידי שמו ועת' כודע
 כי לשם שמים כתבניית ע' כל' : **ובביאור** לרכ' אחרון כתוב לאחר בדוכה את כו' הכין
 והגדיל לדבר איה דברי חן נפיום לפי שדעתו היה להשיב לה כי יש גול קרוב
 שמו ובהיות זה האופן קבת מעכה הית' אפשר שרות תשוב כלכה שלחוח' היה אומר כועז כן ולכן
 הקדים לדבר על לבא ואמ' לה בדוכה את לה' בתי כלומר משעש ראשון היית בדוכה לה כי כוססה
 בך רוח קדוש וטהרה ישב הכ'ר עליך ומעשיך ודאי יקדנך כי הנה הטבת חסדך האחרון הזה
 אשר יוכר לבלתי לכת מן הראשון שהוא הכתני' כו' כועז לה' היה אפשר לחשוב שמת' תחמת
 דבר עשית כך אך הנה הוכיח סופך כי נמדת כזקן ולא נשאת פניך לא כבוד בן שיהיה דל' או
 שפיר ומואסות כזקן ואפשר לומר הטבת חסדך האחרון שכתרת כזקן וזה ודאי נראה כך מן החסד
 הראשון שעשית שבתא לחקות תחת ככעיו הטכיה משם כודע באת כי חסדך האחרון טוב וישר
 והול' לבלתי לכת וכו' ע' כל' :

הרשא

בהיות שהיה רוב לוח'
 לה פ'ט גול קרו ממנו
 וכודאי שרות היתת
 חסדה יותר ככועז
 הכניק שיהיה גול'
 לככס מחל'ן כהדרתו
 יותר מאחר לזה אחר
 לש

ועתה בתי אל תראי כל אשר תאמרי
 אעשה לך כי יודע כל שיער עמי כי
 אשת חיל את : ועתה כי אמנם בו אם
 גול' אנכי וגם יש גול' קרוב ככעני :
 ליני הלילה והיה בבקר אם יגאל טוב
 יגא ואם לא יחפוץ לגאלך וגאלתך
 אנכי חיה' שכבי ער הבקר :

דף

ועתה כי אמנם אס'
 כתי' ולא קרו כלומר
 שש' ספק ודאי יש
 גול' קרוב מוכי א' ד'
 יהושע בן לוי שלמך
 ולימלך וטוב אחים
 סיו ומהו אשר ל'
 לקימ

לאחיכו לללימך לעולם קורא ארם ארם דורו
 ארם בכיך עממ וישמע ארם כי שבעה ארם
 זכרם ארם דורו הים כך הים בועו לללימך
 בן ארם קרובו של חלקו חבל טוב היה קרוב
 יונתו על כן אמר קרוב ממני שהיה אחי בני
 מן ה' אמרה לו בדברים הנה אחי בני קרן
 וכשבע לה אחיכו מוכיחה בדברי יש מרובתינו
 אמרו ליכרו כשבע שהיה יכרו מקטרגו ומה
 עכנו והי' עמיה ב' עליה וכשבע שלא יבא עליה
 אלא על ידי כושרו

לש אף שיט גוש קרוב ממני אל תראי וזה צדק
 שארזל כי שלשה ימים לכד היו סבתה מה
 הסלכה עמנו ולא עמוכי מוחבי ולא מוחבי
 ולכן אמרה לה במה אל תראי שאין מי שידע
 שאת מותרת לך בקהל שבדון לה נתפרסם
 הרלכה והגוש ההוא אינו יודע הסלכה ובדלמי
 שלא יחפזו לגאול וכמו שאמר לה חבל לגאול
 לי מן ששחית את בחלתי והכונה לפי שהיתה
 מוחבית שהיה משחית בחלתי אם ישאכה וזהו
 שאמר לה בועו ועתה כתי אל תראי כלומר לכוונת

עכין זה עתה שערך לך נתפרסם הסלכה וזהו
 ועתה לכן אל תראי כי בודאי אחיכו אנאל וזהו כל אשר תזמרו אני הוא אשר אעשה לך לפי שאין
 ימי יודע את מותרת לך בקהל מולך אלא אחי ויחברי הסכנה רין וזהו כי יודע כל אשר עמי
 כי אשת חיל את ומותרת לך בקהל ושאר העם אכס יודעים ולכן הניחל ההוא לא ירבה לגאול
 בודאי וסין מי שיגאל אלא חכמי לבדו וזהו שאמר ועתה כי חומסם כי גאול חכמי וכתיב אלא ולא קרינו
 ליה לומר שאינו ספק אלא קרוב לודמי וזהו כי אמרם בחמת חכמי אחיהם סגולונם אם יש גוש קרוב
 ממני ועל כן ליני הליכה והיה בכורך אסיגאלך טוב יגאל כלומר אף גם ששוא קרוב לודמי אלא
 יתפזן לגאול חסכאול יתפזן לגאולך לך תתום כי בודאי דמי הוא והגון לגאול כפשוטו של חלקו
 כי אדם כשר הוא והוא גם הוא בטירת בוונתו יגאל וזהו יגאל מיותר דקאמר כלומר אש יתפזן
 לגאולך דמי הוא לך ונגאל בודאי אכל אחי מבטיחך שאם לך יתפזן לגאולך כלל שלם וכשבע
 חשבה וזה מורה לומר דקאמר אלא לא יהיה בחפז שלמה אלא אם ידעה הענין יודע קטנה או
 גדולה מיד ובלא תוך אחיכו מי ה' ולכן שכני עד הכקר ולא תחוש ולפי שסו אמר לה ליני הליכה וגם
 אמר לה שכני העיר הכתוב סגן השמים שאמר לה לא עשתה אלא הסכינה שיפנה שם אכל לך
 לכה כלל מרוב טרדתה וזהו ותשכח מרגלותיו עד הכקר וכתיב שלא לכה ולא תקבע שוכה לעיניו
 קמה כטרם יכיר איש את רעהו ואם היתה מתחכמת אפשר שהיתה הסיבה אונסתה עד אור
 הסכה ומוזגם היתה שלם כמנה שוכה לכה מת זלת הליכה עד אותה שצעה שהיה אחר חכום
 אלא היתה שלם כמנחה כלל קמה כטרם יכיר איש את רעהו ולפי שראו בועו שאף אם כעס
 היתה לך היה מקום להכיר איש את רעהו מן כן איש אלא שהתפרסם רכ ועכום כינייהם כולאי
 כל רוחית יכירו וירעו כי אשה היא כי האשה מכיחה עליה דרדו אי מטפחת וזה הדבר בראיה אף
 בעת ההיא ולכן אמר בועו דמי היא שלם יודע כי באה הסתה הנורו כי להיות אשה אפשר שודע
 שיראו מרחוק האטפחת אשר עליה ויכירו כי אשה היא ולכן מה עשה היות לה להסיר המטפחת
 אשר עליה והיא אף לא סבי המטפחת אשר עליה ואחוי בה וימדעם שגורי וישת עליה וכחיותם
 כלי מטפחת כראיה גם המטפחת דשם שערסם שעליה מצלמת אותן לכונת ונפיה וזהו לא
 הסידרה ולא מודע כלל כי כתיבן זה עשה לה עשה כלים והצת היתה עתה לא היה צד לכבוד
 וכן אים לחברו ולא מודע כי באה האשה לגורן ואי יבא חפזו ולא אמר ונבא לשון קבחה אלא יבא
 לשון זכר לפי שבה בודאי מטפחת כראיה וכמה או אשר עליה שלא תיתה מיכרת אם היה
 יאמר יאמר

ואמר

מוד לפרש המהך כל המסוקים כענין אשר וזהו

רוח אמרה לוי אבכי רות אמתך ופרשת ככפיד על אמתך כי גוואל אמת אפטר שבוכת שאלתה הויה
 מ' ר' אלו כשמת הגר אחרי היותה שמה בנע איכה עולה ליראות את פני האדון ה' עם שאר
 שכמות של כדוקים העולות פעם בפעם מדי חמש בחודש ומדי שנת בשנתו לראות את פניו ית'
 מפני שאינו יכול ללכת אחרת שיש להן מלכיש כרי שלא יהיו ערומות לפניו ית' ונשמות הגרים אין
 להם המלכות הויה ואיכה עולות אלא על ידי שלפצמים מתלבשת נשמת הגר כנשמת סוס בדיוק
 גמור אחר ועל ידי הכדוק ההיכלה נשמת הגר למת להיאפטר שתיכן זה שלא רות מכובד שישאלה
 עתלכת נשמתה כנשמתה של כובעו הכדוק ועל ידו תעלה נשמתה למעלה לראות את פניו ית' עתה
 לעולות שאר הכשמו וזה יהיה לה נשמת אס יקח אותה לו לנשמה כעולם הזה בודאי נשמתה נדבק
 כנשמתה כנשמתו וינלכש ואם ופרשת ככפיד על אמתך הכונה על המלכות שלו שמה כי היא להינתת
 גיורת היא ערומה ולא תוכל לעלות ולכן יפרוש הוא ככפי מלכותו עליה על נשמתה ותעלה על
 ידו ואמר כי גוואל אמת כלומר בודאי בדיוק גמור אמת וכח גדול לך לעלות ולהעלות אחרי על ידך
 וכדאין גוואל אמת ותוכל לנלכש בדבר זה ויען ויאמר לה בדוכה את לה כתי כלומר איך כשאר
 שגרים כי בדוכה את לה ונשמתך תעלה ואין את גריכה לאחרים כי בדיוק נדקתך הטבת ומקנת
 חפדך שהוא החמד שיעשה עמה הוא ית' שמה בעולם הבא והויה האחרון שהו בודאי עולם האחרון
 וכמה תקנת והטבת אותן מן הנדקות והמעשים טובים שעשית בעולם הזה שהוא עולם הראשון
 וזו מן הראשון כי ממעשיך הטובים שעשית בעולם הזה היטבת חפדך שיעשה עמך לעולם הבא
 כי מעשיך הטובים רבו למעלה ראש שבחרת אף גם זאת בהיותך אשה יפיתם לבלתי לבת אחרי
 הכמורים אם דל ואם עשיר וקדשת עצמך כמותר לך ולכן פתה בתי ל תראי כי אינך גריכה לגוואל
 בדבר הזה כי כשמתך תעלה את פני ה' כלי סיוע אחרים ולכן אם יש לך סוס שאלה אחרת לשאול
 מאתו שאל מכאן והלאת ואעשה לך וזו כל אשר תאמרי אעשה לך לא אמ כל אשר אמרת אלא כל
 אשר תאמרי ותשאלי מכאן ואילך אעשה לך אבל מה ששאלת אינך גריכה אלי כלל כי יודע כל
 שער עמי כי אשת מיל את ואינך גריכה להיוע אחרים בדבר זה וע' אף אם אינך גריכה אלי
 אני מכוונך שחס באולי תבטרך אלי דעי לך באמת שאסיה לך לגוואל וזו נשמת כי אמרם כי גוואל
 אבכי באמת אם אבטרך הריני גוואל אבל לפי האמת אני חושב שאינך גריכה אלי כי יש לך גוואל
 קרוב ממני שהוא ה' אלהיך אשר באת להחיות תחת כנפיו ולכן ליני הלילה שהו בעולם הזה שנמשל
 ללילה וסאדם בזה העולם כמשל לחולם חלום והיה בנך פשוט חפזו הלא אם ינלך טוב שהוא
 הש"ת שהוא טוב ואטיב לכל ינא במו שאמר ככתוב טובה לכל ואם לא יתעוץ לנאלך ונלתיך ארכי
 חי ה' ואמ לה שכבי עד הנקד: **אז** נמי אפטר לפרש כל כפסוקי הלו על דבר אורך גלויתי
 כי כל דברי תורתנו הקדושה יש להם פשוט ורמוז והקמול ואמ' ויהו בהפ' הלילה הכה
 לילה יקרא הנלות הזה אשר הוא דומה ללילה והנה כתארך בנלות ויתר מדאי ויבי בחני הלילה
 פלומ' במחית שבי הנלות ויחדר האיש דהיינו אית' כד' א' ה' א' ש' מלמחה והנה חרד חרדה גדולה
 וינלפת כראותו אשר הנה היתה אשה שוכבת מרגלותיו ואשה זאת הלא היא השכינה אמן שלי שאל
 ונחיות כי כאשר ישאל הם בנלות גם השכיב היא בנלות עמחה ובמאמרם אל גלו למפרים שכונה
 עמחה גלו לכל שכונה עמחה וכן ג' בזה הנלות היא גילה ושורה עמחו חיים באופן כי כן יכול
 אין לה הקמה כלל להתגדר להיות שזה אלי ית' רק מי היא שוכבת מרגלותיו ית' ויען ויאמר לה מי
 את ומעכה ותאמר לוי אמתך ופרשת ככפיד על אמתך כלומר ראוי לך לפרוש ככפיד על
 ולקוור לישא אופי כאשר בתחלה לא תעובדי עובדה וגרושה ומשולטת ממך כאשר עד עתה הסתעבו

וצו שאר הכתוב וכתפארכם שולחם אמרם הלא היא השכינה כי היא ארון של ישראל רק תצדק
 בביתך על אמתך כי גזאל אתה כלומר אתה הוא הגזאל האמיתי אשר אנכי ונכפה שתגלני כי גזאל
 אתה והוא וזאתך לגזול. ויען הש"ת ויאמר לה ברוכה את לה בתי כלומר גם אם עד עתה לא
 השפיעה עליך שום השפעה וכרעה כאשר בתחלה ח"מ מנת והמכשף רחמי שתקרא ברוכ' וכרובה
 את לה שהיא שם השנייה כי הוא יפסיד לך ברכות עד בלי די ויקרחה הש"ת בתי כלומר איך ח"ו
 באמה לא בבת ולכן קרחה בתי ויאמר הטיבת שהך החמרון מן הראשון כלומר החסד שעשית עש
 ושראל בגלות האחרון הוא כמה שהלכת עמהם בגלות הוא טוב מן החסד שעשית עמהם בגלות
 הראשון הלא הוא גלות מצרים שגם בן כנסת בגלות עמהם כמו שאמר הכתוב אנכי ארד עמך
 מצרימה וכו' וימורי הגלות אשר בפלה השכינה בהיותה בגלות על כן בעת גאולתם מטיב קולת
 עמהם לפי ערך הפער אשר סבלה בגלותם ובהיות הגלות הזה מר ונאהר כעצמות ובאיכות יותר
 מן הראשון גם כן החסד החמרון המצות לבא בעת הגאולה יהיה יותר טוב מן הראשון ופירש
 גדול החסד הראשון שצעת עמהם הלא הם לבלתי לבת אחרי הבחורים אם דל כי בנאת ישראל
 מוצרכים ויבאו כולם מובחורים אחד לאחד וכמו שאמרו ז"ל בפסוק וחמושים עלו בני ישראל אחד
 אחתשים ויש אומרי חסד מחמה מצות כי כל הרשעים חמו ומבלשת ומי שבלה ונבנתם מארץ מצרים
 הפלית לעשות זה הולך לפניהם יומם בעמו עבן ויליה בעמוד אש ולא רעה לסולף את ישראל לפירו
 כאמנה הדועה שמולך לשביו את הנאץ אחר המדבר והוא אחריהם אבל המכנה עמהם כביכול
 כעבר המולך את הפסג לפני רבו וכמאמרם ז"ל ו"ש כאן לבלתי לבת אחרי הבחורים כלומר כי לא
 רעה לבבת אחריהם רק לפניהם להחיר להם וזה עשה להם בין בואן שהיה ישראל דל מן המצות
 כי גם כאשר הכיעוס נמדבר את הש"ת לא ימים עמוד העבן ועמוד האש מ'וכין כאשר היה ישראל
 פשיר מן המצות והוא שאמר אם דל ואם עשיר כי לעולם כעשה פתגם החסד הוא עמהם כל שכן
 חסדך האחרון שברחמי יהיה גדול בעומו ונורא מאד ונולחי כשכר המהלך עמהם בגלות היה הטבת
 חסדך האחרון המצות לבא עליהם יותר גדול מן הראשון וכדאמרן כי כפי גדול הנצר הכסבל
 בגלות כן יגדל השכר בעת הגאולה: **אמר** אפשר לפרש כפי דרך זה מה שאמר לבלתי לבת
 אחרי הבחורים כי והכונה הטבת חסדך האחרון שפעשה שפישראל בגאולה האמת מן
 הראשון בגאולת מצרים וכו' ליתרון הזה בעבור שבגלות היה לא עבדו ישראל ע"א ולא כחורבני'
 לבחור ולהסין פסל לו וכמו שאמר הכתוב עץ לא ידבק יבחר ו"ש לבלתי לבת אחרי הבחורים הלא
 הם העבודות דמות יוכה וכיוצא בה וכוה הושוו כולם הדליוס וזעפיריוס והוא שאמר אם דל ואם עשיר
 לא כן בזמנים הקדמונים בזמן מלכי ישראל כי אם היה מתבשר על פיהו היה עובד אותה אמרם
 בגלות הסיל הזה לא הלכו אחרי היג'זין אם היה דל כי ויכר השפוכה עם הש"ת וכה אמר ועתה
 כי אחסם כי אם גזאל אנכי כלומר אמת הוא כי גזאל אנכי כאשר אמתת ופרשת כעפך כ' כי גזאל
 אתה אבל גם יש גזאל קדוב ממני הלא הם ישראל באעשיהם הטובים וכמו שאמרו ד"ל וכו' אפיפס
 לא וכו' בעתה באופן כי ישראל הוא גזאל יותר קדוב ממני כי על ידם יתקרב ויחיש הגאולה וזאת
 לה ליבי הלילה כלומר הלילה והוא הגלות הזה הנמשלת ללילה לימי בו כי כדכר בגדה הנזרה ואפס'
 כי להיות הליכה גדולה וחרובה כי זה לבו אף והמשמעות ועשר פנים בגלות לכן כתי' ליבי כל'מר
 גדולה כי היא בעצמות ליכה גדולה כלמד רכתי והיה כנקד אם יגאלך טוב כי כלומר לעת קץ כי
 קנים הרבה יש לגאולה האמת וזו בעת ההיא באווה טוב שיפשו בני ישראל תכף יבא הגאולה ושל
 ידו קטנה הטוב בגלל כי אם וכו' אפיפס וזו אם יגאלך טוב יגאלך ואם לא יפסון לגאלך לא אמר

ואם לא יגאלך להודיע כי אפילו במחשבה ובחפץ טהור שיחפצו לעשות איזה טוב שיבא לידם
 שיעשו אותו זאת המחשבה די כדי שבשכילה יגאלו כמ"ם אל מהשב טובה הקב"ה מנרפה למעשה
 אבל גם אם לא יחפצו אפילו בחפץ ובמחשבה לעשות מזה כדי שבו יהיה סיבה לגאלך ולא יחבב
 בו ונחלתך חכמי חיה כלום הרובי נשבע חיה שגאלך חכמי ואנכי לא השכחך ולא עשני למעני
 אעשה כי לא זכו בעתה כלומר בהכרח שיבא בעתה ולכן שכחי עד הנקר עד שיבא זמן הגאולה
 וכן עשתה ותשכח מרגלותיו עד הנקר והוא עת הגאולה ותקם בטרם יכיר איש את רצונו כלומר
 קודם שיכירו יחיה את רצונו לעשות זה עם זה בדקה וחסר ע"ד יחי מחיך כדוך וגם אם לא הכירו
 זה את זה להתחבר זה עם זה ויכתוב בדק מבוכני לא חפצנו זה שאשרו לעולם ועד בנלו היה חבל
 נתייה לה הקמת דגל ותקם בטרם יכיר איש את רצונו: ואומר זה עתה בני של תראו
 של אשר תאמרו אעשה לך ולא אמ' כל אשר אמרת גם זה מדרך המוסר כלומר

לא לכד מה ששאלת אעשה אם יבא מידי אבל אם תוסיפי לשאול כהנה וכהנה כל אשר תאמרו
 אעשה לך אבל יש עיבוד אחד לכד כיום גואל קרוב מימי וברוך להודיעו ואם לא יחפצו לגאלך
 גאלתיך חכמי כו: **והרב** ר' יצחק ערמא אל כתב היה לו לומר כל אשר אמרת לא שזה
 מדרך המוסר לומר שמה שדברה עדיין לא יוכל הענין לגמרו חלה דרך כלל
 על ההשקפה על עביונות אבל שהוא מביטיה לעשות כל אשר תאמרו ואמר כדי שלא תכתפן
 בזה מפני שפלותה כי יודע כל שער עמי כי אשת חיל אפרואיה לכל דבר שבקדושה לכבוד ע"כ

ועתה כי אמנם כי אם גואל חכמי וגם יש גואל כו כתב הר"ם הלוי אל כי בוצעו בראותו כונס
 דות הטובה לגאול כפס בעלה הראשון כאשר רמזו שמה שמחה גדולה ופחד מפני

מונעים אחד מברואי מולמו ואשר מברואי הכה הוא היותו זקן בן כמים בן שמוכים טהור וזה לוי וימים
 פשטים שלם כפקד וכשפתק אם יולד הם לאו ואשר מולמו טהור היות טוב וזהל קרוב מחנה
 להיותו אם לא ימלך וכו' וכן חו וזהו בקדושים והוא שאמר ועתה כי אם אמנם העש' שדעתי ולכס
 שני שים לעשות רבוכך ככל וחתים לי שפק אם גואל חכמי כלומר חכי מפותק אם אוכל לגאול
 וגם יש גואל כלומר וגם יש שפק שני כי יש גואל קרוב מימי באופן שלישי הכתוב יש שתי הפקות
 מתיבת וגם באה על כן ולפי הקדו אין בו רק שפק אחד והוא מכוון ע"כ: **וינו** הלילה
 שו' כתב הר"ם הלוי אל המוסק בדבר אשר יתפוז בו ולא ידע איך יפול הכה

הוא היום גם בליה לא שכב לבו לא כן מי שהוא מוכנה כאשר ידבה ועני ועשיר האמורים
 בדברו שלמה המלך ע"ה עדים בדבר מתקפה שנת העובד בו והפסד לעשיר איוב ומימי לו לישון
 זה ההסתפקותו כיון שיבא וזה בשוטח מחפצו כונה שאין לו לכן בעני דעה להכעוטה שלם
 ימסק בדבר עד שתד שינחה אבל שמתיישב דעתה עליה ותישן וזהו לוי הלילה ואפס' שלכוכב
 או באת הל' מד של לוי גדולה שתהא הליבה הוות בלב שקע ליבה גדולה ובהא חילועה למ"ד לא
 אלוכם כל עיבורי דרך קטנה והעצם מפני שדרשו רז' עונרי דרכה של תורה ויניען התפלל
 שלא תבא עליהם דעה לא היתה תפלה זו בעין טובה כי טוב לא יהיה לרשע ולכן היתה קטנה

והיה כנקר אם יגאלך טוב וגאל כבד שקדמו כי איש טוב זה לא היה כן חורה ולא ירד לשיח
 כונת דות הטובה בגאולת כפס מחלוק ביהושע שכבר ראה בעיני שכלו כי אם עשה
 יעשה טוב דבר הגאולה יהיה משני הכוונה לא בחפץ וריבון טוב ולכן לא אמר אם יחפצו טוב לגאלך
 וגאל כמו שאמר ואם לא יחפצו לגאלך וגאלתיך חכמי כי נפשו היודעת מאד כי הגאולה אם תהיה
 לא תקיח כחפץ ורנן טוב והכלתי גאולה והמי אין יחיה בספק מלכ ועכש' והוא דקדוק באס

בלתי ומוקד דרכים כי ארמי שמו הוא הקודם ראוי לדבר אליו ואף גם זאת הנתיחה בגולג
 דעת כוננת טוב הגולג וכונתו הטובה באופן כי הוא מוכתם שהיא תהיה לו לשמחה ע"כ : ואני
 אומר כי לדברי האומר כי לא טוב שמים דגולג ולא נודע לנו שמו אפסר לומר שהכתיבה
 נמצא אחר לה אש יגלך טוב כלומר אם יגלך בחסן צנוע ונאמן טוב באות יגלגלם לא יחסן בחסן
 דרך יגלך ואלתוך אכתי וזה לא קשה מידי למה לא אמר אם יחסן יגלך יגל כי יחסן הוא דמות
 במדת טוב כלומר בחסן טוב ונאמן טוב כדאמרן : והחסיד פה ר' יוסף יעבץ ז"ל שהיה כתב
 ב"מקומו לוי שמעד אמה היתה חושבת שהוא הגולג לא היה עון לעמוד עם
 פעלה וכאשר אמר לה כי יש גולג קרוב ממנו בתחילה ורצתה לקום אמר לה כענין לוי פה הלילה
 נעבו היתה רחוקה לקום עד שנשבע לה שכניעך הנקר כי לא רצה לשולחה בזה הסעשה שמא יקרה
 לה מקרה בלתי נשאר ואין לחוללותה מפני הרואים ע"כ : ורב אחרון אל כתב ועתה נתנו
 אל תרמי כי אכתי אעשה כדכריך ולא תחשוב שתשובתי היא להפסיד דעתך ואין כלכי
 לנשות כן לפי שתחשובי בלכך כי עיני ארן במשפחה ובאשם ששוכה מן כי הנה אכתי אעשה כל
 פשר תחמי וזה חין לוי נבא ליפא אומך כי יודע כל פשר עמי כי אשם קול וכמוע את ולא
 עמי וזו על אלקתי אשה בלתי הונבת האתכם יש גולג קרוב ממני ולזה איני מאריך לך הזמן
 עד שתשוב זה עושה להפסיד דעתך בלכך כי שיקר אור לגמור להן או לללו ולזה לוי הלילה
 עבקר אם יגלך הגולג שמו טוב יגלגלם לא יחסן אכתי אגלך וכי לא תחשוב דכרי של לקר וכי
 שומר לקרובי דברים הא' אכתי נשבע בשם ה' לקיים והוא שכי שכני עד הנקר בחקומך ולא תוון
 שמקום זה הוא לקוראה אלכי חסן כ"ך : ומ"ל דרשו שכדור על יברו ביוסף ודוד והיו כדורם
 לית ושמעך אגלגלתי כי כלומר שלא זז משם ע"כ : ובזרי ז"ל הם כתב וכתב כי אמנם
 כי אם גולג אכתי כי אמר לה ששם היתה פה ב' סבות
 פלה וכן שיקרן לתכלית ב' סבות שציון הגולגה עמדה היה בה כדמחייב וכי שישור ענין
 פחולת הדם שיש עמנו לנעו כי היא כוונת כל הקרובים אלך שהקרוב קרוב קודם האמנם ענין
 שייכות יגולג באיש המת כתבו בנאורה ז"ל כי אם גולג אכתי ונלתי הם כתיב ולא קרי בחילוסם
 ש' כדב' יגלג ונאורה כתי מלכי גולגת הדם ולא קרי מפני גולגת כש' המת אשר הכונה היא
 פייב וזכר בתיית הדבר רשית ולא מוכה מחמת מכה היה מקום לזות שפטים כתיבתי כענין
 דוד וילגו עליו כל בני המדינה והרי זו סבה מיכשת קבת עוד פנה אחרת נפש יש גולג קרוב
 עמי ויהי סבה שנית ואמר עכ"ל ויגלגל שמתכוון עד תכונת שאלתה וכדאפרש ואיך לוי הלילה
 כיוסם לא יתען לגלך כי כלומר לא חסרהב ואפטר עמו עמם ויעתילא בראותי מתן גילוי של
 חסן בלחך ואלתוך וכי ונאורה על פרטו זה נשבע לה חיה ואמר שכניעך הנקר כדי שיכונן
 פדור לגמור ותכלית טוב ככדור בלתי חסדה כריך שפתי ויהיה לשכני עד הנקר לך והכונה
 שתקומי בקר השם של וכן הדבר לירי גילוי וכן עשית ותשכנכי ותקם כי ע"כ :

<p> הר"ם לפי שאת לה שכניעך הנק כן עשית ותשכנכי עד הנקר ותק כדמס וכי אשם יתגדלו ענין שדרך הכתוב למק כדמסכתו אונגוס </p>	<p> ותשכנכי מגדלותיו עד הנקר ותקם כדמס יכיר איש את רעהו ויאמר אל ערעבי באה האשה הגרון : ויאמר הני המטפחת אשר עליך ואחזי בה ותאחז בה ויטר שש שעורים וישת עליה ויבוא העיר : </p>	<p> רש"י יאמר ל' יודע מוסר עלות קס כדמס יכיר גדלקים כי יאמר כלכו חין כדור שידעו כי פה חסם הגרון : שש שעורים </p>
--	---	--

אוי אפערד לומר שם סאין סאין דרכה של אשה
לשאת כמאשיא ויהי אש מעורים מחס ומחו לה
שעתיד לבאת ממנה נן שמתברך בשם כרכות
דוח חכמ' ובינה עבה וגבור דוס דענת וידעת ה'

נדרכו ביתן לו הכירו אויה דבר חסדו דען אוי
הנורן מפני שלא ידע דיקס משסוידע לי סככ
לתוך גנוסל הכירו שכה לה יניח כידוסם דבר
במה ידע לו אויה הנקה היתה לו דמה סככס
לשם ולכן חת כיוצו א' אדע כיו בשה הססה הנורן

יצלמו האם דאיו שלא יודע ולא יוכר לה סכחה האשה הנורן אלה שתלך כידים דיקמיות מת הנורן
ולכן חת לה הכי המטפת אשר עליוך יומד שם מעוריו ותתן לה כדי שיהיה לו הנחה וזכיר כידים
סכחה לנורן דאל' המדשי אל הוקסה להם אוך אפערד ששה היתה בה כח לשאת עליש
ש' רשי סהסס ש מעורים בלבד זאני חומ' שלח ויכלכד עמטה שסכחה
יעליה משאיו שם סאין אלה הכתי' הסיד יומד עליה וזה דמה ששחמתי מהסכס הסלס כה' ר' מושפ
יקודו חורו ול' ה' על מה סאמ' ר' ז' דבה פרסת שמות חכל חת כל עבודתם חסר ענדו בהם כו'
ש' אדו סגיו מלח את האשים ולחכת בשים לאנשי הכוכה כי דהיות שדרך הססה לעולם
ילסכול כוכר משחה על דחשה ולא על גוסה או גכה זה טעם הוא כי דהיות הודעת האשה עליוש
דמתניה לכן אויה יכולה לסכול כוכר משחה על גכה אלה על דחשה זה אויש הוא כהתן ש' דרך
האיש לשאת משחו על גבו ולא על ראשו והטעם כי דהיות הודעת האיש יודר מת דמוח לכן אויה
יושא משח על ראשו לא על גבו והנוריים הדשעי' שהיתה כל פונתם למעטס מת ירינה כיו מנסי'
יולחכת בשים לאנשים שהיו מעמייס להם משח על דחשה סם מלמעלה כדי שיוק להם כענק
ש' הודעס וכן לבשים עשה שיהיו כוס חת' על גכיהן להיוק לתן כמתכוין שיהיה כמתניהן שמור ה'
יחמד וכזה אפערד לי לוח סהעיד הכתו' הכס על רות כי שם סאין סם על כעשה בחי'ס גבור חיל
זלח על דחשה כדרך הנשים ואש וישת עליה לא חת' על דחשה הלא עליה על גכה כחיס ולכן אשר
ויובא העיד ולא חת ונתח העיד לכן ככה לא יובא לוח' סעשה כחיס' זכר במה שסכחה כל כוכר
יחשא על גכה וגם כמיו וישת אפערד שחיכו סכ אל כיוצו א' א רות וקטל לה לטין זכר לוח' סעשתא
יחמעשה חיס וכדלחמן ימהגס כי סככה טפס כחה ותלויי פסא חיס יסימו המשא על כעפס
יפוכל להול יכה חמכס הזכר הוא כענתו חסיס המשח על גבו מנלי סיוע סחרים וכן עמטה רות
ישת כוכר המשח עליה ויבא העיד: זאכר יתקס כערס יכיר איש חת דעהו כלומ' כי כ'
ישכיימה לקוס כי כחותה השעה לא
ש' אוי רוביל וזח' אל יודע כי כחה האשה הנורן המתרגס כתב וזח' לעולמוי לו אשתמודע לגכר
ארו חתת חיתתא לאידרא הכה לצי עירושו כוס והתרה בכעריו שלח ינלו הדברי' זלח' ינתיאו הדבר
ישפיהס סכחה האשה הנורן: זאנ' אפערד סהוא לטין תפלה בוי כשא עיניו למרוס ויחמ' יפוי
דיון מלספך ה' א'י' של יודע
יפערדני שומע חכל אל יודע כי כחה האשה הנורן וכזה אחיה נקי מה' ומישר' יתגס כדו שלח יכס
הדבר לידי גלוי כלל לא דנה לשאל מנעדיו שיינאו שק כדי למוד בת' כחה השעורים כדי חת לס'
ש' הכי המטפת אשר עליוך ותן לי כדו הכר האחר והוא אומרו הוא כדי למוד בני ואשת כד' הסס'
זוח וחתי כה וכדי שלח לו זערושו שיחמו וגם יומד שמה הוא לבד השעפחת מחסי קנותיה והס'
יתחשו כה דקחמ' וכש' דה' המדירה לו לכדי זח' יומד שם מעורים ואח' וישת עליה שלחמ' סכוכו
ש' יתע' לסוס עליה משחה כוד' שלח היתה יכולה היא לסוס עליה שם סאין ויבא כיוצו העיד בדו
ללוקה כדרך כדי שלח יסגשו בק' קמס' סחיכס מעסוכי וכערע כסיות בערס יכיר חיס חת דעסן

אדם יבנה אבנים שאינם מהזבובים וצדקו תצדק ואין מושיע לה על כן בא עמה וזוהי בא העיר
 ובמדרש **ו**תשכב מרגלותיו עד הנקד ח"ר ברכיה בטרם יכיר חוש בטרם כתי' מלמד
 שכתבה ששה פצות כמנין הואו ע"כ : וראוי להכין כי מה שכתבה
 שש פצות היה בשכיבה ששכחה שש פצות וא"כ למה דמו לנו ענין וזן השכיבה בקימה וזש
 לזמ שכתב מ'תפס לשיבו בריש דקרא ותשכב מרגלותיו עד הנקד לרמוז לנו כי בשלמל מרגלותיה
 יש זהו יתרה כי לציל כתי' ותגל מרגלתי וזוהי אשה שוכבת מרגלותיו ושיבה חסדים ורמוז לנו
 קרה ככאן שכתב מרגלותיו ברוז לזירות כי שש פצות שכחה מרגלותיו ותכף קמה וזש ותשכב
 מרגלותיו מלא בואו וזה שכתב בשרים ברוז להודיענו כי שש פצות כשתה אפשר הפגיעו כי
 לא הושלמו הפש פצות השלמות חבל קמה בטרם יושלמו הן פצות כי אפי הן פצות לא היו שלמות
 ויש יבין עוד שהיו בחי הליכה הרג ששה כוונו כמ"ש הכתוב ויהי בחי שליטה ויחדר בו וזכנו
 שליטה עד אור הנקד ששה פצות וזש היתה שוכבת כל הן פצות בודאי שאוהיה מכיר חיים את
 שעה כי בכך החיר היום חבל בחיות קמה בטרם יושלמו הן פצות לכן היתה אותה ששה בטרם
 יכיר חיים את רעו ולכן כתב הואו בשלמל בטרם והודיענו בזה שכתב של כוונו כי לא שעה אח ולא
 שש כח את יברו לבלתי יבש בה חבל ושעות שלמות שכחו ולא נבש בה וכן כתוב בתדרש דבה
 של רות הטרם כתי' ששכחה מרגלותיו ושעות ולא נבש בהי **ובמדרש** ויאמר חל וידע כי
 ששה הפש הגורן לזו את ח"ר מחיר לכן כתי' ח"ר הוביא ור' ירמיה בשם ר' שמואל
 פר דב ובחן כל חיותו הליכה היה כוונו שש של פניו ואומ' רכון העולמים נלוו וידוע לפיך של
 שבעתי בם כן יסיר רכון מלפניך אל וידע כי בזה הפש הגורן ואל יתחלל בה שש שמים ע"כ
ובמדרש הלוי כתב הכהן מאיר שהיה לו לזמ ויקם בטרם יכיר חיים את רעו הוא חסדים שש
 פלח וידע שדבר עד שר' לנב כתב שהוא הציר אותה והם בדרי ככוחה והכתוב אמר
תקם לכן אמר ר"מ שאול לא שש שוכני ביתו כי יודעים בדקותיו וברקתה ולא יכלה על לבם טיב
 של הדבר וכמעט ר"כ של אותו חסיד שפדה ריבה אחת וכההיה דר' יעושע כשכנס חבל משרוכות
 פגדו לו רועו ונזיין חבלה בו כדאיתא בשבת פירק כל כתי' וכן דבר כוונו כי הם מכירים אותו
 כאומן הכירו עב תבותו כוונו שלם חרשים יכן דעת האתרגם אחסר ר' שאול כר רב ובחן לש
 שיש דברי ר"מ שכוונו ידבר כדברים הלא לבערו ואל דרכה יהיה זה הכנסת חסד כלכלה מה של
 יתעלם לכן אמר שיהי כל אותו הליכה שיוח על פניו בוכה ומתחנן שלא יודע כאופן שאין בורך
 לויקם כי בלינה לא כחן שוכה לשיכו ותקומה לעפעעיו והוא לא היה מתפלל עליו כי יודע כל
 שער עמו היותו תם וישר ק' מההוא ריבה כמו שכתב חבל היה בוכה ויחטער עליה שמה תכ
 לירי חסד חסדי שהיו מואבית אשר זה דרכן להפיק רענין וזש ולי יתחלל בה שש שמים ומה נש
 בהיות הרוד הוא שטוף כמה יתיה חטאת הבערום רבה כימים ההם כחמור והגירם הזאת של
 ולא יתחלל בה שש שמים כל כעיו ציקר ומי שמחך גריום כי כחנס דחך וכמדרש רבתי של דות
 שלא יתחלל שש שמים וכו' אובה לא כתי' שמה פחד על שניהם ע"כ **ובמדרש** ותאחז
 בה מלמד שהגרה מתניה כזכר ע"כ וכמה הר"ג הלוי הענין אבלי מתרי
 עתמי אס יתימול דקרא דתתחא כפירוש ובראי ששפתה כאשר כוונה ואומרו ותאחז בה לרש'
 פאחזה כאשר הנכרים וזש כי כוונו מטוב המביאות כי המטעשת יש לה ר' שאות והיה בדרך פני
 כתי' חסד כל ידות ולכן דרשו שהגרה מתניה כזכר לעשות יותר ממה שכתב הדבר ליעשות ע"כ
 עוד כתב הר"ג הלוי וימד שש שאור כ"ל שכיון ביה חס יפגעו בה ויראו הפשעה על שכמה יחמרו
 פי על כן כשקרה בנזון הליכה לזרות את אשר לקטע כי הכה הוה וזש את נזון הפעורים הליכה

והיה זה כמות עינים ע"ל . ואין בדרך זה שהכתוב העיד שמה שביין בוש היה כדי שלא תבא
 ליקס אל חמותה וכמו שאת הכתובים שהם שצורים הלא כן ל כי אמר לי א תבואי ליקס אל חמותך
והחטיר הה"ר יוסף יעקב כתב בתימוקין תיקון מה שאפשר לתקן מכות ומחנץ שם שופתה
 עין שיחשוב שכתב לקבות שצורים לזה כתב לה כהנה כי אין מדרך בנות נדקת
 למדוד ע"כ ועוד כתב אל בכל זה הענין לא נזכרו שניהם לבניעות הרב ואפי' כשאמרתי
 את כתי לא השיבה אכבדות ע"ל . והביא הר"ם הלוי דאיה לדבריו כי כזה נמצא בספר
 הזוהר פרשת שמות וילך ק"ס מ"ב
 ד' יהודה חמ' בספר ראבהו מפני שכניעא הלך וכניעא חזר לשמו כדי שלא יכירו בו הה"ר וילך
 אים ולא כאמו וילך עמדת כפרה ס"א ויקח את בת לוי אף היא בניעא חזרה ולא נזכר שמה ע"כ .
ורב אחר ז"ל כתב ויאמר לו יודע ב"א מ' בעו' כללנו כל הפוע' בה יחזרה ויאמר ועליה שכתב
 האשה אל הזון לחיה דבר רע ולכן דאוי לעשות אופן וענין שלא יודע שכתב האשה
 שגורן ולזה אמר לה הכי המטפחת ויסי' בה שצורים וכל הפוע' בה יאמר במלאכה הוי' עומדת
 ע"ל : **והרב** מורי ז"ל כתב ויאמר הכי המטפחת כו' כי הכי הומיכו כמו שפרש' ז"ל בהנה
 כתחכמ' לו ויאמר חסד עליך כלומר לא יסיירה מעליה מכל וכל לשום בה השצורים
 וא"כ ישאף על ראשע' אועל סבת כדרך נושא' משח ותלך בדרך מנולה לעין כל כי כן לא תשכ'
 כמות ישראל הנבנות רק תלככה צעופות ומכוסות ואפי' לפי שעה כפי כונו לכדו היה פריש
 כ"ס בעיור רכ' עד בואה לעיר ואם היה נבקר הפכס ואיך ואמ' בוע' שתמיד המטפח מעליה ולכן
 כרא' שלא אמ' לה לא הומיכו המטפחת חסד עליך ואמ' בה כלומר אחוי' בנטי הקבול המושללות
 כי בזה יספיק להחיות השצורים שהיו השתי קבונות האחרות אמונת עליה וכן עשית' ותאמר בה
 יומד שם שצורים ויטע עליה רונה לומר בעוד המטפחת עליה שם השצורים עליה כמטפחת
 וכדאמרן ונמה שנתבאר יתבאר היטב היטב וכלה רות לכדו לחסד במרכב כנסות המטפחת
 כדי שתחיות השצורים שהיה מודד כונו וגם כן יתישב מה שהזכיר לומר לה שתחסות המטפחת
 ולכאורה היה יותר טוב שיקח המטפחת מעליה ויטע חכה כארץ וימדוד עליה ולא תעורר כ'
 באחיזתה בעוד שהיא טורד ואחר כך כן שניהם יסייעו לאוור לשומה עליה מלאה שצורים ובהיות
 שדבר כדאמרן הדברים מוכרחים בהלכתן וכזכרם לומר לה בני ואמ' כו' וכדאמרן ע"ל

<p>הר"ם ותבא אל חמותה ותאמר מי את בתי ותגד לה את כל אשר עשה לה האיש : ותאמר שש השצורים האלה נתן לי כי אבר לי אל תבואי ליקס אל חמותך : ותאמר עבדי בתי עד אשר תדעין איך יפול דבר כי לא ישקוט האיש כי אם כלה דהרב היום :</p>	<p>רש"י פי אם כלה האיש את הדבר היום .</p>
---	---

עליה כונו והיא אשת איש וכבר יבאית מרשותה וככנסה ברשות כנו ואם מי את האם את עדין כתי
 לו לא : א"כ חמ' ותבא אל חמותה כו' ותגד לה את כל אשר עשה לה האיש הכונה לפי שכתב
 שח' חמ' רות שם האיש אשר עשיתי עמו כו' ואלו עמי לא נחש' לא עמי לוי' לך יותר ממה שכתב
 שביע' עושה עם עמני העני עושה עם כעל הכניס וכמו שפרשנו דבריהם לעיל בעקמו .

והיה זה כמות עינים ע"ל . ואין בדרך זה שהכתוב העיד שמה שביין בוש היה כדי שלא תבא ליקס אל חמותה וכמו שאת הכתובים שהם שצורים הלא כן ל כי אמר לי א תבואי ליקס אל חמותך והחטיר הה"ר יוסף יעקב כתב בתימוקין תיקון מה שאפשר לתקן מכות ומחנץ שם שופתה עין שיחשוב שכתב לקבות שצורים לזה כתב לה כהנה כי אין מדרך בנות נדקת למדוד ע"כ ועוד כתב אל בכל זה הענין לא נזכרו שניהם לבניעות הרב ואפי' כשאמרתי את כתי לא השיבה אכבדות ע"ל . והביא הר"ם הלוי דאיה לדבריו כי כזה נמצא בספר הזוהר פרשת שמות וילך ק"ס מ"ב ד' יהודה חמ' בספר ראבהו מפני שכניעא הלך וכניעא חזר לשמו כדי שלא יכירו בו הה"ר וילך אים ולא כאמו וילך עמדת כפרה ס"א ויקח את בת לוי אף היא בניעא חזרה ולא נזכר שמה ע"כ . ורב אחר ז"ל כתב ויאמר לו יודע ב"א מ' בעו' כללנו כל הפוע' בה יחזרה ויאמר ועליה שכתב האשה אל הזון לחיה דבר רע ולכן דאוי לעשות אופן וענין שלא יודע שכתב האשה שגורן ולזה אמר לה הכי המטפחת ויסי' בה שצורים וכל הפוע' בה יאמר במלאכה הוי' עומדת ע"ל : והרב מורי ז"ל כתב ויאמר הכי המטפחת כו' כי הכי הומיכו כמו שפרש' ז"ל בהנה כתחכמ' לו ויאמר חסד עליך כלומר לא יסיירה מעליה מכל וכל לשום בה השצורים וא"כ ישאף על ראשע' אועל סבת כדרך נושא' משח ותלך בדרך מנולה לעין כל כי כן לא תשכ' כמות ישראל הנבנות רק תלככה צעופות ומכוסות ואפי' לפי שעה כפי כונו לכדו היה פריש כ"ס בעיור רכ' עד בואה לעיר ואם היה נבקר הפכס ואיך ואמ' בוע' שתמיד המטפח מעליה ולכן כרא' שלא אמ' לה לא הומיכו המטפחת חסד עליך ואמ' בה כלומר אחוי' בנטי הקבול המושללות כי בזה יספיק להחיות השצורים שהיו השתי קבונות האחרות אמונת עליה וכן עשית' ותאמר בה יומד שם שצורים ויטע עליה רונה לומר בעוד המטפחת עליה שם השצורים עליה כמטפחת וכדאמרן ונמה שנתבאר יתבאר היטב היטב וכלה רות לכדו לחסד במרכב כנסות המטפחת כדי שתחיות השצורים שהיה מודד כונו וגם כן יתישב מה שהזכיר לומר לה שתחסות המטפחת ולכאורה היה יותר טוב שיקח המטפחת מעליה ויטע חכה כארץ וימדוד עליה ולא תעורר כ' באחיזתה בעוד שהיא טורד ואחר כך כן שניהם יסייעו לאוור לשומה עליה מלאה שצורים ובהיות שדבר כדאמרן הדברים מוכרחים בהלכתן וכזכרם לומר לה בני ואמ' כו' וכדאמרן ע"ל

ועתה רות בפעם זאת השנית הכירה ויהיה צורל הטובה והחמד אשר עשה עמה כבוד צעפה
 האת ולכן אמרה והגידה את כל אשר עשה לה כי הודית כי הוא עשה עמה וזה כי חס היה אדם
 אשר היה עושה אמת וצדקתו חס ופיו עליו הובעלה על כרחא מבלי חמשת לקידושין ולשבע
 ברכות או חס לא יהיה חסך בה כדאי שכתוב זה חותה שוכנת מרגלותיו עד בה ויחמשת
 צנדפנה ויכלימה בפני הכל וכמו לא כן עשה הכל חלבר של א קרב ליה ולח צעפה בה דבר על לבא
 דברו תקחמוק ובה כן ברכות את לה בתי בו וצתה כתי א תראו כו ואם לז וצתן לז חלק וזחלק
 אככי כו וזדלי ש: זה בר הקרוי עד לשמים עד שרוי ש יתיחר כי הוא עשה עמי ד' וצתה לה אס
 כל אשר עשה לה היום ולמי שהשם סוף של שמורים הים קצת הוכחא שכל אית דבא עליה
 מה שמורים זיו כחזיתן על כן אמרה שש הש שמורים הלא כתן לי ביות א' א' תבואי ריקס א חמוק
 כלומר לכבודך נתנם וכשילך לא בשילי כרי שתשוב שהם לי לאתן ומלת חלי קרו ולחכתוב
 להודיע ענותמותו של ב' אפילו כאשר חמד לו חלו הדברים א תבואי ריקס כו מרוב ענותמותו
 ופרישותו לא היה מתבאר לו ויכול להיות מדבר אי ועל כן מלת אי קרו ולא כתיב א' היה מוכר
 ועיניו ופניו כבשות בקרן החלו לא היה מדבר אי א' רעי בודחי ב' אי וס' וי חסך דק לכבודך
 עתה כי אמר א' תבואי ריקס א חמוק ותאמר שכי בתי עד אשר תדעין איך יפול דבר אמרה
 מלת יפול להודיע לה כי אין צדק חיות תלוי בירי אדם כי הוא ית הוא המונן וזו וזו חס מחיות
 כהיה הדבר היה הדבר צדקמו יפול מלאי ויעשה לא בחיל ולא ככה כי חס במחמד הכ' וזו וזו
 בזווג זה והיום חסודעתי בו כי לא יסקוט כי חס כלה הדבר היום וזהו יפול כו וזו כו חס
 יס כל פונים על כן ישתלל למוד הענין חס כי מן השמים יפוינו דבר ויורו למי ויונה אס
 לנו חלכצו: א' כמי אורה לנו גדל זריומה פעם היתה בושאת משא כסרה כו באה כל
 עך כמרובה מן השדה לעיר שצדין כסכאה מכאה את חמותה גדלתי ביתה שני דות בעדה שצדין
 לא חיר חור היום ועדין לא שתחה דלעות ביתה כי בתכרה השדות דח קים מן הצד וס' א קמה
 עטרם יכיר חס את רעו כלכר והגיעה א בית חמותה ועדין שתתח סגור עד שהוכרך לוי להמי
 את חס היה הפתח פתוח לא סתה שולחתי אס לא בודאי טלה זו מורה היות הפתח צבול עדין
 פעל כן אהמי את: א' חס שכל האמר כאן כעמי היתה המדברת כי דוח להין קדישן
 זה וס' יתח א חמותה וזת אמרתי את חמי וידעת שאת בתי עדין שצדין לא ככנסת
 צדמינו של בצוונר לה חמותה ברוב קרש אשר בה את כל אשר עשה לה היום ומי דקאמר
 חתנה לה לחו ארות קאי א' א חזתה שיה הגידה מצנחה כל אשר עשה לה בצו שש כשדה ולפי
 שהיה אשר שתת צדק רות א לכה לחמ בודאי לא יאמר כצו לעשות הצדק הוה והדחה לוק שכתב
 לו שש סוף שמורים וס' היא היה חסך למחר הענין וישא חמי חלו למח כתן לו כל זה האם כווס
 או יומים אולם שש אין שמורים ולכן אמרה לה חמותה שש הש שמורים הלא כתן לי אי ועבדיתם
 שא כדך וכל זה ס' דרי צדמי לרות ולח דברי רות כ' חמשת לכחודח ועל כן מלת אי לא כתיב
 א' כי חס א' תבואי ריקס א חמותך אמר צדמי לא תחוס למח סכתן לך שש הש שמורים כי שש הש שמורים
 הלא כתן לי לצדמי כי חמר כלכו חל תבואי ריקס א חמותך ואמרה לה עוד בצמי פכי כשיעד אשר
 ידעין איך יפול דבר כי בודאי יפול מלאי כו כעילוי אמר על סדר הכעשה במהירות על ככלה כי
 בודאי לא יסקוט חזים כי חס כלה הדבר היום ושש הש שמורים לי נתנם לא לך:

וצדמי חל כתבת אמר שש הש שמורים הלא כתן לי כו ודעה שכתב לפי שם את חמותה ולחוד
 עלכה שלח עתה כרואתה קושה א קרובה א קמחה וס' הכחלה להכשא לבועו כי שפא

צלכהה שאברהם תקופה מאיך והלאה ולא תחשו רות בשירותה כנראשית בהכירה איש אחר וזלפת
 משלנו כנה ונתפרדה החבילה ומה גם כי לא תהיה ברשותה כמו מקדמת דלא שהיתה יוספת לה
 בביתה בלתי רשות אחרים עליה ומבד זה מתצנב ולא חפציה שלם תשמח ותגל במנוחתה ואף
 אם היא סבכה חותה כמו עבדית העובות ככתו לעיל בבירור ולפיכך רבתה רות לדבר על לבס
 בדכרי יוסף ולהכי בקט לשון ותאמר ואמרה שם השעורו האם נתן לי כי אמר לי א תבואי ריקם
 א חמותך כרחק בזה שכונתו טובה עם החמות כמוה באופן שגם היא תמצא מנוח במנוחתה ולא
 יחסר דבר מכלל כלל ולא שירות שום דבר כאשר נתחלה ויעש לי דלה כתי מסוס שלם מיניו
 שדבר בזה דברים של איש כפירוש וקדיחן אי משום היא אמרה כן סבבו אי חילה דכרי לה עם
 א מה כדי להטיב את לב חמותה בדאמרן ולקחה ייתר לשכמה כענין מותר לשמות מפני השלום
 ולא בכנסה בזה ככלל כת שקרבים שאינן רואים פני סבוכה אף אפשר כי היא עבדה כך
 מכלל דכרו ועבדיו כשנבעתו ואמר מעשיו כיון דממה כפישך **למה** שהיה לילה אחרת לכס
 בלא איש לא היתה בדוכה לשעורים שלו וא"כ הוה ליה כאילו אמר לה דכרי יוסף א תבואי ריקם אל
 חמותך ולא הונרך לפרש הדבר כהיות רות בעיניו בחוקת כעלת חכמה וסכל ומנין מוכן הדבר
 ברמז כענין ולתקומא ברמיוא ולפיכך קריבן לי כי לאשה כמותה כזה ליה באילו וקאמר דכדריס
 כפירוש ולא כתי משום דסוף סוף לא אמרם בזה כפירוש וכדאמרן **ותאמר** שבו בתי
 כרחק הכונה כי בהיות פיגפה בלילה אל גורן השעורים בפת הזרעים **אשר כנרס'**
 כי כן מכתב ותפסע כותי ישראל המלקטו ללכת שמה כמו ביום הקביר כי בודאי זה היה לה כמות
 עיכוס בדלתה של הגורן כלילה סוף וכיון סכן נבויית כי עדין לא כלתה זריות כהטים והספור
 כי פיעור רבקה לו ולא יכלו לזרית את הכר בלילה ארת היה אפשר שהיא תרצה לדת להגידן
 גם עתה כאשר עשתה בלילה ולפיכך אמרה לה שבי כתי עד אשר תדעין לפי שהזמן קצר כי ב
 בודאי לא יסקוט האיש בו רואי פתהיו מוכנת עה אם יקראוך לגמר הענין ולא יטרכו ללכת
 להבואך מאמת השדות ע"כ : **והגבי** אינו כי מה לא שבי כתי הכונה לפי שענין זה
 הוא מפנה רב ואפשר שלא יגמר הדבר היום ואולי תנטרך ללכת פעם אחרת אל
 השדה ולשכך מדגליתיו כאשר בתחלה ואם בפעם הראשונה לא הרגישו בה ולא בודע כי באה ה
 האשה הגורן אולי לאו בכל שעתא ושעתא אחרתם יבוא ואם תלך פעם שניה אולי ירגישו בה
 ותכה לידו בזמן על כן הנטיחה כעמי ואם לא שבי כתי עד אשר מדעיך כי בלומ דעו לך כי אינך
 בדוכה לכת עוד מדלתי ביתך הסוכ לכורך ענין זה רק שבי כתי עד אשר תדעין איך יפול דבר
 כי ירפתי את האיש ואת שיחו כי הן שלו הין ולאן שלו לאו וכיון שהוא אמ לך יהיה נקצר חסיו אלך
 טוב כודעי לך כי לא יסקוט האיש כי אם כנה הדבר היום : **ורב** אגדון כנב ותבה אל
 חמותה חזל דרשו וכו"ל היתה מברכת אותה לא אמרה לה מי **את סבויה** חולשת איש
 אמרה לו פבויה ותגד לה וכדאף בעיני דמות שבתה דמכך ומיד הודיעה את אבר עמה ולא אמרה
 שכתי רות כמך דרשו כן . ולי אפשר שבעמי לא דאחפ ש נד בעיניה בלילה בהשנה נענין ולכת
 בקר חמותה עיכת הנקר ורות נכנס פתאים בבית ועמדה בגדה וכמעורה בהלה וקיס נרחות
 אמרה מי את אך אחרי ראיתה לא הונדבה לומר חני רות אמתך ולכן לא אמרה לה פיעור הענין
 ואת כל אשר עשה לה האיש רמה לשכונה פנכנע ולפכנתה שהסכינתה במקומה כמו ואת שם
 השעורים נתן לי לא הנתך כי אמר שלא אבא חליך ריקם . ותאמר שבי כתי עד אשר כו יכספר
 שכמי ורות דכרובענין זה וכיראו כי הים קדבר משום מי יגאל אמרה דת נכמה ומכ רובה
 טוב לגאול ולקחת אותי ככה איכי סכב כזה לפי שהיה היה כפוי ורגישים כמו שנתן כן השקו'

את כחלתי אז אמרה כעמי שכי כתי כלומ השקנתי זאל תהמי זאל יתדברו דבר עד אשר ידעין איך
 יפול העיני וידעתי כי לא יעברו ויזים רעים כי אחרי שפסגת האים ההוא ידעתי בנסלס
 וסקוט עד שימור הדבר כיום ההוא כי מוכח שפתי יסמור ע"כל : והר' אבנע זל כתב מי
 את כתי יתכן שלח רחמי איתא עד שפמחה לה הדלת להכנס כמנהג
 לחמד אנכי רוח אמתך וכמוהו קרחן לו ויפכל להם וכתי ויחל משה ע"כל : והאמר שם
 שש צורים החלה כתי לוי כתב דכסס החסיד ה"ר יהודהן שופן זל פירוש אל תדמי
 שכתב יד שלי כמיאם חופי ופותר אבל העיני הוא שלח אבא דיקס לך כי עוד ודו כטויה לחוכן
 ולתת ופער שכיני לוח כמדד לקט טוב שכתב באמ להלן ולא ירחופני דיקס וכהמר כאן דיקס
 אה להלן דבר מוצע כדמתן הרחיה שתי כסף חף כהן כן כי בינה שכתו שדבר לקיבו לימי איבינו
 פי אם השפסצדות וההורחה כן הדבר הזה כי אין בו כדי מפתה אבל העיני הורחת האתכס
 שהכה ע"כל : ואפשר לומר עוד כי ש"ס לה שכי כתי עד אשר ידעין כי כונתה להודיע
 לה עונם המהירות פיהיז כענין זה עד שפמחה וכן שפסגת רות לכות מצו מהיניעם
 שהיתה כהן מן השדה וכמעט שזמן הזה אשר תשני לכות תכפך ידעין איך יפול דבר קודם שיקומם
 מהיסיכה שפסגת עתה לכות ולש שכי כתי עד אשר ידעין כי ואם יהיה שיפחדך וישר דעו כמאם
 פי לא יעבור הדבר מפיהם ואם כולא יסקוט האים כי אם כלס הדבר היום :

<p>פר"ט ובעו עלה השע' וישב שם והנה הנוא עובר אשר דבר בעו ויאב' סורה שבה פה פלוני אטוני ויסר וישב : וחק עשרה אנשים מזקני העיר ויאמ' שבו פה וישבו :</p>	<p>דפי פלו' אמוכי ולא כמב פמו לצי שלח אבה לגאול פלו' אמוכי שיעורגם כנביאים כפי ויחזיר פלוכי תקבטה וכעלם לטון בויפלא היפלא מה דבר אמוכי אמון מכלי שם : לקטן ליפכ לפני גדול ממנו אלא אם כן כתן לפ הגדול רשות וכמאמרם זל אשר כי בעו הים</p>	<p>ראש הפחדרין ישכ שם בלי שום רשות שירעה אותו אשר כי הכל שיוקטבים שמוכי ווא' והנה הגוול עובר אשר דבר בעו דל הוקפה להם וכי אחר הדלת היה שפער מיר דרך שם ואפשר שהכתוב שכתו אמר כוונת ה' היתה זאת לקיים דבר בעו שאמר והיה כבקר אם יחלך טוב יגאל וא' והכח פגול עובר בעבור אשר דבר בעו כי בדיק וישר הוא וכאמר עליו ועל כונתו כי ותגדו אומר ויקם לך ולקיים דברו של כונו השמיני ה' ה' שיעבור דרך שמי' ודיק גם זה דלת חמ' הכי והנה הגוול אשר דבר בעו עובר רק אומר והנה הגוול עובר אשר דבר בעו להודיע כי שכת עובר הגוול ה' ה' לקיים דברו של בעו אשר דבר כדאמרן יגם אפשר שבעו התפלל לל שיעבור הגוול ויעקתו שפמחה לוי צור הכתוב ישר בלי היפוך והנה הגוול עובר לפי שדבר בעו והתפלל לל על שיעבור אחר' מנחמי העירוש היה בהר' להלוי זל וכתב כי בוס אין בורך כהפוך : ויאמר מורה סכה פס פלו' אמוני חמ' כי חף שפלו' אמוכי זה היה דודו של בעו כי הוא אח אביו ובע"כ לא היה יושב לפני בעו אלא כרשותו כי אין רשות לקטן ליפכ בפני הגדול ולכן אמר מתקן לו רשות שישב ויסר וישב אומר שלח לוח בלכד ליתן לו רשות שלח חף לעשרה פקני רבים והיו אכפים אמוכים שכל מקום</p>
---	--	---

שהזכר עם זה דאנשים הם נדריים והיו מקובלים העור ואנשים כן לא היה להם רשות ליטב לפני ה' **אמר**
 אלה נדריהם שאמר להם שני פה יושבו ואם לא היה כיוון להם רשות לא היו יושבים : **אמר**
 אמר וכעו עלה השער כי בהיות הגורן במקום נמוך וכמו שמורה הכתוב דכתיב לעיל
 זירדת הגורן וכן כתיב תרד הגורן אמר כי נבשו עשה כאשר הנטיח לרות שכני עד הנקר וכמו
 שאמרה לה בעמי כי לא יסקוט האיש כי אם כללה הדבר היום ואם כי מיד בנקר בשעלה מן הגורן
 לא עלה והלך לביטול אל מן הגורן עלה אל השער אשר שם הסנהדרין וישב שם אמר כבר
 שני עשתי שלי מחזן והלאה אם הדבר מאת ה' הוא יעשה את שלושי ישב שם לא עשה עוד לא
 ישב שם לראות מה שיזמין הוא ית' וכן היה והוא ית' הזמין הגול שיעבור דרך שם ואמר שלא עבר
 שם דרך הסנהדרה כי אם ההלך לרכבו שיעבור דרך הפתח בנקלה וברוך לרין אחריו ולקראו לר
 בקול גדול אלף עובד היה באופן אשר דבר עמו כעו בעבמו שהיה ישב במקומו ויאמר לו סור
 שכה לזכותך הלא לישבא דמורה דקאמר כמ"ס אל שהגול הזה היו כל מעשיו ועסקיו בכל הדברים
 צהסתר וכן נכעו ועבשו שהיה קורא לו כעו לרבר עמו כפני כל הוקסים והוא חזן מערכו שהיה
 רוכה לצפות הדברים מכוסים וזקן פרסום גדול אם לו כעו סורף בא מדרכך יפרט ממך מעבד
 ומדתך שאית פלובי מכוסה ועמיר וזהו לישבא לפני לאמוני מכוסה וטמיר להשתא לענין זה בריך
 פרסום וכן עשה ויסד ממדתו ישב לפני הוקסים : **אמר**
 הרלת היה יושב הגול שער מיד דרך שם אפשר לומר כי הכתיב עמו הודיענו כי
 גוצו דבר עמו שיעבור דרך שם כי יש לו נדריש עמו וז"ל והנה הגול עובר אשר דבר כעו שיכיל
 לשם וכל : **והרש** הלוי אל כתבו וכעו עלה השער כי התחכם כעו שלא שלח אחרי הגול
 אבל עלה השער מקום המשפט ומשכן הכנה דין והוא אחד מהם ישב שם פירוש
 פתעככס כי אין יונה בכל מקום כי אם כתעבה ואל כלולם וישבונקדש ומים רבים והיו יושב
 שכה כדאיתא בדר עולם כי אם היה שילח אחריו היה כרה כעוקע עמו לרבר וכנעל דין ולא
 יאמרו דבריו לכן ישב ומעככס שם ומזמה וכשרהיהו מתעכב ומטעור המשיחם שלא יזיכהו ש
 שמה כדאיתא במדרש והנה הגול עובר מה לחורי תרעה בוק קאים ח"ר שמואל בר כחמן אפילו
 היה בסוף העולם הסיוטו הק"ה והכיאלו לשם כדי שלא ישב חותו ינדרין וינטער מייסובו אמר רב
 ברכיה וכן דרשו שני גדולי צילם ר' ליעזר ור' יהושע כועו עשה את שלו ורות עשה את שלם
 מעמי עשתה את שלח אמר הק"ה אף אבי אעשה את שלי הכה שהיה מנטער להיותו מתעכב
 מאחרי שבו עשה את שלו ככעו את יברו ולא קרב ליה וכן רות כהייתה נשאעת לרבר חמותה
 בהיות הדבר קשה ומקובן וכן כעמי כי חדל להיות לבעמי ארה בנשים הטובות כלותיהן כי
 בפדור ואן עם כעש תדור בלש עם חמותה ומה גם כהחמק הכה הקושר הותנה והיא כלמס
 דוחה לנקש לה מכוח חמתה הדבר מסור לשמים ליגמר וכן היה כמדובר וכה נפשת כונת כעו
 שלא יראה כאילו הוא מחוד אחר הדבר רק שהדבר כעשה מאלי ע"כ **ואומר** אשר
 דבר נבשו פ"י ההכס הספיד ה"ר יהודהן שושן כי הוא כמו הפוך והנה **הגול**
 אשר דבר כועו עובר ע"כ **אמר** פירשתי לעיל כי אין צורך בהיות **רב** מלת פלוגה
 לאמוני יש אומרים כי טוב היה שמו וכמ"ס לעיל אם יגאל טוב כו' והדרכ **הסיוט** עליהם
 פכה את אם יגאלך טוב יש אומרי כי טוב היה שם הגול ואילו היה כן למס את הכתוב במגלה סורף
 שכה שפה פלובי אלמוני רק טעמו אם יגאל הגול טוב הוא לך שיגאל אדם חסדו הוא ע"כ :
והרש פלוגי כתיב פלוגי לאמוני קאית הוא ענה שגף בלקס הפירשי כלם כי הכתיב קאיתו כן

מבלי שם וכוונת קראו בשמו והכותב הזכירו בלשון זה לנבואי ושרשו פתוח אלימים טהורים דבר
דכותינו הקדושים יגלו חסידים כבוד ע"כ: והה"ר שמואל החיקרטי כתב לאמוני פירושו
זקוק לאמת ע"כ: **ובמרא** ס"ק דכתיובת מיכן לברכת חתנים כגשר שא"י ויקח כעו
עשרה אנשים וכן במדרש ח"ר ליגור בר יוסף מכאן לברכת חתנים כשפרס
א"י וכן ע"כ לז' סוף דבר בחור לכתולס אל אפי' לחון לאמת עד שתהיה כפי עשרה **וכתב**
ס"ג הלוי הן אמת על זאת ושתום כל משכיל כי שער הוא סכהדרין וכן מדרש
המתרגם ואין סכהדרין הישמים כשער פמות מכ"ל שזה סכהדרין קטנה ולפניו ג' שורות של
כ"ג תלמודי חכמים ככל שורה ושורה ושי ספרים ושמי חכמים ומתגם אס היו סכהדרין גדולה
ולמה עוד עשרה אנשים והכרעה לי כי ללמד דעת את העם עשה בן למען ירעו שכרכת חתני'
בעשרה וזה לא ידועוהו כהעשותו לפני הסכהדרין אשר כשער כי זאת האומ שלא באו שמה כי אש
לשבע את העם ויקח מקרבו טבאמ' שם כרכת חתנים וכהא' דאמרי' בפ' במה מדליקין אמר רבא
שום תעוב בר חכמה ועומד לא עשה כלום משום דהרואה חזו' לזכרו הוא דנקט לה לכך הוצרך
לפניה עוד עשרה אנשים מוקני העיר כלום נדיקים כי כל מקום שכתבו אנשים הם נדיקים
האשים כימי שמואל שלח בן באנשים וכן חנה אומרת וכתב לאמתך ורע אנשים כדאיתא במדרש
ד' כתובא שרש שלח לך וכו' רבה פרש"י ואפשר שהיו משכב לאמתך ורע אנשים למהלוק ולכעו
והכל בכרך הכתוב כי להיותו כעו הפושט הגדול ראש השופטים הנקר' אבנן כמו שקדם כבר
אפשר שיחד משום לא תענה על רב והסכהדרין לכל אשר יתעון יעו לכן הוסיף עוד עליהם
עשרה אנשים נדיקים אשר הסובף רחוק מהם ע"כ: **ואני** אומ' כי כדאי שהסכהדרין לא
היו שם כמותה עשה ומה שאלו כוונתו עלה הפער ואין שער לא סכהדרין' היינו שגלת
אל מקום מושב הסכהדרין אשר דרין לישב שם לשעור את העם אבל כמותה עשה כדאי שלא היו
שם הסכהדרין וראיה לזכור כי בעו היה ראש הסכהדרין כבודו הוא כלילה היה בגורן שהיה ורש
את גורן השעורים הלילה ועתה ככר השכם קם ויבא העיר ולכיתול לא הלך לא תקף עלה הפער
וכדד' יקוב לעיל מלת עלה כי הגורן היה במקום כמון וכמו שאמר ירדת הגורן תקף עלה הפער
דהיינו אל מקום מושב הסכהדרין ואין חיש מאכזי הסכהדרין שם אתו והוא לא רצה לקבצם שהיה
כדאס כמקום אבמול לזכור וכבעל דין ולא יאמרו דברו לכן ישר הוא לברו וכתב שם מ' ג' וראה
שכתב הנה צובר ח' קראו ויאמר לו מורה שבה פה פלו' לאמוני ואז בפתח פתאום לקח עשרה אנשים
מוקני העיר אשר כדאמרו לידו ויאמר להם שבה פה וישבו וכיון שלקח עשרה אנשים מכאן לברכת
חתנים שהיה בעשרה וזהו לא קשה מדי ולא ישתאם כל משכיל: **והרב** מורי' ו' לה' כתב
אומרו מלת פה בהרפת התקום כ"ל כי כוונתו כשעלה הפער ל' יושב **אמם** במקום
מושב הסכהדרין כהמנהג בעצם כשעם כשהיה יושב לדין אלא במקום ההוא כוונת חזרת לכונס
אשר כוונתו ע"ה ולפיכך אמ' לגול סודה שבה פה פלו' לאמוני ויתיישב בזה אומרו א"י כיון קח עשרה
אנשים מוקני העיר כי דקשה ליון שהעבר ה' א' מקום הסכהדרין כבר היו לשם זקנים ומה צורך
לו ליקח חתנים או לומר בהם לשון קיחה ושם היו יושבין ולומר שהיו כ"ל של שלמה והוכרח ליקח
חתנים כדי לשפוט המנין הוא דוחק כי ודאי במקומו של בעו' שהיה השופט כיומים שהם היה כ"ל
ולא ירע מהיות שם כ"ל של עשרים ושלושה ואין אמר ויקח עשרה אנשים כי וזמה שאמרנו מיושב
שלח הם ממקום מושבם והביאם אבמול' וישא' שבו פה בלשון מראה מקום ל"ל סודו מתקחם ושבו
פה חבלי ובוט' ותיישב מאמר דב' כסמן מיכן לברכת חתנים בעשרה שכתב ויקח כעו עשרה אנשים

הצטנן הוא זה פרוש הי' יקנים לו מאתו מי שבעה שאר הפתח דין היו להללים הדבר הכתוב
זכר הסכת דרין לא יתעלו מהדיבות ואפסות את דעם הכתב עליהם ומדבריהם אשר לא פסות
זלם יותר משמו שכתבת חתמים כעפרם וספרים את הכריתין לזכר

ורב אפרין אל כתב וכמו עלה הפער בו הנוד הכתוב כי הדבר הראשון שצפה בציו ביום ההוא
היה קיום פנוצתו ומכאן שפתי' כי הכה הוה עלה אל הפער והנה הגויל ח' ל' דרשנו
שפסונו הק' כה עם פלא יהיה בצו' מנטער בעבורו וחמרו עוד כפמי עפתה פלה ורות פלה וכעו
פלו אמר הק' כה חף אמי אצפה פלי' עשרה חכמים דרשו רזל מכאן לברכת חתמים בעפרה
ולי כלה כדו פיהיה הדבר ככסופי' ויאמר פנוצה דרשו רזל מכאן שאין רשות לקטן שיסב עד
פיתך לו הגדול רשות' ולי הנוד הכתוב חפלת בצו פכאמירה קלה שאמר להם שבו כוולת דבר
פוד שיכוסס ע' כלו **והרא' בע'** זל כתב פלו למיזא פהו מן מופלת ולמיזא מן אלס פאין
לו פס ידוע קבל המדבר ע' כל :

פר' ט"א
יאמר לנו הלכת
הפד' אשר למיזו
עמה בזה כעמי
למוכר ואני אמרתי
אנלס סוכך לאמר
קנה והכוסס על
החלק הכונע מן פ
הסר לכעמי לנכי'
כמוכמה ומן החלק
הכונע אל רות לא
לכזיר עדין כשאמ
על חלק הכונע ל'
לכעמי אכזי אנלס

ויאמר לגוא חלקת השדה אשר לאחינו
לאימך מכרה נעמי השב' משדי מואב
: ואני אמרתי אנלה אנך לאמר קנה
נגד היושבים ונגד זקני עמי אם תנא נא
ואם לא ינאל הגידה לי זאדעה כי אין
זולתך לגאול ואנכי אהרין ויאמר אנכי
אנא : ויאמר בעו ביום קנותך השדה
מיד נעמי וכאת רות המואביה אשת
חמת קנתי להקים שם המת על נחלתו
: ויאמר הגוא לא אוכל לגאול לי פן
ששחית את נחלתי גאל לך אתה את
גאולתי כי לא אוכל לגאול :

פר' י
אדע' כי אין זולתך
קרו' לגאול ומאת
רות המואביה אתה
פדין לקנות ופוא
פיה חתובה לא
ש' כ' פ' ח' פ'
שפתי' את בחלתי
אדע' כי יוכ' ע' פ'
עכס' את פנס
עוד ע' כ' ח' ל'
פכ' ממזכי ומזכי
ופעה כעמי זולת
פמונית :

אמר מן הפרש בדין לך לקנית החלק הכונע לרות כמי ולפי דרך זה לא היכיר לו כלום סיקח את
רות ולא דבר לוח' על הפרש זלם ויאמר ביום כנותך השדה מיד כעמי חלקה ומאת רות
המופסיה כמי אמת הנת קנית את חלקה שאין ראוי שתקנה אתה חלקן השרה ימים אמר זר
יקנה החלק שאהר לא רתוי פיהיה כל השל' בידך להקים עם המת על בחלתי שבהיות כל הפרש
בידך קרא' דין עם המת עליו אבל חס חלק לפי כני' אדם לא יקום עם המת עליו ויאמר הגוא
לא אוכל לנא' לי כל השד כולה שאין מעות כדרי לקנות את חלקה של כעמי אבל לקנות כמי
חלק של רות ויזיכול פן חשית את בחלתי שאבטרך למכור משאר פדויה ליקח והולכו גאלך
אתה פוס זכולת בידך כי לא אוכל לגאול כלומר חף אם ארבה למכור משדויה ולקנות את ר'
אל אוכל מן הדין שאין מ' בדין כדע' לגאול ביהם : **דאב' שר'** פוד סקרו חלקת הפרש
ששום דשלחן אכתי של כונע זולתימך וטוב פהו סכקר' פלמי קלמיזי היו פלשה חמיש'

כפי בחשון בן עמינדב ושלשה האחים הללו נשאר להם מנחלת אביהם שירשו ומנחשון בן עמינדב
 שרש אחר וחלקוהו לשלשה חלקים כל אחד מהם ככל חלקו וזה הכתוב לליל ויקר מקרה חלקת
 משדה לבשו שהיה חלק אחד תחתיה שדה החלק שבעל ממנו שלשון חביו פל בעו וזה כן ויאמר
 לגיזאל חלקת השדה אשר לאחינו לגיזאלך כלומר זהו חלק אחר מן השדה שירשנו כחלת חביו
 ואין ראי שיתכר לאחר שלא יבא איש זר ויטונו ולכן כריך אתה לקנותו כיון שהיה שלק כחלתו
 ועוד מביא אחרת כי בעצמו היה הרובה למוכרו השבה משדה מושב כפי שחמרו אל עמנת ויטה שלק
 שיהי לה אפילו מבעלים לרגליה שהיא גדלי דלות וראוי לך לרחם עליה כי אשה חשיך היא וראוי
 לך שתקנה השדה שידה וזה לשון אבות הללו אבי אמרתי לגלש אבך שתקנהו אתה ואם לא
 אכבי אנאל . ואמר קנה ואח"כ אם תגאל אנאל לשון גאולה אכפר לומר שיש הפרש בין לשון קנין
 ללשון גאולה כי הקונה הוא קונה בדבר בפניו ולא ביימרו כי רע דע ויאמר הקונה כלי שיוכלו
 גביו אבל הגוף השדה משום שהוא כחלת אבותיו הוא חבוב עליו וכותן וית' משווי ולכן אמר לו בעו
 לגיזאל אם אבי אמר לך קנה לשון קנין הוא הכא נגד היושבים ונגד וקני עמי אבל איברי רוכה מיהו
 קנין אלא אם תגאל גאל פי' גאולה שתתן לה יותר מעניו השדה בדרך דקה לכשתמי מוכל'שת
 בקנין השדה ואם לאו אכבי אנאל ואתן לה יותר ממה ששדה השדה ויתפר הגואל אכבי אנאל ואתן
 לה יותר באשר דברתי . ויאמר לו בעו עוד כיום קנותך השדה מיד בעמי ומאת רות העובדות אשת
 שמת ג' קניתי ליקח אותה לך לשה להקיים שם המת על גבולתו חס כנע' דכיון שמת כלל כניס
 אין לו שמו בעולם הבא כבודו עם לחיסי כשמתו בעולם הזה ע' הגואל הוותר קרוב ולכן כריך
 לך ליקחת את השדה כדי להקיים שם המת על כחלתו שם בעולם הבא פי' שישם על המנוחה ולא הכחיל
 ויאמר הגואל בענין האשה אינו יכול ויאפשר שדיוק ואמר לא מוכל לגואל לו כלום לעבדו לא מוכל
 לגואל שלא אמת בדרך שמת משלון שכאף אותה כי היא מואבה ומחלון מת על שכאף אותה ואין
 אשה חכה חבי ועוד אבי יראת עין אשתו את כחלתו אף אם לא חמות חבי בעמי ויה אבי שלק ימותו
 בני בענין זה וזהו שח' ען אשתו את כחלתו כי הנשים הם נקראים כחלה כד' אבה כחלת ה' כני'
 ולכן גאל לך אתה את גאולתי כי יש לך וכות להטלטל ממוכסה אבל הנבי אין לו זכות להטלטל
 מידה . וצוד אין לו זכות לשבט כשמתו של מחלון כי כריך וכות רב להושיע כשמתו ואינו כדאי
 לזה ועתה ויתך יגרום ותשיב כשמתו וזה כי לא כל לגואל כלומר אינו כדאי לענין כוש שאין
 לו זכות : אג' לפי שיוכל הגואל לומר לבעו מה עבין גאולת השדה בפני הזקנים היה לך
 לגאולו לביכך לכיבו אש הייתי רוכס לקנות הייתי קונה ואם לאו היית אתה קנה
 ומה כריך לזה כ' והזקנים לזה אמר לוכבו זה שאבי אמר לך קנה נגד היושבים ונגד הזקנים
 הוא לגלות דעתך בזה על ענין אחר לרמוז לך שחין כותי על קנין השדה בלגד אלא על גאולה
 אחרת ואם ואינו אמרתי אלה מוכך על דבר אחר בחמלי לך קנה לפני הזקני והריבו דמות זה לך
 בלש כי ואמר לו אם תגאל גאל שתי גאולות גאולת השדה וגאולת רות אשת המת ואם לאו אכבי
 אנאל והשיב לו הגואל על שתייהם אכבי אנאל ואף על גאולת האשה ויאמר לו בעו לא יעלה של
 דעתך לומר הריני כונסם לתך בתי וישון וחסרכם יתה שמשכ בכבודה אבל לא אבא עליה כריך
 כל הארץ אלא דע כי כיום קנותך השדה כי גם כן חסת המת קניתי לקיים שם המת על כחלתו
 ולחשוירו לזה העולם ולכן כריך אתה לבא עליה וכן הרזל שכן היית כוננתו לומר הריני כונס
 בדרך בתי כי ויאמר הגואל אם כן לא מוכל לגאול וישו לי דקאמר שתייהם הגאולה כי שכאף עליה
 לא מוכל ען אשתו את כחלתו שהיא אשתו הראשונה שהיא רעה לה והאשה נקראת כחלה כענין
 שאמר הכתוב הנה כחלת ה' כיום וקאמר בית והון כחלת אבות ומה אשה משכלת : אג'

פד השאל אפתי היל כפוזרי לפרוה ולפסניה כנסו והקתא סיהו לי שפי כשיס כל
 אמת מהם משכנת חכמתה כלם יאברו הנכסים ואפסיד ואפסית את כחל מיה ולכן אחת האין
 לך אשה שכבר מתה נאל לך אתה את גאולתי כי לא אוכל הנכי לגאול לענין זה את שלח לעשו
 טוין לאשתי הראשון כפי הדרך הראשון שאין אשה מתקבצת אה מירד חכמת אה שלח להפסיד
 את נכסיו כפי הדרך השני: **אג** כמה שאמרנו דל חס תגאל נאל כפוזר המרווח לא יגאל
 הגידה לו כי אפרו ועס זה
 טאם כפוזר המדבר עם הגאול הכי ה' כל ואם לא תגאל הגידה לי כי ואחזכי אחרוך חלה כפוזר מדויב
 פנותותו לא פירש הדבר כפדית אלא אמר חס תגאל נאל והכינה על סתי הגאולות של גאולות
 רות כמי ולכן לא פירש ואמר ואם לא תקח אחת חת רות אני אקח היתה פתח בנים ולא אמר את
 אה תגאל נאל וכל אמ' לגאול חס מפגמם ואם לא יגאל כלו ואם חמה לא תגאל הוא יגאל ואם לא
 הוא יגאל ולפי מהיו דכרו פריכות לא פירשו לו כלם הענין כפי אה אהן היקני דבר לזכר וזאת
 לו הגידה לו יוכמו שאמרנו דל שאמרנו לו לה תקמר ריבוי כוכפה למדן כיתי ואזון חמה וזה אמת
 פליס לא הגידה לי אה תגאל עליה ואמר פתא כ' ד זה כפוזר ג' חודש לרכליהם וזה לו וחדשה
 כי אין וולתך לגאול הודיעני כותנך כי הנכי אחרוך כאשר אמרנו לך הזקנים ויהא הנול רככי מגל
 פאקח את רות כאשר אמרנו לי היקני לכה עליה ויהמר לו כפוזר עוד דבר אחד כריך לך לדעת כי
 ביום קנותך השרה אשת האת קנות להקי שם המת על כחלתו כלום דע לך כי לא לך ויהי הרב
 הסוף לשם דבר לא לקיים שם המת על כחלתו וברוך אתה לזכין לזה כי הדיע והוא לא יקרא
 פכך כי הוא מוחלוק עבמו ואש לו ה' כ' מדריך כדאש שלח אוכל לגאול לי כלום פיהיב הודש שלי
 שאפסד שאם לכך אכונן שטיומו כפי על זון זה ואש פון אפסית את כחלמי אה אכונן להיות הודש
 שלי א' כ' גאל לך אתה את גאולתי שיוכל לבין כרמי לכל הכרדי כי ינכי לא מוכל לגאול
בב ענין אופן הגאולה שאמת פנת הטנו בה רביס וגדולים וכפרט הר' הלוי אל ואחר שהאריך
 להקדים כל דיבי גאולת הסדה הכפוזר כפוזרה כי ימוק אהין מוכר משאיתו ונא גאולתו
 הקרוכ לו ונא אש ג' מוכר אהיו ואם כי לא יהיה לו גאל ואפ' ידו כי ואפס את שבו שמוכרו כי
 שאם לא מנא הירו די הטיב לו כו ונא כ' ביוכל כו' וא' כ' כניס כל דיבי הגאולה ההמורוב במשנה
 ככמו כפי פרא וכפפרי ולכן הקפה ואמר זה לשכנו ומפ' לא מנא בידינו ודנליו ב' גאולת ב' פ' פ'
 וזה פכפוזר אמ' חלקת השהה אשר לא עיבו ל' למלך הקרה כפמי השנה משדי כ' ונא ופטיטן על
 דכרוש מוכר פ' אפרי שפכה משדי מואר כי לא גא' להיב למדי כפמי עד ש' מ' פ' פ' דפרי ככמי
 כפמי טרי דשמייתו למלך ומרווהו אהי טוב וכני אה' כפוזר מוכר והי' לולא אה ככרוב כדנדיס
 אהרו שפכה וטוים כ' אה מד היום ההו' ג' היטיב כפוזר מקדים א' כ' היטב ג' גאולהו הודש כ' פכמי
 פהא תנן איבו מואר לגאול עמות כפמי צביס והביקנה דאיבירא כמי היבא וכי תיה' דמפריה טרם
 לכמה כמה תשיבות כדבר הודש דל-ה' ה' היה לו למכור ולא כפמי יתוד לה ולר' דבוד דבי יודך
 אהין כתי' איבו מואר לו למכור אה א' כ' הפני ותו הכנה משדי מואר להם לו וכי תיה' דשניה שלית
 כפמי כהיותה כפמי מואר למכור השהה למדן און כפמינה זה דבר זר פד מקר דרב כפמי השטר
 ככניס דימטל עגלון אהיב על רות וכי תימא איה הכי נמי דשערי הכפמי כפמינה אהיב עלות
 שוק סוף השנה למה לי ותו לכל הפירו' מיד כפמי ומאת רות המוארה כפמי רות מתי עבדיתיקון
 חלה אין לו לבעולו לגאול לקנות כי אה מאת אשר קנה שטרס מיד כפמי לא חמת כפמי י' ועוד
 קשה כדכרמה מכין ליקויהי רות עם גאולת הפדס עד שפמי זה משך ידו טוב מלגאול הפדס
 נהרי אין זה פכפוזר בוש ע' כל :

וְבַעֲיָנָה כֹּל כִּי דַבְּרוּ נִסְתַּח לְכָל אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם וְהַעֲדוּת כִּי לֹא עֲלָה עַל לֵב שׂוֹם אֲדָם דַּאֲחֵי

דקאמר מכרה הכונה שכבר מכרה כיון לא עלה על לב אדם והם דבריו אשר אין להם
 שחר אבל הכונה שהסכימה כרעתה ומכרה כלום שהסכימה למכור ולפי שפירשהו כלי שום פסקוק
 הסכימה למכור ואין לחוש שמתארט ולא תיבחר לכן קצת לה בלשון עבר להודיע כי כ"כ נודעו
 הסכימה למכור עד שיתחדרה כאילו כבר מכרה והיו דבר זה כי לחמת הרב קצת לה בלשון
 עבר וכמו שחבטו הדבא כנאות עתידות כחמרו בלשון עבר להודיע קמותין של דברים שיאעפ
 שהם עתיד להיות רחוי לאדם להחמין בהם כאילו כבר היו כיון שאל לא חדם הוא להחכם וכיוצא
 בזה קצת לה הכח בלשון עבר להודיע כי מה שהסכימה למכור היה כלי פסקוק כלל עד שיתאר
 כאילו כבר מכרה ולית דין גרין כשם והרי הוא מבוחר בדבריו כמה שפירשתי לעיל בפסוק אבל
 הוא אומר בקיבור מרין ממנס אחרי רחומי עתה כל מה שכתבנו המפרשים שאחרינו בענין
 גאולה זו חששתי להארך בהמה שהארכתי והנה הר"ם הלוי בסוף דבריו אחר כל מה שהארין
 בענין גאולה זו עיין בספרו הנס הוא ג"כ הכוס כי פירשו של מכרה כעמי הכונה הסכימו למכור
 והדברים פשוטים ועוד כתב דרך אחר כי מכרה יהיה כמשמעו שכבר מכרה ומלך בין המוכר
 לגוש כי המוכר עמו לא יוכל לגחול עד ב' פנים לא כן הגוש כי יוכל לגחול מיד ולפי יחד דבריו
 והוא בעצמו העוד פלה מכה סוף לדבר זה לא בתלמוד ולא בספיר'אלכן אני אומר כי הוי' הראשון
 הוא העיקר ואמרין חלקת הפרדה כתב הראב"ע יתכן שהיה השדה גדול וחלק ממנו
 היה לאימלך ע"כ. והר"ק כתב בקדוש אמות שהדות חלקת לפי
 שזו חלק אחר נ"ו חלק אחר והר"ש הלוי כתב כי עשה דבר המכירה באופנת
 זקנים וקחל עמי לפי שכתבו היתה המוכרת ואי רע עם קלימלך או אחד מבניו
 מכרה וטרם לפנים כי אעפ ששם פלה דין ממכרה ואם כן היום או למחר ולא עליו ערער
 ויטרפוהו מיד ולכן עשה העובד לקנות או לגחול בקהל רב ואם יש מי שיערער ויא ויערער
 וזה לא ישאר המקח מביקש ישאפה מכל מיני ערעור ואם לא היה תפוזו בודאי שדברים שלל
 היה אחרים רבו לביטוימה לואל הפרסום הזה ע"כ: ואנני אומר כי כיון שכל תכלות כוונת
 עשו היה על דבר דות ליקח אותה לו לשמה אם יוכל ולפי שיתפרם הדבר של עמוכי
 ולא עמוכית מוכיב ולא מחיבת כדו שהיה חלכה רוחת בפי הכל מבלי פסקוק כלל עשה אופנת
 זקנים וקחל עמי היו פנים על המשפט ולא מפני דבר הפרדה כלל כי ענין הפרש הוא העפל
 בכחן ואין רחוי למסות מהעיקר עפל יתעפל עיקר כאשר עשה הר"ם וכמו שכתבתי :
 ביום קניות הפרדה כי כתב הר"ם הלוי שחמד בוצו לגחול דע לך שנריך אתה לקנותו מיד
 בעמר ומתה רוב החיובים כי אחר שהסכימה כעמי למכור הפרדה המושבעד לה ל
 שיפא את דית בהתנה אותה הנה גם לרות מכה בעשר חלה שפיכבו סיה כי על כן לא אחר וחי
 דות חלה ונחת הית כי הן יוד שיהן סוה ואחר שכן הוא נריך שמתקנה אפנת המתה כל : ואנני
 אומר כי גם אם כחה שהיה נפרד שיתרודי ונותד יותר ממה שהיה כשונת כעמי כאופן
 פי גם יד דות סוה ליר כעמי כי גם הפרדה מושבעד לכתובת דות עם כל זה מיכה ואשר ונחת דות
 כול לפי שודע והכיר עכוונתה דרות כי במקום כעמי לא היתה היא מנדרת אפילו בענין חלקם
 המוגיע אליה רק היו בהם ובה כי האם העיקר והנת עפלה ולכן קצת ומתה דות המאובים כי הית
 שפלה אל כעמי והעיקר ד כעמי הוא ולכן קצת יד כעמי ואת כרות: קניותו לדברי
 הראב"ע עבר בעקום ערוד וד"ה הלוי כתב לפי דעתי אין מירך להעכו אבל שאמר

שהודיעוהו תלוי בקנין רותאם כן כבאו לטקות השדה כבר ההכרחה דעתו לטקות את רות והו
 כאילו כבר קנה וכמו נקתי בסף השדה וזומרו אשת המת לפי דעתו לכדי יחולטו כי אחר
 שפספו יודעת מאד כי תלכיס עמכה יבאו והוא אלמון וכלא ככיס דאשה כי לו יתתה וטוב לה היום
 ראוי לכך ולכן הזכירו יום המיתה כתיבו בחטאת את מחלקו כדי שיכיר חמכה ומה שיצדקו על
 זה זומרו כאשר לקחה לו וגם את רות המואביה אשת מחלקו קניתי לי לאשה ואילו אשת המת לא
 קימה עיני ענין קניתי וקניתי כבר נאמ' עי' אשר קדמונו בו שרמו שהיא עתה לטקו
 ולכן נכתב קניתי וקניתי קניתי פן אשחית את בנותי כעבד הדר ונתקן
 עארמה שאמר לה אוכל לגאול לי פן אשחית את כולתי שהיו דמי הקצח
 נטכסו בני ולא להם וישוה הוצע כי אם לבניו הטכסו אשר תלך השפה הנולדת ואם תלמי ושלוקה
 הטכסו ביניהם הרי תשחת הכלה הוחת אשר אני מוחל לכן גאל לך אשה את גאולתי מן הכספים
 שתוכל לעשות עמה הישר והטוב כיון שחין לך ככסו אחרים ע"כ : ורזל אשרו לא הוה
 מדברי תורה אמר הראשונים לא מת' לא עי' שבעלו אותה ואבי הולך ליעלה עם לי
 ליעלה לית אבא מערבך ורעיתי איני מערב פסולת בכני ולא הוה יודע שבכר בתחדשה הלכה ו
 עמוכי ולא עמוכי מואבי ולא מואבי ע"כ : וכתב הר"ש הלוי אמר שמי דברים אחד
 שהראשונים מפונקעו זהו ש' שישול הוצע ונאם כפל הכתוב לא חיובל שצמיס
 ע"כ : ועל דברי המאמר קשה לי איך אמ' ולא הוה יודע שבכר בתחדשה הטכס שהיו כפני
 הסכחדין היה עומד וכיון שבכניהם היה בועו אומר לו שיקנה את רות וזה שומקיש
 מכלל פולס הכימו בהלכה זו דעמוכי ולא עמוכי ואם הוה היה אלס מדברי תורה הרי ראה
 לחותם שלא שיו לאים שהתורה ועוד היפך אמ' לו לכונו גאל לך אשה וכו' בועו לא היה ישראל
 ויקודי כשר כמ' והוה ואם הוה חשב שהיא אשתו אמר ח"ך היה אומר לכונו שיקחנה אבל הכנה כי
 הוה נודאי שהיא אלס מדברי תורה ויחשב אולי הראשונים מתו בעין זה שהיא אפורה לבא בקהל וגם
 אם באמר שאם הראשונים מתו כשיכתה היינו לפי פבימיהם לא ירעוהם שכתחדשה ההלכה והא
 מוסא לא יסורא כתכונו אבל עשה שהיו מתירוש אותה לו לא היה פסד פן ימות גוה כחאיו כי
 בהיתר היה כושא אותם עם כל זה אמר איני מערב פסולת בכני כי ששכ המטעה רב כוה אין רהו
 שיעשה ה' מטעה שיהיה כהדיוט עם הארץ רחן כדי שכל העם ישמעו ולמדו בדרך שיעשה פ' גדולי
 ישראל וחכמיהם וזו יתפרסם ההלכה בכל ישראל ברחמים לגדול שבשרל נמשח מוא בית וכמה' ל
 בענין חילול שבת על שיקוח כפש והוה חולה שיש בו סכנה שמחלקין סליחית השבת פ' גדולי ישראל
 ושכמיהם לכן אמ' הגויל עם הארץ אין ראוי שחדוש הלכה זו יתחדש על ידיכי אני משחד סבין שהם
 מוחיק נפש הארץ הרינו פונם פנס כורטו והרונם להרחיב פה ולפון עלי למת פנס כורעו
 וכל למת אבל כאשר יתחדש הלכה זו פ' אחד מגדולי ישראל נודאי יכירו וידעו כל באי עולם שהיא
 מותרת שיון פאדם גדול נשא מואבית וכל כן אמ' לוגל לך אשה את גאולתי כי לך ואתה שתתחדש
 הלכה זו על ידך ועל כן אמר בעל המאמר ולא היה יודע שבכר בתחדשה הלכה כלומר הוה חשב
 שעמה כשת קיתה הלכה מתחדשת ברות אבל לא היה כן רק בכר עקדית דכל בתחדשה ההלכה
 דעמוכי ולא עמוכי ולא על ידו היתה מתחדשת : והר"ש הלוי ככתב עוד ככותב הכתוב שאת
 קניתי לבעו כי הכה הוה ירא וחרר באקונו כן וסחית את כולתי כחלת הכניס סכסוכים
 לומן השמים כולא לו יהיה הוצע כי אי יקח את רומ יהיו הנכסו למחלקו וכוז כולתי כשתת יתן
 לאשרים סילוי ע"כ : ורב אחרון כתב חלקת השדה יתכן שהפסוק אליהן ככית לטם

חלקה **חשה** ולא ככנסה בה אדמה חצוניה גם כעמי לא היתה יכולה לעבדה ולשמרה ולזה אמר הנזיר
 חקקת הפרה כו וחיבי אומ' זה לפי שחיבי דונה אותה לא רק לכבודך אפי' חס ואמרו לפי שלא לעשות
 מוכפי כשתרוב כחשאי וולת ידועתך כי אמרת לבלות אוזק שתקסס: **נגר** טיושבים יתכן
 תכשרמו גם הדין חשיבת הזקנים כחשפו עליהם קהל רב: **ואם** לה יגאל חול
 דרשו חס תגאל גאל וחס לב' ד' וחס לא יגאל הנדידה ל' כ"ד: **ור'ו** כדאש לטכין השיכה
 שהיה חס תגאל דבר לכוח אך לעיני הרע שהיה חס לא יגאל לח' **דבר** לכוחש וזה דרך מוס'
וארעה כלום ארע חס פן חס לחו לפי שזולתך חין גוא' אמר קודם ויכתיב אחריו וחס לא
 תגאל חתה גאל אפי' **והנה** בעולם הזכיר לו כשהיה ענין ההשה לפי שנכתב
 אולי ימאן כשהיה חפילו איהו **לברו** ולא יחייב להזכיר שם החשה כדבר רש' וזה כי
 אינו כבוד לה אמנם אפרי דאח' כפי שאמר אנכי הו'כר' לומר לו פוד דכבר זמ' כיום קנותך
 כו אשת חמת אפית כו לח' לביכה מוכרתה בהכרח דק מדרך הישר והטוב כרי לקיים שם חמת:
ויאמר הנז' לא אוכל לגמול גאל כרי שלא להקיים שם חמת תלילה כי כזה הייתי אפי' ולא גם
 לחיו' טבה כחכמת כחמת חמת וולתי' לכה שלא אשחית את כחלתי והוא כ'ס ל' אשת
 ונבים ומה ל' לקחת עוד חשה להוליד נבים ואל' דאפשר דאשתי ופיה כחלתי היתה חשה כדבר
 שכל זה מוסק מדרך חפשו שח' ל' יובאנו המחלוקת ל' גדר ויכרח לעשות או זה הפסד כחלתי
 הלא שבת וחס פן חשית כלום פן כעשות זה אפשר שהיה מוכרח להשחית את כחלתי הקודמת:
עוד גם זהו אפי' חומר לך שתגאל חתה גאלת הפרה כי גם שאמרתי אנכי גאל בעוד שלא
 היתה חמת חמת מתחברת עם הפרה הנס כפי החמת עתה אפי' אומר שחפילו גאלת
 הפרה חיבי יכול לגמול וזה כד' טלה תאמר כלכך שתמיד עמי יהיו על סדך ולא צנעו ולא כשכ"ל
 קמת אך הפרה חמדתי ולכן הנני חומר לך כי אפילו הפרה לא אוכל לגמול ולכן גאל בספר נבים
 יפית וכל טוב ע"כ: **ובאורי'** ו'הה כתב בענין גאלה זו קשה שאם כבר מוכרה כעמי הפרה
 לאחר הדין שייך ביה גאלה שהרי כתוב שתי נשים קיימי כי חיים בואה משרי מואב עד
 עת היתה לח' עברו אל' כ"ג חדשים מעלה ומטה ואיך יהיה אפשר שיג' הקרוב את הפרה כיון
 דאיכא איסורא לגמול בתוך שתי נשים וכדאמר' בערבין על כן מפכרתי אפי' אומר דלא קפיד קרא
 לאסור לגמול פחות משתי נשים לא כשמוכר בעל הפרה בעצמו את שדה אהותו דאליס מכירתה
 יושמו' כיד הלוקח שתי נשים האמנם כאשר תהיה שלא מדעת הבעלים או שלא בפניהם וכיון
 דאכרי' כ"ד לפריעת בעל חוב חו' לכתובת חשה ומ'ומתיה לא אים כולי הקו וריעא כח הלוקח ויג'
 כח לגמול בתוך השתי נשים וכבר' וז'קובה חבלי לענין הדין ובהכי סליק לך שפיר ענין גאלה זו
 דענין חלקת הפרה אשר מוכרה לח' יגבר מא' חשית' או שמכרה ע"כ' חו' ע"פ עכמה למוכות
 או לכתובה וחיברה כו' דאשפת' היא ואפי' בתוך הב' נשים יכולי' לגאול ובערע' אם מוכרה ע"פ שגמס'
חלקת שחיה ובלה למכור לכתובה ודוקדק אומר מוכרה כעמי ואיכו דשוק ע"כ'

חש

L

על הנאול ומוכירה
תמורה זו חליפין
שלף חיס כעלו זהו
קצין כמו שחזקו
בסודר במקום כעל
ורל כחלקו ככרד

מי נתן למי אומרים קצין ככליושל קינה
כעז נתן לנאול ויש אומרים קצין ככליושל
מקנה ונאש בנן לכעני : וזאת התעוד בישראל
משפט העדות :

וזאת לפנינו בישראל על הנאולה ועל
התמורה לקיים כל דבר שלף איש
נעלו ונתן לרעהו וזאת התעודה
בישראל : ויאמר הנאול רבעו קנה לך
וישלוף נעלו :

כרשף
וזאת לפנינו בישראל
לפי שהיה רובה לומר
ששלף בעז כעלו
הודיענו עיקר זה
בקצין כפינו כעל

מאין ינא ואח"כ איך לו עיקר בתורה לא לפנינו
בישראל כהנו כן לקיים כל דבר שלף איש כעלו
ונתן לרעהו וכיון שהיה מנהג כשעשה אדם בתורה
דמכרנו ישראל תורה היא זוש וזאת התעוד בישראל
דכיון שהיה מנהג כשעשה תורה : ולריוק
למה פרט בתורה ואמר על הנאולה

ופרט עוד ואמר על התמורה ואח"כ כלל ואמר לקיים כל דבר ולמה פרט וכלל תיה סני דלימא
הכי וזאת לפנינו בישראל לקיים כל דבר שלף איש כעלו כו ואפשר לומר כי אעפ"י שהיה כך היה
ומתחלה ומלפנינו לא היו כוונתם ענין קצין סודר כי אם על הנאולה זו מכירה חפסי / מילתא
דשכיח היא ועל המכירה לכדה היו כוונתם ענין קצין סודר ואח"כ הוסיפו עוד לנהוג גם זה הקצין
על התמורה והן החליפין ואח"כ כהנו אותם לעשות ולקנות בקצין סודר כדי לקיים כל דבר כלומר
שכל דבר של משפט ומתן לא היו מקיימים אותו כי אם בקצין דכעל שלף איש כעלו ונתן לרעהו
ולפי דחדא דהינהינה על כן חדא חדא גרסינן : ואפשר עוד לומר ככונת הכתוב אמר
כי לפנינו בישראל לא היו בריבים אפילו לקצין ענין

בדבורו ודיבור קל היום מועיל להם כי בני ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימנא בעיהם
לשון תרומית זוש וזאת לפנינו בישראל כדי לקיים כל דבר כל דבור קל היו מקיימים ואם לפעמים
היו עושים קצין כעל לא היו בריבין לעדות כלל כי לא איבדו סודי לא לשקריו זוש שלף איש
כעלו ונתן לרעהו אם לפעמים היו עושים היום כן איש לרעהו ולא היו בריבים לעדים כלל זוש
וזאת התעודה בישראל משפט עדות שהיה הודות בישראל וזה הנאול שלם היה יודע בתור' וכמ"ס
דז' פלו לא מוכי שהיה אלם מדברי תורה אמר לכעני כפי כל היקנים קנה לך שיעשה קצין וכיון
ששמו כעז כן שלף כעלו וקנה חמנו וכצבור שהגריכו לקצין מה שלא היה רחוי דדיבור קל הוה
סני להם על כן גם כעז העיד עליו עדים ויאמר נצו לוקנים עדים אתם היום כי קציתו את כל
אשר לחליפתך ויסלף נאול זה וכותו משל כל הנכסים ולא מתלקת השדה כלכד כהשר אמר עד
עתה לא שלף כל וכיתו מעל כל אשר לא ימלך בו : א"נ כמה שאמרו רז"ל על הנאולה זו
מכירה אפשר שרבו לומר רעל הנאולה לא בני קצין

דחא מחילת השעבוד הוה ומחילת
לא בני קצין וזו היתה מחילה שהיה הנאול היה קודם לכל אדם בנאולת ככסי לא ימלך והוה שלף
נאול וכיתו לכעני ולא שייך ביה קצין ולכן אמר וזאת לפנינו בישראל על הנאולה שהיא המכירה ועל
התמורה היו עושים כן קצין כעל כעל וזאת היתה התורה והתעודה בישראל אבל על מחילה לא
היו עושים קצין חלל שנאול זה שהיה אלם מדברי תורה אמר לכעני שיעשה קצין ויעש כן וישלוף
כעלו : ויאמר הנאול לכעני קנה לך וישלוף כעלו ויש מדבתינו אמו כעז שלף כעלו וקנה
של קנה כי כעז הוה מקנה ויש מהם אומרים הנאול שלף כעלו ונתן

בזמנה לכוז ובזהיה הכלם שקבל כופו ממנו מתנה נמר הגואל והקנה לו אספר דמאן דאמר
 הגואל שלף בעלו היברת מאי דקאמר קרא בטר הכי ויאמר בעז לוקים ולמה ליה להוכיר שמו
 לימא וישלף בעלו ויאמר לוקים כי ופא ידענא כי בעז הוא שאמר • או לימא וישלף בעז בעלו
 ויאמר לוקים כי מאי דקאמר וישלף בעלו ופא כ"אמר ויאמר בעז לוקים משום דעד השתא
 שוי שלף בעלו לאז בעז היה אלא הגואל ומאן דאמר כופו שלף בעלו היברת משום דאם איתא
 דגואל הוא דשלף בעלו ולא היה צריך לו שיאמר לו אחר דבר כי הוא מעבדו היה אטר הזכיר
 שכן הקנין ואם כך כשאמר לעיל גאל אתה את גאולתי מכך ה"ל וישלף בעלו אלא כיון שלא אע'
 פן משאע דבעז היה והוא לא היה שלף בעלו אם לא שאמר לו הגואל קנה לך ואז שלף בעז בעלו :
 ורב אהרין זל כתב וזאת לפנים כו זל אם דברי כותב הסופר שאמר כי לפנים קיתה מנהג
 בישראל כשהיו גואלים בישראל איוס דבר אז ממירים אותו או כשהיו רובים לקיים כל
 דבר שהיה שלף הא' בעלו וכתן לרעהו והוא קנין שליפין וזה לא מתורת מנהג כלכד רק משורת
 שרת ופיעודה ולכן כשאמר הגואל לבעז כך שלף בעז בעלו וכתן לגואל עכ"ל : והר"ש
 שלי כפכ בספר הזוהר משמע דדווקא בעל וכדאיתא בספר הזוהר בספרות זאש
 חוקת קמורה פתח ואח' וזאת לפנים בישראל אית קרא אית לאסתכלא כוס חי אינין עבדין הסכמה
 בעלמ' ואח' אבתריה וכיעלות אמאי וחי לאו איסה כמנה בעלמא אלא כדכ"א דאורייתא אמאי
 ביטוליה והא כל מאן דביטול אלה דאורייתא כאלו חריב עלמא שלים אלא כדכ"א דאורייתא ודאי
 הוא וכד"א פילתה אפטיבד מלה וכגון דהו' וכאי חסידי אפגליא כיכיהו מדאמניו חייבי בעלמא
 אפכרו הוי מלה כגיהא אמת כגין לא תכסויא מלין דאיין כד"א עילאה והא אוקמוה כו ע"כ •
 עכ"ל יבא לבפירוש המקרא וזאת לפנים בישראל כיען כשכח דבר הקנין כמכיל מכי הפועלים
 והמדרים ימים רבים על כל דעה בעז להחזיר עטרה ליושנה ועל כן אמר כי המנהג הזה לא
 בתחדש עשה אבל כתחדשו גזרותיו כי כפככו וכו' כמדוכר ואמרי שמכא בעז בכתבת תמימי דין
 המייפרים אורחיתם ומה גש בדכריקר הערך כוונן הוה כפו אשר השיג הוא על כן דאה לסדש
 זה הדבר אשר נתיישן זה כמה וכיען שלא יחשכו שיה דבר אשר בדה מלנו על כן אמ' וזאת הפעולה
 בישראל להורות שהוה דבר פורה ועבודה הוא כינוי לתורה כענין לתורה ולתעודה ע"כ :

ד"ש
 להקיים המות על
 כחלקו מתוך ששמו
 מוכחה וכחה כחלה
 ומכסת ומכסה
 אומרים זאת קיתה
 אשת מחלון שמו
 כוכר עלים

ויאמר בעז לוקנים וכל העם ערים
 אתם היום כי קניתי את כל אשר
 לאימלך ואת כל אשר לכליון ומחלון
 מיר נעמי : וגם את רות המואבית
 אשת מחלון קניתי לי לאשה להקים
 שם הבת על נחלתו ולא יברת שם
 חמת מעם אהיו ומטער בקומו ערים
 אתם היום :

הרש"א
 ויאמר בעז לוקני וכל
 העם עדים אתם היום
 כי קניתי את כל אשר
 לאימלך כו עשה אית
 כל שעם כולו עדים
 אספר כדו שיאכדו
 זכותם שחשם אילי
 אחר מן העם קנה

כבר מוד כעמי ויהיה קודם כקנין הפרה ויבא להיניחו מידו של בעל לכן עפ"אם כולם עדים כדו
 שיאכדו וכיום וכמו שפיינו אדמון אומר שעורר על השנה וסוף חתום על הספר איבד את זכותו
 ואמר פייסו עדים כי קנה הכל מיר נעמי ולא הוכיר דות כמו שהזכירה לעיל אל הגואל שלא רכש

שלא תבא צרכה היום או למחר ותתבצ גס היא כתוכה ולכן כהיות כתוכה בעמי קודמת לכל
 וכל אשר ללא מלך ולכחי הלואי פוסקים לנביית כתוכה של בעמי לכן רנה מיהו עדים שקל הכל
 מיד בעמי בתורת נביית כתיבתה ואפשר שהיתה פס בעמי וקה מידה ואם כי קניתי כי מיד
 בעמי וכמדומה לי כי כשאמר לו הנוא לבצע קנה לך הכונה קנה לך מיד בעמי אשר היא היתה
 שמה וכונת קנה לך היות טול קנין ממנה וכן עשה ויסלוק בעלו והכונה כי יסף בעלו וקה בתורת
 קנין פודר מיד בעמי וצליה הקנין שנטל ממנה על קניית הככס' הבוד עדים ואם עדיהם היתה
 היום כי קניתי את כל אשר לאימך כי מיד בעמי ואחר קניית הככס' קידש את רות המואביה
 בקדושין וכשבע ברכות כי אז הניחה בעמי עמה ושם קידשה בפני הוֹקֵמִים וכמ"ס אל מנין לברכת
 חתנים כעשרה פנא' ויקח בעמי עשרה אנשים כו' וקידשה בפניהם ויש וגם את רות המואביה כו'
 קניתי לי לאשה ואז קידשה ופסיד גם על הקדושין עדים ואם עדים אדם היום וגם אס' אין כרו'
 לה ציד עדים ולוא להם אדם עדי בענין הקדושין רק כיון שלא הקדושין שקידשה מתק' הרי היא
 מוקדשת ע"כ הבוד עדים על דבר הקדושין מפני שהיה מואביה ואפשר שהיום או למחר יעילו
 עינול בורעו שיאמר דפסם כלל יבא עמוכי כול' לכן על היותה מואביה רנה פויה דבר בעדשים
 גדול כדי שיוכרו כי בעדסום גדול וכמאמ' כל הפנה דרין בעשה הדבר וכתחלה השלכה עמוכי ולא
 עמוכית כו' ולזה ה'כירע עתה בעס מואביה ואם וגם את רות המואביה כו' קניתי לי לאשה כי על
 היותה מואביה לכן אני אמ' לכם עדים אדם היום כרו' עפ"י עדותכם וע"י בעדסום הלו' וכבר פו'
 דוברי שקר הדבורות על דרין עתק ואפי' הכי לא הועיל לי כי בימי דוד ה"נה רנו לערער עליו
 לוא שהיה פחול לבא בקהל' אמ' וגם את רות המואביה כו' לפי שהנוא לא רנה ל'
 לקחתה משום שהיתה מואביה וכמ"ס פן אשחית את נחלתי וגם ששע שלח ימות גם
 הוא כאשר מת מחלוק ששאל אותה ואף כשהורה ואם חכמי אנל' וכמ"ס לשי דברו ר"ל שאמ' חכמי
 אנל' על רות עמיה היתה כונתו שלא לבא עליה בדרך כל הארץ לא הרובי בוכסה לתוך ביתי לוק'
 אותה לבד וגם כשידע כי לא לו יהיה הורע לא רנה כלל לקחתה לו לאשה אמ' בוצו כמי' על כל
 זה היה הוא לוקח אותה וגם את רות המואביה אף כי היא מואביה ואף שהיא אשת מחלין שמת
 אחר ששאלה קניתי לי לאשה ואיני כובע לתוך ביתי לזון אותה לבד כאשר אמ' הנוא לא לבא עליה
 וגם לי לאשה להקים שם השם על נחלתי כלום אף שידעתי כי לא לי יהיה הורע לא להקים שם
 שמת לבד כדי לצעות עמו שיה' בעולם הוה וגם הכ' וגם ולא יברת שם השם מצם אחיו כצ"ה
 ומשך מקיוו שם כצ"ה יצל' הכל עדים את' היום ג' ורב' אחרון כתב' וגם את רות אשת
 המת קניתי לי לאשה ולא לה' כפי' רק להקים שם השם על נחלתו וגם זה לא
 בעחירתו במקום שהיה נוא אשר כי הנה היכרתני בזה כדי שלא יברת שם המת מעם אחיו ורמו'
 שאם לא ה"ה עשה כן לא היה לשדה קרוב נוא והיה ראוי ליבן לנשא את רות אים' זה והיה יפיה
 שם המת ככרת ולזה לא רכתי לוא תשאל' עדי' אתה כי עירי הקדושין לא כרובי לואי אתם ערו
 אחשך ברוך ויחוד ולפי שהנוא כחן בפניו וככלל בכלל העדים והדומה זה לפיכך עדות לכן אני
 מייחד עדים ואם שאתם לבדכם תהיו עדים היום ולא הנוא או קרובי האחרים היסכים פה ע"כ
 והר"ט הלוי כתב' ויאמר בעמי כו' כבר דמותי למעלה כו' היה בענין בעמי בליקוחין לו קנת'
 דמחות כי לו ישתה והוא עש' נביאים מבא כי מלכים מפניה יבחו והיה דברו ז'
 כ"כר הככורה והכ"כ' הגלגל'ת במרמה ע"י חכמי הווקן ולכן ככנינו דבר הנחולה לפני הנוא טוב
 לא אע' כי אם חלקת שדה בלבד ובאשר הקנהו הנוא פרע הדבר עדים אתם היום כי קניתי את

כל אשר לא יתלך זאת כל אשר לכליון ומחליון איר כעמי ואם היה שומע שוב כל זה אולי היה מטעם
 אצמו להודות הלכה בצדק ולא במוכחיות מוחליון ולא מואכית אבל ראה בריוס מעט הלכות הפרד
 ושכפסד מרובה בהיותם מואכית ואם התורה התיירה תהיה כיפתו אר שהתיירתה כמו בן ישאיר
 ליה כי יפיה לחיס כן סודר ומורה וכו' יהיה כאיש אטא אשפט מות ואכפלים עד בדבר כבודת וזא
 גם כעמנו אמת שמתו אטאלי כפיכותה מט ועל כן ברס ואש"כ פכר וקביל והקנס הכל כמו
 שכאמ' : וראיתי אשר קדוש מדבר ומתמדת על דבר מחליון וכליון אשר כהפכו הכה
 וקדש כליון למחליון אשר יראה כי לכן היתה ערפה הגדולה נפאת לכליון הוא
 הנכוד ורית לקשן אלא שככל המלה קדש מחליון לכליון הלא הוא המכס ששלס השסיר הר'
 יהודה ג' שפך אל וכה אמ' כפסוק וישאלו להם נשים כדומה שמחליון גדול ומכליון כמי המשך שפיפור
 והוא בעלם של רות סכן נאמ' כפירוש וגם את רות המואכית אשע מחליון גם כמפלה היא העולה
 וא"כ יש לנתן לכמהו הקדש ואמ' שם האחת ערפס שפיר אשע כליון ואפשר שקראה שנית לבני
 שבתה לה נפאת למחליון ובמותו קיים בה כליון נכונת ייבום ולפי פלה נחיה לכליון רק מהא אחיו
 קראה אשע מחליון כי הוא היה העיקר וכן יראה מן המדרש שדורס שבתי יובמה לכליון ולפי הפשט
 שוכך אכי בזה שתייה קטלכות ויבוצכה פלו למוכי פן שחית את כחלתו ולא יחוש כמו לדבר הזה
 לכן אחי אומ' כי אשע סיהיה מחליון גדול ומכליון כליון קדש כעשוי ערפה ואש"כ נפא מחליון רות
 וכמותם מט מחליון ואש"כ כליון וכפי סדר הכתיובי כ"ש אשפסר שכליון הוא הגדול וכמו שאמ' כסוף
 ואת כל אשר לכליון ומחליון והגדול קדש כעשוי ומה שמקדים מחליון כפיפור כי אולי היה חשוב
 מאחיו ותלך מואכיתן לו כמו ע"כ ואחי אומ' דברים כשפטן מחליון הוא הגדול וערפה היא
 הגדולה ואחרי שמכיו בכפרי דאר יוחנן ברוך אדם לחוש לשם מחליון שסוף לשון אחילה כדוונס
 לו רות שהיתה מרתתת מן שצבירות כליון לשון כליה כדוונס לו ערפה שיכא ממנו גלית ע"כ
 למדנו שכליון גדול מאחיו ורשע מאחיו ולכן תולין הקללה במקולקל והוא שהתחיל בעבירות
 נחלה לקחת המואכית בזמן פלה כתפרסם התיירה ואחרי כן יבא אחיו מחליון הנכוד כמו כן
 מעולמו ולקחתם הוא מואכית לא שפתינו דיוק לשפער כדוונס לו רות ולכן זה נכחה וזה לא נכחה
 ועצם הסיפוך הכס ואכתי כתוב במדרש שומר טוב למה ה"כיר את כליון תפלה מלמד שברוך
 אדם להיזהר מן הרעים כעמשה של אבא ערפה ותאמר של בעליו הוא שפסד או כן ויאמר כן
 כליון אחי ע"כ ואומ' מיר כעמי לא אכעמי ורעה את לימלך ומחליון וכליון כאשר חשכו הדא"כ
 וסדר שמריא האי קרטי אל כי אין לאשה ירושה מבעל ומכיה כלל אבל פפר הדבר כי כמות
 מחליון וכליון ירש איתא לימלך בקבר וכפאר הכל משועבד לבתיכותה של כעמי כי רכח היא ולכן
 תהיה הקנין מידה והוא מואכיר ע"כ : ובר"ש להקיים שמת של כחלתו כתב הר"ש הלוי
 שנה השית כרא את האדם ויפה באחיו כשמת חיים אכולה ממנו ית' עולה עמו
 בעלותה מלכותה ומקוטרת כמות הללו כאשר אחת מהנה לא כעדר ואם חפר אח' מכל שממיתים
 טובי מיתה ולא יעלה א המקום הכופד לה וכפי חדרון מנין המכות כן ריחוק המקום ומה גם אם
 עבר על אחת מכל מצות האשר לא תעשה ושושית בחמלתו על מעשי ידיו הפסד מסכות לבלתי
 ידח ממנו נדח ותקן להם הגלגול וסוף החורה א העפס ועם זה הענין פמעתי מהרב ש"ר
 יעקב בי רב אל ענין כח ומתקבל במ"ש איהו כחיוב חרה אפו על בדוק נפשו מליא וכשלת רעיו
 חרה אפו על אשר לא מנאו מענה וירשיעו את איוב כי שתי הכתות כדקיות ובלתי כדקין כי איוב
 אמת שהים לדיון אבל כעמו לא היתה נדקת כי שפאס כשכבר כמדובר ולכן חרה אפו על בדקין

כפשו לא על צדקו נצטוו כי בזה הדין חמו ונשלמת רעיו חרה אפו על אשר הרשיעו אמ איוב כי
 איוב לא היה רשע כי כפשו היתה רשעה מהפעם האחרת והוא היה צדק נפשו הוהת * ועם פוד
 זה של פגלוגל כיון צדקתו נצטו הנדיק טהור להקיס שהה הוהת על כחלתו ולא יכרת טכ הוהת מעט
 אחריו ומטעם מקומו כי כל זה אמ' על הכפשו פנקרה' שם אשר במית אדרי רשע נהמ עליו ופסר רשעיו
 יראק כי לא על הפס שהכמיו הוא באמ' כי אם על ענב אדרי הוא הנכש וזה מוכרז מהספר הכהיר
 ומתקומות רבים וכו' הנדיק בעל פליו ופכר וקביל להפיד' נפש הוהת באשה הוהת וחס כרין
 בזה הפתדלות כמרז אחרי שהוה אינו גול קרוב כאשר ינטרד הפתדלות כמרז להמסיד חוהו
 ממקום רחוק יותר מהמשיכם ממקום קרוב ע' כל * ומכין זה של גולות רות הוהת להסוככש
 המת לזה הפולס ככר כירתי חוהו לעיל כפסוק גל'ך אתה הית גולתי כו' : וברוי זל
 כתב ויאמר בו' לזקנים וכל העם עדים אתם כי ככר נכבד ערן בעדחת עדים
 הללו אשר היתה לעשות הדבר בשלמות בלתי הפארות פקסוק כלל ולפיכך כודרו ג' לומר אתם
 עדי ולפי שאפשר הכפיק מיכה חודנה פיאמרו הסומעים דקין נצי עדים לביכ' אמ' עדים אתם
 היום כלום שלל ילמדו כן לדורות דק היום כלכד ולרווחא דמילתא * ויתכן עוד לומר כי בהיותו
 מעיר את הזקנים אשר הם הדויכים והחכמים הפכהרין כי אין וכן אלל מו פקנה שכמה ושויותו מ
 מעמידם לעדים על דבריו קשה דללו אורה ארעה לפשות הדין עד וילומא דבו דיכא הוה לכן
 אמ' עדים אתם היום כלום ידעתי שאין זה ככורכט להיות עדים האמנם היום לכד למשכי כי הוה
 דכר כוגע אליו ולמען הוה העכין דבר מנוס בדין אתם * ואז מוד כעמי כל בעל פכל יקשה
 בעיניו דמה לה לבעמי נכסי אימלך וכליון ימחלוק ואף אם באמ' דכסי אימלך היו מסופדי' ל
 לכמותה ככסי מחלוק וכליון מאי איכא למי' דמדקאמ' ואת כל אשר לכליון ומחלוק כראש שהיו
 להם ככסי' לכדס בלתי פעבוד כלל וא' כי מן כח לכעמי בהם דקאמ' מוד כעמי * האמת כי
 אפשר ליושב הדבר עם מאמרם זל כמרדש כפסוק יג' העמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים
 נעמדו ופירשו עמדו שויתרתם לי כמותכין ודקדוק הרבדים אפשר שהכוונה שלה לענמה ויערו
 ל' לאחדים וכדקאמ' שויתרתם לי ואין זאת כי אם שנתכולה כמתנה את כל כעונתם וזכותם
 באמ' הוה כל ככסי מחלוק וכליון לכעמי מנד פעבוד כמותה כעמיהן אשר כתמו לה במתנה דכלו
 פפק והיה פעורם רב וככן התי פעיר אוערו מוד כעמי ע' כל : וצני' משכתי למרז העכין
 באופן אחר לא פא' ח' מבאתי להרב מורי ול' הפ כעטבו ואכתבו על פסויה לטובותא' פש'
 עוד לומר דאזמרו מוד כעמי ל' קאי לקימיו לא דרמליק וניה ופירוש הדבר את כל אשר לכליון
 ומחלוק הלא לפס מוד כעמי כי השכל מורה שאחרי מות אימלך כקחתם להם נשים סיבורהיק
 שכתבה להם כעמי אמ' מנכסיה בולם או מקנא' להחזיקם כמעון רב כדי לשאת נכית שלך ויח' כ
 גס ככסי כעמי מטעב וד כמותה להם היה ותרתי מיני נכסיהם הוה הכה ותרזויהוהו חסו עכשו מחכ
 מחלוק וכליון חדא מה טבא להם מחכ ירושת אימלך אביהם והוה אומרו את כל אשר לאימלך ועוד
 מה טבא להם מוד כעמי במתנה כדאמרן * וזהו יתייבב מאי דאיכא למידק כמות מוד כעמי שהם
 הדבר כפשוטו שהקבין היה מוד כעמי כראש זה עדיה סקד דנפשי מו הכיאה טכ * ולא יזכר בכל
 העכין העלתה השערה א הזקנים ואדרבא קראי מוכיסי שיבשה כניסה עד רותו ח' ופול דכר
 פלח דאיכו מקיס כפסוק לומר פשלחו אחריה ובאה פמה כ' דקרה הפתשי נקבין כעמי מהנאל
 קביותמוד כעמי שאין דבר פמה ולכן אבי אומר שאינו דויק לפ דמוד כעמי קאי לכל אשר לכליון
 ומחלוק וסקבין הוה מיד הגול לללקו מעל ככסי אימלך ונכיו בוס הדבר מיושב ע' כ' *

ובנין אם היה שם כצאי ורות כהר כתיב: לעיל כי רות בהכרח שזית שם וכדדרשו רז"ל
 חנן לברכת חנני בעשר ששך ויקח כי וכדלמי פסוק שכתוב רות כהן כצמי יצא מה ולא
 הכיחא שגא יחיה ובלמדו ופסוק גליו לעיל ועל דבר קדושת כליון לחמין כתב הרב
 מורי ז"ל וזהו זל ממת דלומ דבשית חקין היה ממשל זיקר הקסיה מחו סיה ככסוי
 כליון שלא היה שם עשר האמנם חמין כהיות שם רות שהיו ככסוי משופכדים לה כקניית רות
 כקסו ככסיה מצינא ולא היה כחן קין לשור חמי לסי לוק ולפיכך סוכיד כקנין זה דכסוי כליון
 לביקר ומחלוק לטול כחשנת לטון ואפי ללוש קמא אשר כתב שם במיד כעמי שיעך לאימ טעם
 זה כי עם היות לטעמי זכות ככסוי כולט מבר שיתוד והמתכה בדחמן מ"מ דובו היתה היא
 בתקנת רות אשר היתה לה לכת להחוקה בזכות כעובתה משום סיבה ותפלוט בהם ככת שלם
 וככסוי חן כקנין ככסיה מלין דריתתה דמאן ככסוי דמאן ע"כ: וצני או אז כי גם אפשר
 לתת טעם אשר למה הזכיר כליון תחלה לפי שהיא היה מוכרת לסוכיד ש"כ קניית
 רות אשת מחלוק וכ"ש דגם את רות הזואכיה אשת מחלוק קניתי כי לכן הזכיר בקניית הכסוי
 כליון תחלה כדי שיכחו ככסוי מחלוק ואשת מחלוק מוכרו כלם כא סמוכי זה לזה ככסוי ואשתו
 וגם את רות המואכיה אשת מחלוק כי כתב הרב מורי ז"ל סה כהיות כוונת הדבר לטעם שמים
 ולטעם מכה וכמ"ש שער שם הוא בדכרו היווה בעוט יבא הדבר לתכלית ויראה ורע
 שזכה ורע אכסוי טוב ככסוי איש ולדעם אשר הוא המוכן והתכלית כמנוה זו וקדים כי חכל
 סכדקין לא יהיה דבר מוכנ כלל אם מבר האשה אמר רות המואכיה כלומר עם שהיה מואכיה
 ובמגלה עם ורע מרעים ורשעים עכ"ל לא למדה מעצמהם אלא קראה עם לענמה הו"ש עם רות
 שחפודת ככסיות וכדור ג"כ ככסיל בעלה הראשון לא הפודיה אשת מחלוק היתה הנודע
 כדקית ותר מחיו וכמאמרם ו"ל א"ר יוחנן כרוי אדם לשון לטעם מחלוק שהוא לשון מחילת כודגוש
 לו רות שהיה מרתת מן העבריות הגם כי טכדס ומכר בעלה חיכה מפסדת ויכלכו לומר קניתי לו
 לאשה שהיה ראויה לו ונתן שהכונה גם כן היא טוכס שהיא לקיים עם המת על כחלתו וכתיב הדבר
 כן אמר שהיה בשום שלא יכרת עם המת מעם אחיו כלום שיבא הדבר לתכלית לקיים ורע ויהיה
 הורע ראוי לעמוד כיון שאר אחיו וכיו משפחתו שהיה כדדר הדקות כמותם וג"כ שהיו כבי תורש
 וסכמה דת יים לצמוד בעשר הפכדדן ו"ש מעם אחיו ואשער מקומו וכמו שתרנ"ה מתרגם ומתרג
 סכדדן וסור ושאר עדים אינם כלום שהיו מעידים על דכרו הווס שיקיימו להבא ואף אם
 לא היה הדבר כדחה לבין כעת הויה ולקיום הכטחתי אח כן ע"כ: ואפשר לי לומר עוד
 בענין קדושת כליון לחמין וככל המגלה הקדים מחלוק לכליון וכמ"ס קטמו"ש
 שכי ככיו מחלוק וכליון כי אפשר לומר כי כמיתה כליון מת תחלה וכשדרו הכסוי למחלוק כי הוא
 ירע לאחיו ולכן כאשר היכיר קניית הכסוי אמ ש"כ חת כל אשר היה לכליון תחלה וא"כ כאשר
 למחלוק ולכן איחד למחלוק כחפוכה אמנם ככל שאר המגלה כמחלוק הגדול היחל וככליון קטן
 בלה ונס בהצטר מיתתן של פניהם הזכיר למחלוק הגדול תחלה ואמר וימוט גם פניהם מחלוק
 וכליון כי עם לא חיכשת לן מי מת תחלה ולא בא להודיענו אלא שמתו שניהם חכל ככאן שרבה
 להודיענו הככסוי למי היו ופך קצה מוין לכן היכי לכליון תחלה ואח"כ למחלוק לפי שהוא ירשו

וואמרו כל העם אשר בשער והוקנים עדים ותן הא תאשה הבאה ביתך בתלו וכלא
 דהא כרחל וכלאח אצט פסיו פ

ס"ט וואמרו כל העם אשר בשער

עשכט יהודה ומנבו
לאה מודים כס על
דחל שתי' עיקר'
של בית והקדמו
דחל ללאה וקר'
שם כלמו ינדל שמך

אשר בנו שתיהם את בית ישראל ועשה
חיל באפרה וקרא שם כבית להם :
ויהי ביתך כבית פרץ אשר ילדה הרב
ליהודה מן הודע אשר יתן הלך בן ה
הנערה הזאת :

והקני' אכחמו עדים
למי שאל לרב להיו'
עדים סודו לדבריו
והמרו סהם עדים
ונעו העניקתו ללא
תשר ליקום חסר

בשער שהם הכנהדרין להיות עדים אלא לשאר חוקנים ועשו שהיו
שם אמר עדים המסתיום וקשו שלם הזכיר לעיל מלת חסר בשער
זה עם והקני' אשר בשער הם מצנמם אמרו לו עדי' זש' כאן ויאמרו כל תפס אשר בשער וקני'
עדים כלמו אכחמו עדים בדבר . וכן תרגם המתרג' ואמרו כל עמא די בתרס סנהדרין ופנייא
שהדין אכחמא . ואמ"כ מבתי' לרב מורי זלתי' סכתב דזילתי' דבי דיכא הוא להיתם הם עדים
בדבר ועכא היו מרובים בכך מפני שידעו היות הדבר הזה גדול הרך שהיו בטוחים כי יתן הא
האשה כזוכמ' לבנו כדמפרש לקמיה וזכה אין כריך למיר דמלת ויאמרו חייך בנטיה ואחרת
שמה וכא' לואת פעם אחרת ויאמרו יתן האת האשה כז' כל : אג' אמ' ויאמרו כל השם
הכמנאים שם עתה בשער אמרו מלבד זכותו של בנו ונס זכותה של דות יש סוד כיהך
בוונ זה שהקני' שהם הסנהדרין הם עדים בדבר זה וכיון שהם עדים בוונ זה בודאי שנס זכותם
וועיל כדי שיתן האת האשה הכאם אל ביתך כרחל כז' זש' והקנים עדים כז' מוסיף על ענין
דאשין כלמו מלבד זכותם יש עוד נוסף וזהו והקנים עדים א"כ בודאי שיתן האת האשה כז'
ואמר יתן האת האשה כז' כז' בולוי ויהי חושש בונו למו של יקוי לו כניס תמרה וזולי כי
אילוכיות היא ילדה לא קראו אותה עתה נערה אלא קראוה חשה כלמו חף כי אשת
גדולה היא שכבר נשאת לאמר ולא ילדה דכרא' מזה כי עקרה סוף לא תחוש לזה כי יתן איתם
כרחל וכלאם ששתי' היו עקרות ואע"ל לאם עקרה היתה כדמפרש ממאי קאמ' קרא ויהי כי
שכחה לאה ויעמח את רחמה משמע שהיה כריך לפתיחה ולכן כקטר חלת שלם לטי שהיא הייתה
יותר עקרה ולא ילדה עד לכפוף נו' שאמר בני שתי' כמ' ולא אמ' שתי' ככ' להודיע שהיו
אילוכיות ולא היו דאניות לילד והשוכות כאנשים והאילוכיות אמרי' נבד' למת נקרות אילוכיות
כי מרוב אילוכיות וכרניותא לטון איל זכר שאינה יולדת כוכר ואת זה אפשר שביני כמ' שתי' הם
כמ' להודיע כי יש היותם אילוכיות דוכרניות כאנשים עכא כמ' שתי' את בית ישראל ולפי
שהיול' חש להטמיר ולאבד את נכסיו אם היה לוקח אומה כי נהיות לו כ' כשים כל הית מאבדת
שככשים כל מה שיכולה וכמ' סן אשה' ת' את כהלתו על כן אמרו לו לבנו כי אדרנה יברך ה'
חילו וקניינו עמה וז' ופנה חיל באפרת וקרא שם טוב כבית להם וזה שלח ילדה למחלן חספר
שלא זכתה להכנות ממחלון ותזכה להכנות ממך ויסיב ביתך כבית פרץ חספר ילדה למחלן חספר
שהיו תמר היתה נשואה לעד בכיר יהודה ולא ילדה לו . ואף שאם רז'ל סביב דם מנפנים וזרם
שוכחו אי אפשר שלא בא עליה נשים סניס כדרך כל הארץ והעפ' שאמרו שביניהם דמקו של חנון
כדעתו של ער עכא אין דואה זה לזה כהונ' היה יודע שלא לו יהיה היום היה הקפיד שלא לכת
עליה כלל כדרך כל הארץ אבל עדי' אפשר שלא היה ג'כ בא עליה כדרך כל הארץ ואשכ' כן
לא ילדה לו אלא אשר ילדה תמר ליבודה כי זכתה להכנות מיהודה ולא שגד . והכי כמי והיה לך
דאף שלא ילדה רות למחלון עזב' להכנות ממך וז' רן סודע אשר יתן הלך תן הנערה כז' ולטי

קראת אשה יתן ה' את האשה והשתא קורא אותה כערה כלומר אף כי אשה גדולה היא ולא ילדה
אבלך תחשב כעברה כי אפשר שלא זכתה להכנית מאחר כי אם חמך : **אז** כמו לבי שהיה
אפשר שיחוש בבו לזה לזה כי היתה רות בת עגלון חמך מואב בת רעש ומואב היה
ונצח היה לנשיה ראש הסודרין שישראל כרו סיהיו בנו ממכה ת"ח ולא מואב היה לזה
אחיו ליתן ה' את האשה הגולה לביתך כרחל ובלאה שהיו נכבות לבנות הרעש וצם היו בחיבור שתי
אחיות ואצ"ע כן בנו שתיים את בית ישראל כי כל הדבר ס הטובים בישראל אינם יוצאים לא ממקום
שום שמך כיוסל וכמו שפירשתי הענין בטעם נכון בתפוק וזאת יצילות מרגלותיו ושכבת עמוד
עליו : וישם חיל בפדיתה סיהיו לך כנים ונבות רבים מאנה ותוכה לקרא שם נכית לחם שהיה
מה שחם לעיל להקום שם המת על כחלמיש זכה לקרא ולהקום שמו של מת : ויהי ביתך כבית
פרך אשר ילדה תמר ליהודה כלומר הדי שהיה שם פיסול בדבר שהיה לא כיוון לתמר כי חטבה
ליונה לא תמר בלבד כיוונה ליהודה ולא אשר ילדה תמר ליהודה כי תמר כיוונה ליהודה ולא
יהודה ביון איה והצ"ע כן העולה כוננה של תמר בלבד שהיתה לשמים כ"ס שיעיל לכה שכונתך
זכונת רות לשמים חם מן הרע אשר יתן ה' לך מן הכערה הזאת כלומר שמה מחיון א הכערה הזאת
והיה לך וזאת אשר זכונת מחשב לזכור **וצאת שר** עוד לומר כי ביות כי ראו הזקני הדמוות
לרות עם רחל ולאה על כן כרביה שתיה
את לבן אביהן וכלקונניעקב וכ"ס הכתיב ישלח יעקב וקרא לרחל כזו יאמר להן רואה אבני
את שני חביבך כזו שם באמר וענין רחל ולאה ותאמרנה לו העוד לנו חלק וכלה בניית אבינו הלא
בכרות בחשבנו לומר כי כל העושר כן זעמה כל אשר את לא יש לך עשה והנה רות ג"כ עזבה את
אביה ואת אמה ואת עמה א בית כועו והכיתה בית עגלון אביה ועל כן אמרו הזקנים והזכירו
שכין בימנה לביתו ולא אמרו יתן ה' את האשה הזאת כרחל כזרע הזכירו הגולה לביתך להורות
שהרמות שיש לה עם רחל ולאה שזו כלה ועזבה את אביה ולאו בלא עם יעקב ועזבו את אביהן ולפי
ששם בענין רחל ולאה באמר קראם יעקב הגדה א נאנו להתייעץ אתם לראות מה ישיבו ללאו
רחל ענתה כראשונה וכ"ס הכתיב ותען רחל ולאה ותאמרנה לזה העוד לנו חלק וכלה בניית
אבינו ולפי שהיה השמילה בתשובה העוד לנו חלק כזו ואחרים ללא על כן נכנסו דהבא הקדמו
דהל ללאו וחמרו כרחל ובלאה וזאמרו אשר בנו שתיים את בית ישראל כונתה היה לפי שהם ראו
כי יותר רמז היה שיכירו אותה שתיה כדבקה אשר הדמוות של רות היה יותר עם רבן וזה כי
דבקה עזבה את אביה ואת אמה קורם כיוסל וזאת להנשא עם זרע אברהם וכך רות עזבה את
אביה ואת אמה וזאת להנשא כבי להם ולום כהם דרות מדבקה כי דבקה כבר נתאדסה עם יבחה
קודם כחמה מבית אביה ואמה אבל רות עזבה את אביה ואת אמה וזאת לבית לחם מקום אשר
שם היה דודם ולא ידעה שדיון עם מי תנשא אם דל ואם עשיר ועכ"פ בטחה בקונה וזאת לחמות
שם כנפיו וח"כאן הראיה שהיה שמהו הכוונת ה' את האשה הגולה לביתך כרחל ועל כן ליתרון
זה אמרו בדבריהם אשר בנו שתיים את בית ישראל כזו כלומר האמת כי מה שאמרנו שיתן ה' אותם
כרחל ובלאה ולא אמרו כדבקה לפי שרחל ולאה בנו שתיים את בית ישראל לבד ולא נחמה פיסול
אחר כזרע המכת דבקה אם נכתה בית ישראל גם כנתה בית עשיר הרעש ויבא פיסול זה ממכה על
כן כדבקה כרחל ובלאה לפי שכנו שתיים את בית ישראל לבד ולפי שכדבקה ביות רות לא ביות עם
לם יותר שתי כבשלים לפי שדבקה וכוחת רות היה קודם כיוסל וקודם אירוסין עזבה את אביה
ואת אמה וזאת לבית כעו כן אמורים שכה ולא הלכה קודם כיוסל וקודם אירוסין עזבה את אביה

יראת שתיכה נס' אם היא אחת למה שזכור רחל וזלזה נס' אם הם שתיים וכל מה שזכור שיהיה תוכה
 זמנת לכבוד ואין זעפה חיל באחרת כי נקטינן דלשעתיהם סמא גרוס אמרו כי מלמד וכותב ככו'
 יעשה חיל דכשל בנים וקרים כי שם המקום אחרת שהיא מלפני פניה ודכיה ויהיה סרה ודכיה הוא
 יורעו אשר לה יספר מרוב וקרא שם בבית לשם אפטר שרמוז על השומר ברכ' כיתיעטר צר שינא
 נסמון היותו גדול מכל בני קדם וזה ויהו בבית לשם כי סם המיד יורעו על הסכנה הגדול כי בית לשם
 יר' ל' הכית של הלחם ויהשבע באופן פוקרא שם גדול מרוב עשירי . אמרו עוד ויהי ביתך ככית
 פרח כי עד שעת בירכו אותם בכמות הנכס באיתם אשר נבא פת בית ישראל כך יעשה חיל גדול
 ונבא ארמם ופתה נרכוהו באיכות שיהיו כל כיוו גדולי הערך ודכי האיכות שיהיו . כולם נדקוים
 וככית פרח שהיו כולם נדקוים נמחרים וכדמפרש לקמיה ושא תולדות פרח פרח הולידו כי לא
 מנה לנו לקמן תולדות פרח לא לקודי' לנו איכות כל המשפחה חיד היו חכשי היום והמטלה וכן
 בתקיים ג' כרכת הזקנים לנעו . כי גם שרמזים אחריו היו הלוי גדול הרמזונים ושאר ארובים
 יומר מהמה וכמו שפירש בו נבא הוליד את צובר ועובד הוליד חש' יש' ויש' פת דוד . וזהו הללו
 ויהי ביתך ככית פרח כלום וכמו שכל שאו מפרח היו פריקים . גם חיתם שינאו מוך והלחה יסו
 ככית פרח : **וזה חכם** . השם יודע ה' יודען שפון זל כתבו זה לשמו פתח נבא' דבר עם
 הזקנים . זעם כמפטר אך במצנה ויענו כל זעם וחת' הזקנים כי בן ע
 יושפט לקפון כראש ויש לו לנדר המגין ולמו כי בדר העם וחת' הזקנים כדי לשמוך לה זקנים
 ברכת יתן אמת טאטה הכאה א ביתך ואשר מכוזי הדור דקק כי מפני שרות כחה נבנולו ומגל
 מרגלותיו מפני כך אמרו הכאה אל ביתך כחל שיכאה לקראתו עם הנחן וכלחה שיכאה השדה
 ג' ב' אליו ואמרם חלי תבא ופתיך כמו את בית ישראל ופתי' יני רוחה בזה חלה פטומו מולי שהרי
 לא כודע כי כש באשה הנורן וחק אם נעם לו סמוכות סבורך נפיהם ופס' לא כמו לכך הכה לא
 א' ח' כחן הכאה הטעם כבא דק הנאה הטעם בלא וסוף כדוד ע"כ : **וכתב** הר"ש בלמי
 על זה והנה כמות לא שפיר שורש ובכף לכבד' שהיא ופס' הכנה ליפוחה הדר וכמ' עראמא
 ומתו כפיו כדכ' למתוך דבר שלשם כנסים הכדקכות הללו רחל הכה ליכנים להם נסרה תמר
 בפסח עינים כדרך חף גם וחת הקמת כלי שפך כי באה שפך כי באה על העתיד והכאה מלעול
 שורה על העבר וכדכרי דש' זל הכל יתנה דשל כהו באה עם הכחן אשר הוא מלרע והוא לשפיר
 כלום הכה הול תבא ציתה עורנו מדכר עמה ורחל באה אשר הוא מלעיל הוא לעבר . כלום ככר
 בזה וזה שלפניו הוא מלרע וימורה שפיר מולי' פס' . והנראה שי' בתי' הכתוב כבר הקדמות
 בפסוק ויקח נעו עשרה אנשים כו' כי כבר היו שם כההדרין כשער וחינם פחות עכ"ל . ולכניהם
 שלשה סורות של תלמודי חכמים כ"ג ככל שורה ושני מוטרי ושני מונים וכי לקיחת עמדה זקנים
 הים פדכומי מילפח לטעם כעננוהו סם ומכית כי תדרשמו וכמדדש רות א' ויכר כל העם אשר
 כשער לו ונכדרי גדולה שהיו עם כד' מי יספרי מיב מכור בית לשם אשר כשעה וזעתי שירוש
 כל העם אשר כסדר הם הכדדדדד והת' מי לא פיו סם עמי החרנות אבל לכוניים קראם הכס
 עם ולכל כשלא אמ' אשר כשער אשר הוא כההדרין ככתוב סם : ואזקים הם עשרה אנשים אשר
 לקח נעו מחדש ככתוב סם והעמוק על ככון ולא ווא פתחו כדכרה זר' אסונה עני על אשר כדרשו
 ונחורו כולם חף כי עתה ויהי ע' עשרה זקנים שפכת מחדש . עם כל זה גם הם גם אכאכו
 עדיש כדבר וכמו כן מסימו ומפיהם ישמע וכן ה' אמת האשה הכאה א ביתך כלום הנס אמת כשוא
 א' ים ככתוב וכן אמת נקד' לנכדדדד אכל כדקד' א האשה סכאה עתה א ביתך חף אם היתה מעם

יצפיו וממקום רשע יתן אותה כרחל וכלאש כמות לכן הארמי אשר כן משפטו וזהו התנה כשרות
 וטהור לא כדכב כהן מום עון ואשמו ויתמי מטת ועקב ארעם מהן שלמה וככו שיהיה אש בית ישר
 כן תתיה האשה הכשרה הואת אחרו שכיכתך לשמי' בעבור יסיה זה חוץ כפרך ככל גבול ישראל כי
 המואבי מותרת וסקרמיון רחל לבלה ככר דובר ע"פ דל כי ארע פהם מלאה רחל עיקר ש"ל כ"ב :
ושבו מאתיו בנימוקי הסידר שה"ר יוסף יעבץ זל שכתב בארבעה דברים דמותה לרחל ולאם
 האחד שכן היו מנקשות ליבנות מועקב השני שלא לקח ועקב עמהן כלום השלישי שהיו
 מאכסו רשע הרבועי כי באו כהשגחה כי סיבת השפא שיכרח יעקב לארצו וכולם במסוף ברות כי
 השני סיבב ש"לך לאמלך כן ובכיון שאו כן וסיהה מואביה ועביה ובקפה ליבנות מחנו ובאה אחרות
 ע"כל : **וכתב** הסכס השלם כה"ר יהודן שושן ז"ל היה אמרם ועשה חיל באפרתה וקרא שם
 לבית **לבית** לבית ואפרתה היא בית לחם וכמו שפלא במורה ובכניאיו ג' כועשה בית לחם
 אפרתה הנק' הוא דרך מליכה כלשון מוי מכה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל כי כרכוהו בשני
 השמות שיפרה וירבה בחיל רב באפרתה לשון טפל על הלשון וקרא שם בשם הגדולים בבית לחם
 ע"כל ובכר קדם לי פירוש זה בכלל דברו לעיל עמוד עליו : **והר"ש** הלוי כתב ועשה חיל
 באפרתה ותקרא שם בבית לחם תוכן הענין כי לא לבד יסיה : לירכן להאניל עליו
 כעש משלון כי לא לויסיה הורע הוא וכמו שקדם למעלה בדברי הגול אמרו אחיו שהגול הקרוה עם
 שהיו לובנים לא רבה לתת לאחרים שינו במדובר ואתה בהיותך שכול השלכת בשפך מנדר להקיים
 שם המת ולא פכית שיהיו לך בנים כעל גמולות ישיב גמולך א חייך ויתן לך בנים ובנות באופן
 תעשה חיל ושם באפרתה היא בית לחם : **ושבו** מאתיו לא שה"ר יוסף יחייא זל בדברים דומים
 למש פכתתי ופחתתי וזה אשר דבר להיות כי בעצו היה עתיד להוליד מן הכערה הואת
 שכי מיכא בנים הא והוא הבן המיוחס לרחל והראשון המת אשר ממלא מקומוהו מין השני הכנים אשר
 יולדו אחריו אשר יתיוסן להוליד המיוחסו בעו לכן הזקנים בירכו בעו בתחלה בבנים : מהאופן
 השני אשר הם בעמ"י לביטוי ואש"כ כרכוהו כהן הכבוד הכולל מכועו ומיוחס לכן האש אשר כמעט
 בוצו לא היה חלק בו והוא אומ' הורע הוא המגולבל ממחלון אשר יתן ה"ך מן הכערה כן יכלית
 באשר עשה פרץ בן תמר המגולבל חצר או אונן אחיו אשר מאכזו יכאמו אכמתו כבי בית לחם אשר
 אכזו ראשי לפי ישראל וספ' זיהם ע"כל : **ועוד** כתב הר"ש הלוי הנה הראש"כ כתב ועשה חיל
 כמו עשה לוי את החיל הזה כי אתה לא לקחתה בעבור המחון ועוב עתה ועם
 זה באת שכתחלקה ברעה זו לשלש חלקים בנים ועושר וכבוד על הבנים אח אשר כמו ועל העושר
 ועשה חיל כדברי הראש"כ ועל הכבוד וקרא שם בבית לחם ע"כל ופשוט הוא : **ויהו** ביתך
 בבית פרץ כתב הר"ש הלוי כי תשנה דרין והזקנים אחרי כליותם מלכרכו שיפרה וישא
 חרוד לבד כו על הדבר העבתיי המכוין מחנו ככל אשר שמועו והוא לתקן כעס מחלון וראו כי אולי
 יסתתק כזה בועז באמור כי תוכן מכזה וז' ואמתתה הוא באש לא באחר לשכה באש כשפר הוותר
 וא"כ הימך תבא כעס וז' על ידו והוא איכמו אחיו על כן אמרו לו אל יפול לבך ויהי ביתך בבית פרץ
 אשר ילדה תמר ליהודה אף כי היא אב ולא אח והוא יותר רע מזה וז' כמו שפסיב הכר' שלמה א'
 הרב כעס טוב כמו שקדם הנה שחבל הולך אחר הכונה וכמו שהועילה הכונה היא בימים ההם
 ונעם היא בן תמר אתה ואמרוהו הורע לשון מיעוט הוא ולא כל הארע כי זה לבד יקום על
 שם המת והאחרים יהיו בנייהם במדובר ע"כל : **והרב** מורי ז"ל היה כתב יתכן לפרש שכל
 הק"ס אשר בפערה הם הדיוכים בקהדרי גדולה גם כן חזקנים שהיו עדים כלם באחד

פתחו בברכה ואמרו יתן ה' את האשה כו' והכונה היא שזרקת כנזרה צדי כל השמי כמות הדיונים
 וסעדי לומ' ברכה כסנון אחד ולא שינואו מלאו אפי מלה אמת וכו' וזוהי שזרקת הקדש כאמרה
 ותתקיים ברכתם ויקר יתן הקדש ברכה זו ויהיבא זהו כלולה משלשה דברים גדולים ראשונה
 דיבוי הורע אשר ימאך מהם וכנדר זה אמר כרחל וכלאה אשר בנו שתייהם כו' שנית היותם גדולים
 בתורה ובחכמה וכנדר זה אמר יצא שיל באפרתה וכו' כונה שיל בתורה ואמר באפרתה לומר שאפילו
 במקום דרום כמוהו ציר של חמאים ופופרים יהיה זרעו דרום בין אנשי המקום ההוא לתורם
 ולתעודה מלבד היות אמת כי אין חכם בצירו של יסית פתר מלכות ואם זקרא שם נבית לחם ולבך
 שונה מהפרתה לבית לחם כחם העיר להורות על לחמה של מלכות וכמו שפירשו זל על וכלת מן
 שלחם זו לחמה של מלכות ואם ירצה המעיין להפך הדברים חרשות כדוויפרס ופעה שיל על
 המלכות כי בדרך הגדיל שיל לכוך קיום המלכות וקרא שם נבית לחם על תורה וחרשות ופעה שיל על
 לבו לחמו כלחמי ואפשר נ"כ שיתפרס וקרא שם על היותם בדוקים ויקחו כתר שם טוב ויהיו בעלי
 מנשים טובים ואם זקרא שם ועוד כי הדקוקים הם הם הנקראים כסם וכמאשלים לכוכים דכתיב
 כסם כלבש נפסם וקרא ופשה שחמר כרחל וכלאה כרחל כהנה עס בעלה וכלא כרובי הורע
 והא כהה מלא כי כפי אשר תגדל ההפס ומוסיק בין איש לאשתו כן יהיה שלימות הורע אפילו
 במקום דלם נפס ואשתו מאתם זל על כנו פנוחה וכו' ופ"ל: ערך כתיב ויהי כתיב כבית
 ערך כלום כמו שבכני יהודה כתייחד פרץ משאר אמו להיות המלכות יונא מהלכנו כן ככל
 משפחות ובתי אבות היונת מפרץ ופי כיון המיוחדת שבהם לצפון המלכות ואמר מן הורע אשר
 יתן ה' לך מן הכזרה האת לומר כי יהיה ברוך להשתתף בזה כדקתווחסודותו והוא אומר ואשר יתן
 ה' לך ונ"כ היה מוכרח לסיבת המלכות היותה רות מעם ככרובת' זל אין ממנין פרנס על הכבוד
 אלא כ קופה של שרנים כו' והוא אומר מן הכזרה האת ואת זלף אשרת וזה רשון נ"כ באשרו אשר
 ילדה תמר ליסודה כי מרר התחברותה עם יהודה האת הכתוב בפרסם במקומות קופה של שרנים
 על בית המלכות היותה מיוחדת ואם היא סבה רמקה ע"ל: ורב אחרון זל כתב ויאמרו
 כל העם אשר בשער כולל המתאסף בשער וגם הזקנים אמרו עדים כלום הכנו
 עדים כדברך ופתחו פיהם בברכה ואמרו יתן ה' את האשה עם שיות שבאה היא ל ביתך ואתה לא
 תזרת אחריה כרחל באהפתה וכלאה בפריס אשה פתיהן כנו את בית ישראל כי שני מלכות היותה
 אצרים ואשמי יהודה ואם יצעה שיל באפרתה לרמוז על מלכות ישראל וקרא שם נבית לחם על
 מלכות יהודה אמנם ההבדל ביניהם כי מלכות אפרים היה בחול וככז נבד הדת והאמת ולא שם לו
 על פני מן אך מלכות יהודה לו השם ושמן טוב ויתם היות מפעה זה תחלתו נבנות קנת הכה אין
 בזה חשש של כלום כי הכה ביתך יהיה נבית האב הכולל והוא ועקב שלאה אשתו אחריה לו אי תנא
 ועכ' כאשר יושב עמה כלילה הוא גם רחל תמיד היתה מדברת עם יעקב בערס אשתה יכינו
 שאזל כפשוטו ויהי כבקר והנה היא לאה וכמו כן יהי ביתך נבית פרץ והוא הבן הנולד לחב הפרטי
 לשבתו והוא יסוד אשר ילדה לו אמר לדישתה ולמביעתה ועכ' ומלכות טוב היה להם אחר שכך
 היה תכליתו ע"ל: ושמיני ע"ל משי החכם השלם הר"א אשך כדובי חמר הנחש ל ביתך
 כלום כי היה באת מאיש ע"ל מה שעשו רחל ולאה כי רחל יבחה לקראתו עם הנחש
 ולאה יבחה אס הדרך ואמרה לו אי תבא כו' ויקרע עם זה כי לבן כתב שתייהם צמים הנזמר על
 כינוי הדברים והכונה לפי שצטו כמשה אכש"כ כי דרך האיש לחוד חמר האשם ואין דרך האשה
 לחוד אחר חש לבן פתני כמ"ש ע"ל: והר"ב אמושינו זל כתב ויאמרו כל העם אשר בשער

שנת שמי תכתוב שכל העם אשר בשער וסוקנים העדים אשר כוננו עש ורלו שבגמר הזמן האול
 ברכו אותם ואמרו לבניו יתן ה' את האש כו' **והנה** זאת נזרת כל העם אשר בשער
 וסוקנים עדים הוא קשה שישנה דאין שייך עדות
 העם אשר בשער והסוקנים יתן ה' את האש כו' ולמה הפסיק במלת עדים הכתוב ללך בדרך ועוד
 דלך שייך הכא עדות כלל ואם הכונה הינה לוח ששם היו אמורים הכרכה והסוקנים אשר בשער
 היו עדים איך היו העם מנרכין בהנה זה לא יתכן שאלרוב הכרכה היו ראוי שיכרכו אותה הוקמו
 ולא היו העם וההמונים והיו עדים ועוד שאלו ה' כלל והסוקנים שומעים כי עדות אינו נזקק רק על
 פועל או על הדבר שהוא תכלית כן פנים אך בצנין ברכה מה שייך עדות ועוד למה לא יהיו כולם
 יחד מנרכין הוקמו והעם: **ואני** כאשר הייתו בימי חרפי שמתעל אומ שהעם היו המנרכין
 והיו חומרי לבני שתתקיים: כל מהרה ברכתם עד שיהיו הסוקנים עדים כקיום הכרכה
 שבימיים תחינה ביניהם שיתקן את האש והיה כרחל וכלה שורא קודם שיאמרו כמים רבים
 שחכמו **והנה** זה הלכנו הוא לא שהיה רחוק מהיה נזרת והסוקנים עדים אשר תשלו הכרכה
 כולם ושואמרו ויאמרו כל העם אשר בשער יתן ה' את האש הכאה אל ביתך כו' עד
 הן הודע אשר יתן ה' לך מן כו' ואם יאמרו הסוקנים עדים שאין לומר שהוא מסורס למטה כו' ע"כ
ואני פניה כרא לוי במחילה מכבודו דאין מסוס הא לא ידעיה ואין כורך בסיורם כי מה לי אש
 יאמר והסוקנים עדים בתאלה או במקו אחר שלם תשתנה השכנה כלל דמה לי אש וקדים
 שבנות הכרכה למהירות זמן קיומה או יקדים ברכת מהירות קיומה לעבנותה והכל אחד למניין
אמנם הר"א אמוסנינו כתב והכונן אכלו הוא שאלת עדים שב אל הסוקנים והעם יחד והוא כי
 בצו לקח עשרה זקנים וסוקני העם שהיו הסוקנים רבים וולת העשרה היו נזעזעם שם
 ונמכרו שם כשער רבים מצד הארץ כי לא היה כל עם הארץ עם זאל הסוקנים והעם הנמכרים אחר
 להם עדים אשם כאומרו ויאמר בניו לוקנים וכל העם עדים אתם היום כו' ועתה אמר שהסוקנים
 והעם אשר היו עדים כולם בדבר הסוקנים האמור לעיל אמרו לנו יתן ה' את האש הכאה אל ביתך כו'
 וכאילו אמר העם אשר בשער והסוקנים שהיו עדים בדבר הזמן יתן ה' את האש הכאה אל
 ביתך כרחל וכלה כו' **ואני** אומר כי דרדקו דבי רבי דעזי דפשוטי דקר הכי הוא כי אש
 והסוקנים עדים הכונה והסוקנים אשר היו עדים אבל מה שנקשה על זה השם מפני זה
 כל מעיין לדרכו טנה הוא דת"כ הכי פ"ל והסוקני שיעדים כה"ל כולמו ויאמרו כל העם אשר בשער
 והסוקנים שיעדים יתן ה' אל האש כו' אבל בחומרו והסוקנים עדים בלא ה"א זו היא טנה שכל מעיין
 יברח מפשוטי דקדק הדקן ואתה המעיין בין תתן את אשר פירשתי לעיל כהסוקן ולכפוף יבעם
ובענין הכרכה הו"א כתב הר"מ הכו' אל לדעתו רמזו לענין טוב ונחות וזוהו שכתב לכאורה
 שזונו כזה אינו מן השמים כי כשאומרים שזונו מן השמים הוא שהאים במקום אחד
 והאשה במקום אחר או שהיו שכיטה במקום אחד ואין שייכות בוניהם שאלת מהבר אותם ואזונו
 אך כשהזונו משחייב כמו זה שהאשה כחה מצבחה להקיים שם אמת מפני שקרה מקרה שמת בעלה
 טנה זה נראה שמתחייב מזה שקרה המיתה ובכן ירצה שאין השוללות היוכחאות מהן מחובות מן
 השמים על כן אמרו הסוקנים והעם הנמכרים שם שאלת האשה עם פיות שהיא כחה מצבחה אל ביתך
 ולא היה הזונו הוא כשהר הזונו ישי רכון שהפית יתן אותה כאילו היא יתן הזונו אותה והוא אומרו
 יתן ה' את האש הכאה אל ביתך ורבה ששם היתה כחה אל ביתך הוא ויתן אותה לך כראל וכלאש
 אשר עם היות שגם הט נראה שחזונו לועקב באקרה כי הוא הלך אל לבן כורח אעפ"י אשיו והיו

פונד ללכך ולח"כ חלף עבודתו כעמ' לנשתי בכותיו ועכ"ל כעמ' חסדו הנחל"ה כמו שתיסר את בתי
 ישרל כי זה לא יתכן שהיה על ב' הקרוני והסודות כן יתן ה' את השם הזה שם שייפה בהם מעמם
 כמו שכתב לרחל ויתן לה ב' זרע שפירשתי שהיו הזוגים ההם על ב' הקרוני והסודות מנאכו רחמי
 שכבו שתיים את בתי ישרל כן וכל מה שפירשתי יתן זרע שיכנה בתי ישרל וזהו שומר ברמל וכל מה
 אשר כבו שתיים את בתי ישרל וזה שאמר לו וזעה חיל כאשר תהווקרה שם בבית לחם לדעמי
 אשרתה הוא שם מקום שיהיה שתי דרים שם ועל כן בקראו חפרתים ובית לחם היה שם המקום
 כולל את חפרתה ושקופות אחרים ועל כן נקראו חפרתים חיל במקום דירתם שהיה שפירשתי שיהיה
 שם כולל לכל המעלה כמדע כי פירשתי חיל הוא המוכתר ככתב כל המעלות כולל והיה המעלות
 והקיינים שתיים מהרגל הכפולות אמר שיעשה החיל במקום מושבו בהרגל הכפולות ויקרא
 לו שם בכל בית לחם כי שם יונא עד למרחוק אמר הוויית בקיינום ושמעלות וזהו קומרוקרא
 שם בבית לחם ע"כ

ויקח בעז את רות ותהי לו לאשה ויבא איה ויתן ה' לה
 הריון ותלד בן: ותאמרנה הנשים אל נעמי ברוך ה'
 אשר לא השבית לך גואל היום ויקרא שמו בישראל:
 כעמ' כי היתה אשר באה וסכודה כן הוא שמה עמו עם היוות זקן מושלג ולא ענתה לבן אחר
 הבחורים אשר לו ואם עשיר לא לשם שמים כלכל זרע ויקח בעז את רות ותהי לו לאשה להפיות את
 שניהם כי היתה רובה רות כעזו כמו שהיה בעז חפץ בה ולא שפר שאמר ויתן לו לאשה
 מתיוחס אליו וראויה להיות לו לאשה ובדקת כמוהו זרע לו לאשה ואמר ויתן לה הריון אשר
 ע"ד שפירשתי לו גבי ויעתר לו ש' דיבחק ורבקה שאמר זרע עומד בזוית וזו עומדת
 בזוית וזו מתפללת ויעתר לו לה ולא לה וסכא אמר בהפך ויתן לה הריון בזכותה ולא בזכות
 של בעז כי וכותה רב ועבד ותלד בן ולא בת והשנה הריון ללידה לומר שילדה בלא שום בעד לידת
 וכמו שארז לבנים בקדמויות לא היו בפתקה של חוה שבא"ה לה כעבד תלדי כיב לא כמו שהריון
 בלא בעד כן הלידה היתה לה בלא שום בעד ובטרם תחיל ילדה ובטרם יבא הכל לה ואמליטה זכר
 ואפשר שמה' ויקח בעז את רות הכונה על הקדושה שקדשה בכסף כי אין קומה לא בכסף
 ואח"כ אמר ותהי לו לאשה שכונ על הכניסה לחופה כי בנות
 קונה אותה לכל דבר לו לאשה לזרעה ולטובא לה כו' ואח"כ ויבא איה ויתן ה' לה הריון אשר
 שפירשתי ע"ד מש"ל בויעש ה' לשרה כאשר דבר כי מקום הריון אשר הולד מתהוה בעוכו לא שיהיה
 לה והק"כ עמו ובראו מחדש בתוך הטנה וזהו יעשה ה' לשרה דקאמ' ואפשר שזכו בעמנו מ"ה כן
 ויתן ה' לה הריון ולא אמר ויתן ה' לה הריון כי מקום הריון בעמנו היה שפר ממנה ועתה ה'
 כתבו לה במתנה ובתהוה במקום הריון ותלד בן ואפשר לומר עוד כי
 הודיענו כי גם אם ספר כשית למחולק לא שיתה בת וזו
 לאשם מן השמים אבל כאשר לקחה בעז דע לך כי הוא שאשה אשר הוכיח ה' לו לאשה ולכן

הרס' ויקח בעז את רות ויתן ה' לה הריון ותלד בן: ותאמרנה הנשים אל נעמי ברוך ה' אשר לא השבית לך גואל היום ויקרא שמו בישראל: כמו שכתב לרחל ויתן לה ב' זרע שפירשתי שהיו הזוגים ההם על ב' הקרוני והסודות מנאכו רחמי שכבו שתיים את בתי ישרל כן וכל מה שפירשתי יתן זרע שיכנה בתי ישרל וזהו שומר ברמל וכל מה אשר כבו שתיים את בתי ישרל וזה שאמר לו וזעה חיל כאשר תהווקרה שם בבית לחם לדעמי אשרתה הוא שם מקום שיהיה שתי דרים שם ועל כן בקראו חפרתים ובית לחם היה שם המקום כולל את חפרתה ושקופות אחרים ועל כן נקראו חפרתים חיל במקום דירתם שהיה שפירשתי שיהיה שם כולל לכל המעלה כמדע כי פירשתי חיל הוא המוכתר ככתב כל המעלות כולל והיה המעלות והקיינים שתיים מהרגל הכפולות אמר שיעשה החיל במקום מושבו בהרגל הכפולות ויקרא לו שם בכל בית לחם כי שם יונא עד למרחוק אמר הוויית בקיינום ושמעלות וזהו קומרוקרא שם בבית לחם ע"כ

ולכן לא נכנסו בו צעו מאשתו הראשון רץ ממנו כל הנשים אשר היו לו וכן מחלוקתו ולא נכנסה רות
 ממנו כי אינו בן זוגה ואם יתחילו להאשה כלום כי היא האשה אשר נקמה לו לאשה מהשמים ולכן
 תכף מביאה ראשונה הרמה ואם יוכל ליה ויתן לה הריון כו' **ואומר** ויתן לה לה הריון
 ותלך בן אפרס שהכונה עד מ'ש רל"א אשה כי תזריע וילדה וזכר אשה מזרעת
 תחלה וילדת וזכר ולכן אם ייתן לה הריון כלי כמן הק"ה כה לה הריון שהיא הזריעה תחלה וזכר
 ותלך בן ולא בת **ותאמרנה** הנשים אל נעמי ברוך ה' אשר לא הפנית לך גויל כו' כיון
 שהיה מודע לכל פני גאולתו של בועז החור בשם מחלוקתו וזה הן אשר
 ילדה רות הוא היה מחלוקתו עצמו אמרו ברוך ה' אשר לא הפנית לך גויל לבשם מחלוקתו בכך היום
 ולפי שזרע היה בכל ישראל כי המלכות היה עמך לבאת מיהודה וגם הגויל מלך המשיח וזכר
 הים משכט יהודה ולכן אמרו הנשים יחי רבון שיקרא שמו גויל בישראל סיבה ממנו האלכות ומלך
 המשיח שהוא הגויל בישראל ואם ויקרא שמו בישראל לפי שקראו גויל אמרו כן ויקרא גויל בישראל כמו
 שקראו גויל לך **א"נ** בת"ש רל"ב כי נצו מיד אחר שבה עליה בפעם הראשונה מת אמרו
 ברוך ה' אשר לא הפנית לך גויל לבשם מחלוקתו בכך בעבור וזו אחר שהיה בועז וגם לפי
 שלא היו לבועז נשים עד צמח בו ומתו כולם ואם היה הדבר מתעבב וזו אחר ג"ס הוא היה הולך
 עירי ולא היה זכר שמו של בועז עוד וזו ברוך ה' אשר לא הפנית לך גויל בעבור וזו אחר וגם
 שיקרא שמו של בועז בישראל ולא תשכח שמו מישראל **א"נ** אמ' ברוך ה' אשר לא הפנית
 לך גויל היום לבשם מחלוקתו בכך ולפי שאם היה בועז בחיים
 על שם המט ובעבור שאת בועז ויקראו את שמו בועז על שם אביו כי בן ראוי כיון שמת אביו קודם
 שילד הוא וא"כ הפתח היה אפשר שלא תתבאר נעמי בעצם כיון שלא יקראו לו מחלוקת בשם בנת
 ולכן אמרו לה הנשים ברוך ה' אשר לא הפנית לך גויל היום ואף שיקרא שמו של בועז בישראל לא
 תשכח לזה דהא סוף סוף וזו היא נפשו של מחלוקתו בכך ואם אין קור' לו מחלוקת אל"ה בועז לא תחשו
 אף שיקרא שמו של בועז בישראל ואפשר לומר עשו השכנות בחכמה משום דאינו קורין לו בועז
 פניו שולל את מחלוקתו שהרי היה על שם אביו לזה קראו לו שם אחר שיאיה רחמו בועז בהעלם ולא
 בגלוי וזכה לא יהיה שולל שם זה את מחלוקתו לא יורה היותו מחלוקתו ולא על שם בועז ויקרא כיון שלא
 קראו לו בועז בגלוי לא רחמו וזו לקמן ותקראנה לו השכנות שם שיאמר השם שהוא מחלוקתו בכך
 של נעמי וזהו לתאר יולד בן לנעמי שיאמר מן השם שהוא בכך של נעמי וזה ממה שלא נקרא שמו
 בועז בגלוי אל"ה עובד שהוא בנאמריו בועז נכעז עולה מניבו כמו עובד פ"כ וכן בועז ע"ט וס' א"ה
 פותיות השם פ"כ הרי כאן רחמו בועז **א"נ** אמ' ויקרא שמו כלום יהי רבון שיקרא שמו בישראל
 ולא ביעקב לפי שבזמן שישראל הם כשרים הם מזכירים בשם ישראל וכשא"כ נש"ש
 רבנו של מקום הם נקראים בשם יעקב וכענין שא"ה הכתוב ולא איתי קראת יעקב כשא"ה אתה
 קראת איתי אז שמך יעקב וכי יגיע בי בתורה וכמכות אז שמך ישראל הכי נמי אמרו הנשים שיהיה
 רבון שיהיה ברוך ויקרא שמו בישראל ולא ביעקב **א"י** כמי במש"ל כיומא על מאי דקאמ' קרא
 וגם רשעים ירדקו להרשעים לא תמך בן כשמייהו דאסור לקר' בשם הרשעים ואותו קרא
 פס כבו דוא"נ וכה"ג אמרו הנשים יהי רבון שיהיה ברוך כרי שיקרא שמו בישראל דמקו בשם הנדוק'
 שיהיה אדם קור' שם בנו הכולל לו בשמו של זה לומר שיהיה ברוך כמונו וזו ויקרא שמו בישראל
 יהי רבון שיקרא שמו בישראל שיהיה כל אדם חפץ לקר' שם כבו על שמו של זה וכענין וזכר ברוך
 לברכה המכיל כיומא: **והר"ש** הלוי כתב ויקרא נפשות רות כו' הגיד לך אדם עתה עוב

יוסף בעזו שפדיון כי לא נתן עיניו במחון ולא פנה דרך כרמים וסדות ואף כי אמר כי קניתי את
כל אשר לאמלך כי ושראה לטוב כי ברין לקנין הסדה לקנות את רות ומפני זה ברח טוב הוא לא
כן ודמה ולכבו לא כי נשפוח כי כל מעייניו בקיום ששבו ולכן לא סזכיר לקיחת השדו כי אם יוסף
בוצו את רות ולא הזכירה עוד בלשון נבאי מואביה לא רות בלבד ותהילו לשמה כמדדש לקח טוב
ותהיו לו לאשה הגונה להגון אשת חיל לאיש נבון חיל ויתן ה' לה הריון כמדדש עיקר שטרין
לא היתה לה ד"א כל הנשים יולדות למנין הריון ע"כ וביעין על הרוכ הנולדים ברות לא יעלו
לגמר פרי והנס חלשים ולא כלולקס מדשיהם כי אין כח לעבור הולד כ"כ הימים על כן אמרו ד"א
כל הנשים יולדות למנין הריון להורו כי לחיות הדבר הזה למעלה מן הטבע שלמו לה ימי ההריון
שלמים כדרך כל הנשים הנכרות שהרוע מאכסים במקורם ונכסיי דכה פ"ח ויתן ה' לה הריון
בנימוריא רע"א שיעור מקום ע"כ והכונה כי כטהרש האשה וטבלה לשם מנוח ועל כן נתייחס
הכל לזה ע"כ והחסיד מה"ר יוסף יעבץ זל"ה פירש במשנת ד' לויט"ב כי בא
לקרות שקיה הדבר הזה כולו לשמים אין בו מהקאנות המנונות ועל כן לא אמר
ותהר ותלד כן לא ויתן ה' לה הריון כי מאת ה' היתה זאת ע"כ ויחרש' שלוי כתב עוד
יראה לי שדרשו ר"ל שאותו הילול"ה שבא עליה מת ששכחו להם מקום שלא אמר
ותלד לו בן לא ותלד כן כי כאשר ילדה כבר היה הוא מת ולא ילדה לו ע"כ והחכם
החסיד כה הר יהודה ג' שפ"ן ז"ל כתב שדרשו כן מפני שקראו לו השככות ע"כ
היה הוא בחייו אין ספק שהוא יקרא שמו לא השככות ע"כ ואנ"י א"ש שהמקום אשר מבאו
להם לדרוש שאותה הילול"ה שבא עליה מת הוא נמצא שאלמר הכתוב ברוך האשר לא
השכית לך גו"ל היום דממלת היום משמע דבש"ל יום אשר בלבד לא נשכחת לה גו"ל הא"ל ויהי
מתאחר ומתעבב הענין וס' אמר הו"א מת בוצו ולא היה לה גו"ל וא"כ מנפתי לה ד"ש הלוי
שכתב בדבריו זה לשונו ופאמרנה הנשים לא נעמי הנשים שהאכנות האל ראו מנשה ה"כ בורא הוא
שכתוב שאותה פ"ל לה שבא עליה מת ועל כן פתחו פיהם בברכה ברוך ה' אשר לא השכית לך גו"ל
היום כי כמעט קצו היום מושכת כי אם יעבור יום אחד לך יפדה ולא יג' כי טוב גו"ל ראשין לא
אבם לקחתה ונבואי הכדוק קיים מכות ממון למיתתו ומה כל אכנס יחדד כבוא מכות לידו שלח
יחמיץ אותה כי לא ידע מה ילד יוש' הלא יראה כי אם לא היה שכלנת וריוות בוצו ביום החוש
לגמור המנוח שהיא ואם היה מנקה עד שיעבשו בטוב וידבר ליו"ם או יומים היה מת ולפי ה"ש מ'
מקיים מנוח זו וזה היה דרכו כל הימים דן כנבי וגבור כארי לעשות רבון אנוי שכשמים כי כן
העודה עליו המעטירה נעמי כי לא יסקוט האיש כי אם כלה הדבר היום כי לא יתהלל ביום אחד
ועל כן אמרו הנשים כי לא השכיית לך גו"ל היום כמתמיהות על הדבר וזה טעם היום ע"כ ו'
ראנ"י אומר כי מזה כלמוד וקטנין האי כלל"א בידן כי לעולם האדם לא יחמיץ את המנוח דק
בעת שבאה לידו תבך וקיימנה בו ביום ולא ידחה אותה לעת אחרת ועל זה היה אומר רוד'
שמלך ע"ה עת לעשות ל' הערו תורתך כלומר אותם שלעולם הם עבלי' בענין קיום המנוח ואי'
עת כו' כלומר יש שהיום ביום לעשות ל' ודוחי המנוח מלקיימו עכ"פ כבואה לידם אבל אומ' שצדין יש
שמת לעשות ל' אכנסים כאלו הפירו תורתך לפי שהמנוח אין ראוי להחמיץ עליה ולרחות אותה לעת
אחרת או ליום מחר כי הכה בוצו א"ס היה דוחה ומחמץ מנוח זו עד יום מחר היה מושכת לגו"ל וזה
ע"כ כלל נכ"ס ועל זה היה אומר הכתוב כי תמול אכחכו ולא כדע כלל ימינו עלי ארץ דכה לחיות

תחבול חיי תעול' הוה כי לא תדעמה ולר חם ואתי' היום כעצמו אינו יודע האר' אם יחיה כל היום
 כי ראינו אפסיד הכיס היום כהן והיום סקבר ולכן חמדו כי תמול חתמו כלום חין לנו למכת ימום
 שלמו חלף עד תמול שהיו יום סכבר פבר וכבר חיימו אותו חסל לא היום אשר חתמו בו זש ולא
 ידעו כלום ולא דעו צדקת היום שאכתמו בו אש לאו וזה מפני כי בני ימינו עני חרץ ולא ב'
 פכל סתל חסל חילן חלף ימיו ככל עובדש הא' כל עוף ספורח כי הח' כל עובר ח'כ לצולס חרץ
 לנו לצולס לחשוב היום היום שאכתמו בו חרץ ימינו רק היום של תמול וזה כי תמול חתמו בו
 וכדאמרן ולכן לא חתמו בו צו החסין כי אילו חתמו אותו אפי' יום אחד היה מת נלל בכיס ס'ו

אלמלא שולרו בחסד וכפסס בהתהפוכותיה רכ' **ואפשר** עוד כי מ'ס אשר לא השכית
 לך נול היום היינו על גולת כפסס חלון של אחת

ושענין החיבי לא יכרת שם המת מצפס אחיו ומשער מקומו כאו שאחדנו לביול אבל יקרא שמו
 בישראל ויהיה כקרא שמו עם אחיו וצפס שער מקומו: **וידע** חחרון אל בעה ויקרא בעצו חתרת

מניד מחבוסה ראשונה בעתה כדע וכל החמת לפ סיו גם עבוס וכי בניס אס כעו לוקותיו ואש
 דות לביובח מחנות חלופ וכש'ם אל ככתוב פרק ח'גם עליוה' דרכ וזיעסין לכרוה ואימיו בני רכ

תריבר שרין עד הסות עקרה חן השית לחל'ים ענתו העמוקה נתן לח חרין וגם ילדה כן
 ואפשר שז רחובתו ממות אשר ייעב לך והיא השיבס כל אשר תא דרי' לא חשדה גם כבוד אשר

לכלתי לבת אחרי אבהוריס וצוד חן לחקי' שסחמת על כללמו שכל זה רחוב' לא היה כן בכיס ודוק
 ידול דרש'ם ח'ה נלקף לה עיקר חוטרין ומסקי ליה מייטרת קדרא דק'אמר וימן ה לה הריון ולא

קאמר ונאחרות לך: ומתארכה הכס'ם ל כעמי רחל דרשו סמותה הלילה כשא עליוה' מת והובאו
 זה ממה שלא הזכיר הסתוב כלל את כבוד סכין והלח'ם וגם זה אפשר לומר שאמרנו הסככות לא עמי

עם סוית תכלית לא הכי חרין חיוס עכ' ברוך ה' שלא השכית לך נול כי גם שפת כעו אשר חסרת
 לפיוט מת'אכנת ככל' הסה כנר גשר לך מנח'ם משוכ כעסך והכער סוה צוד יגדל ויוסיס כ'אכיו
 ויקרא שמו בישראל ע'כל:

הר"ס א

והיה לך למשיב נפש ולכלכל את שבתך כי בלתך **והיה** לך למשיב נפש שם
 אשר אהבתך ילדתו אשר היא טובה לך משבע בניס

: ותקח נעמי את הילד ותשתהו בחיקה ותהילר
 לאומנת:

בפתך שם כפוסה וכחתינום לכלכל אותך פה בעולם סוה ואם תאמר ומה ליעמוותה כן איש חמר
 סוה לזו חמדו לפ'עם לזכרוה' הח' כלמך אשר אהבה אותך חזכה צוה ילדתו וכיון שנתהום

בחי' רות סוה סוה אהבת אחיך כד' ח'גמור'ם זש'רפה' ח'אכנה סוהו כו נ' גם סוה יפיה סוהב
 יאמר לעשות טובה עמד בעולם סוה וכעולם הכא יא'ע' ש'הא'הכס כר'ית רחוקה סוהו ע'א אשר

ימ' א קרובה ייח כיון סרות ח'אוי טובה לך אשכנה בכיס ח'כ אף ל'ס ל'ס יהיה אהבתו של כן ח'יך
 כשכנה בכיס לפ'אות כן ח'ח'יה לך: וכיון ששמשע כעמי וי' דכרוה' ע'פת' גם סוה הכנה ל'

ה'אכ' א'תח'ת חילד ופ'ת' א'ח'יק'ת כד'י' ש'וט'ע'נו א'הכ'ת: א'ג' א'פ'ר' ש'י'ח'ח'ו'ה'כ'ס'י'ם
 לכ'צ'י' כ'ח'ו'ר'ן כ'ו' ה'נ'ן ח'ז'ה'י'כ' א'ת כ'פ'ס ח'ח'ל'ן ל'ע'ול'ס ח'ו'פ'ל' ז'ה' א'א'רו' ו'פ'י'ס לך למ'ש'י'ב
 כ'פ'ס' וג'ם ל'כ'ל'ל א'ת' ס'ת'ך ש'י'כ'ר כ'כ'נ'כ' ל'י'מ'י' ש'י'ב'ה' ו'י'ו'י'ך י'כ'ל'ס ל'י'נ'ע ול'פ'ת' ע'ר'כ'ס ו'ה'ו' י'כ'ל'פ'ל'ך

כי בלתי אשר אהבתך ילדתו אשר היא עד עתה היתה טובה לך משכני כמים שהיא היתה הולכת
 ללקוט מזנה של שדה להביא טרף לחמותה ומצתה מצתה האש יעשה הבן ויכלכל את סבתך
 ואותן נעמי את הילד ומציתו בחיקה כי פתחה להניחו בחיק דות אמה כי לא נסתה עדין
 בלא חולי תשכב על הילד ומציתו לכן לא הניחו בחיק דות אבל ותשיתו בחיקה זכיוס ותהי לו
 לאומנת כאשר ישא האומן את הילד **אחב** מנחתי להרם הלוי שכבד כפירוש וול
 יציה לך למשיב נפש כי חכמות נשים
 וראו כי בפת הולדת את דות לא שתה את
 לבן נעמי לקחת את הילד ולהוסיפו בחיקה כמשפט אם מכני היות בנה ממש כמדוב ואם להיוסנו
 פן דית אשר כל זמיה כאמנה כדרימה וסרה אל משעפתה וכן יראה מהמשך הספור כי לא כתבו
 בחיקה עד עת זא דבר הנשים הלאה כי על פן כנכס פסוק ותקח נעמי את הילד בין הדברים בין
 ומאמנה הנשים לא נעמי כו' והיה לך למשיב נפש כו' ובין ותקרא לו כל השכמות שם משני כי הלקיחה
 בנשכה מחילת הנשים הנה הן נמרו ואמר כי עמדו בפני נעמי שתי שפקות הא' דוחכיו והכ' נוסכיו
 יבוי על לא שם זה בילד ואולם הרמזיו הלא הוא אש נאולי לא היה הילד הוא ככה כי לא באה נפש
 מחלון שמה כי לא היתה הכונה הנדושה לדבר ההוא כהונן כי דכה היא ואולי בעז כיון להנאמו
 לקחת אשה כלילת ופתי כחמה ומה גם כלילת הרמזיו כי בורות יתיישר שכלול האמת ולא יספ עוד
 לדעתה כמו שפאת למעלה כי כלילה הוא אש ולכן נעמי מוספת לדבר ולכן לא שמתה בו ואולם
 הספק הג' הופניו הנה הוא כי הנה היא ומה נקיה מפל כנשים והקנתה ככל לבוזה במש' עדים
 אדם היום כי קיבתי את כל אשר לא ילידך ואת כל אשר לכליון כו' מיד נעמי וכל זה כי אמר לסייג
 וכל בעז הדיוק ועתה כימת ויולד הזה יורש את הכל ותשאר היא שכולה וגלגול דהנולה וסורה כי
 דות לא תספן עוד בשהנחה אחרי שיש לה פן מכעז וכבר ביתך חכל הקורבה אשר ביניהן לגמרו
 ביודעה איש אמר ומה גם בלדת מחבו פן ולכן כתעכבה בילד כי הוא המדיח עליה את הרעש
 יבעם לכן הנשים הללו באו לדבר על לבה דברים טובי דברי יחומי' להפיר בעם מלכת ולהעביר
 דאנה מנשרה בכ' השפקות אמנם בא אמרו והיה לך למשיב נפש כלום דעי באמת כי בילד הזה
 שכה הוא משוכב נפש ככך אשר עד היום לז' הנאה נפשו מכות ומרגוע אבל היא פולכת מדחי אל
 דקי וכמו שקדם ועתה כחה שקטה והרגיעה בשוכה ובה' זוהו למשיב נפש לשוכב ולהרגיע כפשו
 ובכך אמנם נשכי אמרו ולכלכל את שיבתך כדברי המתדב' והד' אב' כי הוא כמו ויכלכל יוסף את
 אחיו ומאמנה לה' ש' תדמי כנפשו שמהי מהיוס והלאה כעזבת ותצטרכי לשוטט בשדות ללקט
 כי הנה הילד הזה יהיה מנה לכלכל את שיבתך ואשרי השיבן על כ' השפקות נתנו טעם לדבריהן
 וכלפי הא' אמרו כי בלתי אשר אהבתך ילדתו ושדבר הוא מהשדובר עי' חכמי האמת הקדושים
 אשר בארץ חמה כי המשכת נפש המת ואם הוא תלוי ביכם וביכמה העיקר הוא כנשה ואמרו זכר
 לדבר באות נפשה שאפה רוח ולכן אמרו כי בלתי אשר אהבתך ילדתו כי באהנחה אותך לא ש'
 הסוים ומשכנתה מאהבתך בעת ההוא ותמיד לנכה אל אשר כנשפת להמשיך נפש בכך לא העז'
 וכלפי הב' אמרו אשר היא טובה לך משכנה כמים כלום את יודעת אותה כל זמי התגודרה עמך כי
 שהי' טובה לך וכן מרגש המתרגש דהאי הנה עכמא לך בעידן ארמלויותך בסגנון כיון ואשרי
 שכימים הראשונים סימה אליך כעת וטובה משכנה כבי כן תהיה מהיוס והלאה וכל מחסורך עליס
 ולכן לא תראי ולא תחמי עיני' **ורב** אחרון אל כתבוהי' לך למשיב נפש כלום ישיב את
 כנפך מרוכ אנחותי וגם ויכלכל את שכתך כי הנשים אם לשמחה אם לתועלת וגם
 ששיכון כן ואמרו כי האמל טן ודים בגדלו ומכפר למגדלו ואדי הוא בעמל שוא לא כי בלתי

אשר אהבתך ילדתו והוא טובה לך וטוב המקום ראוי שימצא כמה שיחבר והנך יהיה לך כאמרו
שם סוטה ככרית וא"כ בן בכך ממש הוא זה וכעמי כתבתי מן אבותיה גם ממיתת כוונת ומשייתה
בחינה ולא נבואה לא היתה לו באומנת לאהבתה אותה ע"כ: **והרב מורי זל"ה פירש**
והיה לך למשיב כפס כי כיון שזכרן הוה יהיה מכלל הכליקים וכמו **שכאמ' ויקרא שמו**
בישראל ימשך תועלת לפעשה באחור ובצנין כרא מזכה אבא וכן הענין דברא מזכה אימא ומה גם
כי תדריכהו תייסרו זה בדרכי ה' וצבורתו דהאי הכי כשי וקיון וס' נקוט חרא כבידור דוהיה לך
למשי' כפס ועוד אחרת הכוננת לגוף והיא לכלכל את שנתך באופן שיהיה לך קוערה לידא ומרא
לקמרה דהוה הכרנה לכשים בחייהו ח'צב דלא מייקדי אפרה ורכיה ונלבד השתי מעלות אלו
עכונעות לצמחא וראוי לה לשמח בנך הכולד לה עוד יש טענה אחרת שראוי לחדם לשמח בטובת
שלוכה וכפרע כאש הוא אוהב כאמן כי יחזיק טיבתו כאילו הניב א עצמו ולא כשאו וידמה כי בשלותו
יהיה לה שלום וכיון שכן בחיות העול' היאת כוננת לרות ראוי שתמחה ותגל אף גילת ורנן כאילו
פניעה הטובה לה לצמחה ואש כי כלתך אשר ילדתו ומה גם כי הוביאה אהבתה לטובל
ומעשה רב וכמ"ש אשר היא טובה לך מטעמה כמים: **ותקח כעמי את הילד ומשייתה כו'**
שכונה כי רפתה לעשות גם היא הכנה לשיבא לגמר **ומכלית דבר הכשים הנדקמות**
בשמי עכונתיהו אט בענין כלכל ש"כתה אשר זה ימשך מסכת אהבת הנך הללו עמה רבתה
להקדים להתכנס עמה כההנה עזה כההבת בן יקור ולוה ומשייתה בחינה ומה ימשך כי גם היא
כאשר יג' לוי' אהבתה עמו ואהבה ג' כההנה יתירה כי המקדים לא יושג ועל דבר הכפשי אשר
אמרו והיה לך למשיב כפס בחרה להיות לו לאומנת להדריכו להייסרו בדרכי הש"ת וכלמוד תורתו
כי לכל הדדיון יהיה כפס ככה אלו לא יהיה יש לה חלק בדרקתו וכדאמרן דהאי סגי כשי זכיון
בהיותן מושתלו ומסככות לימוד התורה ומעשה המכות כי המעשה ומכניה ומדריך יש לו חלק עם
העושה וכל המוכה זכות הוה תלוי בו ולכא עד תכונת הענין הוה כתיב טענה אחת ריון הקורא
בה ויתייבכו הדברים על לבו וכתבנו כפשו וזכנו מצינה לפכו: **כו החל האדם לרוב על פני**
האדמה ויתברד לכמה דאשים ועמים וצמחים שוכים עד הגיעם **לחמסר פכעים וסכחיל**
עליון נוים לשבעים שרים ומאז הכדיל והפרוש את ישראל להיות עמו וכל כחלתו כי רבה הק"ה
לזכות את ישראל כוה להם תורה ומכות אשר כשכתם יאירו ויורו כוהר הרקיע להיות דקיים בה'
להיותם לאור באור החיים הנכחיים בהפרד כפשותם מהם ויתעברו מיוה השכינה' וזנה מספר
המכות הוא רמ' מכות עשה כמספר רמ' איברים אשר באדם יש' מה מכות לא תעשה כחנין
בגידין אשר הם קישור גוף האדם ועליהם יעלה הכפר ויקרם וכן הדבר בשלימות האדם כי כריך
שור מר' וחס'כ עשה טוב דאי לאו הכי עבירה מכבה מכה כי אם אין האבר מקושר בגידיו כנוף
לא יתקיים הכשר העולה עליו ועכונות האבר לא יהיה חוק וכדאי וקל להנין' ונ"כ באו מספר
מכות לא תעשה כחנין ימות החמה כי בהם משלים החלם ימיו ומחוק אותם כי ימיים יוכרו והוא
מתכה בהם כקרוב איש להשתחוות לפני בוראו בהפרד הכפס מהגוף וההיותם קיים מחטא וכן
ימצאו מכות עשה מקום לכות עליה' ויתברעו ויתלבנו וכעשים מלכוש לפעמה ודכרו'א' הם כדוריים
בספר הוהר ערשת ויחיו גם בפרשת ויש'ח בשנין גיד הכשה' וראוי לדעת כי מספר המכו ככנגד
האיברים הנה גם הוא ככיוון גדול באמת לתועלת העולם קוה והעולם הבא והוא כי כאשר יוכה
האדם ויקיים את כלם יקנה גוף האדם שלימות וכל מכות ומכות מחוץ אבר מאברי האדם ומתקמו
כל אשר ואשר אבר המיוחד לו ומקנה ומהוה אור עלין כהיר הוא בשחקיו ואויהוה באמת ככלל א"ש

ותקראו ואימתו מוטלת על כל הבראים וכל המזיקים בודחים ממנו כמותו קשת ויראו מופת
 שיו וחס חן וחסר מכות אומנות הרי זה חסר התיקן והרי זה בעל מוס לא שלם אימתו וזו האר
 ישעלין מתרחק ממנו והרי הוא בהסתר פנים מגדר ההשגחה פרטית ומכות דלסכמות וזקרי הזמן
 בר מן דין מושלם ויתר עיקרי נוע לבפש הוא כי בהתפרד הכפס מן גשול הוא ללכת לאור באור
 שחיר נבע להפעיל מויו הסכוכ ידוע כי שם תמחא מלכוס ודיוקן כרמיון נוף דק ויהיני ומתלבשת
 ומתקפה בו וזו תהיה להכח לעמוד בהיכל המלך מלכו של עולם ליהנות מזיו העליון וחס לא
 תמחא שם מלכוס ודיוקן להתלבש בו היא כדחית כי חין רחוי להיות דם ערומה כמו שמוכיח בספר
 ישוהר במקיות רבים וזהו ענין חלוקה דרכן והחלוק הזה כעשה מן מתעשה המנות אשר יעשה אותם
 יאחדם בעולם הזה וחי בהם לעולם הבא באמור ואף חס האדם יראה לעינים ודומה שאין בהם
 יממות ומי שיש עינים כתר לו ולא יראה בעיניו כשר אשר לובי יצר כלם הוא ובריאה יבדל כמעשה
 ידיו ופועל בפיו כמות שמורים לו לעד לעולם להיות לו כגד ללכוס לכסות את מעדו מויו ולא
 יתכוסש לעמוד במקום גדולה ודכו יתירא ויש מנות מיוחדות לכל אבר ואבר יתקף גדול ועד
 יראש קטון וידול אחד מהם לא בעדד וכפי מה שידרו האר כמות וידקדק בהם כמחשבתו וכמותו
 יוכלו התרבות סגן ומחלה כן יצא הערך עוהר ודקות וזכות המלכוס הבטעה מהם ונס כשי
 אשר ישנה וישלם האדם במותו וכן יהיה בהירותו וזכות ויפסי חלק המלכוס כעשה ממנה כקטון
 מהא כי כדך האדם להיות זדון וזריר בקיום המבול כלם בראש וחסר אפילו אשת מהנה הרי החלוק
 והדיוקן בלתי שלם כמסדון אחד או אחרים כפי המנו הסעדרות ויהיה שם בעל מוס ואוי לם לאותם
 בונה ומה נס כי בעל מוס לא יקרר לפניו ית ולא יוכל לנסתא הקדש פנימה ואור חשך בעדו לא
 יראה באור הכח כהיר אור מנומח כשאר הבדוקים אשר הם : והן המת יז כאן מקום ספק
 יארכו קטן והוא כי חס הדכ כן לא סבת מיו לכל בריה דאון אדם בדין בארץ אשר יוכה לדיוקן
 יהוא וללכוס חלוקה דרכן כי ידוע היות בכלל המנות חלק ש אינו שוא בכל והוא חלק המנות
 המיוחד לכהנים הלויים וה"כ איד ישלמו דמ"ס איברים וס"ה גידון לתקן המלכוס והדיוקן כי לפי
 יבדאה שנים הם עליון ותחתון וה"כ דק יותר מחכירו מלכוס הימים ומלכוס הרמ"ה ימנות ועוד
 ארכוס ופנימי אשר יותר דק ויך הצגה מהמנות בדמשמג בפרשת יתקל ויבילים היונו להארץ
 וביחוד העבון הזה ובסדר המלכוסים האלו עם ביחוד הדיוקן אשר היה לכפס קודם בואם לעולם
 והדברים עתיקים אלא שאין כאן חס מלג אכנס לפנים מן המנוה וכחוויר למסקנת הספק דה"כ
 יבוא ח"ו דבר מריהו דישראלים חלוקה דון כון שאין יכולת לקיים המנות הנז"ל ועוד מנות
 יתלויית בארץ מאי יאכל למימד דמנו כל הבדוקים קדושים אשר יאבה לחתך המת לא ייזכר בחלות
 יהיה ועוד מי שאין לו אה חושל מת אחיו ואון בירו לקיי מכות ימים לא יהיה לו דיוקן שלם ומאי
 יהיה ליה למעבד ובהנהרות מכות אשר לא יכחו ליד האדם בלתי פשיעה ומה יעשה בעלותו אל
 יבר ה והוא שרת את ה"כ לכלו וכלל כפס וכלל מאודו ויחננוהו מכאן הקדש להתעדן בעדן מן
 ש"ס ויהיה רבוק ואוכו כענה והרי בהן דמעת העשוקים ואין ממש : וראו בעניני יחולת
 יראינו יוסוב לזכר האם במאמרם אל כנסוק וזת עזרת העולה כו ואת יתרה

אותם וכן בנשים התלויות בארץ אצל לא ראה מאורות הארץ מימי וכן בכל שאר המצות ומצות
 היות המלך אספרי תקון החלוק בשלמו ויהו משנת נסכת למוד תולד כי היה המלך לית ומתברר
 ומצאת את כל המצות כשש המלך באופן ומצא מרובו אחר המות בג' ולא יהיה צדקה שליש
 ועד ט"ו יבין כדק"ו וילכס בגדי קדש לכבוד ולתפארת וזהו חפלי פירוש פסוק ומרת ה' תעמיה
 משיבת כספ ר"ל משיבת ומרצת במצות והפקט את הכסף ומעממא דמרתך ולכי חזו לי דלכבי
 קרו ליה לדיוקן ההוא חלוקא דדקין ביה חכמי תפורתם נקבל ויכלו עד תפירות החלוק הכובד בקין
 זה עלתה ארובה ומרשא לכתשית בני האדם אשר לא חכמו מהם וזיננס מתסקין בתורה ובנות
 וסוף כהיותם מחויבים ודו לומדי תורה ומעמידים אותם כי בזה יש להם חלק בתורתם ובתקון
 צמלי תורה כמשר להם תקון ג"כ וזהו אפלי פירוש עץ חיים היות למתווקים בה ועומדים מאוסר
 וזהו ג"כ פי כי בכל החכמה בכל הספק והוא עש מאמ דל עתיד הק"ה לעשות כל ומוסר לכתלי
 מכות כו' והנה בהקדמה זו יובן מאמרם אל ככרופו ה' היה קדש גדולה הבטחה שהכתיבה
 פק"ה לנשים יותר מן החכמים שחמיר פנים שאכנות קומה שמענה קולי בכות
 בוטחות האזנה אמרתי אל רב לר חיים נשים כמתי וכיון באקראנו כתייהו לכו כלישתא ובאתנו
 גבריהו כי דבין וכטרן לגבריהו עד דלשו מבי דבין ע"כ והרבה קשה דמתי קאמ נשים
 במתי וכיון והלא יש להן מכות רבות שהן מכות בהן כגון מנות עשה שאין הזמן
 גרמא וכל מנות לא תעשה כי השם רחמנא אשה לחיש לכל עופשין שבתורה ובראה דקאי
 דכ למתי דקאת כרישא גדולה הכטחה שהכתיבה הק"ה לנשים ופרש גדולה הבטחה שהדי קרא
 שאכנות בוטחות ופירושן של דברים במתי דאיתא בשפר הויה פורת שלמך כמעשה דר' אילא
 בענין ההיכלית אשר בג' מיוחד' לנשים פרקיות להעידן פאוד הכהיר והעליון אשר הא מיוחס
 לכתיה בת פרעה והל לפרת בת אשר וה' ליוכנר אש משה וה' לדבורה אשה הכיאה ולבני לנשים
 שאן ההיכלות ד היכלין דאמין קייסין וככל היכל יש פועת בים בקביות וכמה ריבוי
 נלפי בשין וכיון בחכרת כל א מהמו ומפרש התם דבא וכיון אשר בהיכל הא חוקרן נשים שאכנות
 והיכלין דאמין קדושין אקירן בכות כיעשות והנה יקשה כי כמו שהאנשים גריבין דיוקן ומלכוס
 שלם כלי חסרון פאמור כן הנשים תפורתכה בגד ללכוס ולכפות את מעדומיהן כי בזולת זה לא
 יפיה להם כח לעמוד ולהתייבב בהיכלי מלך הנו לעיל כי כמה בהן גדול מן האנשים ואדרב' חייבן
 דארע כחן ומעתה כיון שכל יצמח של האנשים עם כל יפויי כחם אין להם מכוונות תקין שלם
 ב' אפ"י התורה נשים דלא חפקרו את למוד תורה איפה יש לימו את כל תקון רמח אברים אשר
 ככללו בגופן וזהו שחוקש לרב הכי נשי במאי וכיון לעמוד בהיכלי שאכנות ובוטמו ומסני באקריו
 בנייהו כו' כי בנייהו משתדלות בענין התורה אם בכנייהן אם בעלניהן יש להן חלק בתורתם
 וכות לומדים תלמי בהן מאחר שהן היו סבה בהשתדלותן ובהיותן דוחקו את עממן הכר ומתברר
 להמתין את כעליהן ולתת להם דעות ללכת להתעסק בתורתה' כמנא כי התקון בעממו שיש
 להאשים שייך לנשים ואם לא יהיה עממי בהן פאמ שופיה הכדל זשמי כוויי ושלמות המלכוס אבל
 מלכוס מיהא איכא עלם כלי חסרון חלק מהלקין עד פה הגופ ענין הדרוש הוא מיוסד על
 פרשי האמת והבדק כלמד מכאר מים חיים המגלה עמוקות הוא שפר הוהר : ומעתה כחור
 לענייננו כי זאת היתה כונת יצמי הבדקת להיות אומנת לכן הכולל להדריכו ולהישרו בתורה
 ומצות כדי עיהיה לה שלק כחם ופשיג לעמוד בהיכלי קדשו שאכנות זו בוטחו בחכרת גשי וכיון
 בדאמין ע"כ ו' ואנו אומר כי כודפי אמת הויה כי העלכוס של הכטעה פוא בעשה מן

ונמצית אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אמנם כראי כי כוראוי הוא ית' אשר הוא יודע תצלומו
 ידע וזכין כמה מנות היה בדרך שיצעה האדם אשר בהם יעשה מלכות שלם לכשתו והיה הלוקא
 דרנן כמאור ובכל המנות אשר הוא מכוון כל ישראל לעשותם מכלתו מנות הכהנים הלויים ים די
 סופוק מל' גוש אשר יעשה האדם להתלככו כשמתו ולא יחסר כל בני הכל המנו' אשר יעשה הכהן
 לכהנים הלויים אין בהם בדרך להשלים הלכות כי מכות אשר בני ישראל בהם הושלם הלוקא
 דרנן והלכות וזמנה שהכדיל לקי ישראל את הכהנים הלויים ודיבה להם הכתוב משת' יתרות היית
 כדי שיוכל לייפות לבושם בייפוי ית' דתא נוסף על היותו הלוק שלם כמחין המנות שנתנו הושלם
 לכהנים הלויים יתר מהת כי הקריב הק' בה חיותם חליו ודיבה להם הקב"ה מנות יתרות כדי שיה
 יודך לבושם יותר בתכל' היפוי לא מפני שהיה חסר קנת מהלכות ולא יושלם רק מנות הכהני'
 כי אין כאמ' שגם ישראל בדרך למנות הכהנים כדי להשלים לבוש שמתו והנה רוב מנות הכהנים
 הישראל אשר יעשה אותם עליו קח והו' הקרב יומת ואיך יושלים הישראל לבוש שמתו בקריבתו
 בתורה כמנות הכהנים כי אם קמר זאת הערת לעולה פי כל הצוסק בתורה עלות מעלה עלת
 הכתוב כאילו הקריב עולה היונו מפני שאילו היה בית המקדש קיים היה מקריב אותה בשלם
 ובמעשה ועשה שחרב בית המקדש וחי אפשר להקריבה משלה עליו הכתוב מחילו הקריב עולה
 פקראו בדביו עולה וכיון שהיה ראוי הישראל לפשותה מעלה עליו הכתוב בחיל מעשה וכל הד' הוא
 למעשה אין מעשה מעכב בו של דרך כל הראוי לכילה אין כילה מעכבת בו הכל מי שחינו דחא
 לביולה הלא הוא הישראלי שחינו ראוי לעשות ולקיים מנות הכהנים והוא במיע' על עשייתם אם
 כן אין יתשן קריבתו בהם כאילו עשהם והרי אם עשהם הוא ייב' פיתה לא ידעו על כרחין כמנות
 אשר חייב הישראלי בהם יושלם הלוקא דרנן שלוק ולכות שלם מכל' חסרין והמנות יתרות של
 הכהנים הוא לייפוי ית' דתא ומא' הכתוב אשר אהב הו' ית' היות הקריב אותם חליו לעבוד עבודת
 וזוה יזכו ליפות לבושם בייפוי ית' דתא: **ובן** פסוקי הכהנים אשר דחה דחיו כי כל מנות
 עשה שהיון גרמא כשים פטור ית' לך מסבי זה יהיה חסד לבוש שמתן בע"ה חבל דבר
 פשוט הוא כי לבושא דאיתתא לאור ולבושא דגבר לחה לא דחי זה כראוי זה ומצוה זה הוא ול כן
 קמר לא ילכש ג' שמלת חשה ולהשלמת לבוש שמתן של כשים די להן בחיותם המנות שנתנו
 וכן יומן אותם השל מילכות שמתן והא תליח תליח זה מלתא בשוקא
אל דמות כי הוא ית' יודע כי אין בורך במנות עשה שהיון גרמא כלכסוי הכשים ומא' דחמך כיה
 פכ לבני חיוא הכי כשי כמא' זכיון כבד ידע נחמי זכיון דהיינו כמנות שנתנו חכל בהיות כילעיל
 קריח כשים שחכנות וכנותיות ואמר גדילה הכעחס שהכטיוחן לכשים יותר מן החכמים על כן תחת
 כי אין חפסר אשר במנות אשר כנטו יזכו לאותה המעלה יותר מן החכמים והרי כקטיו' כי תלמוד
 תורה כנגד כל השניות היא שקולה והאשה פטורה מלימוד התורה ואם כן אין חפסר שיוכו הכשים
 למעלה הן' אם בתוך המנות אשר לא כנטו היו תלמוד תורה אשר היו שקולה כנגד כולם ומת'
 פה שחמר שזכו ליותר מן החכמים על כן שאל במאי פיי' כיון שאין השיעודות הן פטורות והשיב
 שחין הדבר כן כי אש' הן' חכמת בצנן תלמוד תורה וזה חקריו בנייה לכו בכוחות וזכר תני'
 גברייהו בני רנן וכטרן לבגדייהו עד דלאו מבי רנן הריו פנט להן יתר שהתכעכו ללימוד התורה
פי גדול מעשה ויתר מן העושה ולכן גדולה הכמות שהכטיוחן כ' שלם לכשים יותר מן החכמים
ובדרך זה מיושם הכל ולא קשה מידי

115

ותקראנה לו השכנות שם לאמר יולד בן לנעמי
ותקראנה שמו עובר הוא אבי ישי אבי דוד :

ה'ר"ט

ותקראנה לו השכנות שם לאמר
כלומר סימלר הסס ויוכן חזקו

שילד בן לנעמי ולכן קראוהו עובר שהכונה עובר ש"ס מה מורה להיות בן נעמי שבקראת בן על
שהיתה בדת ועמי'ה נמנעה וז"ל הוא אבי ישי חבי דוד לימי כי יוכיחו יצא להיות ישי דוד
ולא שהיה וכה להיות לו ישי וישי וכה להיות לו דוד לא שהיה וכה להיות לו ישי וישי וכה להיות
אבי ישי ואבי דוד ורב אחרון אל כתב כי להיות שלא היה לו אב ואמו מריב צרה לא
שתה לכה הוכרחו ששכמת לקרא לישם ועל שם הענין קראוהו את השם והוא כי
הן אמרו יולד בן לנעמי כי זה הנין לה חוה לה' כמשה לכלכלה ולעבוד עבודתה ולכן קראוהו
עובר כלום עובר את יקנתו הוא אבי ישי כי הן הכה דברי כותב הספור כלום והוה תכלית כל
הספור ע"כ : ואפשר עוד לומר כי שמות נקראו לו א' מקרה וא' נעמי כי בתולה באשר
שתה אומן כתיבה ותי לו לאומנות אז בנותם השני שנים הראשונים קראו
לו השכנות שם והוא שם מ'אל לא שהיה שמו הנעמי ושם ותקראנה לו השכנות שם לאמר חזקו
לפי שגה יולד בן לנעמי ונתי שמו נעמי השכנות בן לנעמי וכשהיו קוראים אותו בך היו קוראים
אותו בן לנעמי אבל אחר שנולד ולא היה בדין לחמכת או ותקראנה שמו עובר ולכן אמר כתיב שמו
ולעיל את שם כי הראשון לא היה שמו המיוחד לו חלף בדרך מקרה אמנם א"כ קראוהו שמו זה
המיוחד לו ולכן קטע שמו בכניו כי הוא היה שמו המיוחד לו : א"כ מכתי קרוב לדברי ב"ר
למשכילי' : והרב מורי אל כתב המסתבר כי להיות דות נס נעמי עכוות רוח והמתן
יבתי שלימה מוכת מ'תת כועז כל"ה הראשונה באמור ועשה בתרשה טובה
בראותן הן הנולד שלא וכה בעז לרחות לילתו ולשמוח בו בהיותו שכול משלמים כיום והנה הוא
ינעם משגת ליה אחר כלי שפן אין בעד גדול מ'ה בעת הה' ולכן נס שמיסה לא שמו לב לקרא
לו שם מנורל ינוסם לשם הנו כי בעד מ'י סיה דחיו לו שם לו שם כמכתב ולכן הוכרחו השכנות
לקראו לו שם און ירכ' שקראת השכמות שם לכן הוא לא האם ולא נעמי היה בשביל שיקרא
יקול באמירה דלא שיקן שילד בן לנעמי ולפיכך דות לא קראה שם ב'חשכה שפעמי
היתה קודמת כיון ק"ל המון כש' שילד בן לנעמי וגד כי חכה דות תהיה לכה בוקס שכבו'
היתה קדמה היה שם להבריח מכנמי ולהעסיק הקול שילד בן לנעמי וכנעמי'ה היא לא היתה
קודמת בשומרה היתה קודמת שהיא ככה באמת ומקדמת שתיסן זו בשביל זו היה כשאר הן
שכני שם עד שכלו השכנות וקראו לו שם ועשו לאמר לפי זה בשביל שהיו קומרי' יולד בן לנעמי :

ותקראנה לו השכנות שם לאמר יולד בן לנעמי
ותקראנה שמו עובר הוא אבי ישי אבי דוד :

וזה תולדות פריץ פריץ הוליד את חצרון
: וחצרון הוליד את רם ורם הוליד את
עמינרב : ועמינרב הוליד את נחשון
ונחשון הוליד את שלמה : ושלמון ה
הוליד את בעז ובעז הוליד את עובר
ועובר הוליד את ישי וישי הוליד את דוד

כא לייס את דוד אשר עליו נבטגל כל זה באמור וקטיל מערך לפיות דוד העשירי קדש במ

ה'ר"ט
וזה תולדות פריץ
כתב הר"ם הלוי אל
אחרי כלותו את
כל תוקף דבר י
הספור הקדום הוא
ההיתר המואכית

י"ט
וזה תולדות פריץ
לפי שיהיה זה דוד
על שמה של רות
המואבי חת וייסמו
פל שם יסודי'

וכתב החכם השלם החסיד כה ר יהודה ג' ע"סן . ואומרו תולדות מלא אמרו בנ"ר מרשתת יב מפני
 שחפרו ששה דברים מאדם כי על כן היה תולדות השמים והארץ מלא על שם הוה"ש ששה דברים
 ומשפטו אדם נח והחסד איתם הששה כחסדו כל תולדות שבמקרא להורות שהם חסדים וביעור
 עתידים להוצר נביאת הנו"א היוצא מפרץ על כן תולדות פרץ מלא . וכשמות רבה פרשה ל' חמת
 מנא כל בת לדות שבמקרא חסדים מן משרים אלה תולדות השמים והארץ . ואלה תולדות פרץ
 ונעם ג' דלי"ש להם למה אמ' אלה תולדות השמים והארץ מלא מפני שברא הקב"ה את עולמו ילא
 היה מלאך תמות בעולם וכפ"ל כך הוא מלא . וכיון שחטא אדם וחסד מוסר הק"ה כל תולדות
 שבמקרא וכיון שצמד פרץ בעשה תולדות שלו מלא שהמים עומה ממנו . וכיון הק"ה מל"ה
 שמות שבת כל"ה המות לכנה לעיניך תולדות השמים והארץ ותולדות פרץ מלא ע"כ . וכתב
 הר"ם הלוי ונודע לכל באי שצרי חכמת האמת כי הו"א הוא סוד קו האמצעי מדעו של יעקב ושם
 החיים זה שמו אשר יקראו כל מאוכל עץ החיים ולכן מור' העדר הו"א על העדר החיים ומילוא'
 על מילוי החיים . האמת כי צ"ע פיות התולדות הנאמ' פה הוא דוד השניו בעלמא דיוקבא דמיתא
 שריא ביה על הדרך הנאמ' על כן מלא הכה תיבת תולדות להורות כי ממנו יצא המבטל ומבליג
 המות . ואומרו פרץ פרץ א"ר אבא בר כהנא כל שנכפל שמו יש לו בעולם הזה ויש לו בעולם הבא
 איתנין ליה והכתבי' תרה תרה א"ב יש לו חלק לע"ה אמ' להם אף הו"א לח תברא דא"ר יונן בשם
 ר' אבא בר כהנא ואתה תבא אל אבותיך בשלום כשרו שיש לאביו חלק לע"ה ע"כ כב"ר פ' ל'
 ועוד אבי אומ' כי כיון שמו"ל הנביא ביחס הזה לשכך תלויות מה ידומה בדבר הזה ואבי אפרסם כל
 אחד במקומו וראשיה ידומה נבות גדול מה שרתכהג בעז' ברמאות עם טוב הנו"ל הקרוב באשר
 ראו עיניך כמה שקדו דברים צדיקי כמה עקם לו את הדרך שלא יקחנה אחרי שפתם דבריו האיר
 באומרו אכבי אנא ולכן אמ' ואלה תולדות פרץ כי כזה היה דבר פרץ כי הכה זרם אחיו הודים אורו
 ראשונה והוטו השני לעז' ואף גם זאת פרץ ועבר לעביו ויפטור דהם אמו ויהי בכור יורש עבר
 והמלכה ככופה בידו כן דבר בעז' כי עם היות טוב כתן ידו בראשונה לנאול בעז' ותעבמות אחרת
 באשר פרץ ישמו בעולם הזה ובעולם הבא ככדקם ככפל שמו כמדובר כן ענין בעז' ולא תשינה
 מזה כנסת ופגם כי אדם קרוב אל עממו להגיע ליו השלמות . ועל דרך זה פירש החכם השלם
 כה"ר מאיר עראמא באגרת ייסורי הכדיקי מאמר הכניא מהמם אחיך יעקב תכסך כושה כלומר
 מהממם אשר עשה לך אחיך פעמים בככורה וככורה לא עתה יבוס יעקב אבל תכסך כושה כי
 הוא כודרו לקבות השלמות ואתה כשכך קנף הסתרת פניך ממונו והוא ענין נפלא כסתוב וזה
 דבר בעז' באומר ולכן הוכיר את פרץ ע"כ : **ואני** אומר כי בהיות שכל עיקר המ' לא
 הואת הוא להודיע היחס של דוד המלך ע"ה והדברים מוכיחים מתוך הספור כי
 מאת ה' היה זאת ואשה זאת וזן השמים הקבו אותה לואף אש נראה כי היה בדבר קנת פרינות
 בהיות שהלכה ותגל מרגלותיו ותטכס בהנה פרץ כן יהודה יוכיח כי עם היות שעמד תאר בעיני'
 על אש הדרך כדרך של זכות וכן יהודה חשבה לוונה ועם כל זה יבא ממנה כל הכדיקי שיוכיר
 כן היה ענין הוונ הזה וכדאמרן לעיל : **ובבדרש** והבדוק הוליד את רם ולא ירחמא הוא
 קדמאי שבאמ' וכני חכרון ירחמא ואת רם . ואת כלובי לא לבי שנסא גויס להתעטר
 בה שבאמ' ותהי אשה אחרת לירחמא ושמה עטרה ע"כ . וכתב החכם החסיד כה"ר יהודה ג'
 שושן ז' גא' ולמד כי שטא אחד יאבד טוב הרבה שאבד זה הכדיקי שלשלת יוחסין משום עונש שעה
 וכתב הר"ם הלוי ואבי אומר כי בא' לשלם ממנו עוד נבות אקר והו"א אשר דובר בו כעס פעמ"ה

בראשונה יצא שורש זה מהמחברות האלה ואף אם תהיה מותרת בראיה דלא משנת חבד'ים היות
 ב' ז' ככאלו לא נלה נהיה שומר וחברון הולדת רם ועוב הראשון ירחמאל ביען נשא גויה
 לית גויה וחרויה לר רחם ביען נשא גויה ויאסר ויבא ממספת בית חבד'ולא עוד נזכר
 שמו ונתן חזרת שחם היה דבר דות לא טוב בעיניו גם הוא גם כפי לא יכחו בסוד ה' לא שהיה
 זה חמנות כ' כל הכפשות לר הכה והוא הודע אותה כי ירחמאל נשא גויה להתעטר בה ואין ספק
 שנתגיירה עם לא סן לא היו מקפידים על המקרה להתעטר בה והמיהים העבם סכסא גויה לא
 איבדו כרחמאל ונצו נשא את רות המואביה וכשא הוא בישראל ואין המלט מהנין הכה כפוף משכב
 שכחת האמת והוא כי מצת טחא קיבכו הראשון נתקל קלו הדברים ונעשו פנימיות חכונות
 וחכונות פנימיות וכרתו כמג'ת איכה מהמה בפסוק ירת זונתי חכמי המיל והוא סוד העשוקים
 הבאמר בקבלת כנרמו בספר הוהר וכיחוד כמעשה רב דרב יבא סכא המוזכר למעלה והוא סוד
 המשומדים וסוד הגדים וסודי אומות העולם ומאי נדחו רות ונעמה וכתקדו עתה והנה הוא
 סוד נפורה אמת משה ואלעזר בן אהרן לקח לו מנחות פוטיאל והמשפילים ויהודו והוא הדבר אשר
 הזכיר לרם ועיב חת ירחמאל כמו שכאמר וכל זה להורות כי השורש היה עושה פרי למעלה פרי
 פרוק עץ חיים עד שחם יפגע בחיול מן גו יגורש ולא יזכר שמו בשלשלת היחס אף קם הוא כבוד
 ובאשר היה דבר יעקב ועשו ע' כל :

והרב מורי ורביה כתב כראיה לי
 כי על כן ייחס מפרץ ולא מאביהם

ביגם הוא כנוה קנת כדומה לזה שתיין תמר ליהודי בעיני הסומעים

לא טוב הוא ויח מקום לייחס בו קנת נכמי ח' ולכן התחיל

לייחס התולדות מפרץ ואגב אורחיה חטמונין

פ'אם בעיני ההמן הדרך מצוקס עם כל זה

וודע תעלומות גלוי לשניו היות

שבוכי לשמים ואין דתו

לייחס בו כנס כלל

כימה יבא

הדבר

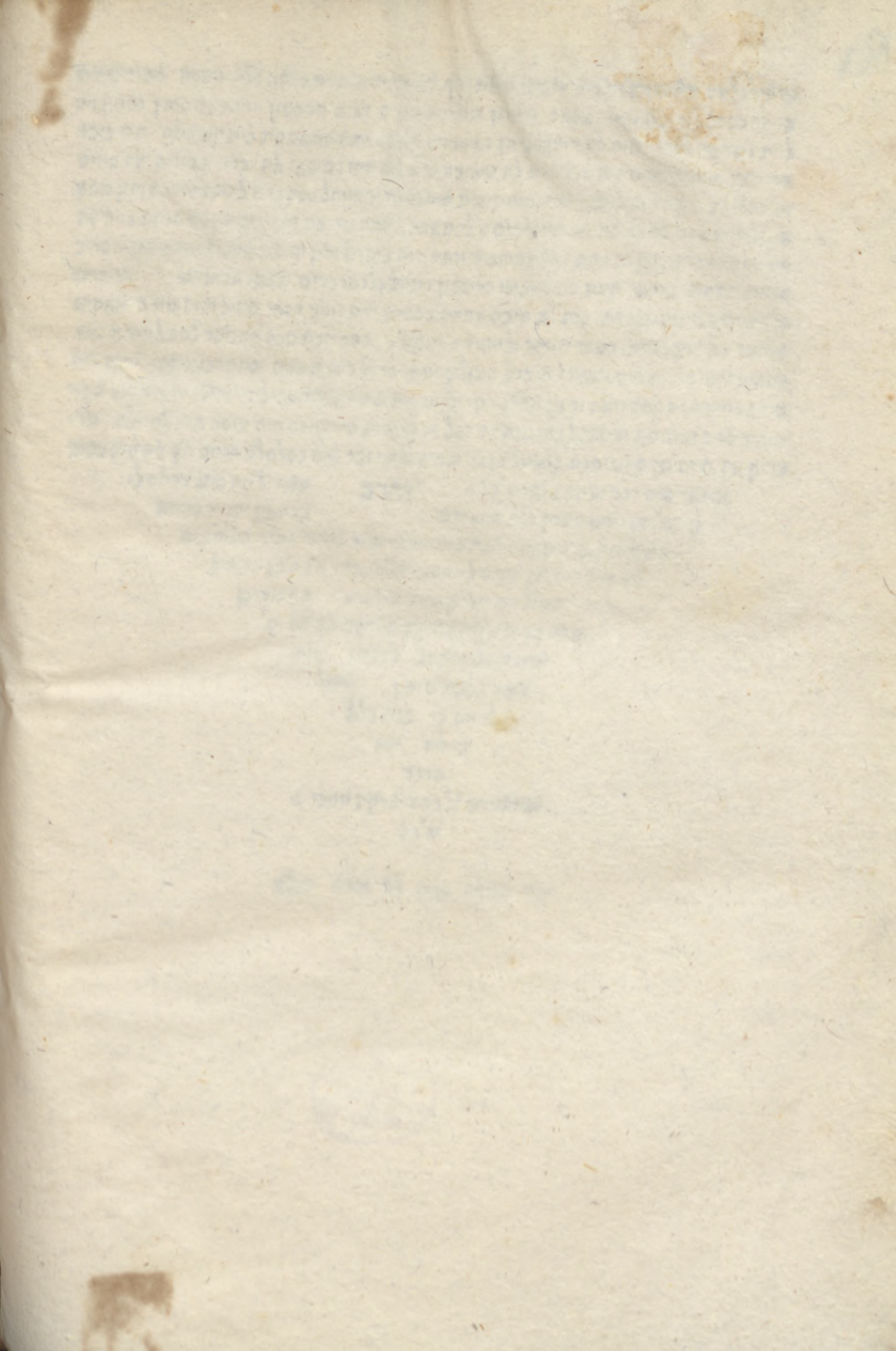
ובאמרם אל כנסו בקרה ממני :

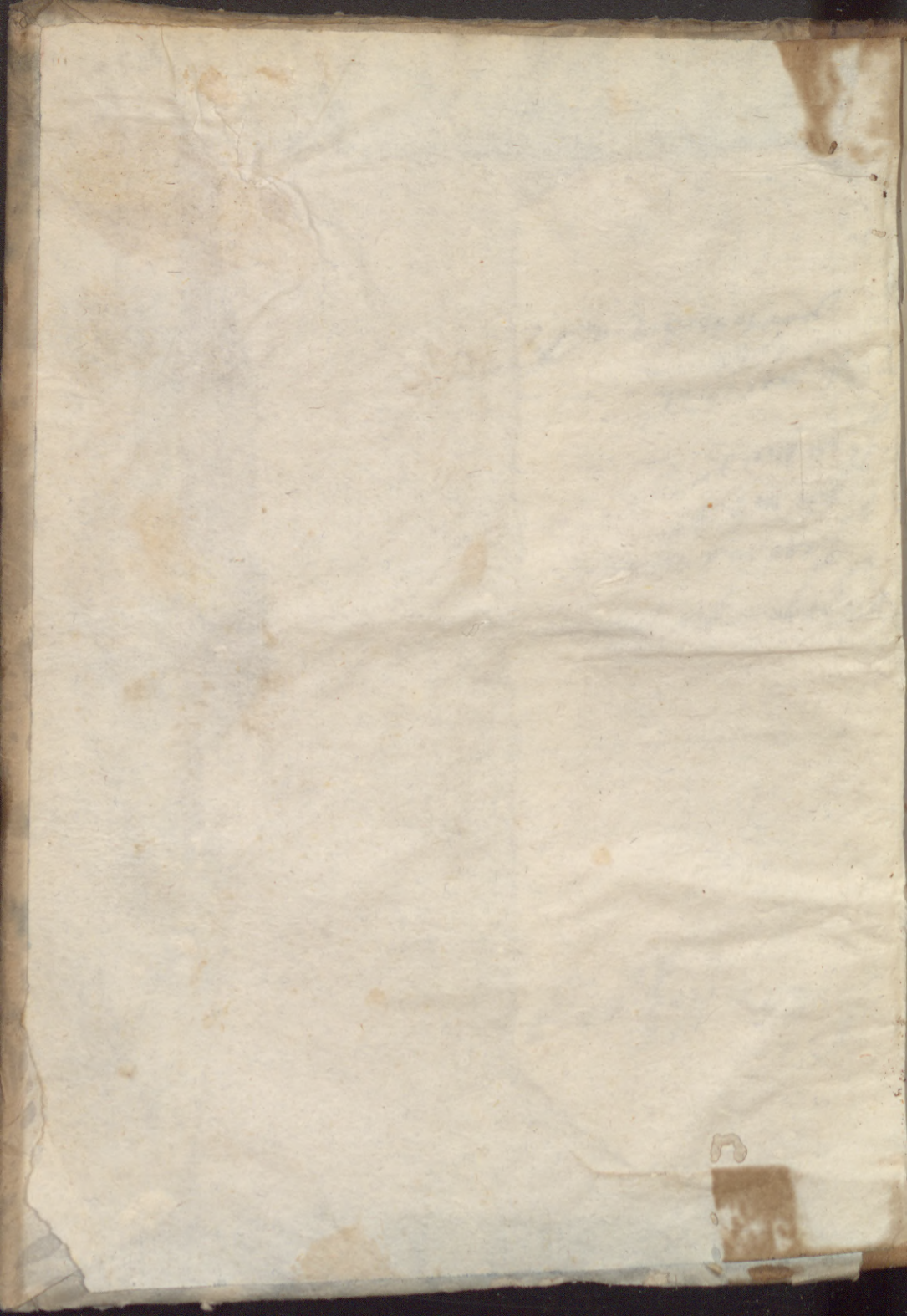
ע' כל

עה ואלס טכא לא בורק עולס

B
27.

B 27

27

